Chaṭṭhasaṅgītipiṭakaṁ

Vinayapiṭake

MAHĀVAGGAPĀḶI

Buddhavasse 2552 Marammavasse 1370 AD. 2008

Romanized from Myanmar version printed in 1967

Pāḷi Series 03

First published in 2008 by Ministry of Religious Affairs

Yangon, Myanmar

THE PĀḶI ALPHABET
IN BURMESE AND ROMAN CHARACTERS

VOWELS

အ a　　အာ ā　　ဣ i　　ဤ ī　　ဥ u　　ဦ ū　　ဧ e　　ဩ o

CONSONANTS WITH VOWEL "A"

က ka	ခ kha	ဂ ga	ဃ gha	င ṅa
စ ca	ဆ cha	ဇ ja	ဈ jha	ဉ ña
ဋ ṭa	ဌ ṭha	ဍ ḍa	ဎ ḍha	ဏ ṇa
တ ta	ထ tha	ဒ da	ဓ dha	န na
ပ pa	ဖ pha	ဗ ba	ဘ bha	မ ma

ယ ya　　ရ ra　　လ la　　ဝ va　　သ sa　　ဟ ha　　ဠ ḷa　　ံ ṁ

VOWELS IN COMBINATION

ာ ါ = ā　　ိ = i　　ီ = ī　　ု ု = u　　ူ ူ = ū　　ေ = e　　ော ေါ = o

က ka	ကာ kā	ကိ ki	ကီ kī	ကု ku	ကူ kū	ကေ ke	ကော ko
ခ kha	ခါ khā	ခိ khi	ခီ khī	ခု khu	ခူ khū	ခေ khe	ခေါ kho ...

CONJUNCT-CONSONANTS

က္က kka	င်္ဃ ṅgha	ဏ္ဌ ṇṭha	ဓျ dhya	ပ္လ pla	လ္လ lla
က္ခ kkha	စ္စ cca	ဏ္ဍ ṇḍa	ဓွ dhva	ဗ္ဗ pba	လျ lya
ကျ kya	စ္ဆ ccha	ဏ္ဏ ṇṇa	န္တ nta	ဗ္ဘ bbha	လှ lha
ကြိ kri	ဇ္ဇ jja	ဏှ ṇha	န္တွ ntva	ဗျ bya	ဝှ vha
က္လ kla	ဇ္ဈ jjha	တ္တ tta	န္ထ ntha	ဗြ bra	သ္တ sta
ကွ kva	ည ñña	တ္ထ ttha	န္ဒ nda	မ္ပ mpa	သ္တြ stra
ချ khya	ဉှ ñha	တွ tva	န္ဒြ ndra	မ္ဖ mpha	သ္န sna
ခွ khva	ဉ္စ ñca	တျ tya	န္ဓ ndha	မ္ဗ mba	သျ sya
ဂ္ဂ gga	ဉ္ဆ ñcha	တြ tra	န္န nna	မ္ဘ mbha	ဿ ssa
ဂ္ဃ ggha	ဉ္ဇ ñja	ဒ္ဒ dda	နျ nya	မ္မ mma	သ္မ sma
ဂျ gya	ဉ္ဈ ñjha	ဒ္ဓ ddha	နှ nha	မျ mya	သွ sva
ဂြ gra	ဋ္ဋ ṭṭa	ဒျ dya	ပ္ပ ppa	မှ mha	ဟ္မ hma
င်္က ṅka	ဋ္ဌ ṭṭha	ဒြ dra	ပ္ဖ ppha	ယျ yya	ဟွ hva
င်္ခ ṅkha	ဍ္ဍ ḍḍa	ဒွ dva	ပျ pya	ယှ yha	ဠှ ḷha
င်္ဂ ṅga					

၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၀
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0

Mahāvaggapāḷi

Mātikā | Piṭṭhaṅka

1. Mahākhandhaka

Mātikā			Piṭṭhaṅka

2. Uposathakkhandhaka

5. Cammakkhandhaka

Mātikā			Piṭṭhaṅka

7. Kathinakkhandhaka

8. Cīvarakkhandhaka

Mātikā Piṭṭhaṅka

10. Kosambakakkhandhaka

Mahāvaggapāḷimātikā niṭṭhitā.

Vinayapiṭaka

Mahāvaggapāḷi

Namo tassa Bhagavato Arahato Sammāsambuddhassa.

1. Mahākhandhaka

1. Bodhikathā

1. * Tena samayena Buddho Bhagavā Uruvelāyaṁ viharati najjā Nerañjarāya tīre bodhirukkhamūle paṭhamābhisambuddho. Atha kho Bhagavā bodhirukkhamūle sattāhaṁ ekapallaṅkena nisīdi vimuttisukhapaṭisaṁvedī[1]. Atha kho Bhagavā rattiyā paṭhamaṁ yāmaṁ paṭiccasamuppādaṁ anulomapaṭilomaṁ manasākāsi "avijjāpaccayā saṅkhārā, saṅkhārapaccayā viññāṇaṁ, viññāṇapaccayā nāmarūpaṁ, nāmarūpapaccayā saḷāyatanaṁ, saḷāyatanapaccayā phasso, phassapaccayā vedanā, vedanāpaccayā taṇhā, taṇhāpaccayā upādānaṁ, upādānapaccayā bhavo, bhavapaccayā jāti, jātipaccayā jarāmaraṇaṁ sokaparidevadukkhadomanassupāyāsā sambhavanti, evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti. Avijjāyatveva asesavirāganirodhā saṅkhāranirodho, saṅkhāranirodhā viññāṇanirodho, viññāṇanirodhā nāmarūpanirodho, nāmarūpanirodhā saḷāyatananirodho, saḷāyatananirodhā phassanirodho, phassanirodhā vedanānirodho, vedanānirodhā taṇhānirodho, taṇhānirodhā upādānanirodho, upādānanirodhā bhavanirodho, bhavanirodhā jātinirodho, jātinirodhā jarāmaraṇaṁ sokaparidevadukkhadomanassupāyāsā nirujjhanti, evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa nirodho hotī"ti.

---

* Khu 1. 77 piṭṭhādīsu Udānepi.

1. Vimuttisukhaṁ paṭisaṁvedī (Ka)

Atha kho Bhagavā etamatthaṁ viditvā tāyaṁ velāyaṁ imaṁ udānaṁ udānesi—

"Yadā have pātubhavanti dhammā,
Ātāpino jhāyato brāhmaṇassa.
Athassa kaṅkhā vapayanti sabbā,
Yato pajānāti sahetudhamman"ti.

2. * Atha kho Bhagavā rattiyā majjhimaṁ yāmaṁ paṭiccasamuppādaṁ anulomapaṭilomaṁ manasākāsi "avijjāpaccayā saṅkhārā, saṅkhārapaccayā viññāṇaṁ, viññāṇapaccayā nāmarūpaṁ -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti -pa- nirodho hotī"ti.

Atha kho Bhagavā etamatthaṁ viditvā tāyaṁ velāyaṁ imaṁ udānaṁ udānesi—

"Yadā have pātubhavanti dhammā,
Ātāpino jhāyato brāhmaṇassa.
Athassa kaṅkhā vapayanti sabbā,
Yato khayaṁ paccayānaṁ avedī"ti.

3. + Atha kho Bhagavā rattiyā pacchimaṁ yāmaṁ paṭiccasamuppādaṁ anulomapaṭilomaṁ manasākāsi "avijjāpaccayā saṅkhārā, saṅkhārapaccayā viññāṇaṁ, viññāṇapaccayā nāmarūpaṁ -pa- evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hoti -pa- nirodho hotī"ti.

Atha kho Bhagavā etamatthaṁ viditvā tāyaṁ velāyaṁ imaṁ udānaṁ udānesi—

"Yadā have pātubhavanti dhammā,
Ātāpino jhāyato brāhmaṇassa.
Vidhūpayaṁ tiṭṭhati mārasenaṁ,
Sūriyova[1] obhāsayamantalikkhan"ti.

Bodhikathā niṭṭhitā.

---

1. Suriyova (Sī, Syā, Kaṁ)

* Khu 1. 78 piṭṭhe Udānepi.

+ Khu 1. 78-79 piṭṭhesupi.

2. Ajapālakathā

4. * Atha kho Bhagavā sattāhassa accayena tamhā samādhimhā vuṭṭhahitvā bodhirukkhamūlā yena Ajapālanigrodho tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Ajapālanigrodhamūle sattāhaṁ ekapallaṅkena nisīdi vimuttisukhapaṭisaṁvedī. Atha kho aññataro Huṁhuṅkajātiko brāhmaṇo yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavatā saddhiṁ sammodi, sammodanīyaṁ kathaṁ sāraṇīyaṁ vītisāretvā ekamantaṁ aṭṭhāsi, ekamantaṁ ṭhito kho so brāhmaṇo Bhagavantaṁ etadavoca "kittāvatā nu kho bho Gotama brāhmaṇo hoti, katame ca pana brāhmaṇakaraṇā[1] dhammā"ti. Atha kho Bhagavā etamatthaṁ viditvā tāyaṁ velāyaṁ imaṁ udānaṁ udānesi—

+ "Yo brāhmaṇo bāhitapāpadhammo,
Nihuṁhuṅko nikkasāvo yatatto.
Vedantagū vusitabrahmacariyo,
Dhammena so brahmavādaṁ vadeyya.
Yassussadā natthi kuhiñci loke"ti.

Ajapālakathā niṭṭhitā.

---

3. Mucalindakathā

5. ++ Atha kho Bhagavā sattāhassa accayena tamhā samādhimhā vuṭṭhahitvā Ajapālanigrodhamūlā yena Mucalindo tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Mucalindamūle sattāhaṁ ekapallaṅkena nisīdi vimuttisukhapaṭisaṁvedī. Tena kho pana samayena mahā akālamegho udapādi sattāhavaddalikā sītavātaduddinī. Atha kho Mucalindo nāgarājā sakabhavanā nikkhamitvā Bhagavato kāyaṁ sattakkhattuṁ bhogehi parikkhipitvā uparimuddhani mahantaṁ phaṇaṁ karitvā aṭṭhāsi "mā Bhagavantaṁ sītaṁ, mā Bhagavantaṁ uṇhaṁ, mā Bhagavantaṁ ḍaṁsamakasavātātapasarīsapasamphasso"ti[2].

---

1. Brāhmaṇakārakā (Ka) brāhmaṇakarāṇā (?)
2. Siriṁsapa... (Sī, Syā, Kaṁ)

* Khu 1. 80 piṭṭhe Udānepi.
+ Khu 10. 129 piṭṭhe Nettipāḷiyampi.
++ Khu 1. 87, 88 piṭṭhesu Udānepi.

Atha kho Mucalindo nāgarājā sattāhassa accayena viddhaṁ vigatavalāhakaṁ devaṁ viditvā Bhagavato kāyā bhoge viniveṭhetvā sakavaṇṇaṁ paṭisaṁharitvā māṇavakavaṇṇaṁ abhinimminitvā Bhagavato purato aṭṭhāsi pañjaliko Bhagavantaṁ namassamāno. Atha kho Bhagavā etamatthaṁ viditvā tāyaṁ velāyaṁ imaṁ udānaṁ udānesi—

* "Sukho viveko tuṭṭhassa, sutadhammassa passato.
Abyāpajjaṁ sukhaṁ loke, pāṇabhūtesu saṁyamo.

* Sukhā virāgatā loke, kāmānaṁ samatikkamo.
Asmimānassa yo vinayo, etaṁ ve paramaṁ sukhan"ti.

Mucalindakathā niṭṭhitā.

---

4. Rājāyatanakathā

6. Atha kho Bhagavā sattāhassa accayena tamhā samādhimhā vuṭṭhahitvā Mucalindamūlā yena Rājāyatanaṁ tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Rājāyatanamūle sattāhaṁ ekapallaṅkena nisīdi vimuttisukhapaṭisaṁvedī. Tena kho pana samayena Tapussa[1] Bhallikā vāṇijā Ukkalā taṁ desaṁ addhānamaggappaṭipannā honti. Atha kho Tapussabhallikānaṁ vāṇijānaṁ ñātisālohitā devatā Tapussabhallike vāṇije etadavoca "ayaṁ mārisā Bhagavā Rājāyatanamūle viharati paṭhamābhisambuddho, gacchatha taṁ Bhagavantaṁ manthena ca madhupiṇḍikāya ca patimānetha, taṁ vo bhavissati dīgharattaṁ hitāya sukhāyā"ti. Atha kho Tapussabhallikā vāṇijā manthañca madhupiṇḍikañca ādāya yena Bhagavā tenupasaṅkamiṁsu, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ aṭṭhaṁsu, ekamantaṁ ṭhitā kho Tapussabhallikā vāṇijā Bhagavantaṁ etadavocuṁ "paṭiggaṇhātu no bhante Bhagavā manthañca madhupiṇḍikañca, yaṁ amhākaṁ assa dīgharattaṁ hitāya sukhāyā"ti. Atha kho Bhagavato etadahosi "na kho Tathāgatā hatthesu paṭiggaṇhanti, kimhi nu kho ahaṁ paṭiggaṇheyyaṁ manthañca madhupiṇḍikañcā"ti.

---

* Abhi 4. 163 piṭṭhe Kathāvatthupāḷiyampi.

1. Tapassu (Sī)

Atha kho cattāro mahārājāno Bhagavato cetasā cetoparivitakkamaññāya catuddisā cattāro selamaye patte Bhagavato upanāmesuṁ "idha bhante Bhagavā paṭiggaṇhātu manthañca madhupiṇḍikañcā"ti. Paṭiggahesi Bhagavā paccagghe selamaye patte manthañca madhupiṇḍikañca, paṭiggahetvā paribhuñji. Atha kho Tapussabhallikā vāṇijā Bhagavantaṁ (onītapattapāṇiṁ viditvā Bhagavato pādesu sirasā nipatitvā Bhagavantaṁ) etadavocuṁ "ete mayaṁ bhante Bhagavantaṁ saraṇaṁ gacchāma dhammañca, upāsake no Bhagavā dhāretu ajjatagge pāṇupete saraṇaṁ gate"ti. Te ca loke paṭhamaṁ upāsakā ahesuṁ dvevācikā.

Rājāyatanakathā niṭṭhitā.

---

5. Brahmayācanakathā

7. * Atha kho Bhagavā sattāhassa accayena tamhā samādhimhā vuṭṭhahitvā Rājāyatanamūlā yena Ajapālanigrodho tenupasaṅkami. Tatra sudaṁ Bhagavā Ajapālanigrodhamūle viharati. Atha kho Bhagavato rahogatassa paṭisallīnassa evaṁ cetaso parivitakko udapādi "adhigato kho myāyaṁ dhammo gambhīro duddaso duranubhodho santo paṇīto atakkāvacaro nipuṇo paṇḍitavedanīyo, ālayarāmā kho panāyaṁ pajā ālayaratā ālayasammuditā, ālayarāmāya kho pana pajāya ālayaratāya ālayasammuditāya duddasaṁ idaṁ ṭhānaṁ yadidaṁ idappaccayatāpaṭiccasamuppādo, idampi kho ṭhānaṁ sududdasaṁ yadidaṁ sabbasaṅkhārasamatho sabbūpadhipaṭinissaggo taṇhākkhayo virāgo nirodho nibbānaṁ. Ahañceva kho pana dhammaṁ deseyyaṁ, pare ca me na ājāneyyuṁ, so mamassa kilamatho, sā mamassa vihesā"ti. Apissu Bhagavantaṁ imā anacchariyā gāthāyo paṭibhaṁsu pubbe assutapubbā—

"Kicchena me adhigataṁ, halaṁ dāni pakāsituṁ.
Rāgadosaparetehi, nāyaṁ dhammo susambudho.

( ) Sī-Syā-potthakesu natthi.

* Ayaṁ brahmayācanakathā Dī 2. 30 piṭṭhādīsu ca; Ma 1. 224 piṭṭhādīsu ca, Ma 2. 291 piṭṭhādīsu ca; Saṁ 1. 138 piṭṭhādīsupi ca āgatā.

Paṭisotagāmiṁ nipuṇaṁ, gambhīraṁ duddasaṁ aṇuṁ.
Rāgarattā na dakkhanti, tamokhandhena āvuṭā[1]"ti.

Itiha Bhagavato paṭisañcikkhato appossukkatāya cittaṁ namati, no dhammadesanāya.

8. Atha kho brahmuno Sahampatissa Bhagavato cetasā cetoparivitakkamaññāya etadahosi "nassati vata bho loko, vinassati vata bho loko, yatra hi nāma Tathāgatassa Arahato Sammāsambuddhassa appossukkatāya cittaṁ namati[2], no dhammadesanāyā"ti. Atha kho brahmā Sahampati seyyathāpi nāma balavā puriso samiñjitaṁ vā bāhaṁ pasāreyya, pasāritaṁ vā bāhaṁ samiñjeyya, evameva brahmaloke antarahito Bhagavato purato pāturahosi. Atha kho brahmā Sahampati ekaṁsaṁ uttarāsaṅgaṁ karitvā dakkhiṇajāṇumaṇḍalaṁ pathaviyaṁ nihantvā yena Bhagavā tenañjaliṁ paṇāmetvā Bhagavantaṁ etadavoca "desetu bhante Bhagavā dhammaṁ, desetu Sugato dhammaṁ, santi sattā apparajakkhajātikā, assavanatā dhammassa parihāyanti, bhavissanti dhammassa aññātāro"ti. Idamavoca brahmā Sahampati, idaṁ vatvāna athāparaṁ etadavoca—

"Pāturahosi Magadhesu pubbe,
Dhammo asuddho samalehi cintito.
Apāpuretaṁ[3] Amatassa dvāraṁ,
Suṇantu dhammaṁ vimalenānubuddhaṁ.

Sele yathā pabbatamuddhaniṭṭhito,
Yathāpi passe janataṁ samantato.
Tathūpamaṁ dhammamayaṁ sumedha,
Pāsādamāruyha samantacakkhu.
Sokāvatiṇṇaṁ janatamapetasoko,
Avekkhassu jātijarābhibhūtaṁ.

---

1. Āvaṭā (Sī) 2. Namissati (?) 3. Avāpuretaṁ (Sī)

Uṭṭhehi vīra vijitasaṅgāma,
Satthavāha aṇaṇa[1] vicara loke.
Desassu[2] Bhagavā dhammaṁ,
Aññātāro bhavissantī”ti.

[Evaṁ vutte Bhagavā brahmānaṁ Sahampatiṁ etadavoca “mayhampi kho brahme etadahosi ‘adhigato kho myāyaṁ dhammo gambhīro duddaso duranubodho santo paṇīto atakkāvacaro nipuṇo paṇḍitavedanīyo, ālayarāmā kho panāyaṁ pajā ālayaratā ālayasammuditā, ālayarāmāya kho pana pajāya ālayaratāya ālayasammuditāya duddasaṁ idaṁ ṭhānaṁ yadidaṁ idappaccayatāpaṭiccasamuppādo, idampi kho ṭhānaṁ sududdasaṁ yadidaṁ sabbasaṅkhārasamatho sabbūpadhipaṭinissaggo taṇhākkhayo virāgo nirodho nibbānaṁ. Ahañceva kho pana dhammaṁ deseyyaṁ, pare ca me na ājāneyyuṁ, so mamassa kilamatho, sā mamassa vihesā’ti. Apissu maṁ brahme imā anacchariyā gāthāyo paṭibhaṁsu pubbe assutapubbā—

“Kicchena me adhigataṁ, halaṁ dāni pakāsituṁ.
Rāgadosaparetehi, nāyaṁ dhammo susambudho.

Paṭisotagāmiṁ nipuṇaṁ, gambhīraṁ duddasaṁ aṇuṁ.
Rāgarattā na dakkhanti, tamokhandhena āvuṭā’ti.

Itiha me brahme paṭisañcikkhato appossukkatāya cittaṁ namati, no dhammadesanāyā”ti.

Dutiyampi kho brahmā Sahampati Bhagavantaṁ etadavoca “desetu bhante Bhagavā dhammaṁ, desetu Sugato dhammaṁ, santi sattā apparajakkhajātikā, assavanatā dhammassa parihāyanti, bhavissanti dhammassa aññātāro”ti. Idamavoca brahmā Sahampati, idaṁ vatvāna athāparaṁ etadavoca—

---

1. Anaṇa (Ka) 2. Desetu (Ka)

[ ] Sī-Syā-potthakesu natthi, Mūlapaṇṇāsakepi Pāsarāsisutte brahmayācanā sakiṁ yeva āgatā.

“Pāturahosi Magadhesu pubbe.
Dhammo asuddho samalehi cintito.
Apāpuretaṁ amatassa dvāraṁ.
Suṇantu dhammaṁ vimalenānubuddhaṁ.

Sele yathā pabbatamuddhaniṭṭhito,
Yathāpi passe janataṁ samantato.
Tathūpamaṁ dhammamayaṁ sumedha,
Pāsādamāruyha samantacakkhu.
Sokāvatiṇṇaṁ janatamapetasoko,
Avekkhassu jātijarābhibhūtaṁ.

Uṭṭhehi vīra vijitasaṅgāma,
Satthavāha aṇaṇa vicara loke.
Desassu Bhagavā dhammaṁ,
Aññātāro bhavissantī”ti.

Dutiyampi kho Bhagavā brahmānaṁ Sahampatiṁ etadavoca “mayhampi kho brahme etadahosi ‘adhigato kho myāyaṁ dhammo gambhīro duddaso duranubodho santo paṇīto atakkāvacaro nipuṇo paṇḍitavedanīyo, ālayarāmā kho panāyaṁ pajā ālayaratā ālayasammuditā, ālayarāmāya kho pana pajāya ālayaratāya ālayasammuditāya duddasaṁ idaṁ ṭhānaṁ yadidaṁ idappaccayatāpaṭiccasamuppādo, idampi kho ṭhānaṁ sududdasaṁ yadidaṁ sabbasaṅkhārasamatho sabbūpadhipaṭinissaggo taṇhākkhayo virāgo nirodho Nibbānaṁ. Ahañceva kho pana dhammaṁ deseyyaṁ pare ca me na ājāneyyuṁ, so mamassa kilamatho, sā mamassa vihesā’ti. Apissu maṁ brahme imā anacchariyā gāthāyo paṭibhaṁsu pubbe assutapubbā—

‘Kicchena me adhigataṁ, halaṁ dāni pakāsituṁ.
Rāgadosaparetehi, nāyaṁ dhammo susambudho.

Paṭisotagāmiṁ nipuṇaṁ, gambhīraṁ duddasaṁ aṇuṁ.
Rāgarattā na dakkhanti, tamokhandhena āvuṭā’ti.

Itiha me brahme paṭisañcikkhato appossukkatāya cittaṁ namati, no dhammadesanāyā"ti.

Tatiyampi kho brahmā Sahampati Bhagavantaṁ etadavoca "desetu bhante Bhagavā dhammaṁ, desetu Sugato dhammaṁ, santi sattā apparajakkhajātikā, assavanatā dhammassa parihāyanti, bhavissanti dhammassa aññātāro"ti. Idamavoca brahmā Sahampati, idaṁ vatvāna athāparaṁ etadavoca—

"Pāturahosi Magadhesu pubbe,
Dhammo asuddho samalehi cintito.
Apāpuretaṁ amatassa dvāraṁ.
Suṇantu dhammaṁ vimalenānubuddhaṁ.

Sele yathā pabbatamuddhaniṭṭhito,
Yathāpi passe janataṁ samantato.
Tathūpamaṁ dhammamayaṁ sumedha,
Pāsādamāruyha samantacakkhu.
Sokāvatiṇṇaṁ janatamapetasoko,
Avekkhassu jātijarābhibhūtaṁ.

Uṭṭhehi vīra vijitasaṅgāma,
Satthavāha aṇaṇa vicara loke.
Desassu Bhagavā dhammaṁ,
Aññātāro bhavissantī"ti.]

9. Atha kho Bhagavā brahmuno ca ajjhesanaṁ viditvā sattesu ca kāruññataṁ paṭicca Buddhacakkhunā lokaṁ volokesi, addasā kho Bhagavā Buddhacakkhunā lokaṁ volokento satte apparajakkhe mahārajakkhe tikkhindriye mudindriye svākāre dvākāre suviññāpaye duviññāpaye appekacce paralokavajjabhayadassāvine[1] viharante appekacce na paralokavajjabhayadassāvine[1] viharante, seyyathāpi nāma uppaliniyaṁ vā paduminiyaṁ vā puṇḍarīkiniyaṁ vā appekaccāni uppalāni vā padumāni vā puṇḍarīkāni vā udake jātāni udake saṁvaḍḍhāni udakānuggatāni anto

1. Dassāvino (Sī, Syā, Kaṁ)

nimuggaposīni, appekaccāni uppalāni vā padumāni vā puṇḍarīkāni vā udake jātāni udake saṁvaḍḍhāni samodakaṁ ṭhitāni, appekaccāni uppalāni vā padumāni vā puṇḍarīkāni vā udake jātāni udake saṁvaḍḍhāni udakaṁ accuggamma ṭhitāni[1] anupalittāni udakena, evamevaṁ Bhagavā Buddhacakkhunā lokaṁ volokento addasa satte apparajakkhe mahārajakkhe tikkhindriye mudindriye svākāre dvākāre suviññāpaye duviññāpaye appekacce paralokavajjabhayadassāvine viharante appekacce na paralokavajjabhayadassāvine viharante, disvāna brahmānaṁ Sahampatiṁ gāthāya paccabhāsi—

“Apārutā tesaṁ amatassa dvārā,
Ye sotavanto pamuñcantu saddhaṁ.
Vihiṁsasaññī paguṇaṁ na bhāsiṁ,
Dhammaṁ paṇītaṁ manujesu brahme”ti.

Atha kho brahmā Sahampati “katāvakāso khomhi Bhagavatā dhammadesanāyā”ti Bhagavantaṁ abhivādetvā padakkhiṇaṁ katvā tatthevantaradhāyi.

Brahmayācanakathā niṭṭhitā.

---

6. Pañcavaggiyakathā

10. * Atha kho Bhagavato etadahosi “kassa nu kho ahaṁ paṭhamaṁ dhammaṁ deseyyaṁ, ko imaṁ dhammaṁ khippameva ājānissatī”ti. Atha kho Bhagavato etadahosi “ayaṁ kho Āḷāro Kālāmo paṇḍito byatto medhāvī dīgharattaṁ apparajakkhajātiko, yannūnāhaṁ Āḷārassa Kālāmassa paṭhamaṁ dhammaṁ deseyyaṁ, so imaṁ dhammaṁ khippameva ājānissatī”ti. Atha kho antarahitā devatā Bhagavato ārocesi “sattāhakālaṅkato bhante Āḷāro Kālāmo”ti. Bhagavatopi kho ñāṇaṁ udapādi “sattāhakālaṅkato

---

1. Tiṭṭhanti (Sī, Syā) * Ma 1. 226 piṭṭhādīsupi; Ma 2. 293 piṭṭhādīsupi ca.

Āḷāro Kālāmo"ti. Atha kho Bhagavato etadahosi "mahājāniyo kho Āḷāro Kālāmo, sace hi so imaṁ dhammaṁ suṇeyya, khippameva ājāneyyā"ti. Atha kho Bhagavato etadahosi "kassa nu kho ahaṁ paṭhamaṁ dhammaṁ deseyyaṁ, ko imaṁ dhammaṁ khippameva ājānissatī"ti. Atha kho Bhagavato etadahosi "ayaṁ kho udako[1] rāmaputto paṇḍito byatto medhāvī dīgharattaṁ apparajakkhajātiko, yannūnāhaṁ Udakassa Rāmaputtassa paṭhamaṁ dhammaṁ deseyyaṁ, so imaṁ dhammaṁ khippameva ājānissatī"ti. Atha kho antarahitā devatā Bhagavato ārocesi "abhidosakālaṅkato bhante Udako Rāmaputto"ti. Bhagavatopi kho ñāṇaṁ udapādi "abhidosakālaṅkato Udako Rāmaputto"ti. Atha kho Bhagavato etadahosi "mahājāniyo kho Udako Rāmaputto, sace hi so imaṁ dhammaṁ suṇeyya, khippameva ājāneyyā"ti.

Atha kho Bhagavato etadahosi "kassa nu kho ahaṁ paṭhamaṁ dhammaṁ deseyyaṁ, ko imaṁ dhammaṁ khippameva ājānissatī"ti. Atha kho Bhagavato etadahosi "bahukārā kho me pañcavaggiyā bhikkhū, ye maṁ padhānapahitattaṁ upaṭṭhahiṁsu, yannūnāhaṁ pañcavaggiyānaṁ bhikkhūnaṁ paṭhamaṁ dhammaṁ deseyyan"ti. Atha kho Bhagavato etadahosi "kahaṁ nu kho etarahi pañcavaggiyā bhikkhū viharantī"ti. Addasā kho Bhagavā dibbena cakkhunā visuddhena atikkantamānusakena pañcavaggiye bhikkhū Bārāṇasiyaṁ viharante Isipatane migadāye. Atha kho Bhagavā Uruvelāyaṁ yathābhirantaṁ viharitvā yena Bārāṇasī tena cārikaṁ pakkāmi.

11. Addasā kho Upako ājīvako Bhagavantaṁ antarā ca Gayaṁ antarā ca bodhiṁ addhānamaggappaṭipannaṁ, disvāna Bhagavantaṁ etadavoca "vippasannāni kho te āvuso indriyāni, parisuddho chavivaṇṇo pariyodāto, kaṁ'si tvaṁ āvuso uddissa pabbajito, ko vā te Satthā, kassa vā tvaṁ dhammaṁ rocesī"ti. Evaṁ vutte Bhagavā Upakaṁ ājīvakaṁ gāthāhi ajjhabhāsi—

---

1. Uddako (Sī, Syā)

\+ * “Sabbābhibhū sabbavidūhamasmi,
Sabbesu dhammesu anūpalitto.
Sabbañjaho taṇhākkhaye vimutto,
Sayaṁ abhiññāya ka’muddiseyyaṁ.

++ * Na me ācariyo atthi, sadiso me na vijjati.
Sadevakasmiṁ lokasmiṁ, natthi me paṭipuggalo.

* Ahaṁ hi Arahā loke, ahaṁ Satthā anuttaro.
Ekomhi Sammāsambuddho, sītibhūtosmi nibbuto.

* Dhammacakkaṁ pavattetuṁ, gacchāmi Kāsinaṁ puraṁ.
Andhībhūtasmiṁ lokasmiṁ, āhañchaṁ[1] amatadundubhin”ti.
Yathā kho tvaṁ āvuso paṭijānāsi, arahasi Anantajinoti.

* “Mādisā ve Jinā honti, ye pattā āsavakkhayaṁ.
Jitā me pāpakā dhammā, tasmāhamupaka[2] Jino”ti.

Evaṁ vutte Upako ājīvako “hupeyyapāvuso[3]”ti vatvā sīsaṁ okampetvā ummaggaṁ gahetvā pakkāmi.

12. Atha kho Bhagavā anupubbena cārikaṁ caramāno yena Bārāṇasī Isipatanaṁ migadāyo, yena pañcavaggiyā bhikkhū tenupasaṅkami. Addasaṁsu kho pañcavaggiyā bhikkhū Bhagavantaṁ dūratova āgacchantaṁ, disvāna aññamaññaṁ katikaṁ[4] saṇṭhapesuṁ “ayaṁ āvuso samaṇo Gotamo āgacchati bāhulliko padhānavibbhanto āvatto bāhullāya, so neva abhivādetabbo, na paccuṭṭhātabbo, nāssa pattacīvaraṁ paṭiggahetabbaṁ, api ca kho āsanaṁ ṭhapetabbaṁ, sace so ākaṅkhissati, nisīdissatī”ti. Yathā yathā kho Bhagavā pañcavaggiye bhikkhū upasaṅkamati tathā tathā[5] pañcavaggiyā bhikkhū nāsakkhiṁsu sakāya katikāya

---

1. Āhaññiṁ (Ka)
2. Tasmāhamupakā (Sī)
3. Huveyyapāvuso (Sī) huveyyāvuso (Syā)
4. Idaṁ padaṁ kesuci natthi.
5. Tathā tathā te (Sī, Syā)

\+ Khu 1. 64 piṭṭhe Dhammapadepi.

* Abhi 4. 218 piṭṭhe Kathāvatthupāḷiyampi.

++ Khu 11. 228 piṭṭhe Milindapañhepi.

saṇṭhātuṁ, asaṇṭhahantā Bhagavantaṁ paccuggantvā eko Bhagavato pattacīvaraṁ paṭiggahesi, eko āsanaṁ paññapesi, eko pādodakaṁ eko pādapīṭhaṁ eko pādakaṭhalikaṁ upanikkhipi. Nisīdi Bhagavā paññatte āsane, nisajja kho Bhagavā pāde pakkhālesi. Apissu[1] Bhagavantaṁ nāmena ca āvusovādena ca samudācaranti. Evaṁ vutte Bhagavā pañcavaggiye bhikkhū etadavoca "mā bhikkhave Tathāgataṁ nāmena ca āvusovādena ca samudācaratha[2], Arahaṁ bhikkhave Tathāgato Sammāsambuddho, odahatha bhikkhave sotaṁ, amatamadhigataṁ, ahamanusāsāmi, ahaṁ dhammaṁ desemi, yathānusiṭṭhaṁ tathā paṭipajjamānā[3] na cirasseva yassatthāya kulaputtā sammadeva agārasmā anagāriyaṁ pabbajanti, tadanuttaraṁ brahmacariyapariyosānaṁ diṭṭhevadhamme sayaṁ abhiññā sacchikatvā upasampajja viharissathā"ti. Evaṁ vutte pañcavaggiyā bhikkhū Bhagavantaṁ etadavocuṁ "tāyapi kho tvaṁ āvuso Gotama iriyāya[4] tāya paṭipadāya tāya dukkarakārikāya nevajjhagā uttari manussadhammā[5] alamariyañāṇadassanavisesaṁ, kiṁ pana tvaṁ etarahi bāhulliko padhānavibbhanto āvatto bāhullāya adhigamissasi uttari manussadhammā alamariyañāṇadassanavisesan"ti. Evaṁ vutte Bhagavā pañcavaggiye bhikkhū etadavoca "na bhikkhave Tathāgato bāhulliko, na padhānavibbhanto, na āvatto bāhullāya, Arahaṁ bhikkhave Tathāgato Sammāsambuddho, odahatha bhikkhave sotaṁ, amatamadhigataṁ, ahamanusāsāmi, ahaṁ dhammaṁ desemi, yathānusiṭṭhaṁ tathā paṭipajjamānā na cirasseva yassatthāya kulaputtā sammadeva agārasmā anagāriyaṁ pabbajanti, tadanuttaraṁ brahmacariyapariyosānaṁ diṭṭhevadhamme sayaṁ abhiññā sacchikatvā upasampajja viharissathā"ti. Dutiyampi kho pañcavaggiyā bhikkhū Bhagavantaṁ etadavocuṁ -pa-. Dutiyampi kho Bhagavā pañcavaggiye bhikkhū etadavoca -pa-. Tatiyampi kho pañcavaggiyā bhikkhū Bhagavantaṁ etadavocuṁ "tāya pi kho tvaṁ āvuso Gotama iriyāya tāya paṭipadāya tāya dukkarakārikāya nevajjhagā uttari manussadhammā alamariyañāṇadassanavisesaṁ, kiṁ pana tvaṁ etarahi bāhulliko

1. Api ca kho (Pāsarāsisutta)
2. Samudācarittha (Sī, Syā)
3. Yathānusiṭṭhaṁ paṭipajjamānā (Syā)
4. Cariyāya (Syā)
5. Uttarimanussadhammaṁ (Syā, Ka)

padhānavibbhanto āvatto bāhullāya adhigamissasi uttari manussadhammā alamariyañāṇadassanavisesan"ti. Evaṁ vutte Bhagavā pañcavaggiye bhikkhū etadavoca "abhijānātha me no tumhe bhikkhave ito pubbe evarūpaṁ pabhāvitametan"ti[1]. Nohehaṁ bhante. Arahaṁ bhikkhave Tathāgato Sammāsambuddho, odahatha bhikkhave sotaṁ, amatamadhigataṁ, ahamanusāsāmi, ahaṁ dhammaṁ desemi, yathānusiṭṭhaṁ tathā paṭipajjamānā na cirasseva yassatthāya kulaputtā sammadeva agārasmā anagāriyaṁ pabbajanti, tadanuttaraṁ brahmacariyapariyosānaṁ diṭṭhevadhamme sayaṁ abhiññā sacchikatvā upasampajja viharissathāti. Asakkhi kho Bhagavā pañcavaggiye bhikkhū saññāpetuṁ. Atha kho pañcavaggiyā bhikkhū Bhagavantaṁ sussūsiṁsu, sotaṁ odahiṁsu, aññā cittaṁ upaṭṭhāpesuṁ.

13. Atha kho Bhagavā pañcavaggiye bhikkhū āmantesi—

* Dve'me bhikkhave antā pabbajitena na sevitabbā. Katame dve[2], yo cāyaṁ kāmesu kāmasukhallikānuyogo hīno gammo pothujjaniko anariyo anatthasaṁhito, yo cāyaṁ attakilamathānuyogo dukkho anariyo anatthasaṁhito. Ete kho bhikkhave ubho ante anupagamma majjhimā paṭipadā Tathāgatena abhisambuddhā cakkhukaraṇī ñāṇakaraṇī upasamāya abhiññāya sambodhāya nibbānāya saṁvattati. Katamā ca sā bhikkhave majjhimā paṭipadā Tathāgatena abhisambuddhā cakkhukaraṇī ñāṇakaraṇī upasamāya abhiññāya sambodhāya nibbānāya saṁvattati, ayameva ariyo aṭṭhaṅgiko maggo. Seyyathidaṁ, sammādiṭṭhi sammāsaṅkappo sammāvācā sammākammanto sammā-ājīvo sammāvāyāmo sammāsati sammāsamādhi. Ayaṁ kho sā bhikkhave majjhimā paṭipadā Tathāgatena abhisambuddhā cakkhukaraṇī ñāṇakaraṇī upasamāya abhiññāya sambodhāya nibbānāya saṁvattati.

14. Idaṁ kho pana bhikkhave dukkhaṁ ariyasaccaṁ, jātipi dukkhā, jarāpi dukkhā, byādhipi dukkho, maraṇampi dukkhaṁ, appiyehi sampayogo dukkho, piyehi vippayogo dukkho, yampicchaṁ na labhati tampi dukkhaṁ, saṁkhittena

---

1. Bhāsitametanti (Sī, Syā, Ka) Ṭīkāyo oloketabbā.
2. Idaṁ padadvayaṁ Sī-Syā-potthakesu natthi.

* Saṁ 3. 368 piṭṭhādīsupi.

pañcupādānakkhandhā[1] dukkhā. Idaṁ kho pana bhikkhave dukkhasamudayaṁ[2] ariyasaccaṁ, yāyaṁ taṇhā ponobbhavikā[3] nandīrāgasahagatā[4] tatratatrābhinandinī. Seyyathidaṁ, kāmataṇhā bhavataṇhā vibhavataṇhā. Idaṁ kho pana bhikkhave dukkhanirodhaṁ[2] ariyasaccaṁ, yo tassā yeva taṇhāya asesavirāganirodho cāgo paṭinissaggo mutti anālayo. Idaṁ kho pana bhikkhave dukkhanirodhagāminī paṭipadā ariyasaccaṁ, ayameva ariyo aṭṭhaṅgiko maggo. Seyyathidaṁ, sammādiṭṭhi sammāsaṅkappo sammāvācā sammākammanto sammā-ājīvo sammāvāyāmo sammāsati sammāsamādhi.

15. "Idaṁ dukkhaṁ ariyasaccan"ti me bhikkhave pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṁ udapādi ñāṇaṁ udapādi paññā udapādi vijjā udapādi āloko udapādi. "Taṁ kho panidaṁ dukkhaṁ ariyasaccaṁ pariññeyyan"ti me bhikkhave pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṁ udapādi ñāṇaṁ udapādi paññā udapādi vijjā udapādi āloko udapādi. "Taṁ kho panidaṁ dukkhaṁ ariyasaccaṁ pariññātan"ti me bhikkhave pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṁ udapādi ñāṇaṁ udapādi paññā udapādi vijjā udapādi āloko udapādi.

"Idaṁ dukkhasamudayaṁ ariyasaccan"ti me bhikkhave pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṁ udapādi ñāṇaṁ udapādi paññā udapādi vijjā udapādi āloko udapādi. "Taṁ kho panidaṁ dukkhasamudayaṁ ariyasaccaṁ pahātabban"ti me bhikkhave pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṁ udapādi ñāṇaṁ udapādi paññā udapādi vijjā udapādi āloko udapādi. "Taṁ kho panidaṁ dukkhasamudayaṁ ariyasaccaṁ pahīnan"ti me bhikkhave pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṁ udapādi ñāṇaṁ udapādi paññā udapādi vijjā udapādi āloko udapādi.

"Idaṁ dukkhanirodhaṁ ariyasaccan"ti me bhikkhave pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṁ udapādi ñāṇaṁ udapādi paññā udapādi vijjā udapādi

---

1. Pañcupādānakkhandhāpi (Ka)
2. Ettha "idaṁ dukkhaṁ ariyasaccanti ādīsu dukkhasamudayo dukkhanirodhoti vattabbe dukkhasamudayaṁ dukkhanirodhanti liṅgavipallāso kato"ti Paṭisambhidāmaggaṭṭhakathāyaṁ vuttaṁ. Visuddhimaggaṭīkāyaṁ pana uppādo bhayantipāṭhavaṇṇanāyaṁ "satipi dvinnaṁ padānaṁ samānādhikaraṇabhāve liṅgabhedo gahito, yathā dukkhasamudayo ariyasaccan"ti vuttaṁ. Tesu "dukkhasamudayo ariyasaccan"ti sakaliṅgikapāṭho "dukkhanirodhagāminī paṭipadā ariyasaccan"ti pāḷiyā sameti.
3. Ponobhavikā (Ka)
4. Nandirāgasahagatā (Sī, Syā)

āloko udapādi. "Taṁ kho panidaṁ dukkhanirodhaṁ ariyasaccaṁ sacchikātabban"ti me bhikkhave pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṁ udapādi ñāṇaṁ udapādi paññā udapādi vijjā udapādi āloko udapādi. "Taṁ kho panidaṁ dukkhanirodhaṁ ariyasaccaṁ sacchikatan"ti me bhikkhave pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṁ udapādi ñāṇaṁ udapādi paññā udapādi vijjā udapādi āloko udapādi.

"Idaṁ dukkhanirodhagāminī paṭipadā ariyasaccan"ti me bhikkhave pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṁ udapādi ñāṇaṁ udapādi paññā udapādi vijjā udapādi āloko udapādi. "Taṁ kho panidaṁ dukkhanirodhagāminī paṭipadā ariyasaccaṁ bhāvetabban"ti me bhikkhave pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṁ udapādi ñāṇaṁ udapādi paññā udapādi vijjā udapādi āloko udapādi. "Taṁ kho panidaṁ dukkhanirodhagāminī paṭipadā ariyasaccaṁ bhāvitan"ti me bhikkhave pubbe ananussutesu dhammesu cakkhuṁ udapādi ñāṇaṁ udapādi paññā udapādi vijjā udapādi āloko udapādi.

16. Yāvakīvañca me bhikkhave imesu catūsu ariyasaccesu evaṁ tiparivaṭṭaṁ dvādasākāraṁ yathābhūtaṁ ñāṇadassanaṁ na suvisuddhaṁ ahosi, neva tāvāhaṁ bhikkhave sadevake loke samārake sabrahmake sassamaṇabrāhmaṇiyā pajāya sadevamanussāya "anuttaraṁ sammāsambodhiṁ abhisambuddho"ti[1] paccaññāsiṁ. Yato ca kho me bhikkhave imesu catūsu ariyasaccesu evaṁ tiparivaṭṭaṁ dvādasākāraṁ yathābhūtaṁ ñāṇadassanaṁ suvisuddhaṁ ahosi, athāhaṁ bhikkhave sadevake loke samārake sabrahmake sassamaṇabrāhmaṇiyā pajāya sadevamanussāya "anuttaraṁ sammāsambodhiṁ abhisambuddho"ti[1] paccaññāsiṁ. Ñāṇañca pana me dassanaṁ udapādi, akuppā me vimutti, ayamantimā jāti, natthi dāni punabbhavoti. Idamavoca Bhagavā, attamanā pañcavaggiyā bhikkhū Bhagavato bhāsitaṁ abhinandunti[2].

Imasmiṁ ca pana veyyākaraṇasmiṁ bhaññamāne āyasmato Koṇḍaññassa virajaṁ vītamalaṁ dhammacakkhuṁ udapādi "yaṁ kiñci samudayadhammaṁ, sabbaṁ taṁ nirodhadhamman"ti.

---

1. Abhisambuddho (Sī, Syā)
2. Idamavoca -pa- abhinanduntivākyaṁ Sī-Syā-potthakesu natthi.

17. Pavattite ca pana Bhagavatā dhammacakke bhummā devā saddamanussāvesuṁ "etaṁ Bhagavatā Bārāṇasiyaṁ Isipatane migadāye anuttaraṁ dhammacakkaṁ pavattitaṁ appaṭivattiyaṁ samaṇena vā brāhmaṇena vā devena vā mārena vā brahmunā vā kenaci vā lokasmiṁ"ti. Bhummānaṁ devānaṁ saddaṁ sutvā Cātumahārājikā devā saddamanussāvesuṁ -pa-. Cātumahārājikānaṁ devānaṁ saddaṁ sutvā Tāvatiṁsā devā -pa- Yāmā devā -pa- Tusitā devā -pa- Nimmānaratī devā -pa- Paranimmitavasavattī devā -pa- Brahmakāyikā devā saddamanussāvesuṁ "etaṁ Bhagavatā Bārāṇasiyaṁ Isipatane migadāye anuttaraṁ dhammacakkaṁ pavattitaṁ appaṭivattiyaṁ samaṇena vā brāhmaṇena vā devena vā mārena vā brahmunā vā kenaci vā lokasmiṁ"ti. Itiha tena khaṇena tena layena[1] tena muhuttena yāva brahmalokā saddo abbhuggacchi. Ayañca dasasahassilokadhātu saṁkampi sampakampi sampavedhi, appamāṇo ca uḷāro obhāso loke pāturahosi atikkamma devānaṁ devānubhāvaṁ. Atha kho Bhagavā imaṁ udānaṁ udānesi "aññāsi vata bho Koṇḍañño, aññāsi vata bho Koṇḍañño"ti. Iti hidaṁ āyasmato Koṇḍaññassa "Aññāsikoṇḍañño"tveva nāmaṁ ahosi.

18. Atha kho āyasmā Aññāsikoṇḍañño diṭṭhadhammo pattadhammo viditadhammo pariyogāḷhadhammo tiṇṇavicikiccho vigatakathaṁkatho vesārajjappatto aparappaccayo Satthusāsane Bhagavantaṁ etadavoca "labheyyāhaṁ bhante Bhagavato santike pabbajjaṁ, labheyyaṁ upasampadan"ti. "Ehi bhikkhū"ti Bhagavā avoca "svākkhāto dhammo, cara brahmacariyaṁ sammā dukkhassa antakiriyāyā"ti. Sāva tassa āyasmato upasampadā ahosi.

19. Atha kho Bhagavā tadavasese bhikkhū dhammiyā kathāya ovadi anusāsi. Atha kho āyasmato ca Vappassa āyasmato ca Bhaddiyassa Bhagavatā dhammiyā kathāya ovadiyamānānaṁ anusāsiyamānānaṁ virajaṁ vītamalaṁ dhammacakkhuṁ udapādi "yaṁ kiñci samudayadhammaṁ, sabbaṁ taṁ nirodhadhamman"ti.

---

1. Tena layenāti padadvayaṁ Sī-Syā-potthakesu natthi.

Te diṭṭhadhammā pattadhammā viditadhammā pariyogāḷhadhammā tiṇṇavicikicchā vigatakathaṁkathā vesārajjappattā aparappaccayā Satthusāsane Bhagavantaṁ etadavocuṁ "labheyyāma mayaṁ bhante Bhagavato santike pabbajjaṁ, labheyyāma upasampadan"ti. "Etha bhikkhavo"ti Bhagavā avoca "svākkhāto dhammo, caratha brahmacariyaṁ sammā dukkhassa antakiriyāyā"ti. Sāva tesaṁ āyasmantānaṁ upasampadā ahosi.

Atha kho Bhagavā tadavasese bhikkhū nīhārabhatto dhammiyā kathāya ovadi anusāsi. Yaṁ tayo bhikkhū piṇḍāya caritvā āharanti, tena chabbaggo yāpeti. Atha kho āyasmato ca Mahānāmassa āyasmato ca Assajissa Bhagavatā dhammiyā kathāya ovadiyamānānaṁ anusāsiyamānānaṁ virajaṁ vītamalaṁ dhammacakkhuṁ udapādi "yaṁ kiñci samudayadhammaṁ, sabbaṁ taṁ nirodhadhamman"ti. Te diṭṭhadhammā pattadhammā viditadhammā pariyogāḷhadhammā tiṇṇavicikicchā vigatakathaṁkathā vesārajjappattā aparappaccayā Satthusāsane Bhagavantaṁ etadavocuṁ "labheyyāma mayaṁ bhante Bhagavato santike pabbajjaṁ, labheyyāma upasampadan"ti. "Etha bhikkhavo"ti Bhagavā avoca "svākkhāto dhammo, caratha brahmacariyaṁ sammā dukkhassa antakiriyāyā"ti. Sāva tesaṁ āyasmantānaṁ upasampadā ahosi.

20. Atha kho Bhagavā pañcavaggiye bhikkhū āmantesi—

* Rūpaṁ bhikkhave anattā, rūpañca hida bhikkhave attā abhavissa, nayidaṁ rūpaṁ ābādhāya saṁvatteyya, labbhetha ca rūpe "evaṁ me rūpaṁ hotu, evaṁ me rūpaṁ mā ahosī"ti. Yasmā ca kho bhikkhave rūpaṁ anattā, tasmā rūpaṁ ābādhāya saṁvattati, na ca labbhati rūpe "evaṁ me rūpaṁ hotu, evaṁ me rūpaṁ mā ahosī"ti. Vedanā anattā, vedanā ca hidaṁ bhikkhave attā abhavissa, nayidaṁ vedanā ābādhāya saṁvatteyya, labbhetha ca vedanāya "evaṁ me vedanā hotu, evaṁ me vedanā mā ahosī"ti. Yasmā ca kho bhikkhave vedanā anattā, tasmā vedanā ābādhāya saṁvattati, na ca labbhati vedanāya "evaṁ me vedanā hotu, evaṁ me vedanā mā ahosī"ti. Saññā anattā, saññā ca hidaṁ bhikkhave attā abhavissa, nayidaṁ saññā ābādhāya saṁvatteyya,

* Saṁ 2. 55 piṭṭhādīsupi.

labbhetha ca saññāya "evaṁ me saññā hotu, evaṁ me saññā mā ahosī"ti. Yasmā ca kho bhikkhave saññā anattā, tasmā saññā ābādhāya saṁvattati, na ca labbhati saññāya "evaṁ me saññā hotu, evaṁ me saññā mā ahosī"ti. Saṅkhārā anattā, saṅkhārā ca hidaṁ bhikkhave attā abhavissaṁsu, nayidaṁ[1] saṅkhārā ābādhāya saṁvatteyyuṁ, labbhetha ca saṅkhāresu "evaṁ me saṅkhārā hontu, evaṁ me saṅkhārā mā ahesun"ti. Yasmā ca kho bhikkhave saṅkhārā anattā, tasmā saṅkhārā ābādhāya saṁvattanti, na ca labbhati saṅkhāresu "evaṁ me saṅkhārā hontu, evaṁ me saṅkhārā mā ahesun"ti. Viññāṇaṁ anattā, viññāṇañca hidaṁ bhikkhave attā abhavissa, nayidaṁ viññāṇaṁ ābādhāya saṁvatteyya, labbhetha ca viññāṇe "evaṁ me viññāṇaṁ hotu, evaṁ me viññāṇaṁ mā ahosī"ti. Yasmā ca kho bhikkhave viññāṇaṁ anattā, tasmā viññāṇaṁ ābādhāya saṁvattati, na ca labbhati viññāṇe "evaṁ me viññāṇaṁ hotu, evaṁ me viññāṇaṁ mā ahosī"ti.

21. Taṁ kiṁ maññatha bhikkhave, rūpaṁ niccaṁ vā aniccaṁ vāti. Aniccaṁ bhante. Yaṁ panāniccaṁ, dukkhaṁ vā taṁ sukhaṁ vāti. Dukkhaṁ bhante. Yaṁ panāniccaṁ dukkhaṁ vipariṇāmadhammaṁ, kallaṁ nu taṁ samanupassituṁ "etaṁ mama, esohamasmi, eso me attā"ti. No hetaṁ bhante. Vedanā niccā vā aniccā vāti. Aniccā bhante. Yaṁ panāniccaṁ, dukkhaṁ vā taṁ sukhaṁ vāti. Dukkhaṁ bhante. Yaṁ panāniccaṁ dukkhaṁ vipariṇāmadhammaṁ, kallaṁ nu taṁ samanupassituṁ "etaṁ mama, esohamasmi, eso me attā"ti. No hetaṁ bhante. Saññā niccā vā aniccā vāti. Aniccā bhante. Yaṁ panāniccaṁ dukkhaṁ vā taṁ sukhaṁ vāti. Dukkhaṁ bhante. Yaṁ panāniccaṁ dukkhaṁ vipariṇāmadhammaṁ, kallaṁ nu taṁ samanupassituṁ "etaṁ mama, esohamasmi, eso me attā"ti. No hetaṁ bhante. Saṅkhārā niccā vā aniccā vāti. Aniccā bhante. Yaṁ panāniccaṁ, dukkhaṁ vā taṁ sukhaṁ vāti. Dukkhaṁ bhante. Yaṁ panāniccaṁ dukkhaṁ vipariṇāmadhammaṁ, kallaṁ nu taṁ samanupassituṁ "etaṁ mama, esohamasmi, eso me attā"ti. No hetaṁ bhante. Viññāṇaṁ niccaṁ vā aniccaṁ vāti. Aniccaṁ bhante. Yaṁ panāniccaṁ, dukkhaṁ vā taṁ sukhaṁ vāti. Dukkhaṁ bhante. Yaṁ panāniccaṁ dukkhaṁ vipariṇāmadhammaṁ, kallaṁ nu taṁ samanupassituṁ "etaṁ mama, esohamasmi, eso me attā"ti. No hetaṁ bhante.

---

1. Nayime (Ka)

22. Tasmātiha bhikkhave yaṁ kiñci rūpaṁ atītānāgatapaccuppannaṁ ajjhattaṁ vā bahiddhā vā oḷārikaṁ vā sukhumaṁ vā hīnaṁ vā paṇītaṁ vā, yaṁ dūre[1] santike vā, sabbaṁ rūpaṁ "netaṁ mama, nesohamasmi, na meso attā"ti evametaṁ yathābhūtaṁ sammappaññāya daṭṭhabbaṁ. Yā kāci vedanā atītānāgatapaccuppannā ajjhattaṁ vā bahiddhā vā oḷārikā vā sukhumā vā hīnā vā paṇītā vā, yā dūre santike vā, sabbā vedanā "netaṁ mama, nesohamasmi, na meso attā"ti evametaṁ yathābhūtaṁ sammappaññāya daṭṭhabbaṁ. Yā kāci saññā atītānāgatapaccuppannā ajjhattaṁ vā bahiddhā vā oḷārikā vā sukhumā vā hīnā vā paṇītā vā, yā dūre santike vā, sabbā saññā "netaṁ mama, nesohamasmi, na meso attā"ti evametaṁ yathābhūtaṁ sammappaññāya daṭṭhabbaṁ. Ye keci saṅkhārā atītānāgatapaccuppannā ajjhattaṁ vā bahiddhā vā oḷārikā vā sukhumā vā hīnā vā paṇītā vā, ye dūre santike vā, sabbe saṅkhārā "netaṁ mama, nesohamasmi, na meso attā"ti evametaṁ yathābhūtaṁ sammappaññāya daṭṭhabbaṁ. Yaṁ kiñci viññāṇaṁ atītānāgatapaccuppannaṁ ajjhattaṁ vā bahiddhā vā oḷārikaṁ vā sukhumaṁ vā hīnaṁ vā paṇītaṁ vā, yaṁ dūre santike vā, sabbaṁ viññāṇaṁ netaṁ mama, nesohamasmi, na meso attā"ti evametaṁ yathābhūtaṁ sammappaññāya daṭṭhabbaṁ.

23. Evaṁ passaṁ bhikkhave sutavā ariyasāvako rūpasmimpi nibbindati, vedanāyapi nibbindati, saññāyapi nibbindati, saṅkhāresupi nibbindati, viññāṇasmimpi nibbindati, nibbindaṁ virajjati, virāgā vimuccati, vimuttasmiṁ vimuttamiti ñāṇaṁ hoti, "khīṇā jāti, vusitaṁ brahmacariyaṁ, kataṁ karaṇīyaṁ, nāparaṁ itthattāyā"ti pajānātīti.

24. Idamavoca Bhagavā, attamanā pañcavaggiyā bhikkhū Bhagavato bhāsitaṁ abhinandunti[2]. Imasmiṁ ca pana veyyākaraṇasmiṁ bhaññamāne pañcavaggiyānaṁ bhikkhūnaṁ anupādāya āsavehi cittāni vimucciṁsu. Tena kho pana samayena cha loke arahanto honti.

Pañcavaggiyakathā niṭṭhitā.

Paṭhamabhāṇavāro.

---

1. Yaṁ dūre vā (Syā) 2. Abhinanduṁ (Syā)

7. Pabbajjākathā

25. Tena kho pana samayena Bārāṇasiyaṁ Yaso nāma kulaputto seṭṭhiputto sukhumālo hoti, tassa tayo pāsādā honti eko hemantiko, eko gimhiko, eko vassiko, so vassike pāsāde cattāro māse[1] nippurisehi tūriyehi paricārayamāno na heṭṭhāpāsādaṁ orohati. Atha kho Yasassa kulaputtassa pañcahi kāmaguṇehi samappitassa samaṅgībhūtassa paricārayamānassa paṭikacceva[2] niddā okkami, parijanassapi niddā okkami, sabbarattiyo ca telapadīpo jhāyati. Atha kho Yaso kulaputto paṭikacceva pabujjhitvā addasa sakaṁ parijanaṁ supantaṁ aññissā kacche vīṇaṁ aññissā kaṇṭhe mudiṅgaṁ aññissā kacche āḷambaraṁ aññaṁ vikesikaṁ aññaṁ vikkheḷikaṁ aññā vippalapantiyo hatthappattaṁ susānaṁ maññe, disvānassa ādīnavo pāturahosi, nibbidāya cittaṁ saṇṭhāsi. Atha kho Yaso kulaputto udānaṁ udānesi "upaddutaṁ vata bho, upassaṭṭhaṁ vata bho"ti.

Atha kho Yaso kulaputto suvaṇṇapādukāyo ārohitvā yena nivesanadvāraṁ tenupasaṅkami, amanussā dvāraṁ vivariṁsu "mā Yasassa kulaputtassa koci antarāyamakāsi agārasmā anagāriyaṁ pabbajjāyā"ti. Atha kho Yaso kulaputto yena nagaradvāraṁ tenupasaṅkami, amanussā dvāraṁ vivariṁsu "mā Yasassa kulaputtassa koci antarāyamakāsi agārasmā anagāriyaṁ pabbajjāyā"ti. Atha kho Yaso kulaputto yena Isipatanaṁ migadāyo tenupasaṅkami.

26. Tena kho pana samayena Bhagavā rattiyā paccūsasamayaṁ paccuṭṭhāya ajjhokāse caṅkamati, addasā kho Bhagavā yasaṁ kulaputtaṁ dūratova āgacchantaṁ, disvāna caṅkamā orohitvā paññatte āsane nisīdi. Atha kho Yaso kulaputto Bhagavato avidūre udānaṁ udānesi "upaddutaṁ vata bho, upassaṭṭhaṁ vata bho"ti. Atha kho Bhagavā yasaṁ kulaputtaṁ etadavoca "idaṁ kho Yasa anupaddutaṁ, idaṁ anupassaṭṭhaṁ, ehi Yasa nisīda, dhammaṁ te desessāmī"ti. Atha kho Yaso kulaputto "idaṁ kira

1. Vassike pāsāde vassike cattāro māse (Sī)
2. Paṭigacceva (Sī)

anupaddutaṁ, idaṁ anupassaṭṭhan"ti haṭṭho udaggo suvaṇṇapādukāhi orohitvā yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi, ekamantaṁ nisinnassa kho Yasassa kulaputtassa Bhagavā anupubbiṁ kathaṁ kathesi, seyyathidaṁ, dānakathaṁ sīlakathaṁ saggakathaṁ kāmānaṁ ādīnavaṁ okāraṁ saṁkilesaṁ nekkhamme ānisaṁsaṁ pakāsesi. Yadā Bhagavā aññāsi Yasaṁ kulaputtaṁ kallacittaṁ muducittaṁ vinīvaraṇacittaṁ udaggacittaṁ pasannacittaṁ, atha yā Buddhānaṁ sāmukkaṁsikā dhammadesanā, taṁ pakāsesi dukkhaṁ samudayaṁ nirodhaṁ maggaṁ, seyyathāpi nāma suddhaṁ vatthaṁ apagatakāḷakaṁ sammadeva rajanaṁ paṭiggaṇheyya, evameva Yasassa kulaputtassa tasmiṁyeva āsane virajaṁ vītamalaṁ dhammacakkhuṁ udapādi "yaṁ kiñci samudayadhammaṁ, sabbaṁ taṁ nirodhadhamman"ti.

27. Atha kho Yasassa kulaputtassa mātā pāsādaṁ abhiruhitvā Yasaṁ kulaputtaṁ apassantī yena seṭṭhi gahapati tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā seṭṭhiṁ gahapatiṁ etadavoca "putto te gahapati Yaso na dissatī"ti. Atha kho seṭṭhi gahapati catuddisā assadūte uyyojetvā sāmaṁyeva yena Isipatanaṁ migadāyo tenupasaṅkami. Addasā kho seṭṭhi gahapati suvaṇṇapādukānaṁ nikkhepaṁ, disvāna taṁyeva anugamāsi[1]. Addasā kho Bhagavā seṭṭhiṁ gahapatiṁ dūratova āgacchantaṁ, disvāna Bhagavato etadahosi "yannūnāhaṁ tathārūpaṁ iddhābhisaṅkhāraṁ abhisaṅkhāreyyaṁ, yathā seṭṭhi gahapati idha nisinno idha nisinnaṁ Yasaṁ kulaputtaṁ na passeyyā"ti, atha kho Bhagavā tathārūpaṁ iddhābhisaṅkhāraṁ abhisaṅkharesi. Atha kho seṭṭhi gahapati yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ etadavoca "api bhante Bhagavā Yasaṁ kulaputtaṁ passeyyā"ti. Tena hi gahapati nisīda, appeva nāma idha nisinno idha nisinnaṁ Yasaṁ kulaputtaṁ passeyyāsīti. Atha kho seṭṭhi gahapati "idheva kirāhaṁ nisinno idha nisinnaṁ Yasaṁ kulaputtaṁ passissāmī"ti haṭṭho udaggo Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi, ekamantaṁ nisinnassa kho seṭṭhissa gahapatissa Bhagavā anupubbiṁ kathaṁ kathesi, seyyathidaṁ, dānakathaṁ sīlakathaṁ saggakathaṁ kāmānaṁ ādīnavaṁ okāraṁ saṁkilesaṁ nekkhamme

1. Anugamā (Sī, Syā)

ānisaṁsaṁ pakāsesi. Yadā Bhagavā aññāsi seṭṭhiṁ gahapatiṁ kallacittaṁ muducittaṁ vinīvaraṇacittaṁ udaggacittaṁ pasannacittaṁ, atha yā Buddhānaṁ sāmukkaṁsikā dhammadesanā, taṁ pakāsesi dukkhaṁ samudayaṁ nirodhaṁ maggaṁ, seyyathāpi nāma suddhaṁ vatthaṁ apagatakāḷakaṁ sammadeva rajanaṁ paṭiggaṇheyya, evameva seṭṭhissa gahapatissa tasmiṁyeva āsane virajaṁ vītamalaṁ dhammacakkhuṁ udapādi "yaṁ kiñci samudayadhammaṁ, sabbaṁ taṁ nirodhadhamman"ti. Atha kho seṭṭhi gahapati diṭṭhadhammo pattadhammo viditadhammo pariyogāḷhadhammo tiṇṇavicikiccho vigatakathaṁkatho vesārajjappatto aparappaccayo Satthusāsane Bhagavantaṁ etadavoca "abhikkantaṁ bhante, abhikkantaṁ bhante, seyyathāpi bhante nikkujjitaṁ[1] vā ukkujjeyya, paṭicchannaṁ vā vivareyya, mūḷhassa vā maggaṁ ācikkheyya, andhakāre vā telapajjotaṁ dhāreyya 'cakkhumanto rūpāni dakkhantī'ti, evamevaṁ Bhagavatā anekapariyāyena dhammo pakāsito. Esāhaṁ bhante Bhagavantaṁ saraṇaṁ gacchāmi dhammañca bhikkhusaṁghañca, upāsakaṁ maṁ Bhagavā dhāretu ajjatagge pāṇupetaṁ saraṇaṁ gatan"ti. Sova loke paṭhamaṁ upāsako ahosi tevāciko.

28. Atha kho Yasassa kulaputtassa pituno dhamme desiyamāne yathādiṭṭhaṁ yathāviditaṁ bhūmiṁ paccavekkhantassa anupādāya āsavehi cittaṁ vimucci. Atha kho Bhagavato etadahosi "yasassa kho kulaputtassa pituno dhamme desiyamāne yathādiṭṭhaṁ yathāviditaṁ bhūmiṁ paccavekkhantassa anupādāya āsavehi cittaṁ vimuttaṁ, abhabbo kho Yaso kulaputto hīnāyāvattitvā kāme paribhuñjituṁ seyyathāpi pubbe agārikabhūto, yannūnāhaṁ taṁ iddhābhisaṅkhāraṁ paṭippassambheyyan"ti. Atha kho Bhagavā taṁ iddhābhisaṅkhāraṁ paṭippassambhesi. Addasā kho seṭṭhi gahapati Yasaṁ kulaputtaṁ nisinnaṁ, disvāna Yasaṁ kulaputtaṁ etadavoca "mātā te tāta Yasa paridevа[2] sokasamāpannā, dehi mātuyā jīvitan"ti. Atha kho Yaso kulaputto Bhagavantaṁ ullokesi. Atha kho Bhagavā seṭṭhiṁ gahapatiṁ etadavoca "taṁ kiṁ maññasi gahapati, yassa sekkhena ñāṇena sekkhena dassanena dhammo diṭṭho vidito seyyathāpi tayā, tassa yathādiṭṭhaṁ yathāviditaṁ bhūmiṁ paccavekkhantassa

---

1. Nikujjitaṁ (Ka) 2. Paridevi (Ka)

anupādāya āsavehi cittaṁ vimuttaṁ, bhabbo nu kho so gahapati hīnāyāvattitvā kāme paribhuñjituṁ seyyathāpi pubbe agārikabhūto”ti. No hetaṁ bhante. Yasassa kho gahapati kulaputtassa sekkhena ñāṇena sekkhena dassanena dhammo diṭṭho vidito seyyathāpi tayā, tassa yathādiṭṭhaṁ yathāviditaṁ bhūmiṁ paccavekkhantassa anupādāya āsavehi cittaṁ vimuttaṁ, abhabbo kho gahapati Yaso kulaputto hīnāyāvattitvā kāme paribhuñjituṁ seyyathāpi pubbe agārikabhūtoti. Lābhā bhante Yasassa kulaputtassa, suladdhaṁ bhante Yasassa kulaputtassa, yathā Yasassa kulaputtassa anupādāya āsavehi cittaṁ vimuttaṁ, adhivāsetu me bhante Bhagavā ajjatanāya bhattaṁ Yasena kulaputtena pacchāsamaṇenāti. Adhivāsesi Bhagavā tuṇhībhāvena. Atha kho seṭṭhi gahapati Bhagavato adhivāsanaṁ viditvā uṭṭhāyāsanā Bhagavantaṁ abhivādetvā padakkhiṇaṁ katvā pakkāmi. Atha kho Yaso kulaputto acirapakkante seṭṭhimhi gahapatimhi Bhagavantaṁ etadavoca “labheyyāhaṁ bhante Bhagavato santike pabbajjaṁ, labheyyaṁ upasampadan”ti. “Ehi bhikkhū”ti Bhagavā avoca “svākkhāto dhammo, cara brahmacariyaṁ sammā dukkhassa antakiriyāyā”ti. Sāva tassa āyasmato upasampadā ahosi. Tena kho pana samayena satta loke arahanto honti.

Yasassa pabbajjā niṭṭhitā.

---

29. Atha kho Bhagavā pubbaṇhasamayaṁ nivāsetvā pattacīvaramādāya āyasmatā Yasena pacchāsamaṇena yena seṭṭhissa gahapatissa nivesanaṁ tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā paññatte āsane nisīdi. Atha kho āyasmato Yasassa mātā ca purāṇadutiyikā ca yena Bhagavā tenupasaṅkamiṁsu, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdiṁsu. Tāsaṁ Bhagavā anupubbiṁ kathaṁ kathesi, seyyathidaṁ, dānakathaṁ sīlakathaṁ saggakathaṁ kāmānaṁ ādīnavaṁ okāraṁ saṁkilesaṁ nekkhamme ānisaṁsaṁ pakāsesi. Yadā tā Bhagavā aññāsi kallacittā muducittā vinīvaraṇacittā udaggacittā pasannacittā, atha yā Buddhānaṁ sāmukkaṁsikā dhammadesanā, taṁ pakāsesi dukkhaṁ samudayaṁ nirodhaṁ

maggaṁ, seyyathāpi nāma suddhaṁ vatthaṁ apagatakāḷakaṁ sammadeva rajanaṁ paṭiggaṇheyya, evameva tāsaṁ tasmiṁyeva āsane virajaṁ vītamalaṁ dhammacakkhuṁ udapādi "yaṁ kiñci samudayadhammaṁ, sabbaṁ taṁ nirodhadhamman"ti. Tā diṭṭhadhammā pattadhammā viditadhammā pariyogāḷhadhammā tiṇṇavicikicchā vigatakathaṁkathā vesārajjappattā aparappaccayā Satthusāsane Bhagavantaṁ etadavocuṁ "abhikkantaṁ bhante, abhikkantaṁ bhante -pa-. Etā mayaṁ bhante Bhagavantaṁ saraṇaṁ gacchāma dhammañca bhikkhusaṁghañca, upāsikāyo no Bhagavā dhāretu ajjatagge pāṇupetā saraṇaṁ gatā"ti. Tā ca loke paṭhamaṁ upāsikā ahesuṁ tevācikā.

Atha kho āyasmato Yasassa mātā ca pitā ca purāṇadutiyikā ca Bhagavantañca āyasmantañca Yasaṁ paṇītena khādanīyena bhojanīyena sahatthā santappetvā sampavāretvā Bhagavantaṁ bhuttāviṁ onītapattapāṇiṁ ekamantaṁ nisīdiṁsu. Atha kho Bhagavā āyasmato Yasassa mātarañca pitarañca purāṇadutiyikañca dhammiyā kathāya sandassetvā samādapetvā samuttejetvā sampahaṁsetvā uṭṭhāyāsanā pakkāmi.

30. Assosuṁ kho āyasmato Yasassa cattāro gihisahāyakā Bārāṇasiyaṁ seṭṭhānuseṭṭhīnaṁ kulānaṁ puttā Vimalo Subāhu Puṇṇaji Gavampati "yaso kira kulaputto kesamassuṁ ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā agārasmā anagāriyaṁ pabbajito"ti, sutvāna nesaṁ etadahosi "na hi nūna so orako dhammavinayo, na sā orakā pabbajjā, yattha Yaso kulaputto kesamassuṁ ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā agārasmā anagāriyaṁ pabbajito"ti. Te[1] yenāyasmā Yaso tenupasaṅkamiṁsu, upasaṅkamitvā āyasmantaṁ Yasaṁ abhivādetvā ekamantaṁ aṭṭhaṁsu. Atha kho āyasmā Yaso te cattāro gihisahāyake ādāya yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi, ekamantaṁ nisinno kho āyasmā Yaso Bhagavantaṁ etadavoca "ime me bhante cattāro gihisahāyakā Bārāṇasiyaṁ seṭṭhānuseṭṭhīnaṁ kulānaṁ puttā Vimalo Subāhu Puṇṇaji Gavampati, ime[2] Bhagavā ovadatu

1. Te cattāro janā (Ka)　　2. Ime cattāro (Ka)

anusāsatū”ti. Tesaṁ Bhagavā anupubbiṁ kathaṁ kathesi, seyyathidaṁ, dānakathaṁ sīlakathaṁ saggakathaṁ kāmānaṁ ādīnavaṁ okāraṁ saṁkilesaṁ nekkhamme ānisaṁsaṁ pakāsesi, yadā te Bhagavā aññāsi kallacitte muducitte vinīvaraṇacitte udaggacitte pasannacitte, atha yā Buddhānaṁ sāmukkaṁsikā dhammadesanā, taṁ pakāsesi dukkhaṁ samudayaṁ nirodhaṁ maggaṁ, seyyathāpi nāma suddhaṁ vatthaṁ apagatakāḷakaṁ sammadeva rajanaṁ paṭiggaṇheyya, evameva tesaṁ tasmiṁyeva āsane virajaṁ vītamalaṁ dhammacakkhuṁ udapādi “yaṁ kiñci samudayadhammaṁ, sabbaṁ taṁ nirodhadhamman”ti. Te diṭṭhadhammā pattadhammā viditadhammā pariyogāḷhadhammā tiṇṇavicikicchā vigatakathaṁkathā vesārajjappattā aparappaccayā Satthusāsane Bhagavantaṁ etadavocuṁ “labheyyāma mayaṁ bhante Bhagavato santike pabbajjaṁ, labheyyāma upasampadan”ti. “Etha bhikkhavo”ti Bhagavā avoca “svākkhāto dhammo, caratha brahmacariyaṁ sammā dukkhassa antakiriyāyā”ti. Sāva tesaṁ āyasmantānaṁ upasampadā ahosi. Atha kho Bhagavā te bhikkhū dhammiyā kathāya ovadi anusāsi, tesaṁ Bhagavatā dhammiyā kathāya ovadiyamānānaṁ anusāsiyamānānaṁ anupādāya āsavehi cittāni vimucciṁsu. Tena kho pana samayena ekādasa loke arahanto honti.

Catugihisahāyakapabbajjā niṭṭhitā.

---

31. Assosuṁ kho āyasmato Yasassa paññāsamattā gihisahāyakā jānapadā pubbānupubbakānaṁ kulānaṁ puttā “yaso kira kulaputto kesamassuṁ ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā agārasmā anagāriyaṁ pabbajito”ti. Sutvāna nesaṁ etadahosi “na hi nūna so orako dhammavinayo, na sā orakā pabbajjā, yattha Yaso kulaputto kesamassuṁ ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā agārasmā anagāriyaṁ pabbajito”ti, te yenāyasmā Yaso tenupasaṅkamiṁsu, upasaṅkamitvā āyasmantaṁ Yasaṁ abhivādetvā ekamantaṁ aṭṭhaṁsu. Atha kho āyasmā Yaso te paññāsamatte gihisahāyake ādāya yena Bhagavā tenupasaṅkami,

upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi, ekamantaṁ nisinno kho āyasmā Yaso Bhagavantaṁ etadavoca "ime me bhante paññāsamattā gihisahāyakā jānapadā pubbānupubbakānaṁ kulānaṁ puttā, ime Bhagavā ovadatu anusāsatū"ti. Tesaṁ Bhagavā anupubbiṁ kathaṁ kathesi, seyyathidaṁ, dānakathaṁ sīlakathaṁ saggakathaṁ kāmānaṁ ādīnavaṁ okāraṁ saṁkilesaṁ nekkhamme ānisaṁsaṁ pakāsesi. Yadā te Bhagavā aññāsi kallacitte muducitte vinīvaraṇacitte udaggacitte pasannacitte, atha yā Buddhānaṁ sāmukkaṁsikā dhammadesanā, taṁ pakāsesi dukkhaṁ samudayaṁ nirodhaṁ maggaṁ, seyyathāpi nāma suddhaṁ vatthaṁ apagatakāḷakaṁ sammadeva rajanaṁ paṭiggaṇheyya, evameva tesaṁ tasmiṁyeva āsane virajaṁ vītamalaṁ dhammacakkhuṁ udapādi "yaṁ kiñci samudayadhammaṁ, sabbaṁ taṁ nirodhadhamman"ti. Te diṭṭhadhammā pattadhammā viditadhammā pariyogāḷhadhammā tiṇṇavicikicchā vigatakathaṁkathā vesārajjappattā aparappaccayā Satthusāsane Bhagavantaṁ etadavocuṁ "labheyyāma mayaṁ bhante Bhagavato santike pabbajjaṁ, labheyyāma upasampadan"ti. "Etha bhikkhavo"ti Bhagavā avoca "svākkhāto dhammo, caratha brahmacariyaṁ sammā dukkhassa antakiriyāyā"ti. Sāva tesaṁ āyasmantānaṁ upasampadā ahosi. Atha kho Bhagavā te bhikkhū dhammiyā kathāya ovadi anusāsi, tesaṁ Bhagavatā dhammiyā kathāya ovadiyamānānaṁ anusāsiyamānānaṁ anupādāya āsavehi cittāni vimucciṁsu. Tena kho pana samayena ekasaṭṭhi loke arahanto honti.

Paññāsagihisahāyakapabbajjā niṭṭhitā.

---

8. Mārakathā

32. Atha kho Bhagavā te bhikkhū āmantesi * "muttāhaṁ bhikkhave sabbapāsehi ye dibbā ye ca mānusā, tumhepi bhikkhave muttā sabbapāsehi ye dibbā ye ca mānusā. Caratha bhikkhave cārikaṁ bahujanahitāya bahujanasukhāya lokānukampāya atthāya hitāya sukhāya devamanussānaṁ, mā ekena dve agamittha, desetha bhikkhave dhammaṁ ādikalyāṇaṁ majjhekalyāṇaṁ pariyosānakalyāṇaṁ sātthaṁ sabyañjanaṁ kevalaparipuṇṇaṁ parisuddhaṁ brahmacariyaṁ pakāsetha, santi sattā

---

* Saṁ 1. 106-7 piṭṭhesu Mārasaṁyuttepi.

apparajakkhajātikā, assavanatā dhammassa parihāyanti, bhavissanti dhammassa aññātāro, ahampi bhikkhave yena Uruvelā Senānigamo tenupasaṅkamissāmi dhammadesanāyā"ti.

33. Atha kho māro pāpimā yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ gāthāya ajjhabhāsi—

"Baddhosi sabbapāsehi, ye dibbā ye ca mānusā.
Mahābandhanabaddhosi, na me samaṇa mokkhasī"ti.

Muttāhaṁ[1] sabbapāsehi, ye dibbā ye ca mānusā.
Mahābandhanamuttomhi, nihato tvamasi antakāti.

* "Antalikkhacaro pāso, yvāyaṁ carati mānaso.
Tena taṁ bādhayissāmi, na me samaṇa mokkhasī"ti.

* Rūpā saddā rasā gandhā, phoṭṭhabbā ca manoramā.
Ettha me vigato chando, nihato tvamasi antakāti.

Atha kho māro pāpimā "jānāti maṁ Bhagavā, jānāti maṁ Sugato"ti dukkhī dummano tatthevantaradhāyīti.

Mārakathā niṭṭhitā.

---

9. Pabbajjūpasampadākathā

34. Tena kho pana samayena bhikkhū nānādisā nānājanapadā pabbajjāpekkhe ca upasampadāpekkhe ca ānenti "Bhagavā ne pabbājessati upasampādessatī"ti, tattha bhikkhū ceva kilamanti pabbajjāpekkhā ca upasampadāpekkhā ca. Atha kho Bhagavato rahogatassa paṭisallīnassa evaṁ cetaso parivitakko udapādi "etarahi kho bhikkhū nānādisā nānājanapadā pabbajjāpekkhe ca upasampadāpekkhe ca ānenti 'Bhagavā ne

---

1. Muttohaṁ (Sī, Syā)

* Saṁ 1. 113 piṭṭhe Mārasaṁyuttepi.

pabbājessati upasampādessatī'ti, tattha bhikkhū ceva kilamanti pabbajjāpekkhā ca upasampadāpekkhā ca, yannūnāhaṁ bhikkhūnaṁ anujāneyyaṁ tumheva dāni bhikkhave tāsu tāsu disāsu tesu tesu janapadesu pabbājetha upasampādethā"ti. Atha kho Bhagavā sāyanhasamayaṁ paṭisallānā vuṭṭhito etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "idha mayhaṁ bhikkhave rahogatassa paṭisallīnassa evaṁ cetaso parivitakko udapādi 'etarahi kho bhikkhū nānādisā nānājanapadā pabbajjāpekkhe ca upasampadāpekkhe ca ānenti Bhagavā ne pabbājessati upasampādessatīti, tattha bhikkhū ceva kilamanti pabbajjāpekkhā ca upasampadāpekkhā ca, yannūnāhaṁ bhikkhūnaṁ anujāneyyaṁ tumheva dāni bhikkhave tāsu tāsu disāsu tesu tesu janapadesu pabbājetha upasampādethā'ti, anujānāmi bhikkhave tumheva dāni tāsu tāsu disāsu tesu tesu janapadesu pabbājetha upasampādetha. Evañca pana bhikkhave pabbājetabbo upasampādetabbo—

Paṭhamaṁ kesamassuṁ ohārāpetvā[1] kāsāyāni vatthāni acchādāpetvā ekaṁsaṁ uttarāsaṅgaṁ kārāpetvā bhikkhūnaṁ pāde vandāpetvā ukkuṭikaṁ nisīdāpetvā añjaliṁ paggaṇhāpetvā 'evaṁ vadehī'ti vattabbo 'Buddhaṁ saraṇaṁ gacchāmi, dhammaṁ saraṇaṁ gacchāmi, saṁghaṁ saraṇaṁ gacchāmi. Dutiyampi Buddhaṁ saraṇaṁ gacchāmi, dutiyampi dhammaṁ saraṇaṁ gacchāmi, dutiyampi saṁghaṁ saraṇaṁ gacchāmi. Tatiyampi Buddhaṁ saraṇaṁ gacchāmi, tatiyampi dhammaṁ saraṇaṁ gacchāmi, tatiyampi saṁghaṁ saraṇaṁ gacchāmī'ti. Anujānāmi bhikkhave imehi tīhi saraṇagamanehi pabbajjaṁ upasampadan"ti.

Tīhi saraṇagamanehi upasampadākathā niṭṭhitā.

---

10. Dutiyamārakathā

35. Atha kho Bhagavā vassaṁvuṭṭho[2] bhikkhū āmantesi * "mayhaṁ kho bhikkhave yoniso manasikārā yoniso sammappadhānā anuttarā vimutti anuppattā anuttarā vimutti sacchikatā, tumhepi bhikkhave yoniso

---

1. Ohāretvā (Ka) 2. Vassaṁvuttho (Sī) * Saṁ 1. 116 piṭṭhepi.

manasikārā yoniso sammappadhānā anuttaraṁ vimuttiṁ anupāpuṇātha, anuttaraṁ vimuttiṁ sacchikarothā"ti. Atha kho māro pāpimā yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ gāthāya ajjhabhāsi—

"Baddhosi mārapāsehi, ye dibbā ye ca mānusā.
Mahābandhanabaddhosi[1], na me samaṇe mokkhasī"ti.

Muttāhaṁ mārapāsehi, ye dibbā ye ca mānusā.
Mahābandhanamuttomhi[2], nihato tvamasi antakāti.

Atha kho māro pāpimā "jānāti maṁ Bhagavā, jānāti maṁ Sugato"ti dukkhī dummano tatthevantaradhāyi.

Dutiyamārakathā niṭṭhitā.

11. Bhaddavaggiyavatthu

36. Atha kho Bhagavā Bārāṇasiyaṁ yathābhirantaṁ viharitvā yena Uruvelā tena cārikaṁ pakkāmi. Atha kho Bhagavā maggā okkamma yena aññataro vanasaṇḍo tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā taṁ vanasaṇḍaṁ ajjhogāhetvā aññatarasmiṁ rukkhamūle nisīdi. Tena kho pana samayena tiṁsamattā Bhaddavaggiyā sahāyakā sapajāpatikā tasmiṁ vanasaṇḍe paricārenti, ekassa pajāpati nāhosi, tassa atthāya vesī ānītā ahosi. Atha kho sā vesī tesu pamattesu paricārentesu bhaṇḍaṁ ādāya palāyittha, atha kho te sahāyakā sahāyakassa veyyāvaccaṁ karontā taṁ itthiṁ gavesantā taṁ vanasaṇḍaṁ āhiṇḍantā addasaṁsu Bhagavantaṁ aññatarasmiṁ rukkhamūle nisinnaṁ, disvāna yena Bhagavā tenupasaṅkamiṁsu, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ etadavocuṁ "api bhante Bhagavā ekaṁ itthiṁ passeyyā"ti. Kiṁ pana vo kumārā itthiyāti. Idha mayaṁ bhante tiṁsamattā Bhaddavaggiyā sahāyakā sapajāpatikā imasmiṁ vanasaṇḍe paricārimhā, ekassa pajāpati nāhosi, tassa atthāya vesī ānītā ahosi, atha kho sā

1. Mārabandhanabaddhosi (Sī, Syā) 2. Mārabandhanamuttomhi (Sī, Syā)

bhante vesī amhesu pamattesu paricārentesu bhaṇḍaṁ ādāya palāyittha, te mayaṁ bhante sahāyakā sahāyakassa veyyāvaccaṁ karontā taṁ itthiṁ gavesantā imaṁ vanasaṇḍaṁ āhiṇḍāmāti. Taṁ kiṁ maññatha vo kumārā, katamaṁ nu kho tumhākaṁ varaṁ, yaṁ vā tumhe itthiṁ gaveseyyātha, yaṁ vā attānaṁ gaveseyyāthāti. Etadeva bhante amhākaṁ varaṁ, yaṁ mayaṁ attānaṁ gaveseyyāmāti. Tena hi vo kumārā nisīdatha dhammaṁ vo desessāmīti, "evaṁ bhante"ti kho te Bhaddavaggiyā sahāyakā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdiṁsu. Tesaṁ Bhagavā anupubbiṁ kathaṁ kathesi, seyyathidaṁ, dānakathaṁ sīlakathaṁ saggakathaṁ kāmānaṁ ādīnavaṁ okāraṁ saṁkilesaṁ nekkhamme ānisaṁsaṁ pakāsesi, yadā te Bhagavā aññāsi kallacitte muducitte vinīvaraṇacitte udaggacitte pasannacitte, atha yā Buddhānaṁ sāmukkaṁsikā dhammadesanā, taṁ pakāsesi dukkhaṁ samudayaṁ nirodhaṁ maggaṁ, seyyathāpi nāma suddhaṁ vatthaṁ apagatakāḷakaṁ sammadeva rajanaṁ paṭiggaṇheyya, evameva tesaṁ tasmiṁyeva āsane virajaṁ vītamalaṁ dhammacakkhuṁ udapādi "yaṁ kiñci samudayadhammaṁ, sabbaṁ taṁ nirodhadhamman"ti. Te diṭṭhadhammā pattadhammā viditadhammā pariyogāḷhadhammā tiṇṇavicikicchā vigatakathaṁkathā vesārajjappattā aparappaccayā Satthusāsane Bhagavantaṁ etadavocuṁ "labheyyāma mayaṁ bhante Bhagavato santike pabbajjaṁ, labheyyāma upasampadan"ti. "Etha bhikkhavo"ti Bhagavā avoca "svākkhāto dhammo, caratha brahmacariyaṁ sammā dukkhassa antakiriyāyā"ti. Sāva tesaṁ āyasmantānaṁ upasampadā ahosi.

Bhaddavaggiyasahāyakānaṁ vatthu niṭṭhitaṁ.

Dutiyabhāṇavāro.

---

12. Uruvelapāṭihāriyakathā

37. Atha kho Bhagavā anupubbena cārikaṁ caramāno yena Uruvelā tadavasari. Tena kho pana samayena Uruvelāyaṁ tayo jaṭilā paṭivasanti Uruvelakassapo Nadīkassapo Gayākassapoti, tesu

Uruvelakassapo jaṭilo pañcannaṁ jaṭilasatānaṁ nāyako hoti vināyako aggo pamukho pāmokkho, Nadīkassapo jaṭilo tiṇṇaṁ jaṭilasatānaṁ nāyako hoti vināyako aggo pamukho pāmokkho, Gayākassapo jaṭilo dvinnaṁ jaṭilasatānaṁ nāyako hoti vināyako aggo pamukho pāmokkho. Atha kho Bhagavā yena Uruvelakassapassa jaṭilassa assamo tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Uruvelakassapaṁ jaṭilaṁ etadavoca "sace te Kassapa agaru, vaseyyāma ekarattaṁ agyāgāre"ti. Na kho me mahāsamaṇa garu, caṇḍettha nāgarājā iddhimā āsiviso ghoraviso, so taṁ mā viheṭhesīti. Dutiyampi kho Bhagavā Uruvelakassapaṁ jaṭilaṁ etadavoca "sace te Kassapa agaru, vaseyyāma ekarattaṁ agyāgāre"ti. Na kho me mahāsamaṇa garu, caṇḍettha nāgarājā iddhimā āsiviso ghoraviso, so taṁ mā viheṭhesīti. Tatiyampi kho Bhagavā Uruvelakassapaṁ jaṭilaṁ etadavoca "sace te Kassapa agaru, vaseyyāma ekarattaṁ agyāgāre"ti. Na kho me mahāsamaṇa garu, caṇḍettha nāgarājā iddhimā āsiviso ghoraviso, so taṁ mā viheṭhesīti. Appeva maṁ na viheṭheyya, iṅgha tvaṁ Kassapa anujānāhi agyāgāranti. Vihara mahāsamaṇa yathāsukhanti. Atha kho Bhagavā agyāgāraṁ pavisitvā tiṇasanthārakaṁ paññapetvā nisīdi pallaṅkaṁ ābhujitvā ujuṁ kāyaṁ paṇidhāya parimukhaṁ satiṁ upaṭṭhapetvā.

38. Addasā kho so nāgo Bhagavantaṁ paviṭṭhaṁ, disvāna dummano[1] padhūpāyi[2]. Atha kho Bhagavato etadahosi "yannūnāhaṁ imassa nāgassa anupahacca chaviñca cammañca maṁsañca nhāruñca aṭṭhiñca aṭṭhimiñjañca tejasā tejaṁ pariyādiyeyyan"ti. Atha kho Bhagavā tathārūpaṁ iddhābhisaṅkhāraṁ abhisaṅkharitvā padhūpāyi. Atha kho so nāgo makkhaṁ asahamāno pajjali. Bhagavāpi tejodhātuṁ samāpajjitvā pajjali. Ubhinnaṁ sajotibhūtānaṁ agyāgāraṁ ādittaṁ viya hoti sampajjalitaṁ sajotibhūtaṁ. Atha kho te jaṭilā agyāgāraṁ parivāretvā evamāhaṁsu "abhirūpo vata bho mahāsamaṇo nāgena viheṭhiyatī"ti. Atha kho Bhagavā

---

1. Dukkhī dummano (Sī, Syā)
2. Pakhūpāsi (Ka)

tassā rattiyā accayena tassa nāgassa anupahacca chaviñca cammañca maṁsañca nhāruñca aṭṭhiñca aṭṭhimiñjañca tejasā tejaṁ pariyādiyitvā patte pakkhipitvā Uruvelakassapassa jaṭilassa dassesi "ayaṁ te Kassapa nāgo pariyādinno[1] assa tejasā tejo"ti. Atha kho Uruvelakassapassa jaṭilassa etadahosi "mahiddhiko kho mahāsamaṇo mahānubhāvo, yatra hi nāma caṇḍassa nāgarājassa iddhimato āsivisassa ghoravisassa tejasā tejaṁ pariyādiyissati, natveva ca kho arahā yathā ahan"ti.

39. Nerañjarāyaṁ Bhagavā, Uruvelakassapaṁ jaṭilaṁ avoca.
Sace te Kassapa agaru, viharemu ajjaṇho aggisālamhīti[2].

Na kho me mahāsamaṇa garu,
Phāsukāmova taṁ nivāremi.
Caṇḍettha nāgarājā.
Iddhimā āsiviso ghoraviso.
So taṁ mā viheṭhesīti.

Appeva maṁ na viheṭheyya,
Iṅgha tvaṁ Kassapa anujānāhi agyāgāranti.
Dinnanti naṁ viditvā,
Abhīto[3] pāvisi bhayamatīto.

Disvā isiṁ paviṭṭhaṁ, ahināgo dummano padhūpāyi.
Sumanamanaso adhimano[4], manussanāgopi tattha padhūpāyi.

Makkhañca asahamāno, ahināgo pāvakova pajjali.
Tejodhātusukusalo, manussanāgopi tattha pajjali.

Ubhinnaṁ sajotibhūtānaṁ,
Agyāgāraṁ ādittaṁ hoti sampajjalitaṁ sajotibhūtaṁ.
Udicchare jaṭilā,
Abhirūpo vata bho mahāsamaṇo.
Nāgena viheṭhiyatīti bhaṇanti.

---

1. Pariyādiṇṇo (Ka)
2. Aggisaraṇamhīti (Sī, Syā)
3. Asambhīto (Sī)
4. Avimano (katthaci), navimano (Syā)

Atha tassā rattiyā[1] accayena,
Hatā nāgassa acciyo honti[2].
Iddhimato pana ṭhitā[3],
Anekavaṇṇā acciyo honti.

Nīlā atha lohitikā,
Mañjiṭṭhā pītakā phalikavaṇṇāyo.
Aṅgīrasassa kāye,
Anekavaṇṇā acciyo honti.

Pattamhi odahitvā,
Ahināgaṁ brāhmaṇassa dassesi.
Ayaṁ te Kassapa nāgo,
Pariyādinno assa tejasā tejoti.

Atha kho Uruvelakassapo jaṭilo Bhagavato iminā iddhipāṭihāriyena abhippasanno Bhagavantaṁ etadavoca "idheva mahāsamaṇa vihara, ahaṁ te[4] dhuvabhattenā"ti.

Paṭhamaṁ pāṭihāriyaṁ.

---

40. Atha kho Bhagavā Uruvelakassapassa jaṭilassa assamassa avidūre aññatarasmiṁ vanasaṇḍe vihāsi. Atha kho cattāro mahārājāno abhikkantāya rattiyā abhikkantavaṇṇā kevalakappaṁ vanasaṇḍaṁ obhāsetvā yena Bhagavā tenupasaṅkamiṁsu, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā catuddisā aṭṭhaṁsu seyyathāpi mahantā aggikkhandhā. Atha kho Uruvelakassapo jaṭilo tassā rattiyā accayena yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ etadavoca "kālo mahāsamaṇa niṭṭhitaṁ bhattaṁ, ke nu kho te mahāsamaṇa abhikkantāya rattiyā abhikkantavaṇṇā kevalakappaṁ vanasaṇḍaṁ obhāsetvā yena tvaṁ

---

1. Atha rattiyā (Sī, Syā)
2. Ahināgassa acciyo na honti (Sī, Syā)
3. Iddhimato panuṭṭhitā (Sī)
4. Te upaṭṭhāmi (Itipi)

tenupasaṅkamiṁsu, upasaṅkamitvā taṁ abhivādetvā catuddisā aṭṭhaṁsu seyyathāpi mahantā aggikkhandhā”ti. Ete kho Kassapa cattāro mahārājāno yenāhaṁ tenupasaṅkamiṁsu dhammassavanāyāti. Atha kho Uruvelakassapassa jaṭilassa etadahosi “mahiddhiko kho mahāsamaṇo mahānubhāvo, yatra hi nāma cattāropi mahārājāno upasaṅkamissanti dhammassavanāya, na tveva ca kho arahā yathā ahan”ti. Atha kho Bhagavā Uruvelakassapassa jaṭilassa bhattaṁ bhuñjitvā tasmiṁyeva vanasaṇḍe vihāsi.

Dutiyaṁ pāṭihāriyaṁ.

41. Atha kho Sakko devānamindo abhikkantāya rattiyā abhikkantavaṇṇo kevalakappaṁ vanasaṇḍaṁ obhāsetvā yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ aṭṭhāsi seyyathāpi mahā-aggikkhandho purimāhi vaṇṇanibhāhi abhikkantataro ca paṇītataro ca. Atha kho Uruvelakassapo jaṭilo tassā rattiyā accayena yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ etadavoca “kālo mahāsamaṇa niṭṭhitaṁ bhattaṁ, ko nu kho so mahāsamaṇa abhikkantāya rattiyā abhikkantavaṇṇo kevalakappaṁ vanasaṇḍaṁ obhāsetvā yena tvaṁ tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā taṁ abhivādetvā ekamantaṁ aṭṭhāsi seyyathāpi mahā-aggikkhandho purimāhi vaṇṇanibhāhi abhikkantataro ca paṇītataro cā”ti. Eso kho Kassapa Sakko devānamindo yenāhaṁ tenupasaṅkami dhammassavanāyāti. Atha kho Uruvelakassapassa jaṭilassa etadahosi “mahiddhiko kho mahāsamaṇo mahānubhāvo, yatra hi nāma Sakkopi devānamindo upasaṅkamissati dhammassavanāya, na tveva ca kho arahā yathā ahan”ti. Atha kho Bhagavā Uruvelakassapassa jaṭilassa bhattaṁ bhuñjitvā tasmiṁyeva vanasaṇḍe vihāsi.

Tatiyaṁ pāṭihāriyaṁ.

42. Atha kho brahmā Sahampati abhikkantāya rattiyā abhikkantavaṇṇo kevalakappaṁ vanasaṇḍaṁ obhāsetvā yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ aṭṭhāsi seyyathāpi mahā-aggikkhandho purimāhi vaṇṇanibhāhi abhikkantataro ca paṇītataro ca. Atha kho Uruvelakassapo jaṭilo tassā rattiyā accayena yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ etadavoca "kālo mahāsamaṇa niṭṭhitaṁ bhattaṁ, ko nu kho so mahāsamaṇa abhikkantāya rattiyā abhikkantavaṇṇo kevalakappaṁ vanasaṇḍaṁ obhāsetvā yena tvaṁ tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā taṁ abhivādetvā ekamantaṁ aṭṭhāsi seyyathāpi mahā-aggikkhandho purimāhi vaṇṇanibhāhi abhikkantataro ca paṇītataro cā"ti. Eso kho Kassapa brahmā Sahampati yenāhaṁ tenupasaṅkami dhammassavanāyāti. Atha kho Uruvelakassapassa jaṭilassa etadahosi "mahiddhiko kho mahāsamaṇo mahānubhāvo, yatra hi nāma brahmāpi Sahampati upasaṅkamissati dhammassavanāya, na tveva ca kho arahā yathā ahan"ti. Atha kho Bhagavā Uruvelakassapassa jaṭilassa bhattaṁ bhuñjitvā tasmiṁyeva vanasaṇḍe vihāsi.

Catutthaṁ pāṭihāriyaṁ.

---

43. Tena kho pana samayena Uruvelakassapassa jaṭilassa mahāyañño paccupaṭṭhito hoti, kevalakappā ca Aṅgamagadhā pahūtaṁ khādanīyaṁ bhojanīyaṁ ādāya abhikkamitukāmā honti. Atha kho Uruvelakassapassa jaṭilassa etadahosi "etarahi kho me mahāyañño paccupaṭṭhito, kevalakappā ca Aṅgamagadhā pahūtaṁ khādanīyaṁ bhojanīyaṁ ādāya abhikkamissanti, sace mahāsamaṇo mahājanakāye iddhipāṭihāriyaṁ karissati, mahāsamaṇassa lābhasakkāro abhivaḍḍhissati, mama lābhasakkāro parihāyissati, aho nūna mahāsamaṇo svātanāya nāgaccheyyā"ti. Atha kho Bhagavā Uruvelakassapassa jaṭilassa cetasā cetoparivitakkamaññāya Uttarakuruṁ gantvā tato piṇḍapātaṁ āharitvā Anotattadahe paribhuñjitvā tattheva divāvihāraṁ akāsi. Atha kho Uruvelakassapo jaṭilo

tassā rattiyā accayena yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ etadavoca "kālo mahāsamaṇa niṭṭhitaṁ bhattaṁ, kiṁ nu kho mahāsamaṇa hiyyo nāgamāsi, api ca mayaṁ taṁ sarāma 'kiṁ nu kho mahāsamaṇo nāgacchatī'ti, khādanīyassa ca bhojanīyassa ca te paṭivīso[1] ṭhapito"ti. Nanu te Kassapa etadahosi "etarahi kho me mahāyañño paccupaṭṭhito, kevalakappā ca Aṅgamagadhā pahūtaṁ khādanīyaṁ bhojanīyaṁ ādāya abhikkamissanti, sace mahāsamaṇo mahājanakāye iddhipāṭihāriyaṁ karissati, mahāsamaṇassa lābhasakkāro abhivaḍḍhissati, mama lābhasakkāro parihāyissati, aho nūna mahāsamaṇo svātanāya nāgaccheyyā"ti, so kho ahaṁ Kassapa tava cetasā cetoparivitakkamaññāya Uttarakuruṁ gantvā tato piṇḍapātaṁ āharitvā Anotattadahe paribhuñjitvā tattheva divāvihāraṁ akāsinti. Atha kho Uruvelakassapassa jaṭilassa etadahosi "mahiddhiko kho mahāsamaṇo mahānubhāvo, yatra hi nāma cetasāpi cittaṁ pajānissati, na tveva ca kho arahā yathā ahan"ti. Atha kho Bhagavā uruvalakassapassa jaṭilassa bhattaṁ bhuñjitvā tasmiṁyeva vanasaṇḍe vihāsi.

Pañcamaṁ pāṭihāriyaṁ.

---

44. Tena kho pana samayena Bhagavato paṁsukūlaṁ uppannaṁ hoti. Atha kho Bhagavato etadahosi "kattha nu kho ahaṁ paṁsukūlaṁ dhoveyyan"ti. Atha kho Sakko devānamindo Bhagavato cetasā cetoparivitakkamaññāya pāṇinā pokkharaṇiṁ khaṇitvā Bhagavantaṁ etadavoca "idha bhante Bhagavā paṁsukūlaṁ dhovatū"ti. Atha kho Bhagavato etadahosi "kimhi nu kho ahaṁ paṁsukūlaṁ parimaddeyyan"ti. Atha kho Sakko devānamindo Bhagavato cetasā cetoparivitakkamaññāya mahatiṁ silaṁ upanikkhipi "idha bhante Bhagavā paṁsukūlaṁ parimaddatū"ti. Atha kho Bhagavato etadahosi "kimhi nu kho ahaṁ[2] ālambitvā uttareyyan"ti. Atha kho kakudhe adhivatthā devatā

---

1. Paṭiviṁso (Sī), paṭiviso (Syā)   2. Ahaṁ paṁsukūlaṁ (Ka)

Bhagavato cetasā cetoparivitakkamaññāya sākhaṁ onāmesi “idha bhante Bhagavā ālambitvā uttaratū”ti. Atha kho Bhagavato etadahosi “kimhi nu kho ahaṁ paṁsukūlaṁ vissajjeyyan”ti. Atha kho Sakko devānamindo Bhagavato cetasā cetoparivitakkamaññāya mahatiṁ silaṁ upanikkhipi “idha bhante Bhagavā paṁsukūlaṁ vissajjetū”ti. Atha kho Uruvelakassapo jaṭilo tassā rattiyā accayena yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ etadavoca “kālo mahāsamaṇa niṭṭhitaṁ bhattaṁ, kiṁ nu kho mahāsamaṇa nāyaṁ pubbe idha pokkharaṇī sāyaṁ idha pokkharaṇī, nayimā silā pubbe upanikkhittā, kenimā silā upanikkhittā, nayimassa kakudhassa pubbe sākhā onatā, sāyaṁ sākhā onatā”ti. Idha me Kassapa paṁsukūlaṁ uppannaṁ ahosi, tassa mayhaṁ Kassapa etadahosi “kattha nu kho ahaṁ paṁsukūlaṁ dhoveyyan”ti, atha kho Kassapa Sakko devānamindo mama cetasā cetoparivitakkamaññāya pāṇinā pokkharaṇiṁ khaṇitvā maṁ etadavoca “idha bhante Bhagavā paṁsukūlaṁ dhovatū”ti, sā’yaṁ Kassapa amanussena pāṇinā khaṇitā pokkharaṇī. Tassa mayhaṁ Kassapa etadahosi “kimhi nu kho ahaṁ paṁsukūlaṁ parimaddeyyan”ti, atha kho Kassapa Sakko devānamindo mama cetasā cetoparivitakkamaññāya mahatiṁ silaṁ upanikkhipi “idha bhante Bhagavā paṁsukūlaṁ parimaddatū”ti, sā’yaṁ Kassapa amanussena upanikkhittā silā. Tassa mayhaṁ Kassapa etadahosi “kimhi nu kho ahaṁ ālambitvā uttareyyan”ti, atha kho Kassapa kakudhe adhivatthā devatā mama cetasā cetoparivitakkamaññāya sākhaṁ onāmesi “idha bhante Bhagavā ālambitvā uttaratū”ti, svāyaṁ āharahattho kakudho. Tassa mayhaṁ Kassapa etadahosi “kimhi nu kho ahaṁ paṁsukūlaṁ vissajjeyyan”ti, atha kho Kassapa Sakko devānamindo mama cetasā cetoparivitakkamaññāya mahatiṁ silaṁ upanikkhipi “idha bhante Bhagavā paṁsukūlaṁ vissajjetū”ti, sā’yaṁ Kassapa amanussena upanikkhittā silāti. Atha kho Uruvelakassapassa jaṭilassa etadahosi “mahiddhiko kho mahāsamaṇo mahānubhāvo, yatra hi nāma Sakkopi devānamindo veyyāvaccaṁ karissati, na tveva ca kho arahā yathā ahan”ti. Atha kho Bhagavā Uruvelakassapassa jaṭilassa bhattaṁ bhuñjitvā tasmiṁyeva vanasaṇḍe vihāsi.

Atha kho Uruvelakassapo jaṭilo tassā rattiyā accayena yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavato kālaṁ ārocesi "kālo mahāsamaṇa niṭṭhitaṁ bhattan"ti. "Gaccha tvaṁ Kassapa āyāmahan"ti Uruvelakassapaṁ jaṭilaṁ uyyojetvā yāya jambuyā Jambudīpo paññāyati, tato phalaṁ gahetvā paṭhamataraṁ āgantvā agyāgāre nisīdi. Addasā kho Uruvelakassapo jaṭilo Bhagavantaṁ agyāgāre nisinnaṁ, disvāna Bhagavantaṁ etadavoca "katamena tvaṁ mahāsamaṇa maggena āgato, ahaṁ tayā paṭhamataraṁ pakkanto, so tvaṁ paṭhamataraṁ āgantvā agyāgāre nisinno"ti. Idhāhaṁ Kassapa taṁ uyyojetvā yāya jambuyā Jambudīpo paññāyati, tato phalaṁ gahetvā paṭhamataraṁ āgantvā agyāgāre nisinno, idaṁ kho Kassapa jambuphalaṁ vaṇṇasampannaṁ gandhasampannaṁ rasasampannaṁ, sace ākaṅkhasi paribhuñjāti. Alaṁ mahāsamaṇa tvaṁyeva taṁ arahasi, tvaṁyeva taṁ[1] paribhuñjāhīti. Atha kho Uruvelakassapassa jaṭilassa etadahosi "mahiddhiko kho mahāsamaṇo mahānubhāvo, yatra hi nāma maṁ paṭhamataraṁ uyyojetvā yāya jambuyā Jambudīpo paññāyati, tato phalaṁ gahetvā paṭhamataraṁ āgantvā agyāgāre nisīdissati, na tveva ca kho arahā yathā ahan"ti. Atha kho Bhagavā Uruvelakassapassa jaṭilassa bhattaṁ bhuñjitvā tasmiṁyeva vanasaṇḍe vihāsi.

45. Atha kho Uruvelakassapo jaṭilo tassā rattiyā accayena yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavato kālaṁ ārocesi "kālo mahāsamaṇa niṭṭhitaṁ bhattan"ti. "Gaccha tvaṁ Kassapa āyāmahan"ti Uruvelakassapaṁ jaṭilaṁ uyyojetvā yāya jambuyā Jambudīpo paññāyati, tassā avidūre ambo -pa- tassā avidūre āmalakī -pa- tassā avidūre harītakī -pa- Tāvatiṁsaṁ gantvā pāricchattakapupphaṁ gahetvā paṭhamataraṁ āgantvā agyāgāre nisīdi. Addasā kho Uruvelakassapo jaṭilo Bhagavantaṁ agyāgāre nisinnaṁ, disvāna Bhagavantaṁ etadavoca "katamena tvaṁ mahāsamaṇa maggena āgato, ahaṁ tayā paṭhamataraṁ pakkanto, so tvaṁ paṭhamataraṁ āgantvā agyāgāre nisinno"ti.

---

1. Tvaṁyevetaṁ āharasi, tvaṁyevetaṁ (Sī, Syā)

Idhāhaṁ Kassapa taṁ uyyojetvā Tāvatiṁsaṁ gantvā māricchattakapupphaṁ gahetvā paṭhamataraṁ āgantvā agyāgāre nisinno, idaṁ kho Kassapa pāricchattakapupphaṁ vaṇṇasampannaṁ gandhasampannaṁ[1], (sace ākaṅkhasi gaṇhāti. Alaṁ mahāsamaṇa tvaṁyeva taṁ arahasi, tvaṁyeva taṁ gaṇhāti.)[2] Atha kho Uruvelakassapassa jaṭilassa etadahosi "mahiddhiko kho mahāsamaṇo mahānubhāvo, yatra hi nāma maṁ paṭhamataraṁ uyyojetvā Tāvatiṁsaṁ gantvā pāricchattakapupphaṁ gahetvā paṭhamataraṁ āgantvā agyāgāre nisīdissati, na tveva ca kho arahā yathā ahan"ti.

46. Tena kho pana samayena te jaṭilā aggiṁ paricaritukāmā na sakkonti kaṭṭhāni phāletuṁ. Atha kho tesaṁ jaṭilānaṁ etadahosi "nissaṁsayaṁ kho mahāsamaṇassa iddhānubhāvo yathā mayaṁ na sakkoma kaṭṭhāni phāletun"ti. Atha kho Bhagavā Uruvelakassapaṁ jaṭilaṁ etadavoca "phāliyantu Kassapa kaṭṭhānī"ti. Phāliyantu mahāsamaṇāti. Sakideva pañca kaṭṭhasatāni phāliyiṁsu. Atha kho Uruvelakassapassa jaṭilassa etadahosi "mahiddhiko kho mahāsamaṇo mahānubhāvo, yatra hi nāma kaṭṭhānipi phāliyissanti, na tveva ca kho arahā yathā ahan"ti.

47. Tena kho pana samayena te jaṭilā aggiṁ paricaritukāmā na sakkonti aggiṁ ujjaletuṁ[3]. Atha kho tesaṁ jaṭilānaṁ etadahosi "nissaṁsayaṁ kho mahāsamaṇassa iddhānubhāvo yathā mayaṁ na sakkoma aggiṁ ujjaletun"ti. Atha kho Bhagavā Uruvelakassapaṁ jaṭilaṁ etadavoca "ujjaliyantu Kassapa aggī"ti. Ujjaliyantu mahāsamaṇāti. Sakideva pañca aggisatāni ujjaliyiṁsu. Atha kho Uruvelakassapassa jaṭilassa etadahosi "mahiddhiko kho mahāsamaṇo mahānubhāvo, yatra hi nāma aggīpi ujjaliyissanti, na tveva ca kho arahā yathā ahan"ti.

48. Tena kho pana samayena te jaṭilā aggiṁ paricaritvā na sakkonti aggiṁ vijjhāpetuṁ. Atha kho tesaṁ jaṭilānaṁ etadahosi "nissaṁsayaṁ kho mahāsamaṇassa iddhānubhāvo yathā mayaṁ na sakkoma aggiṁ vijjhāpetun"ti. Atha kho Bhagavā Uruvelakassapaṁ jaṭilaṁ

---

1. Sugandhikaṁ (Ka)
2. ( ) Sī-Syā-potthakesu natthi.
3. Jāletuṁ (Sī), ujjalituṁ (Ka)

etadavoca “vijjhāyantu Kassapa aggī”ti. Vijjhāyantu mahāsamaṇāti. Sakideva pañca aggisatāni vijjhāyiṁsu. Atha kho Uruvelakassapassa jaṭilassa etadahosi “mahiddhiko kho mahāsamaṇo mahānubhāvo, yatra hi nāma aggīpi vijjhāyissanti, na tveva ca kho arahā yathā ahan”ti.

49. Tena kho pana samayena te jaṭilā sītāsu hemantikāsu rattīsu antaraṭṭhakāsu himapātasamaye najjā Nerañjarāya ummujjantipi nimujjantipi ummujjananimujjanampi karonti. Atha kho Bhagavā pañcamattāni mandāmukhisatāni abhinimmini yattha te jaṭilā uttaritvā visibbesuṁ. Atha kho tesaṁ jaṭilānaṁ etadahosi “nissaṁsayaṁ kho mahāsamaṇassa iddhānubhāvo yathayimā mandāmukhiyo nimmitā”ti. Atha kho Uruvelakassapassa jaṭilassa etadahosi “mahiddhiko kho mahāsamaṇo mahānubhāvo, yatra hi nāma tāva bahū mandāmukhiyopi abhinimminissati, na tveva ca kho arahā yathā ahan”ti.

50. Tena kho pana samayena mahā akālamegho pāvassi, mahā udakavāhako sañjāyi, yasmiṁ padese Bhagavā viharati so padeso udakena na otthaṭo[1] hoti. Atha kho Bhagavato etadahosi “yannūnāhaṁ samantā udakaṁ ussāretvā majjhe reṇuhatāya bhūmiyā caṅkameyyan”ti. Atha kho Bhagavā samantā udakaṁ ussāretvā majjhe reṇuhatāya bhūmiyā caṅkami. Atha kho Uruvelakassapo jaṭilo “māheva kho mahāsamaṇo udakena vūḷho ahosī”ti nāvāya sambahulehi jaṭilehi saddhiṁ yasmiṁ padese Bhagavā viharati taṁ padesaṁ agamāsi. Addasā kho Uruvelakassapo jaṭilo Bhagavantaṁ samantā udakaṁ ussāretvā majjhe reṇuhatāya bhūmiyā caṅkamantaṁ, disvāna Bhagavantaṁ etadavoca “idaṁ nu tvaṁ mahāsamaṇā”ti. “Ayamahamasmi[2] Kassapā”ti Bhagavā vehāsaṁ abbhuggantvā nāvāya paccuṭṭhāsi. Atha kho Uruvelakassapassa jaṭilassa etadahosi “mahiddhiko kho mahāsamaṇo mahānubhāvo, yatra hi nāma udakampi na pavāhissati[3], na tveva ca kho arahā yathā ahan”ti.

1. Udakena otthaṭo (Sī, Syā) 2. Āma ahamasmi (Syā) 3. Nappasahissati (Sī)

51. Atha kho Bhagavato etadahosi “cirampi kho imassa moghapurisassa evaṁ bhavissati ‘mahiddhiko kho mahāsamaṇo mahānubhāvo, na tveva ca kho arahā yathā ahanti, yannūnāhaṁ imaṁ jaṭilaṁ saṁvejeyyan”ti. Atha kho Bhagavā Uruvelakassapaṁ jaṭilaṁ etadavoca ‘neva ca kho tvaṁ Kassapa arahā, nāpi arahattamaggasamāpanno, sāpi te paṭipadā natthi, yāya tvaṁ arahā vā assasi arahattamaggaṁ vā samāpanno”ti. Atha kho Uruvelakassapo jaṭilo Bhagavato pādesu sirasā nipatitvā Bhagavantaṁ etadavoca “labheyyāhaṁ bhante Bhagavato santike pabbajjaṁ, labheyyaṁ upasampadan”ti. Tvaṁ khosi Kassapa pañcannaṁ jaṭilasatānaṁ nāyako vināyako aggo pamukho pāmokkho, tepi tāva apalokehi, yathā te maññissanti tathā te karissantīti. Atha kho Uruvelakassapo jaṭilo yena te jaṭilā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā te jaṭile etadavoca “icchāmahaṁ bho mahāsamaṇe brahmacariyaṁ carituṁ, yathā bhavanto maññanti tathā karontū”ti. Cirapaṭikā mayaṁ bho mahāsamaṇe abhippasannā, sace bhavaṁ mahāsamaṇe brahmacariyaṁ carissati, sabbeva mayaṁ mahāsamaṇe brahmacariyaṁ carissāmāti. Atha kho te jaṭilā kesamissaṁ jaṭāmissaṁ khārikājamissaṁ aggihutamissaṁ udake pavāhetvā yena Bhagavā tenupasaṅkamiṁsu, upasaṅkamitvā Bhagavato pādesu sirasā nipatitvā Bhagavantaṁ etadavocuṁ “labheyyāma mayaṁ bhante Bhagavato santike pabbajjaṁ, labheyyāma upasampadan”ti. “Etha bhikkhavo”ti Bhagavā avoca “svākkhāto dhammo, caratha brahmacariyaṁ sammā dukkhassa antakiriyāyā”ti. Sāva tesaṁ āyasmantānaṁ upasampadā ahosi.

52. Addasā kho Nadīkassapo jaṭilo kesamissaṁ jaṭāmissaṁ khārikājamissaṁ aggihutamissaṁ udake vuyhamāne, disvānassa etadahosi “māheva me bhātuno upasaggo ahosī”ti, jaṭile pāhesi “gacchatha me bhātaraṁ jānāthā”ti, sāmañca tīhi jaṭilasatehi saddhiṁ yenāyasmā Uruvelakassapo tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā āyasmantaṁ Uruvelakassapaṁ etadavoca “idaṁ nu kho Kassapa seyyo”ti. Āmāvuso idaṁ seyyoti. Atha kho te jaṭilā kesamissaṁ jaṭāmissaṁ khārikājamissaṁ aggihutamissaṁ udake pavāhetvā yena

Bhagavā tenupasaṅkamiṁsu, upasaṅkamitvā Bhagavato pādesu sirasā nipatitvā Bhagavantaṁ etadavocuṁ "labheyyāma mayaṁ bhante Bhagavato santike pabbajjaṁ, labheyyāma upasampadan"ti. "Etha bhikkhavo"ti Bhagavā avoca "svākkhāto dhammo, caratha brahmacariyaṁ sammā dukkhassa antakiriyāyā"ti. Sāva tesaṁ āyasmantānaṁ upasampadā ahosi.

53. Addasā kho Gayākassapo jaṭilo kesamissaṁ jaṭāmissaṁ khārikājamissaṁ aggihutamissaṁ udake vuyhamāne, disvānassa etadahosi "māheva me bhātūnaṁ upasaggo ahosī"ti, jaṭile pāhesi "gacchatha me bhātaro jānāthā"ti, sāmañca dvīhi jaṭilasatehi saddhiṁ yenāyasmā Uruvelakassapo tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā āyasmantaṁ Uruvelakassapaṁ etadavoca "idaṁ nu kho Kassapa seyyo"ti. Āmāvuso idaṁ seyyoti. Atha kho te jaṭilā kesamissaṁ jaṭāmissaṁ khārikājamissaṁ aggihutamissaṁ udake pavāhetvā yena Bhagavā tenupasaṅkamiṁsu, upasaṅkamitvā Bhagavato pādesu sirasā nipatitvā Bhagavantaṁ etadavocuṁ "labheyyāma mayaṁ bhante Bhagavato santike pabbajjaṁ, labheyyāma upasampadan"ti. "Etha bhikkhavo"ti Bhagavā avoca "svākkhāto dhammo, caratha brahmacariyaṁ sammā dukkhassa antakiriyāyā"ti. Sāva tesaṁ āyasmantānaṁ upasampadā ahosi.

Bhagavato adhiṭṭhānena pañca kaṭṭhasatāni na phāliyiṁsu, phāliyiṁsu, aggī na ujjaliyiṁsu, ujjaliyiṁsu, na vijjhāyiṁsu, vijjhāyiṁsu, pañcamandāmukhisatāni abhinimmini, etena nayena aḍḍhuḍḍhapāṭihāriyasahassāni honti.

54. Atha kho Bhagavā Uruvelāyaṁ yathābhirantaṁ viharitvā yena Gayāsīsaṁ tena pakkāmi mahatā bhikkhusaṁghena saddhiṁ bhikkhusahassena sabbeheva purāṇajaṭilehi. Tatra sudaṁ Bhagavā Gayāyaṁ viharati Gayāsīse saddhiṁ bhikkhusahassena. Tatra kho Bhagavā bhikkhū āmantesi—

* "Sabbaṁ bhikkhave ādittaṁ, kiñca bhikkhave sabbaṁ ādittaṁ, cakkhu ādittaṁ, rūpā ādittā, cakkhuviññāṇaṁ ādittaṁ, cakkhusamphasso āditto, yamidaṁ cakkhusamphassapaccayā uppajjati vedayitaṁ sukhaṁ vā dukkhaṁ vā adukkhamasukhaṁ vā tampi ādittaṁ. Kena ādittaṁ, rāgagginā dosagginā mohagginā ādittaṁ, jātiyā jarāya maraṇena sokehi paridevehi dukkhehi domanassehi upāyāsehi ādittanti vadāmi. Sotaṁ ādittaṁ, saddā ādittā, sotaviññāṇaṁ ādittaṁ, sotasamphasso āditto, yamidaṁ sotasamphassapaccayā uppajjati vedayitaṁ sukhaṁ vā dukkhaṁ vā adukkhamasukhaṁ vā tampi ādittaṁ. Kena ādittaṁ, rāgagginā dosagginā mohagginā ādittaṁ, jātiyā jarāya maraṇena sokehi paridevehi dukkhehi domanassehi upāyāsehi ādittanti vadāmi. Ghānaṁ ādittaṁ, gandhā ādittā, ghānaviññāṇaṁ ādittaṁ, ghānasamphasso āditto, yamidaṁ ghānasamphassapaccayā uppajjati vedayitaṁ sukhaṁ vā dukkhaṁ vā adukkhamasukhaṁ vā tampi ādittaṁ. Kena ādittaṁ, rāgagginā dosagginā mohagginā ādittaṁ, jātiyā jarāya maraṇena sokehi paridevehi dukkhehi domanassehi upāyāsehi ādittanti vadāmi. Jivhā ādittā, rasā ādittā, jivhāviññāṇaṁ ādittaṁ, jivhāsamphasso āditto, yamidaṁ jivhāsamphassapaccayā uppajjati vedayitaṁ sukhaṁ vā dukkhaṁ vā adukkhamasukhaṁ vā tampi ādittaṁ. Kena ādittaṁ, rāgagginā dosagginā mohagginā ādittaṁ, jātiyā jarāya maraṇena sokehi paridevehi dukkhehi domanassehi upāyāsehi ādittanti vadāmi. Kāyo āditto, phoṭṭhabbā ādittā, kāyaviññāṇaṁ ādittaṁ, kāyasamphasso āditto, yamidaṁ kāyasamphassapaccayā uppajjati vedayitaṁ sukhaṁ vā dukkhaṁ vā adukkhamasukhaṁ vā tampi ādittaṁ. Kena ādittaṁ, rāgagginā dosagginā mohagginā ādittaṁ, jātiyā jarāya maraṇena sokehi paridevehi dukkhehi domanassehi upāyāsehi ādittanti vadāmi. Mano āditto, dhammā ādittā, manoviññāṇaṁ ādittaṁ, manosamphasso āditto, yamidaṁ manosamphassapaccayā uppajjati vedayitaṁ sukhaṁ vā dukkhaṁ vā adukkhamasukhaṁ vā tampi ādittaṁ. Kena ādittaṁ, rāgagginā dosagginā mohagginā ādittaṁ, jātiyā jarāya maraṇena sokehi paridevehi dukkhehi domanassehi upāyāsehi ādittan"ti vadāmi.

---

* Saṁ 2. 251, 252 piṭṭhesupi

Evaṁ passaṁ bhikkhave sutavā ariyasāvako cakkhusmimpi nibbindati, rūpesupi nibbindati, cakkhuviññāṇepi nibbindati, cakkhusamphassepi nibbindati, yamidaṁ cakkhusamphassapaccayā uppajjati vedayitaṁ sukhaṁ vā dukkhaṁvā adukkhamasukhaṁ vā tasmimpi nibbindati. Sotasmimpi nibbindati, saddesupi nibbindati -pa-. Ghānasmimpi nibbindati, gandhesupi nibbindati -pa-. Jivhāyapi nibbindati, rasesupi nibbindati -pa-. Kāyasmimpi nibbindati, phoṭṭhabbesupi nibbindati -pa-. Manasmimpi nibbindati, dhammesupi nibbindati, manoviññāṇepi nibbindati, manosamphassepi nibbindati, yamidaṁ manosamphassapaccayā uppajjati vedayitaṁ sukhaṁ vā dukkhaṁ vā adukkhamasukhaṁ vā tasmimpi nibbindati. Nibbindaṁ virajjati, virāgā vimuccati, vimuttasmiṁ vimuttamiti ñāṇaṁ hoti, khīṇā jāti, vusitaṁ brahmacariyaṁ, kataṁ karaṇīyaṁ, nāparaṁ itthattāyāti pajānātīti.

Imasmiṁ ca pana veyyākaraṇasmiṁ bhaññamāne tassa bhikkhusahassassa anupādāya āsavehi cittāni vimucciṁsu.

Ādittapariyāyasuttaṁ niṭṭhitaṁ.

Uruvelapāṭihāriyaṁ, tatiyabhāṇavāro niṭṭhito.

---

13. Bimbisārasamāgamakathā

55. Atha kho Bhagavā Gayāsīse yathābhirantaṁ viharitvā yena Rājagahaṁ tena cārikaṁ pakkāmi mahatā bhikkhusaṁghena saddhiṁ bhikkhusahassena sabbeheva purāṇajaṭilehi. Atha kho Bhagavā anupubbena cārikaṁ caramāno yena Rājagahaṁ tadavasari, tatra sudaṁ Bhagavā Rājagahe viharati Laṭṭhivane[1] Suppatiṭṭhe cetiye. Assosi kho rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro "samaṇo khalu bho Gotamo Sakyaputto Sakyakulā pabbajito Rājagahaṁ anuppatto Rājagahe viharati Laṭṭhivane[1] Suppatiṭṭhe cetiye, taṁ kho pana Bhagavantaṁ[2] Gotamaṁ evaṁ kalyāṇo kittisaddo abbhuggato 'itipi so Bhagavā Arahaṁ Sammāsambuddho Vijjācaraṇasampanno Sugato Lokavidū Anuttaro purisadammasārathi Satthā devamanussānaṁ Buddho Bhagavā'[3], so imaṁ lokaṁ sadevakaṁ

---

1. Laṭṭhivanuyyāne (Syā) 2. Bhavantaṁ (Ka) 3. Bhagavāti (Ka)

samārakaṁ sabrahmakaṁ sassamaṇabrāhmaṇiṁ pajaṁ sadevamanussaṁ sayaṁ abhiññā sacchikatvā pavedeti, so dhammaṁ deseti ādikalyāṇaṁ majjhekalyāṇaṁ pariyosānakalyāṇaṁ sātthaṁ sabyañjanaṁ kevalaparipuṇṇaṁ parisuddhaṁ brahmacariyaṁ pakāseti, sādhu kho pana tathārūpānaṁ arahataṁ dassanaṁ hotī"ti.

Atha kho rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro dvādasanahutehi[1] Māgadhikehi brāhmaṇagahapatikehi parivuto yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi. Tepi kho dvādasanahutā Māgadhikā brāhmaṇagahapatikā appekacce Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdiṁsu, appekacce Bhagavatā saddhiṁ sammodiṁsu, sammodanīyaṁ kathaṁ sāraṇīyaṁ vītisāretvā ekamantaṁ nisīdiṁsu, appekacce yena Bhagavā tenañjaliṁ paṇāmetvā ekamantaṁ nisīdiṁsu, appekacce Bhagavato santike nāmagottaṁ sāvetvā ekamantaṁ nisīdiṁsu, appekacce tuṇhībhūtā ekamantaṁ nisīdiṁsu. Atha kho tesaṁ dvādasanahutānaṁ[2] Māgadhikānaṁ brāhmaṇagahapatikānaṁ etadahosi "kiṁ nu kho mahāsamaṇo Uruvelakassape brahmacariyaṁ carati, udāhu Uruvelakassapo mahāsamaṇe brahmacariyaṁ caratī"ti. Atha kho Bhagavā tesaṁ dvādasanahutānaṁ Māgadhikānaṁ brāhmaṇagahapatikānaṁ cetasā cetoparivitakkamaññāya āyasmantaṁ Uruvelakassapaṁ gāthāya ajjhabhāsi—

"Kimeva disvā Uruvelavāsi, pahāsi aggiṁ kisakovadāno.
Pucchāmi taṁ Kassapa etamatthaṁ, kathaṁ pahīnaṁ tava aggihuttanti.

Rūpe ca sadde ca atho rase ca,
Kāmitthiyo cābhivadanti yaññā.
Etaṁ malanti upadhīsu ñatvā,
Tasmā na yiṭṭhe na hute arañjinti.

Ettheva te mano na ramittha (Kassapāti Bhagavā,)
Rūpesu saddesu atho rasesu.
Atha ko carahi devamanussaloke,
Rato mano Kassapa brūhi me tanti.

1. Dvādasaniyutehi (Yojanā) 2. Dvādasaniyutānaṁ (Yojanā)

Disvā padaṁ santamanūpadhīkaṁ,
Akiñcanaṁ kāmabhave asattaṁ.
Anaññathābhāvimanaññaneyyaṁ,
Tasmā na yiṭṭhe na hute arañjin"ti.

56. Atha kho āyasmā Uruvelakassapo uṭṭhāyāsanā ekaṁsaṁ uttarāsaṅgaṁ karitvā Bhagavato pādesu sirasā nipatitvā Bhagavantaṁ etadavoca "satthā me bhante Bhagavā, sāvakohamasmi, Satthā me bhante Bhagavā, sāvakohamasmī"ti. Atha kho tesaṁ dvādasanahutānaṁ Māgadhikānaṁ brāhmaṇagahapatikānaṁ etadahosi "Uruvelakassapo mahāsamaṇe brahmacariyaṁ caratī"ti. Atha kho Bhagavā tesaṁ dvādasanahutānaṁ Māgadhikānaṁ brāhmaṇagahapatikānaṁ cetasā cetoparivitakkamaññāya anupubbiṁ kathaṁ kathesi, seyyathidaṁ, dānakathaṁ sīlakathaṁ saggakathaṁ kāmānaṁ ādīnavaṁ okāraṁ saṁkilesaṁ nekkhamme ānisaṁsaṁ pakāsesi. Yadā te Bhagavā aññāsi kallacitte muducitte vinīvaraṇacitte udaggacitte pasannacitte, atha yā Buddhānaṁ sāmukkaṁsikā dhammadesanā, taṁ pakāsesi dukkhaṁ samudayaṁ nirodhaṁ maggaṁ, seyyathāpi nāma suddhaṁ vatthaṁ apagatakāḷakaṁ sammadeva rajanaṁ paṭiggaṇheyya, evameva ekādasanahutānaṁ Māgadhikānaṁ brāhmaṇagahapatikānaṁ Bimbisārappamukhānaṁ tasmiṁ yeva āsane virajaṁ vītamalaṁ dhammacakkhuṁ udapādi "yaṁ kiñci samudayadhammaṁ sabbaṁ taṁ nirodhadhamman"ti. Ekanahutaṁ upāsakattaṁ paṭivedesi.

57. Atha kho rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro diṭṭhadhammo pattadhammo viditadhammo pariyogāḷhadhammo tiṇṇavicikiccho vigatakathaṁkatho vesārajjappatto aparappaccayo Satthusāsane Bhagavantaṁ etadavoca "pubbe me bhante kumārassa sato pañca assāsakā ahesuṁ, te me etarahi samiddhā. Pubbe me bhante kumārassa sato etadahosi 'aho vata maṁ rajje abhisiñceyyun'ti, ayaṁ kho me bhante paṭhamo assāsako ahosi, so me etarahi samiddho. 'Tassa ca me vijitaṁ Arahaṁ Sammāsambuddho okkameyyā'ti, ayaṁ kho me bhante dutiyo assāsako ahosi, so me etarahi samiddho. 'Tañcāhaṁ Bhagavantaṁ payirupāseyyan'ti, ayaṁ kho me bhante

tatiyo assāsako ahosi, so me etarahi samiddho. 'So ca me Bhagavā dhammaṁ deseyyā'ti, ayaṁ kho me bhante catuttho assāsako ahosi, so me etarahi samiddho. 'Tassa cāhaṁ Bhagavato dhammaṁ ājāneyyan'ti, ayaṁ kho me bhante pañcamo assāsako ahosi, so me etarahi samiddho. Pubbe me bhante kumārassa sato ime pañca assāsakā ahesuṁ, te me etarahi samiddhā. Abhikkantaṁ bhante, abhikkantaṁ bhante, seyyathāpi bhante nikkujjitaṁ vā ukkujjeyya, paṭicchannaṁ vā vivareyya, mūḷhassa vā maggaṁ ācikkheyya, andhakāre vā telapajjotaṁ dhāreyya 'cakkhumanto rūpāni dakkhantī'ti, evamevaṁ Bhagavatā anekapariyāyena dhammo pakāsito. Esāhaṁ bhante Bhagavantaṁ saraṇaṁ gacchāmi dhammañca bhikkhusaṁghañca, upāsakaṁ maṁ[1] Bhagavā dhāretu ajjatagge pāṇupetaṁ saraṇaṁ gataṁ, adhivāsetu ca me bhante Bhagavā svātanāya bhattaṁ saddhiṁ bhikkhusaṁghenā"ti. Adhivāsesi Bhagavā tuṇhībhāvena. Atha kho rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro Bhagavato adhivāsanaṁ viditvā uṭṭhāyāsanā Bhagavantaṁ abhivādetvā padakkhiṇaṁ katvā pakkāmi. Atha kho rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro tassā rattiyā accayena paṇītaṁ khādanīyaṁ bhojanīyaṁ paṭiyādāpetvā Bhagavato kālaṁ ārocāpesi "kālo bhante niṭṭhitaṁ bhattan"ti.

58. Atha kho Bhagavā pubbaṇhasamayaṁ nivāsetvā pattacīvaramādāya Rājagahaṁ pāvisi mahatā bhikkhusaṁghena saddhiṁ bhikkhusahassena sabbeheva purāṇajaṭilehi. Tena kho pana samayena Sakko devānamindo māṇavakavaṇṇaṁ abhinimminitvā Buddhappamukhassa bhikkhusaṁghassa purato purato gacchati imā gāthāyo gāyamāno—

"Danto dantehi saha purāṇajaṭilehi, vippamutto vippamuttehi.
Siṅgīnikkhasavaṇṇo, Rājagahaṁ pāvisi Bhagavā.

Mutto muttehi saha purāṇajaṭilehi, vippamutto vippamuttehi.
Siṅgīnikkhasavaṇṇo, Rājagahaṁ pāvisi Bhagavā.

---

1. Maṁ bhante (Ka)

Tiṇṇo tiṇṇehi saha purāṇajaṭilehi,
Vippamutto vippamuttehi.
Siṅgīnikkhasavaṇṇo,
Rājagahaṁ pāvisi Bhagavā.

Santo santehi saha purāṇajaṭilehi,
Vippamutto vippamuttehi.
Siṅgīnikkhasavaṇṇo,
Rājagahaṁ pāvisi Bhagavā.

Dasavāso dasabalo, dasadhammavidū dasabhi cupeto.
So dasasataparivāro[1], Rājagahaṁ pāvisi Bhagavā"ti.

Manussā Sakkaṁ devānamindaṁ passitvā evamāhaṁsu "abhirūpo vatāyaṁ māṇavako, dassanīyo vatāyaṁ māṇavako, pāsādiko vatāyaṁ māṇavako, kassa nu kho ayaṁ māṇavako"ti. Evaṁ vutte Sakko devānamindo te manusse gāthāya ajjhabhāsi—

"Yo dhīro sabbadhi danto, suddho appaṭipuggalo.
Arahaṁ Sugato loke, tassāhaṁ paricārako"ti.

59. Atha kho Bhagavā yena rañño Māgadhassa Seniyassa Bimbisārassa nivesanaṁ tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā paññatte āsane nisīdi saddhiṁ bhikkhusaṁghena. Atha kho rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro Buddhappamukhaṁ bhikkhusaṁghaṁ paṇītena khādanīyena bhojanīyena sahatthā santappetvā sampavāretvā Bhagavantaṁ bhuttāviṁ onītapattapāṇiṁ ekamantaṁ nisīdi, ekamantaṁ nisinnassa kho rañño Māgadhassa Seniyassa Bimbisārassa etadahosi * "kattha nu kho Bhagavā vihareyya, yaṁ assa gāmato neva atidūre na accāsanne gamanāgamanasampannaṁ atthikānaṁ atthikānaṁ manussānaṁ abhikkamanīyaṁ divā appākiṇṇaṁ[2] rattiṁ appasaddaṁ appanigghosaṁ vijanavātaṁ manussarāhasseyyakaṁ paṭisallānasāruppan"ti. Atha kho rañño Māgadhassa Seniyassa Bimbisārassa etadahosi "idaṁ kho amhākaṁ Veḷuvanaṁ uyyānaṁ gāmato neva atidūre na accāsanne

---

1. Parivārako (Ka)
2. Appakiṇṇaṁ (Sī, Syā), abbokiṇṇaṁ (Ka)
* Vi 4. 306 piṭṭhepi.

gamanāgamanasampannaṁ atthikānaṁ atthikānaṁ manussānaṁ abhikkamanīyaṁ divā appākiṇṇaṁ rattiṁ appasaddaṁ appanigghosaṁ vijanavātaṁ manussarāhasseyyakaṁ paṭisallānasāruppaṁ, yannūnāhaṁ Veḷuvanaṁ uyyānaṁ Buddhappamukhassa bhikkhusaṁghassa dadeyyan"ti. Atha kho rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro sovaṇṇamayaṁ bhiṅkāraṁ gahetvā Bhagavato oṇojesi "etāhaṁ bhante Veḷuvanaṁ uyyānaṁ Buddhappamukhassa bhikkhusaṁghassa dammī"ti. Paṭiggahesi Bhagavā ārāmaṁ. Atha kho Bhagavā rājānaṁ Māgadhaṁ Seniyaṁ Bimbisāraṁ dhammiyā kathāya sandassetvā samādapetvā samuttejetvā sampahaṁsetvā uṭṭhāyāsanā pakkāmi. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "anujānāmi bhikkhave ārāman"ti.

Bimbisārasamāgamakathā niṭṭhitā.

14. Sāriputtamoggallānapabbajjākathā

60. Tena kho pana samayena Sañcayo[1] paribbājako Rājagahe paṭivasati mahatiyā paribbājakaparisāya saddhiṁ aḍḍhateyyehi paribbājakasatehi. Tena kho pana samayena Sāriputtamoggallānā Sañcaye paribbājake brahmacariyaṁ caranti, tehi katikā katā hoti "yo paṭhamaṁ Amataṁ adhigacchati, so itarassa ārocetū"ti. Atha kho āyasmā Assaji pubbaṇhasamayaṁ nivāsetvā pattacīvaramādāya Rājagahaṁ piṇḍāya pāvisi pāsādikena abhikkantena paṭikkantena ālokitena vilokitena samiñjitena pasāritena okkhittacakkhu iriyāpathasampanno. Addasā kho Sāriputto paribbājako āyasmantaṁ Assajiṁ Rājagahe piṇḍāya carantaṁ pāsādikena abhikkantena paṭikkantena ālokitena vilokitena samiñjitena pasāritena okkhittacakkhuṁ iriyāpathasampannaṁ, disvānassa etadahosi "ye vata loke arahanto vā arahattamaggaṁ vā samāpannā, ayaṁ tesaṁ bhikkhu aññataro, yannūnāhaṁ imaṁ bhikkhuṁ

1. Sañjayo (Sī, Syā)

upasaṅkamitvā puccheyyaṁ 'kaṁsi tvaṁ āvuso uddissa pabbajito, ko vā te Satthā, kassa vā tvaṁ dhammaṁ rocesī"ti. Atha kho Sāriputtassa paribbājakassa etadahosi "akālo kho imaṁ bhikkhuṁ pucchituṁ antaragharaṁ paviṭṭho piṇḍāya carati, yannūnāhaṁ imaṁ bhikkhuṁ piṭṭhito piṭṭhito anubandheyyaṁ atthikehi upaññātaṁ maggan"ti. Atha kho āyasmā Assaji Rājagahe piṇḍāya caritvā piṇḍapātaṁ ādāya paṭikkami. Atha kho Sāriputtopi paribbājako yenāyasmā Assaji tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā āyasmatā Assajinā saddhiṁ sammodi, sammodanīyaṁ kathaṁ sāraṇīyaṁ vītisāretvā ekamantaṁ aṭṭhāsi, ekamantaṁ ṭhito kho Sāriputto paribbājako āyasmantaṁ Assajiṁ etadavoca "vippasannāni kho te āvuso indriyāni, parisuddho chavivaṇṇo pariyodāto, kaṁsi tvaṁ āvuso uddissa pabbajito, ko vā te Satthā, kassa vā tvaṁ dhammaṁ rocesī"ti. Atthāvuso mahāsamaṇo Sakyaputto Sakyakulā pabbajito, tāhaṁ Bhagavantaṁ uddissa pabbajito, so ca me Bhagavā Satthā, tassa cāhaṁ Bhagavato dhammaṁ rocemīti. Kiṁvādī panāyasmato Satthā kimakkhāyīti. Ahaṁ kho āvuso navo acirapabbajito adhunāgato imaṁ dhammavinayaṁ, na tāhaṁ sakkomi vitthārena dhammaṁ desetuṁ, api ca te saṁkhittena atthaṁ vakkhāmīti. Atha kho Sāriputto paribbājako āyasmantaṁ Assajiṁ etadavoca "hotu āvuso,

Appaṁ vā bahuṁ vā bhāsassu, atthaṁyeva me brūhi.
Attheneva me attho, kiṁ kāhasi byañjanaṁ bahun"ti.

Atha kho āyasmā Assaji Sāriputtassa paribbājakassa imaṁ dhammapariyāyaṁ abhāsi—

* "Ye dhammā hetuppabhavā, tesaṁ hetuṁ Tathāgato āha.
Tesañca yo nirodho, evaṁvādī mahāsamaṇo"ti.

Atha kho Sāriputtassa paribbājakassa imaṁ dhammapariyāyaṁ sutvā virajaṁ vītamalaṁ dhammacakkhuṁ udapādi "yaṁ kiñci samudayadhammaṁ sabbaṁ taṁ nirodhadhamman"ti.

---

* Khu 3. 27 piṭṭhe Therāpadānepi.

* Eseva dhammo yadi tāvadeva, paccabyattha padamasokaṁ.
Adiṭṭhaṁ abbhatītaṁ, bahukehi kappanahutehīti.

61. Atha kho Sāriputto paribbājako yena Moggallāno paribbājako tenupasaṅkami. Addasā kho Moggallāno paribbājako Sāriputtaṁ paribbājakaṁ dūratova āgacchantaṁ, disvāna Sāriputtaṁ paribbājakaṁ etadavoca "vippasannāni kho te āvuso indriyāni, parisuddho chavivaṇṇo pariyodāto, kacci no tvaṁ āvuso amataṁ adhigato"ti. Āmāvuso amataṁ adhigatoti. Yathākathaṁ pana tvaṁ āvuso amataṁ adhigatoti. Idhāhaṁ āvuso addasaṁ Assajiṁ bhikkhuṁ Rājagahe piṇḍāya carantaṁ pāsādikena abhikkantena paṭikkantena ālokitena vilokitena samiñjitena pasāritena okkhittacakkhuṁ iriyāpathasampannaṁ, disvāna me etadahosi "ye vata loke arahanto vā arahattamaggaṁ vā samāpannā, ayaṁ tesaṁ bhikkhu aññataro, yannūnāhaṁ imaṁ bhikkhuṁ upasaṅkamitvā puccheyyaṁ "kaṁsi tvṁ āvuso uddissa pabbajito, ko vā te Satthā, kassa vā tvaṁ dhammaṁ rocesī"ti. Tassa mayhaṁ āvuso etadahosi "akālo kho imaṁ bhikkhuṁ pucchituṁ antaragharaṁ paviṭṭho piṇḍāya carati, yannūnāhaṁ imaṁ bhikkhuṁ piṭṭhito piṭṭhito anubandheyyaṁ atthikehi upaññātaṁ maggan"ti. Atha kho āvuso Assaji bhikkhu Rājagahe piṇḍāya caritvā piṇḍapātaṁ ādāya paṭikkami. Atha khvāhaṁ āvuso yena Assaji bhikkhu tenupasaṅkamiṁ, upasaṅkamitvā Assajinā bhikkhunā saddhiṁ sammodiṁ, sammodanīyaṁ kathaṁ sāraṇīyaṁ vītisāretvā ekamantaṁ aṭṭhāsiṁ, ekamantaṁ ṭhito kho ahaṁ āvuso Assajiṁ bhikkhuṁ etadavocaṁ "vippasannāni kho te āvuso indriyāni, parisuddho chavivaṇṇo pariyodāto, kaṁsi tvaṁ āvuso uddissa pabbajito, ko vā te Satthā, kassa vā tvaṁ dhammaṁ rocesīti. Atthāvuso mahāsamaṇo Sakyaputto Sakyakulā pabbajito, tāhaṁ Bhagavantaṁ uddissa pabbajito, so ca me Bhagavā Satthā, tassa cāhaṁ Bhagavato dhammaṁ rocemīti. Kiṁ vādī panāyasmato Satthā kimakkhāyīti. Ahaṁ kho āvuso navo acirapabbajito adhunāgato imaṁ dhammavinayaṁ, na tāhaṁ sakkomi vitthārena dhammaṁ desetuṁ, api ca te saṁkhittena atthaṁ

---

* Khu 3. 28 piṭṭhe Therāpadānepi.

vakkhāmī"ti. Atha khvāhaṁ āvuso Assajiṁ bhikkhuṁ etadavocaṁ "hotu āvuso,

Appaṁ vā bahuṁ vā bhāsassu, atthaṁyeva me brūhi.
Attheneva me attho, kiṁ kāhasi byañjanaṁ bahun"ti.

Atha kho āvuso Assaji bhikkhu imaṁ dhammapariyāyaṁ abhāsi—

"Ye dhammā hetuppabhavā, tesaṁ hetuṁ Tathāgato āha.
Tesañca yo nirodho, evaṁvādī mahāsamaṇo"ti.

Atha kho Moggallānassa paribbājakassa imaṁ dhammapariyāyaṁ sutvā virajaṁ vītamalaṁ dhammacakkhuṁ udapādi "yaṁ kiñci samudayadhammaṁ sabbaṁ taṁ nirodhadhamman"ti.

Eseva dhammo yadi tāvadeva, paccabyattha padamasokaṁ.
Adiṭṭhaṁ abbhatītaṁ, bahukehi kappanahutehīti.

62. Atha kho Moggallāno paribbājako Sāriputtaṁ paribbājakaṁ etadavoca "gacchāma mayaṁ āvuso Bhagavato santike, so no Bhagavā Satthā"ti. Imāni kho āvuso aḍḍhateyyāni paribbājakasatāni amhe nissāya amhe sampassantā idha viharanti tepi tāva apalokema[1], yathā te maññissanti, tathā te karissantīti. Atha kho Sāriputtamoggallānā yena te paribbājakā tenupasaṅkamiṁsu, upasaṅkamitvā te paribbājake etadavocuṁ "gacchāma mayaṁ āvuso Bhagavato santike, so no Bhagavā Satthā"ti. Mayaṁ āyasmante nissāya āyasmante sampassantā idha viharāma, sace āyasmantā mahāsamaṇe brahmacariyaṁ carissanti, sabbeva mayaṁ mahāsamaṇe brahmacariyaṁ carissāmāti. Atha kho Sāriputtamoggallānā yena Sañcayo paribbājako tenupasaṅkamiṁsu, upasaṅkamitvā Sañcayaṁ paribbājakaṁ etadavocuṁ "gacchāma mayaṁ āvuso Bhagavato santike, so no Bhagavā Satthā"ti. Alaṁ āvuso mā agamittha, sabbeva tayo imaṁ gaṇaṁ pariharissāmāti. Dutiyampi kho -pa-. Tatiyampi kho Sāriputta-

1. Apalokāma (Ka)

moggallānā Sañcayaṁ paribbājakaṁ etadavocuṁ "gacchāma mayaṁ āvuso Bhagavato santike, so no Bhagavā Satthā"ti. Alaṁ āvuso mā agamittha, sabbeva tayo imaṁ gaṇaṁ pariharissāmāti. Atha kho Sāriputtamoggallānā tāni aḍḍhateyyāni paribbājakasatāni ādāya yena Veḷuvanaṁ tenupasaṅkamiṁsu. Sañcayassa pana paribbājakassa tattheva uṇhaṁ lohitaṁ mukhato uggañchi.

Addasā kho Bhagavā[1] Sāriputtamoggallāne dūratova āgacchante, disvāna bhikkhū āmantesi "ete bhikkhave dve sahāyakā āgacchanti Kolito Upatisso ca, etaṁ me sāvakayugaṁ bhavissati aggaṁ bhaddayugan"ti.

Gambhīre ñāṇavisaye, anuttare upadhisaṅkhaye.
Vimutte appatte Veḷuvanaṁ, atha ne Satthā byākāsi.

Ete dve sahāyakā, āgacchanti Kolito Upatisso ca.
Etaṁ me sāvakayugaṁ, bhavissati aggaṁ bhaddayuganti.

Atha kho Sāriputtamoggallānā yena Bhagavā tenupasaṅkamiṁsu, upasaṅkamitvā Bhagavato pādesu sirasā nipatitvā Bhagavantaṁ etadavocuṁ "labheyyāma mayaṁ bhante Bhagavato santike pabbajjaṁ, labheyyāma upasampadan"ti. "Etha bhikkhavo"ti Bhagavā avoca "svākkhāto dhammo, caratha brahmacariyaṁ sammā dukkhassa antakiriyāyā"ti. Sāva tesaṁ āyasmantānaṁ upasampadā ahosi.

Abhiññātānaṁ pabbajjā

Tena kho pana samayena abhiññātā abhiññātā Māgadhikā kulaputtā Bhagavati brahmacariyaṁ caranti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "aputtakatāya paṭipanno samaṇo Gotamo, vedhabyāya paṭipanno samaṇo Gotamo, kulupacchedāya paṭipanno samaṇo Gotamo, idāni anena jaṭilasahassaṁ pabbājitaṁ, imāni ca aḍḍhateyyāni paribbājakasatāni Sañcayāni[2] pabbājitāni, ime ca abhiññātā abhiññātā

---

1. Bhagavā te (Ka)
2. Sañjeyyāni (Sī), sañjayāni (Syā)

Māgadhikā kulaputtā samaṇe Gotame brahmacariyaṁ carantī”ti. Apissu bhikkhū disvā imāya gāthāya codenti—

“Āgato kho mahāsamaṇo, Māgadhānaṁ garibbajaṁ.
Sabbe Sañcaye netvāna[1], kaṁsu dāni nayissatī”ti.

Assosuṁ kho bhikkhū tesaṁ manussānaṁ ujjhāyantānaṁ khiyyantānaṁ vipācentānaṁ. Atha kho te bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ -pa-. Na bhikkhave so saddo ciraṁ bhavissati, sattāhameva bhavissati, sattāhassa accayena antaradhāyissati, tena hi bhikkhave ye tumhe imāya gāthāya codenti—

“Āgato kho mahāsamaṇo, Māgadhānaṁ Giribbajaṁ.
Sabbe Sañcaye netvāna, kaṁsu dāni nayissatī”ti.

Te tumhe imāya gāthāya paṭicodetha—

“Nayanti ve mahāvīrā, saddhammena Tathāgatā.
Dhammena nayamānānaṁ[2], kā usūyā[3] vijānatan”ti.

Tena kho pana samayena manussā bhikkhū disvā imāya gāthāya codenti—

“Āgato kho mahāsamaṇo, Māgadhānaṁ Giribbajaṁ.
Sabbe Sañcaye netvāna, kaṁsu dāni nayissatī”ti.

Bhikkhū te manusse imāya gāthāya paṭicodenti—

“Nayanti ve mahāvīrā, saddhammena Tathāgatā.
Dhammena nayamānānaṁ, kā usūyā vijānatan”ti.

Manussā “dhammena kira samaṇā Sakyaputtiyā nenti, no adhammenā”ti sattāhameva so saddo ahosi, sattāhassa accayena antaradhāyi.

Sāriputtamoggallānapabbajjākathā niṭṭhitā.

Catutthabhāṇavāro niṭṭhito.

---

1. Sañjeyyake netvā (Sī) 2. Nīyamānānaṁ (Ka) 3. Ussuyā (Ka)

15. Upajjhāyavattakathā

64. Tena kho pana samayena bhikkhū anupajjhāyakā anācariyakā[1] anovadiyamānā ananusāsiyamānā dunnivatthā duppārutā anākappasampannā piṇḍāya caranti, manussānaṁ[2] bhuñjamānānaṁ uparibhojanepi uttiṭṭhapattaṁ upanāmenti, uparikhādanīyepi uttiṭṭhapattaṁ upanāmenti, uparisāyanīyepi uttiṭṭhapattaṁ upanāmenti, uparipānīyepi uttiṭṭhapattaṁ upanāmenti, sāmaṁ sūpampi odanampi viññāpetvā bhuñjanti, bhattaggepi uccāsaddā mahāsaddā viharanti, manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "kathaṁ hi nāma samaṇā Sakyaputtiyā dunnivatthā duppārutā anākappasampannā piṇḍāya carissanti, manussānaṁ bhuñjamānānaṁ uparibhojanepi uttiṭṭhapattaṁ upanāmessanti, uparikhādanīyepi uttiṭṭhapattaṁ upanāmessanti, uparisāyanīyepi uttiṭṭhapattaṁ upanāmessanti, uparipānīyepi uttiṭṭhapattaṁ upanāmessanti, sāmaṁ sūpampi odanampi viññāpetvā bhuñjissanti, bhattaggepi uccāsaddā mahāsaddā viharissanti seyyathāpi brāhmaṇā brāhmaṇabhojane"ti.

Assosuṁ kho bhikkhū tesaṁ manussānaṁ ujjhāyantānaṁ khiyyantānaṁ vipācentānaṁ. Ye te bhikkhū appicchā santuṭṭhā lajjino kukkuccakā sikkhākāmā, te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "kathaṁ hi nāma bhikkhū dunnivatthā duppārutā anākappasampannā piṇḍāya carissanti, manussānaṁ bhuñjamānānaṁ uparibhojanepi uttiṭṭhapattaṁ upanāmessanti, uparikhādanīyepi uttiṭṭhapattaṁ upanāmessanti, uparisāyanīyepi uttiṭṭhapattaṁ upanāmessanti, uparipānīyepi uttiṭṭhapattaṁ upanāmessanti, sāmaṁ sūpampi odanampi viññāpetvā bhuñjissanti, bhattaggepi uccāsaddā mahāsaddā viharissantī"ti. Atha kho te bhikkhū -pa- Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ.

Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe bhikkhusaṁghaṁ sannipātāpetvā bhikkhū paṭipucchi "saccaṁ kira bhikkhave bhikkhū dunnivatthā duppārutā anākappasampannā piṇḍāya caranti, manussānaṁ bhuñjamānānaṁ uparibhojanepi uttiṭṭhapattaṁ upanāmenti, uparikhādanīyepi uttiṭṭhapattaṁ upanāmenti, uparisāyanīyepi uttiṭṭhapattaṁ upanāmenti, uparipānīyepi

---

1. Idaṁ padaṁ Sī-Syā-potthakesu natthi.
2. Te manussānaṁ (Ka)

uttiṭṭhapattaṁ upanāmenti, sāmaṁ sūpampi odanampi viññāpetvā bhuñjanti, bhattaggepi uccāsaddā mahāsaddā viharantī"ti. Saccaṁ Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā "ananucchavikaṁ bhikkhave tesaṁ moghapurisānaṁ ananulomikaṁ appatirūpaṁ assāmaṇakaṁ akappiyaṁ akaraṇīyaṁ, kathaṁ hi nāma te bhikkhave moghapurisā dunnivatthā duppārutā anākappasampannā piṇḍāya carissanti, manussānaṁ bhuñjamānānaṁ uparibhojanepi uttiṭṭhapattaṁ upanāmessanti, uparikhādanīyepi uttiṭṭhapattaṁ upanāmessanti, uparisāyanīyepi uttiṭṭhapattaṁ upanāmessanti, uparipānīyepi uttiṭṭhapattaṁ upanāmessanti, sāmaṁ sūpampi odanampi viññāpetvā bhuñjissanti, bhattaggepi uccāsaddā mahāsaddā viharissanti. Netaṁ bhikkhave appasannānaṁ vā pasādāya pasannānaṁ vā bhiyyobhāvāya, atha khvetaṁ bhikkhave appasannānañceva appasādāya pasannānañca ekaccānaṁ aññathattāyā"ti. Atha kho Bhagavā te bhikkhū anekapariyāyena vigarahitvā dubbharatāya dupposatāya mahicchatāya asantuṭṭhitāya[1] saṅgaṇikāya kosajjassa avaṇṇaṁ bhāsitvā anekapariyāyena subharatāya suposatāya appicchassa santuṭṭhassa sallekhassa dhutassa pāsādikassa apacayassa vīriyārambhassa[2] vaṇṇaṁ bhāsitvā bhikkhūnaṁ tadanucchavikaṁ tadanulomikaṁ dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi—

65. Anujānāmi bhikkhave upajjhāyaṁ, upajjhāyo bhikkhave saddhivihārikamhi puttacittaṁ upaṭṭhapessati, saddhivihāriko upajjhāyamhi pitucittaṁ upaṭṭhapessati, evaṁ te aññamaññaṁ sagāravā sappatissā sabhāgavuttino viharantā imasmiṁ dhammavinaye vuḍḍhiṁ viruḷhiṁ vepullaṁ āpajjissanti. Evañca pana bhikkhave upajjhāyo gahetabbo, ekaṁsaṁ uttarāsaṅgaṁ karitvā pāde vanditvā ukkuṭikaṁ nisīditvā añjaliṁ paggahetvā evamassa vacanīyo "upajjhāyo me bhante hohi, upajjhāyo me bhante hohi, upajjhāyo me bhante hohī"ti. "Sāhū"ti vā "lahū"ti vā "opāyikan"ti vā "patirūpan"ti vā "pāsādikena sampādehī"ti vā kāyena viññāpeti, vācāya viññāpeti, kāyena vācāya viññāpeti, gahito hoti upajjhāyo. Na kāyena viññāpeti, na vācāya

---

1. Asantuṭṭhiyā (Sī), asantuṭṭhatāya (Syā)
2. Viriyārambhassa (Sī, Syā)

viññāpeti, na kāyena vācāya[1] viññāpeti, na gahito hoti upajjhāyo.

66. * Saddhivihārikena bhikkhave upajjhāyamhi sammā vattitabbaṁ. Tatrāyaṁ sammāvattanā—

Kālasseva vuṭṭhāya upāhanā omuñcitvā ekaṁsaṁ uttarāsaṅgaṁ karitvā dantakaṭṭhaṁ dātabbaṁ, mukhodakaṁ dātabbaṁ, āsanaṁ paññapetabbaṁ. Sace yāgu hoti, bhājanaṁ dhovitvā yāgu upanāmetabbā, yāguṁ pītassa udakaṁ datvā bhājanaṁ paṭiggahetvā nīcaṁ katvā sādhukaṁ appaṭighaṁsantena dhovitvā paṭisāmetabbaṁ, upajjhāyamhi vuṭṭhite āsanaṁ uddharitabbaṁ. Sace so deso uklāpo hoti, so deso sammajjitabbo.

Sace upajjhāyo gāmaṁ pavisitukāmo hoti, nivāsanaṁ dātabbaṁ paṭinivāsanaṁ paṭiggahetabbaṁ, kāyabandhanaṁ dātabbaṁ, saguṇaṁ katvā saṁghāṭiyo dātabbā, dhovitvā patto sodako[2] dātabbo. Sace upajjhāyo pacchāsamaṇaṁ ākaṅkhati, timaṇḍalaṁ paṭicchādentena parimaṇḍalaṁ nivāsetvā kāyabandhanaṁ bandhitvā saguṇaṁ katvā saṁghāṭiyo pārupitvā gaṇṭhikaṁ paṭimuñcitvā dhovitvā pattaṁ gahetvā upajjhāyassa pacchāsamaṇena hotabbaṁ, nātidūre gantabbaṁ, nāccāsanne gantabbaṁ, pattapariyāpannaṁ paṭiggahetabbaṁ, na upajjhāyassa bhaṇamānassa antarantarā kathā opātetabbā, upajjhāyo āpattisāmantā bhaṇamāno nivāretabbo.

Nivattantena paṭhamataraṁ āgantvā āsanaṁ paññapetabbaṁ, pādodakaṁ pādapīṭhaṁ pādakathalikaṁ upanikkhipitabbaṁ, paccuggantvā pattacīvaraṁ paṭiggahetabbaṁ, paṭinivāsanaṁ dātabbaṁ, nivāsanaṁ paṭiggahetabbaṁ. Sace cīvaraṁ sinnaṁ hoti, muhuttaṁ uṇhe otāpetabbaṁ, na ca uṇhe cīvaraṁ nidahitabbaṁ, cīvaraṁ saṅgharitabbaṁ, cīvaraṁ saṅgharantena caturaṅgulaṁ kaṇṇaṁ ussāretvā cīvaraṁ saṅgharitabbaṁ "mā majjhe bhaṅgo ahosī"ti, obhoge kāyabandhanaṁ kātabbaṁ.

Sace piṇḍapāto hoti upajjhāyo ca bhuñjitukāmo hoti, udakaṁ datvā piṇḍapāto upanāmetabbo, upajjhāyo pānīyena pucchitabbo, bhuttāvissa udakaṁ datvā pattaṁ paṭiggahetvā nīcaṁ katvā

---

1. Na vācāya (Ka)
2. Sa-udako (Ka)
* Vi 4. 393 piṭṭhādīsupi.

sādhukaṁ appaṭighaṁsantena dhovitvā vodakaṁ katvā muhuttaṁ uṇhe otāpetabbo, na ca uṇhe patto nidahitabbo. Pattacīvaraṁ nikkhipitabbaṁ, pattaṁ nikkhipantena ekena hatthena pattaṁ gahetvā ekena hatthena heṭṭhāmañcaṁ vā heṭṭhāpīṭhaṁ vā parāmasitvā patto nikkhipitabbo, na ca anantarahitāya bhūmiyā patto nikkhipitabbo. Cīvaraṁ nikkhipantena ekena hatthena cīvaraṁ gahetvā ekena hatthena cīvaravaṁsaṁ vā cīvararajjuṁ vā pamajjitvā pārato antaṁ orato bhogaṁ katvā cīvaraṁ nikkhipitabbaṁ. Upajjhāyamhi vuṭṭhite āsanaṁ uddharitabbaṁ, pādodakaṁ pādapīṭhaṁ pādakathalikaṁ paṭisāmetabbaṁ. Sace so deso uklāpo hoti, so deso sammajjitabbo.

Sace upajjhāyo nahāyitukāmo hoti, nahānaṁ paṭiyādetabbaṁ. Sace sītena attho hoti, sītaṁ paṭiyādetabbaṁ. Sace uṇhena attho hoti, uṇhaṁ paṭiyādetabbaṁ.

Sace upajjhāyo jantāgharaṁ pavisitukāmo hoti, cuṇṇaṁ sannetabbaṁ, mattikā temetabbā, jantāgharapīṭhaṁ ādāya upajjhāyassa piṭṭhito piṭṭhito gantvā jantāgharapīṭhaṁ datvā cīvaraṁ paṭiggahetvā ekamantaṁ nikkhipitabbaṁ, cuṇṇaṁ dātabbaṁ, mattikā dātabbā. Sace ussahati, jantāgharaṁ pavisitabbaṁ, jantāgharaṁ pavisantena mattikāya mukhaṁ makkhetvā purato ca pacchato ca paṭicchādetvā jantāgharaṁ pavisitabbaṁ, na there bhikkhū anupakhajja nisīditabbaṁ, na navā bhikkhū āsanena paṭibāhitabbā, jantāghare upajjhāyassa parikammaṁ kātabbaṁ, jantāgharā nikkhamantena jantāgharapīṭhaṁ ādāya purato ca pacchato ca paṭicchādetvā jantāgharā nikkhamitabbaṁ.

Udakepi upajjhāyassa parikammaṁ kātabbaṁ, nahātena paṭhamataraṁ uttaritvā attano gattaṁ vodakaṁ katvā nivāsetvā upajjhāyassa gattato udakaṁ pamajjitabbaṁ, nivāsanaṁ dātabbaṁ, saṁghāṭi dātabbā, jantāgharapīṭhaṁ ādāya paṭhamataraṁ āgantvā āsanaṁ paññapetabbaṁ, pādodakaṁ pādapīṭhaṁ pādakathalikaṁ upanikkhipitabbaṁ, upajjhāyo pānīyena pucchitabbo. Sace uddisāpetukāmo hoti uddisitabbo, sace paripucchitukāmo hoti paripucchitabbo.

Yasmiṁ vihāre upajjhāyo viharati sace so vihāro uklāpo hoti sace ussahati, sodhetabbo. Vihāraṁ somentena paṭhamaṁ

pattacīvaraṁ nīharitvā ekamantaṁ nikkhipitabbaṁ, nisīdanapaccattharaṇaṁ nīharitvā ekamantaṁ nikkhipitabbaṁ, bhisibibbohanaṁ[1] nīharitvā ekamantaṁ nikkhipitabbaṁ, mañco nīcaṁ katvā sādhukaṁ appaṭighaṁsantena asaṁghaṭṭentena kavāṭapiṭṭhaṁ nīharitvā ekamantaṁ nikkhipitabbo, pīṭhaṁ nīcaṁ katvā sādhukaṁ appaṭighaṁsantena asaṁghaṭṭentena kavāṭapiṭṭhaṁ nīharitvā ekamantaṁ nikkhipitabbaṁ, mañcapaṭipādakā nīharitvā ekamantaṁ nikkhipitabbā. Kheḷamallako nīharitvā ekamantaṁ nikkhipitabbo. Apassenaphalakaṁ nīharitvā ekamantaṁ nikkhipitabbaṁ. Bhūmattharaṇaṁ yathāpaññattaṁ sallakkhetvā nīharitvā ekamantaṁ nikkhipitabbaṁ. Sace vihāre santānakaṁ hoti, ullokā paṭhamaṁ ohāretabbaṁ. Ālokasandhikaṇṇabhāgā pamajjitabbā. Sace gerukaparikammakatā bhitti kaṇṇakitā hoti, coḷakaṁ temetvā pīḷetvā pamajjitabbā. Sace kāḷavaṇṇakatā bhūmi kaṇṇakitā hoti, coḷakaṁ temetvā pīḷetvā pamajjitabbā. Sace akatā hoti bhūmi, udakena paripphositvā sammajjitabbā "mā vihāro rajena uhaññī"ti. Saṅkāraṁ vicinitvā ekamantaṁ chaḍḍetabbaṁ.

Bhūmattharaṇaṁ otāpetvā sodhetvā papphoṭetvā atiharitvā yathāpaññattaṁ paññapetabbaṁ. Mañcapaṭipādakā otāpetvā pamajjitvā atiharitvā yathāṭhāne ṭhapetabbā, mañco otāpetvā sodhetvā papphoṭetvā nīcaṁ katvā sādhukaṁ appaṭighaṁsantena asaṁghaṭṭentena kavāṭapiṭṭhaṁ atiharitvā yathāpaññattaṁ paññapetabbo. Pīṭhaṁ otāpetvā sodhetvā papphoṭetvā nīcaṁ katvā sādhukaṁ appaṭighaṁsantena asaṁghaṭṭentena kavāṭapiṭṭhaṁ atiharitvā yathāpaññattaṁ paññapetabbaṁ. Bhisibibbohanaṁ otāpetvā sodhetvā papphoṭetvā atiharitvā yathāpaññattaṁ paññapetabbaṁ. Nisīdanapaccattharaṇaṁ otāpetvā sodhetvā papphoṭetvā atiharitvā yathāpaññattaṁ paññapetabbaṁ. Kheḷamallako otāpetvā pamajjitvā atiharitvā yathāṭhāne ṭhapetabbo. Apassenaphalakaṁ otāpetvā pamajjitvā atiharitvā yathāṭhāne ṭhapetabbaṁ. Pattacīvaraṁ nikkhipitabbaṁ. Pattaṁ nikkhipantena ekena hatthena pattaṁ gahetvā ekena hatthena heṭṭhāmañcaṁ vā heṭṭhāpīṭhaṁ vā parāmasitvā patto nikkhipitabbo, na ca anantarahitāya bhūmiyā patto nikkhipitabbo. Cīvaraṁ nikkhipantena ekena hatthena cīvaraṁ

1. Bhisibimbohanaṁ (Sī, Syā)

gahetvā ekena hatthena cīvaravaṁsaṁ vā cīvararajjuṁ vā pamajjitvā pārato antaṁ orato bhogaṁ katvā cīvaraṁ nikkhipitabbaṁ.

Sace puratthimā sarajā vātā vāyanti, puratthimā vātapānā thaketabbā. Sace pacchimā sarajā vātā vāyanti, pacchimā vātapānā thaketabbā. Sace uttarā sarajā vātā vāyanti, uttarā vātapānā thaketabbā. Sace dakkhiṇā sarajā vātā vāyanti, dakkhiṇā vātapānā thaketabbā. Sace sītakālo hoti, divā vātapānā vivaritabbā, rattiṁ thaketabbā. Sace uṇhakālo hoti, divā vātapānā thaketabbā, rattiṁ vivaritabbā.

Sace pariveṇaṁ uklāpaṁ hoti, pariveṇaṁ sammajjitabbaṁ. Sace koṭṭhako uklāpo hoti, koṭṭhako sammajjitabbo. Sace upaṭṭhānasālā uklāpā hoti, upaṭṭhānasālā sammajjitabbā. Sace aggisālā uklāpā hoti, aggisālā sammajjitabbā. Sace vaccakuṭi uklāpā hoti, vaccakuṭi sammajjitabbā. Sace pānīyaṁ na hoti, pānīyaṁ upaṭṭhāpetabbaṁ. Sace paribhojanīyaṁ na hoti, paribhojanīyaṁ upaṭṭhāpetabbaṁ. Sace ācamanakumbhiyā udakaṁ na hoti, ācamanakumbhiyā udakaṁ āsiñcitabbaṁ.

Sace upajjhāyassa anabhirati uppannā hoti, saddhivihārikena vūpakāsetabbo vūpakāsāpetabbo dhammakathā vāssa kātabbā. Sace upajjhāyassa kukkuccaṁ uppannaṁ hoti, saddhivihārikena vinodetabbaṁ vinodāpetabbaṁ dhammakathā vāssa kātabbā. Sace upajjhāyassa diṭṭhigataṁ uppannaṁ hoti, saddhivihārikena vivecetabbaṁ vivecāpetabbaṁ dhammakathā vāssa kātabbā. Sace upajjhāyo garudhammaṁ ajjhāpanno hoti parivāsāraho, saddhivihārikena ussukkaṁ kātabbaṁ "kinti nu kho saṁgho upajjhāyassa parivāsaṁ dadeyyā"ti. Sace upajjhāyo mūlāya paṭikassanāraho hoti, saddhivihārikena ussukkaṁ kātabbaṁ "kinti nu kho saṁgho upajjhāyaṁ mūlāya paṭikasseyyā"ti. Sace upajjhāyo mānattāraho hoti, saddhivihārikena ussukkaṁ kātabbaṁ "kinti nu kho saṁgho upajjhāyassa mānattaṁ dadeyyā"ti. Sace upajjhāyo abbhānāraho hoti, saddhivihārikena ussukkaṁ kātabbaṁ "kinti nu kho saṁgho upajjhāyaṁ abbheyyā"ti. Sace saṁgho

upajjhāyassa kammaṁ kattukāmo hoti tajjanīyaṁ vā niyassaṁ[1] vā pabbājanīyaṁ vā paṭisāraṇīyaṁ vā ukkhepanīyaṁ vā, saddhivihārikena ussukkaṁ kātabbaṁ "kinti nu kho saṁgho upajjhāyassa kammaṁ na kareyya lahukāya vā pariṇāmeyyā"ti. Kataṁ vā panassa hoti saṁghena kammaṁ tajjanīyaṁ vā niyassaṁ vā pabbājanīyaṁ vā paṭisāraṇīyaṁ vā ukkhepanīyaṁ vā, saddhivihārikena ussukkaṁ kātabbaṁ "kinti nu kho upajjhāyo sammā vatteyya, lomaṁ pāteyya, netthāraṁ vatteyya, saṁgho taṁ kammaṁ paṭippassambheyyā"ti.

Sace upajjhāyassa cīvaraṁ dhovitabbaṁ hoti, saddhivihārikena dhovitabbaṁ, ussukkaṁ vā kātabbaṁ "kinti nu kho upajjhāyassa cīvaraṁ dhoviyethā"ti. Sace upajjhāyassa cīvaraṁ kātabbaṁ hoti, saddhivihārikena kātabbaṁ, ussukkaṁ vā kātabbaṁ "kinti nu kho upajjhāyassa cīvaraṁ kariyethā"ti. Sace upajjhāyassa rajanaṁ pacitabbaṁ hoti, saddhivihārikena pacitabbaṁ, ussukkaṁ vā kātabbaṁ "kinti nu kho upajjhāyassa rajanaṁ paciyethā"ti. Sace upajjhāyassa cīvaraṁ rajitabbaṁ[2] hoti, saddhivihārikena rajitabbaṁ, ussukkaṁ vā kātabbaṁ "kinti nu kho upajjhāyassa cīvaraṁ rajiyethā"ti. Cīvaraṁ rajantena[3] sādhukaṁ samparivattakaṁ samparivattakaṁ rajitabbaṁ, na ca acchinne theve pakkamitabbaṁ.

Na upajjhāyaṁ anāpucchā ekaccassa patto dātabbo, na ekaccassa patto paṭiggahetabbo, na ekaccassa cīvaraṁ dātabbaṁ, na ekaccassa cīvaraṁ paṭiggahetabbaṁ, na ekaccassa parikkhāro dātabbo, na ekaccassa parikkhāro paṭiggahetabbo, na ekaccassa kesā chedetabbā[4], na ekaccena kesā chedāpetabbā, na ekaccassa parikammaṁ kātabbaṁ, na ekaccena parikammaṁ kārāpetabbaṁ, na ekaccassa veyyāvacco[5] kātabbo, na ekaccena veyyāvacco kārāpetabbo, na ekaccassa pacchāsamaṇena hotabbaṁ, na ekacco pacchāsamaṇo ādātabbo, na ekaccassa piṇḍapāto nīharitabbo, na ekaccena piṇḍapāto nīharāpetabbo, na upajjhāyaṁ

---

1. Niyasaṁ (Ka) 2. Rajetabbaṁ (Sī, Syā) 3. Rajentena (Sī, Syā)
4. Chettabbā (Sī), cheditabbā (Ka) 5. Veyyāvaccaṁ (katthaci)

anāpucchā gāmo pavisitabbo, na susānaṁ gantabbaṁ, na disā pakkamitabbā. Sace upajjhāyo gilāno hoti, yāvajīvaṁ upaṭṭhātabbo, vuṭṭhānamassa āgametabbanti.

Upajjhāyavattaṁ niṭṭhitaṁ.

16. Saddhivihārikavattakathā

67. * Upajjhāyena bhikkhave saddhivihārikamhi sammā vattitabbaṁ, tatrāyaṁ sammāvattanā—

Upajjhāyena bhikkhave saddhivihāriko saṅgahetabbo anuggahetabbo uddesena paripucchāya ovādena anusāsaniyā. Sace upajjhāyassa patto hoti saddhivihārikassa patto na hoti, upajjhāyena saddhivihārikassa patto dātabbo, ussukkaṁ vā kātabbaṁ "kinti nu kho saddhivihārikassa patto uppajjiyethā"ti. Sace upajjhāyassa cīvaraṁ hoti saddhivihārikassa cīvaraṁ na hoti, upajjhāyena saddhivihārikassa cīvaraṁ dātabbaṁ, ussukkaṁ vā kātabbaṁ "kinti nu kho saddhivihārikassa cīvaraṁ uppajjiyethā"ti. Sace upajjhāyassa parikkhāro hoti saddhivihārikassa parikkhāro na hoti, upajjhāyena saddhivihārikassa parikkhāro dātabbo, ussukkaṁ vā kātabbaṁ "kinti nu kho saddhivihārikassa parikkhāro uppajjiyethā"ti.

Sace saddhivihāriko gilāno hoti, kālasseva uṭṭhāya dantakaṭṭhaṁ dātabbaṁ, mukhodakaṁ dātabbaṁ, āsanaṁ paññapetabbaṁ. Sace yāgu hoti, bhājanaṁ dhovitvā yāgu upanāmetabbā, yāguṁ pītassa udakaṁ datvā bhājanaṁ paṭiggahetvā nīcaṁ katvā sādhukaṁ appaṭighaṁsantena dhovitvā paṭisāmetabbaṁ, saddhivihārikamhi vuṭṭhite āsanaṁ uddharitabbaṁ. Sace so deso uklāpo hoti, so deso sammajjitabbo.

Sace saddhivihāriko gāmaṁ pavisitukāmo hoti, nivāsanaṁ dātabbaṁ, paṭinivāsanaṁ paṭiggahetabbaṁ, kāyabandhanaṁ dātabbaṁ, saguṇaṁ katvā saṁghāṭiyo dātabbā, dhovitvā patto sodako dātabbo.

"Ettāvattā nivattissatī"ti āsanaṁ paññapetabbaṁ, pādodakaṁ pādapīṭhaṁ

* Vi 4. 398 piṭṭhādīsupi.

pādakathalikaṁ upanikkhipitabbaṁ, paccuggantvā pattacīvaraṁ paṭiggahetabbaṁ, paṭinivāsanaṁ dātabbaṁ, nivāsanaṁ paṭiggahetabbaṁ, sace cīvaraṁ sinnaṁ hoti, muhuttaṁ uṇhe otāpetabbaṁ, na ca uṇhe cīvaraṁ nidahitabbaṁ, cīvaraṁ saṅgharitabbaṁ, cīvaraṁ saṅgharantena caturaṅgulaṁ kaṇṇaṁ ussāretvā cīvaraṁ saṅgharitabbaṁ "mā majjhe bhaṅgo ahosī"ti. Obhoge kāyabandhanaṁ kātabbaṁ.

Sace piṇḍapāto hoti saddhivihāriko ca bhuñjitukāmo hoti udakaṁ datvā piṇḍapāto upanāmetabbo, saddhivihāriko pānīyena pucchitabbo, bhuttāvissa udakaṁ datvā pattaṁ paṭiggahetvā nīcaṁ katvā sādhukaṁ appaṭighaṁsantena dhovitvā vodakaṁ katvā muhuttaṁ uṇhe otāpetabbo, na ca uṇhe patto nidahitabbo. Pattacīvaraṁ nikkhipitabbaṁ. Pattaṁ nikkhipantena ekena hatthena pattaṁ gahetvā ekena hatthena heṭṭhāmañcaṁ vā heṭṭhāpīṭhaṁ vā parāmasitvā patto nikkhipitabbo, na ca anantarahitāya bhūmiyā patto nikkhipitabbo. Cīvaraṁ nikkhipantena ekena hatthena cīvaraṁ gahetvā ekena hatthena cīvaravaṁsaṁ vā cīvararajjuṁ vā pamajjitvā pārato antaṁ orato bhogaṁ katvā cīvaraṁ nikkhipitabbaṁ. Saddhivihārikamhi vuṭṭhite āsanaṁ uddharitabbaṁ, pādodakaṁ pādapīṭhaṁ pādakathalikaṁ paṭisāmetabbaṁ. Sace so deso uklāpo hoti, so deso sammajjitabbo.

Sace saddhivihāriko nahāyitukāmo hoti, nahānaṁ paṭiyādetabbaṁ. Sace sītena attho hoti, sītaṁ paṭiyādetabbaṁ. Sace uṇhena attho hoti, uṇhaṁ paṭiyādetabbaṁ.

Sace saddhivihāriko jantāgharaṁ pavisitukāmo hoti, cuṇṇaṁ sannetabbaṁ, mattikā temetabbā, jantāgharapīṭhaṁ ādāya gantvā jantāgharapīṭhaṁ datvā cīvaraṁ paṭiggahetvā ekamantaṁ nikkhipitabbaṁ, cuṇṇaṁ dātabbaṁ, mattikā dātabbā. Sace ussahati jantāgharaṁ pavisitabbaṁ, jantāgharaṁ pavisantena mattikāya mukhaṁ makkhetvā purato ca pacchato ca paṭicchādetvā jantāgharaṁ pavisitabbaṁ, na there bhikkhū anupakhajja nisīditabbaṁ, na navā bhikkhū āsanena paṭibāhitabbā, jantāghare saddhivihārikassa parikammaṁ kātabbaṁ, jantāgharā nikkhamantena jantāgharapīṭhaṁ ādāya purato ca pacchato ca paṭicchādetvā jantāgharā nikkhamitabbaṁ.

Udakepi saddhivihārikassa parikammaṁ kātabbaṁ, nahātena paṭhamataraṁ uttaritvā attano gattaṁ vodakaṁ katvā nivāsetvā saddhivihārikassa gattato udakaṁ pamajjitabbaṁ, nivāsanaṁ dātabbaṁ, saṁghāṭi dātabbā, jantāgharapīṭhaṁ ādāya paṭhamataraṁ āgantvā āsanaṁ paññapetabbaṁ. Pādodakaṁ pādapīṭhaṁ pādakathalikaṁ upanikkhipitabbaṁ. Saddhivihāriko pānīyena pucchitabbo.

Yasmiṁ vihāre saddhivihāriko viharati sace so vihāro uklāpo hoti sace ussahati, sodhetabbo. Vihāraṁ sodhentena paṭhamaṁ pattacīvaraṁ nīharitvā ekamantaṁ nikkhipitabbaṁ, nisīdanapaccattharaṇaṁ nīharitvā ekamantaṁ nikkhipitabbaṁ, bhisibibbohanaṁ nīharitvā ekamantaṁ nikkhipitabbaṁ, mañco nīcaṁ katvā sādhukaṁ appaṭighaṁsantena asaṁghaṭṭentena kavāṭapiṭṭhaṁ nīharitvā ekamantaṁ nikkhipitabbo, pīṭhaṁ nīcaṁ katvā sādhukaṁ appaṭighaṁsantena asaṁghaṭṭentena kavāṭapiṭṭhaṁ nīharitvā ekamantaṁ nikkhipitabbaṁ, mañcapaṭipādakā nīharitvā ekamantaṁ nikkhipitabbā. Kheḷamallako nīharitvā ekamantaṁ nikkhipitabbo, apassenaphalakaṁ nīharitvā ekamantaṁ nikkhipitabbaṁ. Bhūmattharaṇaṁ yathāpaññattaṁ sallakkhetvā nīharitvā ekamantaṁ nikkhipitabbaṁ. Sace vihāre santānakaṁ hoti, ullokā paṭhamaṁ ohāretabbaṁ, ālokasandhikaṇṇabhāgā pamajjitabbā. Sace gerukaparikammakatā bhitti kaṇṇakitā hoti, coḷakaṁ temetvā pīḷetvā pamajjitabbā. Sace kāḷavaṇṇakatā bhūmi kaṇṇakitā hoti, coḷakaṁ temetvā pīḷetvā pamajjitabbā. Sace akatā hoti bhūmi, udakena paripphositvā sammajjitabbā "mā vihāro rajena uhaññī"ti, saṅkāraṁ vicinitvā ekamantaṁ chaḍḍetabbaṁ.

Bhūmattharaṇaṁ otāpetvā sodhetvā papphoṭetvā atiharitvā yathāpaññattaṁ paññapetabbaṁ. Mañcapaṭipādakā otāpetvā pamajjitvā atiharitvā yathāṭhāne ṭhapetabbā, mañco otāpetvā sodhetvā papphoṭetvā nīcaṁ katvā sādhukaṁ appaṭighaṁsantena asaṁghaṭṭentena kavāṭapiṭṭhaṁ atiharitvā yathāpaññattaṁ paññapetabbo. Pīṭhaṁ otāpetvā sodhetvā papphoṭetvā nīcaṁ katvā sādhukaṁ appaṭighaṁsantena asaṁghaṭṭentena kavāṭapiṭṭhaṁ atiharitvā yathāpaññattaṁ paññapetabbaṁ. Bhisibibbohanaṁ otāpetvā sodhetvā papphoṭetvā atiharitvā

yathāpaññattaṁ paññapetabbaṁ. Nisīdanapaccattharaṇaṁ otāpetvā sodhetvā papphoṭetvā atiharitvā yathāpaññattaṁ paññapetabbaṁ. Kheḷamallako otāpetvā pamajjitvā atiharitvā yathāṭhāne ṭhapetabbo. Apassenaphalakaṁ otāpetvā pamajjitvā atiharitvā yathāṭhāne ṭhapetabbaṁ. Pattacīvaraṁ nikkhipitabbaṁ. Pattaṁ nikkhipantena ekena hatthena pattaṁ gahetvā ekena hatthena heṭṭhāmañcaṁ vā heṭṭhāpīṭhaṁ vā parāmasitvā patto nikkhipitabbo, na ca anantarahitāya bhūmiyā patto nikkhipitabbo. Cīvaraṁ nikkhipantena ekena hatthena cīvaraṁ gahetvā ekena hatthena cīvaravaṁsaṁ vā cīvararajjuṁ vā pamajjitvā pārato antaṁ orato bhogaṁ katvā cīvaraṁ nikkhipitabbaṁ.

Sace puratthimā sarajā vātā vāyanti, puratthimā vātapānā thaketabbā. Sace pacchimā sarajā vātā vāyanti, pacchimā vātapānā thaketabbā. Sace uttarā sarajā vātā vāyanti, uttarā vātapānā thaketabbā. Sace dakkhiṇā sarajā vātā vāyanti, dakkhiṇā vātapānā thaketabbā. Sace sītakālo hoti, divā vātapānā vivaritabbā, rattiṁ thaketabbā. Sace uṇhakālo hoti, divā vātapānā thaketabbā, rattiṁ vivaritabbā.

Sace pariveṇaṁ uklāpaṁ hoti, pariveṇaṁ sammajjitabbaṁ. Sace koṭṭhako uklāpo hoti, koṭṭhako sammajjitabbo. Sace upaṭṭhānasālā uklāpā hoti, upaṭṭhānasālā sammajjitabbā. Sace aggisālā uklāpā hoti, aggisālā sammajjitabbā. Sace vaccakuṭi uklāpā hoti vaccakuṭi sammajjitabbā. Sace pānīyaṁ na hoti, pānīyaṁ upaṭṭhāpetabbaṁ. Sace paribhojanīyaṁ na hoti, paribhojanīyaṁ upaṭṭhāpetabbaṁ. Sace ācamanakumbhiyā udakaṁ na hoti, ācamanakumbhiyā udakaṁ āsiñcitabbaṁ.

Sace saddhivihārikassa anabhirati uppannā hoti, upajjhāyena vūpakāsetabbo vūpakāsāpetabbo dhammakathā vāssa kātabbā. Sace saddhivihārikassa kukkuccaṁ uppannaṁ hoti, upajjhāyena vinodetabbaṁ vinodāpetabbaṁ dhammakathā vāssa kātabbā. Sace saddhivihārikassa diṭṭhigataṁ uppannaṁ hoti, upajjhāyena vivecetabbaṁ vivecāpetabbaṁ dhammakathā vāssa kātabbā. Sace saddhivihāriko garudhammaṁ ajjhāpanno hoti parivāsāraho, upajjhāyena ussukkaṁ kātabbaṁ "kinti nu kho

saṁgho saddhivihārikassa parivāsaṁ dadeyyā”ti. Sace saddhivihāriko mūlāya paṭikassanāraho hoti, upajjhāyena ussukkaṁ kātabbaṁ “kinti nu kho saṁgho saddhivihārikaṁ mūlāya paṭikasseyyā”ti. Sace saddhivihāriko mānattāraho hoti, upajjhāyena ussukkaṁ kātabbaṁ “kinti nu kho saṁgho saddhivihārikassa mānattaṁ dadeyyā”ti. Sace saddhivihāriko abbhānāraho hoti, upajjhāyena ussukkaṁ kātabbaṁ “kinti nu kho saṁgho saddhivihārikaṁ abbheyyā”ti. Sace saṁgho saddhivihārikassa kammaṁ kattukāmo hoti tajjanīyaṁ vā niyassaṁ vā pabbājanīyaṁ vā paṭisāraṇīyaṁ vā ukkhepanīyaṁ vā, upajjhāyena ussukkaṁ kātabbaṁ “kinti nu kho saṁgho saddhivihārikassa kammaṁ na kareyya lahukāya vā pariṇāmeyyā”ti. Kataṁ vā panassa hoti saṁghena kammaṁ tajjanīyaṁ vā niyassaṁ vā pabbājanīyaṁ vā paṭisāraṇīyaṁ vā ukkhepanīyaṁ vā, upajjhāyena ussukkaṁ kātabbaṁ “kinti nu kho saddhivihāriko sammā vatteyya, lomaṁ pāteyya, netthāraṁ vatteyya, saṁgho taṁ kammaṁ paṭippassambheyyā”ti.

Sace saddhivihārikassa cīvaraṁ dhovitabbaṁ hoti, upajjhāyena ācikkhitabbaṁ “evaṁ dhoveyyāsī”ti, ussukkaṁ vā kātabbaṁ “kinti nu kho saddhivihārikassa cīvaraṁ dhoviyethā”ti. Sace saddhivihārikassa cīvaraṁ kātabbaṁ hoti, upajjhāyena ācikkhitabbaṁ “evaṁ kareyyāsī”ti, ussukkaṁ vā kātabbaṁ “kinti nu kho saddhivihārikassa cīvaraṁ kariyethā”ti. Sace saddhivihārikassa rajanaṁ pacitabbaṁ hoti, upajjhāyena ācikkhitabbaṁ “evaṁ paceyyāsī”ti, ussukkaṁ vā kātabbaṁ “kinti nu kho saddhivihārikassa rajanaṁ paciyethā”ti. Sace saddhivihārikassa cīvaraṁ rajitabbaṁ hoti, upajjhāyena ācikkhitabbaṁ “evaṁ rajeyyāsī”ti, ussukkaṁ vā kātabbaṁ “kinti nu kho saddhivihārikassa cīvaraṁ rajiyethā”ti. Cīvaraṁ rajantena sādhukaṁ samparivattakaṁ samparivattakaṁ rajitabbaṁ, na ca acchinne theve pakkamitabbaṁ. Sace saddhivihāriko gilāno hoti, yāvajīvaṁ upaṭṭhātabbo, vuṭṭhānamassa āgametabbanti.

Saddhivihārikavattaṁ niṭṭhitaṁ.

17. Paṇāmitakathā

68. Tena kho pana samayena saddhivihārikā upajjhāyesu na sammā vattanti. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "kathaṁ hi nāma saddhivihārikā upajjhāyesu na sammā vattissantī"ti. Atha kho te bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ -pa- "saccaṁ kira bhikkhave saddhivihārikā upajjhāyesu na sammā vattantī"ti. Sa ccaṁ Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā -pa-. Kathaṁ hi nāma bhikkhave saddhivihārikā upajjhāyesu na sammā vattissantīti -pa- vigarahitvā -pa- dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "na bhikkhave saddhivihārikena upajjhāyamhi na sammā vattitabbaṁ, yo na sammā vatteyya, āpatti dukkaṭassā"ti. Neva sammā vattanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave asammāvattantaṁ paṇāmetuṁ. Evañca pana bhikkhave paṇāmetabbo "paṇāmemi tan"ti vā "māyidha paṭikkamī"ti vā "nīhara te pattacīvaran"ti vā "nāhaṁ tayā upaṭṭhātabbo"ti vā kāyena viññāpeti, vācāya viññāpeti, kāyena vācāya viññāpeti, paṇāmito hoti saddhivihāriko. Na kāyena viññāpeti, na vācāya viññāpeti, na kāyena vācāya viññāpeti, na paṇāmito hoti saddhivihārikoti.

Tena kho pana samayena saddhivihārikā paṇāmitā na khamāpenti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave khamāpetunti. Neva khamāpenti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave paṇāmitena na khamāpetabbo, yo na khamāpeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena upajjhāyā khamāpiyamānā na khamanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave khamitunti. Neva khamanti. Saddhivihārikā pakkamantipi vibbhamantipi titthiyesupi saṅkamanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave khamāpiyamānena na khamitabbaṁ, yo na khameyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena upajjhāyā sammāvattantaṁ paṇāmenti. Asammāvattantaṁ na paṇāmenti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave sammāvattanto paṇāmetabbo, yo paṇāmeyya, āpatti

dukkaṭassa. Na ca bhikkhave asammāvattanto na paṇāmetabbo, yo na paṇāmeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Pañcahi bhikkhave aṅgehi samannāgato saddhivihāriko paṇāmetabbo. Upajjhāyamhi nādhimattaṁ pemaṁ hoti, nādhimatto pasādo hoti, nādhimattā hirī hoti, nādhimatto gāravo hoti, nādhimattā bhāvanā hoti. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgato saddhivihāriko paṇāmetabbo.

Pañcahi bhikkhave aṅgehi samannāgato saddhivihāriko na paṇāmetabbo. Upajjhāyamhi adhimattaṁ pemaṁ hoti, adhimatto pasādo hoti, adhimattā hirī hoti, adhimatto gāravo hoti, adhimattā bhāvanā hoti. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgato saddhivihāriko na paṇāmetabbo.

Pañcahi bhikkhave aṅgehi samannāgato saddhivihāriko alaṁ paṇāmetuṁ. Upajjhāyamhi nādhimattaṁ pemaṁ hoti, nādhimatto pasādo hoti, nādhimattā hirī hoti, nādhimatto gāravo hoti, nādhimattā bhāvanā hoti. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgato saddhivihāriko alaṁ paṇāmetuṁ.

Pañcahi bhikkhave aṅgehi samannāgato saddhivihāriko nālaṁ paṇāmetuṁ. Upajjhāyamhi adhimattaṁ pemaṁ hoti, adhimatto pasādo hoti, adhimattā hirī hoti, adhimatto gāravo hoti, adhimattā bhāvanā hoti. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgato saddhivihāriko nālaṁ paṇāmetuṁ.

Pañcahi bhikkhave aṅgehi samannāgataṁ saddhivihārikaṁ appaṇāmento upajjhāyo sātisāro hoti, paṇāmento anatisāro hoti. Upajjhāyamhi nādhimattaṁ pemaṁ hoti, nādhimatto pasādo hoti, nādhimattā hirī hoti, nādhimatto gāravo hoti, nādhimattā bhāvanā hoti. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi

samannāgataṁ saddhivihārikaṁ appaṇāmento upajjhāyo sātisāro hoti, paṇāmento anatisāro hoti.

Pañcahi bhikkhave aṅgehi samannāgataṁ saddhivihārikaṁ paṇāmento upajjhāyo sātisāro hoti, appaṇāmento anatisāro hoti. Upajjhāyamhi adhimattaṁ pemaṁ hoti, adhimatto pasādo hoti, adhimattā hirī hoti, adhimatto gāravo hoti, adhimattā bhāvanā hoti. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgataṁ saddhivihārikaṁ paṇāmento upajjhāyo sātisāro hoti, appaṇāmento anatisāro hotīti.

69. Tena kho pana samayena aññataro brāhmaṇo bhikkhū upasaṅkamitvā pabbajjaṁ yāci, taṁ bhikkhū na icchiṁsu pabbājetuṁ, so bhikkhūsu pabbajjaṁ alabhamāno kiso ahosi lūkho dubbaṇṇo uppaṇḍuppaṇḍukajāto dhamanisanthatagattho. Addasā kho Bhagavā taṁ brāhmaṇaṁ kisaṁ lūkhaṁ dubbaṇṇaṁ uppaṇḍuppaṇḍukajātaṁ dhamanisanthatagattaṁ. Disvāna bhikkhū āmantesi "kiṁ nu kho so bhikkhave brāhmaṇo kiso lūkho dubbaṇṇo uppaṇḍuppaṇḍukajāto dhamanisanthatagatto"ti. Eso bhante brāhmaṇo bhikkhū upasaṅkamitvā pabbajjaṁ yāci, taṁ bhikkhū na icchiṁsu pabbājetuṁ, so bhikkhūsu pabbajjaṁ alabhamāno kiso lūkho dubbaṇṇo uppaṇḍuppaṇḍukajāto dhamanisanthatagattoti. Atha kho Bhagavā bhikkhū āmantesi "ko nu kho bhikkhave tassa brāhmaṇassa adhikāraṁ sarasī"ti. Evaṁ vutte āyasmā Sāriputto Bhagavantaṁ etadavoca "ahaṁ kho bhante tassa brāhmaṇassa adhikāraṁ sarāmī"ti. Kiṁ pana tvaṁ Sāriputta tassa brāhmaṇassa adhikāraṁ sarasīti. Idha me bhante so brāhmaṇo Rājagahe piṇḍāya carantassa kaṭacchubhikkhaṁ dāpesi, imaṁ kho ahaṁ bhante tassa brāhmaṇassa adhikāraṁ sarāmīti. Sādhu sādhu Sāriputta, kataññuno hi Sāriputta sappurisā katavedino, tena hi tvaṁ Sāriputta taṁ brāhmaṇaṁ pabbājehi upasampādehīti. Kathāhaṁ bhante taṁ brāhmaṇaṁ pabbājemi upasampādemīti. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi—yā sā bhikkhave mayā tīhi saraṇagamanehi upasampadā anuññātā, taṁ ajjatagge paṭikkhipāmi. Anujānāmi bhikkhave ñatticatutthena kammena

upasampādetuṁ[1]. Evañca pana bhikkhave upasampādetabbo, byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo—

70. "Suṇātu me bhante saṁgho, ayaṁ itthannāmo itthannāmassa āyasmato upasampadāpekkho, yadi saṁghassa pattakallaṁ, saṁgho itthannāmaṁ upasampādeyya itthannāmena upajjhāyena, esā ñatti.

Suṇātu me bhante saṁgho, ayaṁ itthannāmo itthannāmassa āyasmato upasampadāpekkho, saṁgho itthannāmaṁ upasampādeti itthannāmena upajjhāyena, yassāyasmato khamati itthannāmassa upasampadā itthannāmena upajjhāyena, so tuṇhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya.

Dutiyampi etamatthaṁ vādāmi. Suṇātu me bhante saṁgho, ayaṁ itthannāmo itthannāmassa āyasmato upasampadāpekkho, saṁgho itthannāmaṁ upasampādeti itthannāmena upajjhāyena, yassāyasmato khamati itthannāmassa upasampadā itthannāmena upajjhāyena, so tuṇhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya.

Tatiyampi etamatthaṁ vadāmi. Suṇātu me bhante saṁgho, ayaṁ itthannāmo itthannāmassa āyasmato upasampadāpekkho, saṁgho itthannāmaṁ upasampādeti itthannāmena upajjhāyena, yassāyasmato khamati itthannāmassa upasampadā itthannāmena upajjhāyena, so tuṇhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya.

Upasampanno saṁghena itthannāmo itthannāmena upajjhāyena, khamati saṁghassa, tasmā tuṇhī, evametaṁ dhārayāmī"ti.

71. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu upasampannasamanantarā anācāraṁ ācarati. Bhikkhū evamāhaṁsu "māvuso evarūpaṁ akāsi, netaṁ kappatī"ti. So evamāha "nevāhaṁ āyasmante yāciṁ 'upasampādetha man'ti, kissa maṁ tumhe ayācitā upasampāditthā"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave ayācitena

1. Upasampadaṁ (Sī, Syā)

upasampādetabbo, yo upasampādeyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi bhikkhave yācitena upasampādetuṁ. Evañca pana bhikkhave yācitabbo. Tena upasampadāpekkhena saṁghaṁ upasaṅkamitvā ekaṁsaṁ uttarāsaṅgaṁ karitvā bhikkhūnaṁ pāde vanditvā ukkuṭikaṁ nisīditvā añjaliṁ paggahetvā evamassa vacanīyo "saṁghaṁ bhante upasampadaṁ yācāmi. Ullumpatu maṁ bhante saṁgho anukampaṁ upādāyā"ti. Dutiyampi yācitabbo. Tatiyampi yācitabbo. Byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo—

72. "Suṇātu me bhante saṁgho, ayaṁ itthannāmo itthannāmassa āyasmato upasampadāpekkho, itthannāmo saṁghaṁ upasampadaṁ yācati itthannāmena upajjhāyena, yadi saṁghassa pattakallaṁ, saṁgho itthannāmaṁ upasampādeyya itthannāmena upajjhāyena, esā ñatti.

Suṇātu me bhante saṁgho, ayaṁ itthannāmo itthannāmassa āyasmato upasampadāpekkho, itthannāmo saṁghaṁ upasampadaṁ yācati itthannāmena upajjhāyena, saṁgho itthannāmaṁ upasampādeti itthannāmena upajjhāyena, yassāyasmato khamati itthannāmassa upasampadā itthannāmena upajjhāyena, so tuṇhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya.

Dutiyampi etamatthaṁ vadāmi -pa-. Tatiyampi etamatthaṁ vadāmi -pa-.

Upasampanno saṁghena itthannāmo itthannāmena upajjhāyena, khamati saṁghassa, tasmā tuṇhī, evametaṁ dhārayāmī"ti.

73. Tena kho pana samayena Rājagahe paṇītānaṁ bhattānaṁ bhattapaṭipāṭi aṭṭhitā[1] hoti. Atha kho aññatarassa brāhmaṇassa etadahosi "ime kho samaṇā Sakyaputtiyā sukhasīlā sukhasamācārā subhojanāni bhuñjitvā nivātesu sayanesu sayanti, yannūnāhaṁ samaṇesu Sakyaputtiyesu pabbajeyyan"ti. Atha kho so brāhmaṇo bhikkhū upasaṅkamitvā pabbajjaṁ yāci. Taṁ bhikkhū pabbājesuṁ upasampādesuṁ. Tasmiṁ pabbajite bhattapaṭipāṭi khīyittha. Bhikkhū evamāhaṁsu "ehi dāni āvuso piṇḍāya carissāmā"ti. So evamāha "nāhaṁ āvuso etaṁkāraṇā pabbajito 'piṇḍāya carissāmī'ti, sace me dassatha

1. Adhiṭṭhitā (Ka)

bhuñjissāmi, no ce me dassatha vibbhamissāmī”ti. Kiṁ pana tvaṁ āvuso udarassa kāraṇā pabbajitoti. Evamāvusoti. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṁ hi nāma bhikkhu evaṁ svākkhāte dhammavinaye udarassa kāraṇā pabbajissatī”ti. Te bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ -pa- “saccaṁ kira tvaṁ bhikkhu udarassa kāraṇā pabbajito”ti. Saccaṁ Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā -pa-. Kathaṁ hi nāma tvaṁ moghapurisa evaṁ svākkhāte dhammavinaye udarassa kāraṇā pabbajissasi. Netaṁ moghapurisa appasannānaṁ vā pasādāya pasannānaṁ vā bhiyyobhāvāya -pa- vigarahitvā -pa- dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi “anujānāmi bhikkhave upasampādentena cattāro nissaye ācikkhituṁ. Piṇḍiyālopabhojanaṁ nissāya pabbajjā, tattha te yāvajīvaṁ ussāho karaṇīyo, atirekalābho saṁghabhattaṁ uddesabhattaṁ nimantanaṁ salākabhattaṁ pakkhikaṁ uposathikaṁ pāṭipadikaṁ. Paṁsukūlacīvaraṁ nissāya pabbajjā, tattha te yāvajīvaṁ ussāho karaṇīyo, atirekalābho khomaṁ kappāsikaṁ koseyyaṁ kambalaṁ sāṇaṁ bhaṅgaṁ. Rukkhamūlasenāsanaṁ nissāya pabbajjā, tattha te yāvajīvaṁ ussāho karaṇīyo, atirekalābho vihāro aḍḍhayogo pāsādo hammiyaṁ guhā. Pūtimuttabhesajjaṁ nissāya pabbajjā, tattha te yāvajīvaṁ ussāho karaṇīyo, atirekalābho sappi navanītaṁ telaṁ madhu phāṇitaṁ”ti.

Upajjhāyavattabhāṇavāro niṭṭhito pañcamo.

---

18. Ācariyavattakathā

74. Tena kho pana samayena aññataro māṇavako bhikkhū upasaṅkamitvā pabbajjaṁ yāci. Tassa bhikkhū paṭikacceva nissaye ācikkhiṁsu. So evamāha “sace me bhante pabbajite nissaye ācikkheyyātha, abhirameyyāmahaṁ[1], na dānāhaṁ bhante pabbajissāmi, jegucchā me

---

1. Abhirameyyañcāhaṁ (Sī), abhirameyyaṁ svāhaṁ (Ka)

nissayā paṭikūlā”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave paṭikacceva nissayā ācikkhitabbā, yo ācikkheyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi bhikkhave upasampannasamanantarā nissaye ācikkhitunti.

Tena kho pana samayena bhikkhū duvaggenapi tivaggenapi gaṇena upasampādenti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave ūnadasavaggena gaṇena upasampādetabbo, yo upasampādeyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi bhikkhave dasavaggena vā atirekadasavaggena vā gaṇena upasampādetunti.

75. Tena kho pana samayena bhikkhū ekavassāpi duvassāpi saddhivihārikaṁ upasampādenti. Āyasmāpi Upaseno Vaṅgantaputto ekavasso saddhivihārikaṁ upasampādeti, so vassaṁvuṭṭho duvasso ekavassaṁ saddhivihārikaṁ ādāya yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi. Āciṇṇaṁ kho panetaṁ Buddhānaṁ Bhagavantānaṁ āgantukehi bhikkhūhi saddhiṁ paṭisammodituṁ. Atha kho Bhagavā āyasmantaṁ Upasenaṁ Vaṅgantaputtaṁ etadavoca “kacci bhikkhu khamanīyaṁ, kacci yāpanīyaṁ, kacci tvaṁ appakilamathena addhānaṁ āgato”ti. Khamanīyaṁ Bhagavā, yāpanīyaṁ Bhagavā, appakilamathena mayaṁ bhante addhānaṁ āgatāti. Jānantāpi Tathāgatā pucchanti, jānantāpi na pucchanti. Kālaṁ viditvā pucchanti, kālaṁ viditvā na pucchanti. Atthasaṁhitaṁ Tathāgatā pucchanti, no anatthasaṁhitaṁ. Anatthasaṁhite setughāto Tathāgatānaṁ. Dvīhi ākārehi Buddhā Bhagavanto bhikkhū paṭipucchanti “dhammaṁ vā desessāma, sāvakānaṁ vā sikkhāpadaṁ paññapessāmā”ti. Atha kho Bhagavā āyasmantaṁ Upasenaṁ Vaṅgantaputtaṁ etadavoca “kativassosi tvaṁ bhikkhū”ti. Duvassohaṁ Bhagavāti. Ayaṁ pana bhikkhu kativassoti. Ekavasso Bhagavāti. Kintāyaṁ bhikkhu hotīti. Saddhivihāriko me Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā ananucchavikaṁ moghapurisa ananulomikaṁ appatirūpaṁ assāmaṇakaṁ akappiyaṁ akaraṇīyaṁ, kathaṁ hi nāma tvaṁ moghapurisa aññehi ovadiyo anusāsiyo aññaṁ ovadituṁ anusāsituṁ maññissasi. Atilahuṁ kho tvaṁ moghapurisa bāhullāya āvatto yadidaṁ gaṇabandhikaṁ. Netaṁ moghapurisa appasannānaṁ vā pasādāya

pasannānaṁ vā bhiyyobhāvāya -pa- vigarahitvā -pa- dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi “na bhikkhave ūnadasavassena upasampādetabbo, yo upasampādeyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi bhikkhave dasavassena vā atirekadasavassena vā upasampādetun”ti.

76. Tena kho pana samayena bhikkhū “dasavassamhā dasavassamhā”ti bālā abyattā upasampādenti. Dissanti upajjhāyā bālā saddhivihārikā paṇḍitā, dissanti upajjhāyā abyattā saddhivihārikā byattā, dissanti upajjhāyā appassutā saddhivihārikā bahussutā, dissanti upajjhāyā duppaññā saddhivihārikā paññavanto. Aññataropi aññatitthiyapubbo upajjhāyena sahadhammikaṁ vuccamāno upajjhāyassa vādaṁ āropetvā taṁyeva titthāyatanaṁ saṅkami. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṁ hi nāma bhikkhū ‘dasavassamhā dasavassamhā’ti bālā abyattā upasampādessanti. Dissanti upajjhāyā bālā saddhivihārikā paṇḍitā, dissanti upajjhāyā abyattā saddhivihārikā byattā, dissanti upajjhāyā appassutā saddhivihārikā bahussutā, dissanti upajjhāyā duppaññā saddhivihārikā paññavanto”ti. Atha kho te bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Saccaṁ kira bhikkhave bhikkhū “dasavassamhā dasavassamhā”ti bālā abyattā upasampādenti. Dissanti upajjhāyā bālā saddhivihārikā paṇḍitā, dissanti upajjhāyā abyattā saddhivihārikā byattā, dissanti upajjhāyā appassutā saddhivihārikā bahussutā, dissanti upajjhāyā duppaññā saddhivihārikā paññavantoti. Saccaṁ Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā -pa-. Kathaṁ hi nāma te bhikkhave moghapurisā “dasavassamhā dasavassamhā”ti bālā abyattā upasampādessanti. Dissanti upajjhāyā bālā saddhivihārikā paṇḍitā, dissanti upajjhāyā abyattā saddhivihārikā byattā, dissanti upajjhāyā appassutā saddhivihārikā bahussutā, dissanti upajjhāyā duppaññā saddhivihārikā paññavanto. Netaṁ bhikkhave appasannānaṁ vā pasādāya -pa- vigarahitvā -pa- dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi “na bhikkhave bālena abyattena upasampādetabbo, yo upasampādeyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi bhikkhave byattena bhikkhunā paṭibalena dasavassena vā atirekadasavassena vā upasampādetun”ti.

77. Tena kho pana samayena bhikkhū upajjhāyesu pakkantesupi vibbhantesupi kālaṅkatesupi pakkhasaṅkantesupi anācariyakā anovadiyamānā ananusāsiyamānā dunnivatthā duppārutā anākappasampannā piṇḍāya caranti, manussānaṁ bhuñjamānānaṁ uparibhojanepi uttiṭṭhapattaṁ upanāmenti, uparikhādanīyepi uparisāyanīyepi uparipānīyepi uttiṭṭhapattaṁ upanāmenti, sāmaṁ sūpampi odanampi viññāpetvā bhuñjanti, bhattaggepi uccāsaddā mahāsaddā viharanti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "kathaṁ hi nāma samaṇā Sakyaputtiyā dunnivatthā duppārutā anākappasampannā piṇḍāya carissanti, manussānaṁ bhuñjamānānaṁ uparibhojanepi uttiṭṭhapattaṁ upanāmessanti, uparikhādanīyepi uparisāyanīyepi uparipānīyepi uttiṭṭhapattaṁ upanāmessanti, sāmaṁ sūpampi odanampi viññāpetvā bhuñjissanti, bhattaggepi uccāsaddā mahāsaddā viharissanti seyyathāpi brāhmaṇā brāhmaṇabhojane"ti. Assosuṁ kho bhikkhū tesaṁ manussānaṁ ujjhāyantānaṁ khiyyantānaṁ vipācentānaṁ -pa-. Atha kho te bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ -pa-. Saccaṁ kira bhikkhave -pa-. Saccaṁ Bhagavāti -pa-. vigarahitvā dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi—

Anujānāmi bhikkhave ācariyaṁ, ācariyo bhikkhave antevāsikamhi puttacittaṁ upaṭṭhāpessati, antevāsiko ācariyamhi pitucittaṁ upaṭṭhāpessati, evaṁ te aññamaññaṁ sagāravā sappatissā sabhāgavuttino viharantā imasmiṁ dhammavinaye vuddhiṁ viruḷhiṁ vepullaṁ āpajjissanti. Anujānāmi bhikkhave dasavassaṁ nissāya vatthuṁ dasavassena nissayaṁ dātuṁ. Evañca pana bhikkhave ācariyo gahetabbo, ekaṁsaṁ uttarāsaṅgaṁ karitvā pāde vanditvā ukkuṭikaṁ nisīditvā añjaliṁ paggahetvā evamassa vacanīyo "ācariyo me bhante hohi, āyasmato nissāya vacchāmi. Ācariyo me bhante hohi, āyasmato nissāya vacchāmi. Ācariyo me bhante hohi, āyasmato nissāya vacchāmī"ti. "Sāhū"ti vā "lahū"ti vā "opāyikan"ti vā "patirūpan"ti vā "pāsādikena sampādehī"ti vā kāyena viññāpeti, vācāya viññāpeti, kāyena vācāya viññāpeti, gahito hoti ācariyo. Na kāyena viññāpeti, na vācāya viññāpeti, na kāyena vācāya viññāpeti, na gahito hoti ācariyo.

78. * Antevāsikena bhikkhave ācariyamhi sammā vattitabbaṁ. Tatrāyaṁ sammāvattanā—

Kālasseva uṭṭhāya upāhanaṁ omuñcitvā ekaṁsaṁ uttarāsaṅgaṁ karitvā dantakaṭṭhaṁ dātabbaṁ, mukhodakaṁ dātabbaṁ, āsanaṁ paññapetabbaṁ. Sace yāgu hoti, bhājanaṁ dhovitvā yāgu upanāmetabbā, yāguṁ pītassa udakaṁ datvā bhājanaṁ paṭiggahetvā nīcaṁ katvā sādhukaṁ appaṭighaṁsantena dhovitvā paṭisāmetabbaṁ. Ācariyamhi vuṭṭhite āsanaṁ uddharitabbaṁ. Sace so deso uklāpo hoti, so deso sammajjitabbo.

Sace ācariyo gāmaṁ pavisitukāmo hoti, nivāsanaṁ dātabbaṁ, paṭinivāsanaṁ paṭiggahetabbaṁ, kāyabandhanaṁ dātabbaṁ, saguṇaṁ katvā saṁghāṭiyo dātabbā, dhovitvā patto sodako dātabbo. Sace ācariyo pacchāsamaṇaṁ ākaṅkhati, timaṇḍalaṁ paṭicchādentena parimaṇḍalaṁ nivāsetvā kāyabandhanaṁ bandhitvā saguṇaṁ katvā saṁghāṭiyo pārupitvā gaṇṭhikaṁ paṭimuñcitvā dhovitvā pattaṁ gahetvā ācariyassa pacchāsamaṇena hotabbaṁ, nātidūre gantabbaṁ, nāccāsanne gantabbaṁ, pattapariyāpannaṁ paṭiggahetabbaṁ. Na ācariyassa bhaṇamānassa antarantarā kathā opātetabbā, ācariyo āpattisāmantā bhaṇamāno nivāretabbo.

Nivattantena paṭhamataraṁ āgantvā āsanaṁ paññapetabbaṁ, pādodakaṁ pādapīṭhaṁ pādakathalikaṁ upanikkhipitabbaṁ, paccuggantvā pattacīvaraṁ paṭiggahetabbaṁ, paṭinivāsanaṁ dātabbaṁ, nivāsanaṁ paṭiggahetabbaṁ. Sace cīvaraṁ sinnaṁ hoti, muhuttaṁ uṇhe otāpetabbaṁ, na ca uṇhe cīvaraṁ nidahitabbaṁ. Cīvaraṁ saṅgharitabbaṁ, cīvaraṁ saṅgharantena caturaṅgulaṁ kaṇṇaṁ ussāretvā cīvaraṁ saṅgharitabbaṁ "mā majjhe bhaṅgo ahosī"ti. Obhoge kāyabandhanaṁ kātabbaṁ.

Sace piṇḍapāto hoti, ācariyo ca bhuñjitukāmo hoti, udakaṁ datvā piṇḍapāto upanāmetabbo, ācariyo pānīyena pucchitabbo, bhuttāvissa udakaṁ datvā pattaṁ paṭiggahetvā nīcaṁ katvā sādhukaṁ appaṭighaṁsantena dhovitvā vodakaṁ katvā muhuttaṁ uṇhe otāpetabbo, na ca uṇhe patto nidahitabbo. Pattacīvaraṁ nikkhipitabbaṁ. Pattaṁ nikkhipantena ekena hatthena pattaṁ gahetvā ekena hatthena heṭṭhāmañcaṁ vā heṭṭhāpīṭhaṁ vā parāmasitvā patto nikkhipitabbo, na ca anantarahitāya bhūmiyā

---

* Vi 4. 402 piṭṭhādīsupi.

patto nikkhipitabbo. Cīvaraṁ nikkhipantena ekena hatthena cīvaraṁ gahetvā ekena hatthena cīvaravaṁsaṁ vā cīvararajjuṁ vā pamajjitvā pārato antaṁ orato bhogaṁ katvā cīvaraṁ nikkhipitabbaṁ. Ācariyamhi vuṭṭhite āsanaṁ uddharitabbaṁ. Pādodakaṁ pādapīṭhaṁ pādakathalikaṁ paṭisāmetabbaṁ. Sace so deso uklāpo hoti, so deso sammajjitabbo.

Sace ācariyo nahāyitukāmo hoti, nahānaṁ paṭiyādetabbaṁ. Sace sītena attho hoti, sītaṁ paṭiyādetabbaṁ. Sace uṇhena attho hoti, uṇhaṁ paṭiyādetabbaṁ.

Sace ācariyo jantāgharaṁ pavisitukāmo hoti, cuṇṇaṁ sannetabbaṁ, mattikā temetabbā, jantāgharapīṭhaṁ ādāya ācariyassa piṭṭhito piṭṭhito gantvā jantāgharapīṭhaṁ datvā cīvaraṁ paṭiggahetvā ekamantaṁ nikkhipitabbaṁ, cuṇṇaṁ dātabbaṁ, mattikā dātabbā. Sace ussahati jantāgharaṁ pavisitabbaṁ, jantāgharaṁ pavisantena mattikāya mukhaṁ makkhetvā purato ca pacchato ca paṭicchādetvā jantāgharaṁ pavisitabbaṁ, na there bhikkhū anupakhajja nisīditabbaṁ, na navā bhikkhū āsanena paṭibāhitabbā, jantāghare ācariyassa parikammaṁ kātabbaṁ, jantāgharā nikkhamantena jantāgharapīṭhaṁ ādāya purato ca pacchato ca paṭicchādetvā jantāgharā nikkhamitabbaṁ.

Udakepi ācariyassa parikammaṁ kātabbaṁ, nahātena paṭhamataraṁ uttaritvā attano gattaṁ vodakaṁ katvā nivāsetvā ācariyassa gattato udakaṁ pamajjitabbaṁ, nivāsanaṁ dātabbaṁ, saṁghāṭi dātabbā, jantāgharapīṭhaṁ ādāya paṭhamataraṁ āgantvā āsanaṁ paññapetabbaṁ. Pādodakaṁ pādapīṭhaṁ pādakathalikaṁ upanikkhipitabbaṁ. Ācariyo pānīyena pucchitabbo. Sace uddisāpetukāmo hoti, uddisāpetabbo. Sace paripucchitukāmo hoti, paripucchitabbo.

Yasmiṁ vihāre ācariyo viharati sace so vihāro uklāpo hoti sace ussahati, sodhetabbo. Vihāraṁ sodhentena paṭhamaṁ pattacīvaraṁ nīharitvā ekamantaṁ nikkhipitabbaṁ, nisīdanapaccattharaṇaṁ nīharitvā ekamantaṁ nikkhipitabbaṁ, bhisibibbohanaṁ nīharitvā ekamantaṁ nikkhipitabbaṁ, mañco nīcaṁ katvā sādhukaṁ appaṭighaṁsantena asaṁghaṭṭentena kavāṭapiṭṭhaṁ nīharitvā ekamantaṁ nikkhipitabbo, pīṭhaṁ nīcaṁ katvā sādhukaṁ appaṭighaṁsantena

asaṁghaṭṭentena kavāṭapiṭṭhaṁ nīharitvā ekamantaṁ nikkhipitabbaṁ, mañcapaṭipādakā nīharitvā ekamantaṁ nikkhipitabbā. Kheḷamallako nīharitvā ekamantaṁ nikkhipitabbo, apassenaphalakaṁ nīharitvā ekamantaṁ nikkhipitabbaṁ. Bhūmattharaṇaṁ yathāpaññattaṁ sallakkhetvā nīharitvā ekamantaṁ nikkhipitabbaṁ. Sace vihāre santānakaṁ hoti, ullokā paṭhamaṁ ohāretabbaṁ, ālokasandhikaṇṇabhāgā pamajjitabbā. Sace gerukaparikammakatā bhitti kaṇṇakitā hoti, coḷakaṁ temetvā pīḷetvā pamajjitabbā. Sace kāḷavaṇṇakatā bhūmi kaṇṇakitā hoti, coḷakaṁ temetvā pīḷetvā pamajjitabbā. Sace akatā hoti bhūmi, udakena paripphositvā sammajjitabbā "mā vihāro rajena uhaññī"ti, saṅkāraṁ vicinitvā ekamantaṁ chaḍḍetabbaṁ.

Bhūmattharaṇaṁ otāpetvā sodhetvā papphoṭetvā atiharitvā yathāpaññattaṁ paññapetabbaṁ. Mañcapaṭipādakā otāpetvā pamajjitvā atiharitvā yathāṭhāne ṭhapetabbā, mañco otāpetvā sodhetvā papphoṭetvā nīcaṁ katvā sādhukaṁ appaṭighaṁsantena asaṁghaṭṭentena kavāṭapiṭṭhaṁ atiharitvā yathāpaññattaṁ paññapetabbo. Pīṭhaṁ otāpetvā sodhetvā papphoṭetvā nīcaṁ katvā sādhukaṁ appaṭighaṁsantena asaṁghaṭṭentena kavāṭapiṭṭhaṁ atiharitvā yathāpaññattaṁ paññapetabbaṁ. Bhisibibbohanaṁ otāpetvā sodhetvā papphoṭetvā atiharitvā yathāpaññattaṁ paññapetabbaṁ. Nisīdanapaccattharaṇaṁ otāpetvā sodhetvā papphoṭetvā atiharitvā yathāpaññattaṁ paññapetabbaṁ. Kheḷamallako otāpetvā pamajjitvā atiharitvā yathāṭhāne ṭhapetabbo. Apassenaphalakaṁ otāpetvā pamajjitvā atiharitvā yathāṭhāne ṭhapetabbaṁ. Pattacīvaraṁ nikkhipitabbaṁ. Pattaṁ nikkhipantena ekena hatthena pattaṁ gahetvā ekena hatthena heṭṭhāmañcaṁ vā heṭṭhāpīṭhaṁ vā parāmasitvā patto nikkhipitabbo, na ca anantarahitāya bhūmiyā patto nikkhipitabbo. Cīvaraṁ nikkhipantena ekena hatthena cīvaraṁ gahetvā ekena hatthena cīvaravaṁsaṁ vā cīvararajjuṁ vā pamajjitvā pārato antaṁ orato bhogaṁ katvā cīvaraṁ nikkhipitabbaṁ.

Sace puratthimā sarajā vātā vāyanti, puratthimā vātapānā thaketabbā. Sace pacchimā sarajā vātā vāyanti, pacchimā vātapānā thaketabbā. Sace uttarā sarajā vātā vāyanti, uttarā vātapānā

thaketabbā. Sace dakkhiṇā sarajā vātā vāyanti, dakkhiṇā vātapānā thaketabbā. Sace sītakālo hoti, divā vātapānā vivaritabbā, rattiṁ thaketabbā. Sace uṇhakālo hoti, divā vātapānā thaketabbā, rattiṁ vivaritabbā.

Sace pariveṇaṁ uklāpaṁ hoti, pariveṇaṁ sammajjitabbaṁ. Sace koṭṭhako uklāpo hoti, koṭṭhako sammajjitabbo. Sace upaṭṭhānasālā uklāpā hoti, upaṭṭhānasālā sammajjitabbā. Sace aggisālā uklāpā hoti, aggisālā sammajjitabbā. Sace vaccakuṭi uklāpā hoti, vaccakuṭi sammajjitabbā. Sace pānīyaṁ na hoti, pānīyaṁ upaṭṭhāpetabbaṁ. Sace paribhojanīyaṁ na hoti, paribhojanīyaṁ upaṭṭhāpetabbaṁ. Sace ācamanakumbhiyaṁ udakaṁ na hoti, ācamanakumbhiyā udakaṁ āsiñcitabbaṁ.

Sace ācariyassa anabhirati uppannā hoti, antevāsikena vūpakāsetabbo vūpakāsāpetabbo dhammakathā vāssa kātabbā. Sace ācariyassa kukkuccaṁ uppannaṁ hoti, antevāsikena vinodetabbaṁ vinodāpetabbaṁ dhammakathā vāssa kātabbā. Sace ācariyassa diṭṭhigataṁ uppannaṁ hoti, antevāsikena vivecetabbaṁ vivecāpetabbaṁ dhammakathā vāssa kātabbā. Sace ācariyo garudhammaṁ ajjhāpanno hoti parivāsāraho, antevāsikena ussukkaṁ kātabbaṁ “kinti nu kho saṁgho ācariyassa parivāsaṁ dadeyyā”ti. Sace ācariyo mūlāya paṭikassanāraho hoti, antevāsikena ussukkaṁ kātabbaṁ “kinti nu kho saṁgho ācariyaṁ mūlāya paṭikasseyyā”ti. Sace ācariyo mānattāraho hoti, antevāsikena ussukkaṁ kātabbaṁ “kinti nu kho saṁgho ācariyassa mānattaṁ dadeyyā”ti. Sace ācariyo abbhānāraho hoti, antevāsikena ussukkaṁ kātabbaṁ “kinti nu kho saṁgho ācariyaṁ abbheyyā”ti. Sace saṁgho ācariyassa kammaṁ kattukāmo hoti tajjanīyaṁ vā niyassaṁ vā pabbājanīyaṁ vā paṭisāraṇīyaṁ vā ukkhepanīyaṁ vā, antevāsikena ussukkaṁ kātabbaṁ “kinti nu kho saṁgho ācariyassa kammaṁ na kareyya, lahukāya vā pariṇāmeyyā”ti. Kataṁ vā panassa hoti saṁghena kammaṁ tajjanīyaṁ vā niyassaṁ vā pabbājanīyaṁ vā

paṭisāraṇīyaṁ vā ukkhepanīyaṁ vā, antevāsikena ussukkaṁ kātabbaṁ "kinti nu kho ācariyo sammā vatteyya, lomaṁ pāteyya, netthāraṁ vatteyya, saṁgho taṁ kammaṁ paṭippassambheyyā"ti.

Sace ācariyassa cīvaraṁ dhovitabbaṁ hoti, antevāsikena dhovitabbaṁ, ussukkaṁ vā kātabbaṁ "kinti nu kho ācariyassa cīvaraṁ dhoviyethā"ti. Sace ācariyassa cīvaraṁ kātabbaṁ hoti, antevāsikena kātabbaṁ, ussukkaṁ vā kātabbaṁ "kinti nu kho ācariyassa cīvaraṁ kariyethā"ti. Sace ācariyassa rajanaṁ pacitabbaṁ hoti, antevāsikena pacitabbaṁ, ussukkaṁ vā kātabbaṁ "kinti nu kho ācariyassa rajanaṁ paciyethā"ti. Sace ācariyassa cīvaraṁ rajitabbaṁ hoti, antevāsikena rajitabbaṁ, ussukkaṁ vā kātabbaṁ "kinti nu kho ācariyassa cīvaraṁ rajiyethā"ti. Cīvaraṁ rajantena sādhukaṁ samparivattakaṁ samparivattakaṁ rajitabbaṁ, na ca acchinne theve pakkamitabbaṁ.

Na ācariyaṁ anāpucchā ekaccassa patto dātabbo, na ekaccassa patto paṭiggahetabbo, na ekaccassa cīvaraṁ dātabbaṁ, na ekaccassa cīvaraṁ paṭiggahetabbaṁ, na ekaccassa parikkhāro dātabbo, na ekaccassa parikkhāro paṭiggahetabbo, na ekaccassa kesā chedetabbā, na ekaccena kesā chedāpetabbā, na ekaccassa parikammaṁ kātabbaṁ, na ekaccena parikammaṁ kārāpetabbaṁ, na ekaccassa veyyāvacco kātabbo, na ekaccena veyyāvacco kārāpetabbo, na ekaccassa pacchāsamaṇena hotabbaṁ, na ekacco pacchāsamaṇo ādātabbo, na ekaccassa piṇḍapāto nīharitabbo, na ekaccena piṇḍapāto nīharāpetabbo, na ācariyaṁ anāpucchā gāmo pavisitabbo, na susānaṁ gantabbaṁ, na disā pakkamitabbā. Sace ācariyo gilāno hoti, yāvajīvaṁ upaṭṭhātabbo, vuṭṭhānamassa āgametabbanti.

Ācariyavattaṁ niṭṭhitaṁ.

---

19. Antevāsikavattakathā

79. * Ācariyena bhikkhave antevāsikamhi sammā vattitabbaṁ. Tatrāyaṁ sammāvattanā—

---

* Vi 4. 407 piṭṭhādīsupi.

Ācariyena bhikkhave antevāsiko saṅgahetabbo anuggahetabbo uddesena paripucchāya ovādena anusāsaniyā. Sace ācariyassa patto hoti antevāsikassa patto na hoti, ācariyena antevāsikassa patto dātabbo, ussukkaṁ vā kātabbaṁ "kinti nu kho antevāsikassa patto uppajjiyethā"ti. Sace ācariyassa cīvaraṁ hoti antevāsikassa cīvaraṁ na hoti, ācariyena antevāsikassa cīvaraṁ dātabbaṁ, ussukkaṁ vā kātabbaṁ "kinti nu kho antevāsikassa cīvaraṁ uppajjiyethā"ti. Sace ācariyassa parikkhāro hoti antevāsikassa parikkhāro na hoti, ācariyena antevāsikassa parikkhāro dātabbo, ussukkaṁ vā kātabbaṁ "kinti nu kho antevāsikassa parikkhāro uppajjiyethā"ti.

Sace antevāsiko gilāno hoti, kālasseva uṭṭhāya dantakaṭṭhaṁ dātabbaṁ, mukhodakaṁ dātabbaṁ, āsanaṁ paññapetabbaṁ. Sace yāgu hoti, bhājanaṁ dhovitvā yāgu upanāmetabbā, yāguṁ pītassa udakaṁ datvā bhājanaṁ paṭiggahetvā nīcaṁ katvā sādhukaṁ appaṭighaṁsantena dhovitvā paṭisāmetabbaṁ. Antevāsikamhi vuṭṭhite āsanaṁ uddharitabbaṁ. Sace so deso uklāpo hoti, so deso sammajjitabbo.

Sace antevāsiko gāmaṁ pavisitukāmo hoti, nivāsanaṁ dātabbaṁ, paṭinivāsanaṁ paṭiggahetabbaṁ, kāyabandhanaṁ dātabbaṁ, saguṇaṁ katvā saṁghāṭiyo dātabbā, dhovitvā patto sodako dātabbo.

"Ettāvatā nivattissatī"ti āsanaṁ paññapetabbaṁ, pādodakaṁ pādapīṭhaṁ pādakathalikaṁ upanikkhipitabbaṁ, paccuggantvā pattacīvaraṁ paṭiggahetabbaṁ, paṭinivāsanaṁ dātabbaṁ, nivāsanaṁ paṭiggahetabbaṁ. Sace cīvaraṁ sinnaṁ hoti, muhuttaṁ uṇhe otāpetabbaṁ, na ca uṇhe cīvaraṁ nidahitabbaṁ, cīvaraṁ saṅgharitabbaṁ, cīvaraṁ saṅgharantena caturaṅgulaṁ kaṇṇaṁ ussāretvā cīvaraṁ saṅgharitabbaṁ "mā majjhe bhaṅgo ahosī"ti. Obhoge kāyabandhanaṁ kātabbaṁ.

Sace piṇḍapāto hoti antevāsiko ca bhuñjitukāmo hoti udakaṁ datvā piṇḍapāto upanāmetabbo, antevāsiko pānīyena pucchitabbo, bhuttāvissa udakaṁ datvā pattaṁ paṭiggahetvā nīcaṁ katvā sādhukaṁ appaṭighaṁsantena dhovitvā vodakaṁ katvā muhuttaṁ

uṇhe otāpetabbo, na ca uṇhe patto nidahitabbo. Pattacīvaraṁ nikkhipitabbaṁ. Pattaṁ nikkhipantena ekena hatthena pattaṁ gahetvā ekena hatthena heṭṭhāmañcaṁ vā heṭṭhāpīṭhaṁ vā parāmasitvā patto nikkhipitabbo, na ca anantarahitāya bhūmiyā patto nikkhipitabbo. Cīvaraṁ nikkhipantena ekena hatthena cīvaraṁ gahetvā ekena hatthena cīvaravaṁsaṁ vā cīvararajjuṁ vā pamajjitvā pārato antaṁ orato bhogaṁ katvā cīvaraṁ nikkhipitabbaṁ. Antevāsikamhi vuṭṭhite āsanaṁ uddharitabbaṁ. Pādodakaṁ pādapīṭhaṁ pādakathalikaṁ paṭisāmetabbaṁ. Sace so deso uklāpo hoti, so deso sammajjitabbo.

Sace antevāsiko nahāyitukāmo hoti, nahānaṁ paṭiyādetabbaṁ. Sace sītena attho hoti, sītaṁ paṭiyādetabbaṁ. Sace uṇhena attho hoti, uṇhaṁ paṭiyādetabbaṁ.

Sace antevāsiko jantāgharaṁ pavisitukāmo hoti, cuṇṇaṁ sannetabbaṁ, mattikā temetabbā, jantāgharapīṭhaṁ ādāya gantvā jantāgharapīṭhaṁ datvā cīvaraṁ paṭiggahetvā ekamantaṁ nikkhipitabbaṁ, cuṇṇaṁ dātabbaṁ, mattikā dātabbā. Sace ussahati jantāgharaṁ pavisitabbaṁ, jantāgharaṁ pavisantena mattikāya mukhaṁ makkhetvā purato ca pacchato ca paṭicchādetvā jantāgharaṁ pavisitabbaṁ, na ca there bhikkhū anupakhajja nisīditabbaṁ, na navā bhikkhū āsanena paṭibāhitabbā, jantāghare antevāsikassa parikammaṁ kātabbaṁ, jantāgharā nikkhamantena jantāgharapīṭhaṁ ādāya purato ca pacchato ca paṭicchādetvā jantāgharā nikkhamitabbaṁ.

Udakepi antevāsikassa parikammaṁ kātabbaṁ, nahātena paṭhamataraṁ uttaritvā attano gattaṁ vodakaṁ katvā nivāsetvā antevāsikassa gattato udakaṁ pamajjitabbaṁ, nivāsanaṁ dātabbaṁ, saṁghāṭi dātabbā, jantāgharapīṭhaṁ ādāya paṭhamataraṁ āgantvā āsanaṁ paññapetabbaṁ. Pādodakaṁ pādapīṭhaṁ pādakathalikaṁ upanikkhipitabbaṁ. Antevāsiko pānīyena pucchitabbo.

Yasmiṁ vihāre antevāsiko viharati sace so vihāro uklāpo hoti sace ussahati, sodhetabbo. Vihāraṁ sodhentena paṭhamaṁ pattacīvaraṁ nīharitvā ekamantaṁ nikkhipitabbaṁ, nisīdanapaccattharaṇaṁ nīharitvā ekamantaṁ nikkhipitabbaṁ, bhisibibbohanaṁ nīharitvā ekamantaṁ

nikkhipitabbaṁ, mañco nīcaṁ katvā sādhukaṁ appaṭighaṁsantena asaṁghaṭṭentena kavāṭapiṭṭhaṁ nīharitvā ekamantaṁ nikkhipitabbo, pīṭhaṁ nīcaṁ katvā sādhukaṁ appaṭighaṁsantena asaṁghaṭṭentena kavāṭapiṭṭhaṁ nīharitvā ekamantaṁ nikkhipitabbaṁ. Mañcapaṭipādakā nīharitvā ekamantaṁ nikkhipitabbā. Kheḷamallako nīharitvā ekamantaṁ nikkhipitabbo. Apassenaphalakaṁ nīharitvā ekamantaṁ nikkhipitabbaṁ. Bhūmattharaṇaṁ yathāpaññattaṁ sallakkhetvā nīharitvā ekamantaṁ nikkhipitabbaṁ. Sace vihāre santānakaṁ hoti, ullokā paṭhamaṁ otāretabbaṁ, ālokasandhikaṇṇabhāgā pamajjitabbā. Sace gerukaparikammakatā bhitti kaṇṇakitā hoti, coḷakaṁ temetvā pīḷetvā pamajjitabbā. Sace kāḷavaṇṇakatā bhūmi kaṇṇakitā hoti, coḷakaṁ temetvā pīḷetvā pamajjitabbā. Sace akatā hoti bhūmi, udakena paripphositvā sammajjitabbā “mā vihāro rajena uhaññī”ti, saṅkāraṁ vicinitvā ekamantaṁ chaḍḍetabbaṁ.

Bhūmattharaṇaṁ otāpetvā sodhetvā papphoṭetvā atiharitvā yathāpaññattaṁ paññapetabbaṁ. Mañcapaṭipādakā otāpetvā pamajjitvā atiharitvā yathāṭhāne ṭhapetabbā, mañco otāpetvā sodhetvā papphoṭetvā nīcaṁ katvā sādhukaṁ appaṭighaṁsantena asaṁghaṭṭentena kavāṭapiṭṭhaṁ atiharitvā yathāpaññattaṁ paññapetabbo. Pīṭhaṁ otāpetvā sodhetvā papphoṭetvā nīcaṁ katvā sādhukaṁ appaṭighaṁsantena asaṁghaṭṭentena kavāṭapiṭṭhaṁ atiharitvā yathāpaññattaṁ paññapetabbaṁ. Bhisibibbohanaṁ otāpetvā sodhetvā papphoṭetvā atiharitvā yathāpaññattaṁ paññapetabbaṁ. Nisīdanapaccattharaṇaṁ otāpetvā sodhetvā papphoṭetvā atiharitvā yathāpaññattaṁ paññapetabbaṁ. Kheḷamallako otāpetvā pamajjitvā atiharitvā yathāṭhāne ṭhapetabbo. Apassenaphalakaṁ otāpetvā pamajjitvā atiharitvā yathāṭhāne ṭhapetabbaṁ. Pattacīvaraṁ nikkhipitabbaṁ. Pattaṁ nikkhipantena ekena hatthena pattaṁ gahetvā ekena hatthena heṭṭhāmañcaṁ vā heṭṭhāpīṭhaṁ vā parāmasitvā patto nikkhipitabbo, na ca anantarahitāya bhūmiyā patto nikkhipitabbo. Cīvaraṁ nikkhipantena ekena hatthena cīvaraṁ gahetvā ekena hatthena cīvaravaṁsaṁ vā cīvararajjuṁ vā pamajjitvā pārato antaṁ orato bhogaṁ katvā cīvaraṁ nikkhipitabbaṁ.

Sace puratthimā sarajā vātā vāyanti, puratthimā vātapānā thaketabbā. Sace pacchimā sarajā vātā vāyanti, pacchimā vātapānā thaketabbā. Sace uttarā sarajā vātā vāyanti, uttarā vātapānā thaketabbā. Sace dakkhiṇā sarajā vātā vāyanti, dakkhiṇā vātapānā thaketabbā. Sace sītakālo hoti, divā vātapānā vivaritabbā, rattiṁ thaketabbā. Sace uṇhakālo hoti, divā vātapānā thaketabbā, rattiṁ vivaritabbā.

Sace pariveṇaṁ uklāpaṁ hoti, pariveṇaṁ sammajjitabbaṁ. Sace koṭṭhako uklāpo hoti, koṭṭhako sammajjitabbo. Sace upaṭṭhānasālā uklāpā hoti, upaṭṭhānasālā sammajjitabbā. Sace aggisālā uklāpā hoti, aggisālā sammajjitabbā. Sace vaccakuṭi uklāpā hoti, vaccakuṭi sammajjitabbā. Sace pānīyaṁ na hoti, pānīyaṁ upaṭṭhāpetabbaṁ. Sace paribhojanīyaṁ na hoti, paribhojanīyaṁ upaṭṭhāpetabbaṁ. Sace ācamanakumbhiyā udakaṁ na hoti, ācamanakumbhiyā udakaṁ āsiñcitabbaṁ.

Sace antevāsikassa anabhirati uppannā hoti, ācariyena vūpakāsetabbo vūpakāsāpetabbo dhammakathā vāssa kātabbā. Sace antevāsikassa kukkuccaṁ uppannaṁ hoti, ācariyena vinodetabbaṁ vinodāpetabbaṁ dhammakathā vāssa kātabbā. Sace antevāsikassa diṭṭhigataṁ uppannaṁ hoti, ācariyena vivecetabbaṁ vivecāpetabbaṁ dhammakathā vāssa kātabbā. Sace antevāsiko garudhammaṁ ajjhāpanno hoti parivāsāraho, ācariyena ussukkaṁ kātabbaṁ “kinti nu kho saṁgho antevāsikassa parivāsaṁ dadeyyā”ti. Sace antevāsiko mūlāya paṭikassanāraho hoti, ācariyena ussukkaṁ kātabbaṁ “kinti nu kho saṁgho antevāsikaṁ mūlāya paṭikasseyyā”ti. Sace antevāsiko mānattāraho hoti, ācariyena ussukkaṁ kātabbaṁ “kinti nu kho saṁgho antevāsikassa mānattaṁ dadeyyā”ti. Sace antevāsiko abbhānāraho hoti, ācariyena ussukkaṁ kātabbaṁ “kinti nu kho saṁgho antevāsikaṁ abbheyyā”ti. Sace saṁgho antevāsikassa kammaṁ kattukāmo hoti tajjanīyaṁ vā niyassaṁ vā pabbājanīyaṁ vā paṭisāraṇīyaṁ vā

ukkhepanīyaṁ vā, ācariyena ussukkaṁ kātabbaṁ "kinti nu kho saṁgho antevāsikassa kammaṁ na kareyya, lahukāya vā pariṇāmeyyā"ti. Kataṁ vā panassa hoti saṁghena kammaṁ tajjanīyaṁ vā niyassaṁ vā pabbājanīyaṁ vā paṭisāraṇīyaṁ vā ukkhepanīyaṁ vā, ācariyena ussukkaṁ kātabbaṁ "kinti nu kho antevāsiko sammā vatteyya, lomaṁ pāteyya, netthāraṁ vatteyya, saṁgho taṁ kammaṁ paṭippassambheyyā"ti.

Sace antevāsikassa cīvaraṁ dhovitabbaṁ hoti, ācariyena ācikkhitabbaṁ "evaṁ dhoveyyāsī"ti, ussukkaṁ vā kātabbaṁ "kinti nu kho antevāsikassa cīvaraṁ dhoviyethā"ti. Sace antevāsikassa cīvaraṁ kātabbaṁ hoti, ācariyena ācikkhitabbaṁ "evaṁ kareyyāsī"ti, ussukkaṁ vā kātabbaṁ "kinti nu kho antevāsikassa cīvaraṁ kariyethā"ti. Sace antevāsikassa rajanaṁ pacitabbaṁ hoti, ācariyena ācikkhitabbaṁ "evaṁ paceyyāsī"ti, ussukkaṁ vā kātabbaṁ "kinti nu kho antevāsikassa rajanaṁ paciyethā"ti. Sace antevāsikassa cīvaraṁ rajitabbaṁ hoti, ācariyena ācikkhitabbaṁ "evaṁ rajeyyāsī"ti, ussukkaṁ vā kātabbaṁ "kinti nu kho antevāsikassa cīvaraṁ rajiyethā"ti. Cīvaraṁ rajantena sādhukaṁ samparivattakaṁ samparivattakaṁ rajitabbaṁ, na ca acchinne theve pakkamitabbaṁ. Sace antevāsiko gilāno hoti, yāvajīvaṁ upaṭṭhātabbo, vuṭṭhānamassa āgametabbanti.

Antevāsikavattaṁ niṭṭhitaṁ.

Chaṭṭho bhāṇavāro.

---

20. Paṇāmanā khamāpanā

80. Tena kho pana samayena antevāsikā ācariyesu na sammā vattanti -pa-. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ -pa-. Na bhikkhave antevāsikena ācariyamhi na sammā vattitabbaṁ, yo na sammā vatteyya, āpatti dukkaṭassāti. Neva sammā vattanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ -pa-. Anujānāmi bhikkhave asammāvattantaṁ paṇāmetuṁ. Evañca pana bhikkhave paṇāmetabbo "paṇāmemi tan"ti vā "māyidha

paṭikkamī”ti vā “nīhara te pattacīvaran”ti vā “nāhaṁ tayā upaṭṭhātabbo”ti vā kāyena viññāpeti, vācāya viññāpeti, kāyena vācāya viññāpeti, paṇāmito hoti antevāsiko. Na kāyena viññāpeti, na vācāya viññāpeti, na kāyena vācāya viññāpeti, na paṇāmito hoti antevāsikoti.

Tena kho pana samayena antevāsikā paṇāmitā na khamāpenti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave khamāpetunti. Neva khamāpenti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave paṇāmitena na khamāpetabbo, yo na khamāpeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena ācariyā khamāpiyamānā na khamanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave khamitunti. Neva khamanti. Antevāsikā pakkamantipi vibbhamantipi titthiyesupi saṅkamanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave khamāpiyamānena na khamitabbaṁ, yo na khameyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena ācariyā sammāvattantaṁ paṇāmenti, asammāvattantaṁ na paṇāmenti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave sammāvattanto paṇāmetabbo, yo paṇāmeyya, āpatti dukkaṭassa. Na ca bhikkhave asammāvattanto na paṇāmetabbo, yo na paṇāmeyya, āpatti dukkaṭassa.

81. Pañcahi bhikkhave aṅgehi samannāgato antevāsiko paṇāmetabbo. Ācariyamhi nādhimattaṁ pemaṁ hoti, nādhimatto pasādo hoti, nādhimattā hirī hoti, nādhimatto gāravo hoti, nādhimattā bhāvanā hoti. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgato antevāsiko paṇāmetabbo.

Pañcahi bhikkhave aṅgehi samannāgato antevāsiko na paṇāmetabbo. Ācariyamhi adhimattaṁ pemaṁ hoti, adhimatto pasādo hoti, adhimattā hirī hoti, adhimatto gāravo hoti, adhimattā bhāvanā hoti. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgato antevāsiko na paṇāmetabbo.

Pañcahi bhikkhave aṅgehi samannāgato antevāsiko alaṁ paṇāmetuṁ. Ācariyamhi nādhimattaṁ pemaṁ hoti, nādhimatto pasādo hoti, nādhimattā hirī hoti, nādhimatto gāravo hoti, nādhimattā bhāvanā hoti. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgato antevāsiko alaṁ paṇāmetuṁ.

Pañcahi bhikkhave aṅgehi samannāgato antevāsiko nālaṁ paṇāmetuṁ. Ācariyamhi adhimattaṁ pemaṁ hoti, adhimatto pasādo hoti, adhimattā hirī hoti, adhimatto gāravo hoti, adhimattā bhāvanā hoti. Imehi bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgato antevāsiko nālaṁ paṇāmetuṁ.

Pañcahi bhikkhave aṅgehi samannāgataṁ antevāsikaṁ appaṇāmento ācariyo sātisāro hoti, paṇāmento anatisāro hoti. Ācariyamhi nādhimattaṁ pemaṁ hoti, nādhimatto pasādo hoti, nādhimattā hirī hoti, nādhimatto gāravo hoti, nādhimattā bhāvanā hoti. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgataṁ antevāsikaṁ appaṇāmento ācariyo sātisāro hoti, paṇāmento anatisāro hoti.

Pañcahi bhikkhave aṅgehi samannāgataṁ antevāsikaṁ paṇāmento ācariyo sātisāro hoti, appaṇāmento anatisāro hoti. Ācariyamhi adhimattaṁ pemaṁ hoti, adhimatto pasādo hoti, adhimattā hirī hoti, adhimatto gāravo hoti, adhimattā bhāvanā hoti. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgataṁ antevāsikaṁ paṇāmento ācariyo sātisāro hoti, appaṇāmento anatisāro hotīti.

---

21. Bāla-abyattavatthu

82. Tena kho pana samayena bhikkhū "dasavassamhā dasavassamhā"ti bālā abyattā nissayaṁ denti. Dissanti ācariyā bālā antevāsikā

paṇḍitā, dissanti ācariyā abyattā antevāsikā byattā, dissanti ācariyā appassutā antevāsikā bahussutā, dissanti ācariyā duppaññā antevāsikā paññavanto. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "kathaṁ hi nāma bhikkhū 'dasavassamhā dasavassamhā'ti bālā abyattā nissayaṁ dassanti. Dissanti ācariyā bālā antevāsikā paṇḍitā, dissanti ācariyā abyattā antevāsikā byattā, dissanti ācariyā appassutā antevāsikā bahussutā, dissanti ācariyā duppaññā antevāsikā paññavanto"ti. Atha kho te bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ -pa-. Saccaṁ kira bhikkhave bhikkhū "dasavassamhā dasavassamhā"ti bālā abyattā nissayaṁ denti -pa-. Saccaṁ Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā -pa- vigarahitvā -pa- dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi. Na bhikkhave bālena abyattena nissayo dātabbo, yo dadeyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi bhikkhave byattena bhikkhunā paṭibalena dasavassena vā atirekadasavassena vā nissayaṁ dātunti.

---

22. Nissayapaṭippassaddhikathā

83. Tena kho pana samayena bhikkhū ācariyupajjhāyesu pakkantesupi vibbhantesupi kālaṅkatesupi pakkhasaṅkantesupi nissayapaṭippassaddhiyo na jānanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ.

Pañcimā bhikkhave nissayapaṭippassaddhiyo upajjhāyamhā. Upajjhāyo pakkanto vā hoti, vibbhanto vā, kālaṅkato vā, pakkhasaṅkanto vā, āṇattiyeva pañcamī. Imā kho bhikkhave pañca nissayapaṭippassaddhiyo upajjhāyamhā.

Chayimā bhikkhave nissayapaṭippassaddhiyo ācariyamhā. Ācariyo pakkanto vā hoti, vibbhanto vā, kālaṅkato vā, pakkhasaṅkanto vā, āṇattiyeva pañcamī upajjhāyena vā samodhānagato hoti. Imā kho bhikkhave cha nissayapaṭippassaddhiyo ācariyamhā.

23. Upasampādetabbapañcaka

84. Pañcahi bhikkhave aṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbaṁ, na nissayo dātabbo, na sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. Na asekkhena[1] sīlakkhandhena samannāgato hoti, na asekkhena samādhikkhandhena samannāgato hoti, na asekkhena paññākkhandhena samannāgato hoti, na asekkhena vimuttikkhandhena samannāgato hoti, na asekkhena vimuttiñāṇadassanakkhandhena samannāgato hoti. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbaṁ, na nissayo dātabbo, na sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. (1)

Pañcahi bhikkhave aṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbaṁ, nissayo dātabbo, sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. Asekkhena sīlakkhandhena samannāgato hoti, asekkhena samādhikkhandhena samannāgato hoti, asekkhena paññākkhandhena samannāgato hoti, asekkhena vimuttikkhandhena samannāgato hoti, asekkhena vimuttiñāṇadassanakkhandhena samannāgato hoti. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbaṁ, nissayo dātabbo, sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. (2)

Aparehipi bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbaṁ, na nissayo dātabbo, na sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. Attanā na asekkhena sīlakkhandhena samannāgato hoti, na paraṁ asekkhe sīlakkhandhe samādapetā. Attanā na asekkhena samādhikkhandhena samannāgato hoti, na paraṁ asekkhe samadhikkhandhe samādapetā. Attanā na asekkhena paññākkhandhena samannāgato hoti, na paraṁ asekkhe paññākkhandhe samādapetā. Attanā na asekkhena vimuttikkhandhena samannāgato hoti, na paraṁ asekkhe vimuttikkhandhe samādapetā. Attanā na asekkhena vimuttiñāṇadassanakkhandhena samannāgato hoti, na paraṁ asekkhe vimuttiñāṇadassanakkhandhe samādapetā. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbaṁ, na nissayo dātabbo, na sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. (3)

---

1. Na asekhena (Ka)

Pañcahi bhikkhave aṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbaṁ, nissayo dātabbo, sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. Attanā asekkhena sīlakkhandhena samannāgato hoti, paraṁ asekkhe sīlakkhandhe samādapetā, Attanā asekkhena samādhikkhandhena samannāgato hoti, paraṁ asekkhe samādhikkhandhe samādapetā. Attanā asekkhena paññākkhandhena samannāgato hoti, paraṁ asekkhe paññākkhandhe samādapetā. Attanā asekkhena vimuttikkhandhena samannāgato hoti, paraṁ asekkhe vimuttikkhandhe samādapetā. Attanā asekkhena vimuttiñāṇadassanakkhandhena samannāgato hoti, paraṁ asekkhe vimuttiñāṇadassanakkhandhe samādapetā. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbaṁ, nissayo dātabbo, sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. (4)

Aparehipi bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbaṁ, na nissayo dātabbo, na sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. Assaddho hoti, ahiriko hoti, anottappī hoti, kusīto hoti, muṭṭhassati hoti. Imehi kho bhikkhave pañcaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbaṁ, na nissayo dātabbo, na sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. (5)

Pañcahi bhikkhave aṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbaṁ, nissayo dātabbo, sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. Saddho hoti, hirimā hoti, ottappī hoti, āraddhavīriyo hoti, upaṭṭhitassati hoti. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbaṁ, nissayo dātabbo, sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. (6)

Aparehipi bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbaṁ, na nissayo dātabbo, na sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. Adhisīle sīlavipanno hoti, ajjhācāre ācāravipanno hoti, atidiṭṭhiyā diṭṭhivipanno hoti, appassuto hoti, duppañño hoti. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbaṁ, na nissayo dātabbo, na sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. (7)

Pañcahi bhikkhave aṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbaṁ, nissayo dātabbo, sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. Na adhisīle sīlavipanno hoti, na ajjhācāre ācāravipanno hoti, na atidiṭṭhiyā diṭṭhivipanno hoti, bahussuto hoti, paññavā hoti. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbaṁ, nissayo dātabbo, sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. (8)

Aparehipi bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbaṁ, na nissayo dātabbo, na sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. Na paṭibalo hoti antevāsiṁ vā saddhivihāriṁ vā gilānaṁ upaṭṭhātuṁ vā upaṭṭhāpetuṁ vā, anabhirataṁ[1] vūpakāsetuṁ vā vūpakāsāpetuṁ vā, uppannaṁ kukkuccaṁ dhammato vinodetuṁ[2], āpattiṁ na jānāti, āpattiyā vuṭṭhānaṁ na jānāti. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbaṁ, na nissayo dātabbo, na sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. (9)

Pañcahi bhikkhave aṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbaṁ, nissayo dātabbo, sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. Paṭibalo hoti antevāsiṁ vā saddhivihāriṁ vā gilānaṁ upaṭṭhātuṁ vā upaṭṭhāpetuṁ vā, anabhirataṁ vūpakāsetuṁ vā vūpakāsāpetuṁ vā, uppannaṁ kukkuccaṁ dhammato vinodetuṁ, āpattiṁ jānāti, āpattiyā vuṭṭhānaṁ jānāti. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbaṁ, nissayo dātabbo, sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. (10)

Aparehipi bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbaṁ, na nissayo dātabbo, na sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. Na paṭibalo hoti antevāsiṁ vā saddhivihāriṁ vā abhisamācārikāya sikkhāya sikkhāpetuṁ, ādibrahmacariyakāya sikkhāya vinetuṁ, abhidhamme vinetuṁ, abhivinaye vinetuṁ, uppannaṁ diṭṭhigataṁ dhammato vivecetuṁ. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbaṁ, na nissayo dātabbo, na sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. (11)

---

1. Anabhiratiṁ (Syā), uppannaṁ anabhiratiṁ (Ka)
2. Vinodetuṁ vā vinodāpetuṁ vā (sabbattha, Vimativinodanīṭīkā oloketabbā)

Pañcahi bhikkhave aṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbaṁ, nissayo dātabbo, sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. Paṭibalo hoti antevāsiṁ vā saddhivihāriṁ vā abhisamācārikāya sikkhāya sikkhāpetuṁ, ādibrahmacariyakāya sikkhāya vinetuṁ, abhidhamme vinetuṁ, abhivinaye vinetuṁ, uppannaṁ diṭṭhigataṁ dhammato vivecetuṁ. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbaṁ, nissayo dātabbo, sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. (12)

Aparehipi bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbaṁ, na nissayo dātabbo, na sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. Āpattiṁ na jānāti, anāpattiṁ na jānāti, lahukaṁ āpattiṁ na jānāti, garukaṁ āpattiṁ na jānāti, ubhayāni kho panassa pātimokkhāni vitthārena na svāgatāni honti na suvibhattāni na suppavattīni na suvinicchitāni suttaso anubyañjanaso. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbaṁ, na nissayo dātabbo, na sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. (13)

Pañcahi bhikkhave aṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbaṁ, nissayo dātabbo, sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. Āpattiṁ jānāti, anāpattiṁ jānāti, lahukaṁ āpattiṁ jānāti, garukaṁ āpattiṁ jānāti, ubhayāni kho panassa pātimokkhāni vitthārena svāgatāni honti suvibhattāni suppavattīni suvinicchitāni suttaso anubyañjanaso. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbaṁ, nissayo dātabbo, sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. (14)

Aparehipi bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbaṁ, na nissayo dātabbo, na sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. Āpattiṁ na jānāti, anāpattiṁ na jānāti, lahukaṁ āpattiṁ na jānāti, garukaṁ āpattiṁ na jānāti, ūnadasavasso hoti. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbaṁ, na nissayo dātabbo, na sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. (15)

Pañcahi bhikkhave aṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbaṁ, nissayo dātabbo, sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. Āpattiṁ jānāti,

anāpattiṁ jānāti, lahukaṁ āpattiṁ jānāti, garukaṁ āpattiṁ jānāti, dasavasso vā hoti atirekadasavasso vā. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbaṁ, nissayo dātabbo, sāmaṇero upaṭṭhāpetabboti. (16)

Upasampādetabbapañcakasoḷasavāro niṭṭhito.

---

24. Upasampādetabbachakka

85. Chahi bhikkhave aṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbaṁ,na nissayo dātabbo, na sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. Na asekkhena sīlakkhandhena samannāgato hoti, na asekkhena samādhikkhandhena samannāgato hoti, na asekkhena paññākkhandhena samannāgato hoti, na asekkhena vimuttikkhandhena samannāgato hoti, na asekkhena vimuttiñāṇadassanakkhandhena samannāgato hoti, ūnadasavasso hoti. Imehi kho bhikkhave chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbaṁ, na nissayo dātabbo, na sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. (1)

Chahi bhikkhave aṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbaṁ, nissayo dātabbo, sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. Asekkhena sīlakkhandhena samannāgato hoti, asekkhena samādhikkhandhena samannāgato hoti, asekkhena paññākkhandhena samannāgato hoti, asekkhena vimuttikkhandhena samannāgato hoti, asekkhena vimuttiñāṇadassanakkhandhena samannāgato hoti, dasavasso vā hoti atirekadasavasso vā. Imehi kho bhikkhave chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbaṁ, nissayo dātabbo, sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. (2)

Aparehipi bhikkhave chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbaṁ, na nissayo dātabbo, na sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. Attanā na asekkhena sīlakkhandhena samannāgato hoti, na paraṁ asekkhe sīlakkhandhe samādapetā. Attanā na asekkhena samādhikkhandhena

samannāgato hoti, na paraṁ asekkhe samādhikkhandhe samādapetā. Attanā na asekkhena paññākkhandhena samannāgato hoti, na paraṁ asekkhe paññākkhandhe samādapetā. Attanā na asekkhena vimuttikkhandhena samannāgato hoti, na paraṁ asekkhe vimuttikkhandhe samādapetā. Attanā na asekkhena vimuttiñāṇadassanakkhandhena samannāgato hoti, na paraṁ asekkhe vimuttiñāṇadassanakkhandhe samādapetā. Ūnadasavasso hoti. Imehi kho bhikkhave chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbaṁ, na nissayo dātabbo, na sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. (3)

Chahi bhikkhave aṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbaṁ, nissayo dātabbo, sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. Attanā asekkhena sīlakkhandhena samannāgato hoti, paraṁ asekkhe sīlakkhandhe samādapetā. Attanā asekkhena samādhikkhandhena samannāgato hoti, paraṁ asekkhe samādhikkhandhe samādapetā. Attanā asekkhena paññākkhandhena samannāgato hoti, paraṁ asekkhe paññākkhandhe samādapetā. Attanā asekkhena vimuttikkhandhena samannāgato hoti, paraṁ asekkhe vimuttikkhandhe samādapetā. Attanā asekkhena vimuttiñāṇadassanakkhandhena samannāgato hoti, paraṁ asekkhe vimuttiñāṇadassanakkhandhe samādapetā. Dasavasso vā hoti atirekadasavasso vā. Imehi kho bhikkhave chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbaṁ, nissayo dātabbo, sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. (4)

Aparehipi bhikkhave chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbaṁ, na nissayo dātabbo, na sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. Assaddho hoti, ahiriko hoti, anottappī hoti, kusīto hoti, muṭṭhassati hoti, ūnadasavasso hoti. Imehi kho bhikkhave chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbaṁ, na nissayo dātabbo, na sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. (5)

Chahi bhikkhave aṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbaṁ, nissayo dātabbo, sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. Saddho hoti, hirimā hoti, ottappī hoti, āraddhavīriyo hoti, upaṭṭhitassati hoti, dasavasso vā hoti atirekadasavasso vā.

imehi kho bhikkhave chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbaṁ, nissayo dātabbo, sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. (6)

Aparehipi bhikkhave chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbaṁ, na nissayo dātabbo, na sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. Adhisīle sīlavipanno hoti, ajjhācāre ācāravipanno hoti, atidiṭṭhiyā diṭṭhivipanno hoti, appassuto hoti, duppañño hoti, ūnadasavasso hoti. Imehi kho bhikkhave chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbaṁ, na nissayo dātabbo, na sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. (7)

Chahi bhikkhave aṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbaṁ, nissayo dātabbo, sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. Na adhisīle sīlavipanno hoti, na ajjhācāre ācāravipanno hoti, na atidiṭṭhiyā diṭṭhivipanno hoti, bahussuto hoti, paññavā hoti, dasavasso vā hoti atirekadasavasso vā. Imehi kho bhikkhave chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbaṁ, nissayo dātabbo, sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. (8)

Aparehipi bhikkhave chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbaṁ, na nissayo dātabbo, na sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. Na paṭibalo hoti antevāsiṁ vā saddhivihāriṁ vā gilānaṁ upaṭṭhātuṁ vā upaṭṭhāpetuṁ vā, anabhirataṁ vūpakāsetuṁ vā vūpakāsāpetuṁ vā, uppannaṁ kukkuccaṁ dhammato vinodetuṁ, āpattiṁ na jānāti, āpattiyā vuṭṭhānaṁ na jānāti, ūnadasavasso hoti. Imehi kho bhikkhave chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbaṁ, na nissayo dātabbo, na sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. (9)

Chahi bhikkhave aṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbaṁ, nissayo dātabbo, sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. Paṭibalo hoti antevāsiṁ vā saddhivihāriṁ vā gilānaṁ upaṭṭhātuṁ vā upaṭṭhāpetuṁ vā, anabhirataṁ vūpakāsetuṁ vā vūpakāsāpetuṁ vā, uppannaṁ kukkuccaṁ dhammato vinodetuṁ, āpattiṁ jānāti, āpattiyā vuṭṭhānaṁ jānāti,

dasavasso vā hoti atirekadasavasso vā. Imehi kho bhikkhave chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbaṁ, nissayo dātabbo, sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. (10)

Aparehipi bhikkhave chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbaṁ, na nissayo dātabbo, na sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. Na paṭibalo hoti antevāsiṁ vā saddhivihāriṁ vā abhisamācārikāya sikkhāya sikkhāpetuṁ, ādibrahmacariyakāya sikkhāya vinetuṁ, abhidhamme vinetuṁ, abhivinaye vinetuṁ, uppannaṁ diṭṭhigataṁ dhammato vivecetuṁ, ūnadasavasso hoti. Imehi kho bhikkhave chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbaṁ, na nissayo dātabbo, na sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. (11)

Chahi bhikkhave aṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbaṁ, nissayo dātabbo, sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo, paṭibalo hoti antevāsiṁ vā saddhivihāriṁ vā abhisamācārikāya sikkhāya sikkhāpetuṁ, ādibrahmacariyakāya sikkhāya vinetuṁ, abhidhamme vinetuṁ, abhivinaye vinetuṁ, uppannaṁ diṭṭhigataṁ dhammato vivecetuṁ, dasavasso vā hoti atirekadasavasso vā. Imehi kho bhikkhave chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbaṁ, nissayo dātabbo, sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. (12)

Aparehipi bhikkhave chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbaṁ, na nissayo dātabbo, na sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. Āpattiṁ na jānāti, anāpattiṁ na jānāti, lahukaṁ āpattiṁ na jānāti, garukaṁ āpattiṁ na jānāti, ubhayāni kho panassa pātimokkhāni vitthārena na svāgatāni honti na suvibhattāni na suppavattīni na suvinicchitāni suttaso anubyañjanaso, ūnadasavasso hoti. Imehi kho bhikkhave chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na upasampādetabbaṁ, na nissayo dātabbo, na sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. (13)

Chahi bhikkhave aṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbaṁ, nissayo dātabbo, sāmaṇero upaṭṭhāpetabbo. Āpattiṁ

jānāti, anāpattiṁ jānāti, lahukaṁ āpattiṁ jānāti, garukaṁ āpattiṁ jānāti, ubhayāni kho panassa pātimokkhāni vitthārena svāgatāni honti suvibhattāni suppavattīni suvinicchitāni suttaso anubyañjanaso, dasavasso vā hoti atirekadasavasso vā. Imehi kho bhikkhave chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā upasampādetabbaṁ, nissayo dātabbo, sāmaṇero upaṭṭhāpetabboti. (14)

Upasampādetabbachakkacuddasavāro niṭṭhito.

---

25. Aññatitthiyapubbakathā

86. Tena kho pana samayena yo so aññatitthiyapubbo[1] upajjhāyena sahadhammikaṁ vuccamāno upajjhāyassa vādaṁ āropetvā taṁyeva titthāyatanaṁ saṅkami, so puna paccāgantvā bhikkhū upasampadaṁ yāci. Bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Yo so bhikkhave aññatitthiyapubbo upajjhāyena sahadhammikaṁ vuccamāno upajjhāyassa vādaṁ āropetvā taṁyeva titthāyatanaṁ saṅkanto, so āgato na upasampādetabbo. Yo so bhikkhave aññopi aññatitthiyapubbo imasmiṁ dhammavinaye ākaṅkhati pabbajjaṁ, ākaṅkhati upasampadaṁ, tassa cattāro māse parivāso dātabbo. Evañca pana bhikkhave dātabbo—paṭhamaṁ kesamassuṁ ohārāpetvā kāsāyāni vatthāni acchādāpetvā ekaṁsaṁ uttarāsaṅgaṁ kārāpetvā bhikkhūnaṁ pāde vandāpetvā ukkuṭikaṁ nisīdāpetvā añjaliṁ paggaṇhāpetvā "evaṁ vadehī"ti vattabbo "Buddhaṁ saraṇaṁ gacchāmi, dhammaṁ saraṇaṁ gacchāmi, saṁghaṁ saraṇaṁ gacchāmi. Dutiyampi Buddhaṁ saraṇaṁ gacchāmi, dutiyampi dhammaṁ saraṇaṁ gacchāmi, dutiyampi saṁghaṁ saraṇaṁ gacchāmi. Tatiyampi Buddhaṁ saraṇaṁ gacchāmi, tatiyampi dhammaṁ saraṇaṁ gacchāmi, tatiyampi saṁghaṁ saraṇaṁ gacchāmī"ti.

Tena bhikkhave aññatitthiyapubbena saṁghaṁ upasaṅkamitvā ekaṁsaṁ uttarāsaṅgaṁ karitvā bhikkhūnaṁ pāde vanditvā ukkuṭikaṁ nisīditvā añjaliṁ paggahetvā evamassa vacanīyo "ahaṁ bhante aññatitthiyapubbo

---

1. Yo so pasuraparibbājako aññatitthiyapubbo (Ka)

imasmiṁ dhammavinaye ākaṅkhāmi upasampadaṁ, sohaṁ bhante saṁghaṁ cattāro māse parivāsaṁ yācāmī"ti. Dutiyampi yācitabbo. Tatiyampi yācitabbo. Byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo—

"Suṇātu me bhante saṁgho, ayaṁ itthannāmo aññatitthiyapubbo imasmiṁ dhammavinaye ākaṅkhati upasampadaṁ, so saṁghaṁ cattāro māse parivāsaṁ yācati, yadi saṁghassa pattakallaṁ, saṁgho itthannāmassa aññatitthiyapubbassa cattāro māse parivāsaṁ dadeyya, esā ñatti.

Suṇātu me bhante saṁgho, ayaṁ itthannāmo aññatitthiyapubbo imasmiṁ dhammavinaye ākaṅkhati upasampadaṁ, so saṁghaṁ cattāro māse parivāsaṁ yācati, saṁgho itthannāmassa aññatitthiyapubbassa cattāro māse parivāsaṁ deti, yassāyasmato khamati itthannāmassa aññatitthiyapubbassa cattāro māse parivāsassa dānaṁ, so tuṇhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya.

Dinno saṁghena itthannāmassa aññatitthiyapubbassa cattāro māse parivāso, khamati saṁghassa, tasmā tuṇhī, evametaṁ dhārayāmī"ti.

87. Evaṁ kho bhikkhave aññatitthiyapubbo ārādhako hoti, evaṁ anārādhako. Kathañca bhikkhave aññatitthiyapubbo anārādhako hoti. Idha bhikkhave aññatitthiyapubbo atikālena gāmaṁ pavisati, atidivā paṭikkamati. Evampi bhikkhave aññatitthiyapubbo anārādhako hoti.

Puna caparaṁ bhikkhave aññatitthiyapubbo vesiyāgocaro vā hoti, vidhavāgocaro vā hoti, thullakumārikāgocaro vā hoti, paṇḍakagocaro vā hoti, bhikkhunigocaro vā hoti. Evampi bhikkhave aññatitthiyapubbo anārādhako hoti.

Puna caparaṁ bhikkhave aññatitthiyapubbo yāni tāni sabrahmacārīnaṁ uccāvacāni karaṇīyāni, tattha na dakkho hoti na analaso na tatrupāyāya vīmaṁsāya samannāgato na alaṁ kātuṁ na alaṁ saṁvidhātuṁ. Evampi bhikkhave aññatitthiyapubbo anārādhako hoti.

Puna caparaṁ bhikkhave aññatitthiyapubbo na tibbacchando hoti uddese paripucchāya adhisīle adhicitte adhipaññāya. Evampi bhikkhave aññatitthiyapubbo anārādhako hoti.

Puna caparaṁ bhikkhave aññatitthiyapubbo yassa titthāyatanā saṅkanto hoti, tassa satthuno tassa diṭṭhiyā tassa khantiyā tassa ruciyā tassa ādāyassa avaṇṇe bhaññamāne kupito hoti anattamano anabhiraddho, Buddhassa vā dhammassa vā saṁghassa vā avaṇṇe bhaññamāne attamano hoti udaggo abhiraddho. Yassa vā pana titthāyatanā saṅkanto hoti, tassa satthuno tassa diṭṭhiyā tassa khantiyā tassa ruciyā tassa ādāyassa vaṇṇe bhaññamāne attamano hoti udaggo abhiraddho, Buddhassa vā dhammassa vā saṁghassa vā vaṇṇe bhaññamāne kupito hoti anattamano anabhiraddho. Idaṁ bhikkhave saṅghātanikaṁ aññatitthiyapubbassa anārādhanīyasmiṁ. Evampi kho bhikkhave aññatitthiyapubbo anārādhako hoti. Evaṁ anārādhako kho bhikkhave aññatitthiyapubbo āgato na upasampādetabbo.

Kathañca bhikkhave aññatitthiyapubbo ārādhako hoti. Idha bhikkhave aññatitthiyapubbo Nātikālena gāmaṁ pavisati, nātidivā paṭikkamati. Evampi bhikkhave aññatitthiyapubbo ārādhako hoti.

Puna caparaṁ bhikkhave aññatitthiyapubbo na vesiyāgocaro hoti, na vidhavāgocaro hoti, na thullakumārikāgocaro hoti, na paṇḍakagocaro hoti, na bhikkhunigocaro hoti. Evampi bhikkhave aññatitthiyapubbo ārādhako hoti.

Puna caparaṁ bhikkhave aññatitthiyapubbo yāni tāni sabrahmacārīnaṁ uccāvacāni karaṇīyāni, tattha dakkho hoti analaso tatrupāyāya vīmaṁsāya samannāgato alaṁ kātuṁ alaṁ saṁvidhātuṁ. Evampi bhikkhave aññatitthiyapubbo ārādhako hoti.

Puna caparaṁ bhikkhave aññatitthiyapubbo tibbacchando hoti uddese paripucchāya adhisīle adhicitte adhipaññāya. Evampi bhikkhave aññatitthiyapubbo ārādhako hoti.

Puna caparaṁ bhikkhave aññatitthiyapubbo yassa titthāyatanā saṅkanto hoti, tassa satthuno tassa diṭṭhiyā tassa khantiyā tassa ruciyā tassa ādāyassa avaṇṇe bhaññamāne attamano hoti udaggo abhiraddho, Buddhassa vā dhammassa vā saṁghassa vā avaṇṇe bhaññamāne kupito hoti anattamano anabhiraddho. Yassa vā pana titthāyatanā saṅkanto hoti, tassa satthuno tassa diṭṭhiyā tassa khantiyā tassa ruciyā tassa ādāyassa vaṇṇe bhaññamāne kupito hoti anattamano anabhiraddho, Buddhassa vā dhammassa vā saṁghassa vā vaṇṇe bhaññamāne attamāno hoti udaggo abhiraddho. Idaṁ bhikkhave saṅghātanikaṁ aññatitthiyapubbassa ārādhanīyasmiṁ. Evampi kho bhikkhave aññatitthiyapubbo ārādhako hoti. Evaṁ ārādhako kho bhikkhave aññatitthiyapubbo āgato upasampādetabbo.

Sace bhikkhave aññatitthiyapubbo naggo āgacchati, upajjhāyamūlakaṁ cīvaraṁ pariyesitabbaṁ. Sace acchinnakeso āgacchati, saṁgho apaloketabbo bhaṇḍukammāya. Ye te bhikkhave aggikā jaṭilakā, te āgatā upasampādetabbā, na tesaṁ parivāso dātabbo. Taṁ kissahetu, kammavādino ete bhikkhave kiriyavādino. Sace bhikkhave jātiyā sākiyo aññatitthiyapubbo āgacchati, so āgato upasampādetabbo, na tassa parivāso dātabbo, imāhaṁ bhikkhave ñātīnaṁ āveṇikaṁ parihāraṁ dammīti.

Aññatitthiyapubbakathā niṭṭhitā.

Sattamo bhāṇavāro.

---

26. Pañcābādhavatthu

88. Tena kho pana samayena Magadhesu pañca ābādhā ussannā honti kuṭṭhaṁ gaṇḍo kilāso soso apamāro. Manussā pañcahi ābādhehi phuṭṭhā Jīvakaṁ Komārabhaccaṁ upasaṅkamitvā evaṁ vadanti “sādhu no ācariya tikicchāhī”ti. Ahaṁ khvayyo bahukicco bahukaraṇīyo, rājā ca me Māgadho Seniyo Bimbisāro

upaṭṭhātabbo itthāgārañca Buddhappamukho ca bhikkhusaṁgho, nāhaṁ sakkomi tikicchituntі. Sabbaṁ sāpateyyañca te ācariya hotu, mayañca te dāsā, sādhu no ācariya tikicchāhīti. Ahaṁ khvayyo bahukicco bahukaraṇīyo, rājā ca me Māgadho Seniyo Bimbisāro upaṭṭhātabbo itthāgārañca Buddhappamukho ca bhikkhusaṁgho, nāhaṁ sakkomi tikicchituntі. Atha kho tesaṁ manussānaṁ etadahosi "ime kho samaṇā Sakyaputtiyā sukhasīlā sukhasamācārā subhojanāni bhuñjitvā nivātesu sayanesu sayanti, yannūna mayaṁ samaṇesu Sakyaputtiyesu pabbajeyyāma, tattha bhikkhū ceva upaṭṭhahissanti, Jīvako ca Komārabhacco tikicchissatī"ti. Atha kho te manussā bhikkhū upasaṅkamitvā pabbajjaṁ yāciṁsu. Te bhikkhū pabbājesuṁ upasampādesuṁ. Te bhikkhū ceva upaṭṭhahiṁsu, Jīvako ca Komārabhacco tikicchi. Tena kho pana samayena bhikkhū bahū gilāne bhikkhū upaṭṭhahantā yācanabahulā viññattibahulā viharanti "gilānabhattaṁ detha, gilānupaṭṭhākabhattaṁ detha, gilānabhesajjaṁ dethā"ti. Jīvakopi Komārabhacco bahū gilāne bhikkhū tikicchanto aññataraṁ rājakiccaṁ parihāpesi.

89. Aññataropi puriso pañcahi ābādhehi phuṭṭho Jīvakaṁ Komārabhaccaṁ upasaṅkamitvā etadavoca "sādhu maṁ ācariya tikicchāhī"ti. Ahaṁ khvayyo bahukicco bahukaraṇīyo, rājā ca me Māgadho Seniyo Bimbisāro upaṭṭhātabbo itthāgārañca Buddhappamukho ca bhikkhusaṁgho, nāhaṁ sakkomi tikicchituntі. Sabbaṁ sāpateyyañca te ācariya hotu, ahañca te dāso, sādhu maṁ ācariya tikicchāhīti. Ahaṁ khvayyo bahukicco bahukaraṇīyo, rājā ca me Māgadho Seniyo Bimbisāro upaṭṭhātabbo itthāgārañca Buddhappamukho ca bhikkhusaṁgho, nāhaṁ sakkomi tikicchituntі. Atha kho tassa purisassa etadahosi "ime kho samaṇā Sakyaputtiyā sukhasīlā sukhasamācārā subhojanāni bhuñjitvā nivātesu sayanesu sayanti, yannūnāhaṁ samaṇesu Sakyaputtiyesu pabbajeyyaṁ, tattha bhikkhū ceva upaṭṭhahissanti, Jīvako ca Komārabhacco tikicchissati, somhi [1] arogo vibbhamissāmī"ti. Atha kho so puriso bhikkhū

1. Sohaṁ (bahūsu, Vimativinodanīṭīkā oloketabbā)

upasaṅkamitvā pabbajjaṁ yāci, taṁ bhikkhū pabbājesuṁ, upasampādesuṁ, taṁ bhikkhū ceva upaṭṭhahiṁsu, Jīvako ca Komārabhacco tikicchi, so arogo vibbhami. Addasā kho Jīvako Komārabhacco taṁ purisaṁ vibbhantaṁ, disvāna taṁ purisaṁ etadavoca "nanu tvaṁ ayyo bhikkhūsu pabbajito ahosī"ti. Evaṁ ācariyāti. Kissa pana tvaṁ ayyo evarūpamakāsīti. Atha kho so puriso Jīvakassa Komārabhaccassa etamatthaṁ ārocesi. Jīvako Komārabhacco ujjhāyati khiyyati vipāceti "kathaṁ hi nāma bhadantā[1] pañcahi ābādhehi phuṭṭhaṁ pabbājessantī"ti. Atha kho Jīvako Komārabhacco yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi, ekamantaṁ nisinno kho Jīvako Komārabhacco Bhagavantaṁ etadavoca "sādhu bhante ayyā pañcahi ābādhehi phuṭṭhaṁ na pabbājeyyun"ti. Atha kho Bhagavā Jīvakaṁ Komārabhaccaṁ dhammiyā kathāya sandassesi samādapesi samuttejesi sampahaṁsesi. Atha kho Jīvako Komārabhacco Bhagavatā dhammiyā kathāya sandassito samādapito samuttejito sampahaṁsito uṭṭhāyāsanā Bhagavantaṁ abhivādetvā padakkhiṇaṁ katvā pakkāmi. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "na bhikkhave pañcahi ābādhehi phuṭṭho pabbājetabbo, yo pabbājeyya, āpatti dukkaṭassā"ti.

27. Rājabhaṭavatthu

90. Tena kho pana samayena rañño Māgadhassa Seniyassa Bimbisārassa paccanto kupito hoti. Atha kho rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro senānāyake mahāmatte āṇāpesi "gacchatha bhaṇe paccantaṁ uccinathā"ti. "Evaṁ devā"ti kho senānāyakā mahāmattā rañño Māgadhassa Seniyassa Bimbisārassa paccassosuṁ. Atha kho abhiññātānaṁ abhiññātānaṁ yodhānaṁ etadahosi "mayaṁ kho yuddhābhinandino gacchantā pāpañca karoma, bahuñca apuññaṁ pasavāma, kena nu kho mayaṁ upāyena pāpā ca virameyyāma, kalyāṇañca kareyyāmā"ti. Atha kho tesaṁ yodhānaṁ etadahosi "ime

---

1. Bhaddantā (Ka)

kho samaṇā Sakyaputtiyā dhammacārino samacārino brahmacārino saccavādino sīlavanto kalyāṇadhammā, sace kho mayaṁ samaṇesu Sakyaputtiyesu pabbajeyyāma, evaṁ mayaṁ pāpā ca virameyyāma, kalyāṇañca kareyyāmā"ti. Atha kho te yodhā bhikkhū upasaṅkamitvā pabbajjaṁ yāciṁsu, te bhikkhū pabbājesuṁ upasampādesuṁ. Senānāyakā mahāmattā rājabhaṭe pucchiṁsu "kiṁ nu kho bhaṇe itthannāmo ca itthannāmo ca yodhā na dissantī"ti. Itthannāmo ca itthannāmo ca sāmi yodhā bhikkhūsu pabbajitāti. Senānāyakā mahāmattā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "kathaṁ hi nāma samaṇā sakyaputtiyā rājabhaṭaṁ pabbājessantī"ti. Senānāyakā mahāmattā rañño Māgadhassa Seniyassa Bimbisārassa etamatthaṁ ārocesuṁ. Atha kho rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro vohārike mahāmatte pucchi "yo bhaṇe rājabhaṭaṁ pabbājeti, kiṁ so pasavatī"ti. Upajjhāyassa deva sīsaṁ chetabbaṁ, anussāvakassa[1] jivhā uddharitabbā, gaṇassa upaḍḍhaphāsukā bhañjitabbāti. Atha kho rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi, ekamantaṁ nisinno kho rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro Bhagavantaṁ etadavoca "santi bhante rājāno assaddhā appasannā, te appamattakenapi bhikkhū viheṭheyyuṁ, sādhu bhante ayyā rājabhaṭaṁ na pabbājeyyun"ti. Atha kho Bhagavā rājānaṁ Māgadhaṁ Seniyaṁ Bimbisāraṁ dhammiyā kathāya sandassesi samādapesi samuttejesi sampahaṁsesi. Atha kho rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro Bhagavatā dhammiyā kathāya sandassito samādapito samuttejito sampahaṁsito uṭṭhāyāsanā Bhagavantaṁ abhivādetvā padakkhiṇaṁ katvā pakkāmi. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "na bhikkhave rājabhaṭo pabbājetabbo, yo pabbājeyya, āpatti dukkaṭassā"ti.

28. Aṅgulimālacoravatthu

91. Tena kho pana samayena coro Aṅgulimālo bhikkhūsu pabbajito hoti. Manussā passitvā ubbijjantipi uttasantipi palāyantipi aññenapi gacchanti aññenapi mukhaṁ karonti dvārampi thakenti. Manussā

1. Anusāvakassa (Ka)

ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "kathaṁ hi nāma samaṇā Sakyaputtiyā dhajabandhaṁ coraṁ pabbājessantī"ti. Assosuṁ kho bhikkhū tesaṁ manussānaṁ ujjhāyantānaṁ khiyyantānaṁ vipācentānaṁ. Atha kho te bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ -pa-. Na bhikkhave dhajabandho coro pabbājetabbo, yo pabbājeyya, āpatti dukkaṭassāti.

29. Kārabhedakacoravatthu

92. Tena kho pana samayena raññā Māgadhena Seniyena Bimbisārena anuññātaṁ hoti "ye samaṇesu Sakyaputtiyesu pabbajanti, na te labbhā kiñci kātuṁ, svākkhāto dhammo, carantu brahmacariyaṁ sammā dukkhassa antakiriyāyā"ti. Tena kho pana samayena aññataro puriso corikaṁ katvā kārāya baddho hoti, so kāraṁ bhinditvā palāyitvā bhikkhūsu pabbajito hoti. Manussā passitvā evamāhaṁsu "ayaṁ so kārabhedako cāro, handa naṁ nemā"ti. Ekacce evamāhaṁsu māyyo evaṁ avacuttha, anuññātaṁ raññā Māgadhena Seniyena Bimbisārena "ye samaṇesu Sakyaputtiyesu pabbajanti, na te labbhā kiñci kātuṁ, svākkhāto dhammo, carantu brahmacariyaṁ sammā dukkhassa antakiriyāyā"ti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "abhayūvarā ime samaṇā Sakyaputtiyā, nayime labbhā kiñci kātuṁ, kathaṁ hi nāma samaṇā Sakyaputtiyā kārabhedakaṁ coraṁ pabbājessantī"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave kārabhedako coro pabbājetabbo, yo pabbājeyya, āpatti dukkaṭassāti.

30. Likhitakacoravatthu

93. Tena kho pana samayena aññataro puriso corikaṁ katvā palāyitvā bhikkhūsu pabbajito hoti, so ca rañño antepure likhito hoti "yattha passati, tattha hantabbo"ti. Manussā passitvā evamāhaṁsu "ayaṁ so likhitako coro, handa naṁ hanāmā"ti. Ekacce evamāhaṁsu māyyo evaṁ avacuttha, anuññātaṁ raññā Māgadhena Seniyena Bimbisārena "ye samaṇesu Sakyaputtiyesu pabbajanti, na te labbhā kiñci kātuṁ, svākkhāto dhammo, carantu brahmacariyaṁ sammā dukkhassa antakiriyāyā"ti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti

“abhayūvarā ime samaṇā Sakyaputtiyā, nayime labbhā kiñci kātuṁ, kathaṁ hi nāma samaṇā Sakyaputtiyā likhitakaṁ coraṁ pabbājessantī”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave likhitako coro pabbājetabbo, yo pabbājeyya, āpatti dukkaṭassāti.

31. Kasāhatavatthu

94. Tena kho pana samayena aññataro puriso kasāhato katadaṇḍakammo bhikkhūsu pabbajito hoti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṁ hi nāma samaṇā Sakyaputtiyā kasāhataṁ katadaṇḍakammaṁ pabbājessantī”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave kasāhato katadaṇḍakammo pabbājetabbo, yo pabbājeyya, āpatti dukkaṭassāti.

32. Lakkhaṇāhatavatthu

95. Tena kho pana samayena aññataro puriso lakkhaṇāhato katadaṇḍakammo bhikkhūsu pabbajito hoti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṁ hi nāma samaṇā Sakyaputtiyā lakkhaṇāhataṁ katadaṇḍakammaṁ pabbājessantī”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave lakkhaṇāhato katadaṇḍakammo pabbājetabbo, yo pabbājeyya, āpatti dukkaṭassāti.

33. Iṇāyikavatthu

96. Tena kho pana samayena aññataro puriso iṇāyiko palāyitvā bhikkhūsu pabbajito hoti. Dhaniyā passitvā evamāhaṁsu “ayaṁ so amhākaṁ iṇāyiko, handa naṁ nemā”ti. Ekacce evamāhaṁsu māyyo evaṁ avacuttha, anuññātaṁ raññā Māgadhena Seniyena Bimbisārena “ye samaṇesu Sakyaputtiyesu pabbajanti, na te labbhā kiñci kātuṁ, svākkhāto dhammo, carantu brahmacariyaṁ sammā dukkhassa antakiriyāyā”ti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “abhayūvarā ime samaṇā Sakyaputtiyā, nayime labbhā kiñci kātuṁ, kathaṁ hi nāma samaṇā Sakyaputtiyā iṇāyikaṁ pabbājessantī”ti. Bhagavato etamatthaṁ

ārocesuṁ. Na bhikkhave iṇāyiko pabbajetabbo, yo pabbājeyya, āpatti dukkaṭassāti.

34. Dāsavatthu

94. Tena kho pana samayena aññataro dāso palāyitvā bhikkhūsu pabbajito hoti. Ayyakā[1] passitvā evamāhaṁsu "ayaṁ so amhākaṁ dāso, handa naṁ nemā"ti. Ekacce evamāhaṁsu māyyo evaṁ avacuttha, anuññātaṁ raññā Māgadhena Seniyena Bimbisārena "ye samaṇesu Sakyaputtiyesu pabbajanti, na te labbhā kiñci kātuṁ, svākkhāto dhammo, carantu brahmacariyaṁ sammā dukkhassa antakiriyāyā"ti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "abhayūvarā ime samaṇā Sakyaputtiyā, nayime labbhā kiñci kātuṁ, kathaṁ hi nāma samaṇā Sakyaputtiyā dāsaṁ pabbājessantī"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave dāso pabbājetabbo, yo pabbājeyya, āpatti dukkaṭassāti.

35. Kammārabhaṇḍuvatthu

98. Tena kho pana samayena aññataro kammārabhaṇḍu mātāpitūhi saddhiṁ bhaṇḍitvā ārāmaṁ gantvā bhikkhūsu pabbajito hoti. Atha kho tassa kammārabhaṇḍussa mātāpitaro taṁ kammārabhaṇḍuṁ vicinantā ārāmaṁ gantvā bhikkhū pucchiṁsu "api bhante evarūpaṁ dārakaṁ passeyyāthā"ti. Bhikkhū ajānaṁyeva āhaṁsu "na jānāmā"ti, apassaṁyeva āhaṁsu "na passāmā"ti. Atha kho tassa kammārabhaṇḍussa mātāpitaro taṁ kammārabhaṇḍuṁ vicinantā bhikkhūsu pabbajitaṁ disvā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "alajjino ime samaṇā Sakyaputtiyā dussīlā musāvādino jānaṁyeva āhaṁsu 'na jānāmā'ti, passaṁyeva āhaṁsu 'na passāmā'ti, ayaṁ dārako bhikkhūsu pabbajito"ti. Assosuṁ kho bhikkhū tassa kammārabhaṇḍussa mātāpitūnaṁ ujjhāyantānaṁ khiyyantānaṁ vipācentānaṁ. Atha kho te bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave saṁghaṁ apaloketuṁ bhaṇḍukammāyāti.

---

1. Ayyikā (Ka), ayirakā (Sī)

36. Upālidārakavatthu

99. * Tena kho pana samayena Rājagahe sattarasavaggiyā dārakā sahāyakā honti, Upālidārako tesaṁ pāmokkho hoti. Atha kho Upālissa mātāpitūnaṁ etadahosi "kena nu kho upāyena Upāli amhākaṁ accayena sukhañca jīveyya, na ca kilameyyā"ti. Atha kho Upālissa mātāpitūnaṁ etadahosi "sace kho Upāli lekhaṁ sikkheyya, evaṁ kho Upāli amhākaṁ accayena sukhañca jīveyya, na ca kilameyyā"ti. Atha kho Upālissa mātāpitūnaṁ etadahosi "sace kho Upāli lekhaṁ sikkhissati, aṅguliyo dukkhā bhavissanti, sace kho Upāli gaṇanaṁ sikkheyya, evaṁ kho Upāli amhākaṁ accayena sukhañca jīveyya, na ca kilameyyā"ti. Atha kho Upālissa mātāpitūnaṁ etadahosi "sace kho Upāli gaṇanaṁ sikkhissati, urassa dukkho bhavissati, sace kho Upāli rūpaṁ sikkheyya, evaṁ kho Upāli amhākaṁ accayena sukhañca jīveyya, na ca kilameyyā"ti. Atha kho Upālissa mātāpitūnaṁ etadahosi "sace kho Upāli rūpaṁ sikkhissati, akkhīni dukkhā bhavissanti, ime kho samaṇā Sakyaputtiyā sukhasīlā sukhasamācārā subhojanāni bhuñjitvā nivātesu sayanesu sayanti. Sace kho Upāli samaṇesu Sakyaputtiyesu pabbajeyya, evaṁ kho Upāli amhākaṁ accayena sukhañca jīveyya, na ca kilameyyā"ti.

Assosi kho Upālidārako mātāpitūnaṁ imaṁ kathāsallāpaṁ. Atha kho Upālidārako yena te dārakā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā te dārake etadavoca "etha mayaṁ ayyā samaṇesu Sakyaputtiyesu pabbajissāmā"ti. Sace kho tvaṁ ayya pabbajissasi, evaṁ mayampi pabbajissāmāti. Atha kho te dārakā ekamekassa mātāpitaro upasaṅkamitvā etadavocuṁ "anujānātha maṁ agārasmā anāgāriyaṁ pabbajjāyā"ti. Atha kho tesaṁ dārakānaṁ mātāpitaro "sabbepime dārakā samānacchandā kalyāṇādhippāyā"ti anujāniṁsu. Te bhikkhū upasaṅkamitvā pabbajjaṁ yāciṁsu. Te bhikkhū pabbājesuṁ upasampādesuṁ. Te rattiyā paccūsasamayaṁ paccuṭṭhāya rodanti "yāguṁ detha bhattaṁ detha khādanīyaṁ dethā"ti. Bhikkhū evamāhaṁsu "āgametha āvuso yāva ratti vibhāyati, sace yāgu

* Idaṁ vatthu Vi 2. 169 piṭṭhādīsupi āgataṁ.

bhavissati pivissatha, sace bhattaṁ bhavissati bhuñjissatha, sace khādanīyaṁ bhavissati khādissatha, no ce bhavissati yāgu vā bhattaṁ vā khādanīyaṁ vā piṇḍāya caritvā bhuñjissathā"ti. Evampi kho te bhikkhū bhikkhūhi vuccamānā rodantiyeva "yāguṁ detha bhattaṁ detha khādanīyaṁ dethā"ti. Senāsanaṁ uhadantipi ummihantipi.

Assosi kho Bhagavā rattiyā paccūsasamayaṁ paccuṭṭhāya dārakasaddaṁ, sutvāna āyasmantaṁ Ānandaṁ āmantesi "kiṁ nu kho so Ānanda dārakasaddo"ti. Atha kho āyasmā Ānando Bhagavato etamatthaṁ ārocesi -pa-. Saccaṁ kira bhikkhave bhikkhū jānaṁ ūnavīsativassaṁ puggalaṁ upasampādentīti. Saccaṁ Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā -pa-. Kathaṁ hi nāma te bhikkhave moghapurisā jānaṁ ūnavīsativassaṁ puggalaṁ upasampādessanti. Ūnavīsativasso bhikkhave puggalo akkhamo hoti sītassa uṇhassa jighacchāya pipāsāya ḍaṁsamakasavātātapasarīsapasamphassānaṁ duruttānaṁ durāgatānaṁ vacanapathānaṁ, uppannānaṁ sārīrikānaṁ vedanānaṁ dukkhānaṁ tibbānaṁ kharānaṁ kaṭukānaṁ asātānaṁ amanāpānaṁ pāṇaharānaṁ anadhivāsakajātiko hoti. Vīsativassova kho bhikkhave puggalo khamo hoti sītassa uṇhassa jighacchāya pipāsāya ḍaṁsamakasavātātapasarīsapasamphassānaṁ duruttānaṁ durāgatānaṁ vacanapathānaṁ, uppannānaṁ sārīrikānaṁ vedanānaṁ dukkhānaṁ tibbānaṁ kharānaṁ kaṭukānaṁ asātānaṁ amanāpānaṁ pāṇaharānaṁ adhivāsakajātiko hoti. Netaṁ bhikkhave appasannānaṁ vā pasādāya pasannānaṁ vā bhiyyobhāvāya -pa- vigarahitvā -pa- dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "na bhikkhave jānaṁ ūnavīsativasso puggalo upasampādetabbo, yo upasampādeyya, yathādhammo kāretabbo"ti.

37. Ahivātakarogavatthu

100. Tena kho pana samayena aññataraṁ kulaṁ ahivātakarogena kālaṅkataṁ hoti, tassa pitāputtakā sesā honti, te bhikkhūsu pabbajitvā ekatova piṇḍāya caranti. Atha kho so dārako pituno bhikkhāya dinnāya upadhāvitvā etadavoca "mayhampi tāta dehi, mayhampi tāta dehī"ti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "abrahmacārino ime samaṇā Sakyaputtiyā, ayampi dārako bhikkhuniyā jāto"ti. Assosuṁ kho bhikkhū tesaṁ manussānaṁ

ujjhāyantānaṁ khiyyantānaṁ vipācentānaṁ. Atha kho te bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave ūnapannarasavasso dārako pabbājetabbo, yo pabbājeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena āyasmato Ānandassa upaṭṭhākakulaṁ saddhaṁ pasannaṁ ahivātakarogena kālaṅkataṁ hoti, dve ca dārakā sesā honti, te porāṇakena āciṇṇakappena bhikkhū passitvā upadhāvanti, bhikkhū apasādenti, te bhikkhūhi apasādiyamānā rodanti. Atha kho āyasmato Ānandassa etadahosi "Bhagavatā paññattaṁ 'na ūnapannarasavasso dārako pabbājetabbo'ti, ime ca dārakā ūnapannarasavassā, kena nu kho upāyena ime dārakā na vinasseyyun"ti. Atha kho āyasmā Ānando Bhagavato etamatthaṁ ārocesi. Ussahanti pana te Ānanda dārakā kāke uḍḍāpetunti. Ussahanti Bhagavāti. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "anujānāmi bhikkhave ūnapannarasavassaṁ dārakaṁ kākuḍḍepakaṁ pabbājetun"ti.

38. Kaṇṭakavatthu

101. Tena kho pana samayena āyasmato Upanandassa Sakyaputtassa dve sāmaṇerā honti Kaṇṭako ca Mahako ca, te aññamaññaṁ dūsesuṁ. Bhikkhū ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "kathaṁ hi nāma sāmaṇerā evarūpaṁ anācāraṁ ācarissantī"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave ekena dve sāmaṇerā upaṭṭhāpetabbā, yo upaṭṭhāpeyya, āpatti dukkaṭassāti.

39. Āhundarikavatthu

102. Tena kho pana samayena Bhagavā tattheva Rājagahe vassaṁ vasi tattha hemantaṁ tattha gimhaṁ. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "āhundarikā samaṇānaṁ Sakyaputtiyānaṁ disā andhakārā, na imesaṁ disā pakkhāyantī"ti. Assosuṁ kho bhikkhū tesaṁ manussānaṁ ujjhāyantānaṁ khiyyantānaṁ vipācentānaṁ. Atha kho te bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Atha kho Bhagavā āyasmantaṁ Ānandaṁ

āmantesi "gacchānanda avāpuraṇaṁ[1] ādāya anupariveṇiyaṁ bhikkhūnaṁ ārocehi icchatāvuso Bhagavā Dakkhiṇāgiriṁ cārikaṁ pakkamituṁ, yassāyasmato attho, so āgacchatū"ti. "Evaṁ bhante"ti kho āyasmā Ānando Bhagavato paṭissuṇitvā avāpuraṇaṁ ādāya anupariveṇiyaṁ bhikkhūnaṁ ārocesi "icchatāvuso Bhagavā Dakkhiṇāgiriṁ cārikaṁ pakkamituṁ, yassāyasmato attho, so āgacchatū"ti. Bhikkhū evamāhaṁsu "Bhagavatā āvuso Ānanda paññattaṁ dasavassāni nissāya vatthuṁ dasavassena nissayaṁ dātuṁ, tattha ca no gantabbaṁ bhavissati, nissayo ca gahetabbo bhavissati, ittaro ca vāso bhavissati, puna ca paccāgantabbaṁ bhavissati, puna ca nissayo gahetabbo bhavissati. Sace amhākaṁ ācariyupajjhāyā gamissanti, mayampi gamissāma, no ce amhākaṁ ācariyupajjhāyā gamissanti, mayampi na gamissāma, lahucittakatā no āvuso Ānanda paññāyissatī"ti. Atha kho Bhagavā ogaṇena bhikkhusaṁghena Dakkhiṇāgiriṁ cārikaṁ pakkāmi.

40. Nissayamuccanakakathā

103. Atha kho Bhagavā Dakkhiṇāgirismiṁ yathābhirantaṁ viharitvā punadeva Rājagahaṁ paccāgacchi. Atha kho Bhagavā āyasmantaṁ Ānandaṁ āmantesi "kiṁ nu kho Ānanda Tathāgato ogaṇena bhikkhusaṁghena Dakkhiṇāgiriṁ cārikaṁ pakkanto"ti. Atha kho āyasmā Ānando Bhagavato etamatthaṁ ārocesi. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "anujānāmi bhikkhave byattena bhikkhunā paṭibalena pañcavassāni nissāya vatthuṁ, abyattena yāvajīvaṁ".

Pañcahi bhikkhave aṅgehi samannāgatena bhikkhunā na anissitena vatthabbaṁ. Na asekkhena sīlakkhandhena samannāgato hoti, na asekkhena samādhikkhandhena. Na asekkhena paññākkhandhena. Na asekkhena vimuttikkhandhena. Na asekkhena vimuttiñāṇadassanakkhandhena samannāgato hoti. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na anissitena vatthabbaṁ. (1)

---

1. Apāpuraṇaṁ (Ka)

Pañcahi bhikkhave aṅgehi samannāgatena bhikkhunā anissitena vatthabbaṁ. Asekkhena sīlakkhandhena samannāgato hoti. Asekkhena samādhikkhandhena. Asekkhena paññākkhandhena. Asekkhena vimuttikkhandhena. Asekkhena vimuttiñāṇadassanakkhandhena samannāgato hoti. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā anissitena vatthabbaṁ. (2)

Aparehipi bhikkhave pañcaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na anissitena vatthabbaṁ. Assaddho hoti, ahiriko hoti, anottappī hoti, kusīto hoti, muṭṭhassati hoti. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na anissitena vatthabbaṁ. (3)

Pañcahi bhikkhave aṅgehi samannāgatena bhikkhunā anissitena vatthabbaṁ. Saddho hoti, hirimā hoti, ottappī hoti, āraddhavīriyo hoti, upaṭṭhitassati hoti. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā anissitena vatthabbaṁ. (4)

Aparehipi bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na anissitena vatthabbaṁ. Adhisīle sīlavipanno hoti, ajjhācāre ācāravipanno hoti, atidiṭṭhiyā diṭṭhivipanno hoti, appassuto hoti, duppañño hoti. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na anissitena vatthabbaṁ. (5)

Pañcahi bhikkhave aṅgehi samannāgatena bhikkhunā anissitena vatthabbaṁ. Na adhisīle sīlavipanno hoti, na ajjhācāre ācāravipanno hoti, na atidiṭṭhiyā diṭṭhivipanno hoti, bahussuto hoti, paññavā hoti. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā anissitena vatthabbaṁ. (6)

Aparehipi bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na anissitena vatthabbaṁ. Āpattiṁ na jānāti, anāpattiṁ na jānāti, lahukaṁ āpattiṁ na jānāti, garukaṁ āpattiṁ na jānāti, ubhayāni kho panassa pātimokkhāni vitthārena na svāgatāni honti na suvibhattāni na suppavattīni na suvinicchitāni suttaso anubyañjanaso. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na anissitena vatthabbaṁ. (7)

Pañcahi bhikkhave aṅgehi samannāgatena bhikkhunā anissitena vatthabbaṁ. Āpattiṁ jānāti, anāpattiṁ jānāti, lahukaṁ āpattiṁ jānāti, garukaṁ āpattiṁ jānāti, ubhayāni kho panassa pātimokkhāni vitthārena svāgatāni honti suvibhattāni suppavattīni suvinicchitāni suttaso anubyañjanaso. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā anissitena vatthabbaṁ. (8)

Aparehipi bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na anissitena vatthabbaṁ. Āpattiṁ na jānāti, anāpattiṁ na jānāti, lahukaṁ āpattiṁ na jānāti, garukaṁ āpattiṁ na jānāti, ūnapañcavasso hoti. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na anissitena vatthabbaṁ. (9)

Pañcahi bhikkhave aṅgehi samannāgatena bhikkhunā anissitena vatthabbaṁ. Āpattiṁ jānāti, anāpattiṁ jānāti, lahukaṁ āpattiṁ jānāti, garukaṁ āpattiṁ jānāti, pañcavasso vā hoti atirekapañcavasso vā. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā anissitena vatthabbaṁ. (10)

Pañcakadasavāro niṭṭhito.

---

104. Chahi bhikkhave aṅgehi samannāgatena bhikkhunā na anissitena vatthabbaṁ. Na asekkhena sīlakkhandhena samannāgato hoti, na asekkhena samādhikkhandhena. Na asekkhena paññākkhandhena. Na asekkhena vimuttikkhandhena. Na asekkhena vimuttiñāṇadassanakkhandhena samannāgato hoti, ūnapañcavasso hoti. Imehi kho bhikkhave chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na anissitena vatthabbaṁ. (1)

Chahi bhikkhave aṅgehi samannāgatena bhikkhunā anissitena vatthabbaṁ. Asekkhena sīlakkhandhena samannāgato hoti, asekkhena samādhikkhandhena. Asekkhena paññākkhandhena. Asekkhena vimuttikkhandhena. Asekkhena vimuttiñāṇadassanakkhandhena samannāgato hoti, pañcavasso vā hoti atirekapañcavasso vā. Imehi kho bhikkhave chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā anissitena vatthabbaṁ. (2)

Aparehipi bhikkhave chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na anissitena vatthabbaṁ. Assaddho hoti, ahiriko hoti, anottappī hoti, kusīto hoti, muṭṭhassati hoti, ūnapañcavasso hoti. Imehi kho bhikkhave chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na anissitena vatthabbaṁ. (3)

Chahi bhikkhave aṅgehi samannāgatena bhikkhunā anissitena vatthabbaṁ. Saddho hoti, hirimā hoti, ottappī hoti, āraddhavīriyo hoti, upaṭṭhitassati hoti, pañcavasso vā hoti atirekapañcavasso vā. Imehi kho bhikkhave chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā anissitena vatthabbaṁ. (4)

Aparehipi bhikkhave chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na anissitena vatthabbaṁ. Adhisīle sīlavipanno hoti, ajjhācāre ācāravipanno hoti, atidiṭṭhiyā diṭṭhivipanno, hoti, appassuto hoti, duppañño hoti, ūnapañcavasso hoti. Imehi kho bhikkhave chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na anissitena vatthabbaṁ. (5)

Chahi bhikkhave aṅgehi samannāgatena bhikkhunā anissitena vatthabbaṁ. Na adhisīle sīlavipanno hoti, na ajjhācāre ācāravipanno hoti, na atidiṭṭhiyā diṭṭhivipanno hoti, bahussuto hoti, paññavā hoti, pañcavasso vā hoti atirekapañcavasso vā. Imehi kho bhikkhave chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā anissitena vatthabbaṁ. (6)

Aparehipi bhikkhave chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na anissitena vatthabbaṁ. Āpattiṁ na jānāti, anāpattiṁ na jānāti, lahukaṁ āpattiṁ na jānāti, garukaṁ āpattiṁ na jānāti, ubhayāni kho panassa pātimokkhāni vitthārena na svāgatāni honti na suvibhattāni na suppavattīni na suvinicchitāni suttaso anubyañjanaso, ūnapañcavasso hoti. Imehi kho bhikkhave chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā na anissitena vatthabbaṁ. (7)

Chahi bhikkhave aṅgehi samannāgatena bhikkhunā anissitena vatthabbaṁ. Āpattiṁ jānāti, anāpattiṁ jānāti, lahukaṁ āpattiṁ jānāti, garukaṁ āpattiṁ jānāti, ubhayāni kho panassa pātimokkhāni vitthārena svāgatāni honti suvibhattāni suppavattīni suvinicchitāni

suttaso anubyañjanaso, pañcavasso vā hoti atirekapañcavasso vā. Imehi kho bhikkhave chahaṅgehi samannāgatena bhikkhunā anissitena vatthabbanti. (8)

Abhayūvarabhāṇavāro niṭṭhito aṭṭhamo.

---

41. Rāhulavatthu

105. Atha kho Bhagavā Rājagahe yathābhirantaṁ viharitvā yena Kapilavatthu tena cārikaṁ pakkāmi, anupubbena cārikaṁ caramāno yena Kapilavatthu tadavasari, tatra sudaṁ Bhagavā Sakkesu viharati Kapilavatthusmiṁ Nigrodhārāme. Atha kho Bhagavā pubbaṇhasamayaṁ nivāsetvā pattacīvaramādāya yena Suddhodanassa Sakkassa nivesanaṁ tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā paññatte āsane nisīdi. Atha kho Rāhulamātā devī Rāhulaṁ kumāraṁ etadavoca "eso te Rāhula pitā, gacchassu[1] dāyajjaṁ yācāhī"ti. Atha kho Rāhulo kumāro yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavato purato aṭṭhāsi "sukhā te samaṇa chāyā"ti. Atha kho Bhagavā uṭṭhāyāsanā pakkāmi. Atha kho Rāhulo kumāro Bhagavantaṁ piṭṭhito piṭṭhito anubandhi "dāyajjaṁ me samaṇa dehi, dāyajjaṁ me samaṇa dehī"ti. Atha kho Bhagavā āyasmantaṁ Sāriputtaṁ āmantesi "tena hi tvaṁ Sāriputta Rāhulaṁ kumāraṁ pabbājehī"ti. Kathāhaṁ bhante Rāhulaṁ kumāraṁ pabbājemīti. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "anujānāmi bhikkhave tīhi saraṇagamanehi sāmaṇerapabbajjaṁ. Evañca pana bhikkhave pabbājetabbo, paṭhamaṁ kesamassuṁ ohārāpetvā kāsāyāni vatthāni acchādāpetvā ekaṁsaṁ uttarāsaṅgaṁ kārāpetvā bhikkhūnaṁ pāde vandāpetvā ukkuṭikaṁ nisīdāpetvā añjaliṁ paggaṇhāpetvā 'evaṁ vadehī'ti vattabbo 'Buddhaṁ saraṇaṁ gacchāmi, dhammaṁ saraṇaṁ gacchāmi, saṁghaṁ saraṇaṁ gacchāmi. Dutiyampi Buddhaṁ saraṇaṁ gacchāmi, dutiyampi dhammaṁ saraṇaṁ gacchāmi, dutiyampi saṁghaṁ saraṇaṁ gacchāmi. Tatiyampi Buddhaṁ saraṇaṁ gacchāmi,

---

1. Gacchassa (Syā)

tatiyampi dhammaṁ saraṇaṁ gacchāmi, tatiyampi saṁghaṁ saraṇaṁ gacchāmī'ti. Anujānāmi bhikkhave imehi tīhi saraṇagamanehi sāmaṇerapabbajjan"ti. Atha kho āyasmā Sāriputto Rāhulaṁ kumāraṁ pabbājesi.

Atha kho Suddhodano Sakko yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi, ekamantaṁ nisinno kho Suddhodano Sakko Bhagavantaṁ etadavoca "ekāhaṁ bhante Bhagavantaṁ varaṁ yācāmī"ti. Atikkantavarā kho Gotama Tathāgatāti. Yañca bhante kappati, yañca anavajjanti. Vadehi Gotamāti. Bhagavati me bhante pabbajite anappakaṁ dukkhaṁ ahosi, tathā Nande, adhimattaṁ Rāhule, puttapemaṁ bhante chaviṁ chindati, chaviṁ chetvā cammaṁ chindati, cammaṁ chetvā maṁsaṁ chindati, maṁsaṁ chetvā nhāruṁ chindati, nhāruṁ chetvā aṭṭhiṁ chindati, aṭṭhiṁ chetvā aṭṭhimiñjaṁ āhacca tiṭṭhati, sādhu bhante ayyā ananuññātaṁ mātāpitūhi puttaṁ na pabbājeyyunti. Atha kho Bhagavā Suddhodanaṁ Sakkaṁ dhammiyā kathāya sandassesi samādapesi samuttejesi sampahaṁsesi. Atha kho Suddhodano Sakko Bhagavatā dhammiyā kathāya sandassito samādapito samuttejito sampahaṁsito uṭṭhāyāsanā Bhagavantaṁ abhivādetvā padakkhiṇaṁ katvā pakkāmi. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "na bhikkhave ananuññāto mātāpitūhi putto pabbājetabbo, yo pabbājeyya, āpatti dukkaṭassā"ti.

Atha kho Bhagavā Kapilavatthusmiṁ yathābhirantaṁ viharitvā yena Sāvatthi tena cārikaṁ pakkāmi, anupubbena cārikaṁ caramāno yena Sāvatthi tadavasari, tatra sudaṁ Bhagavā Sāvatthiyaṁ viharati Jetavane Anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena āyasmato Sāriputtassa upaṭṭhākakulaṁ āyasmato Sāriputtassa santike dārakaṁ pāhesi "imaṁ dārakaṁ thero pabbājetū"ti. Atha kho āyasmato Sāriputtassa etadahosi "Bhagavatā paññattaṁ na ekena dve sāmaṇerā upaṭṭhāpetabbāti, ayañca me Rāhulo sāmaṇero, kathaṁ nu kho mayā paṭipajjitabban"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesi. Anujānāmi bhikkhave byattena bhikkhunā paṭibalena ekena dve sāmaṇere upaṭṭhāpetuṁ,

yāvatake vā pana ussahati ovadituṁ anusāsituṁ, tāvatake upaṭṭhāpetunti.

42. Sikkhāpadakathā

106. Atha kho sāmaṇerānaṁ etadahosi "kati nu kho amhākaṁ sikkhāpadāni, kattha ca amhehi sikkhitabban"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ -pa-. Anujānāmi bhikkhave sāmaṇerānaṁ dasa sikkhāpadāni, tesu ca sāmaṇerehi sikkhituṁ. Pāṇātipātā veramaṇī[1], adinnādānā veramaṇī, abrahmacariyā veramaṇī, musāvādā veramaṇī, surāmerayamajjapamādaṭṭhānā veramaṇī, vikālabhojanā veramaṇī, naccagītavāditavisūkadassanā veramaṇī, mālāgandhavilepanadhāraṇamaṇḍanavibhūsanaṭṭhānā veramaṇī, uccāsayanamahāsayanā veramaṇī, jātarūparajatapaṭiggahaṇā veramaṇī. Anujānāmi bhikkhave sāmaṇerānaṁ imāni dasa sikkhāpadāni, imesu ca sāmaṇerehi sikkhitunti.

43. Daṇḍakammavatthu

107. Tena kho pana samayena sāmaṇerā bhikkhūsu agāravā appatissā asabhāgavuttikā viharanti. Bhikkhū ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "kathaṁ hi nāma sāmaṇerā bhikkhūsu agāravā appatissā asabhāgavuttikā viharissantī"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ -pa-. Anujānāmi bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgatassa sāmaṇerassa daṇḍakammaṁ kātuṁ. Bhikkhūnaṁ alābhāya parisakkati, bhikkhūnaṁ anatthāya parisakkati, bhikkhūnaṁ avāsāya parisakkati, bhikkhū akkosati paribhāsati, bhikkhū bhikkhūhi bhedeti. Anujānāmi bhikkhave imehi pañcahaṅgehi samannāgatassa sāmaṇerassa daṇḍakammaṁ kātunti.

Atha kho bhikkhūnaṁ etadahosi "kiṁ nu kho daṇḍakammaṁ kātabban"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave āvaraṇaṁ kātunti.

Tena kho pana samayena bhikkhū sāmaṇerānaṁ sabbaṁ saṁghārāmaṁ āvaraṇaṁ karonti, sāmaṇerā ārāmaṁ pavisituṁ alabhamānā

---

1. Veramaṇi, veramaṇiṁ (Ka)

pakkamantipi vibbhamantipi titthiyesupi saṅkamanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave sabbo saṁghārāmo āvaraṇaṁ kātabbo, yo kareyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi bhikkhave yattha vā vasati, yattha vā paṭikkamati, tattha āvaraṇaṁ kātunti.

Tena kho pana samayena bhikkhū sāmaṇerānaṁ mukhadvārikaṁ āhāraṁ āvaraṇaṁ karonti. Manussā yāgupānampi saṁghabhattampi karontā sāmaṇere evaṁ vadenti "etha bhante yāguṁ pivatha, etha bhante bhattaṁ bhuñjathā"ti. Sāmaṇerā evaṁ vadenti "nāvuso labbhā bhikkhūhi āvaraṇaṁ katan"ti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "kathaṁ hi nāma bhadantā sāmaṇerānaṁ mukhadvārikaṁ āhāraṁ āvaraṇaṁ karissantī"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave mukhadvāriko āhāro āvaraṇaṁ kātabbo, yo kareyya, āpatti dukkaṭassāti.

Daṇḍakammavatthu niṭṭhitaṁ.

---

44. Anāpucchāvaraṇavatthu

108. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū upajjhāye anāpucchā sāmaṇerānaṁ āvaraṇaṁ karonti. Upajjhāyā gavesanti kathaṁ[1] nu kho amhākaṁ sāmaṇerā na dissantīti. Bhikkhū evamāhaṁsu "Chabbaggiyehi āvuso bhikkhūhi āvaraṇaṁ katan"ti. Upajjhāyā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "kathaṁ hi nāma chabbaggiyā bhikkhū amhe anāpucchā amhākaṁ sāmaṇerānaṁ āvaraṇaṁ karissantī"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave upajjhāye anāpucchā āvaraṇaṁ kātabbaṁ, yo kareyya, āpatti dukkaṭassāti.

45. Apalāḷanavatthu

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū therānaṁ bhikkhūnaṁ sāmaṇere apalāḷenti. Therā sāmaṁ dantakaṭṭhampi mukhodakampi gaṇhantā

---

1. Kahaṁ (Ka)

kilamanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave aññassa parisā apalāḷetabbā, yo apalāḷeyya, āpatti dukkaṭassāti.

46. Kaṇṭakasāmaṇeravatthu

Tena kho pana samayena āyasmato Upanandassa Sakyaputtassa Kaṇṭako nāma sāmaṇero Kaṇṭakiṁ nāma bhikkhuniṁ dūsesi. Bhikkhū ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "kathaṁ hi nāma sāmaṇero evarūpaṁ anācāraṁ ācarissatī"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave dasahaṅgehi samannāgataṁ sāmaṇeraṁ nāsetuṁ. Pāṇātipātī hoti, adinnādāyī hoti, abrahmacārī hoti, musāvādī hoti, majjapāyī hoti, Buddhassa avaṇṇaṁ bhāsati, dhammassa avaṇṇaṁ bhāsati, saṁghassa avaṇṇaṁ bhāsati, micchādiṭṭhiko hoti, bhikkhunidūsako hoti. Anujānāmi bhikkhave imehi dasahaṅgehi samannāgataṁ sāmaṇeraṁ nāsetunti.

47. Paṇḍakavatthu

109. Tena kho pana samayena aññataro paṇḍako bhikkhūsu pabbajito hoti, so dahare dahare bhikkhū upasaṅkamitvā evaṁ vadeti "etha maṁ āyasmanto dūsethā"ti. Bhikkhū apasādenti "nassa paṇḍaka, vinassa paṇḍaka, ko tayā attho"ti. So bhikkhūhi apasādito mahante mahante moḷigalle sāmaṇere upasaṅkamitvā evaṁ vadeti "etha maṁ āvuso dūsethā"ti. Sāmaṇerā apasādenti "nassa paṇḍaka, vinassa paṇḍaka, ko tayā attho"ti. So sāmaṇerehi apasādito hatthibhaṇḍe assabhaṇḍe upasaṅkamitvā evaṁ vadeti "etha maṁ āvuso dūsethā"ti. Hatthibhaṇḍā assabhaṇḍā dūsesuṁ, te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "paṇḍakā ime samaṇā Sakyaputtiyā, yepi imesaṁ na paṇḍakā, tepi ime paṇḍake dūsenti, evaṁ ime sabbeva abrahmacārino"ti. Assosuṁ kho bhikkhū tesaṁ hatthibhaṇḍānaṁ assabhaṇḍānaṁ ujjhāyantānaṁ khiyyantānaṁ vipācentānaṁ. Atha kho te bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Paṇḍako bhikkhave anupasampanno na upasampādetabbo, upasampanno nāsetabboti. (1)

48. Theyyasaṁvāsakavatthu

110. Tena kho pana samayena aññataro purāṇakulaputto khīṇakolañño sukhumālo hoti. Atha kho tassa purāṇakulaputtassa khīṇakolaññassa etadahosi "ahaṁ kho sukhumālo, na paṭibalo anadhigataṁ vā bhogaṁ adhigantuṁ, adhigataṁ vā bhogaṁ phātiṁ kātuṁ, kena nu kho ahaṁ upāyena sukhañca jīveyyaṁ, na ca kilameyyan"ti. Atha kho tassa purāṇakulaputtassa khīṇakolaññassa etadahosi "ime kho samaṇā Sakyaputtiyā sukhasīlā sukhasamācārā subhojanāni bhuñjitvā nivātesu sayanesu sayanti, yannūnāhaṁ sāmaṁ pattacīvaraṁ paṭiyādetvā kesamassuṁ ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā ārāmaṁ gantvā bhikkhūhi saddhiṁ saṁvaseyyan"ti. Atha kho so purāṇakulaputto khīṇakolañño sāmaṁ pattacīvaraṁ paṭiyādetvā kesamassuṁ ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā ārāmaṁ gantvā bhikkhū abhivādeti. Bhikkhū evamāhaṁsu "kativassosi tvaṁ āvuso"ti. Kiṁ etaṁ āvuso kativasso nāmāti. Ko pana te āvuso upajjhāyoti. Kiṁ etaṁ āvuso upajjhāyo nāmāti. Bhikkhū āyasmantaṁ Upāliṁ etadavocuṁ "iṅghāvuso Upāli imaṁ pabbajitaṁ anuyuñjāhī"ti. Atha kho so purāṇakulaputto khīṇakolañño āyasmatā Upālinā anuyuñjīyamāno etamatthaṁ ārocesi. Āyasmā Upāli bhikkhūnaṁ etamatthaṁ ārocesi. Bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Theyyasaṁvāsako bhikkhave anupasampanno na upasampādetabbo, upasampanno nāsetabboti. Titthiyapakkantako bhikkhave anupasampanno na upasampādetabbo, upasampanno nāsetabboti. (2-3)

49. Tiracchānagatavatthu

111. Tena kho pana samayena aññataro nāgo nāgayoniyā aṭṭīyati harāyati jigucchati. Atha kho tassa nāgassa etadahosi "kena nu kho ahaṁ upāyena nāgayoniyā ca parimuccheyyaṁ, khippañca manussattaṁ paṭilabheyyan"ti. Atha kho tassa nāgassa etadahosi "ime kho samaṇā Sakyaputtiyā dhammacārino samacārino brahmacārino

saccavādino sīlavanto kalyāṇadhammā, sace kho ahaṁ samaṇesu Sakyaputtiyesu pabbajeyyaṁ, evāhaṁ nāgayoniyā ca parimucceyyaṁ, khippañca manussattaṁ paṭilabheyyan"ti. Atha kho so nāgo māṇavakavaṇṇena bhikkhū upasaṅkamitvā pabbajjaṁ yāci, taṁ bhikkhū pabbājesuṁ upasampādesuṁ. Tena kho pana samayena so nāgo aññatarena bhikkhunā saddhiṁ paccantime vihāre paṭivasati. Atha kho so bhikkhu rattiyā paccūsasamayaṁ paccuṭṭhāya ajjhokāse caṅkamati. Atha kho so nāgo tassa bhikkhuno nikkhante vissaṭṭho niddaṁ okkami, sabbo vihāro ahinā puṇṇo, vātapānehi bhogā nikkhantā honti. Atha kho so bhikkhu "vihāraṁ pavisissāmī"ti kavāṭaṁ paṇāmento addasa sabbaṁ vihāraṁ ahinā puṇṇaṁ vātapānehi bhoge nikkhante, disvāna bhīto vissaramakāsi. Bhikkhū upadhāvitvā taṁ bhikkhuṁ etadavocuṁ "kissa tvaṁ āvuso vissaramakāsī"ti. Ayaṁ āvuso sabbo vihāro ahinā puṇṇo, vātapānehi bhogā nikkhantāti. Atha kho so nāgo tena saddena paṭibujjhitvā sake āsane nisīdi. Bhikkhū evamāhaṁsu "kosi tvaṁ āvuso"ti. Ahaṁ bhante nāgoti. Kissa pana tvaṁ āvuso evarūpaṁ akāsīti. Atha kho so nāgo bhikkhūnaṁ etamatthaṁ ārocesi. Bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe bhikkhusaṁghaṁ sannipātāpetvā taṁ nāgaṁ etadavoca "tumhe khottha nāgā aviruḷhidhammā imasmiṁ dhammavinaye, gaccha tvaṁ nāga, tattheva cātuddase pannarase aṭṭhamiyā ca pakkhassa uposathaṁ upavasa, evaṁ tvaṁ nāgayoniyā ca parimuccissasi, khippañca manussattaṁ paṭilabhissasī"ti. Atha kho so nāgo "aviruḷhidhammo kirāhaṁ imasmiṁ dhammavinaye"ti dukkhī dummano assūni pavattayamāno vissaraṁ katvā pakkāmi. Atha kho Bhagavā bhikkhū āmantesi "dveme bhikkhave paccayā nāgassa sabhāvapātukammāya, yadā ca sajātiyā methunaṁ dhammaṁ paṭisevati, yadā ca vissaṭṭho niddaṁ okkamati, ime kho bhikkhave dve paccayā nāgassa sabhāvapātukammāya. Tiracchānagato bhikkhave anupasampanno na upasampādetabbo, upasampanno nāsetabbo"ti. (4)

50. Mātughātakavatthu

112. Tena kho pana samayena aññataro māṇavako mātaraṁ jīvitā voropesi, so tena pāpakena kammena aṭṭīyati harāyati

jigucchati. Atha kho tassa māṇavakassa etadahosi “kena nu kho ahaṁ upāyena imassa pāpakassa kammassa nikkhantiṁ kareyyan”ti. Atha kho tassa māṇavakassa etadahosi “ime kho samaṇā Sakyaputtiyā dhammacārino samacārino brahmacārino saccavādino sīlavanto kalyāṇadhammā, sace kho ahaṁ samaṇesu Sakyaputtiyesu pabbajeyyaṁ, evāhaṁ imassa pāpakassa kammassa nikkhantiṁ kareyyan”ti. Atha kho so māṇavako bhikkhū upasaṅkamitvā pabbajjaṁ yāci. Bhikkhū āyasmantaṁ Upāliṁ etadavocuṁ “pubbepi kho āvuso Upāli nāgo māṇavakavaṇṇena bhikkhūsu pabbajito, iṅghāvuso Upāli imaṁ māṇavakaṁ anuyuñjāhī”ti. Atha kho so māṇavako āyasmatā Upālinā anuyuñjīyamāno etamatthaṁ ārocesi. Āyasmā Upāli bhikkhūnaṁ etamatthaṁ ārocesi. Bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ -pa-. Mātughātako bhikkhave anupasampanno na upasampādetabbo, upasampanno nāsetabboti. (5)

51. Pitughātakavatthu

113. Tena kho pana samayena aññataro māṇavako pitaraṁ jīvitā voropesi, so tena pāpakena kammena aṭṭīyati harāyati jigucchati. Atha kho tassa māṇavakassa etadahosi “kena nu kho ahaṁ upāyena imassa pāpakassa kammassa nikkhantiṁ kareyyan”ti. Atha kho tassa māṇavakassa etadahosi “ime kho samaṇā Sakyaputtiyā dhammacārino samacārino brahmacārino saccavādino sīlavanto kalyāṇadhammā, sace kho ahaṁ samaṇesu Sakyaputtiyesu pabbajeyyaṁ, evāhaṁ imassa pāpakassa kammassa nikkhantiṁ kareyyan”ti. Atha kho so māṇavako bhikkhū upasaṅkamitvā pabbajjaṁ yāci. Bhikkhū āyasmantaṁ Upāliṁ etadavocuṁ “pubbepi kho āvuso Upāli nāgo māṇavakavaṇṇena bhikkhūsu pabbajito, iṅghāvuso Upāli imaṁ māṇavakaṁ anuyuñjāhī”ti. Atha kho so māṇavako āyasmatā Upālinā anuyuñjīyamāno etamatthaṁ ārocesi. Āyasmā Upāli bhikkhūnaṁ etamatthaṁ ārocesi. Bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Pitughātako bhikkhave anupasampanno na upasampādetabbo, upasampanno nāsetabboti. (6)

52. Arahantaghātakavatthu

114. Tena kho pana samayena sambahulā bhikkhū Sāketā Sāvatthiṁ addhānamaggappaṭipannā honti. Antarāmagge corā nikkhamitvā ekacce bhikkhū acchindiṁsu, ekacce bhikkhū haniṁsu. Sāvatthiyā rājabhaṭā nikkhamitvā ekacce core aggahesuṁ, ekacce corā palāyiṁsu. Ye te palāyiṁsu, te bhikkhūsu pabbajiṁsu. Ye te gahitā, te vadhāya oniyyanti. Addasaṁsu kho te palāyitvā pabbajitā te core vadhāya oniyyamāne, disvāna evamāhaṁsu "sādhu kho mayaṁ palāyimhā, sacā ca[1] mayaṁ gayheyyāma[2], mayampi evameva haññeyyāmā"ti. Bhikkhū evamāhaṁsu "kiṁ pana tumhe āvuso akatthā"ti. Atha kho te pabbajitā bhikkhūnaṁ etamatthaṁ ārocesuṁ. Bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Arahanto ete bhikkhave bhikkhū, Arahantaghātako bhikkhave anupasampanno na upasampādetabbo, upasampanno nāsetabboti. (7)

53. Bhikkhunīdūsakavatthu

115. Tena kho pana samayena sambahulā bhikkhuniyo Sāketā Sāvatthiṁ addhānamaggappaṭipannā honti. Antarāmagge corā nikkhamitvā ekaccā bhikkhuniyo acchindiṁsu, ekaccā bhikkhuniyo dūsesuṁ. Sāvatthiyā rājabhaṭā nikkhamitvā ekacce core aggahesuṁ, ekacce corā palāyiṁsu. Ye te palāyiṁsu, te bhikkhūsu pabbajiṁsu. Ye te gahitā, te vadhāya oniyyanti. Addasaṁsu kho te palāyitvā pabbajitā te core vadhāya oniyyamāne, disvāna evamāhaṁsu "sādhu kho mayaṁ palāyimhā, sacā ca mayaṁ gayheyyāma, mayampi evameva haññeyyāmā"ti. Bhikkhū evamāhaṁsu "kiṁ pana tumhe āvuso akatthā"ti. Atha kho te pabbajitā bhikkhūnaṁ etamatthaṁ ārocesuṁ. Bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Bhikkhunidūsako bhikkhave anupasampanno na upasampādetabbo, upasampanno nāsetabboti. Saṅghabhedako bhikkhave anupasampanno na upasampādetabbo, upasampanno nāsetabboti. Lohituppādako bhikkhave anupasampanno na upasampādetabbo, upasampanno nāsetabboti. (8-9-10)

---

1. Sace ca, sacajja (Aṭṭhakathāyaṁ pāṭhantarā)
2. Gaṇheyyāma (Ka)

54. Ubhatobyañjanakavatthu

116. Tena kho pana samayena aññataro ubhatobyañjanako bhikkhūsu pabbajito hoti, so karotipi kārāpetipi. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Ubhatobyañjanako bhikkhave anupasampanno na upasampādetabbo, upasampanno nāsetabboti. (11)

55. Anupajjhāyakādivatthūni

117. Tena kho pana samayena bhikkhū anupajjhāyakaṁ upasampādenti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave anupajjhāyako upasampādetabbo, yo upasampādeyya, āpatti dukkaṭassāti. (12)

Tena kho pana samayena bhikkhū saṁghena upajjhāyena upasampādenti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave saṁghena upajjhāyena upasampādetabbo, yo upasampādeyya, āpatti dukkaṭassāti. (13)

Tena kho pana samayena bhikkhū gaṇena upajjhāyena upasampādenti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave gaṇena upajjhāyena upasampādetabbo, yo upasampādeyya, āpatti dukkaṭassāti. (14)

Tena kho pana samayena bhikkhū paṇḍakupajjhāyena upasampādenti -pa- theyyasaṁvāsakupajjhāyena upasampādenti -pa- titthiyapakkantakupajjhāyena upasampādenti -pa- tiracchānagatupajjhāyena upasampādenti -pa- mātughātakupajjhāyena upasampādenti -pa- pitughātakupajjhāyena upasampādenti -pa- Arahantaghātakupajjhāyena upasampādenti -pa- bhikkhunidūsakupajjhāyena upasampādenti -pa- saṁghabhedakupajjhāyena upasampādenti -pa- lohituppādakupajjhāyena upasampādenti -pa- ubhatobyañjanakupajjhāyena upasampādenti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave paṇḍakupajjhāyena upasampādetabbo -pa-. Na bhikkhave theyyasaṁvāsakupajjhāyena upasampādetabbo -pa-. Na bhikkhave titthiyapakkantakupajjhāyena upasampādetabbo -pa-. Na bhikkhave tiracchānagatupajjhāyena upasampādetabbo -pa-. Na bhikkhave mātughātakupajjhāyena upasampādetabbo -pa-. Na bhikkhave pitughātakupajjhāyena upasampādetabbo -pa-. Na bhikkhave Arahantaghātakupajjhāyena upasampādetabbo -pa-. Na bhikkhave bhikkhunidūsakupajjhāyena upasampāde-

tabbo -pa-. Na bhikkhave saṁghabhedakupajjhāyena upasampādetabbo -pa-. Na bhikkhave lohituppādakupajjhāyena upasampādetabbo -pa-. Na bhikkhave ubhatobyañjanakupajjhāyena upasampādetabbo, yo upasampādeyya, āpatti dukkaṭassāti. (15)

56. Apattakādivatthu

118. Tena kho pana samayena bhikkhū apattakaṁ upasampādenti, hatthesu piṇḍāya caranti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "seyyathāpi titthiyā"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave apattako upasampādetabbo, yo upasampādeyya, āpatti dukkaṭassāti. (16)

Tena kho pana samayena bhikkhū acīvarakaṁ upasampādenti, naggā piṇḍāya caranti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "seyyathāpi titthiyā"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave acīvarako upasampādetabbo, yo upasampādeyya, āpatti dukkaṭassāti. (17)

Tena kho pana samayena bhikkhū apattacīvarakaṁ upasampādenti, naggā hatthesu piṇḍāya caranti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "seyyathāpi titthiyā"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave apattacīvarako upasampādetabbo, yo upasampādeyya, āpatti dukkaṭassāti. (18)

Tena kho pana samayena bhikkhū yācitakena pattena upasampādenti, upasampanne pattaṁ paṭiharanti, hatthesu piṇḍāya caranti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "seyyathāpi titthiyā"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave yācitakena pattena upasampādetabbo, yo upasampādeyya, āpatti dukkaṭassāti. (19)

Tena kho pana samayena bhikkhū yācitakena cīvarena upasampādenti, upasampanne cīvaraṁ paṭiharanti, naggā piṇḍāya caranti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "seyyathāpi titthiyā"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave yācitakena cīvarena upasampādetabbo, yo upasampādeyya, āpatti dukkaṭassāti. (20)

Tena kho pana samayena bhikkhū yācitakena pattacīvarena upasampādenti, upasampanne pattacīvaraṁ paṭiharanti, naggā hatthesu piṇḍāya caranti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "seyyathāpi titthiyā"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave yācitakena pattacīvarena upasampādetabbo, yo upasampādeyya, āpatti dukkaṭassāti. (21)

Na-upasampādetabbekavīsativāro niṭṭhito.

---

57. Napabbājetabbadvattiṁsavāra

119. Tena kho pana samayena bhikkhū hatthacchinnaṁ pabbājenti -pa- pādacchinnaṁ pabbājenti -pa- hatthapādacchinnaṁ pabbājenti -pa- kaṇṇacchinnaṁ pabbājenti -pa- nāsacchinnaṁ pabbājenti -pa- kaṇṇanāsacchinnaṁ pabbājenti -pa- aṅgulicchinnaṁ pabbājenti -pa- aḷacchinnaṁ pabbājenti -pa- kaṇḍaracchinnaṁ pabbājenti -pa- phaṇahatthakaṁ pabbājenti -pa- khujjaṁ pabbājenti -pa- vāmanaṁ pabbājenti -pa- galagaṇḍiṁ pabbājenti -pa- lakkhaṇāhataṁ pabbājenti -pa- kasāhataṁ pabbājenti -pa- likhitakaṁ pabbājenti -pa- sīpadiṁ pabbājenti -pa- pāparogiṁ pabbājenti -pa- parisadūsakaṁ pabbājenti -pa- kāṇaṁ pabbājenti -pa- kuṇiṁ pabbājenti -pa- khañjaṁ pabbājenti -pa- pakkhahataṁ pabbājenti -pa- chinniriyāpathaṁ pabbājenti -pa- jarādubbalaṁ pabbājenti -pa- andhaṁ pabbājenti -pa- mūgaṁ pabbājenti -pa- badhiraṁ pabbājenti -pa- andhamūgaṁ pabbājenti -pa- andhabadhiraṁ pabbājenti -pa- mūgabadhiraṁ pabbājenti -pa- andhamūgabadhiraṁ pabbājenti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ -pa-. Na bhikkhave hatthacchinno pabbājetabbo -pa-. Na bhikkhave pādacchinno pabbājetabbo -pa-. Na bhikkhave hatthapādacchinno pabbājetabbo -pa-. Na bhikkhave kaṇṇacchinno pabbājetabbo -pa-. Na bhikkhave nāsacchinno pabbājetabbo -pa-. Na bhikkhave kaṇṇanāsacchinno pabbājetabbo -pa-. Na bhikkhave aṅgulicchinno pabbājetabbo -pa-. Na bhikkhave aḷacchinno pabbājetabbo -pa-. Na bhikkhave kaṇḍaracchinno pabbājetabbo -pa-. Na bhikkhave phaṇahatthako pabbājetabbo -pa-. Na bhikkhave khujjo pabbājetabbo -pa-. Na bhikkhave vāmano pabbājetabbo -pa-. Na bhikkhave galagaṇḍī pabbājetabbo -pa-. Na bhikkhave

lakkhaṇāhato pabbājetabbo -pa-. Na bhikkhave kasāhato pabbājetabbo -pa-. Na bhikkhave likhitako pabbājetabbo -pa-. Na bhikkhave sīpadī pabbājetabbo -pa-. Na bhikkhave pāparogī pabbājetabbo -pa-. Na bhikkhave parisadūsako pabbājetabbo -pa-. Na bhikkhave kāṇo pabbājetabbo -pa-. Na bhikkhave kuṇī pabbājetabbo -pa-. Na bhikkhave khañjo pabbājetabbo -pa-. Na bhikkhave pakkhahato pabbājetabbo -pa-. Na bhikkhave chinniriyāpatho pabbājetabbo -pa-. Na bhikkhave jarādubbalo pabbājetabbo -pa-. Na bhikkhave andho pabbājetabbo -pa-. Na bhikkhave mūgo pabbājetabbo -pa-. Na bhikkhave badhiro pabbājetabbo -pa-. Na bhikkhave andhamūgo pabbājetabbo -pa-. Na bhikkhave andhabadhiro pabbājetabbo -pa-. Na bhikkhave mūgabadhiro pabbājetabbo -pa-. Na bhikkhave andhamūgabadhiro pabbājetabbo, yo pabbājeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Napabbājetabbadvattiṁsavāro niṭṭhito.

Dāyajjabhāṇavāro niṭṭhito navamo.

---

58. Alajjīnissayavatthūni

120. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū alajjīnaṁ nissayaṁ denti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave alajjīnaṁ nissayo dātabbo, yo dadeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena bhikkhū alajjīnaṁ nissāya vasanti, tepi nacirasseva alajjino honti pāpakā. Bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave alajjīnaṁ nissāya vatthabbaṁ, yo vaseyya, āpatti dukkaṭassāti.

Atha kho bhikkhūnaṁ etadahosi “Bhagavatā paññattaṁ ‘na alajjīnaṁ nissayo dātabbo, na alajjīnaṁ nissāya vatthabban’ti, kathaṁ nu kho mayaṁ jāneyyāma lajjiṁ vā alajjiṁ vā”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave catūhapañcāhaṁ āgametuṁ yāva bhikkhusabhāgataṁ jānāmīti.

59. Gamikādinissayavatthūni

121. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu Kosalesu janapade addhānamaggappaṭipanno hoti. Atha kho tassa bhikkhuno etadahosi “Bhagavatā paññattaṁ ‘na anissitena vatthabban’ti, ahañcamhi nissayakaraṇīyo addhānamaggappaṭipanno, kathaṁ nu kho mayā paṭipajjitabban”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave addhānamaggappaṭipannena bhikkhunā nissayaṁ alabhamānena anissitena vatthunti.

Tena kho pana samayena dve bhikkhū Kosalesu janapade addhānamaggappaṭipannā honti, te aññataraṁ āvāsaṁ upagacchiṁsu. Tattha eko bhikkhu gilāno hoti. Atha kho tassa gilānassa bhikkhuno etadahosi “Bhagavatā paññattaṁ ‘na anissitena vatthabban’ti, ahañcamhi nissayakaraṇīyo gilāno, kathaṁ nu kho mayā paṭipajjitabban”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave gilānena bhikkhunā nissayaṁ alabhamānena anissitena vatthunti.

Atha kho tassa gilānupaṭṭhākassa bhikkhuno etadahosi “Bhagavatā paññattaṁ ‘na anissitena vatthabban’ti, ahañcamhi nissayakaraṇīyo, ayañca bhikkhu gilāno, kathaṁ nu kho mayā paṭipajjitabban”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave gilānupaṭṭhākena bhikkhunā nissayaṁ alabhamānena yāciyamānena anissitena vatthunti.

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu araññe viharati, tassa ca tasmiṁ senāsane phāsu hoti. Atha kho tassa bhikkhuno etadahosi “Bhagavatā paññattaṁ ‘na anissitena vatthabban’ti, ahañcamhi nissayakaraṇīyo araññe viharāmi, mayhañca imasmiṁ senāsane phāsu hoti, kathaṁ nu kho mayā paṭipajjitabban”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave āraññikena bhikkhunā phāsuvihāraṁ sallakkhentena nissayaṁ alabhamānena anissitena vatthuṁ “yadā patirūpo nissayadāyako āgacchissati, tadā tassa nissāya vasissāmī”ti.

60. Gottena anussāvanānujānanā

122. Tena kho pana samayena āyasmato Mahākassapassa upasampadāpekkho hoti. Atha kho āyasmā Mahākassapo āyasmato Ānandassa santike dūtaṁ pāhesi "āgacchatu Ānando imaṁ anussāvessatū"ti[1]. Āyasmā Ānando evamāha "nāhaṁ ussahāmi therassa nāmaṁ gahetuṁ, garu me thero"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave gottenapi anussāvetunti.

61. Dve upasampadāpekkhādivatthu

123. Tena kho pana samayena āyasmato Mahākassapassa dve upasampadāpekkhā honti. Te vivadanti "ahaṁ paṭhamaṁ upasampajjissāmi, ahaṁ paṭhamaṁ upasampajjissāmī"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave dve ekānussāvane kātunti.

Tena kho pana samayena sambahulānaṁ therānaṁ upasampadāpekkhā honti. Te vivadanti "ahaṁ paṭhamaṁ upasampajjissāmi, ahaṁ paṭhamaṁ upasampajjissāmī"ti. Therā evamāhaṁsu "handa mayaṁ āvuso sabbeva ekānussāvane karomā"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave dve tayo ekānussāvane kātuṁ, tañca kho ekena upajjhāyena, na tveva nānupajjhāyenāti.

62. Gabbhavīsūpasampadānujānanā

124. Tena kho pana samayena āyasmā Kumārakassapo gabbhavīso upasampanno ahosi. Atha kho āyasmato Kumārakassapassa etadahosi "Bhagavatā paññattaṁ 'na ūnavīsativasso puggalo upasampādetabbo'ti, ahañcamhi gabbhavīso upasampanno, upasampanno nu khomhi nanu kho upasampanno"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Yaṁ bhikkhave mātukucchismiṁ paṭhamaṁ cittaṁ uppannaṁ, paṭhamaṁ viññāṇaṁ pātubhūtaṁ, tadupādāya sāvassa jāti. Anujānāmi bhikkhave gabbhavīsaṁ upasampādetunti.

---

1. Anussāvessatīti (Syā)

63. Upasampadāvidhi

125. Tena kho pana samayena upasampannā dissanti kuṭṭhikāpi gaṇḍikāpi kilāsikāpi sosikāpi apamārikāpi. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave upasampādentena terasa[1] antarāyike dhamme pucchituṁ. Evañca pana bhikkhave pucchitabbo "santi te evarūpā ābādhā kuṭṭhaṁ gaṇḍo kilāso soso apamāro, manussosi, purisosi, bhujissosi, aṇaṇosi, nasi rājabhaṭo, anuññātosi mātāpitūhi, paripuṇṇavīsativassosi, paripuṇṇaṁ te pattacīvaraṁ, kiṁnāmosi, konāmo te upajjhāyo"ti.

Tena kho pana samayena bhikkhū ananusiṭṭhe upasampadāpekkhe antarāyike dhamme pucchanti. Upasampadāpekkhā vitthāyanti, maṅkū honti, na sakkonti vissajjetuṁ. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave paṭhamaṁ anusāsitvā pacchā antarāyike dhamme pucchitunti.

Tattheva saṁghamajjhe anusāsanti, upasampadāpekkhā tatheva vitthāyanti, maṅkū honti, na sakkonti vissajjetuṁ. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave ekamantaṁ anusāsitvā saṁghamajjhe antarāyike dhamme pucchituṁ. Evañca pana bhikkhave anusāsitabbo—

126. Paṭhamaṁ upajjhaṁ gāhāpetabbo, upajjhaṁ gāhāpetvā pattacīvaraṁ ācikkhitabbaṁ, ayaṁ te patto, ayaṁ saṁghāṭi, ayaṁ uttarāsaṅgo, ayaṁ antaravāsako. Gaccha amumhi okāse tiṭṭhāhīti.

Bālā abyattā anusāsanti, duranusiṭṭhā upasampadāpekkhā vitthāyanti, maṅkū honti, na sakkonti vissajjetuṁ. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave bālena abyattena anusāsitabbo, yo anusāseyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi bhikkhave byattena bhikkhunā paṭibalena anusāsitunti.

Asammatā anusāsanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave asammatena anusāsitabbo, yo anusāseyya, āpatti dukkaṭassa.

---

1. Tassa (Ka)

anujānāmi bhikkhave sammatena anusāsituṁ. Evañca pana bhikkhave sammannitabbo[1], attanā vā [2] attānaṁ sammannitabbaṁ, parena vā paro sammannitabbo.

Kathañca attanāva attānaṁ sammannitabbaṁ, byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo "suṇātu me bhante Saṁgho, itthannāmo itthannāmassa āyasmato upasampadāpekkho, yadi Saṁghassa pattakallaṁ, ahaṁ itthannāmaṁ anusāseyyan"ti, evaṁ attanāva attānaṁ sammannitabbaṁ.

Kathañca pana parena paro sammannitabbo, byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo "suṇātu me bhante saṁgho, itthannāmo itthannāmassa āyasmato upasampadāpekkho, yadi saṁghassa pattakallaṁ, itthannāmo itthannāmaṁ anusāseyyā"ti, evaṁ parena paro sammannitabbo.

Tena sammatena bhikkhunā upasampadāpekkho upasaṅkamitvā evamassa vacanīyo "suṇasi itthannāma ayaṁ te saccakālo bhūtakālo, yaṁ jātaṁ, taṁ saṁghamajjhe pucchante santaṁ 'atthī'ti vattabbaṁ, asantaṁ 'natthī'ti vattabbaṁ, mā kho vitthāyi, mā kho maṅku ahosi, evaṁ taṁ pucchissanti—santi te evarūpā ābādhā kuṭṭhaṁ gaṇḍo kilāso soso apamāro, manussosi, purisosi, bhujissosi, aṇaṇosi, nasi rājabhaṭo, anuññātosi mātāpitūhi, paripuṇṇavīsativassosi, paripuṇṇaṁ te pattacīvaraṁ, kiṁnāmosi, konāmo te upajjhāyo"ti.

Ekato āgacchanti. Na bhikkhave ekato āgantabbaṁ, anusāsakena paṭhamataraṁ āgantvā saṁgho ñāpetabbo "suṇātu me bhante saṁgho, itthannāmo itthannāmassa āyasmato upasampadāpekkho, anusiṭṭho so mayā, yadi saṁghassa pattakallaṁ, itthannāmo āgaccheyyā"ti. "Āgacchāhī"ti vattabbo.

Ekaṁsaṁ uttarāsaṅga kārāpetvā bhikkhūnaṁ pāde vandāpetvā ukkuṭikaṁ nisīdāpetvā añjaliṁ paggaṇhāpetvā upasampadaṁ yācāpetabbo "saṁghaṁ bhante upasampadaṁ yācāmi, ullumpatu maṁ bhante saṁgho anukampaṁ upādāya. Dutiyampi bhante saṁghaṁ upasampadaṁ yācāmi, ullumpatu maṁ bhante saṁgho

---

1. Sammanitabbo (Ka)
2. Attanāva (Syā)

anukampaṁ upādāya. Tatiyampi bhante saṁghaṁ upasampadaṁ yācāmi, ullumpatu maṁ bhante saṁgho anukampaṁ upādāyā"ti. Byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo—

"Suṇātu me bhante saṁgho, ayaṁ itthannāmo itthannāmassa āyasmato upasampadāpekkho, yadi saṁghassa pattakallaṁ, ahaṁ itthannāmaṁ antarāyike dhamme puccheyyan"ti. Suṇasi itthannāma ayaṁ te saccakālo bhūtakālo, yaṁ jātaṁ, taṁ pucchāmi, santaṁ "atthī"ti vattabbaṁ, asantaṁ "natthī"ti vattabbaṁ, santi te evarūpā ābādhā kuṭṭhaṁ gaṇḍo kilāso soso apamāro, manussosi, purisosi, bhujissosi, aṇaṇosi, nasi rājabhaṭo, anuññātosi mātāpitūhi, paripuṇṇavīsativassosi, paripuṇṇaṁ te pattacīvaraṁ, kiṁnāmosi, konāmo te upajjhāyoti. Byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo—

127. "Suṇātu me bhante saṁgho, ayaṁ itthannāmo itthannāmassa āyasmato upasampadāpekkho, parisuddho antarāyikehi dhammehi, paripuṇṇa'ssa pattacīvaraṁ, itthannāmo saṁghaṁ upasampadaṁ yācati itthannāmena upajjhāyena, yadi saṁghassa pattakallaṁ, saṁgho itthannāmaṁ upasampādeyya itthannāmena upajjhāyena, esā ñatti.

Suṇātu me bhante saṁgho, ayaṁ itthannāmo itthannāmassa āyasmato upasampadāpekkho, parisuddho antarāyikehi dhammehi, paripuṇṇa'ssa pattacīvaraṁ, itthannāmo saṁghaṁ upasampadaṁ yācati itthannāmena upajjhāyena, saṁgho itthannāmaṁ upasampādeti itthannāmena upajjhāyena, yassāyasmato khamati itthannāmassa upasampadā itthannāmena upajjhāyena, so tuṇhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya.

Dutiyampi etamatthaṁ vadāmi. Suṇātu me bhante saṁgho, ayaṁ itthannāmo itthannāmassa āyasmato upasampadāpekkho, parisuddho antarāyikehi dhammehi, paripuṇṇa'ssa pattacīvaraṁ, itthannāmo saṁghaṁ upasampadaṁ yācati itthannāmena upajjhāyena, saṁgho itthannāmaṁ upasampādeti itthānnāmena upajjhāyena, yassāyasmato khamati itthannāmassa upasampadā itthannāmena upajjhāyena, so tuṇhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya.

Tatiyampi etamatthaṁ vadāmi. Suṇātu me bhante saṁgho, ayaṁ itthannāmo itthannāmassa āyasmato upasampadāpekkho, parisuddho antarāyikehi dhammehi, paripuṇṇa'ssa pattacīvaraṁ, itthannāmo saṁghaṁ upasampadaṁ yācati itthannāmena upajjhāyena, saṁgho itthannāmaṁ upasampādeti itthannāmena upajjhāyena, yassāyasmato khamati itthannāmassa upasampadā itthannāmena upajjhāyena, so tuṇha'ssa, yassa nakkhamati, so bhāseyya.

Upasampanno saṁghena itthannāmo itthannāmena upajjhāyena, khamati saṁghassa, tasmā tuṇhī, evametaṁ dhārayāmī"ti.

Upasampadākammaṁ niṭṭhitaṁ.

---

64. Cattāro nissayā

128. Tāvadeva chāyā metabbā, utuppamāṇaṁ ācikkhitabbaṁ, divasabhāgo ācikkhitabbo, saṅgīti ācikkhitabbā, cattāro nissayā ācikkhitabbā[1]—

Piṇḍiyālopabhojanaṁ nissāya pabbajjā, tattha te yāvajīvaṁ ussāho karaṇīyo, atirekalābho saṁghabhattaṁ uddesabhattaṁ nimantanaṁ salākabhattaṁ pakkhikaṁ uposathikaṁ pāṭipadikaṁ.

Paṁsukūlacīvaraṁ nissāya pabbajjā, tattha te yāvajīvaṁ ussāho karaṇīyo, atirekalābho khomaṁ kappāsikaṁ koseyyaṁ kambalaṁ sāṇaṁ bhaṅgaṁ.

Rukkhamūlasenāsanaṁ nissāya pabbajjā, tattha te yāvajīvaṁ ussāho karaṇīyo, atirekalābho vihāro aḍḍhayogo pāsādo hammiyaṁ guhā.

Pūtimuttabhesajjaṁ nissāya pabbajjā, tattha te yāvajīvaṁ ussāho karaṇīyo, atirekalābho sappi navanītaṁ telaṁ madhu phāṇitanti.

Cattāro nissayā niṭṭhitā.

---

1. Ācikkhitabbā, cattāri akaraṇīyāni ācikkhitabbāni. (Ka)

65. Cattāri akaraṇīyāni

129. Tena kho pana samayena bhikkhū aññataraṁ bhikkhuṁ upasampādetvā ekakaṁ ohāya pakkamiṁsu. So pacchā ekakova āgacchanto antarāmagge purāṇadutiyikāya samāgañchi. Sā evamāha "kiṁdāni pabbajitosī"ti. Āma pabbajitomhīti. Dullabho kho pabbajitānaṁ methuno dhammo, ehi methunaṁ dhammaṁ paṭisevāti. So tassā methunaṁ dhammaṁ paṭisevitvā cirena agamāsi. Bhikkhū evamāhaṁsu "kissa tvaṁ āvuso evaṁ ciraṁ akāsī"ti. Atha kho so bhikkhu bhikkhūnaṁ etamatthaṁ ārocesi. Bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave upasampādetvā dutiyaṁ dātuṁ, cattāri ca akaraṇīyāni ācikkhituṁ—

Upasampannena bhikkhunā methuno dhammo na paṭisevitabbo antamaso tiracchānagatāyapi. Yo bhikkhu methunaṁ dhammaṁ paṭisevati, assamaṇo hoti asakyaputtiyo. Seyyathāpi nāma puriso sīsacchinno abhabbo tena sarīrabandhanena jīvituṁ, evameva bhikkhu methunaṁ dhammaṁ paṭisevitvā assamaṇo hoti asakyaputtiyo, taṁ te yāvajīvaṁ akaraṇīyaṁ.

Upasampannena bhikkhunā adinnaṁ theyyasaṅkhātaṁ na ādātabbaṁ antamaso tiṇasalākaṁ upādāya. Yo bhikkhu pādaṁ vā pādārahaṁ vā atirekapādaṁ vā adinnaṁ theyyasaṅkhātaṁ ādiyati, assamaṇo hoti asakyaputtiyo. Seyyathāpi nāma paṇḍupalāso bandhanā pavutto abhabbo haritatthāya, evameva bhikkhu pādaṁ vā pādārahaṁ vā atirekapādaṁ vā adinnaṁ theyyasaṅkhātaṁ ādiyitvā assamaṇo hoti asakyaputtiyo taṁ te yāvajīvaṁ akaraṇīyaṁ.

Upasampannena bhikkhunā sañcicca pāṇo jīvitā na voropetabbo antamaso kunthakipillikaṁ upādāya. Yo bhikkhu sañcicca manussaviggahaṁ jīvitā voropeti antamaso gabbhapātanaṁ upādāya, assamaṇo hoti asakyaputtiyo. Seyyathāpi nāma puthusilā dvedhā bhinnā appaṭisandhikā hoti, evameva bhikkhu sañcicca manussaviggahaṁ jīvitā voropetvā assamaṇo hoti asakyaputtiyo, taṁ te yāvajīvaṁ akaraṇīyaṁ.

Upasampannena bhikkhunā uttarimanussadhammo na ullapitabbo antamaso "suññāgāre abhiramāmī"ti. Yo bhikkhu pāpiccho icchāpakato asantaṁ abhūtaṁ uttarimanussadhammaṁ ullapati jhānaṁ vā vimokkhaṁ vā samādhiṁ vā samāpattiṁ vā maggaṁ vā phalaṁ vā, assamaṇo hoti asakyaputtiyo. Seyyathāpi nāma tālo matthakacchinno abhabbo puna viruḷhiyā, evameva bhikkhu pāpiccho icchāpakato asantaṁ abhūtaṁ uttarimanussadhammaṁ ullapitvā assamaṇo hoti asakyaputtiyo, taṁ te yāvajīvaṁ akaraṇīyanti.

Cattāri akaraṇīyāni niṭṭhitāni.

---

66. Āpattiyā adassane ukkhittakavatthūni

130. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu āpattiyā adassane ukkhittako vibbhami, so puna paccāgantvā bhikkhū upasampadaṁ yāci. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ.

Idha pana bhikkhave bhikkhu āpattiyā adassane ukkhittako vibbhamati, so puna paccāgantvā bhikkhū upasampadaṁ yācati, so evamassa vacanīyo "passissasi taṁ āpattin"ti. Sacāhaṁ passissāmīti, pabbājetabbo. Sacāhaṁ na passissāmīti, na pabbājetabbo. Pabbājetvā vattabbo "passissasi taṁ āpattin"ti. Sacāhaṁ passissāmīti, upasampādetabbo. Sacāhaṁ na passissāmīti, na upasampādetabbo. Upasampādetvā vattabbo "passissasi taṁ āpattin"ti. Sacāhaṁ passissāmīti, osāretabbo. Sacāhaṁ na passissāmīti, na osāretabbo. Osāretvā vattabbo "passasi[1] taṁ āpattin"ti. Sace passati, iccetaṁ kusalaṁ. No ce passati, labbhamānāya sāmaggiyā puna ukkhipitabbo. Alabbhamānāya sāmaggiyā anāpatti sambhoge saṁvāse.

Idha pana bhikkhave bhikkhu āpattiyā appaṭikamme ukkhittako vibbhamati, so puna paccāgantvā bhikkhū upasampadaṁ yācati, so evamassa vacanīyo "paṭikarissasi taṁ āpattin"ti. Sacāhaṁ paṭikarissāmīti, pabbājetabbo. Sacāhaṁ na paṭikarissāmīti, na pabbājetabbo. Pabbājetvā vattabbo

---

1. Passāhi (Sī)

“paṭikarissasi taṁ āpattin”ti. Sacāhaṁ paṭikarissāmīti, upasampādetabbo. Sacāhaṁ na paṭikarissāmīti, na upasampādetabbo. Upasampādetvā vattabbo “paṭikarissasi taṁ āpattin”ti. Sacāhaṁ paṭikarissāmīti, osāretabbo. Sacāhaṁ na paṭikarissāmīti, na osāretabbo. Osāretvā vattabbo “paṭikarohi taṁ āpattin”ti. Sace paṭikaroti, iccetaṁ kusalaṁ. No ce paṭikaroti, labbhamānāya sāmaggiyā puna ukkhipitabbo. Alabbhamānāya sāmaggiyā anāpatti sambhoge saṁvāse.

Idha pana bhikkhave bhikkhu pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhittako vibbhamati, so puna paccāgantvā bhikkhū upasampadaṁ yācati, so evamassa vacanīyo “paṭinissajjissasi taṁ pāpikaṁ diṭṭhin”ti. Sacāhaṁ paṭinissajjissāmīti, pabbājetabbo. Sacāhaṁ na paṭinissajjissāmīti, na pabbājetabbo. Pabbājetvā vattabbo “paṭinissajjissasi taṁ pāpikaṁ diṭṭhin”ti. Sacāhaṁ paṭinissajjissāmīti, upasampādetabbo. Sacāhaṁ na paṭinissajjissāmīti, na upasampādetabbo. Upasampādetvā vattabbo “paṭinissajjissasi taṁ pāpikaṁ diṭṭhin”ti. Sacāhaṁ paṭinissajjissāmīti, osāretabbo. Sacāhaṁ na paṭinissajjissāmīti, na osāretabbo. Osāretvā vattabbo “paṭinissajjehi taṁ pāpikaṁ diṭṭhin”ti. Sace paṭinissajjati, iccetaṁ kusalaṁ. No ce paṭinissajjati, labbhamānāya sāmaggiyā puna ukkhipitabbo. Alabbhamānāya sāmaggiyā anāpatti sambhoge saṁvāseti.

Mahākhandhako paṭhamo.

67. Tassuddānaṁ

131. Vinayamhi mahatthesu, pesalānaṁ sukhāvahe.
Niggahānañca pāpicche, lajjīnaṁ paggahesu ca.

Sāsanādhāraṇe ceva, sabbaññujinagocare.
Anaññavisaye kheme, supaññatte asaṁsaye.

Khandhake vinaye ceva, parivāre ca mātike.
Yathātthakārī kusalo, paṭipajjati yoniso.

Yo gavaṁ na vijānāti, na so rakkhati gogaṇaṁ.
Evaṁ sīlaṁ ajānanto, kiṁ so rakkheyya saṁvaraṁ.

Pamuṭṭhamhi ca suttante, abhidhamme ca tāvade.
Vinaye avinaṭṭhamhi, puna tiṭṭhati sāsanaṁ.

Tasmā saṅgāhaṇāhetuṁ[1], uddānaṁ anupubbaso.
Pavakkhāmi yathāñāyaṁ, suṇātha mama bhāsato.

Vatthu nidānaṁ āpatti, nayā peyyālameva ca.
Dukkaraṁ taṁ asesetuṁ, nayato taṁ vijānathāti.

Bodhi Rājāyatanañca, Ajapālo Sahampati.
Brahmā Āḷāro Udako, bhikkhu ca Upako isi.

Koṇḍañño Vappo Bhaddiyo, mahānāmo ca Assaji.
Yaso cattāro paññāsa, sabbe pesesi so disā.

Vatthu mārehi tiṁsā ca, Uruvelaṁ tayo jaṭī.
Agyāgāraṁ mahārājā, Sakko brahmā ca kevalā.

Paṁsukūlaṁ pokkharaṇī, silā ca kakudho silā.
Jambu ambo ca āmalo, pāripupphañca āhari.

Phāliyantu ujjalantu, vijjhāyantu ca Kassapa.
Nimujjanti mukhī megho, Gayā laṭṭhi ca Māgadho.

Upatisso Kolito ca, abhiññātā ca pabbajuṁ.
Dunnivatthā paṇāmanā, kiso lūkho ca brāhmaṇo.

Anācāraṁ ācarati, udaraṁ māṇavo gaṇo.
Vassaṁ bālehi pakkanto, dasa vassāni nissayo.

Na vattanti paṇāmetuṁ, bālā passaddhi pañca cha.
Yo so añño ca naggo ca, acchinnajaṭilasākiyo.

Magadhesu pañcābādhā, eko rājā[2] ca aṅguli.
Māgadho ca anuññāsi, kārā likhi kasāhato.

---

1. Saṅgāhanāhetuṁ (Ka)
2. Bhaṭo coro (Syā)

Lakkhaṇā iṇā dāso ca, bhaṇḍuko Upāli ahi.
Saddhaṁ kulaṁ Kaṇṭako ca, āhundarikameva ca.

Vatthumhi dārako sikkhā, viharanti ca kiṁ nu kho.
Sabbaṁ mukhaṁ upajjhāye, apalāḷana Kaṇṭako.

Paṇḍako theyyapakkanto, ahi ca mātarī pitā.
Arahantabhikkhunībhedā, ruhirena ca byañjanaṁ.

Anupajjhāya saṁghena, gaṇapaṇḍakapattako.
Acīvaraṁ tadubhayaṁ, yācitenapi ye tayo.

Hatthā pādā hatthapādā, kaṇṇā nāsā tadūbhayaṁ.
Aṅguli-aḷakaṇḍaraṁ, phaṇaṁ khujjañca vāmanaṁ.

Galagaṇḍī lakkhaṇā ceva, kasā likhitasīpadī.
Pāpaparisadūsī ca, kāṇaṁ kuṇi tatheva ca.

Khañjaṁ pakkhahatañceva, sacchinna-iriyāpathaṁ.
Jarāndhamūgabadhiraṁ, andhamūgañca yaṁ tahiṁ.

Andhabadhiraṁ yaṁ vuttaṁ, mūgabadhirameva ca.
Andhamūgabadhirañca, alajjīnañca nissayaṁ.

Vatthabbañca tathāddhānaṁ, yācamānena lakkhaṇā[1].
Āgacchatu vivadanti, ekupajjhāyena Kassapo.

Dissanti upasampannā, ābādhehi ca pīḷitā.
Ananusiṭṭhā vitthenti, tattheva anusāsanā.

Saṁghepi ca atho bālā, asammatā ca ekato.
Ullumpatupasampadā, nissayo ekako tayoti.

Imamhi khandhake vatthūni ekasatañca dvāsattati.

Mahākhandhako niṭṭhito.

1. Pekkhanā (sabbattha)

2. Uposathakkhandhaka

68. Sannipātānujānanā

132. Tena samayena Buddho Bhagavā Rājagahe viharati Gijjhakūṭe pabbate. Tena kho pana samayena aññatitthiyā paribbājakā cātuddase pannarase aṭṭhamiyā ca pakkhassa sannipatitvā dhammaṁ bhāsanti. Te manussā upasaṅkamanti dhammassavanāya, te labhanti aññatitthiyesu paribbājakesu pemaṁ, labhanti pasādaṁ, labhanti aññatitthiyā paribbājakā pakkhaṁ. Atha kho rañño Māgadhassa Seniyassa Bimbisārassa rahogatassa paṭisallīnassa evaṁ cetaso parivitakko udapādi "etarahi kho aññatitthiyā paribbājakā cātuddase pannarase aṭṭhamiyā ca pakkhassa sannipatitvā dhammaṁ bhāsanti. Te manussā upasaṅkamanti dhammassavanāya, te labhanti aññatitthiyesu paribbājakesu pemaṁ, labhanti pasādaṁ, labhanti aññatitthiyā paribbājakā pakkhaṁ, yannūna ayyāpi cātuddase pannarase aṭṭhamiyā ca pakkhassa sannipateyyun"ti. Atha kho rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi, ekamantaṁ nisinno kho rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro Bhagavantaṁ etadavoca "idha mayhaṁ bhante rahogatassa paṭisallīnassa evaṁ cetaso parivitakko udapādi 'etarahi kho aññatitthiyā paribbājakā cātuddase pannarase aṭṭhamiyā ca pakkhassa sannipatitvā dhammaṁ bhāsanti. Te manussā upasaṅkamanti dhammassavanāya, te labhanti aññatitthiyesu paribbājakesu pemaṁ, labhanti pasādaṁ, labhanti aññatitthiyā paribbājakā pakkhaṁ, yannūna ayyāpi cātuddase pannarase aṭṭhamiyā ca pakkhassa sannipateyyun'ti. Sādhu bhante ayyāpi cātuddase pannarase aṭṭhamiyā ca pakkhassa sannipateyyun"ti. Atha kho Bhagavā rājānaṁ Māgadhaṁ Seniyaṁ Bimbisāraṁ dhammiyā kathāya sandassesi samādapesi samuttejesi sampahaṁsesi. Atha kho rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro Bhagavatā dhammiyā kathāya sandassito samādapito samuttejito sampahaṁsito uṭṭhāyāsanā Bhagavantaṁ abhivādetvā padakkhiṇaṁ katvā pakkāmi. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū

āmantesi “anujānāmi bhikkhave cātuddase pannarase aṭṭhamiyā ca pakkhassa sannipatitun”ti.

Tena kho pana samayena bhikkhū “Bhagavatā anuññātā cātuddase pannarase aṭṭhamiyā ca pakkhassa sannipatitun”ti cātuddase pannarase aṭṭhamiyā ca pakkhassa sannipatitvā tuṇhī nisīdanti. Te manussā upasaṅkamanti dhammassavanāya. Te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṁ hi nāma samaṇā Sakyaputtiyā cātuddase pannarase aṭṭhamiyā ca pakkhassa sannipatitvā tuṇhī nisīdissanti seyyathāpi mūgasūkarā, nanu nāma sannipatitehi dhammo bhāsitabbo”ti. Assosuṁ kho bhikkhū tesaṁ manussānaṁ ujjhāyantānaṁ khiyyantānaṁ vipācentānaṁ. Atha kho te bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ -pa-. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi “anujānāmi bhikkhave cātuddase pannarase aṭṭhamiyā ca pakkhassa sannipatitvā dhammaṁ bhāsitun”ti.

96. Pātimokkhuddesānujānanā

133. Atha kho Bhagavato rahogatassa paṭisallīnassa evaṁ cetaso parivitakko udapādi “yannūnāhaṁ yāni mayā bhikkhūnaṁ paññattāni sikkhāpadāni, tāni nesaṁ pātimokkhuddesaṁ anujāneyyaṁ, so nesaṁ bhavissati uposathakamman”ti. Atha kho Bhagavā sāyanhasamayaṁ paṭisallānā vuṭṭhito etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi “idha mayhaṁ bhikkhave rahogatassa paṭisallīnassa evaṁ cetaso parivitakko udapādi yannūnāhaṁ yāni mayā bhikkhūnaṁ paññattāni sikkhāpadāni, tāni nesaṁ pātimokkhuddesaṁ anujāneyyaṁ, so nesaṁ bhavissati uposathakamman”ti. Anujānāmi bhikkhave pātimokkhaṁ uddisituṁ. Evañca pana bhikkhave uddisitabbaṁ, byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo—

134. “Suṇātu me bhante saṁgho, yadi saṁghassa pattakallaṁ, saṁgho uposathaṁ kareyya, pātimokkhaṁ uddiseyya. Kiṁ saṁghassa pubbakiccaṁ, pārisuddhiṁ āyasmanto ārocetha, pātimokkhaṁ uddisissāmi, taṁ sabbeva santā sādhukaṁ suṇoma manasi karoma. Yassa siyā

āpatti, so āvikareyya, asantiyā āpattiyā tuṇhī bhavitabbaṁ, tuṇhībhāvena kho panāyasmante parisuddhāti vedissāmi. Yathā kho pana paccekapuṭṭhassa veyyākaraṇaṁ hoti, evamevaṁ[1] evarūpāya parisāya yāvatatiyaṁ anussāvitaṁ hoti. Yo pana bhikkhu yāvatatiyaṁ anussāviyamāne saramāno santiṁ āpattiṁ nāvikareyya, sampajānamusāvādassa hoti. Sampajānamusāvādo kho panāyasmanto antarāyiko dhammo vutto Bhagavatā, tasmā saramānena bhikkhunā āpannena visuddhāpekkhena santī āpatti āvikātabbā, āvikatā hissa phāsu hotī"ti.

135. **Pātimokkha**nti ādimetaṁ mukhametaṁ pamukhametaṁ kusalānaṁ dhammānaṁ, tena vuccati "pātimokkhan"ti. **Āyasmanto**ti piyavacanametaṁ, garuvacanametaṁ, sagāravasappatissādhivacanametaṁ "āyasmanto"ti. **Uddisissāmī**ti ācikkhissāmi desessāmi paññapessāmi paṭṭhapessāmi vivarissāmi vibhajissāmi uttāniṁ karissāmi[2] pakāsessāmi. **Ta**nti pātimokkhaṁ vuccati. **Sabbeva santā**ti yāvatikā tassā parisāya therā ca navā ca majjhimā ca, ete vuccanti "sabbeva santā"ti. **Sādhukaṁ suṇomā**ti aṭṭhiṁ katvā manasi katvā sabbacetasā[3] samannāharāma. **Manasi karomā**ti ekaggacittā avikkhittacittā avisāhaṭacittā nisāmema. **Yassa siyā āpattī**ti therassa vā navassa vā majjhimassa vā pañcannaṁ vā āpattikkhandhānaṁ aññatarā āpatti, sattannaṁ vā āpattikkhandhānaṁ aññatarā āpatti. **So āvikareyyā**ti so deseyya, so vivareyya, so uttāniṁ kareyya, so pakāseyya saṁghamajjhe vā gaṇamajjhe vā ekapuggale vā. **Asantī** nāma **āpatti** anajjhāpannā vā hoti, āpajjitvā vā vuṭṭhitā. **Tuṇhī bhavitabba**nti adhivāsetabbaṁ, na byāharitabbaṁ. **Parisuddhāti vedissāmī**ti jānissāmi dhāressāmi. **Yathā kho pana paccekapuṭṭhassa veyyākaraṇaṁ hotī**ti yathā ekena eko puṭṭho byākareyya, evameva tassā parisāya jānitabbaṁ "maṁ pucchatī"ti. **Evarūpā** nāma **parisā** bhikkhuparisā vuccati. **Yāvatatiyaṁ anussāvitaṁ hotī**ti sakimpi anussāvitaṁ hoti, dutiyampi anussāvitaṁ hoti, tatiyampi

---

1. Evameva (Ka) 2. Uttānī karissāmi (Sī, Syā) 3. Sabbaṁ cetasā (Syā, Ka)

anussāvitaṁ hoti. **Saramāno**ti jānamāno sañjānamāno. **Santī** nāma **āpatti** ajjhāpannā vā hoti, āpajjitvā vā avuṭṭhitā. **Nāvikareyyā**ti na deseyya, na vivareyya, na uttāniṁ kareyya, na pakāseyya saṁghamajjhe vā gaṇamajjhe vā ekapuggale vā. **Sampajānamusāvādassa hotī**ti sampajānamusāvāde kiṁ hoti, dukkaṭaṁ hoti. **Antarāyiko dhammo vutto Bhagavatā**ti kissa antarāyiko, paṭhamassa jhānassa adhigamāya antarāyiko, dutiyassa jhānassa adhigamāya antarāyiko, tatiyassa jhānassa adhigamāya antarāyiko, catutthassa jhānassa adhigamāya antarāyiko, jhānānaṁ vimokkhānaṁ samādhīnaṁ samāpattīnaṁ nekkhammānaṁ nissaraṇānaṁ pavivekānaṁ kusalānaṁ dhammānaṁ adhigamāya antarāyiko. **Tasmā**ti taṁkāraṇā. **Saramānenā**ti jānamānena sañjānamānena. **Visuddhāpekkhenā**ti vuṭṭhātukāmena visujjhitukāmena. **Santī** nāma **āpatti** ajjhāpannā vā hoti, āpajjitvā vā avuṭṭhitā. **Āvikātabbā**ti āvikātabbā saṁghamajjhe vā gaṇamajjhe vā ekapuggale vā. **Āvikatā hissa phāsu hotī**ti kissa phāsu hoti, paṭhamassa jhānassa adhigamāya phāsu hoti, dutiyassa jhānassa adhigamāya phāsu hoti, tatiyassa jhānassa adhigamāya phāsu hoti, catutthassa jhānassa adhigamāya phāsu hoti, jhānānaṁ vimokkhānaṁ samādhīnaṁ samāpattīnaṁ nekkhammānaṁ nissaraṇānaṁ pavivekānaṁ kusalānaṁ dhammānaṁ adhigamāya phāsu hotīti.

136. Tena kho pana samayena bhikkhū “Bhagavatā pātimokkhuddeso anuññāto”ti devasikaṁ pātimokkhaṁ uddisanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave devasikaṁ pātimokkhaṁ uddisitabbaṁ, yo uddiseyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi bhikkhave uposathe pātimokkhaṁ uddisitunti.

Tena kho pana samayena bhikkhū “Bhagavatā uposathe pātimokkhuddeso anuññāto”ti pakkhassa tikkhattuṁ pātimokkhaṁ uddisanti cātuddase pannarase aṭṭhamiyā ca pakkhassa. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave pakkhassa tikkhattuṁ pātimokkhaṁ uddisitabbaṁ, yo uddiseyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi bhikkhave sakiṁ pakkhassa cātuddase vā pannarase vā pātimokkhaṁ uddisitunti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū yathāparisāya pātimokkhaṁ uddisanti sakāya sakāya parisāya. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave yathāparisāya pātimokkhaṁ uddisitabbaṁ sakāya sakāya parisāya, yo uddiseyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi bhikkhave samaggānaṁ uposathakammanti.

Atha kho bhikkhūnaṁ etadahosi "Bhagavatā paññattaṁ 'samaggānaṁ uposathakamman'ti, kittāvatā nu kho sāmaggī hoti, yāvatā ekāvāso, udāhu sabbā pathavī"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave ettāvatā sāmaggī, yāvatā ekāvāsoti.

70. Mahākappinavatthu

137. Tena kho pana samayena āyasmā Mahākappino Rājagahe viharati Maddakucchimhi migadāye. Atha kho āyasmato Mahākappinassa rahogatassa paṭisallīnassa evaṁ cetaso parivitakko udapādi "gaccheyyaṁ vāhaṁ uposathaṁ na vā gaccheyyaṁ, gaccheyyaṁ vāhaṁ saṁghakammaṁ na vā gaccheyyaṁ, atha khvāhaṁ visuddho paramāya visuddhiyā"ti. Atha kho Bhagavā āyasmato Mahākappinassa cetasā cetoparivitakkamaññāya seyyathāpi nāma balavā puriso samiñjitaṁ vā bāhaṁ pasāreyya, pasāritaṁ vā bāhaṁ samiñjeyya, evameva Gijjhakūṭe pabbate antarahito Maddakucchimhi migadāye āyasmato Mahākappinassa sammukhe pāturahosi, nisīdi Bhagavā paññatte āsane. Āyasmāpi kho Mahākappino Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi, ekamantaṁ nisinnaṁ kho āyasmantaṁ Mahākappinaṁ Bhagavā etadavoca "nanu te kappina rahogatassa paṭisallīnassa evaṁ cetaso parivitakko udapādi gaccheyyaṁ vāhaṁ uposathaṁ na vā gaccheyyaṁ, gaccheyyaṁ vāhaṁ saṁghakammaṁ na vā gaccheyyaṁ, atha khvāhaṁ visuddho paramāya visuddhiyā"ti. Evaṁ bhante. Tumhe ce brāhmaṇā uposathaṁ na sakkarissatha na garukarissatha[1] na mānessatha na pūjessatha, atha ko carahi uposathaṁ sakkarissati garukarissati mānessati pūjessati. Gaccha tvaṁ brāhmaṇa uposathaṁ, mā no agamāsi. Gaccha tvaṁ saṁghakammaṁ, mā no agamāsīti. "Evaṁ bhante"ti kho āyasmā

1. Na garuṁ karissatha (Ka)

Mahākappino Bhagavato paccassosi. Atha kho Bhagavā āyasmantaṁ Mahākappinaṁ dhammiyā kathāya sandassetvā samādapetvā samuttejetvā sampahaṁsetvā seyyathāpi nāma balavā puriso samiñjitaṁ vā bāhaṁ pasāreyya, pasāritaṁ vā bāhaṁ samiñjeyya, evameva Maddakucchimhi migadāye āyasmato Mahākappinassa sammukhe antarahito Gijjhakūṭe pabbate pāturahosi.

71. Sīmānujānanā

138. Atha kho bhikkhūnaṁ etadahosi "Bhagavatā paññattaṁ 'ettāvatā sāmaggī, yāvatā ekāvāso'ti, kittāvatā nu kho ekāvāso hotī"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave sīmaṁ sammannituṁ. Evañca pana bhikkhave sammannitabbā, paṭhamaṁ nimittā kittetabbā pabbatanimittaṁ pāsāṇanimittaṁ vananimittaṁ rukkhanimittaṁ magganimittaṁ vammikanimittaṁ nadīnimittaṁ udakanimittaṁ. Nimitte kittetvā byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo—

139. "Suṇātu me bhante saṁgho, yāvatā samantā nimittā kittitā, yadi saṁghassa pattakallaṁ, saṁgho etehi nimittehi sīmaṁ sammanneyya samānasaṁvāsaṁ ekuposathaṁ[1], esā ñatti.

Suṇātu me bhante saṁgho, yāvatā samantā nimittā kittitā, saṁgho etehi nimittehi sīmaṁ sammannati samānasaṁvāsaṁ ekuposathaṁ, yassāyasmato khamati etehi nimittehi sīmāya sammuti[2] samānasaṁvāsāya ekuposathāya, so tuṇhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya. Sammatā sīmā saṁghena etehi nimittehi samānasaṁvāsā ekuposathā, khamati saṁghassa, tasmā tuṇhī, evametaṁ dhārayāmī"ti.

140. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū "Bhagavatā sīmāsammuti anuññātā"ti atimahatiyo sīmāyo sammannanti catuyojanikāpi pañcayojanikāpi chayojanikāpi. Bhikkhū uposathaṁ āgacchantā uddissamānepi pātimokkhe āgacchanti, uddiṭṭhamattepi āgacchanti,

---

1. Ekūposathaṁ (Ka) 2. Sammati (Syā)

antarāpi parivasanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave atimahatī sīmā sammannitabbā catuyojanikā vā pañcayojanikā vā chayojanikā vā, yo sammanneyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi bhikkhave tiyojanaparamaṁ sīmaṁ sammannituntі.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū nadīpārasīmaṁ[1] sammannanti. Uposathaṁ āgacchantā bhikkhūpi vuyhanti, pattāpi vuyhanti, cīvarānipi vuyhanti, Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave nadīpārasīmā sammannitabbā, yo sammanneyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi bhikkhave yatthassa dhuvanāvā vā dhuvasetu vā, evarūpaṁ nadīpārasīmaṁ sammannitunti.

72. Uposathāgārakathā

141. Tena kho pana samayena bhikkhū anupariveṇiyaṁ pātimokkhaṁ uddisanti asaṅketena. Āgantukā bhikkhū na jānanti "kattha vā ajjuposatho karīyissatī"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave anupariveṇiyaṁ pātimokkhaṁ uddisitabbaṁ asaṅketena, yo uddiseyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi bhikkhave uposathāgāraṁ sammannitvā uposathaṁ kātuṁ, yaṁ saṁgho ākaṅkhati vihāraṁ vā aḍḍhayogaṁ vā pāsādaṁ vā hammiyaṁ vā guhaṁ vā. Evañca pana bhikkhave sammannitabbaṁ, byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo—

"Suṇātu me bhante saṁgho, yadi saṁghassa pattakallaṁ, saṁgho itthannāmaṁ vihāraṁ uposathāgāraṁ sammanneyya, esā ñatti.

Suṇātu me bhante saṁgho, saṁgho itthannāmaṁ vihāraṁ uposathāgāraṁ sammannati, yassāyasmato khamati itthannāmassa vihārassa uposathāgārassa sammuti, so tuṇhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya. Sammato saṁghena itthannāmo vihāro uposathāgāraṁ, khamati saṁghassa, tasmā tuṇhī, evametaṁ dhārayāmī"ti.

Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse dve uposathāgārāni sammatāni honti. Bhikkhū ubhayattha sannipatanti "idha uposatho karīyissati, idha uposatho karīyissatī"ti. Bhagavato etamatthaṁ

---

1. Nadīpāraṁ sīmaṁ (Sī, Syā)

ārocesuṁ. Na bhikkhave ekasmiṁ āvāse dve uposathāgārāni sammannitabbāni, yo sammanneyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi bhikkhave ekaṁ samūhanitvā[1] ekattha uposathaṁ kātuṁ. Evañca pana bhikkhave samūhantabbaṁ, byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo—

"Suṇātu me bhante saṁgho, yadi saṁghassa pattakallaṁ, saṁgho itthannāmaṁ uposathāgāraṁ samūhaneyya,[2] esā ñatti.

Suṇātu me bhante saṁgho, saṁgho itthannāmaṁ uposathāgāraṁ samūhanati, yassāyasmato khamati itthannāmassa uposathāgārassa samugghāto, so tuṇhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya. Samūhataṁ saṁghena itthannāmaṁ uposathāgāraṁ, khamati saṁghassa, tasmā tuṇhī, evametaṁ dhārayāmī"ti.

73. Uposathappamukhānujānanā

142. Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse atikhuddakaṁ uposathāgāraṁ sammataṁ hoti tadahuposathe mahābhikkhusaṁgho sannipatito hoti. Bhikkhū asammatāya bhūmiyā nisinnā pātimokkhaṁ assosuṁ. Atha kho tesaṁ bhikkhunaṁ etadahosi "Bhagavatā paññattaṁ 'uposathāgāraṁ sammannitvā uposatho kātabbo'ti, mayañcamhā asammatāya bhūmiyā nisinnā pātimokkhaṁ assumhā, kato nu kho amhākaṁ uposatho, akato nu kho"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Sammatāya vā bhikkhave bhūmiyā nisinnā asammatāya vā yato pātimokkhaṁ suṇāti, katovassa uposatho. Tena hi bhikkhave saṁgho yāva mahantaṁ uposathappamukhaṁ[3] ākaṅkhati, tāva mahantaṁ uposathappamukhaṁ sammannatu. Evañca pana bhikkhave sammannitabbaṁ, paṭhamaṁ nimittā kittetabbā, nimitte kittetvā byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo—

"Suṇātu me bhante saṁgho, yāvatā samantā nimittā kittitā, yadi saṁghassa pattakallaṁ, saṁgho etehi nimittehi uposathappamukhaṁ sammanneyya, esā ñatti.

Suṇātu me bhante saṁgho, yāvatā samantā nimittā kittitā, saṁgho etehi nimittehi uposathappamukhaṁ sammannati,

---

1. Samuhanitvā (Ka) 2. Samuhaneyya (Ka) 3. Uposathamukhaṁ (Syā)

yassāyasmato khamati etehi nimittehi uposathappamukhassa sammuti, so tuṇhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya. Sammataṁ saṁghena etehi nimittehi uposathappamukhaṁ, khamati saṁghassa, tasmā tuṇhī, evametaṁ dhārayāmī"ti.

Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe navakā bhikkhū paṭhamataraṁ sannipatitvā "na tāva therā āgacchantī"ti pakkamiṁsu. Uposatho vikāle ahosi. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave tadahuposathe therehi bhikkhūhi paṭhamataraṁ sannipatitunti.

Tena kho pana samayena Rājagahe sambahulā āvāsā samānasīmā honti. Tattha bhikkhū "vivadanti amhākaṁ āvāse uposatho karīyatu, amhākaṁ āvāse uposatho karīyatū"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Idha pana bhikkhave sambahulā āvāsā samānasīmā honti. Tattha bhikkhū vivadanti "amhākaṁ āvāse uposatho karīyatu, amhākaṁ āvāse uposatho karīyatū"ti. Tehi bhikkhave bhikkhūhi sabbeheva ekajjhaṁ sannipatitvā uposatho kātabbo. Yattha vā pana thero bhikkhu viharati, tattha sannipatitvā uposatho kātabbo, na tveva vaggena saṁghena uposatho kātabbo, yo kareyya, āvatti dukkaṭassāti.

74. Avippavāsasīmānujānanā

143. Tena kho pana samayena āyasmā Mahākassapo Andhakavindā Rājagahaṁ uposathaṁ āgacchanto antarāmagge nadiṁ taranto manaṁ vūḷho ahosi, cīvarānissa[1] allāni. Bhikkhū āyasmantaṁ Mahākassapaṁ etadavocuṁ "kissa te āvuso cīvarāni allānī"ti. Idhāhaṁ āvuso Andhakavindā Rājagahaṁ uposathaṁ āgacchanto antarāmagge nadiṁ taranto manamhi vūḷho, tena me cīvarāni allānīti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Yā sā bhikkhave saṁghena sīmā sammatā samānasaṁvāsā ekuposathā, saṁgho taṁ sīmaṁ ticīvarena avippavāsaṁ sammannatu. Evañca pana bhikkhave sammannitabbā, byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo—

1. Tena cīvarānissa (Ka)

"Suṇātu me bhante saṁgho, yā sā saṁghena sīmā sammatā samānasaṁvāsā ekuposathā, yadi saṁghassa pattakallaṁ, saṁgho taṁ sīmaṁ ticīvarena avippavāsaṁ sammanneyya, esā ñatti.

Suṇātu me bhante saṁgho, yā sā saṁghena sīmā sammatā samānasaṁvāsā ekuposathā, saṁgho taṁ sīmaṁ ticīvarena avippavāsaṁ sammannati, yassāyasmato khamati etissā sīmāya ticīvarena avippavāsāya[1] sammuti, so tuṇhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya. Sammatā sā sīmā saṁghena ticīvarena avippavāsā[2], khamati saṁghassa, tasmā tuṇhī, evametaṁ dhārayāmī"ti.

Tena kho pana samayena bhikkhū "Bhagavatā ticīvarena avippavāsasammuti anuññātā"ti antaraghare cīvarāni nikkhipanti, tāni cīvarāni nassantipi ḍayhantipi undūrehipi khajjanti. Bhikkhū duccoḷā honti lūkhacīvarā. Bhikkhū evamāhaṁsu "kissa tumhe āvuso duccoḷā lūkhacīvarā"ti. Idha mayaṁ āvuso Bhagavatā "ticīvarena avippavāsasammuti anuññātā"ti antaraghare cīvarāni nikkhipimhā, tāni cīvarāni naṭṭhānipi daḍḍhānipi undūrehipi khāyitāni, tena mayaṁ duccoḷā lūkhacīvarāti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Yā sā bhikkhave saṁghena sīmā sammatā samānasaṁvāsā ekuposathā, saṁgho taṁ sīmaṁ ticīvarena avippavāsaṁ sammannatu ṭhapetvā gāmañca gāmūpacārañca, evañca pana bhikkhave sammannitabbā, byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo—

144. "Suṇātu me bhante saṁgho, yā sā saṁghena sīmā sammatā samānasaṁvāsā ekuposathā, yadi saṁghassa pattakallaṁ, saṁgho taṁ sīmaṁ ticīvarena avippavāsaṁ sammanneyya ṭhapetvā gāmañca gāmūpacārañca, esā ñatti.

Suṇātu me bhante saṁgho, yā sā saṁghena sīmā sammatā samānasaṁvāsā ekuposathā, saṁgho taṁ sīmaṁ ticīvarena avippavāsaṁ sammannati ṭhapetvā gāmañca gāmūpacārañca, yassāyasmato khamati etissā sīmāya ticīvarena avippavāsāya[3] sammuti ṭhapetvā gāmañca gāmūpacārañca, so tuṇhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya. Sammatā

---

1. Avippavāsassa (Syā) 2. Avippavāso (Syā) 3. Avippavāsassa (Syā)

sā sīmā saṁghena ticīvarena avippavāsā[1] ṭhapetvā gāmañca gāmūpacārañca, khamati saṁghassa, tasmā tuṇhī, evametaṁ dhārayāmī"ti.

75. Sīmāsamūhanana

Sīmaṁ bhikkhave sammannantena paṭhamaṁ samānasaṁvāsasīmā[2] sammannitabbā, pacchā ticīvarena avippavāso sammannitabbo. Sīmaṁ bhikkhave samūhanantena paṭhamaṁ ticīvarena avippavāso samūhantabbo, pacchā samānasaṁvāsasīmā samūhantabbā. Evañca pana bhikkhave ticīvarena avippavāso samūhantabbo, byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo—

145. "Suṇātu me bhante saṁgho, yo so saṁghena ticīvarena avippavāso sammato, yadi saṁghassa pattakallaṁ, saṁgho taṁ ticīvarena avippavāsaṁ samūhaneyya, esā ñatti.

Suṇātu me bhante saṁgho, yo so saṁghena ticīvarena avippavāso sammato, saṁgho taṁ ticīvarena avippavāsaṁ samūhanati, yassāyasmato khamati etassa ticīvarena avippavāsassa samugghāto, so tuṇhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya. Samūhato so saṁghena ticīvarena avippavāso, khamati saṁghassa, tasmā tuṇhī, evametaṁ dhārayāmī"ti.

Evañca pana bhikkhave sīmā[3] samūhantabbā, byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo—

146. "Suṇātu me bhante saṁgho, yā sā saṁghena sīmā sammatā samānasaṁvāsā ekuposathā, yadi saṁghassa pattakallaṁ, saṁgho taṁ sīmaṁ samūhaneyya samānasaṁvāsaṁ ekuposathaṁ, esā ñatti.

Suṇātu me bhante saṁgho, yā sā saṁghena sīmā sammatā samānasaṁvāsā ekuposathā, saṁgho taṁ sīmaṁ samūhanati samānasaṁvāsaṁ ekuposathaṁ, yassāyasmato khamati etissā sīmāya samānasaṁvāsāya ekuposathāya samugghāto, so tuṇhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya. Samūhatā sā sīmā saṁghena samānasaṁvāsā ekuposathā, khamati saṁghassa, tasmā tuṇhī, evametaṁ dhārayāmī"ti.

---

1. Avippavāso (Syā) 2. Samānasaṁvāsā sīmā (Syā) 3. Samānasaṁvāsā sīmā (Syā)

76. Gāmasīmādi

147. Asammatāya bhikkhave sīmāya aṭṭhapitāya yaṁ gāmaṁ vā nigamaṁ vā upanissāya viharati. Yā tassa vā gāmassa gāmasīmā, nigamassa vā nigamasīmā, ayaṁ tattha samānasaṁvāsā ekuposathā. Agāmake ce bhikkhave araññe samantā sattabbhantarā, ayaṁ tattha samānasaṁvāsā ekuposathā. Sabbā bhikkhave nadī asīmā, sabbo samuddo asīmo, sabbo jātassaro asīmo. Nadiyā vā bhikkhave samudde vā jātassare vā yaṁ majjhimassa purisassa samantā udakukkhepā, ayaṁ tattha samānasaṁvāsā ekuposathāti.

148. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū sīmāya sīmaṁ sambhindanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Yesaṁ bhikkhave sīmā paṭhamaṁ sammatā, tesaṁ taṁ kammaṁ dhammikaṁ akuppaṁ ṭhānārahaṁ. Yesaṁ bhikkhave sīmā pacchā sammatā, tesaṁ taṁ kammaṁ adhammikaṁ kuppaṁ aṭṭhānārahaṁ. Na bhikkhave sīmāya sīmā sambhinditabbā, yo sambhindeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū sīmāya sīmaṁ ajjhottharanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Yesaṁ bhikkhave sīmā paṭhamaṁ sammatā, tesaṁ taṁ kammaṁ dhammikaṁ akuppaṁ ṭhānārahaṁ. Yesaṁ bhikkhave sīmā pacchā sammatā, tesaṁ taṁ kammaṁ adhammikaṁ kuppaṁ aṭṭhānārahaṁ. Na bhikkhave sīmāya sīmā ajjhottharitabbā, yo ajjhotthareyya, āpatti dukkaṭassāti. Anujānāmi bhikkhave sīmaṁ sammannantena sīmantarikaṁ ṭhapetvā sīmaṁ sammannituntі.

77. Uposathabhedādi

149. Atha kho bhikkhūnaṁ etadahosi "kati nu kho uposathā"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Dveme bhikkhave uposathā cātuddasiko ca pannarasiko ca. Ime kho bhikkhave dve uposathāti.

Atha kho bhikkhūnaṁ etadahosi "kati nu kho uposathakammānī"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Cattārimāni bhikkhave

uposathakammāni, adhammena vaggaṁ uposathakammaṁ, adhammena samaggaṁ uposathakammaṁ, dhammena vaggaṁ uposathakammaṁ, dhammena samaggaṁ uposathakammanti. Tatra bhikkhave yadidaṁ adhammena vaggaṁ uposathakammaṁ, na bhikkhave evarūpaṁ uposathakammaṁ kātabbaṁ, na ca mayā evarūpaṁ uposathakammaṁ anuññātaṁ. Tatra bhikkhave yadidaṁ adhammena samaggaṁ uposathakammaṁ, na bhikkhave evarūpaṁ uposathakammaṁ kātabbaṁ, na ca mayā evarūpaṁ uposathakammaṁ anuññātaṁ. Tatra bhikkhave yadidaṁ dhammena vaggaṁ uposathakammaṁ, na bhikkhave evarūpaṁ uposathakammaṁ kātabbaṁ, na ca mayā evarūpaṁ uposathakammaṁ anuññātaṁ. Tatra bhikkhave yadidaṁ dhammena samaggaṁ uposathakammaṁ, evarūpaṁ bhikkhave uposathakammaṁ kātabbaṁ, evarūpañca mayā uposathakammaṁ anuññātaṁ. Tasmātiha bhikkhave evarūpaṁ uposathakammaṁ karissāma yadidaṁ dhammena samagganti. Evañhi vo bhikkhave sikkhitabbanti.

78. Saṁkhittena pātimokkhuddesādi

150. Atha kho bhikkhūnaṁ etadahosi "kati nu kho pātimokkhuddesā"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Pañcime bhikkhave pātimokkhuddesā, nidānaṁ uddisitvā avasesaṁ sutena sāvetabbaṁ, ayaṁ paṭhamo pātimokkhuddeso. Nidānaṁ uddisitvā cattāri pārājikāni uddisitvā avasesaṁ sutena sāvetabbaṁ, ayaṁ dutiyo pātimokkhuddeso. Nidānaṁ uddisitvā cattāri pārājikāni uddisitvā terasa saṁghādisese uddisitvā avasesaṁ sutena sāvetabbaṁ, ayaṁ tatiyo pātimokkhuddeso. Nidānaṁ uddisitvā cattāri pārājikāni uddisitvā terasa saṁghādisese uddisitvā dve aniyate uddisitvā avasesaṁ sutena sāvetabbaṁ, ayaṁ catuttho pātimokkhuddeso. Vitthāreneva pañcamo. Ime kho bhikkhave pañca pātimokkhuddesāti.

Tena kho pana samayena bhikkhū "Bhagavatā saṁkhittena pātimokkhuddeso anuññāto"ti sabbakālaṁ saṁkhittena pātimokkhaṁ uddisanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave saṁkhittena pātimokkhaṁ uddisitabbaṁ, yo uddiseyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena Kosalesu janapade aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe savarabhayaṁ[1] ahosi. Bhikkhū nāsakkhiṁsu vitthārena pātimokkhaṁ uddisituṁ. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave sati antarāye saṁkhittena pātimokkhaṁ uddisitunti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū asatipi antarāye saṁkhittena pātimokkhaṁ uddisanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave asati antarāye saṁkhittena pātimokkhaṁ uddisitabbaṁ, yo uddiseyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi bhikkhave sati antarāye saṁkhittena pātimokkhaṁ uddisituṁ. Tatrime antarāyā, rājantarāyo corantarāyo agyantarāyo udakantarāyo manussantarāyo amanussantarāyo vāḷantarāyo sarīsapantarāyo jīvitantarāyo brahmacariyantarāyoti. Anujānāmi bhikkhave evarūpesu antarāyesu saṁkhittena pātimokkhaṁ uddisituṁ, asati antarāye vitthārenāti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū saṁghamajjhe anajjhiṭṭhā dhammaṁ bhāsanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave saṁghamajjhe anajjhiṭṭhena dhammo bhāsitabbo, yo bhāseyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi bhikkhave therena bhikkhunā sāmaṁ vā dhammaṁ bhāsituṁ paraṁ vā ajjhesitunti.

79. Vinayapucchanakathā

151. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū saṁghamajjhe asammatā vinayaṁ pucchanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave saṁghamajjhe asammatena vinayo pucchitabbo, yo puccheyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi bhikkhave saṁghamajjhe sammatena vinayaṁ pucchituṁ. Evañca pana bhikkhave sammannitabbo, attanā vā[2] attānaṁ sammannitabbaṁ, parena vā paro sammannitabbo, kathañca attanāva attānaṁ sammannitabbaṁ, byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo—

1. Saṁcarabhayaṁ (Syā)
2. Attanāva (Syā)

"Suṇātu me bhante saṁgho, yadi saṁghassa pattakallaṁ, ahaṁ itthānnāmaṁ vinayaṁ puccheyyan"ti. Evaṁ attanāva attānaṁ sammannitabbaṁ.

Kathañca parena paro sammannitabbo, byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo—

"Suṇātu me bhante saṁgho, yadi saṁghassa pattakallaṁ, itthannāmo itthannāmaṁ vinayaṁ puccheyyā"ti. Evaṁ parena paro sammannitabboti.

Tena kho pana samayena pesalā bhikkhū saṁghamajjhe sammatā vinayaṁ pucchanti. Chabbaggiyā bhikkhū labhanti āghātaṁ, labhanti appaccayaṁ, vadhena tajjenti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave saṁghamajjhe sammatenapi parisaṁ oloketvā puggalaṁ tulayitvā vinayaṁ pucchituntі.

80. Vinayavissajjanakathā

152. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū saṁghamajjhe asammatā vinayaṁ vissajjenti[1]. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave saṁghamajjhe asammatena vinayo vissajjetabbo, yo vissajjeyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi bhikkhave saṁghamajjhe sammatena vinayaṁ vissajjetuṁ. Evañca pana bhikkhave sammannitabbaṁ, attanā vā[2] attānaṁ sammannitabbaṁ, parena vā paro sammannitabbo, kathañca attanāva attānaṁ sammannitabbaṁ, byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo—

"Suṇātu me bhante saṁgho, yadi saṁghassa pattakallaṁ, ahaṁ itthannāmena vinayaṁ puṭṭho vissajjeyyan"ti. Evaṁ attanāva attānaṁ sammannitabbaṁ.

Kathañca parena paro sammannitabbo, byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo—

"Suṇātu me bhante saṁgho, yadi saṁghassa pattakallaṁ, itthannāmo itthannāmena vinayaṁ puṭṭho vissajjeyyā"ti. Evaṁ parena paro sammannitabbo"ti.

---

1. Vissajjanti (Ka) 2. Attanāva (Syā)

Tena kho pana samayena pesalā bhikkhū saṁghamajjhe sammatā vinayaṁ vissajjenti. Chabbaggiyā bhikkhū labhanti āghātaṁ, labhanti appaccayaṁ, vadhena tajjenti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave saṁghamajjhe sammatenapi parisaṁ oloketvā puggalaṁ tulayitvā vinayaṁ vissajjetunti.

81. Codanākathā

153. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū anokāsakataṁ bhikkhuṁ āpattiyā codenti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave anokāsakato bhikkhu āpattiyā codetabbo, yo codeyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi bhikkhave okāsaṁ kārāpetvā āpattiyā codetuṁ "karotu āyasmā okāsaṁ ahaṁ taṁ vattukāmo"ti.

Tena kho pana samayena pesalā bhikkhū chabbaggiye bhikkhū okāsaṁ kārāpetvā āpattiyā codenti. Chabbaggiyā bhikkhū labhanti āghātaṁ, labhanti appaccayaṁ, vadhena tajjenti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave katepi okāse puggalaṁ tulayitvā āpattiyā codetunti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū "puramhākaṁ pesalā bhikkhū okāsaṁ kārāpentī"ti paṭikacceva suddhānaṁ bhikkhūnaṁ anāpattikānaṁ avatthusmiṁ akāraṇe okāsaṁ kārāpenti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave suddhānaṁ bhikkhūnaṁ anāpattikānaṁ avatthusmiṁ akāraṇe okāso kārāpetabbo, yo kārāpeyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi bhikkhave puggalaṁ tulayitvā okāsaṁ kātun[1] ti.

82. Adhammakammapaṭikkosanādi

154. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū saṁghamajjhe adhammakammaṁ karonti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave adhammakammaṁ kātabbaṁ, yo kareyya, āpatti dukkaṭassāti. Karontiyeva adhammakammaṁ. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave adhammakamme kayiramāne paṭikkositunti.

---

1. Kārāpetuṁ (Syā)

Tena kho pana samayena pesalā bhikkhū chabbaggiyehi bhikkhūhi adhammakamme kayiramāne paṭikkosanti. Chabbaggiyā bhikkhū labhanti āghātaṁ, labhanti appaccayaṁ, vadhena tajjenti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave diṭṭhimpi āvikātunti. Tesaṁyeva santike diṭṭhiṁ āvikaronti. Chabbaggiyā bhikkhū labhanti āghātaṁ, labhanti appaccayaṁ, vadhena tajjenti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave catūhi pañcahi paṭikkosituṁ, dvīhi tīhi diṭṭhiṁ āvikātuṁ, ekena adhiṭṭhātuṁ "na metaṁ khamatī"ti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū saṁghamajjhe pātimokkhaṁ uddisamānā sañcicca na sāventi. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave pātimokkhuddesakena sañcicca na sāvetabbaṁ, yo na sāveyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena āyasmā Udāyī saṁghassa pātimokkhuddesako hoti kākassarako. Atha kho āyasmato Udāyissa etadahosi "Bhagavatā paññattaṁ 'pātimokkhuddesakena sāvetabban'ti, ahañcamhi kākassarako, kathaṁ nu kho mayā paṭipajjitabban"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave pātimokkhuddesakena vāyamituṁ "kathaṁ sāveyyan"ti. Vāyamantassa anāpattīti.

Tena kho pana samayena Devadatto sagahaṭṭhāya parisāya pātimokkhaṁ uddisati. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave sagahaṭṭhāya parisāya pātimokkhaṁ uddisitabbaṁ, yo uddiseyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū saṁghamajjhe anajjhiṭṭhā pātimokkhaṁ uddisanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave saṁghamajjhe anajjhiṭṭhena pātimokkhaṁ uddisitabbaṁ, yo uddiseyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi bhikkhave therādhikaṁ[1] pātimokkhanti.

Aññatitthiyabhāṇavāro niṭṭhito paṭhamo[2].

---

1. Therādheyyaṁ (Aṭṭhakathāyaṁ pāṭhantaraṁ)
2. Ekādasamo (Ka)

83. Pātimokkhuddesaka-ajjhesanādi

155. Atha kho Bhagavā Rājagahe yathābhirantaṁ viharitvā yena Codanāvatthu tena cārikaṁ pakkāmi, anupubbena cārikaṁ caramāno yena Codanāvatthu tadavasari. Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse sambahulā bhikkhū viharanti, tattha thero bhikkhu bālo hoti abyatto, so na jānāti uposathaṁ vā uposathakammaṁ vā pātimokkhaṁ vā pātimokkhuddesaṁ vā. Atha kho tesaṁ bhikkhūnaṁ etadahosi "Bhagavatā paññattaṁ 'therādhikaṁ pātimokkhan'ti, ayañca amhākaṁ thero bālo abyatto, na jānāti uposathaṁ vā uposathakammaṁ vā pātimokkhaṁ vā pātimokkhuddesaṁ vā, kathaṁ nu kho amhehi paṭipajjitabban"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave yo tattha bhikkhu byatto paṭibalo, tassādheyyaṁ pātimokkhanti.

Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā bhikkhū viharanti bālā abyattā, te na jānanti uposathaṁ vā uposathakammaṁ vā pātimokkhaṁ vā pātimokkhuddesaṁ vā, te theraṁ ajjhesiṁsu "uddisatu bhante thero pātimokkhan"ti. So evamāha "na me āvuso vattatī"ti. Dutiyaṁ theraṁ ajjhesiṁsu "uddisatu bhante thero pātimokkhan"ti. Sopi evamāha "na me āvuso vattatī"ti. Tatiyaṁ theraṁ ajjhesiṁsu "uddisatu bhante thero pātimokkhan"ti. Sopi evamāha "na me āvuso vattatī"ti. Eteneva upāyena yāva saṁghanavakaṁ ajjhesiṁsu "uddisatu āyasmā pātimokkhan"ti. Sopi evamāha "na me bhante vattatī"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ.

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā bhikkhū viharanti bālā abyattā, te na jānanti uposathaṁ vā uposathakammaṁ vā pātimokkhaṁ vā pātimokkhuddesaṁ vā, te theraṁ ajjhesanti "uddisatu bhante thero pātimokkhan"ti. So evaṁ vadeti "na me āvuso vattatī"ti. Dutiyaṁ theraṁ ajjhesanti "uddisatu bhante thero pātimokkhan"ti. Sopi evaṁ vadeti "na me āvuso vattatī"ti.

tatiyaṁ theraṁ ajjhesanti “uddisatu bhante thero pātimokkhan”ti. Sopi evaṁ vadeti “na me āvuso vattatī”ti. Eteneva upāyena yāva saṁghanavakaṁ ajjhesanti “uddisatu āyasmā pātimokkhan”ti. Sopi evaṁ vadeti “na me bhante vattatī”ti. Tehi bhikkhave bhikkhūhi eko bhikkhu sāmantā āvāsā sajjukaṁ pāhetabbo “gacchāvuso saṁkhittena vā vitthārena vā pātimokkhaṁ pariyāpuṇitvāna āgacchāhī”ti.

Atha kho bhikkhūnaṁ etadahosi “kena nu kho pāhetabbo”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave therena bhikkhunā navaṁ bhikkhuṁ āṇāpetunti. Therena āṇattā navā bhikkhū na gacchanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave therena āṇattena agilānena na gantabbaṁ, yo na gaccheyya, āpatti dukkaṭassāti.

84. Pakkhagaṇanādi-uggahaṇānujānanā

156. Atha kho Bhagavā Codanāvatthusmiṁ yathābhirantaṁ viharitvā punadeva Rājagahaṁ paccāgañchi.

Tena kho pana samayena manussā bhikkhū piṇḍāya carante pucchanti “katimī bhante pakkhassā”ti. Bhikkhū evamāhaṁsu “na kho mayaṁ āvuso jānāmā”ti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “pakkhagaṇanamattampime samaṇā Sakyaputtiyā na jānanti, kiṁ panime aññaṁ kiñci kalyāṇaṁ jānissantī”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave pakkhagaṇanaṁ uggahetunti. Atha kho bhikkhūnaṁ etadahosi “kena nu kho pakkhagaṇanā uggahetabbā”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave sabbeheva pakkhagaṇanaṁ uggahetunti.

157. Tena kho pana samayena manussā bhikkhū piṇḍāya carante pucchanti “kīvatikā bhante bhikkhū”ti. Bhikkhū evamāhaṁsu “na kho mayaṁ āvuso jānāmā”ti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “aññamaññampime samaṇā Sakyaputtiyā na jānanti, kiṁ panime aññaṁ kiñci kalyāṇaṁ jānissantī”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave bhikkhū gaṇetunti.

Atha kho bhikkhūnaṁ etadahosi “kadā nu kho bhikkhū gaṇetabbā”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave tadahuposathe nāmaggena[1] vā gaṇetuṁ, salākaṁ vā gāhetunti.

158. Tena kho pana samayena bhikkhū ajānantā “ajjuposatho”ti dūraṁ gāmaṁ piṇḍāya caranti. Te uddissamānepi pātimokkhe āgacchanti, uddiṭṭhamattepi āgacchanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave ārocesuṁ ajjuposathoti.

Atha kho bhikkhūnaṁ etadahosi “kena nu kho ārocetabbo”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave therena bhikkhunā kālavato ārocetunti.

Tena kho pana samayena aññataro thero kālavato nassarati. Bhagavato etamatthaṁ arocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave bhattakālepi ārocetunti.

Bhattakālepi nassarati. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave yaṁ kālaṁ sarati, taṁ kālaṁ ārocetunti.

85. Pubbakaraṇānujānanā

159. Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse uposathāgāraṁ uklāpaṁ hoti. Āgantukā bhikkhū ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṁ hi nāma āvāsikā bhikkhū uposathāgāraṁ na sammajjissantī”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave uposathāgāraṁ sammajjitunti.

Atha kho bhikkhūnaṁ etadahosi “kena nu kho uposathāgāraṁ sammajjitabban”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave therena bhikkhunā navaṁ bhikkhuṁ āṇāpetunti.

Therena āṇattā navā bhikkhū na sammajjanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave therena āṇattena agilānena na sammajjitabbaṁ, yo na sammajjeyya, āpatti dukkaṭassāti.

---

1. Nāmamattena (Syā), gaṇamaggena (Ka)

160. Tena kho pana samayena uposathāgāre āsanaṁ apaññattaṁ hoti. Bhikkhū chamāyaṁ nisīdanti, gattānipi cīvarānipi paṁsukitāni honti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave uposathāgāre āsanaṁ paññapetunti.

Atha kho bhikkhūnaṁ etadahosi "kena nu kho uposathāgāre āsanaṁ paññapetabban"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave therena bhikkhunā navaṁ bhikkhuṁ āṇāpetunti.

Therena āṇattā navā bhikkhū na paññapenti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave therena āṇattena agilānena na paññapetabbaṁ, yo na paññapeyya, āpatti dukkaṭassāti.

161. Tena kho pana samayena uposathāgāre padīpo na hoti, bhikkhū andhakāre kāyampi cīvarampi akkamanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave uposathāgāre padīpaṁ kātunti.

Atha kho bhikkhūnaṁ etadahosi "kena nu kho uposathāgāre padīpo kātabbo"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave therena bhikkhunā navaṁ bhikkhuṁ āṇāpetunti.

Therena āṇattā navā bhikkhū na padīpenti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave therena āṇattena agilānena na padīpetabbo, yo na padīpeyya, āpatti dukkaṭassāti.

162. Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse āvāsikā bhikkhū neva pānīyaṁ upaṭṭhāpenti, na paribhojanīyaṁ upaṭṭhāpenti. Āgantukā bhikkhū ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "kathaṁ hi nāma āvāsikā bhikkhū neva pānīyaṁ upaṭṭhāpessanti, na paribhojanīyaṁ upaṭṭhāpessantī"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave pānīyaṁ paribhojanīyaṁ upaṭṭhāpetunti.

Atha kho bhikkhūnaṁ etadahosi "kena nu kho pānīyaṁ paribhojanīyaṁ upaṭṭhāpetabban"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave therena bhikkhunā navaṁ bhikkhuṁ āṇāpetunti.

Therena āṇattā navā bhikkhū na upaṭṭhāpenti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave therena āṇattena agilānena na upaṭṭhāpetabbaṁ, yo na upaṭṭhāpeyya, āpatti dukkaṭassāti.

86. Disaṁgamikādivatthu

163. Tena kho pana samayena sambahulā bhikkhū bālā abyattā disaṁgamikā ācariyupajjhāye āpucchiṁsu[1]. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ.

Idha pana bhikkhave sambahulā bhikkhū bālā abyattā disaṁgamikā ācariyupajjhāye āpucchanti[2]. Te[3] bhikkhave ācariyupajjhāyehi pucchitabbā "kahaṁ gamissatha kena saddhiṁ gamissathā"ti. Te ce bhikkhave bālā abyattā aññe bāle abyatte apadiseyyuṁ. Na bhikkhave ācariyupajjhāyehi anujānitabbā, anujāneyyuṁ ce, āpatti dukkaṭassa. Te ca bhikkhave bālā abyattā ananuññātā ācariyupajjhāyehi gaccheyyuṁ ce, āpatti dukkaṭassa.

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse sambahulā bhikkhū viharanti bālā abyattā, te na jānanti uposathaṁ vā uposathakammaṁ vā pātimokkhaṁ vā pātimokkhuddesaṁ vā. Tattha añño bhikkhu āgacchati bahussuto āgatāgamo dhammadharo vinayadharo mātikādharo paṇḍito byatto medhāvī lajjī kukkuccako sikkhākāmo. Tehi bhikkhave bhikkhūhi so bhikkhu saṅgahetabbo anuggahetabbo upalāpetabbo upaṭṭhāpetabbo cuṇṇena mattikāya dantakaṭṭhena mukhodakena, no ce saṅgaṇheyyuṁ anuggaṇheyyuṁ upalāpeyyuṁ upaṭṭhāpeyyuṁ cuṇṇena mattikāya dantakaṭṭhena mukhodakena, āpatti dukkaṭassa.

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā bhikkhū viharanti bālā abyattā, te na jānanti uposathaṁ vā uposathakammaṁ vā pātimokkhaṁ vā pātimokkhuddesaṁ vā. Tehi bhikkhave bhikkhūhi eko bhikkhu sāmantā āvāsā sajjukaṁ pāhetabbo "gacchāvuso saṁkhittena vā vitthārena vā pātimokkhaṁ pariyāpuṇitvā āgacchā"ti. Evañcetaṁ labhetha, iccetaṁ kusalaṁ. No ce labhetha, tehi bhikkhave

1. Na āpucchiṁsu (Ka) 2. Na āpucchanti (Ka) 3. Tehi (Ka)

bhikkhūhi sabbeheva yattha jānanti uposathaṁ vā uposathakammaṁ vā pātimokkhaṁ vā pātimokkhuddesaṁ vā, so āvāso gantabbo, no ce gaccheyyuṁ, āpatti dukkaṭassa.

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse sambahulā bhikkhū vassaṁ vasanti bālā abyattā, te na jānanti uposathaṁ vā uposathakammaṁ vā pātimokkhaṁ vā pātimokkhuddesaṁ vā. Tehi bhikkhave bhikkhūhi eko bhikkhu sāmantā āvāsā sajjukaṁ pāhetabbo "gacchāvuso saṁkhittena vā vitthārena vā pātimokkhaṁ pariyāpuṇitvā āgacchā"ti. Evañcetaṁ labhetha, iccetaṁ kusalaṁ. No ce labhetha, eko bhikkhu Satthāhakālikaṁ pāhetabbo "gacchāvuso saṁkhittena vā vitthārena vā pātimokkhaṁ pariyāpuṇitvā āgacchā"ti. Evañcetaṁ labhetha, iccetaṁ kusalaṁ. No ce labhetha, na bhikkhave tehi bhikkhūhi tasmiṁ āvāse vassaṁ vasitabbaṁ, vaseyyuṁ ce, āpatti dukkaṭassāti.

87. Pārisuddhidānakathā

164. Atha kho Bhagavā bhikkhū āmantesi "sannipatatha bhikkhave saṁgho uposathaṁ karissatī"ti. Evaṁ vutte aññataro bhikkhu Bhagavantaṁ etadavoca "atthi bhante bhikkhu gilāno, so anāgato"ti. Anujānāmi bhikkhave gilānena bhikkhunā pārisuddhiṁ dātuṁ. Evañca pana bhikkhave dātabbā. Tena gilānena bhikkhunā ekaṁ bhikkhuṁ upasaṅkamitvā ekaṁsaṁ uttarāsaṅgaṁ karitvā ukkuṭikaṁ nisīditvā añjaliṁ paggahetvā evamassa vacanīyo "pārisuddhiṁ dammi, pārisuddhiṁ me hara, pārisuddhiṁ me ārocehī"ti. Kāyena viññāpeti, vācāya viññāpeti, kāyena vācāya viññāpeti, dinnā hoti pārisuddhi. Na kāyena viññāpeti, na vācāya viññāpeti, na kāyena vācāya viññāpeti, na dinnā hoti pārisuddhi. Evañcetaṁ labhetha, iccetaṁ kusalaṁ. No ce labhetha, so bhikkhave gilāno bhikkhu mañcena vā pīṭhena vā saṁghamajjhe ānetvā uposatho kātabbo. Sace bhikkhave gilānupaṭṭhākānaṁ bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "sace kho mayaṁ gilānaṁ ṭhānā cāvessāma, ābādho vā abhivaḍḍhissati, kālaṁkiriyā vā bhavissatī"ti. Na bhikkhave gilāno bhikkhu ṭhānā cāvetabbo, saṁghena tattha gantvā

uposatho kātabbo, na tveva vaggena saṁghena uposatho kātabbo, kareyya ce, āpatti dukkaṭassa.

Pārisuddhihārako ce bhikkhave dinnāya pārisuddhiyā tattheva pakkamati, aññassa dātabbā pārisuddhi. Pārisuddhihārako ce bhikkhave dinnāya pārisuddhiyā tattheva vibbhamati -pa- kālaṁ karoti. Sāmaṇero paṭijānāti. Sikkhaṁ paccakkhātako paṭijānāti. Antimavatthuṁ ajjhāpannako paṭijānāti. Ummattako paṭijānāti. Khittacitto paṭijānāti. Vedanāṭṭo paṭijānāti. Āpattiyā adassane ukkhittako paṭijānāti. Āpattiyā appaṭikamme ukkhittako paṭijānāti. Pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhittako paṭijānāti. Paṇḍako paṭijānāti. Theyyasaṁvāsako paṭijānāti. Titthiyapakkantako paṭijānāti. Tiracchānagato paṭijānāti. Mātughātako paṭijānāti. Pitughātako paṭijānāti. Arahantaghātako paṭijānāti. Bhikkhunidūsako paṭijānāti. Saṁghabhedako paṭijānāti. Lohituppādako paṭijānāti. Ubhatobyañjanako paṭijānāti, aññassa dātabbā pārisuddhi.

Pārisuddhihārako ce bhikkhave dinnāya pārisuddhiyā antarāmagge pakkamati, anāhaṭā hoti pārisuddhi. Pārisuddhihārako ce bhikkhave dinnāya pārisuddhiyā antarāmagge vibbhamati -pa-. Ubhatobyañjanako paṭijānāti, anāhaṭā hoti pārisuddhi.

Pārisuddhihārako ce bhikkhave dinnāya pārisuddhiyā saṁghappatto pakkamati, āhaṭā hoti pārisuddhi. Pārisuddhihārako ce bhikkhave dinnāya pārisuddhiyā saṁghappatto vibbhamati -pa-. Ubhatobyañjanako paṭijānāti, āhaṭā hoti pārisuddhi.

Pārisuddhihārako ce bhikkhave dinnāya pārisuddhiyā saṁghappatto sutto na āroceti. Pamatto na āroceti. Samāpanno na āroceti, āhaṭā hoti pārisuddhi, pārisuddhihārakassa anāpatti.

Pārisuddhihārako ce bhikkhave dinnāya pārisuddhiyā saṁghappatto sañcicca na āroceti, āhaṭā hoti pārisuddhi, pārisuddhihārakassa āpatti dukkaṭassāti.

88. Chandadānakathā

165. Atha kho Bhagavā bhikkhū āmantesi "sannipatatha bhikkhave saṁgho kammaṁ karissatī"ti. Evaṁ vutte aññataro bhikkhu Bhagavantaṁ etadavoca "atthi bhante bhikkhu gilāno, so anāgato"ti. Anujānāmi bhikkhave gilānena bhikkhunā chandaṁ dātuṁ. Evañca pana bhikkhave dātabbo, tena gilānena bhikkhunā ekaṁ bhikkhuṁ upasaṅkamitvā ekaṁsaṁ uttarāsaṅgaṁ karitvā ukkuṭikaṁ nisīditvā añjaliṁ paggahetvā evamassa vacanīyo "chandaṁ dammi, chandaṁ me hara, chandaṁ me ārocehī"ti. Kāyena viññāpeti, vācāya viññāpeti, kāyena vācāya viññāpeti, dinno hoti chando. Na kāyena viññāpeti, na vācāya viññāpeti, na kāyena vācāya viññāpeti, na dinno hoti chando. Evañcetaṁ labhetha, iccetaṁ kusalaṁ. No ce labhetha, so bhikkhave gilāno bhikkhu mañcena vā pīṭhena vā saṁghamajjhe ānetvā kammaṁ kātabbaṁ. Sace bhikkhave gilānupaṭṭhākānaṁ bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "sace kho mayaṁ gilānaṁ ṭhānā cāvessāma, ābādho vā abhivaḍḍhissati, kālaṁkiriyā vā bhavissatī"ti. Na bhikkhave gilāno bhikkhu ṭhānā cāvetabbo, saṁghena tattha gantvā kammaṁ kātabbaṁ, na tveva vaggena saṁghena kammaṁ kātabbaṁ, kareyya ce, āpatti dukkaṭassa.

Chandahārako ce bhikkhave dinne chande tattheva pakkamati, aññassa dātabbo chando. Chandahārako ce bhikkhave dinne chande tattheva vibbhamati -pa- kālaṁ karoti. Sāmaṇero paṭijānāti. Sikkhaṁ paccakkhātako paṭijānāti. Antimavatthuṁ ajjhāpannako paṭijānāti. Ummattako paṭijānāti. Khittacitto paṭijānāti. Vedanāṭṭo paṭijānāti. Āpattiyā adassane ukkhittako paṭijānāti. Āpattiyā appaṭikamme ukkhittako paṭijānāti. Pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhittako paṭijānāti. Paṇḍako paṭijānāti. Theyyasaṁvāsako paṭijānāti. Titthiyapakkantako paṭijānāti. Tiracchānagato paṭijānāti. Mātughātako paṭijānāti. Pitughātako paṭijānāti. Arahantaghātako paṭijānāti. Bhikkhunidūsako paṭijānāti. Saṁghabhedako paṭijānāti. Lohituppādako paṭijānāti. Ubhatobyañjanako paṭijānāti, aññassa dātabbo chando.

Chandahārako ce bhikkhave dinne chande antarāmagge pakkamati, anāhaṭo hoti chando. Chandahārako ce bhikkhave dinne chande antarāmagge vibbhamati -pa-. Ubhatobyañjanako paṭijānāti, anāhaṭo hoti chando.

Chandahārako ce bhikkhave dinne chande saṁghappatto pakkamati, āhaṭo hoti chando. Chandahārako ce bhikkhave dinne chande saṁghappatto vibbhamati -pa-. Ubhatobyañjanako paṭijānāti, āhaṭo hoti chando.

Chandahārako ce bhikkhave dinne chande saṁghappatto sutto na āroceti. Pamatto na āroceti. Samāpanno na āroceti, āhaṭo hoti chando, chandahārakassa anāpatti.

Chandahārako ce bhikkhave dinne chande saṁghappatto sañcicca na āroceti, āhaṭo hoti chando, chandahārakassa āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi bhikkhave tadahuposathe pārisuddhiṁ dentena chandampi dātuṁ, santi saṁghassa karaṇīyanti.

89. Ñātakādiggahaṇakathā

166. Tena kho pana samayena aññataraṁ bhikkhuṁ tadahuposathe ñātakā gaṇhiṁsu. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ.

Idha pana bhikkhave bhikkhuṁ tadahuposathe ñātakā gaṇhanti, te ñātakā bhikkhūhi evamassu vacanīyā “iṅgha tumhe āyasmanto imaṁ bhikkhuṁ muhuttaṁ muñcatha, yāvāyaṁ bhikkhu uposathaṁ karotī”ti. Evañcetaṁ labhetha, iccetaṁ kusalaṁ. No ce labhetha, te ñātakā bhikkhūhi evamassu vacanīyā “iṅgha tumhe āyasmanto muhuttaṁ ekamantaṁ hotha, yāvāyaṁ bhikkhu pārisuddhiṁ detī”ti. Evañcetaṁ labhetha, iccetaṁ kusalaṁ. No ce labhetha, te ñātakā bhikkhūhi evamassu vacanīyā “iṅgha tumhe āyasmanto imaṁ bhikkhuṁ muhuttaṁ nissīmaṁ netha, yāva saṁgho uposathaṁ karotī”ti. Evañcetaṁ labhetha, iccetaṁ kusalaṁ. No ce labhetha, na tveva vaggena saṁghena uposatho kātabbo, kareyya ce, āpatti dukkaṭassa.

Idha pana bhikkhave bhikkhuṁ tadahuposathe rājāno gaṇhanti -pa- corā gaṇhanti. Dhuttā gaṇhanti. Bhikkhupaccatthikā gaṇhanti, te bhikkhupaccatthikā bhikkhūhi evamassu vacanīyā "iṅgha tumhe āyasmanto imaṁ bhikkhuṁ muhuttaṁ muñcatha, yāvāyaṁ bhikkhu uposathaṁ karotī"ti. Evañcetaṁ labhetha, iccetaṁ kusalaṁ. No ce labhetha, te bhikkhupaccatthikā bhikkhūhi evamassu vacanīyā "iṅgha tumhe āyasmanto muhuttaṁ ekamantaṁ hotha, yāvāyaṁ bhikkhu pārisuddhiṁ detī"ti. Evañcetaṁ labhetha, iccetaṁ kusalaṁ. No ce labhetha, te bhikkhupaccatthikā bhikkhūhi evamassu vacanīyā "iṅgha tumhe āyasmanto imaṁ bhikkhuṁ muhuttaṁ nissīmaṁ netha, yāva saṁgho uposathaṁ karotī"ti. Evañcetaṁ labhetha, iccetaṁ kusalaṁ. No ce labhetha, na tveva vaggena saṁghena uposatho kātabbo, kareyya ce, āpatti dukkaṭassāti.

90. Ummattakasammuti

167. Atha kho Bhagavā bhikkhū āmantesi "sannipatatha bhikkhave atthi saṁghassa karaṇīyan"ti. Evaṁ vutte aññataro bhikkhu Bhagavantaṁ etadavoca "atthi bhante Gaggo nāma bhikkhu ummattako, so anāgato"ti.

Dveme bhikkhave ummattakā. Atthi bhikkhave bhikkhu ummattako saratipi uposathaṁ napi sarati, saratipi saṁghakammaṁ napi sarati, atthi neva sarati. Āgacchatipi uposathaṁ napi āgacchati, āgacchatipi saṁghakammaṁ napi āgacchati, atthi neva āgacchati. Tatra bhikkhave yvāyaṁ ummattako saratipi uposathaṁ napi sarati, saratipi saṁghakammaṁ napi sarati, āgacchatipi uposathaṁ napi āgacchati, āgacchatipi saṁghakammaṁ napi āgacchati, anujānāmi bhikkhave evarūpassa ummattakassa ummattakasammutiṁ dātuṁ. Evañca pana bhikkhave dātabbā, byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo—

"Suṇātu me bhante saṁgho, Gaggo bhikkhu ummattako saratipi uposathaṁ napi sarati, saratipi saṁghakammaṁ napi sarati, āgacchatipi uposathaṁ napi āgacchati, āgacchatipi saṁghakammaṁ napi āgacchati, yadi saṁghassa pattakallaṁ, saṁgho Gaggassa bhikkhuno ummattakassa

ummattakasammutiṁ dadeyya, sareyya vā Gaggo bhikkhu uposathaṁ na vā sareyya, sareyya vā saṁghakammaṁ na vā sareyya, āgaccheyya vā uposathaṁ na vā āgaccheyya, āgaccheyya vā saṁghakammaṁ na vā āgaccheyya. Saṁgho saha vā Gaggena vinā vā Gaggena uposathaṁ kareyya, saṁghakammaṁ kareyya, esā ñatti.

Suṇātu me bhante saṁgho, Gaggo bhikkhu ummattako saratipi upothaṁ napi sarati, saratipi saṁghakammaṁ napi sarati, āgacchatipi uposathaṁ napi āgacchati, āgacchatipi saṁghakammaṁ napi āgacchati. Saṁgho Gaggassa bhikkhuno ummattakassa ummattakasammutiṁ deti, sareyya vā Gaggo bhikkhu uposathaṁ na vā sareyya, sareyya vā saṁghakammaṁ na vā sareyya, āgaccheyya vā uposathaṁ na vā āgaccheyya, āgaccheyya vā saṁghakammaṁ na vā āgaccheyya, saṁgho saha vā Gaggena vinā vā Gaggena uposathaṁ karissati, saṁghakammaṁ karissati. Yassāyasmato khamati Gaggassa bhikkhuno ummattakassa ummattakasammutiyā dānaṁ, sareyya vā Gaggo bhikkhu uposathaṁ na vā sareyya, sareyya vā saṁghakammaṁ na vā sareyya, āgaccheyya vā uposathaṁ na vā āgaccheyya, āgaccheyya vā saṁghakammaṁ na vā āgaccheyya, saṁgho saha vā Gaggena vinā vā Gaggena uposathaṁ karissati, saṁghakammaṁ karissati, so tuṇhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya.

Dinnā saṁghena Gaggassa bhikkhuno ummattakassa ummattakasammuti, sareyya vā Gaggo bhikkhu uposathaṁ na vā sareyya, sareyya vā saṁghakammaṁ na vā sareyya, āgaccheyya vā uposathaṁ na vā āgaccheyya, āgaccheyya vā saṁghakammaṁ na vā āgaccheyya, saṁgho saha vā Gaggena vinā vā Gaggena uposathaṁ karissati, saṁghakammaṁ karissati, khamati saṁghassa, tasmā tuṇhī, evametaṁ dhārayāmī”ti.

91. Saṁghuposathādippabheda

168. Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe cattāro bhikkhū viharanti. Atha kho tesaṁ bhikkhūnaṁ etadahosi “Bhagavatā paññattaṁ ‘uposatho kātabbo’ti, mayañcamhā cattāro janā, kathaṁ nu kho amhehi uposatho kātabbo”ti. Bhagavato

etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave catunnaṁ pātimokkhaṁ uddisitunti.

Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe tayo bhikkhū viharanti. Atha kho tesaṁ bhikkhūnaṁ etadahosi "Bhagavatā anuññātaṁ catunnaṁ pātimokkhaṁ uddisituṁ, mayañcamhā tayo janā, kathaṁ nu kho amhehi uposatho kātabbo"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave tiṇṇaṁ pārisuddhi-uposathaṁ kātuṁ. Evañca pana bhikkhave kātabbo, byattena bhikkhunā paṭibalena te bhikkhū ñāpetabbā—

"Suṇantu me āyasmantā, ajjuposatho pannaraso, yadāyasmantānaṁ pattakallaṁ, mayaṁ aññamaññaṁ pārisuddhi-uposathaṁ kareyyāmā"ti.

Therena bhikkhunā ekaṁsaṁ uttarāsaṅgaṁ karitvā ukkuṭikaṁ nisīditvā añjaliṁ paggahetvā te bhikkhū evamassu vacanīyā "parisuddho ahaṁ āvuso parisuddhoti maṁ dhāretha, parisuddho ahaṁ āvuso parisuddhoti maṁ dhāretha, parisuddho ahaṁ āvuso parisuddhoti maṁ dhārethā"ti.

Navakena bhikkhunā ekaṁsaṁ uttarāsaṅgaṁ karitvā ukkuṭikaṁ nisīditvā añjaliṁ paggahetvā te bhikkhū evamassu vacanīyā "parisuddho ahaṁ bhante parisuddhoti maṁ dhāretha, parisuddho ahaṁ bhante parisuddhoti maṁ dhāretha, parisuddho ahaṁ bhante parisuddhoti maṁ dhārethā"ti.

Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe dve bhikkhū viharanti. Atha kho tesaṁ bhikkhūnaṁ etadahosi "Bhagavato anuññātaṁ catunnaṁ pātimokkhaṁ uddisituṁ, tiṇṇannaṁ pārisuddhi-uposathaṁ kātuṁ, mayañcamhā dve janā, kathaṁ nu kho amhehi uposatho kātabbo"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave dvinnaṁ pārisuddhi-uposathaṁ kātuṁ. Evañca pana bhikkhave kātabbo, therena bhikkhunā ekaṁsaṁ uttarāsaṅgaṁ karitvā ukkuṭikaṁ nisīditvā añjaliṁ paggahetvā navo bhikkhu evamassa vacanīyo "parisuddho ahaṁ āvuso parisuddhoti maṁ dhārehi, parisuddho ahaṁ āvuso parisuddhoti maṁ dhārehi, parisuddho ahaṁ āvuso parisuddhoti maṁ dhārehī"ti.

Navakena bhikkhunā ekaṁsaṁ uttarāsaṅgaṁ karitvā ukkuṭikaṁ nisīditvā añjaliṁ paggahetvā thero bhikkhu evamassa vacanīyo “parisuddho ahaṁ bhante parisuddhoti maṁ dhāretha, parisuddho ahaṁ bhante parisuddhoti maṁ dhāretha, parisuddho ahaṁ bhante parisuddhoti maṁ dhārethā”ti.

Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe eko bhikkhu viharati. Atha kho tassa bhikkhuno etadahosi “Bhagavatā anuññātaṁ catunnaṁ pātimokkhaṁ uddisituṁ, tiṇṇannaṁ pārisuddhi-uposathaṁ kātuṁ, dvinnaṁ pārisuddhi-uposathaṁ kātuṁ, ahañcamhi ekako, kathaṁ nu kho mayā uposatho kātabbo”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe eko bhikkhu viharati. Tena bhikkhave bhikkhunā yattha bhikkhū paṭikkamanti upaṭṭhānasālāya vā maṇḍape vā rukkhamūle vā, so deso sammajjitvā pānīyaṁ paribhojanīyaṁ upaṭṭhāpetvā āsanaṁ paññapetvā padīpaṁ katvā nisīditabbaṁ. Sace aññe bhikkhū āgacchanti, tehi saddhiṁ uposatho kātabbo. No ce āgacchanti, “ajja me uposatho”ti adhiṭṭhātabbo, no ce adhiṭṭhaheyya, āpatti dukkaṭassa.

Tatra bhikkhave yattha cattāro bhikkhū viharanti, na ekassa pārisuddhiṁ āharitvā tīhi pātimokkhaṁ uddisitabbaṁ, uddiseyyuṁ ce, āpatti dukkaṭassa. Tatra bhikkhave yattha tayo bhikkhū viharanti, na ekassa pārisuddhiṁ āharitvā dvīhi pārisuddhi-uposatho kātabbo, kareyyuṁ ce, āpatti dukkaṭassa. Tatra bhikkhave yattha dve bhikkhū viharanti, na ekassa pārisuddhiṁ āharitvā ekena adhiṭṭhātabbo, adhiṭṭhaheyya ce, āpatti dukkaṭassāti.

92. Āpattipaṭikammavidhi

169. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu tadahuposathe āpattiṁ āpanno hoti. Atha kho tassa bhikkhuno etadahosi “Bhagavatā paññattaṁ ‘na sāpattikena uposatho kātabbo’ti, ahañcamhi āpattiṁ āpanno, kathaṁ nu kho mayā paṭipajjitabban”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Idha pana bhikkhave bhikkhu tadahuposathe āpattiṁ āpanno hoti, tena bhikkhave bhikkhunā ekaṁ bhikkhuṁ upasaṅkamitvā ekaṁsaṁ uttarāsaṅgaṁ karitvā ukkuṭikaṁ nisīditvā añjaliṁ

paggahetvā evamassa vacanīyo “ahaṁ āvuso itthannāmaṁ āpattiṁ āpanno, taṁ paṭidesemī”ti. Tena vattabbo “passasī”ti. “Āma passāmī”ti. “Āyatiṁ saṁvareyyāsī”ti.

Idha pana bhikkhave bhikkhu tadahuposathe āpattiyā vematiko hoti, tena bhikkhave bhikkhunā ekaṁ bhikkhuṁ upasaṅkamitvā ekaṁsaṁ uttarāsaṅgaṁ karitvā ukkuṭikaṁ nisīditvā añjaliṁ paggahetvā evamassa vacanīyo “ahaṁ āvuso itthannāmāya āpattiyā vematiko, yadā nibbematiko bhavissāmi, tadā taṁ āpattiṁ paṭikarissāmī”ti vatvā uposatho kātabbo, pātimokkhaṁ sotabbaṁ, na tveva tappaccayā uposathassa antarāyo kātabboti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū sabhāgaṁ āpattiṁ desenti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave sabhāgā āpatti desetabbā, yo deseyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū sabhāgaṁ āpattiṁ paṭiggaṇhanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave sabhāgā āpatti paṭiggahetabbā, yo paṭiggaṇheyya, āpatti dukkaṭassāti.

93. Āpatti-āvikaraṇavidhi

170. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu pātimokkhe uddissamāne āpattiṁ sarati, atha kho tassa bhikkhuno etadahosi “Bhagavatā paññattaṁ ‘na sāpattikena uposatho kātabbo’ti, ahañcamhi āpattiṁ āpanno, kathaṁ nu kho mayā paṭipajjitabban”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ.

Idha pana bhakkhave bhikkhu pātimokkhe uddissamāne āpattiṁ sarati, tena bhikkhave bhikkhunā sāmanto bhikkhu evamassa vacanīyo “ahaṁ āvuso itthannāmaṁ āpattiṁ āpanno, ito vuṭṭhahitvā taṁ āpattiṁ pāṭikarissāmī”ti vatvā uposatho kātabbo, pātimokkhaṁ sotabbaṁ, na tveva tappaccayā uposathassa antarāyo kātabbo.

Idha pana bhikkhave bhikkhu pātimokkhe uddissamāne āpattiyā vematiko hoti, tena bhikkhave bhikkhunā sāmanto bhikkhu evamassa

vacanīyo “ahaṁ āvuso itthannāmāya āpattiyā vematiko, yadā nibbematiko bhavissāmi, tadā taṁ āpattiṁ paṭikarissāmī”ti vatvā uposatho kātabbo, pātimokkhaṁ sotabbaṁ, na tveva tappaccayā uposathassa antarāyo kātabboti.

94. Sabhāgāpattipaṭikammavidhi

171. Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sabbo saṁgho sabhāgaṁ āpattiṁ āpanno hoti. Atha kho tesaṁ bhikkhūnaṁ etadahosi “Bhagavatā paññattaṁ ‘na sabhāgā āpatti desetabbā, na sabhāgā āpatti paṭiggahetabbā’ti, ayañca sabbo saṁgho sabhāgaṁ āpattiṁ āpanno, kathaṁ nu kho amhehi paṭipajjitabban”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ.

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sabbo saṁgho sabhāgaṁ āpattiṁ āpanno hoti, tehi bhikkhave bhikkhūhi eko bhikkhu sāmantā āvāsā sajjukaṁ pāhetabbo “gacchāvuso taṁ āpattiṁ paṭikaritvā āgaccha, mayaṁ te santike āpattiṁ paṭikarissāmā”ti. Evañcetaṁ labhetha, iccetaṁ kusalaṁ. No ce labhetha, byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo—

“Suṇātu me bhante saṁgho, ayaṁ sabbo saṁgho sabhāgaṁ āpattiṁ āpanno, yadā aññaṁ bhikkhuṁ suddhaṁ anāpattikaṁ passissati, tadā tassa santike taṁ āpattiṁ paṭikarissatī”ti vatvā uposatho kātabbo, pātimokkhaṁ uddisitabbaṁ, na tveva tappaccayā uposathassa antarāyo kātabbo.

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sabbo saṁgho sabhāgāya āpattiyā vematiko hoti, byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo—

“Suṇātu me bhante saṁgho, ayaṁ sabbo saṁgho sabhāgāya āpattiyā vematiko, yadā nibbematiko bhavissati, tadā taṁ āpattiṁ paṭikarissatī”ti vatvā uposatho kātabbo, pātimokkhaṁ uddisitabbaṁ, na tveva tappaccayā uposathassa antarāyo kātabbo.

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse vassūpagato saṁgho sabhāgaṁ āpattiṁ āpanno hoti, tehi bhikkhave bhikkhūhi eko bhikkhu sāmantā āvāsā sajjukaṁ pāhetabbo “gacchāvuso taṁ āpattiṁ paṭikaritvā āgaccha, mayaṁ te santike taṁ āpattiṁ paṭikarissāmā”ti. Evañcetaṁ labhetha, iccetaṁ kusalaṁ. No ce labhetha, eko bhikkhu sattāhakālikaṁ pāhetabbo “gacchāvuso taṁ āpattiṁ paṭikaritvā āgaccha, mayaṁ te santike taṁ āpattiṁ paṭikarissāmā”ti.

Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse sabbo saṁgho sabhāgaṁ āpattiṁ āpanno hoti, so na jānāti tassā āpattiyā nāmagottaṁ. Tattha añño bhikkhu āgacchati bahussuto āgatāgamo dhammadharo vinayadharo mātikādharo paṇḍito byatto medhāvī lajjī kukkuccako sikkhākāmo, tamenaṁ aññataro bhikkhu yena so bhikkhu tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā taṁ bhikkhuṁ etadavoca “yo nu kho āvuso evañcevañca karoti, kiṁ nāma so āpattiṁ āpajjatī”ti. So evamāha “yo kho āvuso evañcevañca karoti, imaṁ nāma so āpattiṁ āpajjati, imaṁ nāma tvaṁ āvuso āpattiṁ āpanno, paṭikarohi taṁ āpattin”ti. So evamāha “na kho ahaṁ āvuso ekova imaṁ āpattiṁ āpanno, ayaṁ sabbo saṁgho imaṁ āpattiṁ āpanno”ti. So evamāha “kiṁ te āvuso karissati paro āpanno vā anāpanno vā, iṅgha tvaṁ āvuso sakāya āpattiyā vuṭṭhāhī”ti. Atha kho so bhikkhu tassa bhikkhuno vacanena taṁ āpattiṁ paṭikaritvā yena te bhikkhū tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā te bhikkhū etadavoca “yo kira āvuso evañcevañca karoti, imaṁ nāma so āpattiṁ āpajjati, imaṁ nāma tumhe āvuso āpattiṁ āpannā, paṭikarotha taṁ āpattin”ti. Atha kho te bhikkhū na icchiṁsu tassa bhikkhuno vacanena taṁ āpattiṁ paṭikātuṁ. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ.

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse sabbo saṁgho sabhāgaṁ āpattiṁ āpanno hoti, so na jānāti tassā āpattiyā nāmagottaṁ. Tattha añño bhikkhu āgacchati bahussuto āgatāgamo

dhammadharo vinayadharo mātikādharo paṇḍito byatto medhāvī lajjī kukkuccako sikkhākāmo, tamenaṁ aññataro bhikkhu yena so bhikkhu tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā taṁ bhikkhuṁ evaṁ vadeti "yo nu kho āvuso evañcevañca karoti, kiṁ nāma so āpattiṁ āpajjatī"ti. So evaṁ vadeti "yo kho āvuso evañcevañca karoti, imaṁ nāma so āpattiṁ āpajjati, imaṁ nāma tvaṁ āvuso āpattiṁ āpanno, paṭikarohi taṁ āpattin"ti. So evaṁ vadeti "na kho ahaṁ āvuso ekova imaṁ āpattiṁ āpanno, ayaṁ sabbo saṁgho imaṁ āpattiṁ āpanno"ti. So evaṁ vadeti "kiṁ te āvuso karissati paro āpanno vā anāpanno vā, iṅgha tvaṁ āvuso sakāya āpattiyā vuṭṭhāhī"ti. So ce bhikkhave bhikkhu tassa bhikkhuno vacanena taṁ āpattiṁ paṭikaritvā yena te bhikkhū tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā te bhikkhū evaṁ vadeti "yo kira āvuso evañcevañca karoti, imaṁ nāma so āpattiṁ āpajjati, imaṁ nāma tumhe āvuso āpattiṁ āpannā, paṭikarotha taṁ āpattin"ti. Te ce bhikkhave bhikkhū tassa bhikkhuno vacanena taṁ āpattiṁ paṭikareyyuṁ, iccetaṁ kusalaṁ. No ce paṭikareyyuṁ, na te bhikkhave bhikkhū tena bhikkhunā akāmā vacanīyāti.

Codanāvatthubhāṇavāro niṭṭhito dutiyo.

---

95. Anāpattipannarasaka

172. Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatiṁsu cattāro vā atirekā vā, te na jāniṁsu "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino uposathaṁ akaṁsu pātimokkhaṁ uddisiṁsu, tehi uddissamāne pātimokkhe athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchiṁsu bahutarā. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ.

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te na jānanti

“atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddissamāne pātimokkhe athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā, tehi bhikkhave bhikkhūhi puna pātimokkhaṁ uddisitabbaṁ, uddesakānaṁ anāpatti. (1)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te na jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddissamāne pātimokkhe athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā, uddiṭṭhaṁ su-uddiṭṭhaṁ, avasesaṁ sotabbaṁ. Uddesakānaṁ anāpatti. (2)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te na jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddissamāne pātimokkhe athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā, uddiṭṭhaṁ su-uddiṭṭhaṁ, avasesaṁ sotabbaṁ. Uddesakānaṁ anāpatti. (3)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te na jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddiṭṭhamatte pātimokkhe athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā, tehi bhikkhave bhikkhūhi puna pātimokkhaṁ uddisitabbaṁ. Uddesakānaṁ anāpatti. (4)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te na jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti,

tehi uddiṭṭhamatte pātimokkhe athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā, uddiṭṭhaṁ su-uddiṭṭhaṁ, tesaṁ santike pārisuddhi ārocetabbā. Uddesakānaṁ anāpatti. (5)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te na jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddiṭṭhamatte pātimokkhe athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā, uddiṭṭhaṁ su-uddiṭṭhaṁ, tesaṁ santike pārisuddhi ārocetabbā. Uddesakānaṁ anāpatti. (6)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te na jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddiṭṭhamatte pātimokkhe avuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā, tehi bhikkhave bhikkhūhi puna pātimokkhaṁ uddisitabbaṁ. Uddesakānaṁ anāpatti. (7)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te na jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddiṭṭhamatte pātimokkhe avuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā, uddiṭṭhaṁ su-uddiṭṭhaṁ, tesaṁ santike pārisuddhi ārocetabbā. Uddesakānaṁ anāpatti. (8)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te na jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddiṭṭhamatte pātimokkhe avuṭṭhitāya parisāya athaññe

āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā, uddiṭṭhaṁ su-uddiṭṭhaṁ, tesaṁ santike pārisuddhi ārocetabbā. Uddesakānaṁ anāpatti. (9)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te na jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddiṭṭhamatte pātimokkhe ekaccāya vuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā, tehi bhikkhave bhikkhūhi puna pātimokkhaṁ uddisitabbaṁ. Uddesakānaṁ anāpatti. (10)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te na jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddiṭṭhamatte pātimokkhe ekaccāya vuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā, uddiṭṭhaṁ su-uddiṭṭhaṁ, tesaṁ santike pārisuddhi ārocetabbā. Uddesakānaṁ anāpatti. (11)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te na jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddiṭṭhamatte pātimokkhe ekaccāya vuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā, uddiṭṭhaṁ su-uddiṭṭhaṁ, tesaṁ santike pārisuddhi ārocetabbā. Uddesakānaṁ anāpatti. (12)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te na jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddiṭṭhamatte pātimokkhe sabbāya vuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā, tehi bhikkhave bhikkhūhi puna pātimokkhaṁ uddisitabbaṁ. Uddesakānaṁ anāpatti. (13)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te na jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddiṭṭhamatte pātimokkhe sabbāya vuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā, uddiṭṭhaṁ su-uddiṭṭhaṁ, tesaṁ santike pārisuddhi ārocetabbā. Uddesakānaṁ anāpatti. (14)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te na jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddiṭṭhamatte pātimokkhe sabbāya vuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā, uddiṭṭhaṁ su-uddiṭṭhaṁ, tesaṁ santike pārisuddhi ārocetabbā. Uddesakānaṁ anāpatti. (15)

Anāpattipannarasakaṁ niṭṭhitaṁ.

---

96. Vaggāvaggasaññīpannarasaka

173. Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā vaggasaññino uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddissamāne pātimokkhe athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā, tehi bhikkhave bhikkhūhi puna pātimokkhaṁ uddisitabbaṁ. Uddesakānaṁ āpatti dukkaṭassa. (1)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā vaggasaññino uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddissamāne pātimokkhe athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti

samasamā, uddiṭṭhaṁ su-uddiṭṭhaṁ, avasesaṁ sotabbaṁ. Uddesakānaṁ āpatti dukkaṭassa. (2)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā vaggasaññino uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddissamāne pātimokkhe athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā, uddiṭṭhaṁ su-uddiṭṭhaṁ, avasesaṁ sotabbaṁ. Uddesakānaṁ āpatti dukkaṭassa. (3)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā vaggasaññino uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddiṭṭhamatte pātimokkhe -pa- avuṭṭhitāya parisāya -pa- ekaccāya vuṭṭhitāya parisāya -pa- sabbāya vuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā -pa- samasamā -pa- thokatarā, uddiṭṭhaṁ su-uddiṭṭhaṁ, tesaṁ santike pārisuddhi ārocetabbā. Uddesakānaṁ āpatti dukkaṭassa. (4-15)

Vaggāvaggasaññipannarasakaṁ niṭṭhitaṁ.

---

97. Vematikapannarasaka

174. Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te "kappati nu kho amhākaṁ uposatho kātuṁ, na nu kho kappatī"ti vematikā uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddissamāne pātimokkhe athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā, tehi bhikkhave bhikkhūhi puna pātimokkhaṁ uddisitabbaṁ. Uddesakānaṁ āpatti dukkaṭassa. (1)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te "kappati nu kho amhākaṁ uposatho kātuṁ, na nu kho kappatī"ti vematikā uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddissamāne pātimokkhe athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā, uddiṭṭhaṁ su-uddiṭṭhaṁ, avasesaṁ sotabbaṁ. Uddesakānaṁ āpatti dukkaṭassa. (2)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te "kappati nu kho amhākaṁ uposatho kātuṁ, na nu kho kappatī"ti vematikā uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddissamāne pātimokkhe athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā, uddiṭṭhaṁ su-uddiṭṭhaṁ, avasesaṁ sotabbaṁ. Uddesakānaṁ āpatti dukkaṭassa. (3)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te "kappati nu kho amhākaṁ uposatho kātuṁ, na nu kho kappatī"ti vematikā uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti. Tehi uddiṭṭhamatte pātimokkhe -pa- avuṭṭhitāya parisāya -pa- ekaccāya vuṭṭhitāya parisāya -pa- sabbāya vuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā -pa- samasamā -pa- thokatarā, uddiṭṭhaṁ su-uddiṭṭhaṁ, tesaṁ santike pārisuddhi ārocetabbā. Uddesakānaṁ āpatti dukkaṭassa. (4-15)

Vematikapannarasakaṁ niṭṭhitaṁ.

---

98. Kukkuccapakatapannarasaka

175. Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te "kappateva

amhākaṁ uposatho kātuṁ, nāmhākaṁ na kappatī”ti kukkuccapakatā uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddissamāne pātimokkhe athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā, tehi bhikkhave bhikkhūhi puna pātimokkhaṁ uddisitabbaṁ. Uddesakānaṁ āpatti dukkaṭassa. (1)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti, te “kappateva amhākaṁ uposatho kātuṁ, nāmhākaṁ na kappatī”ti kukkuccapakatā uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddissamāne pātimokkhe athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā, uddiṭṭhaṁ su-uddiṭṭhaṁ, avasesaṁ sotabbaṁ. Uddesakānaṁ āpatti dukkaṭassa. (2)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti, te “kappateva amhākaṁ uposatho kātuṁ, nāmhākaṁ na kappatī”ti kukkuccapakatā uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddissamāne pātimokkhe athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā, uddiṭṭhaṁ su-uddiṭṭhaṁ, avasesaṁ sotabbaṁ. Uddesakānaṁ āpatti dukkaṭassa. (3)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti, te “kappateva amhākaṁ uposatho kātuṁ, nāmhākaṁ na kappatī”ti kukkuccapakatā uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddiṭṭhamatte pātimokkhe -pa- avuṭṭhitāya parisāya -pa- ekaccāya vuṭṭhitāya parisāya -pa- sabbāya vuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā -pa- samasamā -pa- thokatarā, uddiṭṭhaṁ su-uddiṭṭhaṁ, tesaṁ santike pārisuddhi ārocetabbā. Uddesakānaṁ āpatti dukkaṭassa. (4-15)

Kukkuccapakatapannarasakaṁ niṭṭhitaṁ.

99. Bhedapurekkhārapannarasaka

176. Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te "nassantete, vinassantete, ko tehi attho"ti bhedapurekkhārā uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddissamāne pātimokkhe athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā, tehi bhikkhave bhikkhūhi puna pātimokkhaṁ uddisitabbaṁ. Uddesakānaṁ āpatti thullaccayassa. (1)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te "nassantete, vinassantete, ko tehi attho"ti bhedapurekkhārā uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddissamāne pātimokkhe athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā, uddiṭṭhaṁ su-uddiṭṭhaṁ, avasesaṁ sotabbaṁ. Uddesakānaṁ āpatti thullaccayassa. (2)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te "nassantete, vinassantete, ko tehi attho"ti bhedapurekkhārā uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddissamāne pātimokkhe athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā, uddiṭṭhaṁ su-uddiṭṭhaṁ, avasesaṁ sotabbaṁ. Uddesakānaṁ āpatti thullaccayassa. (3)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te "nassantete, vinassantete, ko tehi attho"ti bhedapurekkhārā uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddiṭṭhamatte pātimokkhe athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā, tehi bhikkhave bhikkhūhi puna pātimokkhaṁ uddisitabbaṁ. Uddesakānaṁ āpatti thullaccayassa. (4)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te "nassantete, vinassantete, ko tehi attho"ti bhedapurekkhārā uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddiṭṭhamatte pātimokkhe athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā, uddiṭṭhaṁ su-uddiṭṭhaṁ, tesaṁ santike pārisuddhi ārocetabbā. Uddesakānaṁ āpatti thullaccayassa. (5)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te "nassantete, vinassantete, ko tehi attho"ti bhedapurekkhārā uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddiṭṭhamatte pātimokkhe athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā, uddiṭṭhaṁ su-uddiṭṭhaṁ, tesaṁ santike pārisuddhi ārocetabbā. Uddesakānaṁ āpatti thullaccayassa. (6)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te "nassantete, vinassantete, ko tehi attho"ti bhedapurekkhārā uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddiṭṭhamatte pātimokkhe avuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā, tehi bhikkhave bhikkhūhi puna pātimokkhaṁ uddisitabbaṁ. Uddesakānaṁ āpatti thullaccayassa. (7)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te "nassantete, vinassantete, ko tehi attho"ti bhedapurekkhārā uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddiṭṭhamatte pātimokkhe avuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā, uddiṭṭhaṁ su-uddiṭṭhaṁ, tesaṁ santike pārisuddhi ārocetabbā. Uddesakānaṁ āpatti thullaccayassa. (8)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te "nassantete, vinassantete, ko tehi attho"ti bhedapurekkhārā uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddiṭṭhamatte pātimokkhe avuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā, uddiṭṭhaṁ su-uddiṭṭhaṁ, tesaṁ santike pārisuddhi ārocetabbā. Uddesakānaṁ āpatti thullaccayassa. (9)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te "nassantete, vinassantete, ko tehi attho"ti bhedapurekkhārā uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddiṭṭhamatte pātimokkhe ekaccāya vuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā, tehi bhikkhave bhikkhūhi puna pātimokkhaṁ uddisitabbaṁ. Uddesakānaṁ āpatti thullaccayassa. (10)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te "nassantete, vinassantete, ko tehi attho"ti bhedapurekkhārā uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddiṭṭhamatte pātimokkhe ekaccāya vuṭṭhitāya pārisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā, uddiṭṭhaṁ su-uddiṭṭhaṁ, tesaṁ santike pārisuddhi ārocetabbā. Uddesakānaṁ āpatti thullaccayassa. (11)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te "nassantete, vinassantete, ko tehi attho"ti bhedapurekkhārā uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddiṭṭhamatte pātimokkhe ekaccāya vuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā,

uddiṭṭhaṁ su-uddiṭṭhaṁ, tesaṁ santike pārisuddhi ārocetabbā. Uddesakānaṁ āpatti thullaccayassa. (12)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te "nassantete, vinassantete, ko tehi attho"ti bhedapurekkhārā uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddiṭṭhamatte pātimokkhe sabbāya vuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā, tehi bhikkhave bhikkhūhi puna pātimokkhaṁ uddisitabbaṁ. Uddesakānaṁ āpatti thullaccayassa. (13)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te "nassantete, vinassantete, ko tehi attho"ti bhedapurekkhārā uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddiṭṭhamatte pātimokkhe sabbāya vuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā, uddiṭṭhaṁ su-uddiṭṭhaṁ, tesaṁ santike pārisuddhi ārocetabbā. Uddesakānaṁ āpatti thullaccayassa. (14)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te "nassantete, vinassantete, ko tehi attho"ti bhedapurekkhārā uposathaṁ karonti pātimokkhaṁ uddisanti, tehi uddiṭṭhamatte pātimokkhe sabbāya vuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā, uddiṭṭhaṁ su-uddiṭṭhaṁ, tesaṁ santike pārisuddhi ārocetabbā. Uddesakānaṁ āpatti thullaccayassa. (15)

Bhedapurekkhārapannarasakaṁ niṭṭhitaṁ.

Pañcavīsatikā niṭṭhitā.

100. Sīmokkantikapeyyāla

177. Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahuposathe sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti cattāro vā atirekā vā, te na jānanti "aññe āvāsikā bhikkhū antosīmaṁ okkamantī"ti -pa- te na jānanti "aññe āvāsikā bhikkhū antosīmaṁ okkantā"ti -pa- te na passanti aññe āvāsike bhikkhū antosīmaṁ okkamante -pa- te na passanti aññe āvāsike bhikkhū antosīmaṁ okkante -pa- te na suṇanti "aññe āvāsikā bhikkhū antosīmaṁ okkamantī"ti -pa- te na suṇanti "aññe āvāsikā bhikkhū antosīmaṁ okkantā"ti -pa-.

> Āvāsikena āvāsikā ekasatapañcasattati tikanayato, āvāsikena āgantukā, āgantukena āvāsikā, āgantukena āgantukā, peyyālamukhena satta tikasatāni honti.

178. Idha pana bhikkhave āvāsikānaṁ bhikkhūnaṁ cātuddaso hoti āgantukānaṁ pannaraso, sace āvāsikā bahutarā honti, āgantukehi āvāsikānaṁ anuvattitabbaṁ. Sace samasamā honti, āgantukehi āvāsikānaṁ anuvattitabbaṁ. Sace āgantukā bahutarā honti, āvāsikehi āgantukānaṁ anuvattitabbaṁ.

Idha pana bhikkhave āvāsikānaṁ bhikkhūnaṁ pannaraso hoti āgantukānaṁ cātuddaso, sace āvāsikā bahutarā honti, āgantukehi āvāsikānaṁ anuvattitabbaṁ. Sace samasamā honti, āgantukehi āvāsikānaṁ anuvattitabbaṁ. Sace āgantukā bahutarā honti, āvāsikehi āgantukānaṁ anuvattitabbaṁ.

Idha pana bhikkhave āvāsikānaṁ bhikkhūnaṁ pāṭipado hoti āgantukānaṁ pannaraso, sace āvāsikā bahutarā honti, āvāsikehi āgantukānaṁ nākāmā dātabbā sāmaggī, āgantukehi nissīmaṁ gantvā uposatho kātabbo. Sace samasamā honti, āvāsikehi āgantukānaṁ nākāmā dātabbā sāmaggī, āgantukehi

nissīmaṁ gantvā uposatho kātabbo. Sace āgantukā bahutarā honti, āvāsikehi āgantukānaṁ sāmaggī vā dātabbā nissīmaṁ vā gantabbaṁ.

Idha pana bhikkhave āvāsikānaṁ bhikkhūnaṁ pannaraso hoti āgantukānaṁ pāṭipado, sace āvāsikā bahutarā honti, āgantukehi āvāsikānaṁ sāmaggī vā dātabbā nissīmaṁ vā gantabbaṁ. Sace samasamā honti, āgantukehi āvāsikānaṁ sāmaggī vā dātabbā nissīmaṁ vā gantabbaṁ. Sace āgantukā bahutarā honti, āgantukehi āvāsikānaṁ nākāmā dātabbā sāmaggī, āvāsikehi nissīmaṁ gantvā uposatho kātabbo.

101. Liṅgādidassana

179. Idha pana bhikkhave āgantukā bhikkhū passanti āvāsikānaṁ bhikkhūnaṁ āvāsikākāraṁ āvāsikaliṅgaṁ āvāsikanimittaṁ āvāsikuddesaṁ supaññattaṁ mañcapīṭhaṁ bhisibibbohanaṁ pānīyaṁ paribhojanīyaṁ sūpaṭṭhitaṁ pariveṇaṁ susammaṭṭhaṁ, passitvā vematikā honti "atthi nu kho āvāsikā bhikkhū natthi nu kho"ti, te vematikā na vicinanti, avicinitvā uposathaṁ karonti, āpatti dukkaṭassa. Te vematikā vicinanti, vicinitvā na passanti, apassitvā uposathaṁ karonti, anāpatti. Te vematikā vicinanti vicinitvā passanti, passitvā ekato uposathaṁ karonti, anāpatti. Te vematikā vicinanti, vicinitvā passanti, passitvā pāṭekkaṁ uposathaṁ karonti, āpatti dukkaṭassa. Te vematikā vicinanti, vicinitvā passanti, passitvā "nassantete, vinassantete, ko tehi attho"ti bhedapurekkhārā uposathaṁ karonti, āpatti thullaccayassa.

Idha pana bhikkhave āgantukā bhikkhū suṇanti āvāsikānaṁ bhikkhūnaṁ āvāsikākāraṁ āvāsikaliṅgaṁ āvāsikanimittaṁ āvāsikuddesaṁ caṅkamantānaṁ padasaddaṁ sajjhāyasaddaṁ ukkāsitasaddaṁ khipitasaddaṁ, sutvā vematikā honti "atthi nu kho āvāsikā bhikkhū natthi nu kho"ti, te vematikā na vicinanti, avicinitvā uposathaṁ karonti, āpatti dukkaṭassa. Te vematikā vicinanti, vicinitvā na passanti, apassitvā

uposathaṁ karonti, anāpatti. Te vematikā vicinanti, vicinitvā passanti, passitvā ekato uposathaṁ karonti, anāpatti. Te vematikā vicinanti, vicinitvā passanti, passitvā pāṭekkaṁ uposathaṁ karonti, āpatti dukkaṭassa. Te vematikā vicinanti, vicinitvā passanti, passitvā "nassantete, vinassantete, ko tehi attho"ti bhedapurekkhārā uposathaṁ karonti, āpatti thullaccayassa.

Idha pana bhikkhave āvāsikā bhikkhū passanti āgantukānaṁ bhikkhūnaṁ āgantukākāraṁ āgantukaliṅgaṁ āgantukanimittaṁ āgantukuddesaṁ aññātakaṁ pattaṁ aññātakaṁ cīvaraṁ aññātakaṁ nisīdanaṁ pādānaṁ dhotaṁ udakanissekaṁ, passitvā vematikā honti "atthi nu kho āgantukā bhikkhū natthi nu kho"ti, te vematikā na vicinanti, avicinitvā uposathaṁ karonti, āpatti dukkaṭassa. Te vematikā vicinanti, vicinitvā na passanti, apassitvā uposathaṁ karonti, anāpatti. Te vematikā vicinanti, vicinitvā passanti, passitvā ekato uposathaṁ karonti, anāpatti. Te vematikā vicinanti, vicinitvā passanti, passitvā pāṭekkaṁ uposathaṁ karonti, āpatti dukkaṭassa. Te vematikā vicinanti, vicinitvā passanti, passitvā "nassantete, vinassantete, ko tehi attho"ti bhedapurekkhārā uposathaṁ karonti, āpatti thullaccayassa.

Idha pana bhikkhave āvāsikā bhikkhū suṇanti āgantukānaṁ bhikkhūnaṁ āgantukākāraṁ āgantukaliṅgaṁ āgantukanimittaṁ āgantukuddesaṁ āgacchantānaṁ padasaddaṁ upāhanapapphoṭanasaddaṁ ukkāsitasaddaṁ khipitasaddaṁ, sutvā vematikā honti "atthi nu kho āgantukā bhikkhū natthi nu kho"ti, te vematikā na vicinanti, avicinitvā uposathaṁ karonti, āpatti dukkaṭassa. Te vematikā vicinanti, vicinitvā na passanti, apassitvā uposathaṁ karonti, anāpatti. Te vematikā vicinanti, vicinitvā passanti, passitvā ekato uposathaṁ karonti, anāpatti. Te vematikā vicinanti, vicinitvā passanti, passitvā pāṭekkaṁ uposathaṁ karonti, āpatti dukkaṭassa. Te vematikā vicinanti, vicinitvā passanti, passitvā "nassantete, vinassantete, ko tehi attho"ti bhedapurekkhārā uposathaṁ karonti, āpatti thullaccayassa.

102. Nānāsaṁvāsakādīhi uposathakaraṇaṁ

180. Idha pana bhikkhave āgantukā bhikkhū passanti āvāsike bhikkhū nānāsaṁvāsake, te samānasaṁvāsakadiṭṭhiṁ paṭilabhanti, samānasaṁvāsakadiṭṭhiṁ paṭilabhitvā na pucchanti, apucchitvā ekato uposathaṁ karonti, anāpatti. Te pucchanti, pucchitvā nābhivitaranti, anabhivitaritvā ekato uposathaṁ karonti, āpatti dukkaṭassa. Te pucchanti, pucchitvā nābhivitaranti, anabhivitaritvā pāṭekkaṁ uposathaṁ karonti, anāpatti.

Idha pana bhikkhave āgantukā bhikkhū passanti āvāsike bhikkhū samānasaṁvāsake, te nānāsaṁvāsakadiṭṭhiṁ paṭilabhanti, nānāsaṁvāsakadiṭṭhiṁ paṭilabhitvā na pucchanti, apucchitvā ekato uposathaṁ karonti, āpatti dukkaṭassa. Te pucchanti, pucchitvā abhivitaranti, abhivitaritvā pāṭekkaṁ uposathaṁ karonti, āpatti dukkaṭassa. Te pucchanti, pucchitvā abhivitaranti, abhivitaritvā ekato uposathaṁ karonti, anāpatti.

Idha pana bhikkhave āvāsikā bhikkhū passanti āgantuke bhikkhū nānāsaṁvāsake, te samānasaṁvāsakadiṭṭhiṁ paṭilabhanti, samānasaṁvāsakadiṭṭhiṁ paṭilabhitvā na pucchanti, apucchitvā ekato uposathaṁ karonti, anāpatti. Te pucchanti, pucchitvā nābhivitaranti, anabhivitaritvā ekato uposathaṁ karonti, āpatti dukkaṭassa. Te pucchanti, pucchitvā nābhivitaranti, anabhivitaritvā pāṭekkaṁ uposathaṁ karonti, anāpatti.

Idha pana bhikkhave āvāsikā bhikkhū passanti āgantuke bhikkhū samānasaṁvāsake, te nānāsaṁvāsakadiṭṭhiṁ paṭilabhanti, nānāsaṁvāsakadiṭṭhiṁ paṭilabhitvā na pucchanti, apucchitvā ekato uposathaṁ karonti, āpatti dukkaṭassa. Te pucchanti, pucchitvā abhivitaranti, abhivitaritvā pāṭekkaṁ uposathaṁ karonti, āpatti dukkaṭassa. Te pucchanti, pucchitvā abhivitaranti, abhivitaritvā ekato uposathaṁ karonti, anāpatti.

103. Nagantabbavāra

181. Na bhikkhave tadahuposathe sabhikkhukā āvāsā abhikkhuko āvāso gantabbo aññatra saṁghena aññatra antarāyā. Na

bhikkhave tadahuposathe sabhikkhukā āvāsā abhikkhuko anāvāso gantabbo aññatra saṁghena aññatra antarāyā. Na bhikkhave tadahuposathe sabhikkhukā āvāsā abhikkhuko āvāso vā anāvāso vā gantabbo aññatra saṁghena aññatra antarāyā.

Na bhikkhave tadahuposathe sabhikkhukā anāvāsā abhikkhuko āvāso gantabbo aññatra saṁghena aññatra antarāyā. Na bhikkhave tadahuposathe sabhikkhukā anāvāsā abhikkhuko anāvāso gantabbo aññatra saṁghena aññatra antarāyā. Na bhikkhave tadahuposathe sabhikkhukā anāvāsā abhikkhuko āvāso vā anāvāso vā gantabbo aññatra saṁghena aññatra antarāyā.

Na bhikkhave tadahuposathe sabhikkhukā āvāsā vā anāvāsā vā abhikkhuko āvāso gantabbo aññatra saṁghena aññatra antarāyā. Na bhikkhave tadahuposathe sabhikkhukā āvāsā vā anāvāsā vā abhikkhuko anāvāso gantabbo aññatra saṁghena aññatra antarāyā. Na bhikkhave tadahuposathe sabhikkhukā āvāsā vā anāvāsā vā abhikkhuko āvāso vā anāvāso vā gantabbo aññatra saṁghena aññatra antarāyā.

Na bhikkhave tadahuposathe sabhikkhukā āvāsā sabhikkhuko āvāso gantabbo yatthassu bhikkhū nānāsaṁvāsakā aññatra saṁghena aññatra antarāyā. Na bhikkhave tadahuposathe sabhikkhukā āvāsā sabhikkhuko anāvāso gantabbo yatthassu bhikkhū nānāsaṁvāsakā aññatra saṁghena aññatra antarāyā. Na bhikkhave tadahuposathe sabhikkhukā āvāsā sabhikkhuko āvāso vā anāvāso vā gantabbo yatthassu bhikkhū nānāsaṁvāsakā aññatra saṁghena aññatra antarāyā.

Na bhikkhave tadahuposathe sabhikkhukā anāvāsā sabhikkhuko āvāso gantabbo yatthassu bhikkhū nānāsaṁvāsakā aññatra saṁghena aññatra antarāyā. Na bhikkhave tadahuposathe sabhikkhukā anāvāsā sabhikkhuko anāvāso gantabbo yatthassu bhikkhū nānāsaṁvāsakā aññatra saṁghena aññatra antarāyā. Na bhikkhave

tadahuposathe sabhikkhukā anāvāsā sabhikkhuko āvāso vā anāvāso vā gantabbo yatthassu bhikkhū nānāsaṁvāsakā aññatra saṁghena aññatra antarāyā.

Na bhikkhave tadahuposathe sabhikkhukā āvāsā vā anāvāsā vā sabhikkhuko āvāso gantabbo yatthassu bhikkhū nānāsaṁvāsakā aññatra saṁghena aññatra antarāyā. Na bhikkhave tadahuposathe sabhikkhukā āvāsā vā anāvāsā vā sabhikkhuko anāvāso gantabbo yatthassu bhikkhū nānāsaṁvāsakā aññatra saṁghena aññatra antarāyā. Na bhikkhave tadahuposathe sabhikkhukā āvāsā vā anāvāsā vā sabhikkhuko āvāso vā anāvāso vā gantabbo yatthassu bhikkhū nānāsaṁvāsakā aññatra saṁghena aññatra antarāyā.

104. Gantabbavāra

182. Gantabbo bhikkhave tadahuposathe sabhikkhukā āvāsā sabhikkhuko āvāso yatthassu bhikkhū samānasaṁvāsakā yaṁ jaññā "sakkomi ajjeva gantun"ti. Gantabbo bhikkhave tadahuposathe sabhikkhukā āvāsā sabhikkhuko anāvāso -pa- sabhikkhuko āvāso vā anāvāso vā yatthassu bhikkhū samānasaṁvāsakā yaṁ jaññā "sakkomi ajjeva gantun"ti.

Gantabbo bhikkhave tadahuposathe sabhikkhukā anāvāsā sabhikkhuko āvāso -pa- sabhikkhuko anāvāso -pa- sabhikkhuko āvāso vā anāvāso vā yatthassu bhikkhū samānasaṁvāsakā yaṁ jaññā "sakkomi ajjeva gantun"ti.

Gantabbo bhikkhave tadahuposathe sabhikkhukā āvāsā vā anāvāsā vā sabhikkhuko āvāso -pa- sabhikkhuko anāvāso -pa- sabhikkhuko āvāso vā anāvāso vā yatthassu bhikkhū samānasaṁvāsakā yaṁ jaññā "sakkomi ajjeva gantun"ti.

105. Vajjanīyapuggalasandassanā

183. Na bhikkhave bhikkhuniyā nisinnaparisāya pātimokkhaṁ uddisitabbaṁ, yo uddiseyya, āpatti dukkaṭassa. Na sikkhamānāya -pa-. Na

sāmaṇerassa -pa-. Na sāmaṇeriyā -pa-. Na sikkhāpaccakkhātakassa -pa-. Na antimavatthuṁ ajjhāpannakassa nisinnaparisāya pātimokkhaṁ uddisitabbaṁ, yo uddiseyya, āpatti dukkaṭassa.

Na āpattiyā adassane ukkhittakassa nisinnaparisāya pātimokkhaṁ uddisitabbaṁ, yo uddiseyya, yathādhammo kāretabbo. Na āpattiyā appaṭikamme ukkhittakassa nisinnaparisāya -pa-. Na pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhittakassa nisinnaparisāya pātimokkhaṁ uddisitabbaṁ, yo uddiseyya, yathādhammo kāretabbo.

Na paṇḍakassa nisinnaparisāya pātimokkhaṁ uddisitabbaṁ, yo uddiseyya, āpatti dukkaṭassa. Na theyyasaṁvāsakassa -pa-. Na titthiyapakkantakassa -pa-. Na tiracchānagatassa -pa-. Na mātughātakassa -pa-. Na pitughātakassa -pa-. Na Arahantaghātakassa -pa-. Na bhikkhunidūsakassa -pa-. Na saṁghabhedakassa -pa-. Na lohituppādakassa -pa-. Na ubhatobyañjanakassa nisinnaparisāya pātimokkhaṁ uddisitabbaṁ, yo uddiseyya, āpatti dukkaṭassa.

Na bhikkhave pārivāsikapārisuddhidānena uposatho kātabbo aññatra avuṭṭhitāya parisāya. Na ca bhikkhave anuposathe uposatho kātabbo aññatra saṁghasāmaggiyāti.

Tatiyabhāṇavāro niṭṭhito.

Uposathakkhandhako dutiyo.

106. Tassuddānaṁ

Titthiyā Bimbisāro ca, sannipatituṁ tuṇhikā.
Dhammaṁ raho pātimokkhaṁ, devasikaṁ tadā sakiṁ.

Yathāparisā samaggaṁ, sāmaggī Maddakucchi ca.
Sīmā mahatī nadiyā, anu dve khuddakāni ca.

Navā Rājagahe ceva, sīmā avippavāsanā.
Sammanne[1] paṭhamaṁ sīmaṁ, pacchā sīmaṁ samūhane.

1. Sammane (Ka)

Asammatā gāmasīmā, nadiyā samudde sare.
Udakukkhepo bhindanti, tathevajjhottharanti ca.

Kati kammāni uddeso, savarā asatīpi ca.
Dhammaṁ vinayaṁ tajjenti, puna vinayatajjanā.

Codanā kate okāse, adhammappaṭikkosanā.
Catupañcaparā āvi, sañcicca cepi vāyame.

Sagahaṭṭhā anajjhiṭṭhā, Codanamhi na jānati.
Sambahulā na jānanti, sajjukaṁ na ca gacchare.

Katimī kīvatikā dūre, ārocetuñca nassari.
Uklāpaṁ āsanaṁ dīpo, disā añño bahussuto.

Sajjukaṁ vassuposatho[1], suddhikammañca ñātakā.
Gaggo catutayo dveko, āpattisabhāgā sari.

Sabbo saṁgho vematiko, na jānanti bahussuto.
Bahū samasamā thokā, parisā avuṭṭhitāya ca.

Ekaccā vuṭṭhitā sabbā, jānanti ca vematikā.
Kappatevāti kukkuccā, jānaṁ passaṁ suṇanti ca.

Āvāsikena āgantu, cātupannaraso puna.
Pāṭipado pannaraso, liṅgasaṁvāsakā ubho.

Pārivāsānuposatho, aññatra saṁghasāmaggiyā.
Ete vibhattā uddānā, vatthuvibhūtakāraṇāti.

Imasmiṁ khandhake vatthūni cha-asīti.

Uposathakkhandhako niṭṭhito.

1. Sajjuvassarūposatho (Ka)

3. Vassūpanāyikakkhandhaka

107. Vassūpanāyikānujānanā

184. Tena samayena Buddho Bhagavā Rājagahe viharati Veḷuvane kalandakanivāpe. Tena kho pana samayena Bhagavatā bhikkhūnaṁ vassāvāso apaññatto hoti. Te'dha bhikkhū hemantampi gimhampi vassampi cārikaṁ caranti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "kathaṁ hi nāma samaṇā Sakyaputtiyā hemantampi gimhampi vassampi cārikaṁ carissanti haritāni tiṇāni sammaddantā ekindriyaṁ jīvaṁ viheṭhentā bahū khuddake pāṇe saṅghātaṁ āpādentā, ime hi nāma aññatitthiyā durakkhātadhammā vassāvāsaṁ allīyissanti saṅkasāyissanti[1], ime hi nāma sakuntakā rukkhaggesu kulāvakāni karitvā vassāvāsaṁ allīyissanti saṅkasāyissanti, ime pana samaṇā Sakyaputtiyā hemantampi gimhampi vassampi cārikaṁ caranti haritāni tiṇāni sammaddantā ekindriyaṁ jīvaṁ viheṭhentā bahū khuddake pāṇe saṅghātaṁ āpādentā"ti. Assosuṁ kho bhikkhū tesaṁ manussānaṁ ujjhāyantānaṁ khiyyantānaṁ vipācentānaṁ. Atha kho te bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "anujānāmi bhikkhave vassaṁ upagantun"ti. Atha kho bhikkhūnaṁ etadahosi "kadā nu kho vassaṁ upagantabban"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave vassāne vassaṁ upagantunti.

Atha kho bhikkhūnaṁ etadahosi "kati nu kho vassūpanāyikā"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Dvemā bhikkhave vassūpanāyikā purimikā pacchimikā, aparajjugatāya āsāḷhiyā purimikā upagantabbā, māsagatāya āsāḷhiyā pacchimikā upagantabbā, imā kho bhikkhave dve vassūpanāyikāti.

108. Vassāne cārikāpaṭikkhepādi

185. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū vassaṁ upagantvā antarāvassaṁ cārikaṁ caranti. Manussā tatheva ujjhāyanti khiyyanti vipācenti

---

1. Saṅkāsayissanti (Sī, Syā)

“kathaṁ hi nāma samaṇā Sakyaputtiyā hemantampi gimhampi vassampi cārikaṁ carissanti haritāni tiṇāni sammaddantā ekindriyaṁ jīvaṁ viheṭhentā bahū khuddake pāṇe saṅghātaṁ āpādentā, ime hi nāma aññatitthiyā durakkhātadhammā vassāvāsaṁ allīyissanti saṅkasāyissanti, ime hi nāma sakuntakā rukkhaggesu kulāvakāni karitvā vassāvāsaṁ allīyissanti saṅkasāyissanti, ime pana samaṇā Sakyaputtiyā hemantampi gimhampi vassampi cārikaṁ caranti haritāni tiṇāni sammaddantā ekindriyaṁ jīvaṁ viheṭhentā bahū khuddake pāṇe saṅghātaṁ āpādentā”ti. Assosuṁ kho bhikkhū tesaṁ manussānaṁ ujjhāyantānaṁ khiyyantānaṁ vipācentānaṁ. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṁ hi nāma chabbaggiyā bhikkhū vassaṁ upagantvā antarāvassaṁ cārikaṁ carissantī”ti. Atha kho te bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ -pa-. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi “na bhikkhave vassaṁ upagantvā purimaṁ vā temāsaṁ pacchimaṁ vā temāsaṁ avasitvā cārikā pakkamitabbā, yo pakkameyya, āpatti dukkaṭassā”ti.

186. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū na icchanti vassaṁ upagantuṁ. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave vassaṁ na upagantabbaṁ, yo na upagaccheyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū tadahu vassūpanāyikāya vassaṁ anupagantukāmā sañcicca āvāsaṁ atikkamanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave tadahu vassūpanāyikāya vassaṁ anupagantukāmena sañcicca āvāso atikkamitabbo, yo atikkameyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro vassaṁ ukkaḍḍhitukāmo bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pāhesi “yadi panāyyā āgame juṇhe vassaṁ upagaccheyyun”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave rājūnaṁ anuvattitunti.

109. Sattāhakaraṇīyānujānanā

187. Atha kho Bhagavā Rājagahe yathābhirantaṁ viharitvā yena Sāvatthi tena cārikaṁ pakkāmi, anupubbena cārikaṁ caramāno yena

Sāvatthi tadavasari, tatra sudaṁ Bhagavā Sāvatthiyaṁ viharati Jetavane Anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena Kosalesu janapade udenena upāsakena saṁghaṁ uddissa vihāro kārāpito hoti. So bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pāhesi "āgacchantu bhadantā, icchāmi dānañca dātuṁ dhammañca sotuṁ bhikkhū ca passitun"ti. Bhikkhū evamāhaṁsu "Bhagavatā āvuso paññattaṁ 'na vassaṁ upagantvā purimaṁ vā temāsaṁ pacchimaṁ vā temāsaṁ avasitvā cārikā pakkamitabbā'ti, āgametu udeno upāsako yāva bhikkhū vassaṁ vasanti, vassaṁvuṭṭhā āgamissanti, sace panassa accāyikaṁ karaṇīyaṁ, tattheva āvāsikānaṁ bhikkhūnaṁ santike vihāraṁ patiṭṭhāpetū"ti. Udeno upāsako ujjhāyati khiyyati vipāceti "kathaṁ hi nāma bhadantā mayā pahite na āgacchissanti, ahaṁ hi dāyako kārako saṁghupaṭṭhāko"ti. Assosuṁ kho bhikkhū udenassa upāsakassa ujjhāyantassa khiyyantassa vipācentassa. Atha kho te bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi, anujānāmi bhikkhave sattannaṁ sattāhakaraṇīyena pahite gantuṁ, na tveva appahite, bhikkhussa bhikkhuniyā sikkhamānāya sāmaṇerassa sāmaṇeriyā upāsakassa upāsikāya. Anujānāmi bhikkhave imesaṁ sattannaṁ sattāhakaraṇīyena pahite gantuṁ, na tveva appahite, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

188. Idha pana bhikkhave upāsakena saṁghaṁ uddissa vihāro kārāpito hoti, so ce bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya "āgacchantu bhadantā, icchāmi dānañca dātuṁ dhammañca sotuṁ bhikkhū ca passitun"ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena pahite, na tveva appahite, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

Idha pana bhikkhave upāsakena saṁghaṁ uddissa aḍḍhayogo kārāpito hoti -pa- pāsādo kārāpito hoti. Hammiyaṁ kārāpitaṁ hoti. Guhā kārāpitā hoti. Pariveṇaṁ kārāpitaṁ hoti. Koṭṭhako kārāpito hoti. Upaṭṭhānasālā kārāpitā hoti. Aggisālā kārāpitā hoti. Kappiyakuṭi kārāpitā hoti. Vaccakuṭi kārāpitā hoti. Caṅkamo kārāpito

hoti. Caṅkamanasālā kārāpitā hoti. Udapāno kārāpito hoti. Udapānasālā kārāpitā hoti. Jantāgharaṁ kārāpitaṁ hoti. Jantāgharasālā kārāpitā hoti. Pokkharaṇī kārāpitā hoti. Maṇḍapo kārāpito hoti. Ārāmo kārāpito hoti. Ārāmavatthu kārāpitaṁ hoti, so ce bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya "āgacchantu bhadantā, icchāmi dānañca dātuṁ dhammañca sotuṁ bhikkhū ca passitun"ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena pahite, na tveva appahite, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

Idha pana bhikkhave upāsakena sambahule bhikkhū uddissa -pa- ekaṁ bhikkhuṁ uddissa vihāro kārāpito hoti -pa- aḍḍhayogo kārāpito hoti. Pāsādo kārāpito hoti. Hammiyaṁ kārāpitaṁ hoti. Guhā kārāpitā hoti. Pariveṇaṁ kārāpitaṁ hoti. Koṭṭhako kārāpito hoti. Upaṭṭhānasālā kārāpitā hoti. Aggisālā kārāpitā hoti. Kappiyakuṭi kārāpitā hoti. Vaccakuṭi kārāpitā hoti. Caṅkamo kārāpito hoti. Caṅkamanasālā kārāpitā hoti. Udapāno kārāpito hoti. Udapānasālā kārāpitā hoti. Jantāgharaṁ kārāpitaṁ hoti. Jantāgharasālā kārāpitā hoti. Pokkharaṇī kārāpitā hoti. Maṇḍapo kārāpito hoti. Ārāmo kārāpito hoti. Ārāmavatthu kārāpitaṁ hoti, so ce bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya "āgacchantu bhadantā, icchāmi dānañca dātuṁ dhammañca sotuṁ bhikkhū ca passitun"ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena pahite, na tveva appahite, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

Idha pana bhikkhave upāsakena bhikkhunisaṁghaṁ uddissa -pa- sambahulā bhikkhuniyo uddissa -pa- ekaṁ bhikkhuniṁ uddissa -pa- sambahulā sikkhamānāyo uddissa -pa- ekaṁ sikkhamānaṁ uddissa -pa- sambahule sāmaṇere uddissa -pa- ekaṁ sāmaṇeraṁ uddissa -pa- sambahulā sāmaṇeriyo uddissa -pa- ekaṁ sāmaṇeriṁ uddissa vihāro kārāpito hoti -pa- aḍḍhayogo kārāpito hoti. Pāsādo kārāpito hoti.

hammiyaṁ kārāpitaṁ hoti. Guhā kārāpitā hoti. Pariveṇaṁ kārāpitaṁ hoti. Koṭṭhako kārāpito hoti. Upaṭṭhānasālā kārāpitā hoti. Aggisālā kārāpitā hoti. Kappiyakuṭi kārāpitā hoti. Caṅkamo kārāpito hoti. Caṅkamanasālā kārāpitā hoti. Udapāno kārāpito hoti. Udapānasālā kārāpitā hoti. Pokkharaṇī kārāpitā hoti. Maṇḍapo kārāpito hoti. Ārāmo kārāpito hoti. Ārāmavatthu kārāpitaṁ hoti, so ce bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya "āgacchantu bhadantā, icchāmi dānañca dātuṁ dhammañca sotuṁ bhikkhū ca passitun"ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena pahite, na tveva appahite, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

198. Idha pana bhikkhave upāsakena attano atthāya nivesanaṁ kārāpitaṁ hoti -pa- sayanigharaṁ kārāpitaṁ hoti. Udosito kārāpito hoti. Aṭṭo kārāpito hoti. Māḷo kārāpito hoti. Āpaṇo kārāpito hoti. Āpaṇasālā kārāpitā hoti. Pāsādo kārāpito hoti. Hammiyaṁ kārāpitaṁ hoti. Guhā kārāpitā hoti. Pariveṇaṁ kārāpitaṁ hoti. Koṭṭhako kārāpito hoti. Upaṭṭhānasālā kārāpitā hoti. Aggisālā kārāpitā hoti. Rasavatī kārāpitā hoti. Caṅkamo kārāpito hoti. Caṅkamanasālā kārāpitā hoti. Udapāno kārāpito hoti. Udapānasālā kārāpitā hoti. Pokkharaṇī kārāpitā hoti. Maṇḍapo kārāpito hoti. Ārāmo kārāpito hoti. Ārāmavatthu kārāpitaṁ hoti. Puttassa vā vāreyyaṁ hoti. Dhītuyā vā vāreyyaṁ hoti. Gilāno vā hoti. Abhiññātaṁ vā suttantaṁ bhaṇati, so ce bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya "āgacchantu bhadantā, imaṁ suttantaṁ pariyāpuṇissanti, purāyaṁ suttanto palujjatī"ti. Aññataraṁ vā panassa kiccaṁ hoti karaṇīyaṁ vā, so ce bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya "āgacchantu bhadantā, icchāmi dānañca dātuṁ dhammañca sotuṁ bhikkhū ca passitun"ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena pahite, na tveva appahite, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

190. Idha pana bhikkhave upāsikāya saṁghaṁ uddissa vihāro kārāpito hoti, sā ce bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya "āgacchantu ayyā, icchāmi dānañca dātuṁ dhammañca sotuṁ bhikkhū ca passitun"ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena pahite, na tveva appahite, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

Idha pana bhikkhave upāsikāya saṁghaṁ uddissa aḍḍhayogo kārāpito hoti -pa- pāsādo kārāpito hoti. Hammiyaṁ kārāpitaṁ hoti. Guhā kārāpitā hoti. Pariveṇaṁ kārāpitaṁ hoti. Koṭṭhako kārāpito hoti. Upaṭṭhānasālā kārāpitā hoti. Aggisālā kārāpitā hoti. Kappiyakuṭi kārāpitā hoti. Vaccakuṭi kārāpitā hoti. Caṅkamo kārāpito hoti. Caṅkamanasālā kārāpitā hoti. Udapāno kārāpito hoti. Udapānasālā kārāpitā hoti. Jantāgharaṁ kārāpitaṁ hoti. Jantāgharasālā kārāpitā hoti. Pokkharaṇī kārāpitā hoti. Maṇḍapo kārāpito hoti. Ārāmo kārāpito hoti. Ārāmavatthu kārāpitaṁ hoti, sā ce bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya "āgacchantu ayyā, icchāmi dānañca dātuṁ dhammañca sotuṁ bhikkhū ca passitun"ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena pahite, na tveva appahite, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

Idha pana bhikkhave upāsikāya sambahule bhikkhū uddissa -pa- ekaṁ bhikkhuṁ uddissa -pa- bhikkhunisaṁghaṁ uddissa -pa- sambahulā bhikkhuniyo uddissa -pa- ekaṁ bhikkhuniṁ uddissa -pa- sambahulā sikkhamānāyo uddissa -pa- ekaṁ sikkhamānaṁ uddissa -pa- sambahule sāmaṇere uddissa -pa- ekaṁ sāmaṇeraṁ uddissa -pa- sambahulā sāmaṇeriyo uddissa -pa- ekaṁ sāmaṇeriṁ uddissa -pa-.

191. Idha pana bhikkhave upāsikāya attano atthāya nivesanaṁ kārāpitaṁ hoti -pa- sayanigharaṁ kārāpitaṁ hoti. Udosito kārāpito hoti. Aṭṭo kārāpito hoti. Māḷo kārāpito hoti. Āpaṇo kārāpito hoti. Āpaṇasālā kārāpitā hoti. Pāsādo kārāpito hoti.

Hammiyaṁ kārāpitaṁ hoti. Guhā kārāpitā hoti. Pariveṇaṁ kārāpitaṁ hoti. Koṭṭhako kārāpito hoti. Upaṭṭhānasālā kārāpitā hoti. Aggisālā kārāpitā hoti. Rasavatī kārāpitā hoti. Caṅkamo kārāpito hoti. Caṅkamanasālā kārāpitā hoti. Udapāno kārāpito hoti. Udapānasālā kārāpitā hoti. Pokkharaṇī kārāpitā hoti. Maṇḍapo kārāpito hoti. Ārāmo kārāpito hoti. Ārāmavatthu kārāpitaṁ hoti. Puttassa vā vāreyyaṁ hoti. Dhītuyā vā vāreyyaṁ hoti. Gilānā vā hoti. Abhiññātaṁ vā suttantaṁ bhaṇati, sā ce bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya "āgacchantu ayyā, imaṁ suttantaṁ pariyāpuṇissanti, purāyaṁ suttanto palujjatī"ti. Aññataraṁ vā panassā kiccaṁ hoti karaṇīyaṁ vā, sā ce bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya "āgacchantu ayyā, icchāmi dānañca dātuṁ dhammañca sotuṁ bhikkhū ca passitun"ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena pahite, na tveva appahite, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

192. Idha pana bhikkhave bhikkhunā saṁghaṁ uddissa -pa- bhikkhuniyā saṁghaṁ uddissa. Sikkhamānāya saṁghaṁ uddissa. Sāmaṇerena saṁghaṁ uddissa. Sāmaṇeriyā saṁghaṁ uddissa. Sambahule bhikkhū uddissa. Ekaṁ bhikkhuṁ uddissa. Bhikkhunisaṁghaṁ uddissa. Sambahulā bhikkhuniyo uddissa. Ekaṁ bhikkhuniṁ uddissa. Sambahulā sikkhamānāyo uddissa. Ekaṁ sikkhamānaṁ uddissa. Sambahule sāmaṇere uddissa. Ekaṁ sāmaṇeraṁ uddissa. Sambahulā sāmaṇeriyo uddissa. Ekaṁ sāmaṇeriṁ uddissa. Attano atthāya vihāro kārāpito hoti -pa- aḍḍhayogo kārāpito hoti. Pāsādo kārāpito hoti. Hammiyaṁ kārāpitaṁ hoti. Guhā kārāpitā hoti. Pariveṇaṁ kārāpitaṁ hoti. Koṭṭhako kārāpito hoti. Upaṭṭhānasālā kārāpitā hoti. Aggisālā kārāpitā hoti. Kappiyakuṭi kārāpitā hoti. Caṅkamo kārāpito hoti. Caṅkamanasālā kārāpitā hoti. Udapāno kārāpito hoti. Udapānasālā kārāpitā hoti. Pokkharaṇī kārāpitā hoti. Maṇḍapo kārāpito hoti. Ārāmo kārāpito hoti. Ārāmavatthu kārāpitaṁ hoti, sā ce

bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya “āgacchantu ayyā, icchāmi dānañca dātuṁ dhammañca sotuṁ bhikkhū ca passitun”ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena pahite, na tveva appahite, sattāhaṁ sannivatto kātabboti.

110. Pañcannaṁ appahitepi anujānanā

193. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu gilāno hoti, so bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pāhesi “ahaṁ hi gilāno, āgacchantu bhikkhū, icchāmi bhikkhūnaṁ āgatan”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave pañcannaṁ sattāhakaraṇīyena appahitepi gantuṁ, pageva pahite, bhikkhussa bhikkhuniyā sikkhamānāya sāmaṇerassa sāmaṇeriyā, anujānāmi bhikkhave imesaṁ pañcannaṁ sattāhakaraṇīyena appahitepi gantuṁ, pageva gahite, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

Idha pana bhikkhave bhikkhu gilāno hoti, so ce bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya “ahaṁ hi gilāno āgacchantu bhikkhū, icchāmi bhikkhūnaṁ āgatan”ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena appahitepi, pageva pahite “gilānabhattaṁ vā pariyesissāmi, gilānupaṭṭhākabhattaṁ vā pariyesissāmi, gilānabhesajjaṁ vā pariyesissāmi, pucchissāmi vā upaṭṭhahissāmi vā”ti, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

Idha pana bhikkhave bhikkhussa anabhirati uppannā hoti, so ce bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya “anabhirati me uppannā, āgacchantu bhikkhū, icchāmi bhikkhūnaṁ āgatan”ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena appahitepi, pageva pahite “anabhirataṁ vūpakāsessāmi vā vūpakāsāpessāmi vā dhammakathaṁ vāssa karissāmī”ti, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

Idha pana bhikkhave bhikkhussa kukkuccaṁ uppannaṁ hoti, so ce bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya “kukkuccaṁ me uppannaṁ, āgacchantu bhikkhū, icchāmi bhikkhūnaṁ āgatan”ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena appahitepi, pageva pahite “kukkuccaṁ vinodessāmi vā vinodāpessāmi vā dhammakathaṁ vāssa karissāmī”ti, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

Idha pana bhikkhave bhikkhussa diṭṭhigataṁ uppannaṁ hoti, so ce bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya “diṭṭhigataṁ me uppannaṁ, āgacchantu bhikkhū, icchāmi bhikkhūnaṁ āgatan”ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena appahitepi, pageva pahite “diṭṭhigataṁ vivecessāmi vā vivecāpessāmi vā dhammakathaṁ vāssa karissāmī”ti, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

Idha pana bhikkhave bhikkhu garudhammaṁ ajjhāpanno hoti parivāsāraho, so ce bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya “ahaṁ hi garudhammaṁ ajjhāpanno parivāsāraho, āgacchantu bhikkhū, icchāmi bhikkhūnaṁ āgatan”ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena appahitepi, pageva pahite “parivāsadānaṁ ussukkaṁ karissāmi vā anussāvessāmi vā gaṇapūrako vā bhavissāmī”ti, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

Idha pana bhikkhave bhikkhu mūlāya paṭikassanāraho hoti, so ce bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya “ahaṁ hi mūlāya paṭikassanāraho, āgacchantu bhikkhū, icchāmi bhikkhūnaṁ āgatan”ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena appahitepi, pageva pahite “mūlāya paṭikassanaṁ ussukkaṁ karissāmi vā anussāvessāmi vā gaṇapūrako vā bhavissāmī”ti, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

Idha pana bhikkhave bhikkhu mānattāraho hoti, so ce bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya “ahaṁ hi mānattāraho, āgacchantu bhikkhū, icchāmi bhikkhūnaṁ āgatan”ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena appahitepi, pageva pahite “mānattadānaṁ ussukkaṁ karissāmi vā anussāvessāmi vā gaṇapūrako vā bhavissāmī”ti, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

Idha pana bhikkhave bhikkhu abbhānāraho hoti, so ce bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya “ahaṁ hi abbhānāraho, āgacchantu bhikkhū, icchāmi bhikkhūnaṁ āgatan”ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena appahitepi, pageva pahite “abbhānaṁ ussukkaṁ karissāmi vā anussāvessāmi vā gaṇapūrako vā bhavissāmī”ti, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

Idha pana bhikkhave bhikkhussa saṁgho kammaṁ kattukāmo hoti tajjanīyaṁ vā niyassaṁ vā pabbājanīyaṁ vā paṭisāraṇīyaṁ vā ukkhepanīyaṁ vā, so ce bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya "saṁgho me kammaṁ kattukāmo, āgacchantu bhikkhū, icchāmi bhikkhūnaṁ āgatan"ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena appahitepi, pageva pahite "kinti nu kho saṁgho kammaṁ na kareyya, lahukāya vā pariṇāmeyyā"ti, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

Kataṁ vā panassa hoti saṁghena kammaṁ tajjanīyaṁ vā niyassaṁ vā pabbājanīyaṁ vā paṭisāraṇīyaṁ vā ukkhepanīyaṁ vā, so ce bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya "saṁgho me kammaṁ akāsi, āgacchantu bhikkhū, icchāmi bhikkhūnaṁ āgatan"ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena appahitepi, pageva pahite "kinti nu kho sammā vatteyya lomaṁ pāteyya netthāraṁ vatteyya saṁgho taṁ kammaṁ paṭippassambheyyā"ti, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

194. Idha pana bhikkhave bhikkhunī gilānā hoti, sā ce bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya "ahaṁ hi gilānā, āgacchantu ayyā, icchāmi ayyānaṁ āgatan"ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena appahitepi, pageva pahite "gilānabhattaṁ vā pariyesissāmi gilānupaṭṭhākabhattaṁ vā pariyesissāmi gilānabhesajjaṁ vā pariyesissāmi pucchissāmi vā upaṭṭhahissāmi vā"ti, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

Idha pana bhikkhave bhikkhuniyā anabhirati uppannā hoti, sā ce bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya "anabhirati me uppannā, āgacchantu ayyā, icchāmi ayyānaṁ āgatan"ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena appahitepi, pageva pahite "anabhirataṁ vūpakāsessāmi vā vūpakāsāpessāmi vā dhammakathaṁ vāssā karissāmī"ti, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

Idha pana bhikkhave bhikkhuniyā kukkuccaṁ uppannaṁ hoti, sā ce bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya "kukkuccaṁ me uppannaṁ, āgacchantu ayyā, icchāmi ayyānaṁ āgatan"ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena appahitepi,

pageva pahite “kukkuccaṁ vinodessāmi vā vinodāpessāmi vā dhammakathaṁ vāssā karissāmī”ti, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

Idha pana bhikkhave bhikkhuniyā diṭṭhigataṁ uppannaṁ hoti, sā ce bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya “diṭṭhigataṁ me uppannaṁ, āgacchantu ayyā, icchāmi ayyānaṁ āgatan”ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena appahitepi, pageva pahite “diṭṭhigataṁ vivecessāmi vā vivecāpessāmi vā dhammakathaṁ vāssā karissāmī”ti, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

Idha pana bhikkhave bhikkhunī garudhammaṁ ajjhāpannā hoti mānattārahā, sā ce bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya “ahaṁ hi garudhammaṁ ajjhāpannā mānattārahā, āgacchantu ayyā, icchāmi ayyānaṁ āgatan”ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena appahitepi, pageva pahite “mānattadānaṁ ussukkaṁ karissāmī”ti, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

Idha pana bhikkhave bhikkhunī mūlāya paṭikassanārahā hoti, sā ce bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya “ahaṁ hi mūlāya paṭikassanārahā, āgacchantu ayyā, icchāmi ayyānaṁ āgatan”ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyen appahitepi, pageva pahite “mūlāya paṭikassanaṁ ussukkaṁ karissāmī”ti, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

Idha pana bhikkhave bhikkhunī abbhānārahā hoti, sā ce bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya “ahaṁ hi abbhānārahā, āgacchantu ayyā, icchāmi ayyānaṁ āgatan”ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena appahitepi, pageva pahite “abbhānaṁ ussukkaṁ karissāmī”ti, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

Idha pana bhikkhave bhikkhuniyā saṁgho kammaṁ kattukāmo hoti tajjanīyaṁ vā niyassaṁ vā pabbājanīyaṁ vā paṭisāraṇīyaṁ vā ukkhepanīyaṁ vā, sā ce bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya “saṁgho me kammaṁ kattukāmo, āgacchantu ayyā, icchāmi ayyānaṁ āgatan”ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena appahitepi, pageva pahite “kinti nu kho saṁgho kammaṁ na kareyya lahukāya vā pariṇāmeyyā”ti, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

Kataṁ vā panassā hoti saṁghena kammaṁ tajjanīyaṁ vā niyassaṁ vā pabbājanīyaṁ vā paṭisāraṇīyaṁ vā ukkhepanīyaṁ vā, sā ce bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya "saṁgho me kammaṁ akāsi, āgacchantu ayyā, icchāmi ayyānaṁ āgatan"ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena appahitepi, pageva pahite "kinti nu kho sammā vatteyya lomaṁ pāteyya netthāraṁ vatteyya saṁgho taṁ kammaṁ paṭippassambheyyā"ti, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

195. Idha pana bhikkhave sikkhamānā gilānā hoti, sā ce bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya "ahaṁ hi gilānā, āgacchantu ayyā, icchāmi ayyānaṁ āgatan"ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena appahitepi, pageva pahite "gilānabhattaṁ vā pariyesissāmi gilānupaṭṭhākabhattaṁ vā pariyesissāmi gilānabhesajjaṁ vā pariyesissāmi pucchissāmi vā upaṭṭhahissāmi vā"ti, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

Idha pana bhikkhave sikkhamānāya anabhirati uppannā hoti -pa- sikkhamānāya kukkuccaṁ uppannaṁ hoti. Sikkhamānāya diṭṭhigataṁ uppannaṁ hoti. Sikkhamānāya sikkhā kupitā hoti, sā ce bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya "sikkhā me kupitā, āgacchantu ayyā, icchāmi ayyānaṁ āgatan"ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena appahitepi, pageva pahite "sikkhāsamādānaṁ ussukkaṁ karissāmī"ti, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

Idha pana bhikkhave sikkhamānā upasampajjitukāmā hoti, sā ce bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya "ahaṁ hi upasampajjitukāmā, āgacchantu ayyā, icchāmi ayyānaṁ āgatan"ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena appahitepi, pageva pahite "upasampadaṁ ussukkaṁ karissāmi vā anussāvessāmi vā gaṇapūrako vā bhavissāmī"ti, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

196. Idha pana bhikkhave sāmaṇero gilāno hoti, so ce bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya "ahaṁ hi gilāno, āgacchantu

bhikkhū, icchāmi bhikkhūnaṁ āgatan”ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena appahitepi, pageva pahite “gilānabhattaṁ vā pariyesissāmi gilānupaṭṭhākabhattaṁ vā pariyesissāmi gilānabhesajjaṁ vā pariyesissāmi pucchissāmi vā upaṭṭhahissāmi vā”ti, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

Idha pana bhikkhave sāmaṇerassa anabhirati uppannā hoti -pa- sāmaṇerassa kukkuccaṁ uppannaṁ hoti. Sāmaṇerassa diṭṭhigataṁ uppannaṁ hoti. Sāmaṇero vassaṁ pucchitukāmo hoti, so ce bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya “ahaṁ hi vassaṁ pucchitukāmo, āgacchantu bhikkhū, icchāmi bhikkhūnaṁ āgatan”ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena appahitepi, pageva pahite “pucchissāmi vā ācikkhissāmi vā”ti, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

Idha pana bhikkhave sāmaṇero upasampajjitukāmo hoti, so ce bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya “ahaṁ hi upasampajjitukāmo, āgacchantu bhikkhū, icchāmi bhikkhūnaṁ āgatan”ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena appahitepi, pageva pahite “upasampadaṁ ussukkaṁ karissāmi vā anussāvessāmi vā gaṇapūrako vā bhavissāmī”ti, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

197. Idha pana bhikkhave sāmaṇerī gilānā hoti, sā ce bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya “ahaṁ hi gilānā, āgacchantu ayyā, icchāmi ayyānaṁ āgatan”ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyana appahitepi, pageva pahite “gilānabhattaṁ vā pariyesissāmi gilānupaṭṭhākabhattaṁ vā pariyesissāmi gilānabhesajjaṁ vā pariyesissāmi pucchissāmi vā upaṭṭhahissāmi vā”ti, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

Idha pana bhikkhave sāmaṇeriyā anabhirati uppannā hoti -pa- sāmaṇeriyā kukkuccaṁ uppannaṁ hoti. Sāmaṇeriyā diṭṭhigataṁ uppannaṁ hoti. Sāmaṇerī vassaṁ pucchitukāmā hoti, sā ce bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya “ahaṁ hi vassaṁ pucchitukāmā, āgacchantu ayyā, icchāmi ayyānaṁ āgatan”ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena appahitepi, pageva pahite “pucchissāmi vā ācikkhissāmi vā”ti, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

Idha pana bhikkhave sāmaṇerī sikkhaṁ samādiyitukāmā hoti, sā ce bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya "ahaṁ hi sikkhaṁ samādiyitukāmā, āgacchantu ayyā, icchāmi ayyānaṁ āgatan"ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena appahitepi, pageva pahite "sikkhāsamādānaṁ ussukkaṁ karissāmī"ti, sattāhaṁ sannivatto kātabboti.

111. Sattannaṁ appahitepi anujānanā

198. Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno mātā gilānā hoti, sā puttassa santike dūtaṁ pāhesi "ahaṁ hi gilānā, āgacchatu me putto, icchāmi puttassa āgatan"ti. Atha kho tassa bhikkhuno etadahosi "Bhagavatā paññattaṁ "sattannaṁ sattāhakaraṇīyena pahite gantuṁ, na tveva appahite, pañcannaṁ sattāhakaraṇīyena appahitepi gantuṁ, pageva pahite'ti, ayañca me mātā gilānā, sā ca anupāsikā, kathaṁ nu kho mayā paṭipajjitabban"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave sattannaṁ sattāhakaraṇīyena appahitepi gantuṁ, pageva pahite, bhikkhussa bhikkhuniyā sikkhamānāya sāmaṇerassa sāmaṇeriyā mātuyā ca pitussa ca. Anujānāmi bhikkhave imesaṁ sattannaṁ sattāhakaraṇīyena appahitepi gantuṁ, pageva pahite, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

Idha pana bhikkhave bhikkhussa mātā gilānā hoti, sā ce puttassa santike dūtaṁ pahiṇeyya "ahaṁ hi gilānā, āgacchatu me putto, icchāmi puttassa āgatan"ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena appahitepi, pageva pahite "gilānabhattaṁ vā pariyesissāmi gilānupaṭṭhākabhattaṁ vā pariyesissāmi gilānabhesajjaṁ vā pariyesissāmi pucchissāmi vā upaṭṭhahissāmi vā"ti, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

Idha pana bhikkhave bhikkhussa pitā gilāno hoti, so ce puttassa santike dūtaṁ pahiṇeyya "ahaṁ hi gilāno, āgacchatu me putto, icchāmi puttassa āgatan"ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena appahitepi, pageva pahite "gilānabhattaṁ vā pariyesissāmi gilānupaṭṭhākabhattaṁ vā pariyesissāmi gilānabhesajjaṁ vā pariyesissāmi pucchissāmi vā upaṭṭhahissāmi vā"ti, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

112. Pahiteyeva anujānanā

199. Idha pana bhikkhave bhikkhussa bhātā gilāno hoti, so ce bhātuno santike dūtaṁ pahiṇeyya "ahaṁ hi gilāno, āgacchatu me bhātā, icchāmi bhātuno āgatan"ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena pahite, na tveva appahite, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

Idha pana bhikkhave bhikkhussa bhaginī gilānā hoti, sā ce bhātuno santike dūtaṁ pahiṇeyya "ahaṁ hi gilānā, āgacchatu me bhātā, icchāmi bhātuno āgatan"ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena pahite, na tveva appahite, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

Idha pana bhikkhave bhikkhussa ñātako gilāno hoti, so ce bhikkhussa santike dūtaṁ pahiṇeyya "ahaṁ hi gilāno, āgacchatu bhadanto, icchāmi bhadantassa āgatan"ti Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena pahite, na tveva appahite, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

Idha pana bhikkhave bhikkhugatiko gilāno hoti, so ce bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pahiṇeyya "ahaṁ hi gilāno, āgacchantu bhadantā, icchāmi bhadantānaṁ āgatan"ti. Gantabbaṁ bhikkhave sattāhakaraṇīyena pahite, na tveva appahite, sattāhaṁ sannivatto kātabbo.

Tena kho pana samayena saṁghassa vihāro undriyati, aññatarena upāsakena araññe bhaṇḍaṁ chedāpitaṁ hoti. So bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pāhesi "sace bhadantā taṁ bhaṇḍaṁ āvahāpeyyuṁ, dajjāhaṁ taṁ bhaṇḍan"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave saṁghakaraṇīyena gantuṁ, sattāhaṁ sannivatto kātabboti.

Vassāvāsabhāṇavāro niṭṭhito.

---

113. Antarāye anāpattivassacchedavāra

200. Tena kho pana samayena Kosalesu janapade aññatarasmiṁ āvāse vassūpagatā bhikkhū vāḷehi ubbāḷhā honti, gaṇhiṁsupi paripātiṁsupi. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ.

Idha pana bhikkhave vassūpagatā bhikkhū vāḷehi ubbāḷhā honti, gaṇhantipi paripātentipi. Eseva antarāyoti pakkamitabbaṁ, anāpatti vassacchedassa.

Idha pana bhikkhave vassūpagatā bhikkhū sarīsapehi ubbāḷhā honti, ḍaṁsantipi paripātentipi. Eseva antarāyoti pakkamitabbaṁ, anāpatti vassacchedassa.

Idha pana bhikkhave vassūpagatā bhikkhū corehi ubbāḷhā honti, vilumpantipi ākoṭentipi. Eseva antarāyoti pakkamitabbaṁ, anāpatti vassacchedassa.

Idha pana bhikkhave vassūpagatā bhikkhū pisācehi ubbāḷhā honti, āvisantipi hanantipi[1]. Eseva antarāyoti pakkamitabbaṁ, anāpatti vassacchedassa.

Idha pana bhikkhave vassūpagatānaṁ bhikkhūnaṁ gāmo agginā daḍḍho hoti, bhikkhū piṇḍakena kilamanti. Eseva antarāyoti pakkamitabbaṁ, anāpatti vassacchedassa.

Idha pana bhikkhave vassūpagatānaṁ bhikkhūnaṁ senāsanaṁ agginā daḍḍhaṁ hoti, bhikkhū senāsanena kilamanti. Eseva antarāyoti pakkamitabbaṁ, anāpatti vassacchedassa.

Idha pana bhikkhave vassūpagatānaṁ bhikkhūnaṁ gāmo udakena vūḷho hoti, bhikkhū piṇḍakena kilamanti. Eseva antarāyoti pakkamitabbaṁ, anāpatti vassacchedassa.

Idha pana bhikkhave vassūpagatānaṁ bhikkhūnaṁ senāsanaṁ udakena vūḷhaṁ hoti, bhikkhū senāsanena kilamanti. Eseva antarāyoti pakkamitabbaṁ, anāpatti vassacchedassāti.

201. Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse vassūpagatānaṁ bhikkhūnaṁ gāmo corehi vuṭṭhāsi. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave yena gāmo tena gantunti.

---

1. Ojampi haranti (Sī), harantipi (Syā)

Gāmo dvedhā bhijjittha. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave yena bahutarā tena gantunti.

Bahutarā assaddhā honti appasannā. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave yena saddhā pasannā tena gantunti.

Tena kho pana samayena Kosalesu janapade aññatarasmiṁ āvāse vassūpagatā bhikkhū na labhiṁsu lūkhassa vā paṇītassa vā bhojanassa yāvadatthaṁ pāripūriṁ. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ.

Idha pana bhikkhave vassūpagatā bhikkhū na labhanti lūkhassa vā paṇītassa vā bhojanassa yāvadatthaṁ pāripūriṁ. Eseva antarāyoti pakkamitabbaṁ, anāpatti vassacchedassa.

Idha pana bhikkhave vassūpagatā bhikkhū labhanti lūkhassa vā paṇītassa vā bhojanassa yāvadatthaṁ pāripūriṁ, na labhanti sappāyāni bhojanāni. Eseva antarāyoti pakkamitabbaṁ, anāpatti vassacchedassa.

Idha pana bhikkhave vassūpagatā bhikkhū labhanti lūkhassa vā paṇītassa vā bhojanassa yāvadatthaṁ pāripūriṁ, labhanti sappāyāni bhojanāni, na labhanti sappāyāni bhesajjāni. Eseva antarāyoti pakkamitabbaṁ, anāpatti vassacchedassa.

Idha pana bhikkhave vassūpagatā bhikkhū labhanti lūkhassa vā paṇītassa vā bhojanassa yāvadatthaṁ pāripūriṁ, labhanti sappāyāni bhojanāni, labhanti sappāyāni bhesajjāni, na labhanti patirūpaṁ upaṭṭhākaṁ. Eseva antarāyoti pakkamitabbaṁ, anāpatti vassacchedassa.

Idha pana bhikkhave vassūpagataṁ bhikkhuṁ itthī nimanteti "ehi bhante hiraññaṁ vā te demi, suvaṇṇaṁ vā te demi, khettaṁ vā te demi, vatthuṁ vā te demi, gāvuṁ vā te demi, gāviṁ vā te demi, dāsaṁ vā te demi, dāsiṁ vā te demi, dhītaraṁ vā te demi bhariyatthāya, ahaṁ vā te bhariyā homi, aññaṁ vā te bhariyaṁ ānemī"ti. Tatra ce bhikkhuno evaṁ hoti "lahuparivattaṁ kho cittaṁ vuttaṁ Bhagavatā, siyāpi me brahmacariyassa antarāyo"ti pakkamitabbaṁ, anāpatti vassacchedassa.

Idha pana bhikkhave vassūpagataṁ bhikkhuṁ vesī nimanteti -pa- thullakumārī nimanteti. Paṇḍako nimanteti. Ñātakā nimantenti. Rājāno nimantenti. Corā nimantenti. Dhuttā nimantenti "ehi bhante hiraññaṁ vā te dema, suvaṇṇaṁ vā te dema, khettaṁ vā te dema, vatthuṁ vā te dema, gāvuṁ vā te dema, gāviṁ vā te dema, dāsaṁ vā te dema, dāsiṁ vā te dema, dhītaraṁ vā te dema bhariyatthāya, aññaṁ vā te bhariyaṁ ānemā"ti. Tatra ce bhikkhuno evaṁ hoti "lahuparivattaṁ kho cittaṁ vuttaṁ Bhagavatā, siyāpi me brahmacariyassa antarāyo"ti pakkamitabbaṁ, anāpatti vassacchedassa.

Idha pana bhikkhave vassūpagato bhikkhu assāmikaṁ nidhiṁ passati. Tatra ce bhikkhuno evaṁ hoti "lahuparivattaṁ kho cittaṁ vuttaṁ Bhagavatā, siyāpi me brahmacariyassa antarāyo"ti pakkamitabbaṁ, anāpatti vassacchedassa.

114. Saṁghabhede anāpattivassacchedavāra

202. Idha pana bhikkhave vassūpagato bhikkhu passati sambahule bhikkhū saṁghabhedāya parakkamante. Tatra ce bhikkhuno evaṁ hoti "garuko kho saṁghabhedo vutto Bhagavatā, mā mayi sammukhībhūte saṁgho bhijjī"ti pakkamitabbaṁ, anāpatti vassacchedassa.

Idha pana bhikkhave vassūpagato bhikkhu suṇāti "asukasmiṁ kira āvāse sambahulā bhikkhu saṁghabhedāya parakkamantī"ti. Tatra ce bhikkhuno evaṁ hoti "garuko kho saṁghahedo vutto Bhagavatā, mā mayi sammukhībhūte saṁgho bhijjī"ti pakkamitabbaṁ, anāpatti vassacchedassa.

Idha pana bhikkhave vassūpagato bhikkhu suṇāti "asukasmiṁ kira āvāse sambahulā bhikkhū saṁghabhedāya parakkamantī"ti. Tatra ce bhikkhuno evaṁ hoti "te kho me bhikkhū mittā, tyāhaṁ vakkhāmi 'garuko kho āvuso saṁghabhedo vutto Bhagavatā, māyasmantānaṁ saṁghabhedo ruccitthā'ti, karissanti me vacanaṁ sussūsissanti, sotaṁ odahissantī"ti pakkamitabbaṁ, anāpatti vassacchedassa.

Idha pana bhikkhave vassūpagato bhikkhu suṇāti “asukasmiṁ kira āvāse sambahulā bhikkhū saṁghabhedāya parakkamantī”ti. Tatra ce bhikkhuno evaṁ hoti “te kho me bhikkhū na mittā, api ca ye tesaṁ mittā, te me mittā, tyāhaṁ vakkhāmi, te vuttā te vakkhanti ‘garuko kho āvuso saṁghabhedo vutto Bhagavatā, māyasmantānaṁ saṁghabhedo ruccitthā’ti, karissanti tesaṁ vacanaṁ sussūsissanti, sotaṁ odahissantī”ti pakkamitabbaṁ, anāpatti vassacchedassa.

Idha pana bhikkhave vassūpagato bhikkhu suṇāti “asukasmiṁ kira āvāse sambahulehi bhikkhūhi saṁgho bhinno”ti, tatra ce bhikkhuno evaṁ hoti “te kho me bhikkhū mittā, tyāhaṁ vakkhāmi ‘garuko kho āvuso saṁghabhedo vutto Bhagavatā, māyasmantānaṁ saṁghabhedo ruccitthā’ti, karissanti me vacanaṁ sussūsissanti, sotaṁ odahissantī”ti pakkamitabbaṁ, anāpatti vassacchedassa.

Idha pana bhikkhave vassūpagato bhikkhu suṇāti “asukasmiṁ kira āvāse sambahulehi bhikkhūhi saṁgho bhinno”ti. Tatra ce bhikkhuno evaṁ hoti “te kho me bhikkhū na mittā, api ca ye tesaṁ mittā, te me mittā, tyāhaṁ vakkhāmi, te vuttā te vakkhanti ‘garuko kho āvuso saṁghabhedo vutto Bhagavatā, māyasmantānaṁ saṁghabhedo ruccitthā’ti, karissanti tesaṁ vacanaṁ sussūsissanti, sotaṁ odahissantī”ti pakkamitabbaṁ, anāpatti vassacchedassa.

Idha pana bhikkhave vassūpagato bhikkhu suṇāti “amukasmiṁ kira āvāse sambahulā bhikkhuniyo saṁghabhedāya parakkamantī”ti. Tatra ce bhikkhuno evaṁ hoti “tā kho me bhikkhuniyo mittā, tāhaṁ vakkhāmi ‘garuko kho bhaginiyo saṁghabhedo vutto Bhagavatā, mā bhaginīnaṁ saṁghabhedo ruccitthā’ti, karissanti me vacanaṁ sussūsissanti, sotaṁ odahissantī”ti pakkamitabbaṁ, anāpatti vassacchedassa.

Idha pana bhikkhave vassūpagato bhikkhu suṇāti “amukasmiṁ kira āvāse sambahulā bhikkhuniyo saṁghabhedāya parakkamantī”ti. Tatra ce bhikkhuno evaṁ hoti “tā kho me bhikkhuniyo na mittā, api ca yā tāsaṁ mittā, tā me mittā, tāhaṁ vakkhāmi, tā vuttā tā vakkhanti

‘garuko kho bhaginiyo[1] saṁghabhedo vutto Bhagavatā, mā bhaginīnaṁ[2] saṁghabhedo ruccitthā’ti, karissanti tāsaṁ vacanaṁ sussūsissanti, sotaṁ odahissantī”ti pakkamitabbaṁ, anāpatti vassacchedassa.

Idha pana bhikkhave vassūpagato bhikkhu suṇāti “amukasmiṁ kira āvāse sambahulāhi bhikkhunīhi saṁgho bhinno”ti. Tatra ce bhikkhuno evaṁ hoti “tā kho me bhikkhuniyo mittā, tāhaṁ vakkhāmi ‘garuko kho bhaginiyo saṁghabhedo vutto Bhagavatā, mā bhaginīnaṁ saṁghabhedo ruccitthā’ti, karissanti me vacanaṁ sussūsissanti, sotaṁ odahissantī”ti pakkamitabbaṁ, anāpatti vassacchedassa.

Idha pana bhikkhave vassūpagato bhikkhu suṇāti “amukasmiṁ kira āvāse sambahulāhi bhikkhunīhi saṁgho bhinno”ti. Tatra ce bhikkhuno evaṁ hoti “tā kho me bhikkhuniyo na mittā, api ca yā tāsaṁ mittā, tā me mittā, tāhaṁ vakkhāmi, tā vuttā tā vakkhanti ‘garuko kho bhaginiyo[1] saṁghabhedo vutto Bhagavatā, mā bhaginīnaṁ[2] saṁghabhedo ruccitthā’ti, karissanti tāsaṁ vacanaṁ sussūsissanti, sotaṁ odahissantī”ti pakkamitabbaṁ, anāpatti vassacchedassāti.

115. Vajādīsu vassūpagamanaṁ

203. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu vaje vassaṁ upagantukāmo hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave vaje vassaṁ upagantunti. Vajo vuṭṭhāsi. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave yena vajo tena gantunti.

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu upakaṭṭhāya vassūpanāyikāya satthena gantukāmo hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave satthe vassaṁ upagantunti.

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu upakaṭṭhāya vassūpanāyikāya nāvāya gantukāmo hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave nāvāya vassaṁ upagantunti.

---

1. Ayyāyo (Sī) 2. Ayyānaṁ (Sī)

116. Vassaṁ anupagantabbaṭṭhānāni

204. Tena kho pana samayena bhikkhū rukkhasusire vassaṁ upagacchanti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "seyyathāpi pisācillikā"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave rukkhasusire vassaṁ upagantabbaṁ, yo upagaccheyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena bhikkhū rukkhaviṭabhiyā vassaṁ upagacchanti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "seyyathāpi migaluddakā"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave rukkhaviṭabhiyā vassaṁ upagantabbaṁ, yo upagaccheyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena bhikkhū ajjhokāse vassaṁ upagacchanti. Deve vassante rukkhamūlampi nibbakosampi upadhāvanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave ajjhokāse vassaṁ upagantabbaṁ, yo upagaccheyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena bhikkhū asenāsanikā vassaṁ upagacchanti. Sītenapi kilamanti, uṇhenapi kilamanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave asenāsanikena vassaṁ upagantabbaṁ, yo upagaccheyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena bhikkhū chavakuṭikāya vassaṁ upagacchanti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "seyyathāpi chavaḍāhakā"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave chavakuṭikāya vassaṁ upagantabbaṁ, yo upagaccheyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena bhikkhū chatte vassaṁ upagacchanti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "seyyathāpi gopālakā"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave chatte vassaṁ upagantabbaṁ, yo upagaccheyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena bhikkhū cāṭiyā vassaṁ upagacchanti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "seyyathāpi titthiyā"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave cāṭiyā vassaṁ upagantabbaṁ, yo upagaccheyya, āpatti dukkaṭassāti.

117. Adhammikakatikā

205. Tena kho pana samayena Sāvatthiyā saṁghena evarūpā katikā katā hoti "antarāvassaṁ na pabbājetabban"ti. Visākhāya Migāramātuyā nattā bhikkhū upasaṅkamitvā pabbajjaṁ yāci. Bhikkhū evamāhaṁsu "saṁghena kho āvuso evarūpā katikā katā 'antarāvassaṁ na pabbājetabban'ti. Āgamehi āvuso yāva bhikkhū vassaṁ vasanti, vassaṁvuṭṭhā pabbājessantī"ti. Atha kho te bhikkhū vassaṁvuṭṭhā Visākhāya Migāramātuyā nattāraṁ etadavocuṁ "ehi dāni āvuso pabbājāhī"ti. So evamāha "sacāhaṁ bhante pabbajito assaṁ, abhirameyyāmahaṁ[1], na dānāhaṁ bhante pabbajissāmī"ti. Visākhā Migāramātā ujjhāyati khiyyati vipāceti "kathaṁ hi nāma ayyā evarūpaṁ katikaṁ karissanti 'na antarāvassaṁ pabbājetabban'ti, kaṁ kālaṁ dhammo na caritabbo"ti. Assosuṁ kho bhikkhū Visākhāya Migāramātuyā ujjhāyantiyā khiyyantiyā vipācentiyā. Atha kho te bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave evarūpā katikā kātabbā "na antarāvassaṁ pabbājetabban"ti, yo kareyya, āpatti dukkaṭassāti.

118. Paṭissavadukkaṭāpatti

206. Tena kho pana samayena āyasmatā Upanandena Sakyaputtena rañño Pasenadissa Kosalassa vassāvāso paṭissuto hoti purimikāya. So taṁ āvāsaṁ gacchanto addasa antarāmagge dve āvāse bahucīvarake, tassa etadahosi "yannūnāhaṁ imesu dvīsu āvāsesu vassaṁ vaseyyaṁ, evaṁ me bahuṁ cīvaraṁ[2] uppajjissatī"ti. So tesu dvīsu āvāsesu vassaṁ vasi. Rājā Pasenadi Kosalo ujjhāyati khiyyati vipāceti "kathaṁ hi nāma ayyo Upanando Sakyaputto amhākaṁ vassāvāsaṁ paṭissuṇitvā visaṁvādessati, nanu Bhagavatā anekapariyāyena musāvādo garahito, musāvādā veramaṇī pasatthā"ti. Assosuṁ kho bhikkhū rañño Pasenadissa Kosalassa ujjhāyantassa khiyyantassa vipācentassa. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "kathaṁ hi nāma āyasmā Upanando

---

1. Abhirameyyaṁ cāhaṁ (Sī)
2. Bahucīvaraṁ (Ka)

Sakyaputto rañño Pasenadissa Kosalassa vassāvāsaṁ paṭissuṇitvā visaṁvādessati, nanu Bhagavatā anekapariyāyena musāvādo garahito, musāvādā veramaṇī pasatthā"ti. Atha kho te bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ -pa-. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe bhikkhusaṁghaṁ sannipātāpetvā āyasmantaṁ Upanandaṁ Sakyaputtaṁ paṭipucchi "saccaṁ kira tvaṁ Upananda rañño Pasenadissa Kosalassa vassāvāsaṁ paṭissuṇitvā visaṁvādesī"ti. Saccaṁ Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā -pa-. Kathaṁ hi nāma tvaṁ moghapurisa rañño Pasenadissa Kosalassa vassāvāsaṁ paṭissuṇitvā visaṁvādessasi. Nanu mayā moghapurisa anekapariyāyena musāvādo garahito, musāvādā veramaṇī pasatthā. Netaṁ moghapurisa appasannānaṁ vā pasādāya -pa- vigarahitvā -pa- dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi—

207. Idha pana bhikkhave bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti purimikāya, so taṁ āvāsaṁ gacchanto passati antarāmagge dve āvāse bahucīvarake, tassa evaṁ hoti "yannūnāhaṁ imesu dvīsu āvāsesu vassaṁ vaseyyaṁ, evaṁ me bahuṁ cīvaraṁ uppajjissatī"ti, so tesu dvīsu āvāsesu vassaṁ vasati, tassa bhikkhave bhikkhuno purimikā ca na paññāyati, paṭissave ca āpatti dukkaṭassa.

Idha pana bhikkhave bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti purimikāya, so taṁ āvāsaṁ gacchanto bahiddhā uposathaṁ karoti, pāṭipade[1] vihāraṁ upeti, senāsanaṁ paññapeti, pānīyaṁ paribhojanīyaṁ upaṭṭhāpeti, pariveṇaṁ sammajjati, so tadaheva akaraṇīyo pakkamati, tassa bhikkhave bhikkhuno purimikā ca na paññāyati, paṭissave ca āpatti dukkaṭassa.

Idha pana bhikkhave bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti purimikāya, so taṁ āvāsaṁ gacchanto bahiddhā uposathaṁ karoti, pāṭipade vihāraṁ upeti, senāsanaṁ paññapeti, pānīyaṁ paribhojanīyaṁ upaṭṭhāpeti, pariveṇaṁ sammajjati, so tadaheva sakaraṇīyo pakkamati,

---

1. Pāṭipadena (Ka)

tassa bhikkhave bhikkhuno purimikā ca na paññāyati, paṭissave ca āpatti dukkaṭassa.

Idha pana bhikkhave bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti purimikāya, so taṁ āvāsaṁ gacchanto bahiddhā uposathaṁ karoti, pāṭipade vihāraṁ upeti, senāsanaṁ paññapeti, pānīyaṁ paribhojanīyaṁ upaṭṭhāpeti, pariveṇaṁ sammajjati, so dvīhatīhaṁ vasitvā akaraṇīyo pakkamati, tassa bhikkhave bhikkhuno purimikā ca na paññāyati, paṭissave ca āpatti dukkaṭassa.

Idha pana bhikkhave bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti purimikāya, so taṁ āvāsaṁ gacchanto bahiddhā uposathaṁ karoti, pāṭipade vihāraṁ upeti, senāsanaṁ paññapeti, pānīyaṁ paribhojanīyaṁ upaṭṭhāpeti, pariveṇaṁ sammajjati, so dvīhatīhaṁ vasitvā sakaraṇīyo pakkamati, tassa bhikkhave bhikkhuno purimikā ca na paññāyati, paṭissave ca āpatti dukkaṭassa.

Idha pana bhikkhave bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti purimikāya, so taṁ āvāsaṁ gacchanto bahiddhā uposathaṁ karoti, pāṭipade vihāraṁ upeti, senāsanaṁ paññapeti, pānīyaṁ paribhojanīyaṁ upaṭṭhāpeti, pariveṇaṁ sammajjati, so dvīhatīhaṁ vasitvā sattāhakaraṇīyena pakkamati, so taṁ sattāhaṁ bahiddhā vītināmeti, tassa bhikkhave bhikkhuno purimikā ca na paññāyati, paṭissave ca āpatti dukkaṭassa.

Idha pana bhikkhave bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti purimikāya, so taṁ āvāsaṁ gacchanto bahiddhā uposathaṁ karoti, pāṭipade vihāraṁ upeti, senāsanaṁ paññapeti, pānīyaṁ paribhojanīyaṁ upaṭṭhāpeti, pariveṇaṁ sammajjati, so dvīhatīhaṁ vasitvā sattāhakaraṇīyena pakkamati, so taṁ sattāhaṁ anto sannivattaṁ karoti, tassa bhikkhave bhikkhuno purimikā ca paññāyati, paṭissave ca anāpatti.

Idha pana bhikkhave bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti purimikāya, so taṁ āvāsaṁ gacchanto bahiddhā uposathaṁ karoti, pāṭipade vihāraṁ upeti, senāsanaṁ paññapeti, pānīyaṁ paribhojanīyaṁ

upaṭṭhāpeti, pariveṇaṁ sammajjati, so sattāhaṁ anāgatāya pavāraṇāya sakaraṇīyo pakkamati, āgaccheyya vā so bhikkhave bhikkhu taṁ āvāsaṁ na vā āgaccheyya, tassa bhikkhave bhikkhuno purimikā ca paññāyati, paṭissave ca anāpatti.

Idha pana bhikkhave bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti purimikāya, so taṁ āvāsaṁ gantvā uposathaṁ karoti, pāṭipade vihāraṁ upeti, senāsanaṁ paññapeti, pānīyaṁ paribhojanīyaṁ upaṭṭhāpeti, pariveṇaṁ sammajjati, so tadaheva akaraṇīyo pakkamati, tassa bhikkhave bhikkhuno purimikā ca na paññāyati, paṭissave ca āpatti dukkaṭassa.

Idha pana bhikkhave bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti purimikāya, so taṁ āvāsaṁ gantvā uposathaṁ karoti, pāṭipade vihāraṁ upeti, senāsanaṁ paññapeti, pānīyaṁ paribhojanīyaṁ upaṭṭhāpeti, pariveṇaṁ sammajjati, so tadaheva sakaraṇīyo pakkamati -pa- so dvīhatīhaṁ vasitvā akaraṇīyo pakkamati -pa- so dvīhatīhaṁ vasitvā sakaraṇīyo pakkamati -pa- so dvīhatīhaṁ vasitvā sattāhakaraṇīyena pakkamati, so taṁ sattāhaṁ bahiddhā vītināmeti, tassa bhikkhave bhikkhuno purimikā ca na paññāyati, paṭissave ca āpatti dukkaṭassa -pa- so dvīhatīhaṁ vasitvā sattāhakaraṇīyena pakkamati, so taṁ sattāhaṁ anto sannivattaṁ karoti, tassa bhikkhave bhikkhuno purimikā ca paññāyati, paṭissave ca anāpatti -pa- so sattāhaṁ anāgatāya pavāraṇāya sakaraṇīyo pakkamati, āgaccheyya vā so bhikkhave bhikkhu taṁ āvāsaṁ na vā āgaccheyya, tassa bhikkhave bhikkhuno purimikā ca paññāyati, paṭissave ca anāpatti.

208. Idha pana bhikkhave bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti pacchimikāya, so taṁ āvāsaṁ gacchanto bahiddhā uposathaṁ karoti, pāṭipade vihāraṁ upeti, senāsanaṁ paññapeti, pānīyaṁ paribhojanīyaṁ upaṭṭhāpeti, pariveṇaṁ sammajjati, so tadaheva akaraṇīyo pakkamati, tassa bhikkhave bhikkhuno pacchimikā ca na paññāyati, paṭissave ca āpatti dukkaṭassa.

Idha pana bhikkhave bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti pacchimikāya, so taṁ āvāsaṁ gacchanto bahiddhā uposathaṁ karoti, pāṭipade vihāraṁ upeti, senāsanaṁ paññapeti, pānīyaṁ paribhojanīyaṁ upaṭṭhāpeti, pariveṇaṁ sammajjati, so tadaheva sakaraṇīyo pakkamati, tassa bhikkhave bhikkhuno pacchimikā ca na paññāyati, paṭissave ca āpatti dukkaṭassa.

Idha pana bhikkhave bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti pacchimikāya, so taṁ āvāsaṁ gacchanto bahiddhā uposathaṁ karoti, pāṭipade vihāraṁ upeti, senāsanaṁ paññapeti, pānīyaṁ paribhojanīyaṁ upaṭṭhāpeti, pariveṇaṁ sammajjati, so dvīhatīhaṁ vasitvā akaraṇīyo pakkamati, tassa bhikkhave bhikkhuno pacchimikā ca na paññāyati, paṭissave ca āpatti dukkaṭassa.

Idha pana bhikkhave bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti pacchimikāya, so taṁ āvāsaṁ gacchanto bahiddhā uposathaṁ karoti, pāṭipade vihāraṁ upeti, senāsanaṁ paññapeti, pānīyaṁ paribhojanīyaṁ upaṭṭhāpeti, pariveṇaṁ sammajjati, so dvīhatīhaṁ vasitvā sakaraṇīyo pakkamati, tassa bhikkhave bhikkhuno pacchimikā ca na paññāyati, paṭissave ca āpatti dukkaṭassa.

Idha pana bhikkhave bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti pacchimikāya, so taṁ āvāsaṁ gacchanto bahiddhā uposathaṁ karoti, pāṭipade vihāraṁ upeti, senāsanaṁ paññapeti, pānīyaṁ paribhojanīyaṁ upaṭṭhāpeti, pariveṇaṁ sammajjati, so dvīhatīhaṁ vasitvā sattāhakaraṇīyena pakkamati, so taṁ sattāhaṁ bahiddhā vītināmeti, tassa bhikkhave bhikkhuno pacchimikā ca na paññāyati, paṭissave ca āpatti dukkaṭassa.

Idha pana bhikkhave bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti pacchimikāya, so taṁ āvāsaṁ gacchanto bahiddhā uposathaṁ karoti, pāṭipade vihāraṁ upeti, senāsanaṁ paññapeti, pānīyaṁ paribhojanīyaṁ upaṭṭhāpeti, pariveṇaṁ sammajjati, so dvīhatīhaṁ vasitvā sattāhakaraṇīyena pakkamati, so taṁ sattāhaṁ anto sannivattaṁ karoti, tassa bhikkhave bhikkhuno pacchimikā ca paññayati, paṭissave ca anāpatti.

Idha pana bhikkhave bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti pacchimikāya, so taṁ āvāsaṁ gacchanto bahiddhā uposathaṁ karoti, pāṭipade vihāraṁ upeti, senāsanaṁ paññapeti, pānīyaṁ paribhojanīyaṁ upaṭṭhāpeti, pariveṇaṁ sammajjati, so sattāhaṁ anāgatāya komudiyā cātumāsiniyā sakaraṇīyo pakkamati, āgaccheyya vā so bhikkhave bhikkhu taṁ āvāsaṁ na vā āgaccheyya, tassa bhikkhave bhikkhuno pacchimikā ca paññāyati, paṭissave ca anāpatti.

Idha pana bhikkhave bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti pacchimikāya, so taṁ āvāsaṁ gantvā uposathaṁ karoti, pāṭipade vihāraṁ upeti, senāsanaṁ paññapeti, pānīyaṁ paribhojanīyaṁ upaṭṭhāpeti, pariveṇaṁ sammajjati, so tadaheva akaraṇīyo pakkamati, tassa bhikkhave bhikkhuno pacchimikā ca na paññāyati, paṭissave ca āpatti dukkaṭassa.

Idha pana bhikkhave bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti pacchimikāya, so taṁ āvāsaṁ gantvā uposathaṁ karoti, pāṭipade vihāraṁ upeti, senāsanaṁ paññapeti, pānīyaṁ paribhojanīyaṁ upaṭṭhāpeti, pariveṇaṁ sammajjati, so tadaheva sakaraṇīyo pakkamati -pa- so dvīhatīhaṁ vasitvā akaraṇīyo pakkamati -pa- so dvīhatīhaṁ vasitvā sakaraṇīyo pakkamati -pa- so dvīhatīhaṁ vasitvā sattāhakaraṇīyena pakkamati, so taṁ sattāhaṁ bahiddhā vītināmeti, tassa bhikkhave bhikkhuno pacchimikā ca na paññāyati, paṭissave ca āpatti dukkaṭassa -pa- so dvīhatīhaṁ vasitvā sattāhakaraṇīyena pakkamati, so taṁ sattāhaṁ anto sannivattaṁ karoti, tassa bhikkhave bhikkhuno pacchimikā ca paññāyati, paṭissave ca anāpatti.

Idha pana bhikkhave bhikkhunā vassāvāso paṭissuto hoti pacchimikāya, so taṁ āvāsaṁ gantvā uposathaṁ karoti, pāṭipade vihāraṁ upeti, senāsanaṁ paññapeti, pānīyaṁ paribhojanīyaṁ upaṭṭhāpeti, pariveṇaṁ sammajjati, so sattāhaṁ anāgatāya komudiyā cātumāsiniyā sakaraṇīyo pakkamati, āgaccheyya vā so bhikkhave bhikkhu taṁ āvāsaṁ na vā āgaccheyya, tassa bhikkhave bhikkhuno pacchimikā ca paññāyati, paṭissave ca anāpattīti.

Vassūpanāyikakkhandhako tatiyo.

119. Tassuddānaṁ

Upagantuṁ kadā ceva, kati antarāvassa ca.
Na icchanti ca sañcicca, ukkaḍḍhituṁ upāsako.

Gilāno mātā ca pitā, bhātā ca atha ñātako.
Bhikkhugatiko vihāro, vāḷā cāpi sarīsapā.

Coro ceva pisācā ca, daḍḍhā tadubhayena ca.
Vūḷhodakena vuṭṭhāsi, bahutarā ca dāyakā.

Lūkhappaṇītasappāya, bhesajjupaṭṭhakena ca.
Itthī vesī kumārī ca, paṇḍako ñātakena ca.

Rājā corā dhuttā nidhi, bheda-aṭṭhavidhena[1] ca.
Vajasatthā ca nāvā ca, susire viṭabhiyā ca.

Ajjhokāse vassāvāso, asenāsanikena ca.
Chavakuṭikā chatte ca, cāṭiyā ca upenti te.

Katikā paṭissuṇitvā, bahiddhā ca uposathā.
Purimikā pacchimikā, yathāñāyena yojaye.

Akaraṇī pakkamati, sakaraṇī tatheva ca.
Dvīhatīhā ca puna ca[2], sattāhakaraṇīyena ca.

Sattāhanāgatā ceva, āgaccheyya na eyya vā.
Vatthuddāne antarikā, tantimaggaṁ nisāmayeti.

Imamhi khandhake vatthūni dvepaṇṇāsa.

Vassūpanāyikakkhandhako niṭṭhito.

---

1. Bhedā aṭṭhavidhena (Sī, Syā)
2. Dvīhatīhaṁ vasitvāna (Sī)

4. Pavāraṇākkhandhaka

120. Aphāsukavihāra

209. Tena samayena Buddho Bhagavā Sāvatthiyaṁ viharati Jetavane Anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena sambahulā sandiṭṭhā sambhattā bhikkhū Kosalesu janapade aññatarasmiṁ āvāse vassaṁ upagacchiṁsu. Atha kho tesaṁ bhikkhūnaṁ etadahosi "kena nu kho mayaṁ upāyena samaggā sammodamānā avivadamānā phāsukaṁ vassaṁ vaseyyāma, na ca piṇḍakena kilameyyāmā"ti. Atha kho tesaṁ bhikkhūnaṁ etadahosi "sace kho mayaṁ aññamaññaṁ neva ālapeyyāma na sallapeyyāma, yo paṭhamaṁ gāmato piṇḍāya paṭikkameyya, so āsanaṁ paññapeyya, pādodakaṁ pādapīṭhaṁ pādakathalikaṁ upanikkhipeyya, avakkārapātiṁ dhovitvā upaṭṭhāpeyya, pānīyaṁ paribhojanīyaṁ upaṭṭhāpeyya, yo pacchā gāmato piṇḍāya paṭikkameyya, sacassa bhuttāvaseso, sace ākaṅkheyya bhuñjeyya, no ce ākaṅkheyya appaharite vā chaḍḍeyya, appāṇake vā udake opilāpeyya, so āsanaṁ uddhareyya, pādodakaṁ pādapīṭhaṁ pādakathalikaṁ paṭisāmeyya, avakkārapātiṁ dhovitvā paṭisāmeyya, pānīyaṁ paribhojanīyaṁ paṭisāmeyya, bhattaggaṁ sammajjeyya, yo passeyya pānīyaghaṭaṁ vā paribhojanīyaghaṭaṁ vā vaccaghaṭaṁ vā rittaṁ tucchaṁ, so upaṭṭhāpeyya, sacassa hoti avisayhaṁ, hatthavikārena dutiyaṁ āmantetvā hatthavilaṅghakena upaṭṭhāpeyya, na tveva tappaccayā vācaṁ bhindeyya, evaṁ kho mayaṁ samaggā sammodamānā avivadamānā phāsukaṁ vassaṁ vaseyyāma, na ca piṇḍakena kilameyyāmā"ti. Atha kho te bhikkhū aññamaññaṁ neva ālapiṁsu, na sallapiṁsu. Yo paṭhamaṁ gāmato piṇḍāya paṭikkamati, so āsanaṁ paññapeti, pādodakaṁ pādapīṭhaṁ pādakathalikaṁ upanikkhipati, avakkārapātiṁ dhovitvā upaṭṭhāpeti, pānīyaṁ paribhojanīyaṁ upaṭṭhāpeti, yo pacchā gāmato piṇḍāya paṭikkamati, sace hoti bhuttāvaseso, sace ākaṅkhati bhuñjati, no ce ākaṅkhati appaharite vā chaḍḍeti, appāṇake vā udake opilāpeti, so āsanaṁ uddharati, pādodakaṁ pādapīṭhaṁ pādakathalikaṁ paṭisāmeti, avakkārapātiṁ dhovitvā paṭisāmeti, pānīyaṁ paribhojanīyaṁ paṭisāmeti,

bhattaggaṁ sammajjati, yo passati pānīyaghaṭaṁ vā paribhojanīyaghaṭaṁ vā vaccaghaṭaṁ vā rittaṁ tucchaṁ, so upaṭṭhāpeti, sacassa hoti avisayhaṁ, hatthavikārena dutiyaṁ āmantetvā hatthavilaṅghakena upaṭṭhāpeti, na tveva tappaccayā vācaṁ bhindati.

Āciṇṇaṁ kho panetaṁ vassaṁvuṭṭhānaṁ bhikkhūnaṁ Bhagavantaṁ dassanāya upasaṅkamituṁ, atha kho te bhikkhū vassaṁvuṭṭhā temāsaccayena senāsanaṁ saṁsāmetvā pattacīvaramādāya yena Sāvatthi tena pakkamiṁsu. Anupubbena yena Sāvatthi Jetavanaṁ Anāthapiṇḍikassa ārāmo yena Bhagavā tenupasaṅkamiṁsu, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdiṁsu. Āciṇṇaṁ kho panetaṁ Buddhānaṁ Bhagavantānaṁ āgantukehi bhikkhūhi saddhiṁ paṭisammodituṁ. Atha kho Bhagavā te bhikkhū etadavoca "kacci bhikkhave khamanīyaṁ, kacci yāpanīyaṁ, kacci samaggā sammodamānā avivadamānā phāsukaṁ vassaṁ vasittha, na ca piṇḍakena kilamitthā"ti. Khamanīyaṁ Bhagavā, yāpanīyaṁ Bhagavā, samaggā ca mayaṁ bhante sammodamānā avivadamānā phāsukaṁ vassaṁ vasimhā, na ca piṇḍakena kilamimhāti. Jānantāpi Tathāgatā pucchanti, jānantāpi na pucchanti. Kālaṁ viditvā pucchanti, kālaṁ viditvā na pucchanti. Atthasaṁhitaṁ Tathāgatā pucchanti, no anatthasaṁhitaṁ, anatthasaṁhite setughāto Tathāgatānaṁ. Dvīhākārehi Buddhā Bhagavanto bhikkhū paṭipucchanti "dhammaṁ vā desessāma, sāvakānaṁ vā sikkhāpadaṁ paññapessāmā"ti. Atha kho Bhagavā te bhikkhū etadavoca "yathākathaṁ pana tumhe bhikkhave samaggā sammodamānā avivadamānā phāsukaṁ vassaṁ vasittha, na ca piṇḍakena kilamitthā"ti.

Idha mayaṁ bhante sambahulā sandiṭṭhā sambhattā bhikkhū Kosalesu janapade aññatarasmiṁ āvāse vassaṁ upagacchimhā. Tesaṁ no bhante amhākaṁ etadahosi "kena nu kho mayaṁ upāyena samaggā sammodamānā avivadamānā phāsukaṁ vassaṁ vaseyyāma, na ca piṇḍakena kilameyyāmā"ti. Tesaṁ no bhante amhākaṁ etadahosi "sace kho mayaṁ aññamaññaṁ neva ālapeyyāma na sallapeyyāma, yo paṭhamaṁ gāmato piṇḍāya paṭikkameyya, so āsanaṁ paññapeyya, pādodakaṁ pādapīṭhaṁ pādakathalikaṁ upanikkhipeyya, avakkārapātiṁ dhovitvā upaṭṭhāpeyya, pānīyaṁ paribhojanīyaṁ upaṭṭhāpeyya, yo pacchā gāmato piṇḍāya paṭikkameyya, sacassa

bhuttāvaseso, sace ākaṅkheyya bhuñjeyya, no ce ākaṅkheyya appaharite vā chaḍḍeyya, appāṇake vā udake opilāpeyya, so āsanaṁ uddhareyya, pādodakaṁ pādapīṭhaṁ pādakathalikaṁ paṭisāmeyya, avakkārapātiṁ dhovitvā paṭisāmeyya, pānīyaṁ paribhojanīyaṁ paṭisāmeyya, bhattaggaṁ sammajjeyya, yo passeyya pānīyaghaṭaṁ vā paribhojanīyaghaṭaṁ vā vaccaghaṭaṁ vā rittaṁ tucchaṁ, so upaṭṭhāpeyya, sacassa hoti avisayhaṁ, hatthavikārena dutiyaṁ āmantetvā hatthavilaṅghakena upaṭṭhāpeyya, na tveva tappaccayā vācaṁ bhindeyya, evaṁ kho mayaṁ samaggā sammodamānā avivadamānā phāsukaṁ vassaṁ vaseyyāma, na ca piṇḍakena kilameyyāmā"ti. Atha kho mayaṁ bhante aññamaññaṁ neva ālapimhā na sallapimhā, yo paṭhamaṁ gāmato piṇḍāya paṭikkamati, so āsanaṁ paññapeti, pādodakaṁ pādapīṭhaṁ pādakathalikaṁ upanikkhipati, avakkārapātiṁ dhovitvā upaṭṭhāpeti, pānīyaṁ paribhojanīyaṁ upaṭṭhāpeti, yo pacchā gāmato piṇḍāya paṭikkamati, sace hoti bhuttāvaseso, sace ākaṅkhati bhuñjati, no ce ākaṅkhati appaharite vā chaḍḍeti, appāṇake vā udake opilāpeti, so āsanaṁ uddharati, pādodakaṁ pādapīṭhaṁ pādakathalikaṁ paṭisāmeti, avakkārapātiṁ dhovitvā paṭisāmeti, pānīyaṁ paribhojanīyaṁ paṭisāmeti, bhattaggaṁ sammajjati, yo passati pānīyaghaṭaṁ vā paribhojanīyaghaṭaṁ vā vaccaghaṭaṁ vā rittaṁ tucchaṁ, so upaṭṭhāpeti, sacassa hoti avisayhaṁ, hatthavikārena dutiyaṁ āmantetvā hatthavilaṅghakena upaṭṭhāpeti, na tveva tappaccayā vācaṁ bhindati, evaṁ kho mayaṁ bhante samaggā sammodamānā avivadamānā phāsukaṁ vassaṁ vasimhā, na ca piṇḍakena kilamimhāti.

Atha kho Bhagavā bhikkhū āmantesi aphāsuññeva[1] kira'me[2] bhikkhave moghapurisā vuṭṭhā[3] samānā "phāsumhā[4] vuṭṭhā"ti paṭijānanti. Pasusaṁvāsaññeva kira'me bhikkhave moghapurisā vuṭṭhā samānā "phāsumhā vuṭṭhā"ti paṭijānanti. Eḷakasaṁvāsaññeva kira'me bhikkhave moghapurisā vuṭṭhā samānā "phāsumhā vuṭṭhā"ti paṭijānanti. Sapattasaṁvāsaññeva kira'me bhikkhave moghapurisā vuṭṭhā samānā "phāsumhā vuṭṭhā"ti paṭijānanti, kathaṁ hi nāmime bhikkhave moghapurisā mūgabbataṁ titthiyasamādānaṁ samādiyissanti. Netaṁ bhikkhave appasannānaṁ vā pasādāya -pa- vigarahitvā

---

1. Aphāsukaññeva (Sī) 2. Kirime (Ka) 3. Vutthā (Ka) 4. Phāsukamhā (Sī)

dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi na bhikkhave mūgabbataṁ titthiyasamādānaṁ samādiyitabbaṁ, yo samādiyeyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi bhikkhave vassaṁvuṭṭhānaṁ bhikkhūnaṁ tīhi ṭhānehi pavāretuṁ diṭṭhena vā sutena vā parisaṅkāya vā, sā vo bhavissati aññamaññānulomatā āpattivuṭṭhānatā vinayapurekkhāratā. Evañca pana bhikkhave pavāretabbaṁ, byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo—

210. "Suṇātu me bhante saṁgho, ajja pavāraṇā, yadi saṁghassa pattakallaṁ, saṁgho pavāreyyā"ti.

Therena bhikkhunā ekaṁsaṁ uttarāsaṅgaṁ karitvā ukkuṭikaṁ nisīditvā añjaliṁ paggahetvā evamassa vacanīyo "saṁghaṁ āvuso pavāremi diṭṭhena vā sutena vā parisaṅkāya vā, vadantu maṁ āyasmanto anukampaṁ upādāya, passanto paṭikarissāmi. Dutiyampi āvuso saṁghaṁ pavāremi diṭṭhena vā sutena vā parisaṅkāya vā, vadantu maṁ āyasmanto anukampaṁ upādāya, passanto paṭikarissāmi. Tatiyampi āvuso saṁghaṁ pavāremi diṭṭhena vā sutena vā parisaṅkāya vā, vadantu maṁ āyasmanto anukampaṁ upādāya, passanto paṭikarissāmī"ti.

Navakena bhikkhunā ekaṁsaṁ uttarāsaṅgaṁ karitvā ukkuṭikaṁ nisīditvā añjaliṁ paggahetvā evamassa vacanīyo "saṁghaṁ bhante pavāremi diṭṭhena vā sutena vā parisaṅkāya vā, vadantu maṁ āyasmanto anukampaṁ upādāya, passanto paṭikarissāmi. Dutiyampi bhante saṁghaṁ -pa-. Tatiyampi bhante saṁghaṁ pavāremi diṭṭhena vā sutena vā parisaṅkāya vā, vadantu maṁ āyasmanto anukampaṁ upādāya, passanto paṭikarissāmī"ti.

211. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū theresu bhikkhūsu ukkuṭikaṁ nisinnesu pavārayamānesu āsanesu acchanti. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "kathaṁ hi nāma chabbaggiyā bhikkhū theresu bhikkhūsu ukkuṭikaṁ nisinnesu pavārayamānesu āsanesu acchissantī"ti. Atha kho te bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ -pa-. Saccaṁ kira bhikkhave chabbaggiyā bhikkhū theresu bhikkhūsu ukkuṭikaṁ nisinnesu pavārayamānesu āsanesu acchantīti. Saccaṁ Bhagavāti.

Vigarahi Buddho Bhagavā -pa-. Kathaṁ hi nāma te bhikkhave moghapurisā theresu bhikkhūsu ukkuṭikaṁ nisinnesu pavārayamānesu āsanesu acchissanti. Netaṁ bhikkhave appasannānaṁ vā pasādāya, pasannānaṁ vā bhiyyobhāvāya -pa- vigarahitvā -pa- dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "na bhikkhave theresu bhikkhūsu ukkuṭikaṁ nisinnesu pavārayamānesu āsanesu acchitabbaṁ, yo accheyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi bhikkhave sabbeheva ukkuṭikaṁ nisinnehi pavāretun"ti.

Tena kho pana samayena aññataro thero jarādubbalo "yāva sabbe pavārentī"ti[1] ukkuṭikaṁ nisinno āgamayamāno mucchito papati. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave tadamantarā ukkuṭikaṁ nisīdituṁ, yāva pavāreti, pavāretvā āsane nisīditunti.

121. Pavāraṇābheda

212. Atha kho bhikkhūnaṁ etadahosi "kati nu kho pavāraṇā"ti, Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Dvemā bhikkhave pavāraṇā cātuddasikā ca pannarasikā ca, imā kho bhikkhave dve pavāraṇāti.

Atha kho bhikkhūnaṁ etadahosi "kati nu kho pavāraṇakammānī"ti[2]. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Cattārimāni bhikkhave pavāraṇakammāni, adhammena vaggaṁ pavāraṇakammaṁ, adhammena samaggaṁ pavāraṇakammaṁ, dhammena vaggaṁ pavāraṇakammaṁ, dhammena samaggaṁ pavāraṇakammaṁ. Tatra bhikkhave yadidaṁ adhammena vaggaṁ pavāraṇakammaṁ, na bhikkhave evarūpaṁ pavāraṇakammaṁ kātabbaṁ, na ca mayā evarūpaṁ pavāraṇakammaṁ anuññātaṁ. Tatra bhikkhave yadidaṁ adhammena samaggaṁ pavāraṇakammaṁ, na bhikkhave evarūpaṁ pavāraṇakammaṁ kātabbaṁ, na ca mayā evarūpaṁ pavāraṇakammaṁ anuññātaṁ. Tatra bhikkhave yadidaṁ dhammena vaggaṁ pavāraṇakammaṁ, na bhikkhave evarūpaṁ pavāraṇakammaṁ kātabbaṁ, na ca mayā evarūpaṁ pavāraṇakammaṁ anuññātaṁ. Tatra bhikkhave yadidaṁ dhammena samaggaṁ pavāraṇakammaṁ, evarūpaṁ bhikkhave pavāraṇakammaṁ kātabbaṁ, evarūpañca mayā pavāraṇakammaṁ anuññātaṁ. Tasmātiha bhikkhave evarūpaṁ pavāraṇakammaṁ karissāma yadidaṁ dhammena samagganti, evañhi vo bhikkhave sikkhitabbanti.

---

1. Yāva sabbe pavārenti (Syā)
2. Pavāraṇākammānīti (Syā)

122. Pavāraṇādānānujānanā

213. Atha kho Bhagavā bhikkhū āmantesi “sannipatatha bhikkhave saṁgho pavāressatī”ti. Evaṁ vutte aññataro bhikkhu Bhagavantaṁ etadavoca “atthi bhante bhikkhu gilāno, so anāgato”ti. Anujānāmi bhikkhave gilānena bhikkhunā pavāraṇaṁ dātuṁ. Evañca pana bhikkhave dātabbā, tena gilānena bhikkhunā ekaṁ bhikkhuṁ upasaṅkamitvā ekaṁsaṁ uttarāsaṅgaṁ karitvā ukkuṭikaṁ nisīditvā añjaliṁ paggahetvā evamassa vacanīyo “pavāraṇaṁ dammi, pavāraṇaṁ me hara, pavāraṇaṁ me ārocehi, mamatthāya pavārehī”ti, kāyena viññāpeti, vācāya viññāpeti, kāyena vācāya viññāpeti, dinnā hoti pavāraṇā. Na kāyena viññāpeti, na vācāya viññāpeti, na kāyena vācāya viññāpeti, na dinnā hoti pavāraṇā. Evañcetaṁ labhetha, iccetaṁ kusalaṁ. No ce labhetha, so bhikkhave gilāno bhikkhu mañcena vā pīṭhena vā saṁghamajjhe ānetvā pavāretabbaṁ. Sace bhikkhave gilānupaṭṭhākānaṁ bhikkhūnaṁ etadahosi “sace kho mayaṁ gilānaṁ ṭhānā cāvessāma, ābādho vā abhivaḍḍhissati, kālaṁkiriyā vā bhavissatī”ti. Na bhikkhave gilāno bhikkhu ṭhānā cāvetabbo, saṁghena tattha gantvā pavāretabbaṁ. Na tveva vaggena saṁghena pavāretabbaṁ, pavāreyya ce, āpatti dukkaṭassa.

Pavāraṇahārako[1] ce bhikkhave dinnāya pavāraṇāya tattheva pakkamati, aññassa dātabbā pavāraṇā. Pavāraṇahārako ce bhikkhave dinnāya pavāraṇāya tattheva vibbhamati -pa- kālaṁ karoti. Sāmaṇero paṭijānāti. Sikkhaṁ paccakkhātako paṭijānāti. Antimavatthuṁ ajjhāpannako paṭijānāti. Ummattako paṭijānāti. Khittacitto paṭijānāti. Vedanāṭṭo paṭijānāti. Āpattiyā adassane ukkhittako paṭijānāti. Āpattiyā appaṭikamme ukkhittako paṭijānāti. Pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhittako paṭijānāti. Paṇḍako paṭijānāti. Theyyasaṁvāsako paṭijānāti. Titthiyapakkantako paṭijānāti. Tiracchānagato patijānāti. Mātughātako paṭijānāti. Pitughātako paṭijānāti. Arahantaghātako paṭijānāti. Bhikkhunidūsako paṭijānāti. Saṁghabhedako

1. Pavāraṇāhārako (Syā)

paṭijānāti. Lohituppādako paṭijānāti. Ubhatobyañjanako paṭijānāti, aññassa dātabbā pavāraṇā.

Pavāraṇahārako ce bhikkhave dinnāya pavāraṇāya antarāmagge pakkamati, anāhaṭā hoti pavāraṇā. Pavāraṇahārako ce bhikkhave dinnāya pavāraṇāya antarāmagge vibbhamati -pa- kālaṁ karoti. Sāmaṇero paṭijānāti. Sikkhaṁ paccakkhātako paṭijānāti. Antimavatthuṁ ajjhāpannako paṭijānāti. Ummattako paṭijānāti. Khittacitto paṭijānāti. Vedanāṭṭo paṭijānāti. Āpattiyā adassane ukkhittako paṭijānāti. Āpattiyā appaṭikamme ukkhittako paṭijānāti. Pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhittako paṭijānāti. Paṇḍako paṭijānāti. Theyyasaṁvāsako paṭijānāti. Titthiyapakkantako paṭijānāti. Tiracchānagato paṭijānāti. Mātughātako paṭijānāti. Pitughātako paṭijānāti. Arahantaghātako paṭijānāti. Bhikkhunidūsako paṭijānāti. Saṁghabhedako paṭijānāti. Lohituppādako paṭijānāti. Ubhatobyañjanako paṭijānāti, anāhaṭā hoti pavāraṇā.

Pavāraṇahārako ce bhikkhave dinnāya pavāraṇāya saṁghappatto pakkamati, āhaṭā hoti pavāraṇā. Pavāraṇahārako ce bhikkhave dinnāya pavāraṇāya saṁghappatto vibbhamati -pa- kālaṁ karoti. Sāmaṇero paṭijānāti. Sikkhaṁ paccakkhātako paṭijānāti. Antimavatthuṁ ajjhāpannako paṭijānāti. Ummattako paṭijānāti. Khittacitto paṭijānāti. Vedanāṭṭo paṭijānāti. Āpattiyā adassane ukkhittako paṭijānāti. Āpattiyā appaṭikamme ukkhittako paṭijānāti. Pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhittako paṭijānāti. Paṇḍako paṭijānāti. Theyyasaṁvāsako paṭijānāti. Titthiyapakkantako paṭijānāti. Tiracchānagato paṭijānāti. Mātughātako paṭijānāti. Pitughātako paṭijānāti. Arahantaghātako paṭijānāti. Bhikkhunidūsako paṭijānāti. Saṁghabhedako paṭijānāti. Lohituppādako paṭijānāti. Ubhatobyañjanako paṭijānāti, āhaṭā hoti pavāraṇā.

Pavāraṇahārako ce bhikkhave dinnāya pavāraṇāya saṁghappatto sutto nāroceti, āhaṭā hoti pavāraṇā, pavāraṇahārakassa

anāpatti. Pavāraṇahārako ce bhikkhave dinnāya pavāraṇāya saṁghappatto pamatto nāroceti -pa- samāpanno nāroceti, āhaṭā hoti pavāraṇā, pavāraṇahārakassa anāpatti.

Pavāraṇahārako ce bhikkhave dinnāya pavāraṇāya saṁghappatto sañcicca nāroceti, āhaṭā hoti pavāraṇā, pavāraṇahārakassa āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi bhikkhave tadahu pavāraṇāya pavāraṇaṁ dentena chandampi dātuṁ, santi saṁghassa karaṇīyanti.

123. Ñātakādiggahaṇakathā

214. Tena kho pana samayena aññataraṁ bhikkhuṁ tadahu pavāraṇāya ñātakā gaṇhiṁsu. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Idha pana bhikkhave bhikkhuṁ tadahu pavāraṇāya ñātakā gaṇhanti, te ñātakā bhikkhūhi evamassu vacanīyā "iṅgha tumhe āyasmanto imaṁ bhikkhuṁ muhuttaṁ muñcatha, yāvāyaṁ bhikkhu pavāretī"ti. Evañcetaṁ labhetha, iccetaṁ kusalaṁ. No ce labhetha, te ñātakā bhikkhūhi evamassu vacanīyā "iṅgha tumhe āyasmanto muhuttaṁ ekamantaṁ hotha, yāvāyaṁ bhikkhu pavāraṇaṁ detī"ti. Evañcetaṁ labhetha, iccetaṁ kusalaṁ. No ce labhetha, te ñātakā bhikkhūhi evamassu vacanīyā "iṅgha tumhe āyasmanto imaṁ bhikkhuṁ muhuttaṁ nissīmaṁ netha, yāva saṁgho pavāretī"ti. Evañcetaṁ labhetha, iccetaṁ kusalaṁ. No ce labhetha, na tveva vaggena saṁghena pavāretabbaṁ, pavāreyya ce, āpatti dukkaṭassa.

Idha pana bhikkhave bhikkhuṁ tadahu pavāraṇāya rājāno gaṇhanti -pa- corā gaṇhanti. Dhuttā gaṇhanti. Bhikkhupaccatthikā gaṇhanti, te bhikkhupaccatthikā bhikkhūhi evamassu vacanīyā "iṅgha tumhe āyasmanto imaṁ bhikkhuṁ muhuttaṁ muñcatha, yāvāyaṁ bhikkhu pavāretī"ti. Evañcetaṁ labhetha, iccetaṁ kusalaṁ. No ce labhetha, te bhikkhupaccatthikā bhikkhūhi evamassu vacanīyā "iṅgha tumhe āyasmanto muhuttaṁ ekamantaṁ hotha, yāvāyaṁ bhikkhu pavāraṇaṁ detī"ti. Evañcetaṁ labhetha, iccetaṁ kusalaṁ. No ce labhetha, te bhikkhupaccatthikā bhikkhūhi evamassu vacanīyā "iṅgha tumhe āyasmanto imaṁ bhikkhuṁ muhuttaṁ nissīmaṁ netha, yāva saṁgho pavāretī"ti. Evañcetaṁ labhetha, iccetaṁ kusalaṁ. No ce labhetha,

na tveva vaggena saṁghena pavāretabbaṁ, pavāreyya ce, āpatti dukkaṭassāti.

124. Saṁghapavāraṇādippabheda

215. Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya pañca bhikkhū viharanti. Atha kho tesaṁ bhikkhūnaṁ etadahosi "Bhagavatā paññattaṁ 'saṁghena pavāretabban'ti, mayañcamhā pañca janā, kathaṁ nu kho amhehi pavāretabban"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave pañcannaṁ saṁghe pavāretunti.

216. Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya cattāro bhikkhū viharanti. Atha kho tesaṁ bhikkhūnaṁ etadahosi "Bhagavatā anuññātaṁ 'pañcannaṁ saṁghe pavāretun'ti, mayañcamhā cattāro janā, kathaṁ nu kho amhehi pavāretabban"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave catunnaṁ aññamaññaṁ pavāretuṁ. Evañca pana bhikkhave pavāretabbaṁ, byattena bhikkhunā paṭibalena te bhikkhū ñāpetabbā—

"Suṇantu me āyasmanto, ajja pavāraṇā, yadāyasmantānaṁ pattakallaṁ, mayaṁ aññamaññaṁ pavāreyyāmā"ti.

Therena bhikkhunā ekaṁsaṁ uttarāsaṅgaṁ karitvā ukkuṭikaṁ nisīditvā añjaliṁ paggahetvā te bhikkhū evamassu vacanīyā "ahaṁ āvuso āyasmante pavāremi diṭṭhena vā sutena vā parisaṅkāya vā, vadantu maṁ āyasmanto anukampaṁ upādāya, passanto paṭikarissāmi. Dutiyampi -pa-. Tatiyampi ahaṁ āvuso āyasmante pavāremi diṭṭhena vā sutena vā parisaṅkāya vā, vadantu maṁ āyasmanto anukampaṁ upādāya, passanto paṭikarissāmī"ti.

Navakena bhikkhunā ekaṁsaṁ uttarāsaṅgaṁ karitvā ukkuṭikaṁ nisīditvā añjaliṁ paggahetvā te bhikkhū evamassu vacanīyā "ahaṁ bhante āyasmante pavāremi diṭṭhena vā sutena vā parisaṅkāya vā, vadantu maṁ āyasmanto anukampaṁ upādāya, passanto paṭikarissāmi. Dutiyampi -pa-. Tatiyampi ahaṁ bhante āyasmante pavāremi diṭṭhena vā sutena vā

parisaṅkāya vā, vadantu maṁ āyasmanto anukampaṁ upādāya, passanto paṭikarissāmī”ti.

Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya tayo bhikkhū viharanti. Atha kho tesaṁ bhikkhūnaṁ etadahosi “Bhagavatā anuññātaṁ pañcannaṁ saṁghe pavāretuṁ, catunnaṁ aññamaññaṁ pavāretuṁ, mayañcamhā tayo janā, kathaṁ nu kho amhehi pavāretabban”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave tiṇṇaṁ aññamaññaṁ pavāretuṁ. Evañca pana bhikkhave pavāretabbaṁ, byattena bhikkhunā paṭibalena te bhikkhū ñāpetabbā—

“Suṇantu me āyasmantā, ajja pavāraṇā, yadāyasmantānaṁ pattakallaṁ, mayaṁ aññamaññaṁ pavāreyyāmā”ti.

Therena bhikkhunā ekaṁsaṁ uttarāsaṅgaṁ karitvā ukkuṭikaṁ nisīditvā añjaliṁ paggahetvā te bhikkhū evamassu vacanīyā “ahaṁ āvuso āyasmante pavāremi diṭṭhena vā sutena vā parisaṅkāya vā, vadantu maṁ āyasmantā anukampaṁ upādāya, passanto paṭikarissāmi. Dutiyampi -pa-. Tatiyampi ahaṁ āvuso āyasmante pavāremi diṭṭhena vā sutena vā parisaṅkāya vā, vadantu maṁ āyasmantā anukampaṁ upādāya, passanto paṭikarissāmī”ti.

Navakena bhikkhunā ekaṁsaṁ uttarāsaṅgaṁ karitvā ukkuṭikaṁ nisīditvā añjaliṁ paggahetvā te bhikkhū evamassu vacanīyā “ahaṁ bhante āyasmante pavāremi diṭṭhena vā sutena vā parisaṅkāya vā, vadantu maṁ āyasmantā anukampaṁ upādāya, passanto paṭikarissāmi. Dutiyampi -pa-. Tatiyampi ahaṁ bhante āyasmante pavāremi diṭṭhena vā sutena vā parisaṅkāya vā, vadantu maṁ āyasmantā anukampaṁ upādāya, passanto paṭikarissāmī”ti.

217. Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya dve bhikkhū viharanti. Atha kho tesaṁ bhikkhūnaṁ etadahosi “Bhagavatā anuññātaṁ pañcannaṁ saṁghe pavāretuṁ, catunnaṁ aññamaññaṁ pavāretuṁ,

tiṇṇaṁ aññamaññaṁ pavāretuṁ, mayañcamhā dve janā, kathaṁ nu kho amhehi pavāretabban”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave dvinnaṁ aññamaññaṁ pavāretuṁ. Evañca pana bhikkhave pavāretabbaṁ, therena bhikkhunā ekaṁsaṁ uttarāsaṅgaṁ karitvā ukkuṭikaṁ nisīditvā añjaliṁ paggahetvā navo bhikkhu evamassa vacanīyo “ahaṁ āvuso āyasmantaṁ pavāremi diṭṭhena vā sutena vā parisaṅkāya vā, vadatu maṁ āyasmā anukampaṁ upādāya, passanto paṭikarissāmi. Dutiyampi -pa-. Tatiyampi ahaṁ āvuso āyasmantaṁ pavāremi diṭṭhena vā sutena vā parisaṅkāya vā, vadatu maṁ āyasmā anukampaṁ upādāya, passanto paṭikarissāmī”ti.

Navakena bhikkhunā ekaṁsaṁ uttarāsaṅgaṁ karitvā ukkuṭikaṁ nisīditvā añjaliṁ paggahetvā thero bhikkhu evamassa vacanīyo “ahaṁ bhante āyasmantaṁ pavāremi diṭṭhena vā sutena vā parisaṅkāya vā, vadatu maṁ āyasmā anukampaṁ upādāya, passanto paṭikarissāmi. Dutiyampi -pa-. Tatiyampi ahaṁ bhante āyasmantaṁ pavāremi diṭṭhena vā sutena vā parisaṅkāya vā, vadatu maṁ āyasmā anukampaṁ upādāya, passanto paṭikarissāmī”ti.

218. Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya eko bhikkhu viharati. Atha kho tassa bhikkhuno etadahosi “Bhagavatā anuññātaṁ pañcannaṁ saṁghe pavāretuṁ, catunnaṁ aññamaññaṁ pavāretuṁ, tiṇṇaṁ aññamaññaṁ pavāretuṁ, dvinnaṁ aññamaññaṁ pavāretuṁ, ahañcamhi ekako, kathaṁ nu kho mayā pavāretabban”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ.

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya eko bhikkhu viharati, tena bhikkhave bhikkhunā yattha bhikkhū paṭikkamanti upaṭṭhānasālāya vā maṇḍape vā rukkhamūle vā, so deso sammajjitvā pānīyaṁ paribhojanīyaṁ upaṭṭhāpetvā āsanaṁ paññapetvā padīpaṁ katvā nisīditabbaṁ. Sace aññe bhikkhū āgacchanti, tehi saddhiṁ pavāretabbaṁ. No ce āgacchanti, “ajja me pavāraṇā”ti adhiṭṭhātabbaṁ. No ce adhiṭṭheyya, āpatti dukkaṭassa.

Tatra bhikkhave yattha pañca bhikkhū viharanti, na ekassa pavāraṇaṁ āharitvā catūhi saṁghe pavāretabbaṁ, pavāreyyuṁ ce, āpatti dukkaṭassa. Tatra bhikkhave yattha cattāro bhikkhū viharanti, na ekassa pavāraṇaṁ āharitvā tīhi aññamaññaṁ pavāretabbaṁ, pavāreyyuṁ ce, āpatti dukkaṭassa. Tatra bhikkhave yattha tayo bhikkhū viharanti, na ekassa pavāraṇaṁ āharitvā dvīhi aññamaññaṁ pavāretabbaṁ, pavāreyyuṁ ce, āpatti dukkaṭassa. Tatra bhikkhave yattha dve bhikkhū viharanti, na ekassa pavāraṇaṁ āharitvā ekena adhiṭṭhātabbaṁ, adhiṭṭheyya ce, āpatti dukkaṭassāti.

125. Āpattipaṭikammavidhi

219. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu tadahu pavāraṇāya āpattiṁ āpanno hoti. Atha kho tassa bhikkhuno etadahosi "Bhagavatā paññattaṁ 'na sāpattikena pavāretabban'ti, ahañcamhi āpattiṁ āpanno, kathaṁ nu kho mayā paṭipajjitabban"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ[1].

Idha pana bhikkhave bhikkhu tadahu pavāraṇāya āpattiṁ āpanno hoti, tena bhikkhave bhikkhunā ekaṁ bhikkhuṁ upasaṅkamitvā ekaṁsaṁ uttarāsaṅgaṁ karitvā ukkuṭikaṁ nisīditvā añjaliṁ paggahetvā evamassa vacanīyo "ahaṁ āvuso itthannāmaṁ āpattiṁ āpanno, taṁ paṭidesemī"ti. Tena vattabbo "passasī"ti, "āma passāmī"ti, "āyatiṁ saṁvareyyāsī"ti.

Idha pana bhikkhave bhikkhu tadahu pavāraṇāya āpattiyā vematiko hoti, tena bhikkhave bhikkhunā ekaṁ bhikkhuṁ upasaṅkamitvā ekaṁsaṁ uttarāsaṅgaṁ karitvā ukkuṭikaṁ nisīditvā añjaliṁ paggahetvā evamassa vacanīyo "ahaṁ āvuso itthannāmāya āpattiyā vematiko, yadā nibbematiko bhavissāmi, tadā taṁ āpattiṁ paṭikarissāmī"ti vatvā pavāretabbaṁ, na tveva tappaccayā pavāraṇāya antarāyo kātabboti.

---

1. Ārocesi (Ka)

126. Āpatti-āvikaraṇavidhi

220. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu pavārayamāno āpattiṁ sarati. Atha kho tassa bhikkhuno etadahosi “Bhagavatā paññattaṁ ‘na sāpattikena pavāretabban’ti, ahañcamhi āpattiṁ āpanno, kathaṁ nu kho mayā paṭipajjitabban”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ.

Idha pana bhikkhave bhikkhu pavārayamāno āpattiṁ sarati, tena bhikkhave bhikkhunā sāmanto bhikkhu evamassa vacanīyo “ahaṁ āvuso itthannāmaṁ āpattiṁ āpanno, ito vuṭṭhahitvā taṁ āpattiṁ paṭikarissāmī”ti vatvā pavāretabbaṁ, na tveva tappaccayā pavāraṇāya antarāyo kātabbo.

Idha pana bhikkhave bhikkhu pavārayamāno āpattiyā vematiko hoti, tena bhikkhave bhikkhunā sāmanto bhikkhu evamassa vacanīyo “ahaṁ āvuso itthannāmāya āpattiyā vematiko, yadā nibbematiko bhavissāmi, tadā taṁ āpattiṁ paṭikarissāmī”ti vatvā pavāretabbaṁ, na tveva tappaccayā pavāraṇāya antarāyo kātabboti.

127. Sabhāgāpattipaṭikammavidhi

221. Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sabbo saṁgho sabhāgaṁ āpattiṁ āpanno hoti. Atha kho tesaṁ bhikkhūnaṁ etadahosi “Bhagavatā paññattaṁ ‘na sabhāgā āpatti desetabbā, na sabhāgā āpatti paṭiggahetabbā’ti, ayañca sabbo saṁgho sabhāgaṁ āpattiṁ āpanno, kathaṁ nu kho amhehi paṭipajjitabban”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ.

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sabbo saṁgho sabhāgaṁ āpattiṁ āpanno hoti, tehi bhikkhave bhikkhūhi eko bhikkhu sāmantā āvāsā sajjukaṁ pāhetabbo “gacchāvuso taṁ āpattiṁ paṭikaritvā āgaccha, mayaṁ te santike taṁ āpattiṁ paṭikarissāmā”ti. Evañcetaṁ labhetha, iccetaṁ kusalaṁ. No ce labhetha, byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo—

"Suṇātu me bhante saṁgho, ayaṁ sabbo saṁgho sabhāgaṁ āpattiṁ āpanno, yadā aññaṁ bhikkhuṁ suddhaṁ anāpattikaṁ passissati, tadā tassa santike taṁ āpattiṁ paṭikarissatī"ti vatvā pavāretabbaṁ, na tveva tappaccayā pavāraṇāya antarāyo kātabbo.

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sabbo saṁgho sabhāgāya āpattiyā vematiko hoti, byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo—

"Suṇātu me bhante saṁgho, ayaṁ sabbo saṁgho sabhāgāya āpattiyā vematiko, yadā nibbematiko bhavissati, tadā taṁ āpattiṁ paṭikarissatī"ti vatvā pavāretabbaṁ, na tveva tappaccayā pavāraṇāya antarāyo kātabboti.

Paṭhamabhāṇavāro niṭṭhito.

---

128. Anāpattipannarasaka

222. Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatiṁsu pañca vā atirekā vā, te na jāniṁsu "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino pavāresuṁ, tehi pavāriyamāne athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchiṁsu bahutarā. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ.

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te na jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino pavārenti, tehi pavāriyamāne athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā, tehi bhikkhave bhikkhūhi puna pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ anāpatti. (1)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te na jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te dhammasaññino

vinayasaññino vaggā samaggasaññino pavārenti, tehi pavāriyamāne athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā, pavāritā suppavāritā, avasesehi pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ anāpatti. (2)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te na jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino pavārenti, tehi pavāriyamāne athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā, pavāritā suppavāritā, avasesehi pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ anāpatti. (3)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te na jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino pavārenti, tehi pavāritamatte athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā, tehi bhikkhave bhikkhūhi puna pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ anāpatti. (4)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te na jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino pavārenti, tehi pavāritamatte athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā, pavāritā suppavāritā, tesaṁ santike pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ anāpatti. (5)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te na jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino pavārenti, tehi pavāritamatte athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā, pavāritā suppavāritā, tesaṁ santike pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ anāpatti. (6)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te na jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te dhammasaññino

vinayasaññino vaggā samaggasaññino pavārenti, tehi pavāritamatte avuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā, tehi bhikkhave bhikkhūhi puna pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ anāpatti. (7)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te na jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino pavārenti, tehi pavāritamatte avuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā, pavāritā suppavāritā, tesaṁ santike pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ anāpatti. (8)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te na jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino pavārenti, tehi pavāritamatte avuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā, pavāritā suppavāritā, tesaṁ santike pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ anāpatti. (9)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te na jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino pavārenti, tehi pavāritamatte ekaccāya vuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā, tehi bhikkhave bhikkhūhi puna pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ anāpatti. (10)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te na jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino pavārenti, tehi pavāritamatte ekaccāya vuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā, pavāritā suppavāritā, tesaṁ santike pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ anāpatti. (11)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te na jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino pavārenti, tehi pavāritamatte ekaccāya vuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā, pavāritā suppavāritā, tesaṁ santike pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ anāpatti. (12)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te na jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino pavārenti, tehi pavāritamatte sabbāya vuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā, tehi bhikkhave bhikkhūhi puna pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ anāpatti. (13)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te na jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino pavārenti, tehi pavāritamatte sabbāya vuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā, pavāritā suppavāritā, tesaṁ santike pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ anāpatti. (14)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te na jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā samaggasaññino pavārenti, tehi pavāritamatte sabbāya vuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā, pavāritā suppavāritā, tesaṁ santike pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ anāpatti. (15)

Anāpattipannarasakaṁ niṭṭhitaṁ.

129. Vaggāvaggasaññīpannarasaka

223. Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā vaggasaññino pavārenti, tehi pavāriyamāne athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā, tehi bhikkhave bhikkhūhi puna pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ āpatti dukkaṭassa. (1)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā vaggasaññino pavārenti, tehi pavāriyamāne athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā, pavāritā suppavāritā, avasesehi pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ āpatti dukkaṭassa. (2)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā vaggasaññino pavārenti, tehi pavāriyamāne athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā, pavāritā suppavāritā, avasesehi pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ āpatti dukkaṭassa. (3)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te dhammasaññino vinayasaññino vaggā vaggasaññino pavārenti, tehi pavāritamatte -pa- avuṭṭhitāya parisāya -pa- ekaccāya vuṭṭhitāya parisāya -pa- sabbāya vuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā -pa- samasamā -pa- thokatarā, pavāritā suppavāritā, tesaṁ santike pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ āpatti dukkaṭassa. (4-15)

Vaggāvaggasaññipannarasakaṁ niṭṭhitaṁ.

130. Vematikapannarasaka

224. Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te "kappati nu kho amhākaṁ pavāretuṁ, na nu kho kappatī"ti vematikā pavārenti, tehi pavāriyamāne athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā, tehi bhikkhave bhikkhūhi puna pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ āpatti dukkaṭassa. (1)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te "kappati nu kho amhākaṁ pavāretuṁ, na nu kho kappatī"ti vematikā pavārenti, tehi pavāriyamāne athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā, pavāritā suppavāritā, avasesehi pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ āpatti dukkaṭassa. (2)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te "kappati nu kho amhākaṁ pavāretuṁ, na nu kho kappatī"ti vematikā pavārenti, tehi pavāriyamāne athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti, thokatarā, pavāritā suppavāritā, avasesehi pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ āpatti dukkaṭassa. (3)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te "kappati nu kho amhākaṁ pavāretuṁ, na nu kho kappatī"ti vematikā pavārenti, tehi pavāritamatte -pa- avuṭṭhitāya parisāya -pa- ekaccāya vuṭṭhitāya parisāya -pa- sabbāya vuṭṭhitāya parisāya athaññe

āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā -pa- samasamā -pa- thokatarā, pavāritā suppavāritā, tesaṁ santike pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ āpatti dukkaṭassa. (4 - 15)

Vimatikapannarasakaṁ niṭṭhitaṁ.

131. Kukkuccapakatapannarasaka

225. Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te "kappateva amhākaṁ pavāretuṁ, nāmhākaṁ na kappatī"ti kukkuccapakatā pavārenti, tehi pavāriyamāne athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā, tehi bhikkhave bhikkhūhi puna pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ āpatti dukkaṭassa. (1)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te "kappateva amhākaṁ pavāretuṁ, nāmhākaṁ na kappatī"ti kukkuccapakatā pavārenti, tehi pavāriyamāne athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā, pavāritā suppavāritā, avasesehi pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ āpatti dukkaṭassa. (2)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te "kappateva amhākaṁ pavāretuṁ, nāmhākaṁ na kappatī"ti kukkuccapakatā pavārenti, tehi pavāriyamāne athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā, pavāritā suppavāritā, avasesehi[1] pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ āpatti dukkaṭassa. (3)

1. Avasesehi tesaṁ santike (Ka)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te "kappateva amhākaṁ pavāretuṁ, nāmhākaṁ na kappatī"ti kukkuccapakatā pavārenti, tehi pavāritamatte -pa- avuṭṭhitāya parisāya -pa- ekaccāya vuṭṭhitāya parisāya -pa- sabbāya vuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā -pa- samasamā -pa- thokatarā, pavāritā suppavāritā, tesaṁ santike pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ āpatti dukkaṭassa. (4 - 15)

Kukkuccapakatapannarasakaṁ niṭṭhitaṁ.

---

132. Bhedapurekkhārapannarasaka

226. Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te "nassantete, vinassantete, ko tehi attho"ti bhedapurekkhārā pavārenti, tehi pavāriyamāne athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā, tehi bhikkhave bhikkhūhi puna pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ āpatti thullaccayassa. (1)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te "nassantete, vinassantete, ko tehi attho"ti bhedapurekkhārā pavārenti, tehi pavāriyamāne athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā, pavāritā suppavāritā, avasesehi pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ āpatti thullaccayassa. (2)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te "nassantete,

vinassantete, ko tehi attho”ti bhedapurekkhārā pavārenti, tehi pavāriyamāne athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā, pavāritā suppavāritā, avasesehi pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ āpatti thullaccayassa. (3)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti, te “nassantete, vinassantete, ko tehi attho”ti bhedapurekkhārā pavārenti, tehi pavāritamatte athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā, tehi bhikkhave bhikkhūhi puna pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ āpatti thullaccayassa. (4)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti, te “nassantete, vinassantete, ko tehi attho”ti bhedapurekkhārā pavārenti, tehi pavāritamatte athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā, pavāritā suppavāritā, tesaṁ santike pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ āpatti thullaccayassa. (5)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti, te “nassantete, vinassantete, ko tehi attho”ti bhedapurekkhārā pavārenti, tehi pavāritamatte athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā, pavāritā suppavāritā, tesaṁ santike pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ āpatti thullaccayassa. (6)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te jānanti “atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā”ti, “nassantete, vinassantete, ko tehi attho”ti bhedapurekkhārā pavārenti, tehi pavāritamatte avuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā

bhikkhū āgacchanti bahutarā, tehi bhikkhave bhikkhūhi puna pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ āpatti thullaccayassa. (7)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te "nassantete, vinassantete, ko tehi attho"ti bhedapurekkhārā pavārenti, tehi pavāritamatte avuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā, pavāritā suppavāritā, tesaṁ santike pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ āpatti thullaccayassa. (8)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te "nassantete, vinassantete, ko tehi attho"ti bhedapurekkhārā pavārenti, tehi pavāritamatte avuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā, pavāritā suppavāritā, tesaṁ santike pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ āpatti thullaccayassa. (9)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te "nassantete, vinassantete, ko tehi attho"ti bhedapurekkhārā pavārenti, tehi pavāritamatte ekaccāya vuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā, tehi bhikkhave bhikkhūhi puna pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ āpatti thullaccayassa. (10)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te "nassantete, vinassantete, ko tehi attho"ti bhedapurekkhārā pavārenti, tehi pavāritamatte ekaccāya vuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā, pavāritā suppavāritā, tesaṁ santike pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ āpatti thullaccayassa. (11)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te "nassantete, vinassantete, ko tehi attho"ti bhedapurekkhārā pavārenti, tehi pavāritamatte ekaccāya vuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā, pavāritā suppavāritā, tesaṁ santike pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ āpatti thullaccayassa. (12)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te "nassantete, vinassantete, ko tehi attho"ti bhedapurekkhārā pavārenti, tehi pavāritamatte sabbāya vuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti bahutarā, tehi bhikkhave bhikkhūhi puna pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ āpatti thullaccayassa. (13)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te "nassantete, vinassantete, ko tehi attho"ti bhedapurekkhārā pavārenti, tehi pavāritamatte sabbāya vuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti samasamā, pavāritā suppavāritā, tesaṁ santike pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ āpatti thullaccayassa. (14)

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te jānanti "atthaññe āvāsikā bhikkhū anāgatā"ti, te "nassantete, vinassantete, ko tehi attho"ti bhedapurekkhārā pavārenti, tehi pavāritamatte sabbāya vuṭṭhitāya parisāya athaññe āvāsikā bhikkhū āgacchanti thokatarā, pavāritā suppavāritā, tesaṁ santike pavāretabbaṁ, pavāritānaṁ āpatti thullaccayassa. (15)

Bhedapurekkhārapannarasakaṁ niṭṭhitaṁ.

Pañcavīsattikā niṭṭhitā.

133. Sīmokkantikapeyyāla

227. Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya sambahulā āvāsikā bhikkhū sannipatanti pañca vā atirekā vā, te na jānanti "aññe āvāsikā bhikkhū antosīmaṁ okkamantī"ti -pa- te na jānanti "aññe āvāsikā bhikkhū antosīmaṁ okkantā"ti -pa- te na passanti aññe āvāsike bhikkhū antosīmaṁ okkamante -pa- te na passanti aññe āvāsike bhikkhū antosīmaṁ okkante -pa- te na suṇanti "aññe āvāsikā bhikkhū antosīmaṁ okkamantī"ti -pa- te na suṇanti "aññe āvāsikā bhikkhū antosīmaṁ okkantā"ti -pa-.

Āvāsikena āvāsikā ekasatapañcasattati tikanayato, āvāsikena āgantukā, āgantukena āvāsikā, āgantukena āgantukā, peyyālamukhena satta tikasatāni honti.

134. Divasanānatta

228. Idha pana bhikkhave āvāsikānaṁ bhikkhūnaṁ cātuddaso hoti āgantukānaṁ pannaraso, sace āvāsikā bahutarā honti, āgantukehi āvāsikānaṁ anuvattitabbaṁ. Sace samasamā honti, āgantukehi āvāsikānaṁ anuvattitabbaṁ. Sace āgantukā bahutarā honti, āvāsikehi āgantukānaṁ anuvattitabbaṁ.

Idha pana bhikkhave āvāsikānaṁ bhikkhūnaṁ pannaraso hoti āgantukānaṁ cātuddaso, sace āvāsikā bahutarā honti, āgantukehi āvāsikānaṁ anuvattitabbaṁ. Sace samasamā honti, āgantukehi āvāsikānaṁ anuvattitabbaṁ. Sace āgantukā bahutarā honti, āvāsikehi āgantukānaṁ anuvattitabbaṁ.

Idha pana bhikkhave āvāsikānaṁ bhikkhūnaṁ pāṭipado hoti āgantukānaṁ pannaraso, sace āvāsikā bahutarā honti, āvāsikehi āgantukānaṁ nākāmā dātabbā sāmaggī, āgantukehi nissīmaṁ gantvā pavāretabbaṁ. Sace samasamā honti, āvāsikehi āgantukānaṁ nākāmā dātabbā sāmaggī, āgantukehi nissīmaṁ gantvā

pavāretabbaṁ. Sace āgantukā bahutarā honti, āvāsikehi āgantukānaṁ sāmaggī vā dātabbā, nissīmaṁ vā gantabbaṁ.

Idha pana bhikkhave āvāsikānaṁ bhikkhūnaṁ pannaraso hoti, āgantukānaṁ pāṭipado, sace āvāsikā bahutarā honti, āgantukehi āvāsikānaṁ sāmaggī vā dātabbā, nissīmaṁ vā gantabbaṁ. Sace samasamā honti, āgantukehi āvāsikānaṁ sāmaggī vā dātabbā, nissīmaṁ vā gantabbaṁ. Sace āgantukā bahutarā honti, āgantukehi āvāsikānaṁ nākāmā dātabbā sāmaggī, āvāsikehi nissīmaṁ gantvā pavāretabbaṁ.

135. Liṅgādidassana

229. Idha pana bhikkhave āgantukā bhikkhū passanti āvāsikānaṁ bhikkhūnaṁ āvāsikākāraṁ āvāsikaliṅgaṁ āvāsikanimittaṁ āvāsikuddesaṁ suppaññattaṁ mañcapīṭhaṁ bhisibibbohanaṁ pānīyaṁ paribhojanīyaṁ sūpaṭṭhitaṁ pariveṇaṁ susammaṭṭhaṁ, passitvā vematikā honti "atthi nu kho āvāsikā bhikkhū, natthi nu kho"ti. Te vematikā na vicinanti, avicinitvā pavārenti, āpatti dukkaṭassa -pa-. Te vematikā vicinanti, vicinitvā na passanti, apassitvā pavārenti, anāpatti. Te vematikā vicinanti, vicinitvā passanti, passitvā ekato pavārenti, anāpatti. Te vematikā vicinanti, vicinitvā passanti, passitvā pāṭekkaṁ pavārenti, āpatti dukkaṭassa. Te vematikā vicinanti, vicinitvā passanti, passitvā "nassantete, vinassantete, ko tehi attho"ti bhedapurekkhārā pavārenti, āpatti thullaccayassa.

Idha pana bhikkhave āgantukā bhikkhū suṇanti āvāsikānaṁ bhikkhūnaṁ āvāsikākāraṁ āvāsikaliṅgaṁ āvāsikanimittaṁ āvāsikuddesaṁ caṅkamantānaṁ padasaddaṁ sajjhāyasaddaṁ ukkāsitasaddaṁ khipitasaddaṁ, sutvā vematikā honti "atthi nu kho āvāsikā bhikkhū, natthi nu kho"ti. Te vematikā na vicinanti, avicinitvā pavārenti, āpatti dukkaṭassa. Te vematikā vicinanti, vicinitvā na passanti, apassitvā pavārenti, anāpatti. Te vematikā vicinanti, vicinitvā passanti, passitvā ekato pavārenti, anāpatti. Te vematikā vicinanti, vicinitvā passanti,

passitvā pāṭekkaṁ pavārenti, āpatti dukkaṭassa. Te vematikā vicinanti vicinitvā passanti, passitvā "nassantete, vinassantete, ko tehi attho"ti bhedapurekkhārā pavārenti, āpatti thullaccayassa.

Idha pana bhikkhave āvāsikā bhikkhū passanti āgantukānaṁ bhikkhūnaṁ āgantukākāraṁ āgantukaliṅgaṁ āgantukanimittaṁ āgantukuddesaṁ aññātakaṁ pattaṁ aññātakaṁ cīvaraṁ aññātakaṁ nisīdanaṁ pādānaṁ dhotaṁ udakanissekaṁ, passitvā vematikā honti "atthi nu kho āgantukā bhikkhū, natthi nu kho"ti. Te vematikā na vicinanti, avicinitvā pavārenti, āpatti dukkaṭassa. Te vematikā vicinanti, vicinitvā na passanti, apassitvā pavārenti, anāpatti. Te vematikā vicinanti, vicinitvā passanti, passitvā ekato pavārenti, anāpatti. Te vematikā vicinanti, vicinitvā passanti, passitvā pāṭekkaṁ pavārenti, āpatti dukkaṭassa. Te vematikā vicinanti, vicinitvā passanti, passitvā "nassantete, vinassantete, ko tehi attho"ti bhedapurekkhārā pavārenti, āpatti thullaccayassa.

Idha pana bhikkhave āvāsikā bhikkhū suṇanti āgantukānaṁ bhikkhūnaṁ āgantukākāraṁ āgantukaliṅgaṁ āgantukanimittaṁ āgantukuddesaṁ āgacchantānaṁ padasaddaṁ upāhanapapphoṭanasaddaṁ ukkāsitasaddaṁ khipitasaddaṁ, sutvā vematikā honti "atthi nu kho āgantukā bhikkhū, natthi nu kho"ti. Te vematikā na vicinanti, avicinitvā pavārenti, āpatti dukkaṭassa. Te vematikā vicinanti, vicinitvā na passanti, apassitvā pavārenti, anāpatti. Te vematikā vicinanti, vicinitvā passanti, passitvā ekato pavārenti, anāpatti. Te vematikā vicinanti, vicinitvā passanti, passitvā pāṭekkaṁ pavārenti, āpatti dukkaṭassa. Te vematikā vicinanti, vicinitvā passanti, passitvā "nassantete, vinassantete, ko tehi attho"ti bhedapurekkhārā pavārenti, āpatti thullaccayassa.

136. Nānāsaṁvāsakādīhi pavāraṇā

230. Idha pana bhikkhave āgantukā bhikkhū passanti āvāsike bhikkhū nānāsaṁvāsake, te samānasaṁvāsakadiṭṭhiṁ paṭilabhanti,

samānasaṁvāsakadiṭṭhiṁ paṭilabhitvā na pucchanti, apucchitvā ekato pavārenti anāpatti. Te pucchanti, pucchitvā nābhivitaranti, anabhivitaritvā ekato pavārenti, āpatti dukkaṭassa. Te pucchanti, pucchitvā nābhivitaranti, anabhivitaritvā pāṭekkaṁ pavārenti, anāpatti.

Idha pana bhikkhave āgantukā bhikkhū passanti āvāsike bhikkhū samānasaṁvāsake, te nānāsaṁvāsakadiṭṭhiṁ paṭilabhanti, nānāsaṁvāsakadiṭṭhiṁ paṭilabhitvā na pucchanti, apucchitvā ekato pavārenti, āpatti dukkaṭassa. Te pucchanti, pucchitvā abhivitaranti, abhivitaritvā pāṭekkaṁ pavārenti, āpatti dukkaṭassa. Te pucchanti, pucchitvā abhivitaranti, abhivitaritvā ekato pavārenti, anāpatti.

Idha pana bhikkhave āvāsikā bhikkhū passanti āgantuke bhikkhū nānāsaṁvāsake, te samānasaṁvāsakadiṭṭhiṁ paṭilabhanti, samānasaṁvāsakadiṭṭhiṁ paṭilabhitvā na pucchanti, apucchitvā ekato pavārenti, anāpatti. Te pucchanti, pucchitvā nābhivitaranti, anabhivitaritvā ekato pavārenti, āpatti dukkaṭassa. Te pucchanti, pucchitvā nābhivitaranti, anabhivitaritvā pāṭekkaṁ pavārenti, anāpatti.

Idha pana bhikkhave āvāsikā bhikkhū passanti āgantuke bhikkhū samānasaṁvāsake, te nānāsaṁvāsakadiṭṭhiṁ paṭilabhanti, nānāsaṁvāsakadiṭṭhiṁ paṭilabhitvā na pucchanti, apucchitvā ekato pavārenti, āpatti dukkaṭassa. Te pucchanti, pucchitvā abhivitaranti, abhivitaritvā pāṭekkaṁ pavārenti, āpatti dukkaṭassa. Te pucchanti, pucchitvā abhivitaranti, abhivitaritvā ekato pavārenti, anāpatti.

137. Na gantabbavāra

231. Na bhikkhave tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā āvāsā abhikkhuko āvāso gantabbo aññatra saṁghena aññatra antarāyā. Na bhikkhave tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā āvāsā abhikkhuko anāvāso gantabbo aññatra saṁghena aññatra antarāyā. Na bhikkhave tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā āvāsā abhikkhuko āvāso vā anāvāso vā gantabbo aññatra saṁghena aññatra antarāyā.

Na bhikkhave tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā anāvāsā abhikkhuko āvāso gantabbo aññatra saṁghena aññatra antarāyā. Na bhikkhave tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā anāvāsā abhikkhuko anāvāso gantabbo aññatra saṁghena aññatra antarāyā. Na bhikkhave tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā anāvāsā abhikkhuko āvāso vā anāvāso vā gantabbo aññatra saṁghena aññatra antarāyā.

Na bhikkhave tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā āvāsā vā anāvāsā vā abhikkhuko āvāso gantabbo aññatra saṁghena aññatra antarāyā. Na bhikkhave tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā āvāsā vā anāvāsā vā abhikkhuko anāvāso gantabbo aññatra saṁghena aññatra antarāyā. Na bhikkhave tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā āvāsā vā anāvāsā vā abhikkhuko āvāso vā anāvāso vā gantabbo aññatra saṁghena aññatra antarāyā.

Na bhikkhave tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā āvāsā sabhikkhuko āvāso gantabbo yatthassu bhikkhū nānāsaṁvāsakā aññatra saṁghena aññatra antarāyā. Na bhikkhave tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā āvāsā sabhikkhuko anāvāso gantabbo yatthassu bhikkhū nānāsaṁvāsakā aññatra saṁghena aññatra antarāyā. Na bhikkhave tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā āvāsā sabhikkhuko āvāso vā anāvāso vā gantabbo yatthassu bhikkhū nānāsaṁvāsakā aññatra saṁghena aññatra antarāyā.

Na bhikkhave tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā anāvāsā sabhikkhuko āvāso gantabbo yatthassu bhikkhū nānāsaṁvāsakā aññatra saṁghena aññatra antarāyā. Na bhikkhave tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā anāvāsā sabhikkhuko anāvāso gantabbo yatthassu bhikkhū nānāsaṁvāsakā aññatra saṁghena aññatra antarāyā. Na bhikkhave tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā anāvāsā sabhikkhuko āvāso vā anāvāso vā gantabbo yatthassu bhikkhū nānāsaṁvāsakā aññatra saṁghena aññatra antarāyā.

Na bhikkhave tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā āvāsā vā anāvāsā vā sabhikkhuko āvāso gantabbo yatthassu bhikkhū nānāsaṁvāsakā aññatra saṁghena aññatra antarāyā. Na bhikkhave tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā āvāsā vā anāvāsā vā sabhikkhuko anāvāso gantabbo yatthassu bhikkhū nānāsaṁvāsakā aññatra saṁghena aññatra antarāyā. Na bhikkhave tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā āvāsā vā anāvāsā vā sabhikkhuko āvāso vā anāvāso vā gantabbo yatthassu bhikkhū nānāsaṁvāsakā aññatra saṁghena aññatra antarāyā.

138. Gantabbavāra

232. Gantabbo bhikkhave tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā āvāsā sabhikkhuko āvāso yatthassu bhikkhū samānasaṁvāsakā yaṁ jaññā "sakkomi ajjeva gantun"ti. Gantabbo bhikkhave tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā āvāsā sabhikkhuko anāvāso -pa- sabhikkhuko āvāso vā anāvāso vā yatthassu bhikkhū samānasaṁvāsakā yaṁ jaññā "sakkomi ajjeva gantun"ti.

Gantabbo bhikkhave tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā anāvāsā sabhikkhuko āvāso -pa- sabhikkhuko anāvāso -pa- sabhikkhuko āvāso vā anāvāso vā yatthassu bhikkhū samānasaṁvāsakā yaṁ jaññā "sakkomi ajjeva gantun"ti.

Gantabbo bhikkhave tadahu pavāraṇāya sabhikkhukā āvāsā vā anāvāsā vā sabhikkhuko āvāso -pa- sabhikkhuko anāvāso -pa- sabhikkhuko āvāso vā anāvāso vā yatthassu bhikkhū samānasaṁvāsakā yaṁ jaññā "sakkomi ajjeva gantun"ti.

139. Vajjanīyapuggalasandassanā

233. Na bhikkhave bhikkhuniyā nisinnaparisāya pavāretabbaṁ, yo pavāreyya, āpatti dukkaṭassa. Na bhikkhave sikkhamānāya -pa-. Na sāmaṇerassa -pa-. Na sāmaṇeriyā -pa-. Na sikkhaṁ paccakkhātakassa -pa-. Na antimavatthuṁ ajjhāpannakassa nisinnaparisāya pavāretabbaṁ, yo pavāreyya, āpatti dukkaṭassa.

Na āpattiyā adassane ukkhittakassa nisinnaparisāya pavāretabbaṁ, yo pavāreyya, yathādhammo kāretabbo. Na āpattiyā appaṭikamme ukkhittakassa -pa-. Na pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhittakassa nisinnaparisāya pavāretabbaṁ, yo pavāreyya, yathādhammo kāretabbo.

Na paṇḍakassa nisinnaparisāya pavāretabbaṁ, yo pavāreyya, āpatti dukkaṭassa. Na theyyasaṁvāsakassa -pa-. Na titthiyapakkantakassa -pa-. Na tiracchānagatassa -pa-. Na mātughātakassa -pa-. Na pitughātakassa -pa-. Na Arahantaghātakassa -pa-. Na bhikkhunidūsakassa -pa-. Na saṁghabhedakassa -pa-. Na lohituppādakassa -pa-. Na ubhatobyañjanakassa nisinnaparisāya pavāretabbaṁ, yo pavāreyya, āpatti dukkaṭassa.

Na bhikkhave pārivāsikapavāraṇādānena pavāretabbaṁ aññatra avuṭṭhitāya parisāya. Na ca bhikkhave appavāraṇāya pavāretabbaṁ aññatra saṁghasāmaggiyāti.

Dutiyabhāṇavāro niṭṭhito.

---

140. Dvevācikādipavāraṇā

234. Tena kho pana samayena Kosalesu janapade aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya savarabhayaṁ ahosi. Bhikkhū nāsakkhiṁsu tevācikaṁ pavāretuṁ. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave dvevācikaṁ pavāretunti.

Bāḷhataraṁ savarabhayaṁ ahosi. Bhikkhū nāsakkhiṁsu dvevācikaṁ pavāretuṁ. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave ekavācikaṁ pavāretunti.

Bāḷhataraṁ savarabhayaṁ ahosi. Bhikkhū nāsakkhiṁsu ekavācikaṁ pavāretuṁ. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave samānavassikaṁ pavāretunti.

Tena kho pana samayena aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya manussehi dānaṁ dentehi yebhuyyena ratti khepitā hoti. Atha kho

tesaṁ bhikkhūnaṁ etadahosi “manussehi dānaṁ dentehi yebhuyyena ratti khepitā, sace saṁgho tevācikaṁ pavāressati, appavāritova saṁgho bhavissati, athāyaṁ ratti vibhāyissati, kathaṁ nu kho amhehi paṭipajjitabban”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya manussehi dānaṁ dentehi yebhuyyena ratti khepitā hoti, tatra ce bhikkhave bhikkhūnaṁ evaṁ hoti “manussehi dānaṁ dentehi yebhuyyena ratti khepitā, sace saṁgho tevācikaṁ pavāressati, appavāritova saṁgho bhavissati, athāyaṁ ratti vibhāyissatī”ti. Byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo—

“Suṇātu me bhante saṁgho, manussehi dānaṁ dentehi yebhuyyena ratti khepitā, sace saṁgho tevācikaṁ pavāressati, appavāritova saṁgho bhavissati, athāyaṁ ratti vibhāyissati, yadi saṁghassa pattakallaṁ, saṁgho dvevācikaṁ ekavācikaṁ samānavassikaṁ pavāreyyā”ti.

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya bhikkhūhi dhammaṁ bhaṇantehi -pa- suttantikehi suttantaṁ saṅgāyantehi. Vinayadharehi vinayaṁ vinicchinantehi. Dhammakathikehi dhammaṁ sākacchantehi. Bhikkhūhi kalahaṁ karontehi yebhuyyena ratti khepitā hoti, tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti “bhikkhūhi kalahaṁ karontehi yebhuyyena ratti khepitā, sace saṁgho tevācikaṁ pavāressati, appavāritova saṁgho bhavissati, athāyaṁ ratti vibhāyissatī”ti. Byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo—

“Suṇātu me bhante saṁgho, bhikkhūhi kalahaṁ karontehi yebhuyyena ratti khepitā, sace saṁgho tevācikaṁ pavāressati, appavāritova saṁgho bhavissati, athāyaṁ ratti vibhāyissati, yadi saṁghassa pattakallaṁ, saṁgho dvevācikaṁ ekavācikaṁ samānavassikaṁ pavāreyyā”ti.

Tena kho pana samayena Kosalesu janapade aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya mahābhikkhusaṁgho sannipatito

hoti, parittañca anovassikaṁ[1] hoti, mahā ca megho uggato hoti. Atha kho tesaṁ bhikkhūnaṁ etadahosi "ayaṁ kho mahābhikkhusaṁgho sannipatito, parittañca anovassikaṁ, mahā ca megho uggato, sace saṁgho tevācikaṁ pavāressati, appavāritova saṁgho bhavissati, athāyaṁ megho pavassissati, kathaṁ nu kho amhehi paṭipajjitabban"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya mahābhikkhusaṁgho sannipatito hoti, parittañca anovassikaṁ hoti, mahā ca megho uggato hoti, tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho mahābhikkhusaṁgho sannipatito, parittañca anovassikaṁ, mahā ca megho uggato, sace saṁgho tevācikaṁ pavāressati, appavāritova saṁgho bhavissati, athāyaṁ megho pavassissatī"ti. Byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo—

"Suṇātu me bhante saṁgho, ayaṁ mahābhikkhusaṁgho sannipatito, parittañca anovassikaṁ, mahā ca megho uggato, sace saṁgho tevācikaṁ pavāressati, appavāritova saṁgho bhavissati, athāyaṁ megho pavassissati, yadi saṁghassa pattakallaṁ, saṁgho dvevācikaṁ ekavācikaṁ samānavassikaṁ pavāreyyā"ti.

Idha pana bhikkhave aññatarasmiṁ āvāse tadahu pavāraṇāya rājantarāyo hoti -pa- corantarāyo hoti. Agyantarāyo hoti. Udakantarāyo hoti. Manussantarāyo hoti. Amanussantarāyo hoti. Vāḷantarāyo hoti. Sarīsapantarāyo hoti. Jīvitantarāyo hoti. Brahmacariyantarāyo hoti, tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho brahmacariyantarāyo, sace saṁgho tevācikaṁ pavāressati, appavāritova saṁgho bhavissati, athāyaṁ brahmacariyantarāyo bhavissatī"ti. Byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo—

"Suṇātu me bhante saṁgho, ayaṁ brahmacariyantarāyo, sace saṁgho tevācikaṁ pavāressati, appavāritova saṁgho bhavissati,

---

1. Anovassakaṁ (Ka)

athāyaṁ brahmacariyantarāyo bhavissati, yadi saṁghassa pattakallaṁ, saṁgho dvevācikaṁ ekavācikaṁ samānavassikaṁ pavāreyyā”ti.

141. Pavāraṇāṭhapana

235. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū sāpattikā pavārenti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave sāpattikena pavāretabbaṁ, yo pavāreyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi bhikkhave yo sāpattiko pavāreti, tassa okāsaṁ kārāpetvā āpattiyā codetunti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū okāsaṁ kārāpiyamānā na icchanti okāsaṁ kātuṁ. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave okāsaṁ akarontassa pavāraṇaṁ ṭhapetuṁ. Evañca pana bhikkhave ṭhapetabbā, tadahu pavāraṇāya cātuddase vā pannarase vā tasmiṁ puggale sammukhībhūte saṁghamajjhe udāharitabbaṁ “suṇātu me bhante saṁgho, itthannāmo puggalo sāpattiko, tassa pavāraṇaṁ ṭhapemi, na tasmiṁ sammukhībhūte pavāretabban”ti, ṭhapitā hoti pavāraṇāti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū “puramhākaṁ pesalā bhikkhū pavāraṇaṁ ṭhapentī”ti paṭikacceva suddhānaṁ bhikkhūnaṁ anāpattikānaṁ avatthusmiṁ akāraṇe pavāraṇaṁ ṭhapenti, pavāritānampi pavāraṇaṁ ṭhapenti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave suddhānaṁ bhikkhūnaṁ anāpattikānaṁ avatthusmiṁ akāraṇe pavāraṇā ṭhapetabbā, yo ṭhapeyya, āpatti dukkaṭassa. Na bhikkhave pavāritānampi pavāraṇā ṭhapetabbā, yo ṭhapeyya, āpatti dukkaṭassa.

236. Evaṁ kho bhikkhave ṭhapitā hoti pavāraṇā, evaṁ aṭṭhapitā. Kathañca bhikkhave aṭṭhapitā hoti pavāraṇā, tevācikāya ce bhikkhave pavāraṇāya bhāsitāya lapitāya pariyositāya pavāraṇaṁ ṭhapeti, aṭṭhapitā hoti pavāraṇā. Dvevācikāya ce bhikkhave. Ekavācikāya ce bhikkhave. Samānavassikāya ce bhikkhave pavāraṇāya bhāsitāya lapitāya pariyositāya pavāraṇaṁ

ṭhapeti, aṭṭhapitā hoti pavāraṇā. Evaṁ kho bhikkhave aṭṭhapitā hoti pavāraṇā.

Kathañca bhikkhave ṭhapitā hoti pavāraṇā, tevācikāya ce bhikkhave pavāraṇāya bhāsitāya lapitāya apariyositāya pavāraṇaṁ ṭhapeti, ṭhapitā hoti pavāraṇā. Dvevācikāya ce bhikkhave. Ekavācikāya ce bhikkhave. Samānavassikāya ce bhikkhave pavāraṇāya bhāsitāya lapitāya apariyositāya pavāraṇaṁ ṭhapeti, ṭhapitā hoti pavāraṇā. Evaṁ kho bhikkhave ṭhapitā hoti pavāraṇā.

237. Idha pana bhikkhave tadahu pavāraṇāya bhikkhu bhikkhussa pavāraṇaṁ ṭhapeti, taṁ ce bhikkhuṁ aññe bhikkhū jānanti "ayaṁ kho āyasmā aparisuddhakāyasamācāro aparisuddhavacīsamācāro aparisuddhājīvo bālo abyatto na paṭibalo anuyuñjīyamāno anuyogaṁ dātun"ti, "alaṁ bhikkhu mā bhaṇḍanaṁ mā kalahaṁ mā viggahaṁ mā vivādan"ti omadditvā saṁghena pavāretabbaṁ.

Idha pana bhikkhave tadahu pavāraṇāya bhikkhu bhikkhussa pavāraṇaṁ ṭhapeti, taṁ ce bhikkhuṁ aññe bhikkhū jānanti "ayaṁ kho āyasmā parisuddhakāyasamācāro aparisuddhavacīsamācāro aparisuddhājīvo bālo abyatto na paṭibalo anuyuñjīyamāno anuyogaṁ dātun"ti, "alaṁ bhikkhu mā bhaṇḍanaṁ mā kalahaṁ mā viggahaṁ mā vivādan"ti omadditvā saṁghena pavāretabbaṁ.

Idha pana bhikkhave tadahu pavāraṇāya bhikkhu bhikkhussa pavāraṇaṁ ṭhapeti, taṁ ce bhikkhuṁ aññe bhikkhū jānanti "ayaṁ kho āyasmā parisuddhakāyasamācāro parisuddhavacīsamācāro aparisuddhājīvo bālo abyatto na paṭibalo anuyuñjīyamāno anuyogaṁ dātun"ti, "alaṁ bhikkhu mā bhaṇḍanaṁ mā kalahaṁ mā viggahaṁ mā vivādan"ti omadditvā saṁghena pavāretabbaṁ.

Idha pana bhikkhave tadahu pavāraṇāya bhikkhu bhikkhussa pavāraṇaṁ ṭhapeti, taṁ ce bhikkhuṁ aññe bhikkhū jānanti "ayaṁ kho āyasmā parisuddhakāyasamācāro parisuddhavacīsamācāro parisuddhājīvo bālo

abyatto na paṭibalo anuyuñjīyamāno anuyogaṁ dātun”ti, “alaṁ bhikkhu mā bhaṇḍanaṁ mā kalahaṁ mā viggahaṁ mā vivādan”ti omadditvā saṁghena pavāretabbaṁ.

Idha pana bhikkhave tadahu pavāraṇāya bhikkhu bhikkhussa pavāraṇaṁ ṭhapeti, taṁ ce bhikkhuṁ aññe bhikkhū jānanti “ayaṁ kho āyasmā parisuddhakāyasamācāro parisuddhavacīsamācāro parisuddhājīvo paṇḍito byatto paṭibalo anuyuñjīyamāno anuyogaṁ dātun”ti, so evamassa vacanīyo “yaṁ kho tvaṁ āvuso imassa bhikkhuno pavāraṇaṁ ṭhapesi, kimhi naṁ ṭhapesi, sīlavipattiyā vā ṭhapesi, ācāravipattiyā vā ṭhapesi, diṭṭhivipattiyā vā ṭhapesī”ti. So ce evaṁ vadeyya “sīlavipattiyā vā ṭhapemi, ācāravipattiyā vā ṭhapemi, diṭṭhivipattiyā vā ṭhapemī”ti. So evamassa vacanīyo “jānāsi panāyasmā sīlavipattiṁ, jānāsi ācāravipattiṁ, jānāsi diṭṭhivipattin”ti. So ce evaṁ vadeyya “jānāmi kho ahaṁ āvuso sīlavipattiṁ, jānāmi ācāravipattiṁ, jānāmi diṭṭhivipattin”ti. So evamassa vacanīyo “katamā panāvuso sīlavipatti, katamā ācāravipatti, katamā diṭṭhivipattī”ti. So ce evaṁ vadeyya “cattāri pārājikāni terasa saṁghādisesā, ayaṁ sīlavipatti. Thullaccayaṁ pācittiyaṁ pāṭidesanīyaṁ dukkaṭaṁ dubbhāsitaṁ, ayaṁ ācāravipatti. Micchādiṭṭhi antaggāhikādiṭṭhi, ayaṁ diṭṭhivipattī”ti. So evamassa vacanīyo “yaṁ kho tvaṁ āvuso imassa bhikkhuno pavāraṇaṁ ṭhapesi, diṭṭhena vā ṭhapesi, sutena vā ṭhapesi, parisaṅkāya vā ṭhapesī”ti. So ce evaṁ vadeyya “diṭṭhena vā ṭhapemi, sutena vā ṭhapemi, parisaṅkāya vā ṭhapemī”ti. So evamassa vacanīyo “yaṁ kho tvaṁ āvuso imassa bhikkhuno diṭṭhena pavāraṇaṁ ṭhapesi, kiṁ te diṭṭhaṁ, kinti te diṭṭhaṁ, kadā te diṭṭhaṁ, kattha te diṭṭhaṁ, pārājikaṁ ajjhāpajjanto diṭṭho, saṁghādisesaṁ ajjhāpajjanto diṭṭho, thullaccayaṁ. Pācittiyaṁ. Pāṭidesanīyaṁ. Dukkaṭaṁ. Dubbhāsitaṁ ajjhāpajjanto diṭṭho, kattha ca tvaṁ ahosi, kattha cāyaṁ bhikkhu ahosi, kiñca tvaṁ karosi, kiñcāyaṁ bhikkhu karotī”ti. So ce evaṁ vadeyya “na kho ahaṁ āvuso imassa bhikkhuno diṭṭhena pavāraṇaṁ ṭhapemi, api ca sutena pavāraṇaṁ ṭhapemī”ti. So evamassa vacanīyo “yaṁ kho tvaṁ āvuso imassa

bhikkhuno sutena pavāraṇaṁ ṭhapesi, kiṁ te sutaṁ, kinti te sutaṁ, kadā te sutaṁ, kattha te sutaṁ, 'pārājikaṁ ajjhāpanno'ti sutaṁ, 'saṁghādisesaṁ ajjhāpanno'ti sutaṁ, thullaccayaṁ. Pācittiyaṁ. Pāṭidesanīyaṁ. Dukkaṭaṁ. 'Dubbhāsitaṁ ajjhāpanno'ti sutaṁ, bhikkhussa sutaṁ, bhikkhuniyā sutaṁ, sikkhamānāya sutaṁ, sāmaṇerassa sutaṁ, sāmaṇeriyā sutaṁ, upāsakassa sutaṁ, upāsikāya sutaṁ, rājūnaṁ sutaṁ, rājamahāmattānaṁ sutaṁ, titthiyānaṁ sutaṁ, titthiyasāvakānaṁ sutan"ti. So ce evaṁ vadeyya "na kho ahaṁ āvuso imassa bhikkhuno sutena pavāraṇaṁ ṭhapemi, api ca parisaṅkāya pavāraṇaṁ ṭhapemī"ti. So evamassa vacanīyo "yaṁ kho tvaṁ āvuso imassa bhikkhuno parisaṅkāya pavāraṇaṁ ṭhapesi, kiṁ parisaṅkasi, kinti parisaṅkasi, kadā parisaṅkasi, kattha parisaṅkasi, 'pārājikaṁ ajjhāpanno'ti parisaṅkasi, 'saṁghādisesaṁ ajjhāpanno'ti parisaṅkasi, thullaccayaṁ. Pācittiyaṁ. Pāṭidesanīyaṁ. Dukkaṭaṁ. 'Dubbhāsitaṁ ajjhāpanno'ti parisaṅkasi, bhikkhussa sutvā parisaṅkasi, bhikkhuniyā sutvā parisaṅkasi, sikkhamānāya sutvā parisaṅkasi, sāmaṇerassa sutvā parisaṅkasi, sāmaṇeriyā sutvā parisaṅkasi, upāsakassa sutvā parisaṅkasi, upāsikāya sutvā parisaṅkasi, rājūnaṁ sutvā parisaṅkasi, rājamahāmattānaṁ sutvā parisaṅkasi, titthiyānaṁ sutvā parisaṅkasi, titthiyasāvakānaṁ sutvā parisaṅkasī"ti. So ce evaṁ vadeyya "na kho ahaṁ āvuso imassa bhikkhuno parisaṅkāya pavāraṇaṁ ṭhapemi, api ca ahampi na jānāmi, kena panāhaṁ imassa bhikkhuno pavāraṇaṁ ṭhapemī"ti. So ce bhikkhave codako bhikkhu anuyogena viññūnaṁ sabrahmacārīnaṁ cittaṁ na ārādheti, "ananuvādo cudito bhikkhū"ti alaṁ vacanāya. So ce bhikkhave codako bhikkhu anuyogena viññūnaṁ sabrahmacārīnaṁ cittaṁ ārādheti, "sānuvādo cudito bhikkhū"ti alaṁ vacanāya. So ce bhikkhave codako bhikkhu amūlakena pārājikena anuddhaṁsitaṁ paṭijānāti, saṁghādisesaṁ āropetvā saṁghena pavāretabbaṁ. So ce bhikkhave codako bhikkhu amūlakena saṁghādisesena anuddhaṁsitaṁ paṭijānāti, yathādhammaṁ kārāpetvā saṁghena pavāretabbaṁ. So ce bhikkhave codako bhikkhu amūlakena thullaccayena. Pācittiyena. Pāṭidesanīyena. Dukkaṭena. Dubbhāsitena anuddhaṁsitaṁ paṭijānāti, yathādhammaṁ kārāpetvā saṁghena pavāretabbaṁ.

So ce bhikkhave cudito bhikkhu "pārājikaṁ ajjhāpanno"ti paṭijānāti, nāsetvā saṁghena pavāretabbaṁ. So ce bhikkhave cudito bhikkhu "saṁghādisesaṁ ajjhāpanno"ti paṭijānāti, saṁghādisesaṁ āropetvā saṁghena pavāretabbaṁ. So ce bhikkhave cudito bhikkhu thullaccayaṁ. Pācittiyaṁ. Pāṭidesanīyaṁ. Dukkaṭaṁ. "Dubbhāsitaṁ ajjhāpanno"ti paṭijānāti, yathādhammaṁ kārāpetvā saṁghena pavāretabbaṁ.

142. Thullaccayavatthukādi

238. Idha pana bhikkhave bhikkhu tadahu pavāraṇāya thullaccayaṁ ajjhāpanno hoti, ekacce bhikkhū thullaccayadiṭṭhino honti, ekacce bhikkhū saṁghādisesadiṭṭhino honti. Ye te bhikkhave bhikkhū thullaccayadiṭṭhino, tehi so bhikkhave bhikkhu ekamantaṁ apanetvā yathādhammaṁ kārāpetvā saṁghaṁ upasaṅkamitvā evamassa vacanīyo "yaṁ kho so āvuso bhikkhu āpattiṁ āpanno, sāssa yathādhammaṁ paṭikatā, yadi saṁghassa pattakallaṁ, saṁgho pavāreyyā"ti.

Idha pana bhikkhave bhikkhu tadahu pavāraṇāya thullaccayaṁ ajjhāpanno hoti, ekacce bhikkhū thullaccayadiṭṭhino honti, ekacce bhikkhū pācittiyadiṭṭhino honti -pa- ekacce bhikkhū thullaccayadiṭṭhino honti, ekacce bhikkhū pāṭidesanīyadiṭṭhino honti. Ekacce bhikkhū thullaccayadiṭṭhino honti, ekacce bhikkhū dukkaṭadiṭṭhino honti. Ekacce bhikkhū thullaccayadiṭṭhino honti, ekacce bhikkhū dubbhāsitadiṭṭhino honti. Ye te bhikkhave bhikkhū thullaccayadiṭṭhino, tehi so bhikkhave bhikkhu ekamantaṁ apanetvā yathādhammaṁ kārāpetvā saṁghaṁ upasaṅkamitvā evamassa vacanīyo "yaṁ kho so āvuso bhikkhu āpattiṁ āpanno, sāssa yathādhammaṁ paṭikatā, yadi saṁghassa pattakallaṁ, saṁgho pavāreyyā"ti.

Idha pana bhikkhave bhikkhu tadahu pavāraṇāya pācittiyaṁ ajjhāpanno hoti -pa- pāṭidesanīyaṁ ajjhāpanno hoti. Dukkaṭaṁ ajjhāpanno hoti. Dubbhāsitaṁ ajjhāpanno hoti, ekacce bhikkhū dubbhāsitadiṭṭhino honti, ekacce bhikkhū saṁghādisesadiṭṭhino honti. Ye te bhikkhave bhikkhū dubbhāsitadiṭṭhino, tehi so bhikkhave bhikkhu

ekamantaṁ apanetvā yathādhammaṁ kārāpetvā saṁghaṁ upasaṅkamitvā evamassa vacanīyo “yaṁ kho so āvuso bhikkhu āpattiṁ āpanno, sāssa yathādhammaṁ paṭikatā, yadi saṁghassa pattakallaṁ, saṁgho pavāreyyā”ti.

Idha pana bhikkhave bhikkhu tadahu pavāraṇāya dubbhāsitaṁ ajjhāpanno hoti, ekacce bhikkhū dubbhāsitadiṭṭhino honti, ekacce bhikkhū thullaccayadiṭṭhino honti -pa- ekacce bhikkhū dubbhāsitadiṭṭhino honti, ekacce bhikkhū pācittiyadiṭṭhino honti. Ekacce bhikkhū dubbhāsitadiṭṭhino honti, ekacce bhikkhū pāṭidesanīyadiṭṭhino honti. Ekacce bhikkhū dubbhāsitadiṭṭhino honti, ekacce bhikkhū dukkaṭadiṭṭhino honti. Ye te bhikkhave bhikkhū dubbhāsitadiṭṭhino, tehi so bhikkhave bhikkhu ekamantaṁ apanetvā yathādhammaṁ kārāpetvā saṁghaṁ upasaṅkamitvā evamassa vacanīyo “yaṁ kho so āvuso bhikkhu āpattiṁ āpanno, sāssa yāthādhammaṁ paṭikatā, yadi saṁghassa pattakallaṁ, saṁgho pavāreyyā”ti.

143. Vatthuṭhapanādi

239. Idha pana bhikkhave bhikkhu tadahu pavāraṇāya saṁghamajjhe udāhareyya “suṇātu me bhante saṁgho, idaṁ vatthu paññāyati, na puggalo, yadi saṁghassa pattakallaṁ, vatthuṁ ṭhapetvā saṁgho pavāreyyā”ti. So evamassa vacanīyo “Bhagavatā kho āvuso visuddhānaṁ pavāraṇā paññattā, sace vatthu paññāyati, na puggalo, idāneva naṁ vadehī”ti.

Idha pana bhikkhave bhikkhu tadahu pavāraṇāya saṁghamajjhe udāhareyya “suṇātu me bhante saṁgho, ayaṁ puggalo paññāyati, na vatthu, yadi saṁghassa pattakallaṁ, puggalaṁ ṭhapetvā saṁgho pavāreyyā”ti. So evamassa vacanīyo “Bhagavatā kho āvuso samaggānaṁ pavāraṇā paññattā, sace puggalo paññāyati, na vatthu, idāneva naṁ vadehī”ti.

Idha pana bhikkhave bhikkhu tadahu pavāraṇāya saṁghamajjhe udāhareyya “suṇātu me bhante saṁgho, idaṁ vatthu ca puggalo ca paññāyati,

yadi saṁghassa pattakallaṁ, vatthuñca puggalañca ṭhapetvā saṁgho pavāreyyā”ti. So evamassa vacanīyo “Bhagavatā kho āvuso visuddhānañca samaggānañca pavāraṇā paññattā, sace vatthu ca puggalo ca paññāyati, idāneva naṁ vadehī”ti.

Pubbe ce bhikkhave pavāraṇāya vatthu paññāyati, pacchā puggalo, kallaṁ vacanāya. Pubbe ce bhikkhave pavāraṇāya puggalo paññāyati, pacchā vatthu, kallaṁ vacanāya. Pubbe ce bhikkhave pavāraṇāya vatthu ca puggalo ca paññāyati, taṁ ce katāya pavāraṇāya ukkoṭeti, ukkoṭanakaṁ pācittiyanti.

144. Bhaṇḍanakārakavatthu

240. Tena kho pana samayena sambahulā sandiṭṭhā sambhattā bhikkhū Kosalesu janapade aññatarasmiṁ āvāse vassaṁ upagacchiṁsu. Tesaṁ sāmantā aññe bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṁghe adhikaraṇakārakā vassaṁ upagacchiṁsu “mayaṁ tesaṁ bhikkhūnaṁ vassaṁvuṭṭhānaṁ pavāraṇāya pavāraṇaṁ ṭhapessāmā”ti. Assosuṁ kho te bhikkhū “amhākaṁ kira sāmantā aññe bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṁghe adhikaraṇakārakā vassaṁ upagatā mayaṁ tesaṁ bhikkhūnaṁ vassaṁvuṭṭhānaṁ pavāraṇāya pavāraṇaṁ ṭhapessāmā”ti. Kathaṁ nu kho amhehi paṭipajjitabbanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ.

Idha pana bhikkhave sambahulā sandiṭṭhā sambhattā bhikkhū aññatarasmiṁ āvāse vassaṁ upagacchanti. Tesaṁ sāmantā aññe bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṁghe adhikaraṇakārakā vassaṁ upagacchanti “mayaṁ tesaṁ bhikkhūnaṁ vassaṁvuṭṭhānaṁ pavāraṇāya pavāraṇaṁ ṭhapessāmā”ti. Anujānāmi bhikkhave tehi bhikkhūhi dve tayo uposathe cātuddasike kātuṁ “kathaṁ mayaṁ tehi bhikkhūhi paṭhamataraṁ pavāreyyāmā”ti. Te ce bhikkhave bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṁghe adhikaraṇakārakā taṁ āvāsaṁ āgacchanti, tehi bhikkhave āvāsikehi bhikkhūhi lahuṁ lahuṁ sannipatitvā pavāretabbaṁ, pavāretvā vattabbā

"pavāritā kho mayaṁ āvuso, yathāyasmantā maññanti, tathā karontū"ti. Te ce bhikkhave bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṁghe adhikaraṇakārakā asaṁvihitā taṁ āvāsaṁ āgacchanti, tehi bhikkhave āvāsikehi bhikkhūhi āsanaṁ paññapetabbaṁ, pādodakaṁ pādapīṭhaṁ pādakathalikaṁ upanikkhipitabbaṁ, paccuggantvā pattacīvaraṁ paṭiggahetabbaṁ, pānīyena paripucchitabbā, tesaṁ vikkhitvā[1] nissīmaṁ gantvā pavāretabbaṁ, pavāretvā vattabbā "pavāritā kho mayaṁ āvuso, yathāyasmantā maññanti, tathā karontū"ti. Evañcetaṁ labhetha, iccetaṁ kusalaṁ. No ce labhetha, āvāsikena bhikkhunā byattena paṭibalena āvāsikā bhikkhū ñāpetabbo—

"Suṇantu me āyasmanto[2] āvāsikā, yadāyasmantānaṁ pattakallaṁ, idāni uposathaṁ kareyyāma, pātimokkhaṁ uddiseyyāma, āgame kāḷe pavāreyyāmā"ti. Te ce bhikkhave bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṁghe adhikaraṇakārakā te bhikkhū evaṁ vadeyyuṁ "sādhāvuso idāneva no pavārethā"ti. Te evamassu vacanīyā "anissarā kho tumhe āvuso amhākaṁ pavāraṇāya, na tāva mayaṁ pavāreyyāmā"ti. Te ce bhikkhave bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṁghe adhikaraṇakārakā taṁ kāḷaṁ anuvaseyyuṁ. Āvāsikena bhikkhave bhikkhunā byattena paṭibalena āvāsikā bhikkhū ñāpetabbā—

"Suṇantu me āyasmanto āvāsikā, yadāyasmantānaṁ pattakallaṁ, idāni uposathaṁ kareyyāma, pātimokkhaṁ uddiseyyāma, āgame juṇhe pavāreyyāmā"ti. Te ce bhikkhave bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṁghe adhikaraṇakārakā te bhikkhū evaṁ vadeyyuṁ "sādhāvuso idāneva no pavāreyyāthā"ti. Te evamassu vacanīyā "anissarā kho tumhe āvuso amhākaṁ pavāraṇāya, na tāva mayaṁ pavāreyyāmā"ti. Te ce bhikkhave bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṁghe

1. Vikkhipāpetvā (Paṭivisodhakānaṁ mati), ācikkhitvā (Ka)
2. Āyasmantā (Ka)

adhikaraṇakārakā tampi juṇhaṁ anuvaseyyuṁ. Tehi bhikkhave bhikkhūhi sabbeheva āgame juṇhe komudiyā cātumāsiniyā akāmā pavāretabbaṁ.

Tehi ce bhikkhave bhikkhūhi pavāriyamāne gilāno agilānassa pavāraṇaṁ ṭhapeti, so evamassa vacanīyo "āyasmā kho gilāno, gilāno ca ananuyogakkhamo vutto Bhagavatā, āgamehi āvuso yāva arogo hosi, arogo ākaṅkhamāno codessasī"ti. Evañce vuccamāno codeti, anādariye pācittiyaṁ. Tehi ce bhikkhave bhikkhūhi pavāriyamāne agilāno gilānassa pavāraṇaṁ ṭhapeti, so evamassa vacanīyo "ayaṁ kho āvuso bhikkhu gilāno, gilāno ca ananuyogakkhamo vutto Bhagavatā, āgamehi āvuso yāvāyaṁ bhikkhu arogo hoti, arogaṁ ākaṅkhamāno codessasī"ti. Evañce vuccamāno codeti, anādariye pācittiyaṁ. Tehi ce bhikkhave bhikkhūhi pavāriyamāne gilāno gilānassa pavāraṇaṁ ṭhapeti, so evamassa vacanīyo "āyasmantā kho gilānā, gilāno ca ananuyogakkhamavutto Bhagavatā, āgamehi āvuso yāva arogā hotha, arogo arogaṁ ākaṅkhamāno codessasī"ti[1]. Evañce vuccamāno codeti, anādariye pācittiyaṁ. Tehi ce bhikkhave bhikkhūhi pavāriyamāne agilāno agilānassa pavāraṇaṁ ṭhapeti, ubho saṁghena samanuyuñjitvā samanugāhitvā[2] yathādhammaṁ kārāpetvā saṁghena pavāretabbanti.

145. Pavāraṇāsaṅgaha

241. Tena kho pana samayena sambahulā sandiṭṭhā sambhattā bhikkhū Kosalesu janapade aññatarasmiṁ āvāse vassaṁ upagacchiṁsu, tesaṁ samaggānaṁ sammodamānānaṁ avivadamānānaṁ viharataṁ aññataro phāsuvihāro adhigato hoti. Atha kho tesaṁ bhikkhūnaṁ etadahosi "amhākaṁ kho samaggānaṁ sammodamānānaṁ avivadamānānaṁ viharataṁ aññataro phāsuvihāro adhigato, sace mayaṁ idāni

---

1. Yāva arogo hoti, arogaṁ ākaṅkhamāno codessasīti (Ka) 2. Samanubhāsitvā (Sī)

pavāressāma, siyāpi bhikkhū pavāretvā cārikaṁ pakkameyyuṁ, evaṁ mayaṁ imamhā phāsuvihārā paribāhirā bhavissāma, kathaṁ nu kho amhehi paṭipajjitabban"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ.

Idha pana bhikkhave sambahulā sandiṭṭhā sambhattā bhikkhū aññatarasmiṁ āvāse vassaṁ upagacchanti, tesaṁ samaggānaṁ sammodamānānaṁ avivadamānānaṁ viharataṁ aññataro phāsuvihāro adhigato hoti. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "amhākaṁ kho samaggānaṁ sammodamānānaṁ avivadamānānaṁ viharataṁ aññataro phāsuvihāro adhigato, sace mayaṁ idāni pavāressāma, siyāpi bhikkhū pavāretvā cārikaṁ pakkameyyuṁ, evaṁ mayaṁ imamhā phāsuvihārā paribāhirā bhavissāmā"ti. Anujānāmi bhikkhave tehi bhikkhūhi pavāraṇāsaṅgahaṁ kātuṁ. Evañca pana bhikkhave kātabbo, sabbeheva ekajjhaṁ sannipatitabbaṁ, sannipatitvā byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo—

"Suṇātu me bhante saṁgho, amhākaṁ samaggānaṁ sammodamānānaṁ avivadamānānaṁ viharataṁ aññataro phāsuvihāro adhigato, sace mayaṁ idāni pavāressāma, siyāpi bhikkhū pavāretvā cārikaṁ pakkameyyuṁ, evaṁ mayaṁ imamhā phāsuvihārā paribāhirā bhavissāma, yadi saṁghassa pattakallaṁ, saṁgho pavāraṇāsaṅgahaṁ kareyya, idāni uposathaṁ kareyya, pātimokkhaṁ uddiseyya, āgame juṇhe komudiyā cātumāsiniyā pavāreyya, esā ñatti.

Suṇātu me bhante saṁgho, amhākaṁ samaggānaṁ sammodamānānaṁ avivadamānānaṁ viharataṁ aññataro phāsuvihāro adhigato, sace mayaṁ idāni pavāressāma, siyāpi bhikkhū pavāretvā cārikaṁ pakkemeyyuṁ, evaṁ mayaṁ imamhā phāsuvihārā paribāhirā bhavissāma, saṁgho pavāraṇāsaṅgahaṁ karoti, idāni uposathaṁ karissati, pātimokkhaṁ uddisissati, āgame juṇhe komudiyā cātumāsiniyā pavāressati, yassāyasmato khamati pavāraṇāsaṅgahassa karaṇaṁ, idāni uposathaṁ karissati, pātimokkhaṁ uddisissati, āgame juṇhe komudiyā cātumāsiniyā pavāressati, so tuṇhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya.

Kato saṁghena pavāraṇāsaṅgaho, idāni uposathaṁ karissati, pātimokkhaṁ uddisissati, āgame juṇhe komudiyā cātumāsiniyā pavāressati, khamati saṁghassa, tasmā tuṇhī, evametaṁ dhārayāmī"ti.

Tehi ce bhikkhave bhikkhūhi kate pavāraṇāsaṅgahe aññataro bhikkhu evaṁ vadeyya "icchāmahaṁ āvuso janapadacārikaṁ pakkamituṁ, atthi me janapade karaṇīyan"ti. So evamassa vacanīyo "sādhāvuso pavāretvā gacchāhī"ti. So ce bhikkhave bhikkhu pavārayamāno aññatarassa bhikkhuno pavāraṇaṁ ṭhapeti, so evamassa vacanīyo "anissaro kho me tvaṁ āvuso pavāraṇāya, na tāvāhaṁ pavāressāmī"ti. Tassa ce bhikkhave bhikkhuno pavārayamānassa aññataro bhikkhu tassa bhikkhuno pavāraṇaṁ ṭhapeti, ubho saṁghena samanuyuñjitvā samanugāhitvā yathādhammaṁ kārāpetabbā. So ce bhikkhave bhikkhu janapade taṁ karaṇīyaṁ tīretvā punadeva anto komudiyā cātumāsiniyā taṁ āvāsaṁ āgacchati, tehi ce bhikkhave bhikkhūhi pavāriyamāne aññataro bhikkhu tassa bhikkhuno pavāraṇaṁ ṭhapeti, so evamassa vacanīyo "anissaro kho me tvaṁ āvuso pavāraṇāya, pavārito ahan"ti. Tehi ce bhikkhave bhikkhūhi pavāriyamāne so bhikkhu aññatarassa bhikkhuno pavāraṇaṁ ṭhapeti, ubho saṁghena samanuyuñjitvā samanugāhitvā yathādhammaṁ kārāpetvā saṁghena pavāretabbanti.

Pavāraṇākkhandhako catuttho.

146. Tassuddānaṁ

Vassaṁvuṭṭhā Kosalesu, agamuṁ Satthu dassanaṁ.
Aphāsuṁ pasusaṁvāsaṁ, aññamaññānulomatā.

Pavārentā paṇāmañca[1], kammaṁ gilānañātakā.
Rājā corā ca dhuttā ca, bhikkhupaccatthikā tathā.

Pañca catutayo dveko, āpanno vematī sari.
Sabbo saṁgho vematiko, bahū samā ca thokikā.

---

1. Pavārentāsane dve ca (Sī, Syā)

Āvāsikā cātuddasa, liṅgasaṁvāsakā ubho.
Gantabbaṁ na nisinnāya, chandadāne pavāraṇā[1].

Savarehi khepitā megho, antarā ca pavāraṇā.
Na icchanti puramhākaṁ, aṭṭhapitā ca bhikkhuno.

Kimhi vāti katamañca, diṭṭhena sutasaṅkāya.
Codako cuditako ca, thullaccayaṁ vatthu bhaṇḍanaṁ.
Pavāraṇāsaṅgaho ca, anissaro pavārayeti.

Imamhi khandhake vatthūni chacattārīsāti.

Pavāraṇākkhandhako niṭṭhito.

1. Chandadānapavāraṇā (Ka)

5. Cammakkhandhaka

147. Soṇakoḷivisavatthu

242. Tena samayena Buddho Bhagavā Rājagahe viharati Gijjhakūṭe pabbate. Tena kho pana samayena rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro asītiyā gāmasahassesu issariyādhipaccaṁ rajjaṁ kāreti. Tena kho pana samayena Campāyaṁ Soṇo nāma Koḷiviso[1] seṭṭhiputto sukhumālo hoti, tassa pādatalesu lomāni jātāni honti. Atha kho rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro tāni asīti gāmikasahassāni sannipātāpetvā kenacideva karaṇīyena Soṇassa Koḷivisassa santike dūtaṁ pāhesi "āgacchatu Soṇo, icchāmi Soṇassa āgatan"ti. Atha kho Soṇassa Koḷivisassa mātāpitaro Soṇaṁ Koḷivisaṁ etadavocuṁ "rājā te tāta Soṇa pāde dakkhitukāmo, mā kho tvaṁ tāta Soṇa yena rājā tena pāde abhippasāreyyāsi, rañño purato pallaṅkena nisīda, nisinnassa te rājā pāde dakkhissatī"ti. Atha kho Soṇaṁ Koḷivisaṁ sivikāya ānesuṁ. Atha kho Soṇo Koḷiviso yena rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā rājānaṁ Māgadhaṁ Seniyaṁ Bimbisāraṁ abhivādetvā rañño purato pallaṅkena nisīdi. Addasā kho rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro Soṇassa Koḷivisassa pādatalesu lomāni jātāni. Atha kho rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro tāni asīti gāmikasahassāni diṭṭhadhammike atthe anusāsitvā uyyojesi "tumhe khvattha bhaṇe mayā diṭṭhadhammike atthe anusāsitā, gacchatha taṁ Bhagavantaṁ payirupāsatha, so no Bhagavā samparāyike atthe anusāsissatī"ti.

Atha kho tāni asīti gāmikasahassāni yena Gijjhakūṭo pabbato tenupasaṅkamiṁsu. Tena kho pana samayena āyasmā Sāgato Bhagavato upaṭṭhāko hoti. Atha kho tāni asīti gāmikasahassāni yenāyasmā Sāgato tenupasaṅkamiṁsu, upasaṅkamitvā

---

1. Koḷivīso (Sī)

āyasmantaṁ Sāgataṁ etadavocuṁ "imāni bhante asīti gāmikasahassāni idhūpasaṅkantāni Bhagavantaṁ dassanāya, sādhu mayaṁ bhante labheyyāma Bhagavantaṁ dassanāyā"ti. Tena hi tumhe āyasmanto muhuttaṁ idheva tāva hotha, yāvāhaṁ Bhagavantaṁ paṭivedemīti. Atha kho āyasmā Sāgato tesaṁ asītiyā gāmikasahassānaṁ purato pekkhamānānaṁ pāṭikāya nimujjitvā Bhagavato purato ummujjitvā Bhagavantaṁ etadavoca "imāni bhante asīti gāmikasahassāni idhūpasaṅkantāni Bhagavantaṁ dassanāya, yassa dāni bhante Bhagavā kālaṁ maññatī"ti. Tena hi tvaṁ Sāgata vihārapacchāyāyaṁ āsanaṁ paññapehīti. "Evaṁ bhante"ti kho āyasmā Sāgato Bhagavato paṭissuṇitvā pīṭhaṁ gahetvā Bhagavato purato nimujjitvā tesaṁ asītiyā gāmikasahassānaṁ purato pekkhamānānaṁ pāṭikāya ummujjitvā vihārapacchāyāyaṁ āsanaṁ paññapeti. Atha kho Bhagavā vihārā nikkhamitvā vihārapacchāyāyaṁ paññatte āsane nisīdi. Atha kho tāni asīti gāmikasahassāni yena Bhagavā tenupasaṅkamiṁsu, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdiṁsu. Atha kho tāni asīti gāmikasahassāni āyasmantaṁyeva Sāgataṁ samannāharanti, no tathā Bhagavantaṁ. Atha kho Bhagavā tesaṁ asītiyā gāmikasahassānaṁ cetasā cetoparivitakkamaññāya āyasmantaṁ Sāgataṁ āmantesi "tena hi tvaṁ Sāgata bhiyyosomattāya uttarimanussadhammaṁ iddhipāṭihāriyaṁ dassehī"ti. "Evaṁ bhante"ti kho āyasmā Sāgato Bhagavato paṭissuṇitvā vehāsaṁ abbhuggantvā ākāse antalikkhe caṅkamatipi tiṭṭhatipi nisīdatipi seyyampi kappeti dhūmāyatipi[1] pajjalatipi antaradhāyatipi. Atha kho āyasmā Sāgato ākāse antalikkhe anekavihitaṁ uttarimanussadhammaṁ iddhipāṭihāriyaṁ dassetvā Bhagavato pādesu sirasā nipatitvā Bhagavantaṁ etadavoca "satthā me bhante Bhagavā, sāvakohamasmi, Satthā me bhante Bhagavā, sāvakohamasmī"ti. Atha kho tāni asīti gāmikasahassāni "acchariyaṁ vata bho, abbhutaṁ vata bho, sāvakopi nāma evaṁ mahiddhiko bhavissati evaṁ mahānubhāvo, aho nūna Satthā"ti Bhagavantaṁyeva samannāharanti, no tathā āyasmantaṁ Sāgataṁ.

---

1. Dhūpāyatipi (Sī), padhūpāyatipi (Syā)

Atha kho Bhagavā tesaṁ asītiyā gāmikasahassānaṁ cetasā cetoparivitakkamaññāya anupubbiṁ kathaṁ kathesi, seyyathidaṁ, dānakathaṁ sīlakathaṁ saggakathaṁ kāmānaṁ ādīnavaṁ okāraṁ saṁkilesaṁ nekkhamme ānisaṁsaṁ pakāsesi. Yadā te Bhagavā aññāsi kallacitte muducitte vinīvaraṇacitte udaggacitte pasannacitte, atha yā Buddhānaṁ sāmukkaṁsikā dhammadesanā, taṁ pakāsesi dukkhaṁ samudayaṁ nirodhaṁ maggaṁ, seyyathāpi nāma suddhaṁ vatthaṁ apagatakāḷakaṁ sammadeva rajanaṁ paṭiggaṇheyya, evamevaṁ tesaṁ asītiyā gāmikasahassānaṁ tasmiṁyeva āsane virajaṁ vītamalaṁ dhammacakkhuṁ udapādi "yaṁkiñci samudayadhammaṁ, sabbaṁ taṁ nirodhadhamman"ti. Te diṭṭhadhammā pattadhammā viditadhammā pariyogāḷhadhammā tiṇṇavicikicchā vigatakathaṁkathā vesārajjappattā aparappaccayā Satthusāsane Bhagavantaṁ etadavocuṁ "abhikkantaṁ bhante abhikkantaṁ bhante, seyyathāpi bhante nikkujjitaṁ vā ukkujjeyya, paṭicchannaṁ vā vivareyya, mūḷhassa vā maggaṁ ācikkheyya, andhakāre vā telapajjotaṁ dhāreyya 'cakkhumanto rūpāni dakkhantī'ti, evamevaṁ Bhagavatā anekapariyāyena dhammo pakāsito, ete mayaṁ bhante Bhagavantaṁ saraṇaṁ gacchāma dhammañca bhikkhusaṁghañca, upāsake no Bhagavā dhāretu ajjatagge pāṇupete saraṇaṁ gate"ti.

Soṇassa pabbajjā

243. Atha kho Soṇassa Koḷivisassa etadahosi "yathā yathā kho ahaṁ Bhagavatā dhammaṁ desitaṁ ājānāmi, nayidaṁ sukaraṁ agāraṁ ajjhāvasatā ekantaparipuṇṇaṁ ekantaparisuddhaṁ saṅkhalikhitaṁ brahmacariyaṁ carituṁ, yannūnāhaṁ kesamassuṁ ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā agārasmā anagāriyaṁ pabbajeyyan"ti. Atha kho tāni asīti gāmikasahassāni Bhagavato bhāsitaṁ abhinanditvā anumoditvā uṭṭhāyāsanā Bhagavantaṁ abhivādetvā padakkhiṇaṁ katvā pakkamiṁsu. Atha kho Soṇo Koḷiviso acirapakkantesu tesu asītiyā gāmikasahassesu yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi, ekamantaṁ nisinno kho Soṇo Koḷiviso Bhagavantaṁ etadavoca "yathā yathāhaṁ bhante Bhagavatā dhammaṁ desitaṁ ājānāmi, nayidaṁ sukaraṁ agāraṁ ajjhāvasatā ekantaparipuṇṇaṁ ekantaparisuddhaṁ saṅkhalikhitaṁ brahmacariyaṁ carituṁ, icchāmahaṁ bhante kesamassuṁ

ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā agārasmā anagāriyaṁ pabbajjituṁ, pabbājetu maṁ bhante Bhagavā”ti. Alattha kho Soṇo Koḷiviso Bhagavato santike pabbajjaṁ, alattha upasampadaṁ. Acirupasampanno ca panāyasmā Soṇo Sītavane viharati, tassa accāraddhavīriyassa caṅkamato pādā bhijjiṁsu, caṅkamo lohitena phuṭo hoti seyyathāpi gavāghātanaṁ. * Atha kho āyasmato Soṇassa rahogatassa paṭisallīnassa evaṁ cetaso parivitakko udapādi “ye kho keci Bhagavato sāvakā āraddhavīriyā viharanti, ahaṁ tesaṁ aññataro, atha ca pana me nānupādāya āsavehi cittaṁ vimuccati, saṁvijjanti kho pana me kule bhogā, sakkā bhoge ca bhuñjituṁ puññāni ca kātuṁ, yannūnāhaṁ hīnāyāvattitvā bhoge ca bhuñjeyyaṁ, puññāni ca kareyyan”ti. Atha kho Bhagavā āyasmato Soṇassa cetasā cetoparivitakkamaññāya seyyathāpi nāma balavā puriso samiñjitaṁ vā bāhaṁ pasāreyya, pasāritaṁ vā bāhaṁ samiñjeyya, evameva Gijjhakūṭe pabbate antarahito Sītavane pāturahosi. Atha kho Bhagavā sambahulehi bhikkhūhi saddhiṁ senāsanacārikaṁ āhiṇḍanto yenāyasmato Soṇassa caṅkamo tenupasaṅkami. Addasā kho Bhagavā āyasmato Soṇassa caṅkamaṁ lohitena phuṭaṁ, disvāna bhikkhū āmantesi “kassa nvāyaṁ bhikkhave caṅkamo lohitena phuṭo seyyathāpi gavāghātanan”ti. Āyāsmato bhante Soṇassa accāraddhavīriyassa caṅkamato pādā bhijjiṁsu, tassāyaṁ caṅkamo lohitena phuṭo seyyathāpi gavāghātananti.

Atha kho Bhagavā yenāyasmato Soṇassa vihāro tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā paññatte āsane nisīdi. Āyasmāpi kho Soṇo Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi, ekamantaṁ nisinnaṁ kho āyasmantaṁ Soṇaṁ Bhagavā etadavoca “nanu te Soṇa rahogatassa paṭisallīnassa evaṁ cetaso parivitakko udapādi ‘ye kho keci Bhagavato sāvakā āraddhavīriyā viharanti, ahaṁ tesaṁ aññataro, atha ca pana me nānupādāya āsavehi cittaṁ vimuccati, saṁvijjanti kho pana me kule bhogā, sakkā bhoge ca bhuñjituṁ, puññāni ca kātuṁ, yannūnāhaṁ hīnāyāvattitvā bhoge ca bhuñjeyyaṁ, puññāni ca kareyyan’ti”. Evaṁ

* Ito paraṁ yāva imassa vatthussa avasānaṁ tāva pāṭho Aṁ 2. 329 piṭṭhādīsupi āgato.

bhanteti. Taṁ kiṁ maññasi Soṇa kusalo tvaṁ pubbe agārikabhūto vīṇāya tantissareti. Evaṁ bhanteti. Taṁ kiṁ maññasi Soṇa yadā te vīṇāya tantiyo accāyatā honti, api nu te vīṇā tasmiṁ samaye saravatī vā hoti kammaññā vāti. Nohetaṁ bhanteti. Taṁ kiṁ maññasi Soṇa yadā te vīṇāya tantiyo atisithilā honti, api nu te vīṇā tasmiṁ samaye saravatī vā hoti kammaññā vāti. Nohetaṁ bhanteti. Taṁ kiṁ maññasi Soṇa yadā te vīṇāya tantiyo neva accāyatā honti nātisithilā same guṇe patiṭṭhitā, api nu te vīṇā tasmiṁ samaye saravatī vā hoti kammaññā vāti. Evaṁ bhanteti. Evameva kho Soṇa accāraddhavīriyaṁ uddhaccāya saṁvattati, atilīnavīriyaṁ kosajjāya saṁvattati, tasmātiha tvaṁ Soṇa vīriyasamataṁ adhiṭṭhaha, indriyānañca samataṁ paṭivijjha, tattha ca nimittaṁ gaṇhāhīti. Evaṁ bhanteti kho āyasmā Soṇo Bhagavato paccassosi. Atha kho Bhagavā āyasmantaṁ Soṇaṁ iminā ovādena ovaditvā seyyathāpi nāma balavā puriso samiñjitaṁ vā bāhaṁ pasāreyya, pasāritaṁ vā bāhaṁ samiñjeyya, evameva Sītavane āyasmato Soṇassa sammukhe antarahito Gijjhakūṭe pabbate pāturahosi. Atha kho āyasmā Soṇo aparena samayena vīriyasamataṁ adhiṭṭhāsi, indriyānañca samataṁ paṭivijjhi, tattha ca nimittaṁ aggahesi. Atha kho āyasmā Soṇo eko vūpakaṭṭho appamatto ātāpī pahitatto viharanto na cirasseva 'yassatthāya kulaputtā sammadeva agārasmā anagāriyaṁ pabbajanti' tadanuttaraṁ brahmacariyapariyosānaṁ diṭṭheva dhamme sayaṁ abhiññā sacchikatvā upasampajja vihāsi, "khīṇā jāti vusitaṁ brahmacariyaṁ kataṁ karaṇīyaṁ, nāparaṁ itthattāyā"ti abhiññāsi, aññataro ca panāyasmā Soṇo arahataṁ ahosi.

244. Atha kho āyasmato Soṇassa arahattappattassa etadahosi "yannūnāhaṁ Bhagavato santike aññaṁ byākareyyan"ti. Atha kho āyasmā Soṇo yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi, ekamantaṁ nisinno kho āyasmā Soṇo Bhagavantaṁ etadavoca "yo so bhante bhikkhu Arahaṁ khīṇāsavo vusitavā katakaraṇīyo ohitabhāro anuppattasadattho

parikkhīṇabhavasaññojano sammadaññā vimutto, so chaṭṭhānāni adhimutto hoti, nekkhammādhimutto hoti, pavivekādhimutto hoti, abyāpajjādhimutto hoti, upādānakkhayādhimutto hoti, taṇhakkhayādhimutto hoti, asammohādhimutto hoti.

Siyā kho pana bhante idhekaccassa āyasmato evamassa 'kevalaṁ saddhāmattakaṁ nūna ayamāyasmā nissāya nekkhammādhimutto'ti, na kho panetaṁ bhante evaṁ daṭṭhabbaṁ, khīṇāsavo bhante bhikkhu vusitavā katakaraṇīyo karaṇīyamattānaṁ[1] asamanupassanto katassa vā paṭicayaṁ khayā rāgassa vītarāgattā nekkhammādhimutto hoti, khayā dosassa vītadosattā nekkhammādhimutto hoti, khayā mohassa vītamohattā nekkhammādhimutto hoti.

Siyā kho pana bhante idhekaccassa āyasmato evamassa 'lābhasakkārasilokaṁ nūna ayamāyasmā nikāmayamāno pavivekādhimutto'ti, na kho panetaṁ bhante evaṁ daṭṭhabbaṁ, khīṇāsavo bhante bhikkhu vusitavā katakaraṇīyo karaṇīyamattānaṁ asamanupassanto katassa vā paṭicayaṁ khayā rāgassa vītarāgattā pavivekādhimutto hoti, khayā dosassa vītadosattā pavivekādhimutto hoti, khayā mohassa vītamohattā pavivekādhimutto hoti.

Siyā kho pana bhante idhekaccassa āyasmato evamassa 'sīlabbataparāmāsaṁ nūna ayamāyasmā sārato paccāgacchanto abyāpajjādhimutto'ti, na kho panetaṁ bhante evaṁ daṭṭhabbaṁ, khīṇāsavo bhante bhikkhu vusitavā katakaraṇīyo karaṇīyamattānaṁ asamanupassanto katassa vā paṭicayaṁ khayā rāgassa vītarāgattā abyāpajjādhimutto hoti, khayā dosassa vītadosattā abyāpajjādhimutto hoti, khayā mohassa vītamohattā abyāpajjādhimutto hoti.

Khayā rāgassa vītarāgattā upādānakkhayādhimutto hoti, khayā dosassa vītadosattā upādānakkhayādhimutto hoti, khayā mohassa vītamohattā upādānakkhayādhimutto hoti.

---

1. Karaṇīyaṁ attano (Aṅguttarapāḷiyaṁ)

Khayā rāgassa vītarāgattā taṇhakkhayādhimutto hoti, khayā dosassa vītadosattā taṇhakkhayādhimutto hoti, khayā mohassa vītamohattā taṇhakkhayādhimutto hoti.

Khayā rāgassa vītarāgattā asammohādhimutto hoti, khayā dosassa vītadosattā asammohādhimutto hoti, khayā mohassa vītamohattā asammohādhimutto hoti.

Evaṁ sammā vimuttacittassa bhante bhikkhuno bhusā cepi cakkhuviññeyyā rūpā cakkhussa āpāthaṁ āgacchanti, nevassa cittaṁ pariyādiyanti, amissīkatamevassa cittaṁ hoti, ṭhitaṁ āneñjappattaṁ, vayañcassānupassati. Bhusā cepi sotaviññeyyā saddā -pa- ghānaviññeyyā gandhā. Jivhāviññeyyā rasā. Kāyaviññeyyā phoṭṭhabbā. Manoviññeyyā dhammā manassa āpāthaṁ āgacchanti, nevassa cittaṁ pariyādiyanti, amissīkatamevassa cittaṁ hoti, ṭhitaṁ āneñjappattaṁ, vayañcassānupassati, seyyathāpi bhante selo pabbato acchiddo asusiro ekagghano puratthimāya cepi disāya āgaccheyya bhusā vātavuṭṭhi, neva naṁ saṅkampeyya na sampakampeyya na sampavedheyya. Pacchimāya cepi disāya āgaccheyya bhusā vātavuṭṭhi -pa-. Uttarāya cepi disāya -pa-. Dakkhiṇāya cepi disāya āgaccheyya bhusā vātavuṭṭhi, neva naṁ saṅkampeyya na sampakampeyya na sampavedheyya. Evameva kho bhante evaṁ sammā vimuttacittassa bhikkhuno bhusā cepi cakkhuviññeyyā rūpā cakkhussa āpāthaṁ āgacchanti, nevassa cittaṁ pariyādiyanti, amissīkatamevassa cittaṁ hoti, ṭhitaṁ āneñjappattaṁ, vayañcassānupassati. Bhusā cepi sotaviññeyyā saddā -pa- ghānaviññeyyā gandhā. Jivhāviññeyyā rasā. Kāyaviññeyyā phoṭṭhabbā. Manoviññeyyā dhammā manassa āpāthaṁ āgacchanti, nevassa cittaṁ pariyādiyanti, amissīkatamevassa cittaṁ hoti, ṭhitaṁ āneñjappattaṁ, vayañcassānupassatī”ti.

Nekkhammaṁ adhimuttassa, pavivekañca cetaso.
Abyāpajjādhimuttassa, upādānakkhayassa ca.

Taṇhakkhayādhimuttassa, asammohañca cetaso.
Disvā āyatanuppādaṁ, sammā cittaṁ vimuccati.

Tassa sammā vimuttassa, santacittassa bhikkhuno.
Katassa paṭicayo natthi, karaṇīyaṁ na vijjati.

Selo yathā ekagghano, vātena na samīrati.
Evaṁ rūpā rasā saddā, gandhā phassā ca kevalā.

Iṭṭhā dhammā aniṭṭhā ca, na pavedhenti tādino.
Ṭhitaṁ cittaṁ vippamuttaṁ, vayañcassānupassatīti.

148. Diguṇādi-upāhanapaṭikkhepa

245. Atha kho Bhagavā bhikkhū āmantesi "evaṁ kho bhikkhave kulaputtā aññaṁ byākaronti, attho ca vutto attā ca anupanīto, atha ca panidhekacce moghapurisā hasamānakaṁ maññe aññaṁ byākaronti, te pacchā vighātaṁ āpajjantī"ti. Atha kho Bhagavā āyasmantaṁ Soṇaṁ āmantesi "tvaṁ khosi Soṇa sukhumālo, anujānāmi te Soṇa ekapalāsikaṁ upāhanan"ti. Ahaṁ kho bhante asītisakaṭavāhe hiraññaṁ ohāya agārasmā anagāriyaṁ pabbajito sattahatthikañca anīkaṁ, athāhaṁ bhante ekapalāsikaṁ ce upāhanaṁ pariharissāmi, tassa me bhavissanti vattāro "Soṇo Koḷiviso asītisakaṭavāhe hiraññaṁ ohāya agārasmā anagāriyaṁ pabbajito sattahatthikañca anīkaṁ, so dānāyaṁ ekapalāsikāsu upāhanāsu satto"ti, sace Bhagavā bhikkhusaṁghassa anujānissati ahampi paribhuñjissāmi, no ce Bhagavā bhikkhusaṁghassa anujānissati ahampi na paribhuñjissāmīti. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "anujānāmi bhikkhave ekapalāsikaṁ upāhanaṁ, na bhikkhave diguṇā upāhanā dhāretabbā, na tiguṇā upāhanā dhāretabbā, na guṇaṅguṇūpāhanā[1] dhāretabbā, yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassā"ti.

149. Sabbanīlikādipaṭikkhepa

246. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū sabbanīlikā upāhanāyo dhārenti -pa- sabbapītikā upāhanāyo dhārenti. Sabbalohitikā upāhanāyo dhārenti. Sabbamañjiṭṭhikā[2] upāhanāyo

---

1. Gaṇaṅgaṇūpāhanā (bahūsu)
2. Sabbamañjeṭṭhikā (Ka)

dhārenti. Sabbakaṇhā upāhanāyo dhārenti. Sabbamahāraṅgarattā upāhānāyo dhārenti. Sabbamahānāmarattā upāhanāyo dhārenti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "seyyathāpi gihī kāmabhogino"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave sabbanīlikā upāhanā dhāretabbā -pa- na sabbapītikā upāhanā dhāretabbā. Na sabbalohitikā upāhanā dhāretabbā. Na sabbamañjiṭṭhikā upāhanā dhāretabbā. Na sabbakaṇhā upāhanā dhāretabbā. Na sabbamahāraṅgarattā upāhanā dhāretabbā. Na sabbamahānāmarattā upāhanā dhāretabbā, yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhūnī lakavaddhikā[1] upāhanāyo dhārenti -pa- pītakavaddhikā upāhanāyo dhārenti. Lohitakavaddhikā upāhanāyo dhārenti. Mañjiṭṭhikavaddhikā upāhanāyo dhārenti. Kaṇhavaddhikā upāhanāyo dhārenti. Mahāraṅgarattavaddhikā upāhanāyo dhārenti. Mahānāmarattavaddhikā upāhanāyo dhārenti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "seyyathāpi gihī kāmabhogino"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave nīlakavaddhikā upāhanā dhāretabbā -pa- na pītakavaddhikā upāhanā dhāretabbā. Na lohitakavaddhikā upāhanā dhāretabbā. Na mañjiṭṭhikavaddhikā upāhanā dhāretabbā. Na kaṇhavaddhikā upāhanā dhāretabbā. Na mahāraṅgarattavaddhikā upāhanā dhāretabbā. Na mahānāmarattavaddhikā upāhanā dhāretabbā, yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū khallakabaddhā[2] upāhanāyo dhārenti -pa- puṭabaddhā upāhanāyo dhārenti. Pāliguṇṭhimā upāhanāyo dhārenti. Tūlapuṇṇikā upāhanāyo dhārenti. Tittirapattikā upāhanāyo dhārenti. Meṇḍavisāṇavaddhikā upāhanāyo dhārenti. Ajavisāṇavaddhikā upāhanāyo dhārenti. Vicchikāḷikā upāhanāyo dhārenti. Morapiñcha[3] parisibbitā upāhanāyo dhārenti. Citrā upāhanāyo dhārenti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "seyyathāpi gihī kāmabhogino"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na

1. Vaṭṭikā (Sī) 2. ...bandhā (Ka) 3. Morapiñja (Sī, Syā)

bhikkhave khallakabaddhā upāhanā dhāretabbā -pa- na puṭabaddhā upāhanā dhāretabbā. Na pāliguṇṭhimā upāhanā dhāretabbā. Na tūlapuṇṇikā upāhanā dhāretabbā. Na tittirapattikā upāhanā dhāretabbā. Na meṇḍavisāṇavaddhikā upāhanā dhāretabbā. Na ajavisāṇavaddhikā upāhanā dhāretabbā. Na vicchikāḷikā upāhanā dhāretabbā. Na morapiñchaparisibbitā upāhanā dhāretabbā. Na citrā upāhanā dhāretabbā, yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū sīhacammaparikkhaṭā upāhanāyo dhārenti -pa- byagghacammaparikkhaṭā upāhanāyo dhārenti. Dīpicammaparikkhaṭā upāhanāyo dhārenti. Ajinacammaparikkhaṭā upāhanāyo dhārenti. Uddacammaparikkhaṭā upāhanāyo dhārenti. Majjāracammaparikkhaṭā upāhanāyo dhārenti. Kāḷakacammaparikkhaṭā upāhanāyo dhārenti. Luvakacammaparikkhaṭā[1] upāhanāyo dhārenti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "seyyathāpi gihī kāmabhogino"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave sīhacammaparikkhaṭā upāhanā dhāretabbā -pa- na byagghacammaparikkhaṭā upāhanā dhāretabbā. Na dīpicammaparikkhaṭā upāhanā dhāretabbā. Na ajinacammaparikkhaṭā upāhanā dhāretabbā. Na uddacammaparikkhaṭā upāhanā dhāretabbā. Na majjāracammaparikkhaṭā upāhanā dhāretabbā. Na kāḷakacammaparikkhaṭā upāhanā dhāretabbā. Na luvakacammaparikkhaṭā upāhanā dhāretabbā, yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassāti.

150. Omukkaguṇaṅguṇūpāhanānujānana

247. Atha kho Bhagavā pubbaṇhasamayaṁ nivāsetvā pattacīvaramādāya Rājagahaṁ piṇḍāya pāvisi aññatarena bhikkhunā pacchāsamaṇena. Atha kho so bhikkhu khañjamāno Bhagavantaṁ piṭṭhito piṭṭhito anubandhi. Addasā kho aññataro upāsako guṇaṅguṇūpāhanā ārohitvā Bhagavantaṁ dūratova āgacchantaṁ, disvā upāhanā orohitvā yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā yena so bhikkhu tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā taṁ bhikkhuṁ abhivādetvā etadavoca "kissa bhante ayyo

---

1. Ulūkacammaparikkhaṭā (Yojanā)

khañjatī”ti. Pādā me āvuso phalitāti[1]. Handa bhante upāhanāyoti. Alaṁ āvuso paṭikkhittā Bhagavatā guṇaṅguṇūpāhanāti. Gaṇhāhetā bhikkhu upāhanāyoti. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi “anujānāmi bhikkhave omukkaṁ guṇaṅguṇūpāhanaṁ, na bhikkhave navā guṇaṅguṇūpāhanā dhāretabbā, yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassā”ti.

151. Ajjhārāme upāhanapaṭikkhepa

248. Tena kho pana samayena Bhagavā ajjhokāse anupāhano caṅkamati, Satthā anupāhano caṅkamatīti therāpi bhikkhū anupāhanā caṅkamanti, chabbaggiyā bhikkhū Satthari anupāhane caṅkamamāne theresupi bhikkhūsu anupāhanesu caṅkamamānesu sa-upāhanā caṅkamanti. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṁ hi nāma chabbaggiyā bhikkhū Satthari anupāhane caṅkamamāne theresupi bhikkhūsu anupāhanesu caṅkamamānesu sa-upāhanā caṅkamissantī”ti. Atha kho te bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ -pa-. Saccaṁ kira bhikkhave chabbaggiyā bhikkhū Satthari anupāhane caṅkamamāne theresupi bhikkhūsu anupāhanesu caṅkamamānesu sa-upāhanā caṅkamantīti. Saccaṁ Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā -pa-. Kathaṁ hi nāma te bhikkhave moghapurisā Satthari anupāhane caṅkamamāne theresupi bhikkhūsu anupāhanesu caṅkamamānesu sa-upāhanā caṅkamissanti, ime hi nāma bhikkhave gihī odātavatthavasanakā abhijīvanikassa sippassa kāraṇā ācariyesu sagāravā sappatissā sabhāgavuttikā viharissanti, idha kho taṁ bhikkhave sobhetha, yaṁ tumhe evaṁ svākkhāte dhammavinaye pabbajitā samānā ācāriyesu ācariyamattesu upajjhāyesu upajjhāyamattesu agāravā appatissā asabhāgavuttikā[2] vihareyyātha? Netaṁ bhikkhave appasannānaṁ vā pasādāya -pa- vigarahitvā -pa- dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi “na bhikkhave ācariyesu ācariyamattesu upajjhāyesu upajjhāyamattesu anupāhanesu caṅkamamānesu sa-upāhanena caṅkamitabbaṁ, yo caṅkameyya, āpatti dukkaṭassa. Na ca bhikkhave ajjhārāme upāhanā dhāretabbā, yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassā”ti.

---

1. Phālitāti (Ka)
2. Sagāravā sappatissā sabhāgavuttikā (Ka)

249. Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno pādakhilābādho hoti, taṁ bhikkhū pariggahetvā uccārampi passāvampi nikkhāmenti. Addasā kho Bhagavā senāsanacārikaṁ āhiṇḍanto te bhikkhū taṁ bhikkhuṁ pariggahetvā uccārampi passāvampi nikkhāmente, disvāna yena te bhikkhū tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā te bhikkhū etadavoca "kiṁ imassa bhikkhave bhikkhuno ābādho"ti. Imassa bhante āyasmato pādakhilābādho, imaṁ mayaṁ pariggahetvā uccārampi passāvampi nikkhāmemāti. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "anujānāmi bhikkhave yassa pādā vā dukkhā pādā vā phalitā pādakhilo vā ābādho[1] upāhanaṁ dhāretun"ti.

Tena kho pana samayena bhikkhū adhotehi pādehi mañcampi pīṭhampi abhiruhanti, cīvarampi senāsanampi dussati. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave "idāni mañcaṁ vā pīṭhaṁ vā abhiruhissāmī"ti upāhanaṁ dhāretunti.

Tena kho pana samayena bhikkhū rattiyā uposathaggampi sannisajjampi gacchantā andhakāre khāṇumpi kaṇṭakampi akkamanti, pādā dukkhā honti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave ajjhārāme upāhanaṁ dhāretuṁ ukkaṁ padīpaṁ kattaradaṇḍanti.

152. Kaṭṭhapādukādipaṭikkhepa

250. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū rattiyā paccūsasamayaṁ paccuṭṭhāya kaṭṭhapādukāyo abhiruhitvā ajjhokāse caṅkamanti uccāsaddā mahāsaddā khaṭakhaṭasaddā anekavihitaṁ tiracchānakathaṁ kathentā, seyyathidaṁ, * rājakathaṁ corakathaṁ mahāmattakathaṁ senākathaṁ bhayakathaṁ yuddhakathaṁ annakathaṁ pānakathaṁ vatthakathaṁ sayanakathaṁ mālākathaṁ gandhakathaṁ ñātikathaṁ yānakathaṁ gāmakathaṁ nigamakathaṁ nagarakathaṁ janapadakathaṁ itthikathaṁ[2] sūrakathaṁ visikhākathaṁ kumbhaṭṭhānakathaṁ pubbapetakathaṁ nānattakathaṁ lokakkhāyikaṁ samuddakkhāyikaṁ itibhavābhavakathaṁ iti vā, kīṭakampi akkamitvā mārenti, bhikkhūpi samādhimhā cāventi.

---

1. Pādakhilābādho vā (Syā)
2. Itthikathaṁ purisakathaṁ (Ka)

* Imā tiracchānakathāyo Vi 2. 213; Dī 1. 7; Ma 2. 181; Saṁ 3. 368; Aṁ 3. 358 piṭṭhādīsupi āgatā.

ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "kathaṁ hi nāma chabbaggiyā bhikkhū rattiyā paccūsasamayaṁ paccuṭṭhāya kaṭṭhapādukāyo abhiruhitvā ajjhokāse caṅkamissanti uccāsaddā mahāsaddā khaṭakhaṭasaddā anekavihitaṁ tiracchānakathaṁ kathentā, seyyathidaṁ, rājakathaṁ corakathaṁ -pa- itibhavābhavakathaṁ iti vā, kīṭakampi akkamitvā māressanti, bhikkhūpi samādhimhā cāvessantī"ti. Atha kho te bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ -pa-. Saccaṁ kira bhikkhave chabbaggiyā bhikkhū rattiyā paccūsasamayaṁ paccuṭṭhāya kaṭṭhapādukāyo abhiruhitvā ajjhokāse caṅkamanti uccāsaddā mahāsaddā khaṭakhaṭasaddā anekavihitaṁ tiracchānakathaṁ kathentā, seyyathidaṁ, rājakathaṁ corakathaṁ -pa- itibhavābhavakathaṁ iti vā, kīṭakampi akkamitvā mārenti, bhikkhūpi samādhimhā cāventīti. Saccaṁ Bhagavāti -pa- vigarahitvā -pa- dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "na bhikkhave kaṭṭhapādukā dhāretabbā, yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassā"ti.

Atha kho Bhagavā Rājagahe yathābhirantaṁ viharitvā yena Bārāṇasī tena cārikaṁ pakkāmi, anupubbena cārikaṁ caramāno yena Bārāṇasī tadavasari, tatra sudaṁ Bhagavā Bārāṇasiyaṁ viharati Isipatane migadāye. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū "Bhagavatā kaṭṭhapādukā paṭikkhittā"ti tālataruṇe chedāpetvā tālapattapādukāyo dhārenti, tāni tālataruṇāni chinnāni milāyanti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "kathaṁ hi nāma samaṇā Sakyaputtiyā tālataruṇe chedāpetvā tālapattapādukāyo dhāressanti, tāni tālataruṇāni chinnāni milāyanti, ekindriyaṁ samaṇā Sakyaputtiyā jīvaṁ viheṭhentī"ti. Assosuṁ kho bhikkhū tesaṁ manussānaṁ ujjhāyantānaṁ khiyyantānaṁ vipācentānaṁ. Atha kho te bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ -pa-. Saccaṁ kira bhikkhave chabbaggiyā bhikkhū tālataruṇe chedāpetvā tālapattapādukāyo dhārenti, tāni tālataruṇāni chinnāni milāyantīti. Saccaṁ Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā -pa-. Kathaṁ hi nāma te bhikkhave moghapurisā tālataruṇe chedāpetvā tālapattapādukāyo dhāressanti, tāni tālataruṇāni chinnāni milāyanti, jīvasaññino hi bhikkhave manussā rukkhasmiṁ. Netaṁ bhikkhave

appasannānaṁ vā pasādāya -pa- vigarahitvā -pa- dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi “na bhikkhave tālapattapādukā dhāretabbā, yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassā”ti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū “Bhagavatā tālapattapādukā paṭikkhittā”ti veḷutaruṇe chedāpetvā veḷupattapādukāyo dhārenti, tāni veḷutaruṇāni chinnāni milāyanti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṁ hi nāma samaṇā Sakyaputtiyā veḷutaruṇe chedāpetvā veḷupattapādukāyo dhāressanti, tāni veḷutaruṇāni chinnāni milāyanti, ekindriyaṁ samaṇā Sakyaputtiyā jīvaṁ viheṭhentī”ti. Assosuṁ kho bhikkhū tesaṁ manussānaṁ ujjhāyantānaṁ khiyyantānaṁ vipācentānaṁ. Atha kho te bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ -pa-. Jīvasaññino hi bhikkhave manussā rukkhasmiṁ -pa-. Na bhikkhave veḷupattapādukā dhāretabbā, yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassāti.

251. Atha kho Bhagavā Bārāṇasiyaṁ yathābhirantaṁ viharitvā yena Bhaddiyaṁ tena cārikaṁ pakkāmi, anupubbena cārikaṁ caramāno yena Bhaddiyaṁ tadavasari, tatra sudaṁ Bhagavā Bhaddiye viharati Jātiyā vane. Tena kho pana samayena Bhaddiyā bhikkhū anekavihitaṁ pādukamaṇḍanānuyogamanuyuttā viharanti, tiṇapādukaṁ karontipi kārāpentipi, muñjapādukaṁ karontipi kārāpentipi, pabbajapādukaṁ karontipi kārāpentipi, hintālapādukaṁ karontipi kārāpentipi, kamalapādukaṁ karontipi kārāpentipi, kambalapādukaṁ karontipi kārāpentipi, riñcanti uddesaṁ paripucchaṁ adhisīlaṁ adhicittaṁ adhipaññaṁ. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṁ hi nāma Bhaddiyā bhikkhū anekavihitaṁ pādukamaṇḍanānuyogamanuyuttā viharissanti, tiṇapādukaṁ karissantipi kārāpessantipi, muñjapādukaṁ karissantipi kārāpessantipi, pabbajapādukaṁ karissantipi kārāpessantipi, hintālapādukaṁ karissantipi kārāpessantipi, kamalapādukaṁ karissantipi kārāpessantipi, kambalapādukaṁ karissantipi kārāpessantipi, riñjissanti uddesaṁ paripucchaṁ adhisīlaṁ adhicittaṁ adhipaññan”ti. Atha kho te bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ -pa-. Saccaṁ kira bhikkhave Bhaddiyā bhikkhū anekavihitaṁ pādukamaṇḍanānuyogamanuyuttā viharanti, tiṇapādukaṁ karontipi kārāpentipi -pa- riñcanti uddesaṁ paripucchaṁ adhisīlaṁ

adhicittaṁ adhipaññan”ti. Saccaṁ Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā -pa-. Kathaṁ hi nāma te bhikkhave moghapurisā anekavihitaṁ pādukamaṇḍanānuyogamanuyuttā viharissanti, tiṇapādukaṁ karissantipi kārāpessantipi -pa- riñcissanti uddesaṁ paripucchaṁ adhisīlaṁ adhicittaṁ adhipaññaṁ. Netaṁ bhikkhave appasannānaṁ vā pasādāya -pa- vigarahitvā -pa- dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi “na bhikkhave tiṇapādukā dhāretabbā, na muñjapādukā dhāretabbā, na pabbajapādukā dhāretabbā, na hintālapādukā dhāretabbā, na kamalapādukā dhāretabbā, na kambalapādukā dhāretabbā, na sovaṇṇamayā pādukā dhāretabbā, na rūpiyamayā pādukā dhāretabbā, na maṇimayā pādukā dhāretabbā, na veḷuriyamayā pādukā dhāretabbā, na phalikamayā pādukā dhāretabbā, na kaṁsamayā pādukā dhāretabbā, na kācamayā pādukā dhāretabbā, na tipumayā pādukā dhāretabbā, na sīsamayā pādukā dhāretabbā, na tambalohamayā pādukā dhāretabbā, yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassa. Na ca bhikkhave kāci saṅkamaniyā pādukā dhāretabbā, yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi bhikkhave tisso pādukā dhuvaṭṭhāniyā asaṅkamaniyāyo, vaccapādukaṁ passāvapādukaṁ ācamanapādukanti.

252. Atha kho Bhagavā Bhaddiye yathābhirantaṁ viharitvā yena Sāvatthi tena cārikaṁ pakkāmi, anupubbena cārikaṁ caramāno yena Sāvatthi tadavasari, tatra sudaṁ Bhagavā Sāvatthiyaṁ viharati Jetavane Anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū Aciravatiyā nadiyā gāvīnaṁ tarantīnaṁ visāṇesupi gaṇhanti, kaṇṇesupi gaṇhanti, gīvāyapi gaṇhanti, cheppāpi gaṇhanti, piṭṭhimpi abhiruhanti, rattacittāpi aṅgajātaṁ chupanti, vacchatarimpi ogāhetvā mārenti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṁ hi nāma samaṇā Sakyaputtiyā gāvīnaṁ tarantīnaṁ visāṇesupi gahessanti -pa- seyyathāpi gihī kāmabhogino”ti. Assosuṁ kho bhikkhū tesaṁ manussānaṁ ujjhāyantānaṁ khiyyantānaṁ vipācentānaṁ. Atha kho te bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ -pa-. Saccaṁ kira bhikkhave -pa-. Saccaṁ Bhagavāti -pa- vigarahitvā -pa- dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi “na bhikkhave gāvīnaṁ visāṇesu gahetabbaṁ, na kaṇṇesu gahetabbaṁ, na gīvāya gahetabbaṁ, na cheppāya gahetabbaṁ, na piṭṭhi

abhiruhitabbā, yo abhiruheyya, āpatti dukkaṭassa. Na ca bhikkhave rattacittena aṅgajātaṁ chupitabbaṁ, yo chupeyya, āpatti thullaccayassa. Na vacchatarī māretabbā, yo māreyya, yathādhammo kāretabbo"ti.

153. Yānādipaṭikkhepa

253. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū yānena yāyanti itthiyuttenapi purisantarena, purisayuttenapi itthantarena. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "seyyathāpi Gaṅgāmahiyāyā"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave yānena yāyitabbaṁ, yo yāyeyya, āpatti dukkaṭassāti. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu Kosalesu janapade Sāvatthiṁ gacchanto Bhagavantaṁ dassanāya antarāmagge gilāno hoti. Atha kho so bhikkhu maggā okkamma aññatarasmiṁ rukkhamūle nisīdi. Manussā taṁ bhikkhuṁ disvā etadavocuṁ "kahaṁ bhante ayyo gamissatī"ti. Sāvatthiṁ kho ahaṁ āvuso gamissāmi Bhagavantaṁ dassanāyāti. Ehi bhante gamissāmāti. Nāhaṁ āvuso sakkomi gilānomhīti. Ehi bhante yānaṁ abhiruhāti. Alaṁ āvuso paṭikkhittaṁ Bhagavatā yānanti kukkuccāyanto yānaṁ nābhiruhi. Atha kho so bhikkhu Sāvatthiṁ gantvā bhikkhūnaṁ etamatthaṁ ārocesi. Bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave gilānassa yānanti. Atha kho bhikkhūnaṁ etadahosi "itthiyuttaṁ nu kho purisayuttaṁ nu kho"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave purisayuttaṁ hatthavaṭṭakanti.

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno yānugghātena bāḷhataraṁ aphāsu ahosi. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave sivikaṁ pāṭaṅkinti.

154. Uccāsayanamahāsayanapaṭikkhepa

254. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū uccāsayanamahāsayanāni dhārenti, seyyathidaṁ, āsandiṁ pallaṅkaṁ gonakaṁ cittakaṁ paṭikaṁ paṭalikaṁ tūlikaṁ vikatikaṁ uddhalomiṁ[1] ekantalomiṁ kaṭṭissaṁ

1. Undalomiṁ (Ka), uddalomiṁ (Ka)

koseyyaṁ kuttakaṁ hatthattharaṁ assattharaṁ rathattharaṁ ajinapaveṇiṁ kadalimigapavarapaccattharaṇaṁ sa-uttaracchadaṁ ubhatolohitakūpadhānanti. Manussā vihāracārikaṁ āhiṇḍantā passitvā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "seyyathāpi gihī kāmabhogino"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave uccāsayanamahāsayanāni dhāretabbāni, seyyathidaṁ, āsandi pallaṅko gonako cittako paṭikā paṭalikā tūlikā vikatikā uddhalomi ekantalomi kaṭṭissaṁ koseyyaṁ kuttakaṁ hatthattharaṁ assattharaṁ rathattharaṁ ajinapaveṇi kadalimigapavarapaccattharaṇaṁ sa-uttaracchadaṁ ubhatolohitakūpadhānaṁ, yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassāti.

155. Sabbacammapaṭikkhepa

255. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū "Bhagavatā uccāsayanamahāsayanāni paṭikkhittānī"ti mahācammāni dhārenti sīhacammaṁ byagghacammaṁ dīpicammaṁ. Tāni mañcappamāṇenapi chinnāni honti, pīṭhappamāṇenapi chinnāni honti, antopi mañce paññattāni honti, bahipi mañce paññattāni honti, antopi pīṭhe paññattāni honti, bahipi pīṭhe paññattāni honti. Manussā vihāracārikaṁ āhiṇḍantā passitvā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "seyyathāpi gihī kāmabhogino"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave mahācammāni dhāretabbāni, sīhacammaṁ byagghacammaṁ dīpicammaṁ, yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū "Bhagavatā mahācammāni paṭikkhittānī"ti gocammāni dhārenti. Tāni mañcappamāṇenapi chinnāni honti, pīṭhappamāṇenapi chinnāni honti, antopi mañce paññattāni honti, bahipi mañce paññattāni honti, antopi pīṭhe paññattāni honti, bahipi pīṭhe paññattāni honti. Aññataropi pāpabhikkhu aññatarassa pāpupāsakassa kulūpako hoti. Atha kho so pāpabhikkhu pubbaṇhasamayaṁ nivāsetvā pattacīvaramādāya yena tassa pāpupāsakassa nivesanaṁ tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā paññatte āsane nisīdi. Atha kho so pāpupāsako yena so pāpabhikkhu tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā taṁ pāpabhikkhuṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi. Tena kho pana samayena tassa pāpupāsakassa vacchako hoti taruṇako abhirūpo

dassanīyo pāsādiko citro, seyyathāpi dīpicchāpo. Atha kho so pāpabhikkhu taṁ vacchakaṁ sakkaccaṁ upanijjhāyati. Atha kho so pāpupāsako taṁ pāpabhikkhuṁ etadavoca "kissa bhante ayyo imaṁ vacchakaṁ sakkaccaṁ upanijjhāyatī"ti. Attho me āvuso imassa vacchakassa cammenāti. Atha kho so pāpupāsako taṁ vacchakaṁ vadhitvā cammaṁ vidhunitvā tassa pāpabhikkhuno pādāsi. Atha kho so pāpabhikkhu taṁ cammaṁ saṅghāṭiyā paṭicchādetvā agamāsi. Atha kho sā gāvī vacchagiddhinī taṁ pāpabhikkhuṁ piṭṭhito piṭṭhito anubandhi. Bhikkhū evamāhaṁsu "kissa tyāyaṁ āvuso gāvī piṭṭhito piṭṭhito anubandhī"ti. Ahampi kho āvuso na jānāmi "kena[1] myāyaṁ gāvī piṭṭhito piṭṭhito anubandhī"ti. Tena kho pana samayena tassa pāpabhikkhuno saṅghāṭi lohitena makkhitā hoti. Bhikkhū evamāhaṁsu "ayaṁ pana te āvuso saṁghāṭi kiṁ katā"ti. Atha kho so pāpabhikkhu bhikkhūnaṁ etamatthaṁ ārocesi. Kiṁ pana tvaṁ āvuso pāṇātipāte samādapesīti. Evamāvusoti. Ye te bhikkhū appicchā, te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "kathaṁ hi nāma bhikkhu pāṇātipāte samādapessati, nanu Bhagavatā anekapariyāyena pāṇātipāto garahito, pāṇātipātā veramaṇī pasatthā"ti. Atha kho te bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ.

Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe bhikkhusaṁghaṁ sannipātāpetvā taṁ pāpabhikkhuṁ paṭipucchi "saccaṁ kira tvaṁ bhikkhu pāṇātipāte samādapesī"ti. Saccaṁ Bhagavāti -pa-. Kathaṁ hi nāma tvaṁ moghapurisa pāṇātipāte samādapessasi, nanu mayā moghapurisa anekapariyāyena pāṇātipāto garahito, pāṇātipātā veramaṇī pasatthā. Netaṁ moghapurisa appasannānaṁ vā pasādāya -pa- vigarahitvā dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "na bhikkhave pāṇātipāte samādapetabbaṁ, yo samādapeyya, yathādhammo kāretabbo. Na bhikkhave gocammaṁ dhāretabbaṁ, yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassa. Na ca bhikkhave kiñci cammaṁ dhāretabbaṁ, yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassā"ti.

---

1. Kenaci (Ka)

156. Gihivikatānuññātādi

256. Tena kho pana samayena manussānaṁ mañcampi pīṭhampi cammonaddhāni honti cammavinaddhāni. Bhikkhū kukkuccāyantā nābhinisīdanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave gihivikataṁ abhinisīdituṁ, na tveva abhinipajjitunti.

Tena kho pana samayena vihārā cammavaddhehi ogumphiyanti[1]. Bhikkhū kukkuccāyantā nābhinisīdanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave bandhanamattaṁ abhinisīditunti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū sa-upāhanā gāmaṁ pavisanti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "seyyathāpi gihī kāmabhogino"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave sa-upāhanena gāmo pavisitabbo, yo paviseyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu gilāno hoti, na sakkoti vinā upāhanena gāmaṁ pavisituṁ. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave gilānena bhikkhunā sa-upāhanena gāmaṁ pavisitunti.

157. Soṇakuṭikaṇṇavatthu

257. * Tena kho pana samayena āyasmā Mahākaccāno Avantīsu viharati Kuraraghare[2] Papatake[3] pabbate. Tena kho pana samayena Soṇo upāsako Kuṭikaṇṇo āyasmato Mahākaccānassa upaṭṭhāko hoti. Atha kho Soṇo upāsako Kuṭikaṇṇo yenāyasmā Mahākaccāno tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā āyasmantaṁ Mahākaccānaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi, ekamantaṁ nisinno kho Soṇo upāsako Kuṭikaṇṇo āyasmantaṁ Mahākaccānaṁ etadavoca "yathā yathāhaṁ bhante ayyena Mahākaccānena dhammaṁ desitaṁ ājānāmi, nayidaṁ sukaraṁ agāraṁ ajjhāvasatā ekantaparipuṇṇaṁ ekantaparisuddhaṁ saṅkhalikhitaṁ brahmacariyaṁ carituṁ, icchāmahaṁ bhante kesamassuṁ ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā agārasmā anagāriyaṁ

---

1. Ogumbhiyanti (Ka)
2. Kururaghare (Ka)
3. Papāte (Sī, Syā) pavatte (Khu 1. 144)

* Khu 1. 144 piṭṭhe Udāne Soṇasuttena saṁsanditvā passitabbaṁ.

pabbajituṁ, pabbājetu maṁ bhante ayyo Mahākaccāno”ti. ( ) dukkaraṁ kho Soṇa yāvajīvaṁ ekaseyyaṁ ekabhattaṁ brahmacariyaṁ carituṁ, iṅgha tvaṁ Soṇa tattheva agārikabhūto Buddhānaṁ sāsanaṁ anuyuñja kālayuttaṁ ekaseyyaṁ ekabhattaṁ brahmacariyanti. Atha kho Soṇassa upāsakassa Kuṭikaṇṇassa yo ahosi pabbajjābhisaṅkhāro, so paṭippassambhi. Dutiyampi kho Soṇo upāsako Kuṭikaṇṇo -pa-. Tatiyampi kho Soṇo upāsako Kuṭikaṇṇo yenāyasmā Mahākaccāno tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā āyasmantaṁ Mahākaccānaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi, ekamantaṁ nisinno kho Soṇo upāsako Kuṭikaṇṇo āyasmantaṁ Mahākaccānaṁ etadavoca “yathā yathāhaṁ bhante ayyena Mahākaccānena dhammaṁ desitaṁ ājānāmi, nayidaṁ sukaraṁ agāraṁ ajjhāvasatā ekantaparipuṇṇaṁ ekantaparisuddhaṁ saṅkhalikhitaṁ brahmacariyaṁ carituṁ, icchāmahaṁ bhante kesamassuṁ ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā agārasmā anagāriyaṁ pabbājituṁ, pabbājetu maṁ bhante ayyo Mahākaccāno”ti. Atha kho āyasmā Mahākaccāno Soṇaṁ upāsakaṁ Kuṭikaṇṇaṁ pabbājesi. Tena kho pana samayena Avantidakkhiṇāpatho appabhikkhuko hoti. Atha kho āyasmā Mahākaccāno tiṇṇaṁ vassānaṁ accayena kicchena kasirena tato tato dasavaggaṁ bhikkhusaṁghaṁ sannipātāpetvā āyasmantaṁ Soṇaṁ upasampādesi.

158. Mahākaccānassa pañcavaraparidassanā

Atha kho āyasmato Soṇassa vassaṁvuṭṭhassa rahogatassa paṭisallīnassa evaṁ cetaso parivitakko udapādi “sutoyeva kho me ‘so Bhagavā ediso ca ediso cā’ti, na ca mayā sammukhā diṭṭho, gaccheyyāhaṁ taṁ Bhagavantaṁ dassanāya Arahantaṁ Sammāsambuddhaṁ, sace maṁ upajjhāyo anujāneyyā”ti. Atha kho āyasmā Soṇo sāyanhasamayaṁ paṭisallānā vuṭṭhito yenāyasmā Mahākaccāno tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā āyasmantaṁ Mahākaccānaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi, ekamantaṁ nisinno kho āyasmā Soṇo āyasmantaṁ Mahākaccānaṁ etadavoca “idha mayhaṁ bhante

---

(Evaṁ vutte āyasmā Mahākaccāyano Soṇaṁ upāsakaṁ Kuṭikaṇṇaṁ etadavoca) (Syā, Khu 1. 45)

rahogatassa paṭisallīnassa evaṁ cetaso parivitakko udapādi ‘suto yeva kho me ‘so Bhagavā ediso ca ediso cā’ti, na ca mayā sammukhā diṭṭho, gaccheyyāhaṁ taṁ Bhagavantaṁ dassanāya Arahantaṁ Sammāsambuddhaṁ, sace maṁ upajjhāyo anujāneyyā’ti, gaccheyyāhaṁ bhante taṁ Bhagavantaṁ dassanāya Arahantaṁ Sammāsambuddhaṁ, sace maṁ upajjhāyo anujānātī”ti. Sādhu sādhu Soṇa, gaccha tvaṁ Soṇa taṁ Bhagavantaṁ dassanāya rahantaṁ Sammāsambuddhaṁ, dakkhissasi tvaṁ Soṇa taṁ Bhagavantaṁ pāsādikaṁ pasādanīyaṁ santindriyaṁ santamānasaṁ uttamadamathasamathaṁ anuppattaṁ dantaṁ guttaṁ yatindriyaṁ nāgaṁ, tena hi tvaṁ Soṇa mama vacanena Bhagavato pāde sirasā vanda “upajjhāyo me bhante āyasmā Mahākaccāno Bhagavato pāde sirasā vandatī”ti, evañca vadehi “Avantidakkhiṇāpatho bhante appabhikkhuko, tiṇṇaṁ me vassānaṁ accayena kicchena kasirena tato tato dasavaggaṁ bhikkhusaṁghaṁ sannipātāpetvā upasampadaṁ alatthaṁ, appeva nāma Bhagavā Avantidakkhiṇāpathe appatarena gaṇena upasampadaṁ anujāneyya. Avantidakkhiṇāpathe bhante kaṇhuttarā bhūmi kharā gokaṇṭakahatā, appeva nāma Bhagavā Avantidakkhiṇāpathe guṇaṅguṇūpāhanaṁ anujāneyya. Avantidakkhiṇāpathe bhante nahānagarukā manussā udakasuddhikā, appeva nāma Bhagavā Avantidakkhiṇāpathe dhuvanahānaṁ anujāneyya. Avantidakkhiṇāpathe bhante cammāni attharaṇāni eḷakacammaṁ ajacammaṁ migacammaṁ, seyyathāpi bhante majjhimesu janapadesu eragū moragū majjārū[1] jantū, evameva kho bhante Avantidakkhiṇāpathe cammāni attharaṇāni eḷakacammaṁ ajacammaṁ migacammaṁ, appeva nāma Bhagavā Avantidakkhiṇāpathe cammāni attharaṇāni anujāneyya eḷakacammaṁ ajacammaṁ migacammaṁ. Etarahi bhante manussā nissīmagatānaṁ bhikkhūnaṁ cīvaraṁ denti ‘imaṁ cīvaraṁ itthannāmassa demā’ti, te āgantvā ārocenti ‘itthannāmehi te āvuso manussehi cīvaraṁ dinnan’ti, te kukkuccāyantā na sādiyanti ‘mā no nissaggiyaṁ ahosī’ti, appeva nāma Bhagavā cīvare pariyāyaṁ ācikkheyyā”ti. “Evaṁ bhante”ti kho āyasmā Soṇo āyasmato Mahākaccānassa paṭissutvā uṭṭhāyāsanā āyasmantaṁ Mahākaccānaṁ abhivādetvā padakkhiṇaṁ katvā senāsanaṁ saṁsāmetvā

---

1. Majjhārū (Ka)

pattacīvaramādāya yena Sāvatthi tena pakkāmi, anupubbena yena Sāvatthi Jetavanaṁ Anāthapiṇḍikassa ārāmo yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi. Atha kho Bhagavā āyasmantaṁ Ānandaṁ āmantesi "imassa Ānanda āgantukassa bhikkhuno senāsanaṁ paññāpehī"ti. Atha kho āyasmā Ānando "yassa kho maṁ Bhagavā āṇāpeti 'imassa Ānanda āgantukassa bhikkhuno senāsanaṁ paññāpehī'ti, icchati Bhagavā tena bhikkhunā saddhiṁ ekavihāre vatthuṁ, icchati Bhagavā āyasmatā Soṇena saddhiṁ ekavihāre vatthun"ti yasmiṁ vihāre Bhagavā viharati, tasmiṁ vihāre āyasmato Soṇassa senāsanaṁ paññāpesi.

258. Atha kho Bhagavā bahudeva rattiṁ ajjhokāse vītināmetvā vihāraṁ pāvisi, āyasmāpi kho Soṇo bahudeva rattiṁ ajjhokāse vītināmetvā vihāraṁ pāvisi. Atha kho Bhagavā rattiyā paccūsasamayaṁ paccuṭṭhāya āyasmantaṁ Soṇaṁ ajjhesi "paṭibhātu taṁ bhikkhu dhammo bhāsitun"ti. "Evaṁ bhante"ti kho āyasmā Soṇo Bhagavato paṭissuṇitvā sabbāneva aṭṭhakavaggikāni sarena abhāsi. Atha kho Bhagavā āyasmato Soṇassa sarabhaññapariyosāne abbhānumodi, sādhu sādhu bhikkhu, suggahitāni kho te bhikkhu aṭṭhakavaggikāni sumanasikatāni sūpadhāritāni, kalyāṇiyāpi vācāya samannāgato vissaṭṭhāya anelagalāya[1] atthassa viññāpaniyā, kativassosi tvaṁ bhikkhūti. Ekavassohaṁ Bhagavāti. Kissa pana tvaṁ bhikkhu evaṁ ciraṁ akāsīti. Ciraṁ diṭṭho me bhante kāmesu ādīnavo, api ca sambādhā gharāvāsā bahukiccā bahukaraṇīyāti. Atha kho Bhagavā etamatthaṁ viditvā tāyaṁ velāyaṁ imaṁ udānaṁ udānesi—

* "Disvā ādīnavaṁ loke, ñatvā dhammaṁ nirūpadhiṁ.
Ariyo na ramatī pāpe, pāpe na ramatī sucī"ti.

Atha kho āyasmā Soṇo "paṭisammodati kho maṁ Bhagavā, ayaṁ khvassa kālo, yaṁ me upajjhāyo paridassī"ti uṭṭhāyāsanā ekaṁsaṁ uttarāsaṅgaṁ karitvā Bhagavato pādesu sirasā nipatitvā

---

1. Aneḷagalāya (Ka)

* Khu 1. 148 piṭṭhe Udānepi.

Bhagavantaṁ etadavoca "upajjhāyo me bhante āyasmā Mahākaccāno Bhagavato pāde sirasā vandati, evañca vadeti 'avantidakkhiṇāpatho bhante appabhikkhuko, tiṇṇaṁ me vassānaṁ accayena kicchena kasirena tato tato dasavaggaṁ bhikkhusaṁghaṁ sannipātāpetvā upasampadaṁ alatthaṁ, appeva nāma Bhagavā Avantidakkhiṇāpathe appatarena gaṇena upasampadaṁ anujāneyya. Avantidakkhiṇāpathe bhante kaṇhuttarā bhūmi kharā gokaṇṭakahatā, appeva nāma Bhagavā Avantidakkhiṇāpathe guṇaṅguṇūpāhanaṁ anujāneyya. Avantidakkhiṇāpathe bhante nahānagarukā manussā udakasuddhikā, appeva nāma Bhagavā Avantidakkhiṇāpathe dhuvanahānaṁ anujāneyya. Avantidakkhiṇāpathe bhante cammāni attharaṇāni eḷakacammaṁ ajacammaṁ migacammaṁ, seyyathāpi bhante majjhimesu janapadesu eragū moragū majjārū jantū, evameva kho bhante Avantidakkhiṇāpathe cammāni attharaṇāni eḷakacammaṁ ajacammaṁ migacammaṁ, appeva nāma Bhagavā Avantidakkhiṇāpathe cammāni attharaṇāni anujāneyya eḷakacammaṁ ajacammaṁ migacammaṁ. Etarahi bhante manussā nissīmagatānaṁ bhikkhūnaṁ cīvaraṁ denti 'imaṁ cīvaraṁ itthannāmassa demā'ti, te āgantvā ārocenti 'itthannāmehi te āvuso manussehi cīvaraṁ dinnan'ti, te kukkuccāyantā na sādiyanti 'mā no nissaggiyaṁ ahosī'ti, appeva nāma Bhagavā cīvare pariyāyaṁ ācikkheyyā"ti.

259. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "Avantidakkhiṇāpatho bhikkhave appabhikkhuko, anujānāmi bhikkhave sabbapaccantimesu janapadesu vinayadharapañcamena gaṇena upasampadaṁ. Tatrime paccantimā janapadā, puratthimāya disāya Gajaṅgalaṁ[1] nāma nigamo, tassa parena mahāsālā, tato parā paccantimā janapadā, orato majjhe. Puratthimadakkhiṇāya disāya Sallavatī[2] nāma nadī, tato parā paccantimā janapadā, orato majjhe. Dakkhiṇāya disāya Setakaṇṇikaṁ nāma nigamo, tato parā paccantimā janapadā, orato majjhe. Pacchimāya disāya Thūṇaṁ nāma brāhmaṇagāmo, tato parā paccantimā janapadā, orato majjhe.

1. Kajaṅgalaṁ (Sī, Syā)
2. Salalavatī (Sī)

uttarāya disāya Usīraddhajo nāma pabbato, tato parā paccantimā janapadā, orato majjhe. Anujānāmi bhikkhave evarūpesu paccantimesu janapadesu vinayadharapañcamena gaṇena upasampadaṁ. Avantidakkhiṇāpathe bhikkhave kaṇhuttarā bhūmi kharā gokaṇṭakahatā, anujānāmi bhikkhave sabbapaccantimesu janapadesu guṇaṅguṇūpāhanaṁ. Avantidakkhiṇāpathe bhikkhave nahānagarukā manussā udakasuddhikā, anujānāmi bhikkhave sabbapaccantimesu janapadesu dhuvanahānaṁ. Avantidakkhiṇāpathe bhikkhave cammāni attharaṇāni eḷakacammaṁ ajacammaṁ migacammaṁ, seyyathāpi bhikkhave majjhimesu janapadesu eragū moragū majjārū jantū, evameva kho bhikkhave Avantidakkhiṇāpathe cammāni attharaṇāni eḷakacammaṁ ajacammaṁ migacammaṁ, anujānāmi bhikkhave sabbapaccantimesu janapadesu cammāni attharaṇāni eḷakacammaṁ ajacammaṁ migacammaṁ. Idha pana bhikkhave manussā nissīmagatānaṁ bhikkhūnaṁ cīvaraṁ denti 'imaṁ cīvaraṁ itthannāmassa demā'ti, anujānāmi bhikkhave sādituṁ, na tāva taṁ gaṇanūpagaṁ yāva na hatthaṁ gacchatī"ti.

Cammakkhandhako pañcamo.

159. Tassuddānaṁ

Rājā ca Māgadho Soṇo, asītisahassissaro.
Sāgato Gijjhakūṭasmiṁ, bahuṁ dasseti uttariṁ.

Pabbajjāraddha bhijjiṁsu, vīṇaṁ ekapalāsikaṁ.
Nīlā pītā lohitikā, mañjiṭṭhā kaṇhameva ca.

Mahāraṅgamahānāmā, vaddhikā ca paṭikkhipi.
Khallakā puṭapāli ca, tūlatittirameṇḍajā.

Vicchikā moracitrā ca, sīhabyagghā ca dīpikā.
Ajinuddā majjārī ca, kāḷaluvakaparikkhaṭā.

Phalitupāhanā khilā, dhotakhāṇukhaṭakhaṭā.
Tālaveḷutiṇaṁ ceva, muñjapabbajahintālā.

Kamalakambalasovaṇṇā, rūpikā maṇiveḷuriyā.
Phalikā kaṁsakācā ca, tipusīsañca tambakā.

Gāvī yānaṁ gilāno ca, purisāyuttasivikā.
Sayanāni mahācammā, gocammehi ca pāpako.

Gihīnaṁ cammavaddhehi, pavisanti gilāyano.
Mahākaccāyano Soṇo, sarena aṭṭhakavaggikaṁ.

Upasampadaṁ pañcahi, guṇaṅguṇā dhuvasinā.
Cammattharaṇānuññāsi, na tāva gaṇanūpagaṁ.
Adāsi me vare pañca, Soṇattherassa nāyakoti.

Imamhi khandhake vatthūni tesaṭṭhi.

Cammakkhandhako niṭṭhito.

6. Bhesajjakkhandhaka

160. Pañcabhesajjakathā

260. Tena samayena Buddho Bhagavā Sāvatthiyaṁ viharati Jetavane Anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena bhikkhūnaṁ sāradikena ābādhena phuṭṭhānaṁ yāgupi pītā uggacchati, bhattampi bhuttaṁ uggacchati, te tena kisā honti lūkhā dubbaṇṇā uppaṇḍuppaṇḍukajātā dhamanisanthatagattā. Addasā kho Bhagavā te bhikkhū kise lūkhe dubbaṇṇe uppaṇḍuppaṇḍukajāte dhamanisanthatagatte, disvāna āyasmantaṁ Ānandaṁ āmantesi "kiṁ nu kho Ānanda etarahi bhikkhū kisā lūkhā dubbaṇṇā uppaṇḍuppaṇḍukajātā dhamanisanthatagattā"ti. Etarahi bhante bhikkhūnaṁ sāradikena ābādhena phuṭṭhānaṁ yāgupi pītā uggacchati, bhattampi bhuttaṁ uggacchati, te tena kisā honti lūkhā dubbaṇṇā uppaṇḍuppaṇḍukajātā dhamanisanthatagattāti. Atha kho Bhagavato rahogatassa paṭisallīnassa evaṁ cetaso parivitakko udapādi "etarahi kho bhikkhūnaṁ sāradikena ābādhena phuṭṭhānaṁ yāgupi pītā uggacchati, bhattampi bhuttaṁ uggacchati, te tena kisā honti lūkhā dubbaṇṇā uppaṇḍuppaṇḍukajātā dhamanisanthatagattā, kiṁ nu kho ahaṁ bhikkhūnaṁ bhesajjaṁ anujāneyyaṁ, yaṁ bhesajjañceva assa bhesajjasammatañca lokassa, āhāratthañca phareyya, na ca oḷāriko āhāro paññāyeyyā"ti. Atha kho Bhagavato etadahosi "imāni kho pañca bhesajjāni, seyyathidaṁ, sappi navanītaṁ telaṁ madhu phāṇitaṁ, bhesajjāni ceva bhesajjasammatāni ca lokassa, āhāratthañca pharanti, na ca oḷāriko āhāro paññāyati, yannūnāhaṁ bhikkhūnaṁ imāni pañca bhesajjāni anujāneyyaṁ kāle paṭiggahetvā kāle paribhuñjitun"ti. Atha kho Bhagavā sāyanhasamayaṁ paṭisallāna vuṭṭhito etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "idha mayhaṁ bhikkhave rahogatassa paṭisallīnassa evaṁ cetaso parivitakko udapādi 'etarahi kho bhikkhūnaṁ sāradikena ābādhena phuṭṭhānaṁ yāgupi pītā uggacchati, bhattampi bhuttaṁ uggacchati, te tena kisā honti lūkhā dubbaṇṇā uppuṇḍuppaṇḍukajātā dhamanisanthatagattā, kiṁ nu kho ahaṁ bhikkhūnaṁ bhesajjaṁ anujāneyyaṁ, yaṁ bhesajjañceva assa bhesajjasammatañca lokassa,

āhāratthañca phareyya, na ca oḷāriko āhāro paññāyeyyā'ti. Tassa mayhaṁ bhikkhave etadahosi 'imāni kho pañca bhesajjāni, seyyathidaṁ, sappi navanītaṁ telaṁ madhu phāṇitaṁ, bhesajjāni ceva bhesajjasammatāni ca lokassa, āhāratthañca pharanti, na ca oḷāriko āhāro paññāyati, yannūnāhaṁ bhikkhūnaṁ imāni pañca bhesajjāni anujāneyyaṁ kāle paṭiggahetvā kāle paribhuñjitun'ti, anujānāmi bhikkhave tāni pañca bhesajjāni kāle paṭiggahetvā kāle paribhuñjitun"ti.

261. Tena kho pana samayena bhikkhū tāni pañca bhesajjāni kāle paṭiggahetvā kāle paribhuñjanti. Tesaṁ yānipi tāni pākatikāni lūkhāni bhojanāni, tānipi nacchādenti, pageva senesitāni[1]. Te tena ceva sāradikena ābādhena phuṭṭhā iminā ca bhattācchādakena[2] tadubhayena bhiyyoso mattāya kisā honti lūkhā dubbaṇṇā uppaṇḍuppaṇḍukajātā dhamanisanthatagattā. Addasā kho Bhagavā te bhikkhū bhiyyoso mattāya kise lūkhe dubbaṇṇe uppaṇḍuppaṇḍukajāte dhamanisanthatagatte, disvāna āyasmantaṁ Ānandaṁ āmantesi "kiṁ nu kho Ānanda etarahi bhikkhū bhiyyoso mattāya kisā lūkhā dubbaṇṇā uppaṇḍuppaṇḍujātā dhamanisanthatagattā"ti. Etarahi bhante bhikkhū tāni ca pañca bhesajjāni kāle paṭiggahetvā kāle paribhuñjanti. Tesaṁ yānipi tāni pākatikāni lūkhāni bhojanāni, tānipi nacchādenti, pageva senesitāni. Te tena ceva sāradikena ābādhena phuṭṭhā iminā ca bhattācchādakena tadubhayena bhiyyoso mattāya kisā lūkhā dubbaṇṇā uppaṇḍuppaṇḍukajātā dhamanisanthatagattāti. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "anujānāmi bhikkhave tāni pañca bhesajjāni paṭiggahetvā kālepi vikālepi paribhuñjitun"ti.

262. Tena kho pana samayena gilānānaṁ bhikkhūnaṁ vasehi bhesajjehi attho hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave vasāni bhesajjāni acchavasaṁ macchavasaṁ

---

1. Senesikāni (Sī, Syā), senehikāni (Yojanā) 2. Bhattācchannakena (Ka)

susukāvasaṁ sūkaravasaṁ gadrabhavasaṁ kāle paṭiggahitaṁ kāle nippakkaṁ[1] kāle saṁsaṭṭhaṁ telaparibhogena paribhuñjituṁ. Vikāle ce bhikkhave paṭiggahitaṁ vikāle nippakkaṁ vikāle saṁsaṭṭhaṁ, taṁ ce paribhuñjeyya, āpatti tiṇṇaṁ dukkaṭānaṁ. Kāle ce bhikkhave paṭiggahitaṁ vikāle nippakkaṁ vikāle saṁsaṭṭhaṁ, taṁ ce paribhuñjeyya, āpatti dvinnaṁ dukkaṭānaṁ. Kāle ce bhikkhave paṭiggahitaṁ kāle nippakkaṁ vikāle saṁsaṭṭhaṁ, taṁ ce paribhuñjeyya, āpatti dukkaṭassa. Kāle ce bhikkhave paṭiggahitaṁ kāle nippakkaṁ kāle saṁsaṭṭhaṁ, taṁ ce paribhuñjeyya, anāpattīti.

161. Mūlādibhesajjakathā

263. Tena kho pana samayena gilānānaṁ bhikkhūnaṁ mūlehi bhesajjehi attho hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave mūlāni bhesajjāni haliddiṁ siṅgiveraṁ vacaṁ vacattaṁ[2] ativisaṁ kaṭukarohiṇiṁ usīraṁ bhaddamuttakaṁ, yāni vā panaññānipi atthi mūlāni bhesajjāni neva khādanīye khādanīyatthaṁ pharanti, na bhojanīye bhojanīyatthaṁ pharanti, tāni paṭiggahetvā yāvajīvaṁ pariharituṁ, sati paccaye paribhuñjituṁ, asati paccaye paribhuñjantassa āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena gilānānaṁ bhikkhūnaṁ mūlehi bhesajjehi piṭṭhehi attho hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave nisadaṁ nisadapotakanti.

Tena kho pana samayena gilānānaṁ bhikkhūnaṁ kasāvehi bhesajjehi attho hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave kasāvāni bhesajjāni nimbakasāvaṁ kuṭajakasāvaṁ paṭolakasāvaṁ phaggavakasāvaṁ nattamālakasāvaṁ, yāni vā panaññānipi atthi kasāvāni[3] bhesajjāni neva khādanīye khādanīyatthaṁ pharanti, na bhojanīye bhojanīyatthaṁ pharanti, tāni paṭiggahetvā yāvajīvaṁ pariharituṁ, sati paccaye paribhuñjituṁ, asati paccaye paribhuñjantassa āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena gilānānaṁ bhikkhūnaṁ paṇṇehi bhesajjehi attho hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi

---

1. Nipakkaṁ (Ka) 2. Vacatthaṁ (Sī, Syā) 3. Kasāvabhesajjāni (Ka)

bhikkhave paṇṇāni bhesajjāni nimbapaṇṇaṁ kuṭajapaṇṇaṁ paṭolapaṇṇaṁ sulasipaṇṇaṁ kappāsapaṇṇaṁ, yāni vā panaññānipi atthi paṇṇāni bhesajjāni neva khādanīye khādanīyatthaṁ pharanti, na bhojanīye bhojanīyatthaṁ pharanti -pa-.

Tena kho pana samayena gilānānaṁ bhikkhūnaṁ phalehi bhesajjehi attho hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave phalāni bhesajjāni bilaṅgaṁ pippaliṁ maricaṁ harītakaṁ vibhītakaṁ āmalakaṁ goṭṭhaphalaṁ[1], yāni vā panaññānipi atthi phalāni bhesajjāni neva khādanīye khādanīyatthaṁ pharanti, na bhojanīye bhojanīyatthaṁ pharanti -pa-.

Tena kho pana samayena gilānānaṁ bhikkhūnaṁ jatūhi bhesajjehi attho hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave jatūni bhesajjāni hiṅguṁ hiṅgujatuṁ hiṅgusipāṭikaṁ takaṁ takapattiṁ takapaṇṇiṁ sajjulasaṁ, yāni vā panaññānipi atthi jatūni bhesajjāni neva khādanīye khādanīyatthaṁ pharanti -pa-.

Tena kho pana samayena gilānānaṁ bhikkhūnaṁ loṇehi bhesajjehi attho hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave loṇāni bhesajjāni sāmuddaṁ kāḷaloṇaṁ sindhavaṁ ubbhidaṁ [2] bilaṁ[3], yāni vā panaññānipi atthi loṇāni bhesajjāni neva khādanīye khādanīyatthaṁ pharanti, na bhojanīye bhojanīyatthaṁ pharanti, tāni paṭiggahetvā yāvajīvaṁ pariharituṁ, sati paccaye paribhuñjituṁ, asati paccaye paribhuñjantassa āpatti dukkaṭassāti.

264. Tena kho pana samayena āyasmato Ānandassa upajjhāyassa āyasmato Belaṭṭhasīsassa thullakacchābādho hoti, tassa lasikāya cīvarāni kāye lagganti, tāni bhikkhū udakena temetvā temetvā apakaḍḍhanti. Addasā kho Bhagavā senāsanacārikaṁ āhiṇḍanto te bhikkhū tāni cīvarāni udakena temetvā temetvā apakaḍḍhante, disvāna yena te bhikkhū tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā te bhikkhū etadavoca "kiṁ imassa bhikkhave bhikkhuno ābādho"ti. Imassa bhante āyasmato thullakacchābādho, lasikāya cīvarāni kāye lagganti, tāni mayaṁ udakena temetvā temetvā

1. Goṭhaphalaṁ (Syā), koṭṭhaphalaṁ (Ka) 2. Ubbhiraṁ (Ka) 3. Biḷālaṁ (Sī)

apakaḍḍhāmāti. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "anujānāmi bhikkhave yassa kaṇḍu vā piḷakā vā assāvo vā thullakacchu vā ābādho kāyo vā duggandho cuṇṇāni bhesajjāni, agilānassa chakaṇaṁ mattikaṁ rajananippakkaṁ, anujānāmi bhikkhave udukkhalaṁ musalan"ti.

Tena kho pana samayena gilānānaṁ bhikkhūnaṁ cuṇṇehi bhesajjehi cālitehi attho hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave cuṇṇacālininti. Saṇhehi attho hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave dussacālininti.

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno amanussikābādho hoti, taṁ ācariyupajjhāyā upaṭṭhahantā nāsakkhiṁsu arogaṁ kātuṁ. So sūkarasūnaṁ gantvā āmakamaṁsaṁ khādi, āmakalohitaṁ pivi, tassa so amanussikābādho paṭippassambhi. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave amanussikābādhe āmakamaṁsaṁ āmakalohitanti.

265. Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno cakkhurogābādho hoti, taṁ bhikkhū pariggahetvā uccārampi passāvampi nikkhāmenti. Addasā kho Bhagavā senāsanacārikaṁ āhiṇḍanto te bhikkhū taṁ bhikkhuṁ pariggahetvā uccārampi passāvampi nikkhāmente, disvāna yena te bhikkhū tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā te bhikkhū etadavoca "kiṁ imassa bhikkhave bhikkhuno ābādho"ti. Imassa bhante āyasmato cakkhurogābādho imaṁ mayaṁ pariggahetvā uccārampi passāvampi nikkhāmemāti. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "anujānāmi bhikkhave añjanaṁ kāḷañjanaṁ rasañjanaṁ sotañjanaṁ gerukaṁ kapallan"ti. Añjanūpapisanehi attho hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave candanaṁ tagaraṁ kāḷānusāriyaṁ tālīsaṁ bhaddamuttakanti. Tena kho pana samayena bhikkhū piṭṭhāni añjanāni carukesupi[1] sarāvakesupi nikkhipanti, tiṇacuṇṇehipi paṁsukehipi okiriyanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave añjaninti.

1. Thālakesupi (Sī, Syā)

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū uccāvacā añjaniyo dhārenti sovaṇṇamayaṁ rūpiyamayaṁ. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "seyyathāpi gihī kāmabhogino"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave uccāvacā añjanī dhāretabbā, yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi bhikkhave aṭṭhimayaṁ dantamayaṁ visāṇamayaṁ naḷamayaṁ veḷumayaṁ kaṭṭhamayaṁ jatumayaṁ phalamayaṁ lohamayaṁ saṅkhanābhimayanti.

Tena kho pana samayena añjaniyo apārutā honti, tiṇacuṇṇehipi paṁsukehipi okiriyanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave apidhānanti. Apidhānaṁ nipatati. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave suttakena bandhitvā añjaniyā bandhituntі. Añjanī phalati[1]. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave suttakena sibbetunti.

Tena kho pana samayena bhikkhū aṅguliyā añjanti, akkhīni dukkhāni honti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave añjanisalākanti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū uccāvacā añjanisalākāyo dhārenti sovaṇṇamayaṁ rūpiyamayaṁ. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "seyyathāpi gihī kāmabhogino"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave uccāvacā añjanisalākā dhāretabbā, yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi bhikkhave aṭṭhimayaṁ -pa- saṅkhanābhimayanti.

Tena kho pana samayena añjanisalākā bhūmiyaṁ patitā pharusā hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave salākaṭhāniyanti[2].

Tena kho pana samayena bhikkhū añjanimpi añjanisalākampi hatthena pariharanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave añjanitthavikanti. Aṁsabaddhako na hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave aṁsabaddhakaṁ bandhanasuttakanti.

---

1. Nipatati (Ka)
2. Salākodhāniyanti (Sī, Syā)

266. Tena kho pana samayena āyasmato Pilindavacchassa sīsābhitāpo hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave muddhani telakanti. Nakkhamaniyo hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave natthukammanti. Natthu galati. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave natthukaraṇinti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū uccāvacā natthukaraṇiyo dhārenti sovaṇṇamayaṁ rūpiyamayaṁ. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "seyyathāpi gihī kāmabhogino"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave uccāvacā natthukaraṇī dhāretabbā, yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi bhikkhave aṭṭhimayaṁ -pa- saṅkhanābhimayanti. Natthuṁ visamaṁ āsiñcanti[1]. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave yamakanatthukaraṇinti. Nakkhamaniyo hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave dhūmaṁ pātunti. Taññeva vaṭṭiṁ ālimpetvā pivanti, kaṇṭho dahati. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave dhūmanettanti.

Tena kho samayena chabbaggiyā bhikkhū uccāvacāni dhūmanettāni dhārenti sovaṇṇamayaṁ rūpiyamayaṁ. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "seyyathāpi gihī kāmabhogino"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave uccāvacāni dhūmanettāni dhāretabbāni, yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi bhikkhave aṭṭhimayaṁ -pa- saṅkhanābhimayanti.

Tena kho pana samayena dhūmanettāni apārutāni honti, pāṇakā pavisanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave apidhānanti.

Tena kho pana samayena bhikkhū dhūmanettāni hatthena pariharanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave dhūmanettathavikanti. Ekato saṁsiyanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave yamakathavikanti. Aṁsabaddhako na hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave aṁsabaddhakaṁ bandhanasuttakanti.

---

1. Natthu visamaṁ āsiñjiyati (Sī, Syā)

267. Tena kho pana samayena āyasmato Pilindavacchassa vātābādho hoti. Vejjā evamāhaṁsu "telaṁ pacitabban"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave telapākanti. Tasmiṁ kho pana telapāke majjaṁ pakkhipitabbaṁ hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave telapāke majjaṁ pakkhipitunti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū atipakkhittamajjāni[1] telāni pacanti, tāni pivitvā majjanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave atipakkhittamajjaṁ telaṁ pātabbaṁ, yo piveyya, yathādhammo kāretabbo. Anujānāmi bhikkhave yasmiṁ telapāke majjassa na vaṇṇo na gandho na raso paññāyati, evarūpaṁ majjapakkhittaṁ telaṁ pātunti.

Tena kho pana samayena bhikkhūnaṁ bahuṁ atipakkhittamajjaṁ telaṁ pakkaṁ hoti, atha kho bhikkhūnaṁ etadahosi "kathaṁ nu kho atipakkhittamajje tele paṭipajjitabban"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave abbhañjanaṁ adhiṭṭhātunti.

Tena kho pana samayena āyasmato Pilindavacchassa bahutaraṁ telaṁ pakkaṁ hoti, telabhājanaṁ na vijjati. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave tīṇi tumbāni lohatumbaṁ kaṭṭhatumbaṁ phalatumbanti.

Tena kho pana samayena āyasmato Pilindavacchassa aṅgavāto hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave sedakammanti. Nakkhamaniyo hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave sambhārasedanti. Nakkhamaniyo hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave mahāsedanti. Nakkhamaniyo hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave bhaṅgodakanti. Nakkhamaniyo hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave udakakoṭṭhakanti.

Tena kho pana samayena āyasmato Pilindavacchassa pabbavāto hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave

1. Atikhittamajjāni (Ka)

lohitaṁ mocetunti. Nakkhamaniyo hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave lohitaṁ mocetvā visāṇena gāhetunti[1].

Tena kho pana samayena āyasmato Pilindavacchassa pādā phalitā[2] honti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave pādabbhañjananti. Nakkhamaniyo hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave pajjaṁ abhisaṅkharitunti.

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno gaṇḍābādho hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave satthakammanti. Kasāvodakena attho hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave kasāvodakanti. Tilakakkena attho hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave tilakakkanti. Kabaḷikāya attho hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave kabaḷikanti. Vaṇabandhanacoḷena attho hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave vaṇabandhanacoḷanti. Vaṇo kaṇḍuvati. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave sāsapakuṭṭena[3] phositunti. Vaṇo kilijjittha. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave dhūmaṁ kātunti. Vaḍḍhamaṁsaṁ vuṭṭhāti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave loṇasakkharikāya chinditunti. Vaṇo na ruhati. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave vaṇatelanti. Telaṁ galati. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave vikāsikaṁ sabbaṁ vaṇapaṭikammanti.

268. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu ahinā daṭṭho hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave cattāri mahāvikaṭāni dātuṁ gūthaṁ muttaṁ chārikaṁ mattikanti. Atha kho bhikkhūnaṁ etadahosi "appaṭiggahitāni nu kho udāhu paṭiggahetabbānī"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave sati kappiyakārake paṭiggahāpetuṁ, asati kappiyakārake sāmaṁ gahetvā paribhuñjitunti.

---

1. Gahetunti (Sī, Syā) 2. Phālitā (Ka) 3. Sāsapakuḍḍena (Sī, Syā)

Tena kho pana samayena aññatarena bhikkhunā visaṁ pītaṁ hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave gūthaṁ pāyetunti. Atha kho bhikkhūnaṁ etadahosi "appaṭiggahitaṁ nu kho udāhu paṭiggahetabbo"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave yaṁ karonto paṭiggaṇhāti, sveva paṭiggaho kato, na puna[1] paṭiggahetabboti.

269. Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno gharadinnakābādho hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave sītāloḷi pāyetunti.

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu duṭṭhagahaṇiko hoti, Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave āmisakhāraṁ pāyetunti.

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno paṇḍurogābādho hoti. Bhagavato etamatthaṁ arocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave muttaharītakaṁ pāyetunti.

Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno chavidosābādho hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave gandhālepaṁ kātunti.

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu abhisannakāyo hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave virecanaṁ pātunti. Acchakañjiyā attho hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave acchakañjinti. Akaṭayūsena attho hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave akaṭayūsanti. Kaṭākaṭena attho hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave kaṭākaṭanti. Paṭicchādanīyena attho hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave paṭicchādanīyanti.

162. Pilindavacchavatthu

270. * Tena kho pana samayena āyasmā Pilindavaccho Rājagahe pabbhāraṁ sodhāpeti leṇaṁ kattukāmo. Atha kho rājā Māgadho

---

1. Kato pana (?)

* Idaṁ vatthu Vi 1. 360 piṭṭhādīsupi āgataṁ.

Seniyo Bimbisāro yenāyasmā Pilindavaccho tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā āyasmantaṁ Pilindavacchaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi, ekamantaṁ nisinno kho rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro āyasmantaṁ Pilindavacchaṁ etadavoca "kiṁ bhante thero kārāpetī"ti. Pabbhāraṁ mahārāja sodhāpemi leṇaṁ kattukāmoti. Attho bhante ayyassa ārāmikenāti. Na kho mahārāja Bhagavatā ārāmiko anuññātoti. Tena hi bhante Bhagavantaṁ paṭipucchitvā mama āroceyyāthāti. Evaṁ mahārājāti kho āyasmā Pilindavaccho rañño Māgadhassa Seniyassa Bimbisārassa paccassosi. Atha kho āyasmā Pilindavaccho rājānaṁ Māgadhaṁ Seniyaṁ Bimbisāraṁ dhammiyā kathāya sandassesi samādapesi samuttejesi sampahaṁsesi. Atha kho rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro āyasmatā Pilindavacchena dhammiyā kathāya sandassito samādapito samuttejito sampahaṁsito uṭṭhāyāsanā āyasmantaṁ Pilindavacchaṁ abhivādetvā padakkhiṇaṁ katvā pakkāmi.

Atha kho āyasmā Pilindavaccho Bhagavato santike dūtaṁ pāhesi "rājā bhante Māgadho Seniyo Bimbisāro ārāmikaṁ dātukāmo, kathaṁ nu kho bhante mayā paṭipajjitabban"ti. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "anujānāmi bhikkhave ārāmikan"ti. Dutiyampi kho rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro yenāyasmā Pilindavaccho tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā āyasmantaṁ Pilindavacchaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi, ekamantaṁ nisinno kho rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro āyasmantaṁ Pilindavacchaṁ etadavoca "anuññāto bhante Bhagavatā ārāmiko"ti. Evaṁ mahārājāti. Tena hi bhante ayyassa ārāmikaṁ dammīti. Atha kho rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro āyasmato Pilindavacchassa ārāmikaṁ paṭissutvā vissaritvā cirena satiṁ paṭilabhitvā aññataraṁ sabbatthakaṁ mahāmattaṁ āmantesi "yo mayā bhaṇe ayyassa ārāmiko paṭissuto, dinno so ārāmikoti. Na kho deva ayyassa ārāmiko dinnoti. Kīva ciraṁ nu kho bhaṇe ito[1] hi taṁ hotī"ti. Atha kho

1. Ito ratti (Syā)

so mahāmatto rattiyo gaṇetvā[1] rājānaṁ Māgadhaṁ Seniyaṁ Bimbisāraṁ etadavoca "pañca deva rattisatānī"ti. Tena hi bhaṇe ayyassa pañca ārāmikasatāni dehīti. Evaṁ devāti kho so mahāmatto rañño Māgadhassa Seniyassa Bimbisārassa paṭissutvā āyasmato Pilindavacchassa pañca ārāmikasatāni pādāsi, pāṭiyekko gāmo nivisi, ārāmikagāmakotipi naṁ āhaṁsu, Pilindagāmakotipi naṁ āhaṁsu.

271. Tena kho pana samayena āyasmā Pilindavaccho tasmiṁ gāmake kulūpako hoti. Atha kho āyasmā Pilindavaccho pubbaṇhasamayaṁ nivāsetvā pattacīvaramādāya Pilindagāmaṁ piṇḍāya pāvisi. Tena kho pana samayena tasmiṁ gāmake ussavo hoti. Dārakā alaṅkatā mālākitā kīḷanti. Atha kho āyasmā Pilindavaccho Pilindagāmake sapadānaṁ piṇḍāya caramāno yena aññatarassa ārāmikassa nivesanaṁ tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā paññatte āsane nisīdi. Tena kho pana samayena tassā ārāmikiniyā dhītā aññe dārake alaṅkate mālākite passitvā rodati "mālaṁ me detha, alaṅkāraṁ me dethā"ti. Atha kho āyasmā Pilindavaccho taṁ ārāmikiniṁ etadavoca "kissāyaṁ dārikā rodatī"ti. Ayaṁ bhante dārikā aññe dārake alaṅkate mālākite passitvā rodati "mālaṁ me detha, alaṅkāraṁ me dethā"ti. Kuto amhākaṁ duggatānaṁ mālā, kuto alaṅkāroti. Atha kho āyasmā Pilindavaccho aññataraṁ tiṇaṇḍupakaṁ gahetvā taṁ ārāmikiniṁ etadavoca "handimaṁ tiṇaṇḍupakaṁ tassā dārikāya sīse paṭimuñcā"ti. Atha kho sā ārāmikinī taṁ tiṇaṇḍupakaṁ gahetvā tassā dārikāya sīse paṭimuñji. Sā ahosi suvaṇṇamālā abhirūpā dassanīyā pāsādikā. Natthi tādisā raññopi antepure suvaṇṇamālā. Manussā rañño Māgadhassa Seniyassa Bimbisārassa ārocesuṁ "amukassa deva ārāmikassa ghare suvaṇṇamālā abhirūpā dassanīyā pāsādikā, natthi tādisā devassapi antepure suvaṇṇamālā, kuto tassa duggatassa, nissaṁsayaṁ corikāya ābhatā"ti.

---

1. Vigaṇetvā (Sī)

Atha kho rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro taṁ ārāmikakulaṁ bandhāpesi. Dutiyampi kho āyasmā Pilindavaccho pubbaṇhasamayaṁ nivāsetvā pattacīvaramādāya Pilindagāmaṁ piṇḍāya pāvisi. Pilindagāmake sapadānaṁ piṇḍāya caramāno yena tassa ārāmikassa nivesanaṁ tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā paṭivissake pucchi "kahaṁ imaṁ ārāmikakulaṁ gatan"ti. Etissā bhante suvaṇṇamālāya kāraṇā raññā bandhāpitanti. Atha kho āyasmā Pilindavaccho yena rañño Māgadhassa Seniyassa Bimbisārassa nivesanaṁ tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā paññatte āsane nisīdi. Atha kho rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro yenāyasmā Pilindavaccho tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā āyasmantaṁ Pilindavacchaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi. Ekamantaṁ nisinnaṁ kho rājānaṁ Māgadhaṁ Seniyaṁ Bimbisāraṁ āyasmā Pilindavaccho etadavoca "kissa mahārāja ārāmikakulaṁ bandhāpitan"ti. "Tassa bhante ārāmikassa ghare suvaṇṇamālā abhirūpā dassanīyā pāsādikā, natthi tādisā amhākampi antepure suvaṇṇamālā, kuto tassa duggatassa, nissaṁsayaṁ corikāya ābhatā"ti. Atha kho āyasmā Pilindavaccho rañño Māgadhassa Seniyassa Bimbisārassa pāsādaṁ suvaṇṇanti adhimucci. So ahosi sabbasovaṇṇamayo. Idaṁ pana te mahārāja tāva bahuṁ suvaṇṇaṁ kutoti. "Aññātaṁ bhante, ayyasseveso iddhānubhāvo"ti taṁ ārāmikakulaṁ muñcāpesi.

Manussā "ayyena kira Pilindavacchena sarājikāya parisāya uttarimanussadhammaṁ iddhipāṭihāriyaṁ dassitan"ti attamanā abhippasannā āyasmato Pilindavacchassa pañca bhesajjāni abhihariṁsu. Seyyathidaṁ, sappiṁ navanītaṁ telaṁ madhuṁ[1] phāṇitaṁ. Pakatiyāpi ca āyasmā Pilindavaccho lābhī hoti pañcannaṁ bhesajjānaṁ, laddhaṁ laddhaṁ parisāya vissajjeti. Parisā cassa hoti bāhullikā, laddhaṁ laddhaṁ kolambepi[2] ghaṭepi pūretvā paṭisāmeti, parissāvanānipi thavikāyopi pūretvā vātapānesu laggeti, tāni olīnavilīnāni tiṭṭhanti. Undūrehipi vihārā okiṇṇavikiṇṇā honti. Manussā vihāracārikaṁ āhiṇḍantā passitvā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "antokoṭṭhāgārikā ime samaṇā

1. Sappi navanīyaṁ telaṁ madhu (Ka)   2. Koḷumbepi (Ka)

Sakyaputtiyā seyyathāpi rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro"ti. Assosuṁ kho bhikkhū tesaṁ manussānaṁ ujjhāyantānaṁ khiyyantānaṁ vipācentānaṁ. Ye te bhikkhū appicchā, te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "kathaṁ hi nāma bhikkhū evarūpāya bāhullāya cetessantī"ti. Atha kho te bhikkhū te anekapariyāyena vigarahitvā Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ -pa-. Saccaṁ kira bhikkhave bhikkhū evarūpāya bāhullāya cetentīti. Saccaṁ Bhagavāti -pa- vigarahitvā dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "yāni kho pana tāni gilānānaṁ bhikkhūnaṁ paṭisāyanīyāni bhesajjāni, seyyathidaṁ, sappi navanītaṁ telaṁ madhu phāṇitaṁ, tāni paṭiggahetvā sattāhaparamaṁ sannidhikārakaṁ paribhuñjitabbāni, taṁ atikkāmayato yathādhammo kāretabbo"ti.

Bhesajjānuññātabhāṇavāro niṭṭhito paṭhamo.

163. Guḷādi-anujānanā

272. Atha kho Bhagavā Sāvatthiyaṁ yathābhirantaṁ viharitvā yena Rājagahaṁ tena cārikaṁ pakkāmi. Addasā kho āyasmā Kaṅkhārevato antarāmagge guḷakaraṇaṁ okkamitvā guḷe piṭṭhampi chārikampi pakkhipante, disvāna "akappiyo guḷo sāmiso, na kappati guḷo vikāle paribhuñjitun"ti kukkuccāyanto sapariso guḷaṁ na paribhuñjati. Yepissa sotabbaṁ maññanti, tepi guḷaṁ na paribhuñjanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Kimatthāya[1] bhikkhave guḷe piṭṭhampi chārikampi pakkhipantīti. Thaddhatthāya[2] Bhagavāti. Sace bhikkhave thaddhatthāya guḷe piṭṭhampi chārikampi pakkhipanti, so ca guḷotveva saṅkhaṁ gacchati. Anujānāmi bhikkhave yathāsukhaṁ guḷaṁ paribhuñjituntі.

Addasā kho āyasmā Kaṅkhārevato antarāmagge vacce muggaṁ jātaṁ, passitvā "akappiyā muggā, pakkāpi muggā jāyantī"ti kukkuccāyanto sapariso muggaṁ na paribhuñjati. Yepissa sotabbaṁ maññanti, tepi muggaṁ na paribhuñjanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Sace[3] bhikkhave pakkāpi muggā jāyanti, anujānāmi bhikkhave yathāsukhaṁ muggaṁ paribhuñjitunti.

1. Kimatthiyā (Ka) 2. Bandhanatthāya (Sī, Syā) 3. Sacepi (?)

273. Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno udaravātābādho hoti, so loṇasovīrakaṁ apāyi, tassa so udaravātābādho paṭippassambhi. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave gilānassa loṇasovīrakaṁ, agilānassa udakasambhinnaṁ pānaparibhogena paribhuñjitunti.

164. Antovuṭṭhādipaṭikkhepakathā

274. Atha kho Bhagavā anupubbena cārikaṁ caramāno yena Rājagahaṁ tadavasari, tatra sudaṁ Bhagavā Rājagahe viharati Veḷuvane kalandakanivāpe. Tena kho pana samayena Bhagavato udaravātābādho hoti. Atha kho āyasmā Ānando "pubbepi Bhagavato udaravātābādho tekaṭulayāguyā phāsu hotī"ti sāmaṁ tilampi taṇḍulampi muggampi viññāpetvā anto vāsetvā anto sāmaṁ pacitvā Bhagavato upanāmesi "pivatu Bhagavā tekaṭulayāgun"ti. Jānantāpi Tathāgatā pucchanti, jānantāpi na pucchanti. Kālaṁ viditvā pucchanti, kālaṁ viditvā na pucchanti. Atthasaṁhitaṁ Tathāgatā pucchanti, no anatthasaṁhitaṁ, anatthasaṁhite setughāto Tathāgatānaṁ. Dvīhi ākārehi Buddhā Bhagavanto bhikkhū paṭipucchanti "dhammaṁ vā desessāma sāvakānaṁ vā sikkhāpadaṁ paññapessāmā"ti. Atha kho Bhagavā āyasmantaṁ Ānandaṁ āmantesi "kutāyaṁ Ānanda yāgū"ti. Atha kho āyasmā Ānando Bhagavato etamatthaṁ ārocesi. Vigarahi Buddho Bhagavā ananucchavikaṁ Ānanda ananulomikaṁ appatirūpaṁ assāmaṇakaṁ akappiyaṁ akaraṇīyaṁ. Kathaṁ hi nāma tvaṁ Ānanda evarūpāya bāhullāya cetessasi. Yadapi Ānanda anto vuṭṭhaṁ[1], tadapi akappiyaṁ. Yadapi anto pakkaṁ, tadapi akappiyaṁ. Yadapi sāmaṁ pakkaṁ, tadapi akappiyaṁ. Netaṁ Ānanda appasannānaṁ vā pasādāya -pa- vigarahitvā dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "na bhikkhave anto vuṭṭhaṁ anto pakkaṁ sāmaṁ pakkaṁ paribhuñjitabbaṁ, yo paribhuñjeyya, āpatti dukkaṭassa. Anto ce bhikkhave vuṭṭhaṁ anto pakkaṁ sāmaṁ pakkaṁ, tañce paribhuñjeyya, āpatti tiṇṇaṁ dukkaṭānaṁ. Anto ce bhikkhave vuṭṭhaṁ anto pakkaṁ aññehi pakkaṁ, tañce paribhuñjeyya, āpatti dvinnaṁ dukkaṭānaṁ.

---

1. Vutthaṁ (Sī, Syā, Ka)

anto ce bhikkhave vuṭṭhaṁ bahi pakkaṁ sāmaṁ pakkaṁ, tañce paribhuñjeyya, āpatti dvinnaṁ dukkaṭānaṁ. Bahi ce bhikkhave vuṭṭhaṁ anto pakkaṁ sāmaṁ pakkaṁ, tañce paribhuñjeyya, āpatti dvinnaṁ dukkaṭānaṁ. Anto ce bhikkhave vuṭṭhaṁ bahi pakkaṁ aññehi pakkaṁ, tañce paribhuñjeyya, āpatti dukkaṭassa. Bahi ce bhikkhave vuṭṭhaṁ anto pakkaṁ aññehi pakkaṁ, tañce paribhuñjeyya, āpatti dukkaṭassa. Bahi ce bhikkhave vuṭṭhaṁ bahi pakkaṁ sāmaṁ pakkaṁ, tañce paribhuñjeyya, āpatti dukkaṭassa. Bahi ce bhikkhave vuṭṭhaṁ bahi pakkaṁ aññehi pakkaṁ, tañce paribhuñjeyya, anāpattī"ti.

Tena kho pana samayena bhikkhū "Bhagavatā sāmaṁpāko paṭikkhitto"ti puna pāke kukkuccāyanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave puna pākaṁ pacituntі.

Tena kho pana samayena Rājagahaṁ dubbhikkhaṁ hoti, manussā loṇampi telampi taṇḍulampi khādanīyampi ārāmaṁ āharanti, tāni bhikkhū bahi vāsenti, ukkapiṇḍakāpi khādanti, corāpi haranti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave anto vāsetunti. Anto vāsetvā bahi pācenti, damakā parivārenti, bhikkhū avissaṭṭhā paribhuñjanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave anto pacitunti. Dubbhikkhe kappiyakārakā bahutaraṁ haranti, appataraṁ bhikkhūnaṁ denti. Bhagavato etamatthaṁ arocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave sāmaṁ pacituṁ, anujānāmi bhikkhave anto vuṭṭhaṁ anto pakkaṁ sāmaṁ pakkanti.

165. Uggahitapaṭiggahaṇā

275. Tena kho pana samayena sambahulā bhikkhū Kāsīsu vassaṁvuṭṭhā Rājagahaṁ gacchantā Bhagavantaṁ dassanāya antarāmagge na labhiṁsu lūkhassa vā paṇītassa vā bhojanassa yāvadatthaṁ pāripūriṁ, bahuñca phalakhādanīyaṁ ahosi, kappiyakārako ca na ahosi. Atha kho te bhikkhū kilantarūpā yena Rājagahaṁ Veḷuvanaṁ kalandakanivāpo, yena Bhagavā tenupasaṅkamiṁsu, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdiṁsu. Āciṇṇaṁ kho panetaṁ Buddhānaṁ Bhagavantānaṁ āgantukehi bhikkhūhi saddhiṁ paṭisammodituṁ. Atha kho Bhagavā te bhikkhū etadavoca

“kacci bhikkhave khamanīyaṁ, kacci yāpanīyaṁ, kaccittha appakilamathena addhānaṁ āgatā, kuto ca tumhe bhikkhave āgacchathā”ti. Khamanīyaṁ Bhagavā, yāpanīyaṁ Bhagavā, idha mayaṁ bhante Kāsīsu vassaṁvuṭṭhā Rājagahaṁ āgacchantā Bhagavantaṁ dassanāya antarāmagge na labhimhā lūkhassa vā paṇītassa vā bhojanassa yāvadatthaṁ pāripūriṁ, bahuñca phalakhādanīyaṁ ahosi, kappiyakārako ca na ahosi, tena mayaṁ kilantarūpā addhānaṁ āgatāti. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi “anujānāmi bhikkhave yattha phalakhādanīyaṁ passati, kappiyakārako ca na hoti, sāmaṁ gahetvā haritvā kappiyakārake passitvā bhūmiyaṁ nikkhipitvā paṭiggahāpetvā paribhuñjituṁ, anujānāmi bhikkhave uggahitaṁ paṭiggahitun”ti.

276. Tena kho pana samayena aññatarassa brāhmaṇassa navā ca tilā navañca madhu uppannā honti. Atha kho tassa brāhmaṇassa etadahosi “yannūnāhaṁ nave ca tile navañca madhuṁ Buddhappamukhassa bhikkhusaṁghassa dadeyyan”ti. Atha kho so brāhmaṇo yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavatā saddhiṁ paṭisammodi, sammodanīyaṁ kathaṁ sāraṇīyaṁ vītisāretvā ekamantaṁ aṭṭhāsi. Ekamantaṁ ṭhito kho so brāhmaṇo Bhagavantaṁ etadavoca “adhivāsetu me bhavaṁ Gotamo svātanāya bhattaṁ saddhiṁ bhikkhusaṁghenā”ti. Adhivāsesi Bhagavā tuṇhībhāvena. Atha kho so brāhmaṇo Bhagavato adhivāsanaṁ viditvā pakkāmi. Atha kho so brāhmaṇo tassā rattiyā accayena paṇītaṁ khādanīyaṁ bhojanīyaṁ paṭiyādāpetvā Bhagavato kālaṁ ārocāpesi “kālo bho Gotama niṭṭhitaṁ bhattan”ti. Atha kho Bhagavā pubbaṇhasamayaṁ nivāsetvā pattacīvaramādāya yena tassa brāhmaṇassa nivesanaṁ tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā paññatte āsane nisīdi saddhiṁ bhikkhusaṁghena. Atha kho so brāhmaṇo Buddhappamukhaṁ bhikkhusaṁghaṁ paṇītena khādanīyena bhojanīyena sahatthā santappetvā sampavāretvā Bhagavantaṁ bhuttāviṁ onītapattapāṇiṁ ekamantaṁ nisīdi. Ekamantaṁ nisinnaṁ kho taṁ brāhmaṇaṁ Bhagavā dhammiyā kathāya sandassetvā samādapetvā samuttejetvā sampahaṁsetvā uṭṭhāyāsanā pakkāmi.

Atha kho tassa brāhmaṇassa acirapakkantassa Bhagavato etadahosi "yesaṁ kho mayā atthāya Buddhappamukho bhikkhusaṁgho nimantito 'nave ca tile navañca madhuṁ dassāmī'ti, te mayā pamuṭṭhā dātuṁ, yannūnāhaṁ nave ca tile navañca madhuṁ kolambehi ca ghaṭehi ca ārāmaṁ harāpeyyan"ti. Atha kho so brāhmaṇo nave ca tile navañca madhuṁ kolambehi ca ghaṭehi ca ārāmaṁ harāpetvā yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā ekamantaṁ aṭṭhāsi, ekamantaṁ ṭhito kho so brāhmaṇo Bhagavantaṁ etadavoca "yesaṁ kho mayā bho Gotama atthāya Buddhappamukho bhikkhusaṁgho nimantito 'nave ca tile navañca madhuṁ dassāmī'ti, te mayā pamuṭṭhā dātuṁ, paṭiggaṇhātu me bhavaṁ Gotamo nave ca tile navañca madhun"ti. Tena hi brāhmaṇa bhikkhūnaṁ dehīti. Tena kho pana samayena bhikkhū dubbhikkhe appamattakepi pavārenti, paṭisaṅkhāpi paṭikkhipanti, sabbo ca saṁgho pavārito hoti, bhikkhū kukkuccāyantā na paṭiggaṇhanti. Paṭiggaṇhatha bhikkhave paribhuñjatha, anujānāmi bhikkhave tato nīhaṭaṁ bhuttāvinā pavāritena anatirittaṁ paribhuñjitunti.

166. Paṭiggahitādi-anujānanā

277. * Tena kho pana samayena āyasmato Upanandassa Sakyaputtassa upaṭṭhākakulaṁ saṁghassatthāya khādanīyaṁ pāhesi "ayyassa Upanandassa dassetvā saṁghassa dātabban"ti. Tena kho pana samayena āyasmā Upanando Sakyaputto gāmaṁ piṇḍāya paviṭṭho hoti. Atha kho te manussā ārāmaṁ gantvā bhikkhū pucchiṁsu "kahaṁ bhante ayyo Upanando"ti. Esāvuso āyasmā Upanando Sakyaputto gāmaṁ piṇḍāya paviṭṭhoti. Idaṁ bhante khādanīyaṁ ayyassa Upanandassa dassetvā saṁghassa dātabbanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Tena hi bhikkhave paṭiggahetvā nikkhipatha yāva Upanando āgacchatīti. Atha kho āyasmā Upanando Sakyaputto purebhattaṁ kulāni payirupāsitvā divā āgacchati. Tena kho pana samayena bhikkhū dubbhikkhe appamattakepi pavārenti, paṭisaṅkhāpi paṭikkhipanti, sabbo ca saṁgho pavārito hoti, bhikkhū kukkuccāyantā na paṭiggaṇhanti, paṭiggaṇhatha bhikkhave paribhuñjatha, anujānāmi bhikkhave purebhattaṁ paṭiggahitaṁ bhuttāvinā pavāritena anatirittaṁ paribhuñjitunti.

---

* Vi 2. 132 piṭṭhepi.

278. Atha kho Bhagavā Rājagahe yathābhirantaṁ viharitvā yena Sāvatthi tena cārikaṁ pakkāmi. Anupubbena cārikaṁ caramāno yena Sāvatthi tadavasari, tatra sudaṁ Bhagavā Sāvatthiyaṁ viharati Jetavane Anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena āyasmato Sāriputtassa kāyaḍāhābādho hoti. Atha kho āyasmā Mahāmoggallāno yenāyasmā Sāriputto tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā āyasmantaṁ Sāriputtaṁ etadavoca "pubbe te āvuso Sāriputta kāyaḍāhābādho kena phāsu hotī"ti. Bhisehi ca me āvuso muḷālikāhi cāti. Atha kho āyasmā Mahāmoggallāno seyyathāpi nāma balavā puriso samiñjitaṁ vā bāhaṁ pasāreyya, pasāritaṁ vā bāhaṁ samiñjeyya, evameva Jetavane antarahito Mandākiniyā pokkharaṇiyā tīre pāturahosi. Addasā kho aññataro nāgo āyasmantaṁ Mahāmoggallānaṁ dūratova āgacchantaṁ, disvāna āyasmantaṁ Mahāmoggallānaṁ etadavoca "etu kho bhante ayyo Mahāmoggallāno, svāgataṁ bhante ayyassa Mahāmoggallānassa, kena bhante ayyassa attho, kiṁ dammī"ti. Bhisehi ca me āvuso attho muḷālikāhi cāti. Atha kho so nāgo aññataraṁ nāgaṁ āṇāpesi "tena hi bhaṇe ayyassa bhise ca muḷālikāyo ca yāvadatthaṁ dehī"ti. Atha kho so nāgo Mandākiniṁ pokkharaṇiṁ ogāhetvā Soṇḍāya bhisañca muḷālikañca abbāhitvā suvikkhālitaṁ vikkhāletvā bhaṇḍikaṁ bandhitvā yenāyasmā Mahāmoggallāno tenupasaṅkami. Atha kho āyasmā Mahāmoggallāno seyyathāpi nāma balavā puriso samiñjitaṁ vā bāhaṁ pasāreyya, pasāritaṁ vā bāhaṁ samiñjeyya, evameva Mandākiniyā pokkharaṇiyā tīre antarahito Jetavane pāturahosi. Sopi kho nāgo Mandākiniyā pokkharaṇiyā tīre antarahito Jetavane pāturahosi. Atha kho so nāgo āyasmato Mahāmoggallānassa bhise ca muḷālikāyo ca paṭiggahāpetvā Jetavane antarahito Mandākiniyā pokkharaṇiyā tīre pāturahosi. Atha kho āyasmā Mahāmoggallāno āyasmato Sāriputtassa bhise ca muḷālikāyo ca upanāmesi. Atha kho āyasmato Sāriputtassa bhise ca muḷālikāyo ca bhuttassa kāyaḍāhābādho paṭippassambhi, bahū bhisā

ca muḷālikāyo ca avasiṭṭhā honti. Tena kho pana samayena bhikkhū dubbhikkhe appamattakepi pavārenti, paṭisaṅkhāpi paṭikkhipanti, sabbo ca saṁgho pavārito hoti, bhikkhū kukkuccāyantā na paṭiggaṇhanti. Paṭiggaṇhatha bhikkhave paribhuñjatha, anujānāmi bhikkhave vanaṭṭhaṁ pokkharaṭṭhaṁ bhuttāvinā pavāritena anatirittaṁ paribhuñjituntі.

Tena kho pana samayena Sāvatthiyaṁ bahuṁ phalakhādanīyaṁ uppannaṁ hoti, kappiyakārako ca na hoti, bhikkhū kukkuccāyantā phalaṁ na paribhuñjanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave abījaṁ nibbattabījaṁ[1] akatakappaṁ phalaṁ paribhuñjitunti.

167. Satthakammapaṭikkhepakathā

279. Atha kho Bhagavā Sāvatthiyaṁ yathābhirantaṁ viharitvā yena Rājagahaṁ tena cārikaṁ pakkāmi. Anupubbena cārikaṁ caramāno yena Rājagahaṁ tadavasari, tatra sudaṁ Bhagavā Rājagahe viharati Veḷuvane kalandakanivāpe. Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno bhagandalābādho hoti, Ākāsagotto vejjo satthakammaṁ karoti. Atha kho Bhagavā senāsanacārikaṁ āhiṇḍanto yena tassa bhikkhuno vihāro tenupasaṅkami. Addasā kho ākāsagotto vejjo Bhagavantaṁ dūratova āgacchantaṁ, disvāna Bhagavantaṁ etadavoca "āgacchatu bhavaṁ Gotamo imassa bhikkhuno vaccamaggaṁ passatu, seyyathāpi godhāmukhan"ti. Atha kho Bhagavā "so maṁ khvāyaṁ moghapuriso uppaṇḍetī"ti tatova paṭinivattitvā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe bhikkhusaṁghaṁ sannipātāpetvā bhikkhū paṭipucchi "atthi kira bhikkhave amukasmiṁ vihāre bhikkhu gilāno"ti. Atthi Bhagavāti. Kiṁ tassa bhikkhave bhikkhuno ābādhoti. Tassa bhante āyasmato bhagandalābādho, ākāsagotto vejjo satthakammaṁ karotīti. Vigarahi Buddho Bhagavā ananucchavikaṁ bhikkhave tassa moghapurisassa ananulomikaṁ appatirūpaṁ assāmaṇakaṁ akappiyaṁ akaraṇīyaṁ. Kathaṁ hi nāma so bhikkhave moghapuriso sambādhe satthakammaṁ kārāpessati. Sambādhe bhikkhave sukhumā chavi duropayo

1. Nibbaṭṭabījaṁ (Sī), nibbaṭabījaṁ (Syā), nippaṭṭabījaṁ (Ka)

vaṇo dupparihāraṁ satthaṁ. Netaṁ bhikkhave appasannānaṁ vā pasādāya -pa- vigarahitvā -pa- dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi “na bhikkhave sambādhe satthakammaṁ kārāpetabbaṁ, yo kārāpeyya, āpatti thullaccayassā”ti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū “Bhagavatā satthakammaṁ paṭikkhittan”ti vatthikammaṁ kārāpenti. Ye te bhikkhū appicchā, te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti “kathaṁ hi nāma chabbaggiyā bhikkhū vatthikammaṁ kārāpessantī”ti. Atha kho te bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Saccaṁ kira bhikkhave chabbaggiyā bhikkhū vatthikammaṁ kārāpentīti. Saccaṁ Bhagavāti -pa- vigarahitvā dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi “na bhikkhave sambādhassa sāmantā dvaṅgulā satthakammaṁ vā vatthikammaṁ vā kārāpetabbaṁ, yo kārāpeyya, āpatti thullaccayassā”ti.

168. Manussamaṁsapaṭikkhepakathā

280. Atha kho Bhagavā Rājagahe yathābhirantaṁ viharitvā yena Bārāṇasī tena cārikaṁ pakkāmi. Anupubbena cārikaṁ caramāno yena Bārāṇasī tadavasari, tatra sudaṁ Bhagavā Bārāṇasiyaṁ viharati Isipatane migadāye. Tena kho pana samayena Bārāṇasiyaṁ Suppiyo ca upāsako Suppiyā ca upāsikā ubhatopasannā honti dāyakā kārakā saṁghupaṭṭhākā. Atha kho Suppiyā upāsikā ārāmaṁ gantvā vihārena vihāraṁ pariveṇena pariveṇaṁ upasaṅkamitvā bhikkhū pucchati “ko bhante gilāno, kassa kiṁ āhariyatū”ti. Tena kho pana samayena aññatarena bhikkhunā virecanaṁ pītaṁ hoti, atha kho so bhikkhu Suppiyaṁ upāsikaṁ etadavoca “mayā kho bhagini virecanaṁ pītaṁ, attho me paṭicchādanīyenā”ti. Suṭṭhu ayya āhariyissatīti gharaṁ gantvā antevāsiṁ āṇāpesi “gaccha bhaṇe pavattamaṁsaṁ jānāhī”ti. Evaṁ ayyeti kho so puriso Suppiyāya upāsikāya paṭissuṇitvā kevalakappaṁ Bārāṇasiṁ āhiṇḍanto na addasa pavattamaṁsaṁ. Atha kho so puriso yena Suppiyā upāsikā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Suppiyaṁ upāsikaṁ etadavoca “natthayye pavattamaṁsaṁ, māghāto ajjā”ti. Atha kho Suppiyāya upāsikāya etadahosi “tassa kho gilānassa bhikkhuno paṭicchādanīyaṁ alabhantassa ābādho vā abhivaḍḍhissati,

kālaṅkiriyā vā bhavissati, na kho metaṁ patirūpaṁ yāhaṁ paṭissuṇitvā na harāpeyyan"ti, potthanikaṁ gahetvā ūrumaṁsaṁ ukkantitvā dāsiyā adāsi "handa je imaṁ maṁsaṁ sampādetvā amukasmiṁ vihāre bhikkhu gilāno, tassa dajjāhi, yo ca maṁ pucchati, gilānāti paṭivedehī"ti uttarāsaṅgena ūruṁ veṭhetvā ovarakaṁ pavisitvā mañcake nipajji. Atha kho Suppiyo upāsako gharaṁ gantvā dāsiṁ pucchi "kahaṁ Suppiyā"ti. Esāyya ovarake nipannāti. Atha kho Suppiyo upāsako yena Suppiyā upāsikā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Suppiyaṁ upāsikaṁ etadavoca "kissa nipannāsī"ti. Gilānāmhīti. Kiṁ te ābādhoti. Atha kho Suppiyā upāsikā Suppiyassa upāsakassa etamatthaṁ ārocesi. Atha kho Suppiyo upāsako "acchariyaṁ vata bho, abbhutaṁ vata bho, yāva saddhāyaṁ Suppiyā pasannā, yatra hi nāma attanopi maṁsāni pariccattāni, kimpimāya[1] aññaṁ kiñci adeyyaṁ bhavissatī"ti haṭṭho udaggo yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi. Ekamantaṁ nisinno kho Suppiyo upāsako Bhagavantaṁ etadavoca "adhivāsetu me bhante Bhagavā svātanāya bhattaṁ saddhiṁ bhikkhusaṁghenā"ti. Adhivāsesi Bhagavā tuṇhībhāvena. Atha kho Suppiyo upāsako Bhagavato adhivāsanaṁ viditvā uṭṭhāyāsanā Bhagavantaṁ abhivādetvā padakkhiṇaṁ katvā pakkāmi. Atha kho Suppiyo upāsako tassā rattiyā accayena paṇītaṁ khādanīyaṁ bhojanīyaṁ paṭiyādāpetvā Bhagavato kālaṁ ārocāpesi "kālo bhante niṭṭhitaṁ bhattan"ti. Atha kho Bhagavā pubbaṇhasamayaṁ nivāsetvā pattacīvaramādāya yena Suppiyassa upāsakassa nivesanaṁ tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā paññatte āsane nisīdi saddhiṁ bhikkhusaṁghena. Atha kho Suppiyo upāsako yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ aṭṭhāsi. Ekamantaṁ ṭhitaṁ kho Suppiyaṁ upāsakaṁ Bhagavā etadavoca "kahaṁ Suppiyā"ti. gilānā Bhagavāti. Tena hi āgacchatūti. Na Bhagavā ussahatīti. Tena hi pariggahetvāpi ānethāti. Atha kho Suppiyo upāsako Suppiyaṁ upāsikaṁ

---

1. Kiṁ panimāya (Sī, Syā)

pariggahetvā ānesi. Tassā saha dassanena Bhagavato tāva mahāvaṇo ruḷho ahosi succhavilomajāto. Atha kho Suppiyo ca upāsako Suppiyā ca upāsikā "acchariyaṁ vata bho abbhutaṁ vata bho Tathāgatassa mahiddhikatā mahānubhāvatā, yatra hi nāma saha dassanena Bhagavato tāva mahāvaṇo ruḷho bhavissati succhavilomajāto"ti haṭṭhā udaggā Buddhappamukhaṁ bhikkhusaṁghaṁ paṇītena khādanīyena bhojanīyena sahatthā santappetvā sampavāretvā Bhagavantaṁ bhuttāviṁ onītapattapāṇiṁ ekamantaṁ nisīdiṁsu. Atha kho Bhagavā Suppiyañca upāsakaṁ Suppiyañca upāsikaṁ dhammiyā kathāya sandassetvā samādapetvā samuttejetvā sampahaṁsetvā uṭṭhāyāsanā pakkāmi.

Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe bhikkhusaṁghaṁ sannipātāpetvā bhikkhū paṭipucchi "ko bhikkhave Suppiyaṁ upāsikaṁ maṁsaṁ viññāpesī"ti. Evaṁ vutte so bhikkhu Bhagavantaṁ etadavoca "ahaṁ kho bhante Suppiyaṁ upāsikaṁ maṁsaṁ viññāpesin"ti. Āhariyittha bhikkhūti. Āhariyittha Bhagavāti. Paribhuñji tvaṁ bhikkhūti. Paribhuñjāmahaṁ Bhagavāti. Paṭivekkhi tvaṁ bhikkhūti. Nāhaṁ Bhagavā paṭivekkhinti. Vigarahi Buddho Bhagavā -pa-. Kathaṁ hi nāma tvaṁ moghapurisa appaṭivekkhitvā maṁsaṁ paribhuñjissasi. Manussamaṁsaṁ kho tayā moghapurisa paribhuttaṁ. Netaṁ moghapurisa appasannānaṁ vā pasādāya -pa- vigarahitvā dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "santi bhikkhave manussā saddhā pasannā, tehi attanopi maṁsāni pariccattāni. Na bhikkhave manussamaṁsaṁ paribhuñjitabbaṁ, yo paribhuñjeyya, āpatti thullaccayassa. Na ca bhikkhave appaṭivekkhitvā maṁsaṁ paribhuñjitabbaṁ, yo paribhuñjeyya, āpatti dukkaṭassā"ti.

169. Hatthimaṁsādipaṭikkhepakathā

281. Tena kho pana samayena rañño hatthī maranti, manussā dubbhikkhe hatthimaṁsaṁ paribhuñjanti, bhikkhūnaṁ piṇḍāya carantānaṁ hatthimaṁsaṁ denti, bhikkhū hatthimaṁsaṁ paribhuñjanti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "kathaṁ hi nāma samaṇā Sakyaputtiyā hatthimaṁsaṁ paribhuñjissanti, rājaṅgaṁ hatthī, sace rājā jāneyya, na nesaṁ attamano assā"ti. Bhagavato

etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave hatthimaṁsaṁ paribhuñjitabbaṁ, yo paribhuñjeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena rañño assā maranti, manussā dubbhikkhe assamaṁsaṁ paribhuñjanti, bhikkhūnaṁ piṇḍāya carantānaṁ assamaṁsaṁ denti, bhikkhū assamaṁsaṁ paribhuñjanti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "kathaṁ hi nāma samaṇā Sakyaputtiyā assamaṁsaṁ paribhuñjissanti, rājaṅgaṁ assā, sace rājā jāneyya, na nesaṁ attamano assā"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave assamaṁsaṁ paribhuñjitabbaṁ, yo paribhuñjeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena manussā dubbhikkhe sunakhamaṁsaṁ paribhuñjanti, bhikkhūnaṁ piṇḍāya carantānaṁ sunakhamaṁsaṁ denti, bhikkhū sunakhamaṁsaṁ paribhuñjanti, manussā ujjhāyyanti khiyyanti vipācenti "kathaṁ hi nāma samaṇā Sakyaputtiyā sunakhamaṁsaṁ paribhuñjissanti, jeguccho sunakho paṭikūlo"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave sunakhamaṁsaṁ paribhuñjitabbaṁ, yo paribhuñjeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena manussā dubbhikkhe ahimaṁsaṁ paribhuñjanti, bhikkhūnaṁ piṇḍāya carantānaṁ ahimaṁsaṁ denti, bhikkhū ahimaṁsaṁ paribhuñjanti, manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "kathaṁ hi nāma samaṇā Sakyaputtiyā ahimaṁsaṁ paribhuñjissanti, jeguccho ahi paṭikūlo"ti. Supassopi[1] nāgarājā yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ aṭṭhāsi, ekamantaṁ ṭhito kho supasso nāgarājā Bhagavantaṁ etadavoca "santi bhante nāgā assaddhā appasannā te appamattakehipi bhikkhū viheṭheyyuṁ, sādhu bhante ayyā ahimaṁsaṁ na paribhuñjeyyun"ti. Atha kho Bhagavā supassaṁ nāgarājānaṁ dhammiyā kathāya sandassesi -pa- padakkhiṇaṁ katvā pakkāmi. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "na bhikkhave ahimaṁsaṁ paribhuñjitabbaṁ, yo paribhuñjeyya, āpatti dukkaṭassā"ti.

---

1. Suphasso (Sī)

Tena kho pana samayena luddakā sīhaṁ hantvā sīhamaṁsaṁ[1] paribhuñjanti, bhikkhūnaṁ piṇḍāya carantānaṁ sīhamaṁsaṁ denti, bhikkhū sīhamaṁsaṁ paribhuñjitvā arañña viharanti, sīhā sīhamaṁsagandhena bhikkhū paripātenti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave sīhamaṁsaṁ paribhuñjitabbaṁ, yo paribhuñjeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena luddakā byagghaṁ hantvā -pa- dīpiṁ hantvā -pa- acchaṁ hantvā -pa- taracchaṁ hantvā taracchamaṁsaṁ paribhuñjanti, bhikkhūnaṁ piṇḍāya carantānaṁ taracchamaṁsaṁ denti, bhikkhū taracchamaṁsaṁ paribhuñjitvā araññe viharanti, taracchā taracchamaṁsagandhena bhikkhū paripātenti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave taracchamaṁsaṁ paribhuñjitabbaṁ, yo paribhuñjeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Suppiyabhāṇavāro niṭṭhito dutiyo.

---

170. Yāgumadhugoḷakānujānanā

282. Atha kho Bhagavā Bārāṇasiyaṁ yathābhirantaṁ viharitvā yena Andhakavindaṁ tena cārikaṁ pakkāmi mahatā bhikkhusaṁghena saddhiṁ aḍḍhatelasehi bhikkhusatehi. Tena kho pana samayena jānapadā manussā bahuṁ loṇampi telampi taṇḍulampi khādanīyampi sakaṭesu āropetvā Buddhappamukhassa bhikkhusaṁghassa piṭṭhito piṭṭhito anubandhā honti "yadā paṭipāṭiṁ labhissāma, tadā bhattaṁ karissāmā"ti. Pañcamattāni ca vighāsādasatāni. Atha kho Bhagavā anupubbena cārikaṁ caramāno yena Andhakavindaṁ tadavasari. Atha kho aññatarassa brāhmaṇassa paṭipāṭiṁ alabhantassa etadahosi "atītāni[2] kho me dve māsāni Buddhappamukhaṁ bhikkhusaṁghaṁ anubandhantassa 'yadā paṭipāṭiṁ labhissāmi, tadā bhattaṁ karissāmī'ti, na ca me paṭipāṭi labbhati, ahañcamhi ekattako[3], bahu ca me gharāvāsattho hāyati, yannūnāhaṁ bhattaggaṁ olokeyyaṁ, yaṁ bhattagge nāssa, taṁ paṭiyādeyyan"ti. Atha kho so brāhmaṇo bhattaggaṁ olokento dve nāddasa

---

1. Maṁsaṁ (Ka)2. Adhikāni (Sī, Syā) 3. Ekako (Sī, Syā)

yāguñca madhugoḷakañca. Atha kho so brāhmaṇo yenāyasmā Ānando tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā āyasmantaṁ Ānandaṁ etadavoca "idha me bho Ānanda paṭipāṭiṁ alabhantassa etadahosi 'atītāni kho me dve māsāni Buddhappamukhaṁ bhikkhusaṁghaṁ anubandhantassa 'yadā paṭipāṭiṁ labhissāmi, tadā bhattaṁ karissāmī'ti, na ca me paṭipāṭi labbhati, ahañcamhi ekattako, bahu ca me gharāvāsattho hāyati, yannūnāhaṁ bhattaggaṁ olokeyyaṁ, yaṁ bhattagge nāssa, taṁ paṭiyādeyyan'ti. So kho ahaṁ bho Ānanda bhattaggaṁ olokento dve nāddasaṁ yāguñca madhugoḷakañca. Sacāhaṁ bho Ānanda paṭiyādeyyaṁ yāguñca madhugoḷakañca, paṭiggaṇheyya me bhavaṁ Gotamo"ti. Tena hi brāhmaṇa Bhagavantaṁ paṭipucchissāmīti. Atha kho āyasmā Ānando Bhagavato etamatthaṁ ārocesi. Tena hānanda paṭiyādetūti. Tena hi brāhmaṇa paṭiyādehīti. Atha kho so brāhmaṇo tassā rattiyā accayena pahūtaṁ yāguñca madhugoḷakañca paṭiyādāpetvā Bhagavato upanāmesi "paṭiggaṇhātu me bhavaṁ Gotamo yāguñca madhugoḷakañcā"ti. Tena hi brāhmaṇa bhikkhūnaṁ dehīti. Bhikkhū kukkuccāyantā na paṭiggaṇhanti. Paṭiggaṇhatha bhikkhave paribhuñjathāti. Atha kho so brāhmaṇo Buddhappamukhaṁ bhikkhusaṁghaṁ pahūtāya yāguyā ca madhugoḷakena ca sahatthā santappetvā sampavāretvā Bhagavantaṁ dhotahatthaṁ onītapattapāṇiṁ ekamantaṁ nisīdi. Ekamantaṁ nisinnaṁ kho taṁ brāhmaṇaṁ Bhagavā etadavoca—

"Dasayime brāhmaṇa ānisaṁsā yāguyā. Katame dasa, yāguṁ dento āyuṁ deti, vaṇṇaṁ deti, sukhaṁ deti, balaṁ deti, paṭibhānaṁ deti, yāgu pītā khuddaṁ[1] paṭihanati, pipāsaṁ vineti, vātaṁ anulometi, vatthiṁ sodheti, āmāvasesaṁ pāceti, ime kho brāhmaṇa dasānisaṁsā yāguyā"ti *.

\+ Yo saññatānaṁ paradattabhojinaṁ,
Kālena sakkacca dadāti yāguṁ.
Dasassa ṭhānāni anuppavecchati,
Āyuñja vaṇṇañca sukhaṁ balañca.

---

1. Khudaṁ (Sī, Syā) * Pacchimā pañca ānisaṁsā Aṁ 2. 218 piṭṭhepi āgatā.

\+ Aṁ 1. 375 piṭṭhe thokaṁ visadisaṁ.

Paṭibhānamassa upajāyate tato,
Khuddaṁ pipāsañca byapaneti vātaṁ.
Sodheti vatthiṁ pariṇāmeti bhattaṁ,
Bhesajjametaṁ Sugatena vaṇṇitaṁ.

Tasmā hi yāguṁ alameva dātuṁ,
Niccaṁ manussena sukhatthikena.
Dibbāni vā patthayatā sukhāni,
Manussasobhagyatamicchatā vāti.

Atha kho Bhagavā taṁ brāhmaṇaṁ imāhi gāthāhi anumoditvā uṭṭhāyāsanā pakkāmi. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "anujānāmi bhikkhave yāguñca madhugoḷakañcā"ti.

171. Taruṇapasannamahāmattavatthu

283. Assosuṁ kho manussā Bhagavatā kira yāgu anuññātā madhugoḷakañcāti, te kālasseva bhojjayāguṁ paṭiyādenti madhugoḷakañca. Bhikkhū kālasseva bhojjayāguyā dhātā madhugoḷakena ca bhattagge na cittarūpaṁ paribhuñjanti. Tena kho pana samayena aññatarena taruṇapasannena mahāmattena svātanāya Buddhappamukho bhikkhusaṁgho nimantito hoti. Atha kho tassa taruṇapasannassa mahāmattassa etadahosi "yannūnāhaṁ aḍḍhatelasannaṁ bhikkhusatānaṁ aḍḍhatelasāni maṁsapātisatāni paṭiyādeyyaṁ, ekamekassa bhikkhuno ekamekaṁ maṁsapātiṁ upanāmeyyan"ti. Atha kho so taruṇapasanno mahāmatto tassā rattiyā accayena paṇītaṁ khādanīyaṁ bhojanīyaṁ paṭiyādāpetvā aḍḍhatelasāni ca maṁsapātisatāni Bhagavato kālaṁ ārocāpesi "kālo bhante niṭṭhitaṁ bhattan"ti. Atha kho Bhagavā pubbaṇhasamayaṁ nivāsetvā pattacīvaramādāya yena tassa taruṇapasannassa mahāmattassa nivesanaṁ tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā paññatte āsane nisīdi saddhiṁ bhikkhusaṁghena. Atha kho so taruṇapasanno mahāmatto bhattagge bhikkhū parivisati. Bhikkhū evamāhaṁsu "thokaṁ āvuso dehi, thokaṁ āvuso dehī"ti. Mā kho tumhe bhante "ayaṁ taruṇapasanno

mahāmatto”ti thokaṁ thokaṁ paṭiggaṇhatha, bahuṁ me khādanīyaṁ bhojanīyaṁ paṭiyattaṁ aḍḍhatelasāni ca maṁsapātisatāni “ekamekassa bhikkhuno ekamekaṁ maṁsapātiṁ upanāmessāmī”ti, paṭiggaṇhatha bhante yāvadatthanti. Na kho mayaṁ āvuso etaṁkāraṇā thokaṁ thokaṁ paṭiggaṇhāma, api ca mayaṁ kālasseva bhojjayāguyā dhātā madhugoḷakena ca, tena mayaṁ thokaṁ thokaṁ paṭiggaṇhāmāti. Atha kho so taruṇapasanno mahāmatto ujjhāyati khiyyati vipāceti “kathaṁ hi nāma bhadantā mayā nimantitā aññassa bhojjayāguṁ paribhuñjissanti, na cāhaṁ paṭibalo yāvadatthaṁ dātun”ti, kupito anattamano āsādanāpekkho bhikkhūnaṁ patte pūrento agamāsi “bhuñjatha vā haratha vā”ti. Atha kho so taruṇapasanno mahāmatto Buddhappamukhaṁ bhikkhusaṁghaṁ paṇītena khādanīyena bhojanīyena sahatthā santappetvā sampavāretvā Bhagavantaṁ bhuttāviṁ onītapattapāṇiṁ ekamantaṁ nisīdi. Ekamantaṁ nisinnaṁ kho taṁ taruṇapasannaṁ mahāmattaṁ Bhagavā dhammiyā kathāya sandassetvā samādapetvā samuttejetvā sampahaṁsetvā uṭṭhāyāsanā pakkāmi.

Atha kho tassa taruṇapasannassa mahāmattassa acirapakkantassa Bhagavato ahudeva kukkuccaṁ, ahu vippaṭisāro, “alābhā vata me, na vata me lābhā, dulladdhaṁ vata me, na vata me suladdhaṁ, yohaṁ kupito anattamano āsādanāpekkho bhikkhūnaṁ patte pūrento agamāsiṁ ‘bhuñjatha vā haratha vā’ti, kiṁ nu kho mayā bahuṁ pasutaṁ puññaṁ vā apuññaṁ vā”ti. Atha kho so taruṇapasanno mahāmatto yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi, ekamantaṁ nisinno kho so taruṇapasanno mahāmatto Bhagavantaṁ etadavoca “idha mayhaṁ bhante acirapakkantassa Bhagavato ahudeva kukkuccaṁ, ahu vippaṭisāro, ‘alābhā vata me, na vata me lābhā, dulladdhaṁ vata me, na vata me suladdhaṁ, yohaṁ kupito anattamano āsādanāpekkho bhikkhūnaṁ patte pūrento agamāsiṁ bhuñjatha vā haratha vāti, kiṁ nu kho mayā bahuṁ pasutaṁ puññaṁ vā apuññaṁ vā’ti. Kiṁ nu kho mayā bhante bahuṁ pasutaṁ puññaṁ vā apuññaṁ vā”ti. Yadaggena tayā āvuso svātanāya Buddhappamukho bhikkhusaṁgho nimantito, tadaggena te bahuṁ puññaṁ pasutaṁ. Yadaggena

te ekamekena bhikkhunā ekamekaṁ sitthaṁ paṭiggahitaṁ, tadaggena te bahuṁ puññaṁ pasutaṁ, saggā te āraddhāti. Atha kho so taruṇapasanno mahāmatto "lābhā kira me, suladdhaṁ kira me, bahuṁ kira mayā puññaṁ pasutaṁ, saggā kira me āraddhā"ti haṭṭho udaggo uṭṭhāyāsanā Bhagavantaṁ abhivādetvā padakkhiṇaṁ katvā pakkāmi. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe bhikkhusaṁghaṁ sannipātāpetvā bhikkhū paṭipucchi "saccaṁ kira bhikkhave bhikkhū aññatra nimantitā aññassa bhojjayāguṁ paribhuñjantī"ti. Saccaṁ Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā -pa-. Kathaṁ hi nāma te bhikkhave moghapurisā aññatra nimantitā aññassa bhojjayāguṁ paribhuñjissanti. Netaṁ bhikkhave appasannānaṁ vā pasādāya -pa- vigarahitvā dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "na bhikkhave aññatra nimantitena aññassa bhojjayāgu paribhuñjitabbā, yo paribhuñjeyya, yathādhammo kāretabbo"ti.

172. Belaṭṭhakaccānavatthu

284. Atha kho Bhagavā Andhakavinde yathābhirantaṁ viharitvā yena Rājagahaṁ, tena cārikaṁ pakkāmi mahatā bhikkhusaṁghena saddhiṁ aḍḍhatelasehi bhikkhusatehi. Tena kho pana samayena Belaṭṭho Kaccāno Rājagahā Andhakavindaṁ addhānamaggappaṭipanno hoti pañcamattehi sakaṭasatehi sabbeheva guḷakumbhapūrehi. Addasā kho Bhagavā Belaṭṭhaṁ Kaccānaṁ dūratova āgacchantaṁ, disvāna maggā okkamma aññatarasmiṁ rukkhamūle nisīdi. Atha kho Belaṭṭho Kaccāno yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ aṭṭhāsi, ekamantaṁ ṭhito kho Belaṭṭho Kaccāno Bhagavantaṁ etadavoca "icchāmahaṁ bhante ekamekassa bhikkhuno ekamekaṁ guḷakumbhaṁ dātun"ti. Tena hi tvaṁ Kaccāna ekaṁyeva guḷakumbhaṁ āharāti. "Evaṁ bhante"ti kho Belaṭṭho Kaccāno Bhagavato paṭissuṇitvā ekaṁyeva guḷakumbhaṁ ādāya yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ etadavoca "ābhato[1] bhante guḷakumbho, kathāhaṁ bhante paṭipajjāmī"ti. Tena hi tvaṁ Kaccāna bhikkhūnaṁ guḷaṁ dehīti. "Evaṁ bhante"ti kho Belaṭṭho Kaccāno Bhagavato

1. Āhaṭo (Sī, Syā, Ka)

paṭissuṇitvā bhikkhūnaṁ guḷaṁ datvā Bhagavantaṁ etadavoca "dinno bhante bhikkhūnaṁ guḷo, bahu cāyaṁ guḷo avasiṭṭho, kathāhaṁ bhante paṭipajjāmī"ti. Tena hi tvaṁ Kaccāna bhikkhūnaṁ guḷaṁ yāvadatthaṁ dehīti. "Evaṁ bhante"ti kho Belaṭṭho Kaccāno Bhagavato paṭissuṇitvā bhikkhūnaṁ guḷaṁ yāvadatthaṁ datvā Bhagavantaṁ etadavoca "dinno bhante bhikkhūnaṁ guḷo yāvadattho, bahu cāyaṁ guḷo avasiṭṭho, kathāhaṁ bhante paṭipajjāmī"ti. Tena hi tvaṁ Kaccāna bhikkhū guḷehi santappehīti. "Evaṁ bhante"ti kho Belaṭṭho Kaccāno Bhagavato paṭissuṇitvā bhikkhū guḷehi santappesi. Ekacce bhikkhū pattepi pūresuṁ, parissāvanānipi thavikāyopi pūresuṁ. Atha kho Belaṭṭho Kaccāno bhikkhū guḷehi santappetvā Bhagavantaṁ etadavoca "santappitā bhante bhikkhū guḷehi, bahu cāyaṁ guḷo avasiṭṭho, kathāhaṁ bhante paṭipajjāmī"ti. Tena hi tvaṁ Kaccāna vighāsādānaṁ guḷaṁ dehīti. "Evaṁ bhante"ti kho Belaṭṭho Kaccāno Bhagavato paṭissuṇitvā vighāsādānaṁ guḷaṁ datvā Bhagavantaṁ etadavoca "dinno bhante vighāsādānaṁ guḷo, bahu cāyaṁ guḷo avasiṭṭho, kathāhaṁ bhante paṭipajjāmī"ti. Tena hi tvaṁ Kaccāna vighāsādānaṁ guḷaṁ yāvadatthaṁ dehīti. "Evaṁ bhante"ti kho Belaṭṭho Kaccāno Bhagavato paṭissuṇitvā vighāsādānaṁ guḷaṁ yāvadatthaṁ datvā Bhagavantaṁ etadavoca "dinno bhante vighāsādānaṁ guḷo yāvadattho, bahu cāyaṁ guḷo avasiṭṭho, kathāhaṁ bhante paṭipajjāmī"ti. Tena hi tvaṁ Kaccāna vighāsāde guḷehi santappehīti. "Evaṁ bhante"ti kho Belaṭṭho Kaccāno Bhagavato paṭissuṇitvā vighāsāde guḷehi santappesi. Ekacce vighāsādā kolambepi ghaṭepi pūresuṁ, piṭakānipi ucchaṅgepi pūresuṁ. Atha kho Belaṭṭho Kaccāno vighāsāde guḷehi santappetvā Bhagavantaṁ etadavoca "santappitā bhante vighāsādā guḷehi, bahu cāyaṁ guḷo avasiṭṭho, kathāhaṁ bhante paṭipajjāmī"ti. Nāhaṁ taṁ Kaccāna passāmi sadevake loke samārake sabrahmake sassamaṇabrāhmaṇiyā pajāya sadevamanussāya yassa so guḷo paribhutto sammā pariṇāmaṁ gaccheyya aññatra Tathāgatassa vā Tathāgatasāvakassa vā. Tena hi tvaṁ Kaccāna taṁ guḷaṁ appaharite vā chaḍḍehi, appāṇake vā udake opilāpehīti. "Evaṁ bhante"ti kho Belaṭṭho Kaccāno Bhagavato paṭissuṇitvā taṁ guḷaṁ appāṇake

udake opilāpeti. Atha kho so guḷo udake pakkhitto cicciṭāyati ciṭiciṭāyati padhūpāyati[1] sampadhūpāyati. Seyyathāpi nāma phālo divasaṁsantatto udake pakkhitto cicciṭāyati ciṭiciṭāyati padhūpāyati sampadhūpāyati, evameva so guḷo udake pakkhitto cicciṭāyati ciṭiciṭāyati padhūpāyati sampadhūpāyati.

Atha kho Belaṭṭho Kaccāno saṁviggo lomahaṭṭhajāto yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi. Ekamantaṁ nisinnassa kho Belaṭṭhassa Kaccānassa Bhagavā anupubbiṁ kathaṁ kathesi, seyyathidaṁ, dānakathaṁ sīlakathaṁ saggakathaṁ kāmānaṁ ādīnavaṁ okāraṁ saṁkilesaṁ nekkhamme ānisaṁsaṁ pakāsesi. Yadā Bhagavā aññāsi Belaṭṭhaṁ Kaccānaṁ kallacittaṁ muducittaṁ vinīvaraṇacittaṁ udaggacittaṁ pasannacittaṁ, atha yā Buddhānaṁ sāmukkaṁsikā dhammadesanā, taṁ pakāsesi -pa- evameva Belaṭṭhassa Kaccānassa tasmiṁyeva āsane virajaṁ vītamalaṁ dhammacakkhuṁ udapādi "yaṁ kiñci samudayadhammaṁ sabbaṁ taṁ nirodhadhamman"ti. Atha kho Belaṭṭho Kaccāno diṭṭhadhammo pattadhammo viditadhammo pariyogāḷhadhammo tiṇṇavicikiccho vigatakathaṁkatho vesārajjappatto aparappaccayo Satthusāsane Bhagavantaṁ etadavoca "abhikkantaṁ bhante, abhikkantaṁ bhante, seyyathāpi bhante nikujjitaṁ vā ukkujjeyya -pa- evamevaṁ kho Bhagavatā anekapariyāyena dhammo pakāsito. Esāhaṁ bhante Bhagavantaṁ saraṇaṁ gacchāmi, dhammañca bhikkhusaṁghañca, upāsakaṁ maṁ Bhagavā dhāretu ajjatagge pāṇupetaṁ saraṇagatan"ti.

Atha kho Bhagavā anupubbena cārikaṁ caramāno yena Rājagahaṁ tadavasari, tatra sudaṁ Bhagavā Rājagahe viharati Veḷuvane kalandakanivāpe. Tena kho pana samayena Rājagahe guḷo ussanno hoti. Bhikkhū "gilānasseva Bhagavatā guḷo anuññāto, no agilānassā"ti kukkuccāyantā guḷaṁ na bhuñjanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave gilānassa guḷaṁ, agilānassa guḷodakanti.

---

1. Sandhūpāyati (Sī, Syā)

173. Pāṭaligāmavatthu

285. * Atha kho Bhagavā Rājagahe yathābhirantaṁ viharitvā yena Pāṭaligāmo tena cārikaṁ pakkāmi mahatā bhikkhusaṁghena saddhiṁ aḍḍhatelasehi bhikkhūsatehi. Atha kho Bhagavā anupubbena cārikaṁ caramāno yena Pāṭaligāmo tadavasari. Assosuṁ kho Pāṭaligāmikā upāsakā "Bhagavā kira Pāṭaligāmaṁ anuppatto"ti. Atha kho Pāṭaligāmikā upāsakā yena Bhagavā tenupasaṅkamiṁsu, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdiṁsu. Ekamantaṁ nisinne kho Pāṭaligāmike upāsake Bhagavā dhammiyā kathāya sandassesi samādapesi samuttejesi sampahaṁsesi. Atha kho Pāṭaligāmikā upāsakā Bhagavatā dhammiyā kathāya sandassitā samādapitā samuttejitā sampahaṁsitā Bhagavantaṁ etadavocuṁ "adhivāsetu no bhante Bhagavā āvasathāgāraṁ saddhiṁ bhikkhusaṁghenā"ti. Adhivāsesi Bhagavā tuṇhībhāvena. Atha kho Pāṭaligāmikā upāsakā Bhagavato adhivāsanaṁ viditvā uṭṭhāyāsanā Bhagavantaṁ abhivādetvā padakkhiṇaṁ katvā yena āvasathāgāraṁ tenupasaṅkamiṁsu, upasaṅkamitvā sabbasanthariṁ āvasathāgāraṁ santharitvā āsanāni paññapetvā udakamaṇikaṁ patiṭṭhāpetvā telapadīpaṁ āropetvā yena Bhagavā tenupasaṅkamiṁsu, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ aṭṭhaṁsu, ekamantaṁ ṭhitā kho Pāṭaligāmikā upāsakā Bhagavantaṁ etadavocuṁ "sabbasantharisanthataṁ bhante āvasathāgāraṁ, āsanāni paññattāni, udakamaṇiko patiṭṭhāpito, telapadīpo āropito, yassadāni bhante Bhagavā kālaṁ maññatī"ti.

Atha kho Bhagavā nivāsetvā pattacīvaramādāya saddhiṁ bhikkhusaṁghena yena āvasathāgāraṁ tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā pāde pakkhāletvā āvasathāgāraṁ pavisitvā majjhimaṁ thambhaṁ nissāya puratthābhimukho nisīdi. Bhikkhusaṁghopi kho pāde pakkhāletvā āvasathāgāraṁ pavisitvā pacchimaṁ bhittiṁ nissāya puratthābhimukho nisīdi Bhagavantaṁyeva purakkhatvā. Pāṭaligāmikāpi kho upāsakā pāde pakkhāletvā āvasathāgāraṁ pavisitvā puratthimaṁ bhittiṁ nissāya pacchimābhimukhā nisīdiṁsu Bhagavantaṁyeva purakkhatvā. Atha kho Bhagavā Pāṭaligāmike upāsake āmantesi—

---

* Ito paraṁ yāva 325 piṭṭhe 'tiṇṇā medhāvino janā'ti pāṭho Dī 2. 71 piṭṭhādīsu ca Khu 1. 183 piṭṭhādīsupi ca āgato.

* Pañcime gahapatayo ādīnavā dussīlassa sīlavipattiyā. Katame pañca, idha gahapatayo dussīlo sīlavipanno pamādādhikaraṇaṁ mahatiṁ bhogajāniṁ nigacchati, ayaṁ paṭhamo ādīnavo dussīlassa sīlavipattiyā. Puna caparaṁ gahapatayo dussīlassa sīlavipannassa pāpako kittisaddo abbhuggacchati, ayaṁ dutiyo ādīnavo dussīlassa sīlavipattiyā. Puna caparaṁ gahapatayo dussīlo sīlavipanno yaññadeva parisaṁ upasaṅkamati yadi khattiyaparisaṁ yadi brāhmaṇaparisaṁ yadi gahapatiparisaṁ yadi samaṇaparisaṁ, avisārado upasaṅkamati maṅkubhūto, ayaṁ tatiyo ādīnavo dussīlassa sīlavipattiyā. Puna caparaṁ gahapatayo dussīlo sīlavipanno sammūḷho kālaṁ karoti, ayaṁ catuttho ādīnavo dussīlassa sīlavipattiyā. Puna caparaṁ gahapatayo dussīlo sīlavipanno kāyassa bhedā paraṁ maraṇā apāyaṁ duggatiṁ vinipātaṁ nirayaṁ upapajjati, ayaṁ pañcamo ādīnavo dussīlassa sīlavipattiyā. Ime kho gahapatayo pañca ādīnavā dussīlassa sīlavipattiyā.

+ Pañcime gahapatayo ānisaṁsā sīlavato sīlasampadāya. Katame pañca, idha gahapatayo sīlavā sīlasampanno appamādādhikaraṇaṁ mahantaṁ bhogakkhandhaṁ adhigacchati, ayaṁ paṭhamo ānisaṁso sīlavato sīlasampadāya. Puna caparaṁ gahapatayo sīlavato sīlasampannassa kalyāṇo kittisaddo abbhuggacchati, ayaṁ dutiyo ānisaṁso sīlavato lasampadāya. Puna caparaṁ gahapatayo sīlavā sīlasampanno yaññadeva parisaṁ upasaṅkamati yadi khattiyaparisaṁ yadi brāhmaṇaparisaṁ yadi gahapatiparisaṁ yadi samaṇaparisaṁ, visārado upasaṅkamati amaṅkubhūto, ayaṁ tatiyo ānisaṁso sīlavato sīlasampadāya. Puna caparaṁ gahapatayo sīlavā sīlasampanno asammūḷho kālaṁ karoti, ayaṁ catuttho ānisaṁso sīlavato sīlasampadāya. Puna caparaṁ gahapatayo sīlavā sīlasampanno kāyassa bhedā paraṁ maraṇā sugatiṁ saggaṁ lokaṁ upapajjati, ayaṁ pañcamo ānisaṁso sīlavato sīlasampadāya, ime kho gahapatayo pañca ānisaṁsā sīlavato sīlasampadāyāti.

Atha kho Bhagavā Pāṭaligāmike upāsake bahudeva rattiṁ dhammiyā kathāya sandassetvā samādapetvā samuttejetvā sampahaṁsetvā

---

* Dī 3. 196; Aṁ 2. 221 piṭṭhesupi. + Dī 3. 197; Aṁ 2. 221 piṭṭhesupi.

uyyojesi "abhikkantā kho gahapatayo ratti, yassadāni tumhe kālaṁ maññathā"ti. "Evaṁ bhante"ti kho Pāṭaligāmikā upāsakā Bhagavato paṭissuṇitvā uṭṭhāyāsanā Bhagavantaṁ abhivādetvā padakkhiṇaṁ katvā pakkamiṁsu. Atha kho Bhagavā acirapakkantesu Pāṭaligāmikesu upāsakesu suññāgāraṁ pāvisi.

174. Sunidhavassakāravatthu

286. Tena kho pana samayena Sunidhavassakārā Magadhamahāmattā Pāṭaligāme nagaraṁ māpenti Vajjīnaṁ paṭibāhāya. Addasā kho Bhagavā rattiyā paccūsasamayaṁ paccuṭṭhāya dibbena cakkhunā visuddhena atikkantamānusakena sambahulā devatāyo Pāṭaligāme vatthūni pariggaṇhantiyo. Yasmiṁ padese mahesakkhā devatā vatthūni pariggaṇhanti, mahesakkhānaṁ tattha rājūnaṁ rājamahāmattānaṁ cittāni namanti nivesanāni māpetuṁ. Yasmiṁ padese majjhimā devatā vatthūni pariggaṇhanti, majjhimānaṁ tattha rājūnaṁ rājamahāmattānaṁ cittāni namanti nivesanāni māpetuṁ. Yasmiṁ padese nīcā devatā vatthūni pariggaṇhanti, nīcānaṁ tattha rājūnaṁ rājamahāmattānaṁ cittāni namanti nivesanāni māpetuṁ. Atha kho Bhagavā āyasmantaṁ Ānandaṁ āmantesi "ke nu kho te Ānanda Pāṭaligāme nagaraṁ māpentī"ti. Sunidhavassakārā bhante Magadhamahāmattā Pāṭaligāme nagaraṁ māpenti Vajjīnaṁ paṭibāhāyāti. Seyyathāpi Ānanda devehi Tāvatiṁsehi saddhiṁ mantetvā, evameva kho Ānanda Sunidhavassakārā Magadhamahāmattā Pāṭaligāme nagaraṁ māpenti Vajjīnaṁ paṭibāhāya. Idhāhaṁ Ānanda rattiyā paccūsasamayaṁ paccuṭṭhāya addasaṁ dibbena cakkhunā visuddhena atikkantamānusakena sambahulā devatāyo Pāṭaligāme vatthūni pariggaṇhantiyo. Yasmiṁ padese mahesakkhā devatā vatthūni pariggaṇhanti, mahesakkhānaṁ tattha rājūnaṁ rājamahāmattānaṁ cittāni namanti nivesanāni māpetuṁ. Yasmiṁ padese majjhimā devatā vatthūni pariggaṇhanti, majjhimānaṁ tattha rājūnaṁ rājamahāmattānaṁ cittāni namanti nivesanāni māpetuṁ. Yasmiṁ padese nīcā devatā vatthūni pariggaṇhanti, nīcānaṁ tattha rājūnaṁ rājamahāmattānaṁ cittāni namanti nivesanāni māpetuṁ. Yāvatā Ānanda ariyaṁ āyatanaṁ yāvatā vaṇippatho, idaṁ agganagaraṁ bhavissati Pāṭaliputtaṁ puṭabhedanaṁ. Pāṭaliputtassa kho Ānanda tayo

antarāyā bhavissanti aggito vā udakato vā abbhantarato vā mithubhedāti.

Atha kho Sunidhavassakārā Magadhamahāmattā yena Bhagavā tenupasaṅkamiṁsu, upasaṅkamitvā Bhagavatā saddhiṁ sammodiṁsu, sammodanīyaṁ kathaṁ sāraṇīyaṁ vītisāretvā ekamantaṁ aṭṭhaṁsu, ekamantaṁ ṭhitā kho Sunidhavassakārā Magadhamahāmattā Bhagavantaṁ etadavocuṁ "adhivāsetu no bhavaṁ Gotamo ajjatanāya bhattaṁ saddhiṁ bhikkhusaṁghenā"ti. Adhivāsesi Bhagavā tuṇhībhāvena. Atha kho Sunidhavassakārā Magadhamahāmattā Bhagavato adhivāsanaṁ viditvā pakkamiṁsu. Atha kho Sunidhavassakārā Magadhamahāmattā paṇītaṁ khādanīyaṁ bhojanīyaṁ paṭiyādāpetvā Bhagavato kālaṁ ārocāpesuṁ "kālo bho Gotama niṭṭhitaṁ bhattan"ti. Atha kho Bhagavā pubbaṇhasamayaṁ nivāsetvā pattacīvaramādāya yena Sunidhavassakārānaṁ Magadhamahāmattānaṁ parivesanā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā paññatte āsane nisīdi saddhiṁ bhikkhusaṁghena. Atha kho Sunidhavassakārā Magadhamahāmattā Buddhappamukhaṁ bhikkhusaṁghaṁ paṇītena khādanīyena bhojanīyena sahatthā santappetvā sampavāretvā Bhagavantaṁ bhuttāviṁ onītapattapāṇiṁ ekamantaṁ nisīdiṁsu. Ekamantaṁ nisinne kho Sunidhavassakāre Magadhamahāmatte Bhagavā imāhi gāthāhi anumodi—

"Yasmiṁ padese kappeti, vāsaṁ paṇḍitajātiyo.
Sīlavantettha bhojetvā, saññate brahmacārayo[1].

Yā tattha devatā āsuṁ, tāsaṁ dakkhiṇamādise.
Tā pūjitā pūjayanti, mānitā mānayanti naṁ.

Tato naṁ anukampanti, mātā puttaṁva orasaṁ.
Devatānukampito poso, sadā bhadrāni passatī"ti.

Atha kho Bhagavā Sunidhavassakāre Magadhamahāmatte imāhi gāthāhi anumoditvā uṭṭhāyāsanā pakkāmi. Tena kho pana samayena Sunidhavassakārā Magadhamahāmattā Bhagavantaṁ piṭṭhito piṭṭhito anubandhā honti "yenajja samaṇo Gotamo dvārena nikkhamissati, taṁ Gotamadvāraṁ nāma

1. Brahmacārino (Syā)

bhavissati, yena titthena Gaṅgaṁ nadiṁ uttarissati, taṁ Gotamatitthaṁ nāma bhavissatī"ti. Atha kho Bhagavā yena dvārena nikkhami, taṁ Gotamadvāraṁ nāma ahosi. Atha kho Bhagavā yena Gaṅgā nadī tenupasaṅkami, tena kho pana samayena Gaṅgā nadī pūrā hoti samatittikā kākapeyyā, manussā aññe nāvaṁ pariyesanti aññe uḷumpaṁ pariyesanti aññe kullaṁ bandhanti orā pāraṁ gantukāmā. Addasā kho Bhagavā te manusse aññe nāvaṁ pariyesante aññe uḷumpaṁ pariyesante aññe kullaṁ bandhante orā pāraṁ gantukāme, disvāna seyyathāpi nāma balavā puriso samiñjitaṁ vā bāhaṁ pasāreyya, pasāritaṁ vā bāhaṁ samiñjeyya, evameva kho Gaṅgāya nadiyā orimatīre antarahito pārimatīre paccuṭṭhāsi saddhiṁ bhikkhusaṁghena. Atha kho Bhagavā etamatthaṁ viditvā tāyaṁ velāyaṁ imaṁ udānaṁ udānesi—

"Ye taranti aṇṇavaṁ saraṁ,
Setuṁ katvāna visajja pallalāni.
Kullaṁ hi jano bandhati,
Tiṇṇā medhāvino janā"ti.

175. Koṭigāme saccakathā

287. Atha kho Bhagavā yena Koṭigāmo tenupasaṅkami, tatra sudaṁ Bhagavā Koṭigāme viharati. Tatra kho Bhagavā bhikkhū āmantesi—

* "Catunnaṁ bhikkhave ariyasaccānaṁ ananubodhā appaṭivedhā evamidaṁ dīghamaddhānaṁ sandhāvitaṁ saṁsaritaṁ mamañceva tumhākañca. Katamesaṁ catunnaṁ, dukkhassa bhikkhave ariyasaccassa ananubodhā appaṭivedhā evamidaṁ dīghamaddhānaṁ sandhāvitaṁ saṁsaritaṁ mamañceva tumhākañca. Dukkhasamudayassa ariyasaccassa -pa-. Dukkhanirodhassa ariyasaccassa -pa-. Dukkhanirodhagāminiyā paṭipadāya ariyasaccassa ananubodhā appaṭivedhā evamidaṁ dīghamaddhānaṁ sandhāvitaṁ saṁsaritaṁ mamañceva tumhākañca. Tayidaṁ bhikkhave dukkhaṁ ariyasaccaṁ anubuddhaṁ paṭividdhaṁ, dukkhasamudayaṁ[1] ariyasaccaṁ anubuddhaṁ paṭividdhaṁ, dukkhanirodhaṁ[2] ariyasaccaṁ anubuddhaṁ paṭividdhaṁ, dukkhanirodhagāminī paṭipadā ariyasaccaṁ anubuddhaṁ paṭividdhaṁ, ucchinnā bhavataṇhā, khīṇā bhavanetti, natthidāni punabbhavo"ti.

---

1. Dukkhasamudayo (Syā) dukkhanirodho (Syā) * Dī 2. 76 piṭṭhepi.

Catunnaṁ ariyasaccānaṁ, yathābhūtaṁ adassanā.
Saṁsitaṁ dīghamaddhānaṁ, tāsu tāsveva jātisu.

Tāni etāni diṭṭhāni, bhavanetti samūhatā.
Ucchinnaṁ mūlaṁ dukkhassa, natthidāni punabbhavoti.

176. Ambapālīvatthu

288. * Assosi kho Ambapālī gaṇikā "Bhagavā kira Koṭigāmaṁ anuppatto"ti, atha kho Ambapālī gaṇikā bhadrāni bhadrāni yānāni yojāpetvā bhadraṁ bhadraṁ yānaṁ abhiruhitvā bhadrehi bhadrehi yānehi Vesāliyā niyyāsi Bhagavantaṁ dassanāya, yāvatikā yānassa bhūmi, yānena gantvā yānā paccorohitvā pattikāva yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi. Ekamantaṁ nisinnaṁ kho Ambapāliṁ gaṇikaṁ Bhagavā dhammiyā kathāya sandassesi samādapesi samuttejesi sampahaṁsesi. Atha kho Ambapālī gaṇikā Bhagavatā dhammiyā kathāya sandassitā samādapitā samuttejitā sampahaṁsitā Bhagavantaṁ etadavoca "adhivāsetu me bhante Bhagavā svātanāya bhattaṁ saddhiṁ bhikkhusaṁghenā"ti. Adhivāsesi Bhagavā tuṇhībhāvena. Atha kho Ambapālī gaṇikā Bhagavato adhivāsanaṁ viditvā uṭṭhāyāsanā Bhagavantaṁ abhivādetvā padakkhiṇaṁ katvā pakkāmi.

177. Licchavīvatthu

289. * Assosuṁ kho Vesālikā Licchavī "Bhagavā kira Koṭigāmaṁ anuppatto"ti, atha kho Vesālikā Licchavī bhadrāni bhadrāni yānāni yojāpetvā bhadraṁ bhadraṁ yānaṁ abhiruhitvā bhadrehi bhadrehi yānehi Vesāliyā niyyāsuṁ Bhagavantaṁ dassanāya, appekacce Licchavī nīlā honti nīlavaṇṇā nīlavatthā nīlālaṅkārā, appekacce Licchavī pītā honti pītavaṇṇā pītavatthā pītālaṅkārā, appekacce Licchavī lohitā honti lohitavaṇṇā lohitavatthā lohitālaṅkārā, appekacce Licchavī odātā honti odātavaṇṇā odātavatthā odātālaṅkārā. Atha kho Ambapālī gaṇikā daharānaṁ daharānaṁ Licchavīnaṁ īsāya īsaṁ yugena yugaṁ cakkena cakkaṁ akkhena akkhaṁ paṭivaṭṭesi[1].

* Dī 2. 81 piṭṭhādīsupi.

1. Paṭivattesi (Ka)

atha kho te Licchavī Ambapāliṁ gaṇikaṁ etadavocuṁ "kissa je Ambapāli dahārānaṁ daharānaṁ[1] Licchavīnaṁ īsāya īsaṁ yugena yugaṁ cakkena cakkaṁ akkhena akkhaṁ paṭivaṭṭesī"ti. Tathā hi pana mayā ayyaputtā svātanāya Buddhappamukho bhikkhusaṁgho nimantitoti. Dehi je Ambapāli amhākaṁ etaṁ bhattaṁ satasahassenāti. Sacepi me ayyaputtā Vesāliṁ sāhāraṁ dajjeyyātha, neva dajjāhaṁ taṁ bhattanti. Atha kho te Licchavī aṅguliṁ phoṭesuṁ "jitamha vata bho ambakāya, parājitamha vata bho ambakāyā"ti. Atha kho te Licchavī yena Bhagavā tenupasaṅkamiṁsu. Addasā kho Bhagavā te Licchavī dūratova āgacchante, disvāna bhikkhū āmantesi "yehi bhikkhave bhikkhūhi devā Tāvatiṁsā adiṭṭhapubbā, oloketha bhikkhave Licchavīparisaṁ, apaloketha bhikkhave Licchavīparisaṁ, upasaṁharatha bhikkhave Licchavīparisaṁ Tāvatiṁsaparisan"ti. Atha kho te Licchavī yāvatikā yānassa bhūmi, yānena gantvā yānā paccorohitvā pattikāva yena Bhagavā tenupasaṅkamiṁsu, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdiṁsu. Ekamantaṁ nisinne kho te Licchavī Bhagavā dhammiyā kathāya sandassesi samādapesi samuttejesi sampahaṁsesi. Atha kho te Licchavī Bhagavatā dhammiyā kathāya sandassitā samādapitā samuttejitā sampahaṁsitā Bhagavantaṁ etadavocuṁ "adhivāsetu no bhante Bhagavā svātanāya bhattaṁ saddhiṁ bhikkhusaṁghenā"ti. Adhivuṭṭhomhi Licchavī svātanāya Ambapāliyā gaṇikāya bhattanti. Atha kho te Licchavī aṅguliṁ phoṭesuṁ "jitamha vata bho ambakāya, parājitamha vata bho ambakāyā"ti. Atha kho te Licchavī Bhagavato bhāsitaṁ abhinanditvā anumoditvā uṭṭhāyāsanā Bhagavantaṁ abhivādetvā padakkhiṇaṁ katvā pakkamiṁsu.

Atha kho Bhagavā Koṭigāme yathābhirantaṁ viharitvā[2] yena Nātikā[3] tenupasaṅkami, tatra sudaṁ Bhagavā Nātike viharati giñjakāvasathe. Atha kho Ambapālī gaṇikā tassā rattiyā accayena sake ārāme paṇītaṁ khādanīyaṁ bhojanīyaṁ paṭiyādāpetvā Bhagavato kālaṁ ārocāpesi "kālo bhante niṭṭhitaṁ bhattan"ti. Atha kho Bhagavā

---

1. Amhākaṁ daharānaṁ daharānaṁ (Sī, Syā)
2. Mahāparinibbānasutte anusandhi aññathā āgato.
3. Nādikā (Sī, Syā)

pubbaṇhasamayaṁ nivāsetvā pattacīvaramādāya yena Ambapāliyā gaṇikāya parivesanā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā paññatte āsane nisīdi saddhiṁ bhikkhusaṁghena. Atha kho Ambapālī gaṇikā Buddhappamukhaṁ bhikkhusaṁghaṁ paṇītena khādanīyena bhojanīyena sahatthā santappetvā sampavāretvā Bhagavantaṁ bhuttāviṁ onītapattapāṇiṁ ekamantaṁ nisīdi, ekamantaṁ nisinnā kho Ambapālī gaṇikā Bhagavantaṁ etadavoca "imāhaṁ bhante ambavanaṁ Buddhappamukhassa bhikkhusaṁghassa dammī"ti. Paṭiggahesi Bhagavā ārāmaṁ. Atha kho Bhagavā Ambapāliṁ gaṇikaṁ dhammiyā kathāya sandassetvā samādapetvā samuttejetvā sampahaṁsetvā uṭṭhāyāsanā yena Mahāvanaṁ tenupasaṅkami, tatra sudaṁ Bhagavā Vesāliyaṁ viharati Mahāvane Kūṭāgārasālāyaṁ.

Licchavibhāṇavāro niṭṭhito tatiyo.

---

178. Sīhasenāpativatthu

290. * Tena kho pana samayena abhiññātā abhiññātā Licchavī sandhāgāre[1] sannisinnā sannipatitā anekapariyāyena Buddhassa vaṇṇaṁ bhāsanti, dhammassa vaṇṇaṁ bhāsanti, saṁghassa vaṇṇaṁ bhāsanti. Tena kho pana samayena Sīho senāpati Nigaṇṭhasāvako tassaṁ parisāyaṁ nisinno hoti. Atha kho Sīhassa senāpatissa etadahosi "nissaṁsayaṁ kho so Bhagavā Arahaṁ Sammāsambuddho bhavissati, tathā hime abhiññātā abhiññātā Licchavī sandhāgāre sannisinnā sannipatitā anekapariyāyena Buddhassa vaṇṇaṁ bhāsanti, dhammassa vaṇṇaṁ bhāsanti, saṁghassa vaṇṇaṁ bhāsanti, yannūnāhaṁ taṁ Bhagavantaṁ dassanāya upasaṅkameyyaṁ Arahantaṁ Sammāsambuddhan"ti. Atha kho Sīho senāpati yena nigaṇṭho nāṭaputto tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā nigaṇṭhaṁ nāṭaputtaṁ etadavoca "icchāmahaṁ bhante samaṇaṁ Gotamaṁ dassanāya upasaṅkamitun"ti. Kiṁ pana tvaṁ Sīha kiriyavādo samāno akiriyavādaṁ samaṇaṁ Gotamaṁ dassanāya upasaṅkamissasi, samaṇo hi Sīha Gotamo akiriyavādo akiriyāya dhammaṁ deseti, tena ca sāvake vinetīti. Atha kho Sīhassa senāpatissa yo ahosi gamikābhisaṅkhāro Bhagavantaṁ dassanāya,

---

1. Santhāgāre (Sī, Syā)

* Aṁ 3. 24 piṭṭhādīsupi.

so paṭippassambhi. Dutiyampi kho abhiññātā abhiññātā Licchavī sandhāgāre sannisinnā sannipatitā anekapariyāyena Buddhassa vaṇṇaṁ bhāsanti, dhammassa vaṇṇaṁ bhāsanti, saṁghassa vaṇṇaṁ bhāsanti. Dutiyampi kho Sīhassa senāpatissa etadahosi "nissaṁsayaṁ kho so Bhagavā Arahaṁ Sammāsambuddho bhavissati, tathā hime abhiññātā abhiññātā Licchavī sandhāgāre sannisinnā sannipatitā anekapariyāyena Buddhassa vaṇṇaṁ bhāsanti, dhammassa vaṇṇaṁ bhāsanti, saṁghassa vaṇṇaṁ bhāsanti, yannūnāhaṁ taṁ Bhagavantaṁ dassanāya upasaṅkameyyaṁ Arahantaṁ Sammāsambuddhan"ti. Dutiyampi kho Sīho senāpati yena nigaṇṭho nāṭaputto tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā nigaṇṭhaṁ nāṭaputtaṁ etadavoca "icchāmahaṁ bhante samaṇaṁ Gotamaṁ dassanāya upasaṅkamitun"ti. Kiṁ pana tvaṁ Sīha kiriyavādo samāno akiriyavādaṁ samaṇaṁ Gotamaṁ dassanāya upasaṅkamissasi, samaṇo hi Sīha Gotamo akiriyavādo akiriyāya dhammaṁ deseti, tena ca sāvake vinetīti. Dutiyampi kho Sīhassa senāpatissa yo ahosi gamikābhisaṅkhāro Bhagavantaṁ dassanāya, so paṭippassambhi. Tatiyampi kho abhiññātā abhiññātā Licchavī sandhāgāre sannisinnā sannipatitā anekapariyāyena Buddhassa vaṇṇaṁ bhāsanti, dhammassa vaṇṇaṁ bhāsanti, saṁghassa vaṇṇaṁ bhāsanti. Tatiyampi kho Sīhassa senāpatissa etadahosi "nissaṁsayaṁ kho so Bhagavā Arahaṁ Sammāsambuddho bhavissati, tathā hime abhiññātā abhiññātā Licchavī sandhāgāre sannisinnā sannipatitā anekapariyāyena Buddhassa vaṇṇaṁ bhāsanti, dhammassa vaṇṇaṁ bhāsanti, saṁghassa vaṇṇaṁ bhāsanti, kiṁ hi me karissanti nigaṇṭhā apalokitā vā anapalokitā vā, yannūnāhaṁ anapaloketvāva nigaṇṭhe taṁ Bhagavantaṁ dassanāya upasaṅkameyyaṁ Arahantaṁ Sammāsambuddhan"ti.

Atha kho Sīho senāpati pañcahi rathasatehi divā divassa Vesāliyā niyyāsi Bhagavantaṁ dassanāya, yāvatikā yānassa bhūmi, yānena gantvā yānā paccorohitvā pattikova yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi, ekamantaṁ nisinno kho Sīho senāpati Bhagavantaṁ etadavoca "sutaṁ me taṁ bhante 'akiriyavādo samaṇo Gotamo akiriyāya dhammaṁ deseti, tena ca sāvake vinetī'ti. Ye te bhante evamāhaṁsu 'akiriyavādo

samaṇo Gotamo akiriyāya dhammaṁ deseti, tena ca sāvake vinetī'ti. Kacci te bhante Bhagavato vuttavādino, na ca Bhagavantaṁ abhūtena abbhācikkhanti, dhammassa cānudhammaṁ byākaronti, na ca koci sahadhammiko vādānuvādo gārayhaṁ ṭhānaṁ āgacchati, anabbhakkhātukāmā hi mayaṁ bhante Bhagavantan"ti.

291. Atthi Sīha pariyāyo, yena maṁ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya "akiriyavādo samaṇo Gotamo akiriyāya dhammaṁ deseti, tena ca sāvake vinetī"ti. Atthi Sīha pariyāyo, yena maṁ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya "kiriyavādo samaṇo Gotamo kiriyāya dhammaṁ deseti, tena ca sāvake vinetī"ti. Atthi Sīha pariyāyo, yena maṁ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya "ucchedavādo samaṇo Gotamo ucchedāya dhammaṁ deseti, tena ca sāvake vinetī"ti. Atthi Sīha pariyāyo, yena maṁ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya "jegucchī samaṇo Gotamo jegucchitāya dhammaṁ deseti, tena ca sāvake vinetī"ti. Atthi Sīha pariyāyo, yena maṁ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya "venayiko samaṇo Gotamo vinayāya dhammaṁ deseti, tena ca sāvake vinetī"ti. Atthi Sīha pariyāyo, yena maṁ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya "tapassī samaṇo Gotamo tapassitāya dhammaṁ deseti, tena ca sāvake vinetī"ti. Atthi Sīha pariyāyo, yena maṁ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya "apagabbho samaṇo Gotamo apagabbhatāya dhammaṁ deseti, tena ca sāvake vinetī"ti. Atthi Sīha pariyāyo, yena maṁ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya "assattho samaṇo Gotamo assāsāya dhammaṁ deseti, tena ca sāvake vinetī"ti.

292. Katamo ca Sīha pariyāyo, yena maṁ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya "akiriyavādo samaṇo Gotamo akiriyāya dhammaṁ deseti, tena ca sāvake vinetī"ti. Ahaṁ hi Sīha akiriyaṁ vadāmi kāyaduccaritassa vacīduccaritassa manoduccaritassa, anekavihitānaṁ pāpakānaṁ akusalānaṁ dhammānaṁ akiriyaṁ vadāmi. Ayaṁ kho Sīha

pariyāyo, yena maṁ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya "akiriyavādo samaṇo Gotamo akiriyāya dhammaṁ deseti, tena ca sāvake vinetī"ti.

Katamo ca Sīha pariyāyo, yena maṁ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya "kiriyavādo samaṇo Gotamo kiriyāya dhammaṁ deseti, tena ca sāvake vinetī"ti. Ahaṁ hi Sīha kiriyaṁ vadāmi kāyasucaritassa vacīsucaritassa manosucaritassa, anekavihitānaṁ kusalānaṁ dhammānaṁ kiriyaṁ vadāmi. Ayaṁ kho Sīha pariyāyo, yena maṁ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya "kiriyavādo samaṇo Gotamo kiriyāya dhammaṁ deseti, tena ca sāvake vinetī"ti.

Katamo ca Sīha pariyāyo, yena maṁ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya "ucchedavādo samaṇo Gotamo ucchedāya dhammaṁ deseti, tena ca sāvake vinetī"ti. Ahaṁ hi Sīha ucchedaṁ vadāmi rāgassa dosassa mohassa, anekavihitānaṁ pāpakānaṁ akusalānaṁ dhammānaṁ ucchedaṁ vadāmi. Ayaṁ kho Sīha pariyāyo, yena maṁ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya "ucchedavādo samaṇo Gotamo ucchedāya dhammaṁ deseti, tena ca sāvake vinetī"ti.

Katamo ca Sīha pariyāyo, yena maṁ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya "jegucchī samaṇo Gotamo jegucchitāya dhammaṁ deseti, tena ca sāvake vinetī"ti. Ahaṁ hi Sīha jigucchāmi kāyaduccaritena vacīduccaritena manoduccaritena, anekavihitānaṁ pāpakānaṁ akusalānaṁ dhammānaṁ samāpattiyā jigucchāmi. Ayaṁ kho Sīha pariyāyo, yena maṁ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya "jegucchī samaṇo Gotamo jegucchitāya dhammaṁ deseti, tena ca sāvake vinetī"ti.

Katamo ca Sīha pariyāyo, yena maṁ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya "venayiko samaṇo Gotamo, vinayāya dhammaṁ deseti, tena ca sāvake vinetī"ti. Ahaṁ hi Sīha vinayāya dhammaṁ desemi rāgassa dosassa mohassa, anekavihitānaṁ pāpakānaṁ

akusalānaṁ dhammānaṁ vinayāya dhammaṁ desemi. Ayaṁ kho Sīha pariyāyo, yena maṁ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya “venayiko samaṇo Gotamo vinayāya dhammaṁ deseti, tena ca sāvake vinetī”ti.

Katamo ca Sīha pariyāyo, yena maṁ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya “tapassī samaṇo Gotamo tapassitāya dhammaṁ deseti, tena ca sāvake vinetī”ti. Tapanīyāhaṁ Sīha pāpake akusale dhamme vadāmi kāyaduccaritaṁ vacīduccaritaṁ manoduccaritaṁ, yassa kho Sīha tapanīyā pāpakā akusalā dhammā pahīnā ucchinnamūlā tālāvatthukatā anabhāvaṁkatā āyatiṁ anuppādadhammā, tamahaṁ tapassīti vadāmi. Tathāgatassa kho Sīha tapanīyā pāpakā akusalā dhammā pahīnā ucchinnamūlā tālāvatthukatā anabhāvaṁkatā āyatiṁ anuppādadhammā. Ayaṁ kho Sīha pariyāyo, yena maṁ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya “tapassī samaṇo Gotamo tapassitāya dhammaṁ deseti, tena ca sāvake vinetī”ti.

Katamo ca Sīha pariyāyo, yena maṁ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya “apagabbho samaṇo Gotamo apagabbhatāya dhammaṁ deseti, tena ca sāvake vinetī”ti. Yassa kho Sīha āyatiṁ gabbhaseyyā punabbhavābhinibbatti pahīnā ucchinnamūlā tālāvatthukatā anabhāvaṁkatā āyatiṁ anuppādadhammā, tamahaṁ apagabbhoti vadāmi. Tathāgatassa kho Sīha āyatiṁ gabbhaseyyā punabbhavābhinibbatti pahīnā ucchinnamūlā tālāvatthukatā anabhāvaṁkatā āyatiṁ anuppādadhammā. Ayaṁ kho Sīha pariyāyo, yena maṁ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya “apagabbho samaṇo Gotamo apagabbhatāya dhammaṁ deseti, tena ca sāvake vinetī”ti.

Katamo ca Sīha pariyāyo, yena maṁ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya “assattho samaṇo Gotamo assāsāya dhammaṁ deseti, tena ca sāvake vinetī”ti. Ahaṁ hi Sīha assattho paramena assāsena, assāsāya dhammaṁ desemi, tena ca sāvake vinemi. Ayaṁ kho Sīha pariyāyo, yena maṁ pariyāyena sammā vadamāno vadeyya “assattho samaṇo Gotamo assāsāya dhammaṁ deseti, tena ca sāvake vinetī”ti.

293. Evaṁ vutte Sīho senāpati Bhagavantaṁ etadavoca "abhikkantaṁ bhante -pa- upāsakaṁ maṁ Bhagavā dhāretu ajjatagge pāṇupetaṁ saraṇaṁ gatan"ti. Anuviccakāraṁ[1] kho Sīha karohi, anuviccakāro tumhādisānaṁ ñātamanussānaṁ sādhu hotīti. Imināpāhaṁ bhante Bhagavato bhiyyoso mattāya attamano abhiraddho, yaṁ maṁ Bhagavā evamāha "anuviccakāraṁ kho Sīha karohi, anuviccakāro tumhādisānaṁ ñātamanussānaṁ sādhu hotī"ti. Mamaṁ hi bhante aññatitthiyā sāvakaṁ labhitvā kevalakappaṁ Vesāliṁ paṭākaṁ parihareyyuṁ "sīho kho amhākaṁ senāpati sāvakattaṁ upagato"ti. Atha ca pana maṁ Bhagavā evamāha "anuviccakāraṁ kho Sīha karohi, anuviccakāro tumhādisānaṁ ñātamanussānaṁ sādhu hotī"ti. Esāhaṁ bhante dutiyampi Bhagavantaṁ saraṇaṁ gacchāmi dhammañca bhikkhusaṁghañca, upāsakaṁ maṁ Bhagavā dhāretu ajjatagge pāṇupetaṁ saraṇaṁ gatanti. Dīgharattaṁ kho te Sīha nigaṇṭhānaṁ opānabhūtaṁ kulaṁ, yena nesaṁ upagatānaṁ piṇḍakaṁ dātabbaṁ maññeyyāsīti. Imināpāhaṁ bhante Bhagavato bhiyyoso mattāya attamano abhiraddho, yaṁ maṁ Bhagavā evamāha "dīgharattaṁ kho te Sīha nigaṇṭhānaṁ opānabhūtaṁ kulaṁ, yena nesaṁ upagatānaṁ piṇḍakaṁ dātabbaṁ maññeyyāsī"ti. Sutaṁ me taṁ bhante samaṇo Gotamo evamāha "mayhameva dānaṁ dātabbaṁ, na aññesaṁ dānaṁ dātabbaṁ, mayhameva sāvakānaṁ dānaṁ dātabbaṁ, na aññesaṁ sāvakānaṁ dānaṁ dātabbaṁ, mayhameva dinnaṁ mahapphalaṁ, na aññesaṁ dinnaṁ mahapphalaṁ, mayhameva sāvakānaṁ dinnaṁ mahapphalaṁ, na aññesaṁ sāvakānaṁ dinnaṁ mahapphalan"ti, atha ca pana maṁ Bhagavā nigaṇṭhesupi dāne samādapeti, api ca bhante mayamettha kālaṁ jānissāma, esāhaṁ bhante tatiyampi Bhagavantaṁ saraṇaṁ gacchāmi dhammañca bhikkhusaṁghañca, upāsakaṁ maṁ Bhagavā dhāretu ajjatagge pāṇupetaṁ saraṇaṁ gatanti.

Atha kho Bhagavā Sīhassa senāpatissa anupubbiṁ kathaṁ kathesi. Seyyathidaṁ, dānakathaṁ -pa- aparappaccayo Satthusāsane Bhagavantaṁ etadavoca "adhivāsetu me bhante Bhagavā svātanāya bhattaṁ saddhiṁ bhikkhusaṁghenā"ti. Adhivāsesi Bhagavā tuṇhībhāvena.

---

1. Anuvijjakāraṁ (Ka)

Atha kho Sīho senāpati Bhagavato adhivāsanaṁ viditvā uṭṭhāyāsanā Bhagavantaṁ abhivādetvā padakkhiṇaṁ katvā pakkāmi.

294. Atha kho Sīho senāpati aññataraṁ purisaṁ āṇāpesi “gaccha bhaṇe pavattamaṁsaṁ jānāhī”ti. Atha kho Sīho senāpati tassā rattiyā accayena paṇītaṁ khādanīyaṁ bhojanīyaṁ paṭiyādāpetvā Bhagavato kālaṁ ārocāpesi “kālo bhante niṭṭhitaṁ bhattan”ti. Atha kho Bhagavā pubbaṇhasamayaṁ nivāsetvā pattacīvaramādāya yena Sīhassa senāpatissa nivesanaṁ tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā paññatte āsane nisīdi saddhiṁ bhikkhusaṁghena.

Tena kho pana samayena sambahulā nigaṇṭhā Vesāliyaṁ rathikāya rathikaṁ siṅghāṭakena siṅghāṭakaṁ bāhā paggayha kandanti “ajja Sīhena senāpatinā thūlaṁ pasuṁ vadhitvā samaṇassa Gotamassa bhattaṁ kataṁ, taṁ samaṇo Gotamo jānaṁ uddissakataṁ maṁsaṁ paribhuñjati paṭiccakamman”ti. Atha kho aññataro puriso yena Sīho senāpati tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Sīhassa senāpatissa upakaṇṇake ārocesi “yagghe bhante jāneyyāsi, ete sambahulā nigaṇṭhā Vesāliyaṁ rathikāya rathikaṁ siṅghāṭakena siṅghāṭakaṁ bāhā paggayha kandanti ‘ajja Sīhena senāpatinā thūlaṁ pasuṁ vadhitvā samaṇassa Gotamassa bhattaṁ kataṁ, taṁ samaṇo Gotamo jānaṁ uddissakataṁ maṁsaṁ paribhuñjati paṭiccakamman’ti”. Alaṁ ayyo dīgharattampi te āyasmantā avaṇṇakāmā Buddhassa, avaṇṇakāmā dhammassa, avaṇṇakāmā Saṁghassa, na ca pana te āyasmantā jiridanti taṁ Bhagavantaṁ asatā tucchā musā abhūtena abbhācikkhantā, na ca mayaṁ jīvitahetupi sañcicca pāṇaṁ jīvitā voropeyyāmāti. Atha kho Sīho senāpati Buddhappamukhaṁ bhikkhusaṁghaṁ paṇītena khādanīyena bhojanīyena sahatthā santappetvā sampavāretvā Bhagavantaṁ bhuttāviṁ onītapattapāṇiṁ ekamantaṁ nisīdi. Ekamantaṁ nisinnaṁ kho Sīhaṁ senāpatiṁ Bhagavā dhammiyā kathāya sandassetvā samādapetvā samuttejetvā sampahaṁsetvā uṭṭhāyāsanā pakkāmi. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi “na bhikkhave jānaṁ uddissakataṁ maṁsaṁ paribhuñjitabbaṁ,

yo paribhuñjeyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi bhikkhave tikoṭiparisuddhaṁ macchamaṁsaṁ adiṭṭhaṁ assutaṁ aparisaṅkitan”ti.

179. Kappiyabhūmi-anujānanā

295. Tena kho pana samayena Vesālī subhikkhā hoti susassā sulabhapiṇḍā sukarā uñchena paggahena yāpetuṁ. Atha kho Bhagavato rahogatassa paṭisallīnassa evaṁ cetaso parivitakko udapādi “yāni tāni mayā bhikkhūnaṁ anuññātāni dubbhikkhe dussasse dullabhapiṇḍe anto vuṭṭhaṁ anto pakkaṁ sāmaṁ pakkaṁ uggahitapaṭiggahitakaṁ tato nīhaṭaṁ purebhattaṁ paṭiggahitaṁ vanaṭṭhaṁ pokkharaṭṭhaṁ, ajjāpi nu kho tāni bhikkhū paribhuñjantī”ti. Atha kho Bhagavā sāyanhasamayaṁ paṭisallānā vuṭṭhito āyasmantaṁ Ānandaṁ āmantesi “yāni tāni Ānanda mayā bhikkhūnaṁ anuññātāni dubbhikkhe dussasse dullabhapiṇḍe anto vuṭṭhaṁ anto pakkaṁ sāmaṁ pakkaṁ uggahitapaṭiggahitakaṁ tato nīhaṭaṁ purebhattaṁ paṭiggahitaṁ vanaṭṭhaṁ pokkharaṭṭhaṁ, ajjāpi nu kho tāni bhikkhū paribhuñjantī”ti. Paribhuñjanti Bhagavāti. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi “yāni tāni bhikkhave mayā bhikkhūnaṁ anuññātāni dubbhikkhe dussasse dullabhapiṇḍe anto vuṭṭhaṁ anto pakkaṁ sāmaṁ pakkaṁ uggahitapaṭiggahitakaṁ tato nīhaṭaṁ purebhattaṁ paṭiggahitaṁ vanaṭṭhaṁ pokkharaṭṭhaṁ, tānāhaṁ ajjatagge paṭikkhipāmi, na bhikkhave anto vuṭṭhaṁ anto pakkaṁ sāmaṁ pakkaṁ uggahitapaṭiggahitakaṁ paribhuñjitabbaṁ, yo paribhuñjeyya, āpatti dukkaṭassa. Na ca bhikkhave tato nīhaṭaṁ purebhattaṁ paṭiggahitaṁ vanaṭṭhaṁ pokkharaṭṭhaṁ bhuttāvinā pavāritena anatirittaṁ paribhuñjitabbaṁ, yo paribhuñjeyya, yathādhammo kāretabbo”ti.

Tena kho samayena jānapadā manussā bahuṁ loṇampi telampi taṇḍulampi khādanīyampi sakaṭesu āropetvā bahārāmakoṭṭhake sakaṭaparivaṭṭaṁ karitvā acchanti “yadā paṭipāṭiṁ labhissāma, tadā bhattaṁ karissāmā”ti, mahā ca megho uggato hoti. Atha kho te manussā yenāyasmā Ānando tenupasaṅkamiṁsu, upasaṅkamitvā āyasmantaṁ Ānandaṁ etadavocuṁ “idha bhante Ānanda bahuṁ loṇampi telampi taṇḍulampi khādanīyampi sakaṭesu āropitā tiṭṭhanti, mahā ca megho

uggato, kathaṁ nu kho bhante Ānanda paṭipajjitabban"ti. Atha kho āyasmā Ānando Bhagavato etamatthaṁ ārocesi. Tena hānanda saṁgho paccantimaṁ vihāraṁ kappiyabhūmiṁ sammannitvā tattha vāsetu, yaṁ saṁgho ākaṅkhati vihāraṁ vā aḍḍhayogaṁ vā pāsādaṁ vā hammiyaṁ vā guhaṁ vā. Evañca pana bhikkhave sammannitabbā, byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo—

"Suṇātu me bhante saṁgho, yadi saṁghassa pattakallaṁ saṁgho itthannāmaṁ vihāraṁ kappiyabhūmiṁ sammanneyya, esā ñatti.

Suṇātu me bhante saṁgho, saṁgho itthannāmaṁ vihāraṁ kappiyabhūmiṁ sammannati, yassāyasmato khamati itthannāmassa vihārassa kappiyabhūmiyā sammuti, so tuṇhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya.

Sammato saṁghena itthannāmo vihāro kappiyabhūmi, khamati saṁghassa, tasmā tuṇhī, evametaṁ dhārayāmī"ti.

Tena kho pana samayena manussā tattheva sammutiyā[1] kappiyabhūmiyā yāguyo pacanti, bhattāni pacanti, sūpāni sampādenti, maṁsāni koṭṭenti, kaṭṭhāni phālenti. Assosi kho Bhagavā rattiyā paccūsasamayaṁ paccuṭṭhāya uccāsaddaṁ mahāsaddaṁ kākoravasaddaṁ, sutvāna āyasmantaṁ Ānandaṁ āmantesi "kiṁ nu kho so Ānanda uccāsaddo mahāsaddo kākoravasaddo"ti. Etarahi bhante manussā tattheva sammutiyā kappiyabhūmiyā yāguyo pacanti, bhattāni pacanti, sūpāni sampādenti, maṁsāni koṭṭenti, kaṭṭhāni phālenti, so eso Bhagavā uccāsaddo mahāsaddo kākoravasaddoti. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "na bhikkhave sammuti[2] kappiyabhūmi paribhuñjitabbā, yo paribhuñjeyya, āpatti dukkaṭassa. Anujānāmi bhikkhave tisso kappiyabhūmiyo ussāvanantikaṁ gonisādikaṁ gahapatin"ti.

Tena kho pana samayena āyasmā Yasojo gilāno hoti, tassatthāya bhesajjāni āhariyanti, tāni bhikkhū bahi vāsenti, ukkapiṇḍikāpi khādanti, corāpi haranti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ.

1. Sammatikāya (Syā)
2. Sammatikā (Syā)

"Anujānāmi bhikkhave sammutiṁ kappiyabhūmiṁ paribhuñjituṁ, anujānāmi bhikkhave catasso kappiyabhūmiyo ussāvanantikaṁ gonisādikaṁ gahapatiṁ sammutin"ti.

Sīhabhāṇavāro niṭṭhito catuttho.

---

180. Meṇḍakagahapativatthu

296. Tena kho pana samayena Bhaddiyanagare Meṇḍako gahapati paṭivasati, tassa evarūpo iddhānubhāvo hoti, sīsaṁ nahāyitvā dhaññāgāraṁ sammajjāpetvā bahidvāre nisīdati, antalikkhā dhaññassa dhārā opatitvā dhaññāgāraṁ pūreti. Bhariyāya evarūpo iddhānubhāvo hoti, ekaṁyeva āḷhakathālikaṁ upanisīditvā ekañca sūpabhiñjanakaṁ[1] dāsakammakaraporisaṁ bhattena parivisati, na tāva taṁ khiyyati[2], yāva sā na vuṭṭhāti. Puttassa evarūpo iddhānubhāvo hoti, ekaṁyeva sahassathavikaṁ gahetvā dāsakammakaraporisassa chamāsikaṁ vetanaṁ deti, na tāva taṁ khiyyati, yāvassa hatthagatā. Suṇisāya evarūpo iddhānubhāvo hoti, ekaṁyeva catudoṇikaṁ piṭakaṁ upanisīditvā dāsakammakaraporisassa chamāsikaṁ bhattaṁ deti, na tāva taṁ khiyyati, yāva sā na vuṭṭhāti. Dāsassa evarūpo iddhānubhāvo hoti, ekena naṅgalena kasantassa satta sītāyo gacchanti.

Assosi kho rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro "amhākaṁ kira vijite Bhaddiyanagare Meṇḍako gahapati paṭivasati, tassa evarūpo iddhānubhāvo, sīsaṁ nahāyitvā dhaññāgāraṁ sammajjāpetvā bahidvāre nisīdati, antalikkhā dhaññassa dhārā opatitvā dhaññāgāraṁ pūreti. Bhariyāya evarūpo iddhānubhāvo, ekaṁyeva āḷhakathālikaṁ upanisīditvā ekañca sūpabhiñjanakaṁ dāsakammakaraporisaṁ bhattena parivisati, na tāva taṁ khiyyati, yāva sā na vuṭṭhāti. Puttassa evarūpo iddhānubhāvo, ekaṁyeva sahassathavikaṁ gahetvā dāsakammakaraporisassa chamāsikaṁ vetanaṁ deti, na tāva taṁ khiyyati, yāvassa hatthagatā. Suṇisāya

---

1. Sūpabhiñjarakaṁ (Sī) 2. Khīyati (Sī, Syā)

evarūpo iddhānubhāvo, ekaṁyeva catudoṇikaṁ piṭakaṁ upanisīditvā dāsakammakaraporisassa chamāsikaṁ bhattaṁ deti, na tāva taṁ khiyyati, yāva sā na vuṭṭhāti. Dāsassa evarūpo iddhānubhāvo, ekena naṅgalena kasantassa satta sītāyo gacchantī"ti. Atha kho rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro aññataraṁ sabbatthakaṁ mahāmattaṁ āmantesi "amhākaṁ kira bhaṇe vijite Bhaddiyanagare Meṇḍako gahapati paṭivasati, tassa evarūpo iddhānubhāvo, sīsaṁ nahāyitvā dhaññāgāraṁ sammajjāpetvā bahidvāre nisīdati, antalikkhā dhaññassa dhārā opatitvā dhaññāgāraṁ pūreti. Bhariyāya -pa-. Puttassa. Suṇisāya. Dāsassa evarūpo iddhānubhāvo, ekena naṅgalena kasantassa satta sītāyo gacchantīti. Gaccha bhaṇe jānāhi, yathā mayā sāmaṁ diṭṭho, evaṁ tava diṭṭho bhavissatī"ti.

297. Evaṁ devāti kho so mahāmatto rañño Māgadhassa Seniyassa Bimbisārassa paṭissuṇitvā caturaṅginiyā senāya yena Bhaddiyaṁ tena pāyāsi. Anupubbena yena Bhaddiyaṁ yena Meṇḍako gahapati tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Meṇḍakaṁ gahapatiṁ etadavoca "ahaṁ hi gahapati raññā āṇatto 'amhākaṁ kira bhaṇe vijite Bhaddiyanagare Meṇḍako gahapati paṭivasati, tassa evarūpo iddhānubhāvo, sīsaṁ nahāyitvā -pa-. Bhariyāya. Puttassa. Suṇisāya. Dāsassa evarūpo iddhānubhāvo, ekena naṅgalena kasantassa satta sītāyo gacchantī'ti, gaccha bhaṇe jānāhi, yathā mayā sāmaṁ diṭṭho, evaṁ tava diṭṭho bhavissatī'ti. Passāma te gahapati iddhānubhāvan"ti. Atha kho Meṇḍako gahapati sīsaṁ nahāyitvā dhaññāgāraṁ sammajjāpetvā bahidvāre nisīdi, antalikkhā dhaññassa dhārā opatitvā dhaññāgāraṁ pūresi. Diṭṭho te gahapati iddhānubhāvo, bhariyāya te iddhānubhāvaṁ passissāmāti. Atha kho Meṇḍako gahapati bhariyaṁ āṇāpesi "tena hi caturaṅginiṁ senaṁ bhattena parivisā"ti. Atha kho Meṇḍakassa gahapatissa bhariyā ekaṁyeva āḷhakathālikaṁ upanisīditvā ekañca sūpabhiñjanakaṁ caturaṅginiṁ senaṁ bhattena parivisi, na tāva taṁ khiyyati, yāva sā na vuṭṭhāti. Diṭṭho te gahapati bhariyāyapi iddhānubhāvo, puttassa te iddhānubhāvaṁ passissāmāti. Atha kho Meṇḍako gahapati puttaṁ āṇāpesi "tena hi caturaṅginiyā senāya chamāsikaṁ vetanaṁ

dehī"ti. Atha kho Meṇḍakassa gahapatissa putto ekaṁyeva sahassathavikaṁ gahetvā caturaṅginiyā senāya chamāsikaṁ vetanaṁ adāsi, na tāva taṁ khiyyati, yāvassa hatthagatā. Diṭṭho te gahapati puttassapi iddhānubhāvo, suṇisāya te iddhānubhāvaṁ passissāmāti. Atha kho Meṇḍako gahapati suṇisaṁ āṇāpesi "tena hi caturaṅginiyā senāya chamāsikaṁ bhattaṁ dehī"ti. Atha kho Meṇḍakassa gahapatissa suṇisā ekaṁyeva catudoṇikaṁ piṭakaṁ upanisīditvā caturaṅginiyā senāya chamāsikaṁ bhattaṁ adāsi, na tāva taṁ khiyyati, yāva sā na vuṭṭhāti. Diṭṭho te gahapati suṇisāyapi iddhānubhāvo, dāsassa te iddhānubhāvaṁ passissāmāti. Mayhaṁ kho sāmi dāsassa iddhānubhāvo khette passitabboti. Alaṁ gahapati diṭṭho te dāsassapi iddhānubhāvoti. Atha kho so mahāmatto caturaṅginiyā senāya punadeva Rājagahaṁ paccāgañchi. Yena rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā rañño Māgadhassa Seniyassa Bimbisārassa etamatthaṁ ārocesi.

298. Atha kho Bhagavā Vesāliyaṁ yathābhirantaṁ viharitvā yena Bhaddiyaṁ tena cārikaṁ pakkāmi mahatā bhikkhusaṁghena saddhiṁ aḍḍhatelasehi bhikkhusatehi. Atha kho Bhagavā anupubbena cārikaṁ caramāno yena Bhaddiyaṁ tadavasari, tatra sudaṁ Bhagavā Bhaddiye viharati Jātiyā vane. Assosi kho Meṇḍako gahapati "samaṇo khalu bho Gotamo Sakyaputto Sakyakulā pabbajito Bhaddiyaṁ anuppatto Bhaddiye viharati Jātiyā vane, taṁ kho pana Bhagavantaṁ Gotamaṁ evaṁ kalyāṇo kittisaddo abbhuggato 'itipi so Bhagavā Arahaṁ Sammāsambuddho Vijjācaraṇasampanno Sugato Lokavidū Anuttaro purisadammasārathi Satthā devamanussānaṁ Buddho Bhagavā'[1]. So imaṁ lokaṁ sadevakaṁ samārakaṁ sabrahmakaṁ sassamaṇabrāhmaṇiṁ pajaṁ sadevamanussaṁ sayaṁ abhiññā sacchikatvā pavedeti, so dhammaṁ deseti ādikalyāṇaṁ majjhekalyāṇaṁ pariyosānakalyāṇaṁ sātthaṁ sabyañjanaṁ kevalaparipuṇṇaṁ parisuddhaṁ brahmacariyaṁ pakāseti, sādhu kho pana tathārūpānaṁ arahataṁ dassanaṁ hotī"ti. Atha kho Meṇḍako gahapati bhadrāni bhadrāni yānāni yojāpetvā bhadraṁ bhadraṁ yānaṁ abhiruhitvā bhadrehi bhadrehi

1. Bhagavāti (Ka)

yānehi Bhaddiyā niyyāsi Bhagavantaṁ dassanāya. Addasaṁsu kho sambahulā titthiyā Meṇḍakaṁ gahapatiṁ dūratova āgacchantaṁ, disvāna Meṇḍakaṁ gahapatiṁ etadavocuṁ "kahaṁ tvaṁ gahapati gacchasī"ti. Gacchāmahaṁ bhante Bhagavantaṁ[1] samaṇaṁ Gotamaṁ dassanāyāti. Kiṁ pana tvaṁ gahapati kiriyavādo samāno akiriyavādaṁ samaṇaṁ Gotamaṁ dassanāya upasaṅkamissasi, samaṇo hi gahapati Gotamo akiriyavādo akiriyāya dhammaṁ deseti, tena ca sāvake vinetīti. Atha kho Meṇḍakassa gahapatissa etadahosi "nissaṁsayaṁ kho so Bhagavā Arahaṁ Sammāsambuddho bhavissati, yathayime titthiyā usūyantī"ti, yāvatikā yānassa bhūmi, yānena gantvā yānā paccorohitvā pattikova yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi. Ekamantaṁ nisinnassa kho Meṇḍakassa gahapatissa Bhagavā anupubbiṁ kathaṁ kathesi. Seyyathidaṁ, dānakathaṁ -pa- aparappaccayo Satthusāsane Bhagavantaṁ etadavoca "abhikkantaṁ bhante -pa- upāsakaṁ maṁ Bhagavā dhāretu ajjatagge pāṇupetaṁ saraṇaṁ gataṁ, adhivāsetu ca me bhante Bhagavā svātanāya bhattaṁ saddhiṁ bhikkhusaṁghenā"ti. Adhivāsesi Bhagavā tuṇhībhāvena. Atha kho Meṇḍako gahapati Bhagavato adhivāsanaṁ viditvā uṭṭhāyāsanā Bhagavantaṁ abhivādetvā padakkhiṇaṁ katvā pakkāmi.

Atha kho Meṇḍako gahapati tassā rattiyā accayena paṇītaṁ khādanīyaṁ bhojanīyaṁ paṭiyādāpetvā Bhagavato kālaṁ ārocāpesi "kālo bhante niṭṭhitaṁ bhattan"ti. Atha kho Bhagavā pubbaṇhasamayaṁ nivāsetvā pattacīvaramādāya yena Meṇḍakassa gahapatissa nivesanaṁ tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā paññatte āsane nisīdi saddhiṁ bhikkhusaṁghena. Atha kho Meṇḍakassa gahapatissa bhariyā ca putto ca suṇisā ca dāso ca yena Bhagavā tenupasaṅkamiṁsu, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdiṁsu. Tesaṁ Bhagavā anupubbiṁ kathaṁ kathesi. Seyyathidaṁ, dānakathaṁ -pa- aparappaccayā Satthusāsane Bhagavantaṁ etadavocuṁ "abhikkantaṁ bhante -pa- ete mayaṁ bhante Bhagavantaṁ saraṇaṁ gacchāma dhammañca bhikkhusaṁghañca, upāsake no Bhagavā dhāretu ajjatagge pāṇupete

---

1. Idaṁ padaṁ Sī-Syā-potthakesu natthi.

saraṇaṁ gate”ti. Atha kho Meṇḍako gahapati Buddhappamukhaṁ bhikkhusaṁghaṁ paṇītena khādanīyena bhojanīyena sahatthā santappetvā sampavāretvā Bhagavantaṁ bhuttāviṁ onītapattapāṇiṁ ekamantaṁ nisīdi, ekamantaṁ nisinno kho Meṇḍako gahapati Bhagavantaṁ etadavoca “yāva bhante Bhagavā Bhaddiye viharati, tāva ahaṁ Buddhappamukhassa bhikkhusaṁghassa dhuvabhattenā”ti. Atha kho Bhagavā Meṇḍakaṁ gahapatiṁ dhammiyā kathāya sandassetvā samādapetvā samuttejetvā sampahaṁsetvā uṭṭhāyāsanā pakkāmi.

181. Pañcagorasādi-anujānanā

299. Atha kho Bhagavā Bhaddiye yathābhirantaṁ viharitvā Meṇḍakaṁ gahapatiṁ anāpucchā yena Aṅguttarāpo tena cārikaṁ pakkāmi mahatā bhikkhusaṁghena saddhiṁ aḍḍhatelasehi bhikkhusatehi. Assosi kho Meṇḍako gahapati “Bhagavā kira yena Aṅguttarāpo tena cārikaṁ pakkanto mahatā bhikkhusaṁghena saddhiṁ aḍḍhatelasehi bhikkhusatehī”ti. Atha kho Meṇḍako gahapati dāse ca kammakare ca āṇāpesi “tena hi bhaṇe bahuṁ loṇampi telampi taṇḍulampi khādanīyampi sakaṭesu āropetvā āgacchatha, aḍḍhatelasāni ca gopālakasatāni aḍḍhatelasāni ca dhenusatāni ādāya āgacchantu, yattha Bhagavantaṁ passissāma, tattha taruṇena[1] khīrena bhojessāmā”ti. Atha kho Meṇḍako gahapati Bhagavantaṁ antarāmagge kantāre sambhāvesi. Atha kho Meṇḍako gahapati yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ aṭṭhāsi. Ekamantaṁ ṭhito kho Meṇḍako gahapati Bhagavantaṁ etadavoca “adhivāsetu me bhante Bhagavā svātanāya bhattaṁ saddhiṁ bhikkhusaṁghenā”ti. Adhivāsesi Bhagavā tuṇhībhāvena. Atha kho Meṇḍako gahapati Bhagavato adhivāsanaṁ viditvā Bhagavantaṁ abhivādetvā padakkhiṇaṁ katvā pakkāmi.

Atha kho Meṇḍako gahapati tassā rattiyā accayena paṇītaṁ khādanīyaṁ bhojanīyaṁ paṭiyādāpetvā Bhagavato kālaṁ ārocāpesi “kālo bhante niṭṭhitaṁ bhattan”ti. Atha kho Bhagavā pubbaṇhasamayaṁ nivāsetvā pattacīvaramādāya yena Meṇḍakassa gahapatissa parivesanā

---

1. Dhāruṇhena (Sī, Syā)

tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā paññatte āsane nisīdi saddhiṁ bhikkhusaṁghena. Atha kho Meṇḍako gahapati aḍḍhatelasāni gopālakasatāni āṇāpesi "tenahi bhaṇe ekamekaṁ dhenuṁ gahetvā ekamekassa bhikkhuno upatiṭṭhatha taruṇena khīrena bhojessāmā"ti. Atha kho Meṇḍako gahapati Buddhappamukhaṁ bhikkhusaṁghaṁ paṇītena khādanīyena bhojanīyena sahatthā santappesi sampavāresi, taruṇena ca khīrena. Bhikkhū kukkuccāyantā khīraṁ na paṭiggaṇhanti. Paṭiggaṇhatha bhikkhave paribhuñjathāti. Atha kho Meṇḍako gahapati Buddhappamukhaṁ bhikkhusaṁghaṁ paṇītena khādanīyena bhojanīyena sahatthā santappetvā sampavāretvā taruṇena ca khīrena Bhagavantaṁ bhuttāviṁ onītapattapāṇiṁ ekamantaṁ nisīdi, ekamantaṁ nisinno kho Meṇḍako gahapati Bhagavantaṁ etadavoca "santi bhante maggā kantārā appodakā appabhakkhā, na sukarā apātheyyena gantuṁ, sādhu bhante Bhagavā bhikkhūnaṁ pātheyyaṁ anujānātū"ti. Atha kho Bhagavā Meṇḍakaṁ gahapatiṁ dhammiyā kathāya sandassetvā samādapetvā samuttejetvā sampahaṁsetvā uṭṭhāyāsanā pakkāmi. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "anujānāmi bhikkhave pañca gorase khīraṁ dadhiṁ takkaṁ navanītaṁ sappiṁ. Santi bhikkhave maggā kantārā appodakā appabhakkhā, na sukarā apātheyyena gantuṁ, anujānāmi bhikkhave pātheyyaṁ pariyesituṁ taṇḍulo taṇḍulatthikena muggo muggatthikena, māso māsatthikena, loṇaṁ loṇatthikena, guḷo guḷatthikena, telaṁ telatthikena, sappi sappitthikena. Santi bhikkhave manussā saddhā pasannā, te kappiyakārakānaṁ hatthe hiraññaṁ upanikkhipanti 'iminā ayyassa yaṁ kappiyaṁ taṁ dethā'ti, anujānāmi bhikkhave yaṁ tato kappiyaṁ taṁ sādituṁ, na tvevāhaṁ bhikkhave 'kenaci pariyāyena jātarūparajataṁ sāditabbaṁ pariyesitabban'ti vadāmī"ti.

182. Keṇiyajaṭilavatthu

300. * Atha kho Bhagavā anupubbena cārikaṁ caramāno yena Āpaṇaṁ tadavasari, assosi kho Keṇiyo jaṭilo "samaṇo khalu bho Gotamo Sakyaputto Sakyakulā pabbajito Āpaṇaṁ anuppatto, taṁ kho pana bhavantaṁ Gotamaṁ evaṁ kalyāṇo kittisaddo abbhuggato -pa- sādhu kho pana tathārūpānaṁ arahataṁ dassanaṁ hotī"ti. Atha kho

* Ma 2. 347 piṭṭhādīsu; Khu 1. 363 piṭṭhādīsu ca āgataṁ Selasuttampi passitabbaṁ.

Keṇiyassa jaṭilassa etadahosi “kiṁ nu kho ahaṁ samaṇassa Gotamassa harāpeyyan”ti. Atha kho Keṇiyassa jaṭilassa etadahosi “yepi kho te * brāhmaṇānaṁ pubbakā isayo mantānaṁ kattāro mantānaṁ pavattāro, yesamidaṁ etarahi brāhmaṇā porāṇaṁ mantapadaṁ gītaṁ pavuttaṁ samihitaṁ, tadanugāyanti, tadanubhāsanti, bhāsitamanubhāsanti, vācitamanuvācenti. Seyyathidaṁ, aṭṭhako Vāmako Vāmadevo Vessāmitto Yamataggi[1] Aṅgīraso Bhāradvājo Vāseṭṭho Kassapo Bhagu *, rattūparatā viratā vikālabhojanā, te evarūpāni pānāni sādiyiṁsu. Samaṇopi Gotamo rattūparato virato vikālabhojanā, arahati samaṇopi Gotamo evarūpāni pānāni sādiyitun”ti pahūtaṁ pānaṁ paṭiyādāpetvā kājehi gāhāpetvā yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavatā saddhiṁ sammodi, sammodanīyaṁ kathaṁ sāraṇīyaṁ vītisāretvā ekamantaṁ aṭṭhāsi, ekamantaṁ ṭhito kho Keṇiyo jaṭilo Bhagavantaṁ etadavoca “paṭiggaṇhātu me bhavaṁ Gotamo pānan”ti. Tena hi Keṇiya bhikkhūnaṁ dehīti. Atha kho Keṇiyo jaṭilo bhikkhūnaṁ deti. Bhikkhū kukkuccāyantā na paṭiggaṇhanti. Paṭiggaṇhatha bhikkhave paribhuñjathāti. Atha kho Keṇiyo jaṭilo Buddhappamukhaṁ bhikkhusaṁghaṁ pahūtehi pānehi sahatthā santappetvā sampavāretvā Bhagavantaṁ dhotahatthaṁ onītapattapāṇiṁ ekamantaṁ nisīdi. Ekamantaṁ nisinnaṁ kho Keṇiyaṁ jaṭilaṁ Bhagavā dhammiyā kathāya sandassesi samādapesi samuttejesi sampahaṁsesi. Atha kho Keṇiyo jaṭilo Bhagavatā dhammiyā kathāya sandassito samādapito samuttejito sampahaṁsito Bhagavantaṁ etadavoca “adhivāsetu me bhavaṁ Gotamo svātanāya bhattaṁ saddhiṁ bhikkhusaṁghenā”ti. Mahā kho Keṇiya bhikkhusaṁgho aḍḍhatelasāni bhikkhusatāni, tvañca brāhmaṇesu abhippasannoti. Dutiyampi kho Keṇiyo jaṭilo Bhagavantaṁ etadavoca “kiñcāpi kho bho Gotama mahā bhikkhusaṁgho aḍḍhatelasāni bhikkhusatāni, ahañca brāhmaṇesu abhippasanno, adhivāsetu me bhavaṁ Gotamo svātanāya bhattaṁ saddhiṁ bhikkhusaṁghenā”ti. Mahā kho Keṇiya bhikkhusaṁgho aḍḍhatelasāni bhikkhusatāni, tvañca brāhmaṇesu

---

1. Yamadaggi (Ka)

* * Ayaṁ pāṭho Dī 1. 97, 224, 228; Ma 2. 381; Aṁ 2. 197, 202 piṭṭhesupi āgato.

abhippasannoti. Tatiyampi kho Keṇiyo jaṭilo Bhagavantaṁ etadavoca "kiñcāpi kho bho Gotama mahā bhikkhusaṁgho aḍḍhatelasāni bhikkhusatāni, ahañca brāhmaṇesu abhippasanno, adhivāsetu bhavaṁ Gotamo svātanāya bhattaṁ saddhiṁ bhikkhusaṁghenā"ti. Adhivāsesi Bhagavā tuṇhībhāvena. Atha kho Keṇiyo jaṭilo Bhagavato adhivāsanaṁ viditvā uṭṭhāyāsanā pakkāmi. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "anujānāmi bhikkhave aṭṭha pānāni ambapānaṁ jambupānaṁ cocapānaṁ mocapānaṁ madhūkapānaṁ[1] muddikapānaṁ sālūkapānaṁ phārusakapānaṁ. Anujānāmi bhikkhave sabbaṁ phalarasaṁ ṭhapetvā dhaññaphalarasaṁ, anujānāmi bhikkhave sabbaṁ pattarasaṁ ṭhapetvā ḍākarasaṁ, anujānāmi bhikkhave sabbaṁ puppharasaṁ ṭhapetvā madhūkapuppharasaṁ, anujānāmi bhikkhave ucchurasan"ti.

Atha kho Keṇiyo jaṭilo tassā rattiyā accayena sake assame paṇītaṁ khādanīyaṁ bhojanīyaṁ paṭiyādāpetvā Bhagavato kālaṁ ārocāpesi "kālo bho Gotama niṭṭhitaṁ bhattan"ti. Atha kho Bhagavā pubbaṇhasamayaṁ nivāsetvā pattacīvaramādāya yena Keṇiyassa jaṭilassa assamo tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā paññatte āsane nisīdi saddhiṁ bhikkhusaṁghena. Atha kho Keṇiyo jaṭilo Buddhappamukhaṁ bhikkhusaṁghaṁ paṇītena khādanīyena bhojanīyena sahatthā santappetvā sampavāretvā Bhagavantaṁ bhuttāviṁ onītapattapāṇiṁ ekamantaṁ nisīdi. Ekamantaṁ nisinnaṁ kho Keṇiyaṁ jaṭilaṁ Bhagavā imāhi gāthāhi anumodi—

Aggihuttamukhā yaññā, sāvittī chandaso mukhaṁ.
Rājā mukhaṁ manussānaṁ, nadīnaṁ sāgaro mukhaṁ.

Nakkhattānaṁ mukhaṁ cando, ādicco tapataṁ mukhaṁ.
Puññaṁ ākaṅkhamānānaṁ, saṁgho ve yajataṁ mukhanti.

Atha kho Bhagavā Keṇiyaṁ jaṭilaṁ imāhi gāthāhi anumoditvā uṭṭhāyāsanā pakkāmi.

---

1. Madhupānaṁ (Sī, Syā)

183. Rojamallavatthu

301. Atha kho Bhagavā Āpaṇe yathābhirantaṁ viharitvā yena Kusinārā tena cārikaṁ pakkāmi mahatā bhikkhusaṁghena saddhiṁ aḍḍhatelasehi bhikkhusatehi. Assosuṁ kho Kosinārakā Mallā "Bhagavā kira Kusināraṁ āgacchati mahatā bhikkhusaṁghena saddhiṁ aḍḍhatelasehi bhikkhusatehī"ti. Te saṅgaraṁ[1] akaṁsu "yo Bhagavato paccuggamanaṁ na karissati, pañcasatānissa daṇḍo"ti. Tena kho pana samayena Rojo Mallo āyasmato Ānandassa sahāyo hoti. Atha kho Bhagavā anupubbena cārikaṁ caramāno yena Kusinārā tadavasari. Atha kho Kosinārakā Mallā Bhagavato paccuggamanaṁ akaṁsu. Atha kho Rojo Mallo Bhagavato paccuggamanaṁ karitvā yenāyasmā Ānando tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā āyasmantaṁ Ānandaṁ abhivādetvā ekamantaṁ aṭṭhāsi. Ekamantaṁ ṭhitaṁ kho Rojaṁ Mallaṁ āyasmā Ānando etadavoca "uḷāraṁ kho te idaṁ āvuso Roja, yaṁ tvaṁ Bhagavato paccuggamanaṁ akāsī"ti. Nāhaṁ bhante Ānanda bahukato Buddhe vā dhamme vā saṁghe vā, api ca ñātīhi saṅgaro kato "yo Bhagavato paccuggamanaṁ na karissati, pañcasatānissa daṇḍo"ti, so kho ahaṁ bhante Ānanda ñātīnaṁ daṇḍabhayā evāhaṁ Bhagavato paccuggamanaṁ akāsinti. Atha kho āyasmā Ānando anattamano ahosi "kathaṁ hi nāma Rojo Mallo evaṁ vakkhatī"ti. Atha kho āyasmā Ānando yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi, ekamantaṁ nisinno kho āyasmā Ānando Bhagavantaṁ etadavoca "ayaṁ bhante Rojo Mallo abhiññāto ñātamanusso, mahatthiko kho pana evarūpānaṁ ñātamanussānaṁ imasmiṁ dhammavinaye pasādo, sādhu bhante Bhagavā tathā karotu, yathā Rojo Mallo imasmiṁ dhammavinaye pasīdeyyā"ti. Na kho taṁ Ānanda dukkaraṁ Tathāgatena, yathā Rojo Mallo imasmiṁ dhammavinaye pasīdeyyāti.

Atha kho Bhagavā Rojaṁ Mallaṁ mettena cittena pharitvā uṭṭhāyāsanā vihāraṁ pāvisi. Atha kho Rojo Mallo Bhagavato mettena cittena phuṭṭho seyyathāpi nāma gāviṁ taruṇavaccho, evameva

---

1. Saṅkaraṁ (Ka)

vihārena vihāraṁ pariveṇena pariveṇaṁ upasaṅkamitvā bhikkhū pucchati "kahaṁ nu kho bhante etarahi so Bhagavā viharati Arahaṁ Sammāsambuddho, dassanakāmā hi mayaṁ taṁ Bhagavantaṁ Arahantaṁ Sammāsambuddhan"ti. Esāvuso Roja vihāro saṁvutadvāro, tena appasaddo upasaṅkamitvā ataramāno āḷindaṁ pavisitvā ukkāsitvā aggaḷaṁ ākoṭehi, vivarissati te Bhagavā dvāranti. Atha kho Rojo Mallo yena so vihāro saṁvutadvāro, tena appasaddo upasaṅkamitvā ataramāno āḷindaṁ pavisitvā ukkāsitvā aggaḷaṁ ākoṭesi. Vivari Bhagavā dvāraṁ. Atha kho Rojo Mallo vihāraṁ pavisitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi. Ekamantaṁ nisinnassa kho Rojassa Mallassa Bhagavā anupubbiṁ kathaṁ kathesi. Seyyathidaṁ, dānakathaṁ -pa- aparappaccayo Satthusāsane Bhagavantaṁ etadavoca "sādhu bhante ayyā mamaññeva paṭiggaṇheyyuṁ cīvarapiṇḍapātasenāsanagilānappaccayabhesajjaparikkhāraṁ, no aññesan"ti. Yesaṁ kho Roja sekkhena ñāṇena sekkhena dassanena dhammo diṭṭho seyyathāpi tayā, tesampi evaṁ hoti "aho nūna ayyā amhākaññeva paṭiggaṇheyyuṁ cīvarapiṇḍapātasenāsanagilānappaccayabhesajjaparikkhāraṁ, no aññesan"ti. Tena hi Roja tava ceva paṭiggahissanti aññesañcāti.

302. Tena kho pana samayena Kusinārāyaṁ paṇītānaṁ bhattānaṁ bhattapaṭipāṭi aṭṭhitā hoti. Atha kho Rojassa Mallassa paṭipāṭiṁ alabhantassa etadahosi "yannūnāhaṁ bhattaggaṁ olokeyyaṁ, yaṁ bhattagge nāssa, taṁ paṭiyādeyyan"ti. Atha kho Rojo Mallo bhattaggaṁ olokento dve nāddasa ḍākañca piṭṭhakhādanīyañca. Atha kho Rojo Mallo yenāyasmā Ānando tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā āyasmantaṁ Ānandaṁ etadavoca "idha me bhante Ānanda paṭipāṭiṁ alabhantassa etadahosi 'yannūnāhaṁ bhattaggaṁ olokeyyaṁ, yaṁ bhattagge nāssa, taṁ paṭiyādeyyan'ti, so kho ahaṁ bhante Ānanda bhattaggaṁ olokento dve nāddasaṁ ḍākañca piṭṭhakhādanīyañca, sacāhaṁ bhante Ānanda paṭiyādeyyaṁ ḍākañca piṭṭhakhādanīyañca, paṭiggaṇheyya me Bhagavā"ti. Tena hi Roja Bhagavantaṁ paṭipucchissāmīti. Atha kho āyasmā Ānando Bhagavato etamatthaṁ ārocesi. Tena hānanda paṭiyādetūti. Tena hi Roja paṭiyādehīti. Atha kho Rojo Mallo tassā rattiyā

accayena pahūtaṁ ḍākañca piṭṭhakhādanīyañca paṭiyādāpetvā Bhagavato upanāmesi "paṭiggaṇhātu me bhante Bhagavā ḍākañca piṭṭhakhādanīyañcā"ti. Tena hi Roja bhikkhūnaṁ dehīti. Atha kho Rojo Mallo bhikkhūnaṁ deti. Bhikkhū kukkuccāyantā na paṭiggaṇhanti. "Paṭiggaṇhatha bhikkhave paribhuñjathā"ti. Atha kho Rojo Mallo Buddhappamukhaṁ bhikkhusaṁghaṁ pahūtehi ḍākehi ca piṭṭhakhādanīyehi ca sahatthā santappetvā sampavāretvā Bhagavantaṁ dhotahatthaṁ onītapattapāṇiṁ ekamantaṁ nisīdi. Ekamantaṁ nisinnaṁ kho Rojaṁ Mallaṁ Bhagavā dhammiyā kathāya sandassetvā samādapetvā samuttejetvā sampahaṁsetvā uṭṭhāyāsanā pakkāmi. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "anujānāmi bhikkhave sabbañca ḍākaṁ sabbañca piṭṭhakhādanīyan"ti.

184. Vuḍḍhapabbajitavatthu

303. Atha kho Bhagavā Kusinārāyaṁ yathābhirantaṁ viharitvā yena Ātumā tena cārikaṁ pakkāmi mahatā bhikkhusaṁghena saddhiṁ aḍḍhatelasehi bhikkhusatehi. Tena kho pana samayena aññataro vuḍḍhapabbajito Ātumāyaṁ paṭivasati nahāpitapubbo, tassa dve dārakā honti mañjukā paṭibhāneyyakā dakkhā pariyodātasippā sake ācariyake nahāpitakamme. Assosi kho so vuḍḍhapabbajito "Bhagavā kira Ātumaṁ āgacchati mahatā bhikkhusaṁghena saddhiṁ aḍḍhatelasehi bhikkhusatehī"ti. Atha kho so vuḍḍhapabbajito te dārake etadavoca "Bhagavā kira tātā Ātumaṁ āgacchati mahatā bhikkhusaṁghena saddhiṁ aḍḍhatelasehi bhikkhusatehi, gacchatha tumhe tātā khurabhaṇḍaṁ ādāya nāḷiyāvāpakena anugharakaṁ anugharakaṁ āhiṇḍatha, loṇampi telampi taṇḍulampi khādanīyampi saṁharatha, Bhagavato āgatassa yāgupānaṁ karissāmā"ti. "Evaṁ tātā"ti kho te dārakā tassa vuḍḍhapabbajitassa paṭissuṇitvā khurabhaṇḍaṁ ādāya nāḷiyāvāpakena anugharakaṁ anugharakaṁ āhiṇḍanti loṇampi telampi taṇḍulampi khādanīyampi saṁharantā. Manussā te dārake mañjuke paṭibhāneyyake passitvā yepi na kārāpetukāmā, tepi kārāpenti, kārāpetvāpi bahuṁ denti. Atha kho te dārakā bahuṁ loṇampi telampi taṇḍulampi khādanīyampi saṁhariṁsu.

Atha kho Bhagavā anupubbena cārikaṁ caramāno yena Ātumā tadavasari, tatra sudaṁ Bhagavā Ātumāyaṁ viharati bhusāgāre. Atha kho so vuḍḍhapabbajito tassā rattiyā accayena pahūtaṁ yāguṁ paṭiyādāpetvā Bhagavato upanāmesi "paṭiggaṇhātu me bhante Bhagavā yāgun"ti. Jānantāpi Tathāgatā pucchanti -pa- sāvakānaṁ vā sikkhāpadaṁ paññapessāmāti. Atha kho Bhagavā taṁ vuḍḍhapabbajitaṁ etadavoca "kutāyaṁ bhikkhu yāgū"ti. Atha kho so vuḍḍhapabbajito Bhagavato etamatthaṁ ārocesi. Vigarahi Buddho Bhagavā ananucchavikaṁ moghapurisa ananulomikaṁ appatirūpaṁ assāmaṇakaṁ akappiyaṁ akaraṇīyaṁ, kathaṁ hi nāma tvaṁ moghapurisa pabbajito akappiye samādapessasi[1]. Netaṁ moghapurisa appasannānaṁ vā pasādāya -pa- vigarahitvā dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "na bhikkhave pabbajitena akappiye samādapetabbaṁ, yo samādapeyya, āpatti dukkaṭassa. Na ca bhikkhave nahāpitapubbena khurabhaṇḍaṁ pariharitabbaṁ, yo parihareyya, āpatti dukkaṭassā"ti.

Atha kho Bhagavā Ātumāyaṁ yathābhirantaṁ viharitvā yena Sāvatthi tena cārikaṁ pakkāmi, anupubbena cārikaṁ caramāno yena Sāvatthi tadavasari, tatra sudaṁ Bhagavā Sāvatthiyaṁ viharati Jetavane Anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena Sāvatthiyaṁ bahuṁ phalakhādanīyaṁ uppannaṁ hoti. Atha kho bhikkhūnaṁ etadahosi "kiṁ nu kho Bhagavatā phalakhādanīyaṁ anuññātaṁ, kiṁ ananuññātan"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave sabbaṁ phalakhādanīyanti.

304. Tena kho pana samayena saṁghikāni bījāni puggalikāya bhūmiyā ropiyanti, puggalikāni bījāni saṁghikāya bhūmiyā ropiyanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. saṁghikāni bhikkhave bījāni puggalikāya bhūmiyā ropitāni bhāgaṁ datvā paribhuñjitabbāni. Puggalikāni bījāni saṁghikāya bhūmiyā ropitāni bhāgaṁ datvā paribhuñjitabbānīti.

185. Catumahāpadesakathā

305. Tena kho pana samayena bhikkhūnaṁ kismiñci kismiñci ṭhāne kukkuccaṁ uppajjati "kiṁ nu kho Bhagavatā anuññātaṁ, kiṁ ananuññātan"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Yaṁ bhikkhave mayā "idaṁ na kappatī"ti appaṭikkhittaṁ,

1. Samādapesi (Ka)

tañce akappiyaṁ anulometi, kappiyaṁ paṭibāhati, taṁ vo na kappati. Yaṁ bhikkhave mayā "idaṁ na kappatī"ti appaṭikkhittaṁ. Tañce kappiyaṁ anulometi, akappiyaṁ paṭibāhati, taṁ vo kappati. Yaṁ bhikkhave mayā "idaṁ kappatī"ti ananuññātaṁ, tañce akappiyaṁ anulometi, kappiyaṁ paṭibāhati, taṁ vo na kappati. Yaṁ bhikkhave mayā "idaṁ kappatī"ti ananuññātaṁ, tañce kappiyaṁ anulometi, akappiyaṁ paṭibāhati, taṁ vo kappatī"ti.

Atha kho bhikkhūnaṁ etadahosi "kappati nu kho yāvakālikena yāmakālikaṁ, na nu kho kappati. Kappati nu kho yāvakālikena sattāhakālikaṁ, na nu kho kappati. Kappati nu kho yāvakālikena yāvajīvikaṁ, na nu kho kappati. Kappati nu kho yāmakālikena sattāhakālikaṁ, na nu kho kappati. Kappati nu kho yāmakālikena yāvajīvikaṁ, na nu kho kappati. Kappati nu kho sattāhakālikena yāvajīvikaṁ, na nu kho kappatī"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Yāvakālikena bhikkhave yāmakālikaṁ tadahu paṭiggahitaṁ kāle kappati, vikāle na kappati. Yāvakālikena bhikkhave sattāhakālikaṁ tadahu paṭiggahitaṁ kāle kappati, vikāle na kappati. Yāvakālikena bhikkhave yāvajīvikaṁ tadahu paṭiggahitaṁ kāle kappati, vikāle na kappati. Yāmakālikena bhikkhave sattāhakālikaṁ tadahu paṭiggahitaṁ yāme kappati, yāmātikkante na kappati. Yāmakālikena bhikkhave yāvajīvikaṁ tadahu paṭiggahitaṁ yāme kappati, yāmātikkante na kappati. Sattāhakālikena bhikkhave yāvajīvikaṁ paṭiggahitaṁ sattāhaṁ kappati, sattāhātikkante na kappatī"ti.

Bhesajjakkhandhako chaṭṭho.

186. Tassuddānaṁ

Sāradike vikālepi, vasaṁ mūle piṭṭhehi ca.
Kasāvehi paṇṇaṁ phalaṁ, jatu loṇaṁ chakaṇaṁ ca.

Cuṇṇaṁ cālini maṁsañca, añjanaṁ upapisanī[1].
Añjanī uccāpārutā, salākā salākaṭhāniṁ[2].

1. Upapiṁsanī (Sī), upapiṁsanaṁ (Syā)
2. Salākodhanī (Sī, Syā)

Thavikaṁsabaddhakaṁ suttaṁ, muddhanitelanatthu ca.
Natthukaraṇī dhūmañca, nettañcāpidhanatthavi.

Telapākesu majjañca, atikkhittaṁ abbhañjanaṁ.
Tumbaṁ sedaṁ sambhārañca, mahā bhaṅgodakaṁ tathā.

Dakakoṭṭhaṁ lohitañca, visāṇaṁ pādabbhañjanaṁ.
Pajjaṁ satthaṁ kasāvañca, tilakakkaṁ kabaḷikaṁ.

Coḷaṁ sāsapakuṭṭañca, dhūma sakkharikāya ca.
Vaṇatelaṁ vikāsikaṁ, vikaṭañca paṭiggahaṁ.

Gūthaṁ karonto loḷiñca, khāraṁ muttaharītakaṁ.
Gandhā virecanañceva, acchākaṭaṁ kaṭākaṭaṁ.

Paṭicchādani pabbhārā, ārāma sattāhena ca.
Guḷaṁ muggaṁ sovīrañca, sāmaṁpākā punāpace.

Punānuññāsi dubbhikkhe, phalañca tilakhādanī.
Purebhattaṁ kāyaḍāho, nibbattañca bhagandalaṁ.

Vatthikammañca suppiñca, manussamaṁsameva ca.
Hatthi-assā sunakho ca, ahi sīhañca dīpikaṁ[1].

Acchataracchamaṁsañca, paṭipāṭi ca yāgu ca.
Taruṇaṁ aññatra guḷaṁ, Sunidhāvasathāgāraṁ.

Gaṅgā Koṭisaccakathā, Ambapālī ca Licchavī.
Uddissa kataṁ subhikkhaṁ, punadeva paṭikkhipi.

Megho Yaso Meṇḍako ca, gorasaṁ pātheyyakena ca.
Keṇi ambo jambu coca, mocamadhumuddikasālukaṁ.

Phārusakā ḍākapiṭṭhaṁ, Ātumāyaṁ nahāpito.
Sāvatthiyaṁ phalaṁ bījaṁ, kismiṁ ṭhāne ca kāliketi.

Imamhi khandhake vatthū ekasataṁ chavatthu.

Bhesajjakkhandhako niṭṭhito.

---

1. Hatthi-assasunakhāhi, sīhabyagghañca dīpikaṁ (Sī)

7. Kathinakkhandhaka

187. Kathinānujānanā

306. Tena samayena Buddho Bhagavā Sāvatthiyaṁ viharati Jetavane Anāthapiṇḍikassa ārāme. Tena kho pana samayena tiṁsamattā pāveyyakā[1] bhikkhū sabbe āraññikā sabbe piṇḍapātikā sabbe paṁsukūlikā sabbe tecīvarikā Sāvatthiṁ āgacchantā Bhagavantaṁ dassanāya upakaṭṭhāya vassūpanāyikāya nāsakkhiṁsu Sāvatthiyaṁ vassūpanāyikaṁ sambhāvetuṁ, antarāmagge Sākete vassaṁ upagacchiṁsu, te ukkaṇṭhitarūpā vassaṁ vasiṁsu "āsanneva no Bhagavā viharati ito chasu yojanesu, na ca mayaṁ labhāma Bhagavantaṁ dassanāyā"ti. Atha kho te bhikkhū vassaṁvuṭṭhā temāsaccayena katāya pavāraṇāya deve vassante udakasaṅgahe udakacikkhalle okapuṇṇehi cīvarehi kilantarūpā yena Sāvatthi Jetavanaṁ Anāthapiṇḍikassa ārāmo, yena Bhagavā tenupasaṅkamiṁsu, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdiṁsu. Āciṇṇaṁ kho panetaṁ Buddhānaṁ Bhagavantānaṁ āgantukehi bhikkhūhi saddhiṁ paṭisammodituṁ. Atha kho Bhagavā te bhikkhū etadavoca "kacci bhikkhave khamanīyaṁ, kacci yāpanīyaṁ, kacci samaggā sammodamānā avivadamānā phāsukaṁ vassaṁ vasittha, na ca piṇḍakena kilamitthā"ti. Khamanīyaṁ Bhagavā, yāpanīyaṁ Bhagavā, samaggā ca mayaṁ bhante sammodamānā avivadamānā vassaṁ vasimhā, na ca piṇḍakena kilamimhā, idha mayaṁ bhante tiṁsamattā pāveyyakā bhikkhū Sāvatthiṁ āgacchantā Bhagavantaṁ dassanāya upakaṭṭhāya vassūpanāyikāya nāsakkhimhā Sāvatthiyaṁ vassūpanāyikaṁ sambhāvetuṁ, antarāmagge Sākete vassaṁ upagacchimhā, te mayaṁ bhante ukkaṇṭhitarūpā vassaṁ vasimhā "āsanneva no Bhagavā viharati ito chasu yojanesu, na ca mayaṁ labhāma Bhagavantaṁ dassanāyā"ti. Atha kho mayaṁ bhante vassaṁvuṭṭhā temāsaccayena katāya pavāraṇāya deve vassante udakasaṅgahe udakacikkhalle okapuṇṇehi cīvarehi kilantarūpā addhānaṁ āgatāti. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi—anujānāmi bhikkhave vassaṁvuṭṭhānaṁ

---

1. Pāṭheyyakā (Sī, Syā)

bhikkhūnaṁ kathinaṁ[1] attharituṁ, atthatakathinānaṁ vo bhikkhave pañca kappissanti, anāmantacāro asamādānacāro gaṇabhojanaṁ yāvadatthacīvaraṁ yo ca tattha cīvaruppādo so nesaṁ bhavissatīti, atthatakathinānaṁ vo bhikkhave imāni pañca kappissanti. Evañca pana bhikkhave kathinaṁ attharitabbaṁ, byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo—

307. "Suṇātu me bhante saṁgho, idaṁ saṁghassa kathinadussaṁ uppannaṁ, yadi saṁghassa pattakallaṁ, saṁgho imaṁ kathinadussaṁ itthannāmassa bhikkhuno dadeyya kathinaṁ attarituṁ, esā ñatti.

Suṇātu me bhante saṁgho, idaṁ saṁghassa kathinadussaṁ uppannaṁ, saṁgho imaṁ kathinadussaṁ itthannāmassa bhikkhuno deti kathinaṁ attharituṁ, yassāyasmato khamati imassa kathinadussassa itthannāmassa bhikkhuno dānaṁ kathinaṁ attharituṁ, so tuṇhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya.

Dinnaṁ idaṁ saṁghena kathinadussaṁ itthannāmassa bhikkhuno kathinaṁ attharituṁ, khamati saṁghassa tasmā tuṇhī, evametaṁ dhārayāmī"ti.

308. Evaṁ kho bhikkhave atthataṁ hoti kathinaṁ, evaṁ anatthataṁ. Kathañca pana bhikkhave anatthataṁ hoti kathinaṁ, na ullikhitamattena atthataṁ hoti kathinaṁ, na dhovanamattena atthataṁ hoti kathinaṁ, na cīvaravicāraṇamattena atthataṁ hoti kathinaṁ, na chedanamattena atthataṁ hoti kathinaṁ, na bandhanamattena atthataṁ hoti kathinaṁ, na ovaṭṭiyakaraṇamattena atthataṁ hoti kathinaṁ, na kaṇḍusakaraṇamattena[2] atthataṁ hoti kathinaṁ, na daḷhīkammakaraṇamattena atthataṁ hoti kathinaṁ, na anuvātakaraṇamattena atthataṁ hoti kathinaṁ, na paribhaṇḍakaraṇamattena atthataṁ hoti kathinaṁ, na ovaddheyyakaraṇamattena[3] atthataṁ hoti kathinaṁ, na kambalamaddanamattena atthataṁ hoti kathinaṁ, na nimittakatena atthataṁ hoti kathinaṁ, na parikathākatena atthataṁ hoti kathinaṁ, na kukkukatena atthataṁ hoti kathinaṁ, na sannidhikatena atthataṁ hoti kathinaṁ, na nissaggiyena atthataṁ hoti kathinaṁ, na akappakatena

1. Kaṭhinaṁ (Sī, Syā)
2. Na gaṇḍusakaraṇamattena (Ka)
3. Na ovaṭṭeyyakaraṇamattena (Sī, Syā), na ovadeyyakaraṇamattena (Ka)

atthataṁ hoti kathinaṁ, na aññatra saṅghāṭiyā atthataṁ hoti kathinaṁ, na aññatra uttarāsaṅgena atthataṁ hoti kathinaṁ, na aññatra antaravāsakena atthataṁ hoti kathinaṁ, na aññatra pañcakena vā atirekapañcakena vā tadaheva sañchinnena samaṇḍalīkatena atthataṁ hoti kathinaṁ, na aññatra puggalassa atthārā atthataṁ hoti kathinaṁ, sammā ce atthataṁ hoti kathinaṁ, tañce nissīmaṭṭho anumodati, evampi anatthataṁ hoti kathinaṁ. Evaṁ kho bhikkhave anatthataṁ hoti kathinaṁ.

309. Kathañca bhikkhave atthataṁ hoti kathinaṁ, ahatena atthataṁ hoti kathinaṁ, ahatakappena atthataṁ hoti kathinaṁ, pilotikāya atthataṁ hoti kathinaṁ, paṁsukūlena atthataṁ hoti kathinaṁ, pāpaṇikena atthataṁ hoti kathinaṁ, animittakatena atthataṁ hoti kathinaṁ, aparikathākatena atthataṁ hoti kathinaṁ, akukkukatena atthataṁ hoti kathinaṁ, asannidhikatena atthataṁ hoti kathinaṁ, anissaggiyena atthataṁ hoti kathinaṁ, kappakatena atthataṁ hoti kathinaṁ, saṅghāṭiyā atthataṁ hoti kathinaṁ, uttarāsaṅgena atthataṁ hoti kathinaṁ, antaravāsakena atthataṁ hoti kathinaṁ, pañcakena vā atirekapañcakena vā tadaheva sañchinnena samaṇḍalīkatena atthataṁ hoti kathinaṁ, puggalassa atthārā atthataṁ hoti kathinaṁ, sammā ce atthataṁ hoti kathinaṁ, tañce sīmaṭṭho anumodati, evampi atthataṁ hoti kathinaṁ. Evaṁ kho bhikkhave atthataṁ hoti kathinaṁ.

310. Kathañca bhikkhave ubbhataṁ hoti kathinaṁ, aṭṭhimā bhikkhave mātikā kathinassa ubbhārāya, pakkamanantikā niṭṭhānantikā sanniṭṭhānantikā nāsanantikā savanantikā āsāvacchedikā sīmātikkantikā sahubbhārāti[1].

---

188. Ādāyasattaka

311. Bhikkhu atthatakathino katacīvaraṁ ādāya pakkamati "na paccessan"ti, tassa bhikkhuno pakkamanantiko kathinuddhāro. (1)

---

1. Sa-ubbhārāti (Ka)

Bhikkhu atthatakathino cīvaraṁ ādāya pakkamati, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti “idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan”ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa bhikkhuno niṭṭhānantiko kathinuddhāro. (2)

Bhikkhu atthatakathino cīvaraṁ ādāya pakkamati, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti “nevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan”ti, tassa bhikkhuno sanniṭṭhānantiko kathinuddhāro. (3)

Bhikkhu atthatakathino cīvaraṁ ādāya pakkamati, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti “idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan”ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa taṁ cīvaraṁ kayiramānaṁ nassati, tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro. (4)

Bhikkhu atthatakathino cīvaraṁ ādāya pakkamati “paccessan”ti, so bahisīmagato taṁ cīvaraṁ kāreti, so katacīvaro suṇāti “ubbhataṁ kira tasmiṁ āvāse kathinan”ti, tassa bhikkhuno savanantiko kathinuddhāro. (5)

Bhikkhu atthatakathino cīvaraṁ ādāya pakkamati “paccessan”ti, so bahisīmagato taṁ cīvaraṁ kāreti, so katacīvaro “paccessaṁ paccessan”ti bahiddhā kathinuddhāraṁ vītināmeti, tassa bhikkhuno sīmātikkantiko kathinuddhāro. (6)

Bhikkhu atthatakathino cīvaraṁ ādāya pakkamati “paccessan”ti, so bahisīmagato taṁ cīvaraṁ kāreti, so katacīvaro “paccessaṁ paccessan”ti sambhuṇāti kathinuddhāraṁ, tassa bhikkhuno saha bhikkhūhi kathinuddhāro. (7)

Ādāyasattakaṁ niṭṭhitaṁ.

---

189. Samādāyasattaka

312. Bhikkhu atthatakathino katacīvaraṁ samādāya pakkamati “na paccessan”ti, tassa bhikkhuno pakkamanantiko kathinuddhāro. (1)

Bhikkhu atthatakathino cīvaraṁ samādāya pakkamati, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti "idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan"ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa bhikkhuno niṭṭhānantiko kathinuddhāro. (2)

Bhikkhu attatakathino cīvaraṁ samādāya pakkamati, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti "nevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan"ti, tassa bhikkhuno sanniṭṭhānantiko kathinuddhāro. (3)

Bhikkhu atthatakathino cīvaraṁ samādāya pakkamati, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti "idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan"ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa taṁ cīvaraṁ kayiramānaṁ nassati, tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro. (4)

Bhikkhu atthatakathino cīvaraṁ samādāya pakkamati "paccessan"ti, so bahisīmagato taṁ cīvaraṁ kāreti, so katacīvaro suṇāti "ubbhataṁ kira tasmiṁ āvāse kathinan"ti, tassa bhikkhuno savanantiko kathinuddhāro. (5)

Bhikkhu atthatakathino cīvaraṁ samādāya pakkamati "paccessan"ti, so bahisīmagato taṁ cīvaraṁ kāreti, so katacīvaro "paccessaṁ paccessan"ti bahiddhā kathinuddhāraṁ vītināmeti, tassa bhikkhuno sīmātikkantiko kathinuddhāro. (6)

Bhikkhu atthatakathino cīvaraṁ samādāya pakkamati "paccessan"ti, so bahisīmagato taṁ cīvaraṁ kāreti, so katacīvaro "paccessaṁ paccessan"ti sambhuṇāti kathinuddhāraṁ, tassa bhikkhuno saha bhikkhūhi kathinuddhāro. (7)

Samādāyasattakaṁ niṭṭhitaṁ[1].

190. Ādāyachakka

313. Bhikkhu atthatakathino vippakatacīvaraṁ ādāya pakkamati, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti "idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan"ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa bhikkhuno niṭṭhānantiko kathinuddhāro. (1)

1. ...dutiyaṁ niṭṭhitaṁ (Ka)

Bhikkhu atthatakathino vippakatacīvaraṁ ādāya pakkamati, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti “nevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan”ti, tassa bhikkhuno sanniṭṭhānantiko kathinuddhāro. (2)

Bhikkhu atthatakathino vippakatacīvaraṁ ādāya pakkamati, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti “idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan”ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa taṁ cīvaraṁ kayiramānaṁ nassati, tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro. (3)

Bhikkhu atthatakathino vippakatacīvaraṁ ādāya pakkamati “paccessan”ti, so bahisīmagato taṁ cīvaraṁ kāreti, so katacīvaro suṇāti “ubbhataṁ kira tasmiṁ āvāse kathinan”ti, tassa bhikkhuno savanantiko kathinuddhāro. (4)

Bhikkhu atthatakathino vippakatacīvaraṁ ādāya pakkamati “paccessan”ti, so bahisīmagato taṁ cīvaraṁ kāreti, so katacīvaro “paccessaṁ paccessan”ti bahiddhā kathinuddhāraṁ vītināmeti, tassa bhikkhuno sīmātikkantiko kathinuddhāro. (5)

Bhikkhu atthatakathino vippakatacīvaraṁ ādāya pakkamati “paccessan”ti, so bahisīmagato taṁ cīvaraṁ kāreti, so katacīvaro “paccessaṁ paccessan”ti sambhuṇāti kathinuddhāraṁ, tassa bhikkhuno saha bhikkhūhi kathinuddhāro. (6)

Ādāyachakkaṁ niṭṭhitaṁ.

---

191. Samādāyachakka

314. Bhikkhu atthatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti “idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan”ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa bhikkhuno niṭṭhānantiko kathinuddhāro. (1)

Bhikkhu atthatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti “nevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan”ti, tassa bhikkhuno sanniṭṭhānantiko kathinuddhāro. (2)

Bhikkhu atthatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti "idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan"ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa taṁ cīvaraṁ kayiramānaṁ nassati, tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro. (3)

Bhikkhu atthatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati "paccessan"ti, so bahisīmagato taṁ cīvaraṁ kāreti, so katacīvaro suṇāti "ubbhataṁ kira tasmiṁ āvāse kathinan"ti, tassa bhikkhuno savanantiko kathinuddhāro. (4)

Bhikkhu atthatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati "paccessan"ti, so bahisīmagato taṁ cīvaraṁ kāreti, so katacīvaro "paccessaṁ paccessan"ti bahiddhā kathinuddhāraṁ vītināmeti, tassa bhikkhuno sīmātikkantiko kathinuddhāro. (5)

Bhikkhu atthatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati "paccessan"ti, so bahisīmagato taṁ cīvaraṁ kāreti, so katacīvaro "paccessaṁ paccessan"ti sambhuṇāti kathinuddhāraṁ, tassa bhikkhuno saha bhikkhūhi kathinuddhāro. (6)

Samādāyachakkaṁ.

---

192. Ādāyapannarasaka

315. Bhikkhu atthatakathino cīvaraṁ ādāya pakkamati, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti "idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan"ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa bhikkhuno niṭṭhānantiko kathinuddhāro. (1)

Bhikkhu atthatakathino cīvaraṁ ādāya pakkamati, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti "nevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan"ti, tassa bhikkhuno sanniṭṭhānantiko kathinuddhāro. (2)

Bhikkhu atthatakathino cīvaraṁ ādāya pakkamati, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti "idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan"ti, so

taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa taṁ cīvaraṁ kayiramānaṁ nassati, tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro. (3)

Tikaṁ.

Bhikkhu atthatakathino cīvaraṁ ādāya pakkamati "na paccessan"ti, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti "idhevimaṁ cīvaraṁ kāressan"ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa bhikkhuno niṭṭhānantiko kathinuddhāro. (4)

Bhikkhu atthatakathino cīvaraṁ ādāya pakkamati "na paccessan"ti, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti "nevimaṁ cīvaraṁ kāressan"ti, tassa bhikkhuno sanniṭṭhānantiko kathinuddhāro. (5)

Bhikkhu atthatakathino cīvaraṁ ādāya pakkamati "na paccessan"ti, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti "idhevimaṁ cīvaraṁ kāressan"ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa taṁ cīvaraṁ kayiramānaṁ nassati, tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro. (6)

Tikaṁ.

Bhikkhu atthatakathino cīvaraṁ ādāya pakkamati anadhiṭṭhitena, nevassa hoti "paccessan"ti, na panassa hoti "na paccessan"ti, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti "idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan"ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa bhikkhuno niṭṭhānantiko kathinuddhāro. (7)

Bhikkhu atthatakathino cīvaraṁ ādāya pakkamati anadhiṭṭhitena, nevassa hoti "paccessan"ti, na panassa hoti "na paccessan"ti, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti "nevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan"ti, tassa bhikkhuno sanniṭṭhānantiko kathinuddhāro. (8)

Bhikkhu atthatakathino cīvaraṁ ādāya pakkamati anadhiṭṭhitena, nevassa hoti "paccessan"ti, na panassa hoti "na paccessan"ti, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti "idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan"ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa taṁ cīvaraṁ kayiramānaṁ nassati, tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro. (9)

Tikaṁ.

Bhikkhu atthatakathino cīvaraṁ ādāya pakkamati "paccessan"ti, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti "idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan"ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa bhikkhuno niṭṭhānantiko kathinuddhāro. (10)

Bhikkhu atthatakathino cīvaraṁ ādāya pakkamati "paccessan"ti, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti "nevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan"ti, tassa bhikkhuno sanniṭṭhānantiko kathinuddhāro. (11)

Bhikkhu atthatakathino cīvaraṁ ādāya pakkamati "paccessan"ti, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti "idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan"ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa taṁ cīvaraṁ kayiramānaṁ nassati, tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro. (12)

Bhikkhu atthatakathino cīvaraṁ ādāya pakkamati "paccessan"ti, so bahisīmagato taṁ cīvaraṁ kāreti, so katacīvaro suṇāti "ubbhataṁ kira tasmiṁ āvāse kathinan"ti, tassa bhikkhuno savanantiko kathinuddhāro. (13)

Bhikkhu atthatakathino cīvaraṁ ādāya pakkamati "paccessan"ti, so bahisīmagato taṁ cīvaraṁ kāreti, so katacīvaro "paccessaṁ paccessan"ti bahiddhā kathinuddhāraṁ vītināmeti, tassa bhikkhuno sīmātikkantiko kathinuddhāro. (14)

Bhikkhu atthatakathino cīvaraṁ ādāya pakkamati "paccessan"ti, so bahisīmagato taṁ cīvaraṁ kāreti, so katacīvaro "paccessaṁ paccessan"ti sambhuṇāti kathinuddhāraṁ, tassa bhikkhuno saha bhikkhūhi kathinuddhāro. (15)

Chakkaṁ.

Ādāyapannarasakaṁ.

193. Samādāyapannarasakādi

316. Bhikkhu atthatakathino cīvaraṁ samādāya pakkamati -pa-.
(Ādāyavārasadisaṁ evaṁ vitthāretabbaṁ.)

Bhikkhu atthatakathino vippakatacīvaraṁ ādāya pakkamati, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti "idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan"ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa bhikkhuno niṭṭhānantiko kathinuddhāro -pa-.
(Samādāyavārasadisaṁ evaṁ vitthāretabbaṁ)

---

194. Vippakatasamādāyapannarasaka

317. Bhikkhu atthatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti "idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan"ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa bhikkhuno niṭṭhānantiko kathinuddhāro. (1)

Bhikkhu atthatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti "nevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan"ti, tassa bhikkhuno sanniṭṭhānantiko kathinuddhāro. (2)

Bhikkhu atthatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti "idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan"ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa taṁ cīvaraṁ kayiramānaṁ nassati, tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro. (3)

Tikaṁ.

Bhikkhu atthatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati "na paccessan"ti, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti "idhevimaṁ cīvaraṁ kāressan"ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa bhikkhuno niṭṭhānantiko kathinuddhāro. (4)

Bhikkhu atthatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati "na paccessan"ti, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti "nevimaṁ cīvaraṁ kāressan"ti, tassa bhikkhuno sanniṭṭhānantiko kathinuddhāro. (5)

Bhikkhu atthatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati "na paccessan"ti, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti "idhevimaṁ cīvaraṁ kāressan"ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa taṁ cīvaraṁ kayiramānaṁ nassati, tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro. (6)

Tikaṁ.

Bhikkhu atthatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati anadhiṭṭhitena, nevassa hoti "paccessan"ti, na panassa hoti "na paccessan"ti, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti "idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan"ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa bhikkhuno niṭṭhānantiko kathinuddhāro. (7)

Bhikkhu atthatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati anadhiṭṭhitena, nevassa hoti "paccessan"ti, na panassa hoti "na paccessan"ti, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti "nevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan"ti, tassa bhikkhuno sanniṭṭhānantiko kathinuddhāro. (8)

Bhikkhu atthatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati anadhiṭṭhitena, nevassa hoti "paccessan"ti, na panassa hoti "na paccessan"ti, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti "idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan"ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa taṁ cīvaraṁ kayiramānaṁ nassati, tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro. (9)

Tikaṁ.

Bhikkhu atthatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati "paccessan"ti, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti "idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan"ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa bhikkhuno niṭṭhānantiko kathinuddhāro. (10)

Bhikkhu atthatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati "paccessan"ti, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti "nevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan"ti, tassa bhikkhuno sanniṭṭhānantiko kathinuddhāro. (11)

Bhikkhu atthatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati "paccessan"ti, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti "idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na

paccessan”ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa taṁ cīvaraṁ kayiramānaṁ nassati, tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro. (12)

Bhikkhu atthatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati “paccessan”ti, so bahisīmagato taṁ cīvaraṁ kāreti, so katacīvaro suṇāti “ubbhataṁ kira tasmiṁ āvāse kathinan”ti, tassa bhikkhuno savanantiko kathinuddhāro. (13)

Bhikkhu atthatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati “paccessan”ti, so bahisīmagato taṁ cīvaraṁ kāreti, so katacīvaro “paccessaṁ paccessan”ti bahiddhā kathinuddhāraṁ vītināmeti, tassa bhikkhuno sīmātikkantiko kathinuddhāro. (14)

Bhikkhu atthatakathino vippakatacīvaraṁ samādāya pakkamati “paccessan”ti, so bahisīmagato taṁ cīvaraṁ kāreti, so katacīvaro “paccessaṁ paccessan”ti sambhuṇāti kathinuddhāraṁ, tassa bhikkhuno saha bhikkhūhi kathinuddhāro. (15)

Chakkaṁ.

Samādāyapannarasakaṁ.

Ādāyabhāṇavāro.

---

195. Anāsādoḷasaka

318. Bhikkhu atthatakathino cīvarāsāya pakkamati, so bahisīmagato taṁ cīvarāsaṁ payirupāsati, anāsāya labhati, āsāya na labhati, tassa evaṁ hoti “idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan”ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa bhikkhuno niṭṭhānantiko kathinuddhāro. (1)

Bhikkhu atthatakathino cīvarāsāya pakkamati, so bahisīmagato taṁ cīvarāsaṁ payirupāsati, anāsāya labhati, āsāya na labhati, tassa evaṁ hoti “nevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan”ti, tassa bhikkhuno sanniṭṭhānantiko kathinuddhāro. (2)

Bhikkhu atthatakathino cīvarāsāya pakkamati, so bahisīmagato taṁ cīvarāsaṁ payirupāsati, anāsāya labhati, āsāya na labhati, tassa evaṁ hoti "idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan"ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa taṁ cīvaraṁ kayiramānaṁ nassati, tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro. (3)

Bhikkhu atthatakathino cīvarāsāya pakkamati, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti "idhevimaṁ cīvarāsaṁ payirupāsissaṁ, na paccessan"ti, so taṁ cīvarāsaṁ payirupāsati, tassa sā cīvarāsā upacchijjati, tassa bhikkhuno āsāvacchediko kathinuddhāro. (4)

Bhikkhu atthatakathino cīvarāsāya pakkamati "na paccessan"ti, so bahisīmagato taṁ cīvarāsaṁ payirupāsati, anāsāya labhati, āsāya na labhati, tassa evaṁ hoti "idhevimaṁ cīvaraṁ kāressan"ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa bhikkhuno niṭṭhānantiko kathinuddhāro. (5)

Bhikkhu atthatakathino cīvarāsāya pakkamati "na paccessan"ti, so bahisīmagato taṁ cīvarāsaṁ payirupāsati, anāsāya labhati, āsāya na labhati, tassa evaṁ hoti "nevimaṁ cīvaraṁ kāressan"ti, tassa bhikkhuno sanniṭṭhānantiko kathinuddhāro. (6)

Bhikkhu atthatakathino cīvarāsāya pakkamati "na paccessan"ti, so bahisīmagato taṁ cīvarāsaṁ payirupāsati, anāsāya labhati, āsāya na labhati, tassa evaṁ hoti "idhevimaṁ cīvaraṁ kāressan"ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa taṁ cīvaraṁ kayiramānaṁ nassati, tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro. (7)

Bhikkhu atthatakathino cīvarāsāya pakkamati "na paccessan"ti, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti "idhevimaṁ cīvarāsaṁ payirupāsissan"ti, so taṁ cīvarāsaṁ payirupāsati, tassa sā cīvarāsā upacchijjati, tassa bhikkhuno āsāvacchediko kathinuddhāro. (8)

Bhikkhu atthatakathino cīvarāsāya pakkamati anadhiṭṭhitena, nevassa hoti "paccessan"ti, na panassa hoti "na paccessan"ti, so bahisīmagato taṁ cīvarāsaṁ payirupāsati, anāsāya labhati, āsāya

na labhati, tassa evaṁ hoti "idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan"ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa bhikkhuno niṭṭhānantiko kathinuddhāro. (9)

Bhikkhu atthatakathino cīvarāsāya pakkamati anadhiṭṭhitena, nevassa hoti "paccessan"ti, na panassa hoti "na paccessan"ti, so bahisīmagato taṁ cīvarāsaṁ payirupāsati, anāsāya labhati, āsāya na labhati, tassa evaṁ hoti "nevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan"ti, tassa bhikkhuno sanniṭṭhānantiko kathinuddhāro. (10)

Bhikkhu atthatakathino cīvarāsāya pakkamati anadhiṭṭhitena, nevassa hoti "paccessan"ti, na panassa hoti "na paccessan"ti, so bahisīmagato taṁ cīvarāsaṁ payirupāsati, anāsāya labhati, āsāya na labhati, tassa evaṁ hoti "idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan"ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa taṁ cīvaraṁ kayiramānaṁ nassati, tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro. (11)

Bhikkhu atthatakathino cīvarāsāya pakkamati anadhiṭṭhitena, nevassa hoti "paccessan"ti, na panassa hoti "na paccessan"ti, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti "idhevimaṁ cīvarāsaṁ payirupāsissaṁ, na paccessan"ti, so taṁ cīvarāsaṁ payirupāsati, tassa sā cīvarāsā upacchijjati, tassa bhikkhuno āsāvacchediko kathinuddhāro. (12)

Anāsādoḷasakaṁ[1] niṭṭhitaṁ.

---

196. Āsādoḷasaka

319. Bhikkhu atthatakathino cīvarāsāya pakkamati "paccessan"ti, so bahisīmagato taṁ cīvarāsaṁ payirupāsati, āsāya labhati, anāsāya na labhati, tassa evaṁ hoti "idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan"ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa bhikkhuno niṭṭhānantiko kathinuddhāro. (1)

---

1. Anāsādvādasakaṁ (Sī)

Bhikkhu atthatakathino cīvarāsāya pakkamati "paccessan"ti, so bahisīmagato taṁ cīvarāsaṁ payirupāsati, āsāya labhati, anāsāya na labhati, tassa evaṁ hoti "nevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan"ti, tassa bhikkhuno sanniṭṭhānantiko kathinuddhāro. (2)

Bhikkhu atthatakathino cīvarāsāya pakkamati "paccessan"ti, so bahisīmagato taṁ cīvarāsaṁ payirupāsati, āsāya labhati, anāsāya na labhati, tassa evaṁ hoti "idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan"ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa taṁ cīvaraṁ kayiramānaṁ nassati, tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro. (3)

Bhikkhu atthatakathino cīvarāsāya pakkamati "paccessan"ti, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti "idhevimaṁ cīvarāsaṁ payirupāsissaṁ, na paccessan"ti, so taṁ cīvarāsaṁ payirupāsati, tassa sā cīvarāsā upacchijjati, tassa bhikkhuno āsāvacchediko kathinuddhāro. (4)

Bhikkhu atthatakathino cīvarāsāya pakkamati "paccessan"ti, so bahisīmagato suṇāti "ubbhataṁ kira tasmiṁ āvāse kathinan"ti, tassa evaṁ hoti "yato tasmiṁ āvāse ubbhataṁ kathinaṁ, idhevimaṁ cīvarāsaṁ payirupāsissan"ti, so taṁ cīvarāsaṁ payirupāsati, āsāya labhati, anāsāya na labhati, tassa evaṁ hoti "idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan"ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa bhikkhuno niṭṭhānantiko kathinuddhāro. (5)

Bhikkhu atthatakathino cīvarāsāya pakkamati "paccessan"ti, so bahisīmagato suṇāti "ubbhataṁ kira tasmiṁ āvāse kathinan"ti, tassa evaṁ hoti "yato tasmiṁ āvāse ubbhataṁ kathinaṁ, idhevimaṁ cīvarāsaṁ payirupāsissan"ti, so taṁ cīvarāsaṁ payirupāsati, āsāya labhati, anāsāya na labhati, tassa evaṁ hoti "nevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan"ti, tassa bhikkhuno sanniṭṭhānantiko kathinuddhāro. (6)

Bhikkhu atthatakathino cīvarāsāya pakkamati "paccessan"ti, so bahisīmagato suṇāti "ubbhataṁ kira tasmiṁ āvāse kathinan"ti, tassa evaṁ hoti "yato tasmiṁ āvāse ubbhataṁ kathinaṁ, idhevimaṁ

cīvarāsaṁ payirupāsissan”ti, so taṁ cīvarāsaṁ payirupāsati, āsāya labhati, anāsāya na labhati, tassa evaṁ hoti “idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan”ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa taṁ cīvaraṁ kayiramānaṁ nassati, tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro. (7) Bhikkhu atthatakathino cīvarāsāya pakkamati “paccessan”ti, so bahisīmagato suṇāti “ubbhataṁ kira tasmiṁ āvāse kathinan”ti, tassa evaṁ hoti “yato tasmiṁ āvāse ubbhataṁ kathinaṁ, idhevimaṁ cīvarāsaṁ payirupāsissaṁ, na paccessan”ti, so taṁ cīvarāsaṁ payirupāsati, tassa sā cīvarāsā upacchijjati, tassa bhikkhuno āsāvacchediko kathinuddhāro. (8)

Bhikkhu atthatakathino cīvarāsāya pakkamati “paccessan”ti, so bahisīmagato taṁ cīvarāsaṁ payirupāsati, āsāya labhati, anāsāya na labhati, so taṁ cīvaraṁ kāreti, so katacīvaro suṇāti “ubbhataṁ kira tasmiṁ āvāse kathinan”ti, tassa bhikkhuno savanantiko kathinuddhāro. (9)

Bhikkhu atthatakathino cīvarāsāya pakkamati “paccessan”ti, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti “idhevimaṁ cīvarāsaṁ payirupāsissaṁ, na paccessan”ti, so taṁ cīvarāsaṁ payirupāsati, tassa sā cīvarāsā upacchijjati, tassa bhikkhuno āsāvacchediko kathinuddhāro. (10)

Bhikkhu atthatakathino cīvarāsāya pakkamati “paccessan”ti, so bahisīmagato taṁ cīvarāsaṁ payirupāsati, āsāya labhati, anāsāya na labhati, so taṁ cīvaraṁ kāreti, so katacīvaro “paccessaṁ paccessan”ti bahiddhā kathinuddhāraṁ vītināmeti, tassa bhikkhuno sīmātikkantiko kathinuddhāro. (11)

Bhikkhu atthatakathino cīvarāsāya pakkamati “paccessan”ti, so bahisīmagato taṁ cīvarāsaṁ payirupāsati, āsāya labhati, anāsāya na labhati, so taṁ cīvaraṁ kāreti, so katacīvaro “paccessaṁ paccessan”ti sambhuṇāti kathinuddhāraṁ, tassa bhikkhuno saha bhikkhūhi kathinuddhāro. (12)

Āsādoḷasakaṁ niṭṭhitaṁ.

197. Karaṇīyadoḷasaka

320. Bhikkhu atthatakathino kenacideva karaṇīyena pakkamati, tassa bahisīmagatassa cīvarāsā uppajjati, so taṁ cīvarāsaṁ payirupāsati, anāsāya labhati, āsāya na labhati, tassa evaṁ hoti "idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan"ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa bhikkhuno niṭṭhānantiko kathinuddhāro. (1)

Bhikkhu atthatakathino kenacideva karaṇīyena pakkamati, tassa bahisīmagatassa cīvarāsā uppajjati, so taṁ cīvarāsaṁ payirupāsati, anāsāya labhati, āsāya na labhati, tassa evaṁ hoti "nevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan"ti, tassa bhikkhuno sanniṭṭhānantiko kathinuddhāro. (2)

Bhikkhu atthatakathino kenacideva karaṇīyena pakkamati, tassa bahisīmagatassa cīvarāsā uppajjati, so taṁ cīvarāsaṁ payirupāsati, anāsāya labhati, āsāya na labhati, tassa evaṁ hoti "idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan"ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa taṁ cīvaraṁ kayiramānaṁ nassati, tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro. (3)

Bhikkhu atthatakathino kenacideva karaṇīyena pakkamati, tassa bahisīmagatassa cīvarāsā uppajjati, tassa evaṁ hoti "idhevimaṁ cīvarāsaṁ payirupāsissaṁ, na paccessan"ti, so taṁ cīvarāsaṁ payirupāsati, tassa sā cīvarāsā upacchijjati, tassa bhikkhuno āsāvacchediko kathinuddhāro. (4)

Bhikkhu atthatakathino kenacideva karaṇīyena pakkamati "na paccessan"ti, tassa bahisīmagatassa cīvarāsā uppajjati, so taṁ cīvarāsaṁ payirupāsati, anāsāya labhati, āsāya na labhati, tassa evaṁ hoti "idhevimaṁ cīvaraṁ kāressan"ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa bhikkhuno niṭṭhānantiko kathinuddhāro. (5)

Bhikkhu atthatakathino kenacideva karaṇīyena pakkamati "na paccessan"ti, tassa bahisīmagatassa cīvarāsā uppajjati, so taṁ cīvarāsaṁ payirupāsati, anāsāya labhati, āsāya na labhati, tassa evaṁ

hoti “nevimaṁ cīvaraṁ kāressan”ti, tassa bhikkhuno sanniṭṭhānantiko kathinuddhāro. (6)

Bhikkhu atthatakathino kenacideva karaṇīyena pakkamati “na paccessan”ti, tassa bahisīmagatassa cīvarāsā uppajjati, so taṁ cīvarāsaṁ payirupāsati, anāsāya labhati, āsāya na labhati, tassa evaṁ hoti “idhevimaṁ cīvaraṁ kāressan”ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa taṁ cīvaraṁ kayiramānaṁ nassati, tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro. (7)

Bhikkhu atthatakathino kenacideva karaṇīyena pakkamati “na paccessan”ti, tassa bahisīmagatassa cīvarāsā uppajjati, tassa evaṁ hoti “idhevimaṁ cīvarāsaṁ payirupāsissan”ti, so taṁ cīvarāsaṁ payirupāsati, tassa sā cīvarāsā upacchijjati, tassa bhikkhuno āsāvacchediko kathinuddhāro. (8)

Bhikkhu atthatakathino kenacideva karaṇīyena pakkamati anadhiṭṭhitena, nevassa hoti “paccessan”ti, na panassa hoti “na paccessan”ti, tassa bahisīmagatassa cīvarāsā uppajjati, so taṁ cīvarāsaṁ payirupāsati, anāsāya labhati, āsāya na labhati, tassa evaṁ hoti “idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan”ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa bhikkhuno niṭṭhānantiko kathinuddhāro. (9)

Bhikkhu atthatakathino kenacideva karaṇīyena pakkamati anadhiṭṭhitena, nevassa hoti “paccessan”ti, na panassa hoti “na paccessan”ti, tassa bahisīmagatassa cīvarāsā uppajjati, so taṁ cīvarāsaṁ payirupāsati, anāsāya labhati, āsāya na labhati, tassa evaṁ hoti “nevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan”ti, tassa bhikkhuno sanniṭṭhānantiko kathinuddhāro. (10)

Bhikkhu atthatakathino kenacideva karaṇīyena pakkamati anadhiṭṭhitena, nevassa hoti “paccessan”ti, na panassa hoti “na paccessan”ti, tassa bahisīmagatassa cīvarāsā uppajjati, so taṁ cīvarāsaṁ payirupāsati, anāsāya labhati, āsāya na labhati, tassa evaṁ hoti “idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan”ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa

taṁ cīvaraṁ kayiramānaṁ nassati, tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro. (11)

Bhikkhu atthatakathino kenacideva karaṇīyena pakkamati anadhiṭṭhitena, nevassa hoti "paccessan"ti, na panassa hoti "na paccessan"ti, tassa bahisīmagatassa cīvarāsā uppajjati, tassa evaṁ hoti "idhevimaṁ cīvarāsaṁ payirupāsissaṁ, na paccessan"ti, so taṁ cīvarāsaṁ payirupāsati, tassa sā cīvarāsā upacchijjati, tassa bhikkhuno āsāvacchediko kathinuddhāro. (12)

Karaṇīyadoḷasakaṁ niṭṭhitaṁ.

---

198. Apavilāyananavaka

321. Bhikkhu atthatakathino disaṁgamiko pakkamati cīvarapaṭivīsaṁ apavilāyamāno[1], tamenaṁ disaṁgataṁ bhikkhū pucchanti "kahaṁ tvaṁ āvuso vassaṁvuṭṭho, kattha ca te cīvarapaṭivīso"ti. So evaṁ vadeti "amukasmiṁ āvāse vassaṁvuṭṭhomhi, tattha ca me cīvarapaṭivīso"ti. Te evaṁ vadanti "gacchāvuso taṁ cīvaraṁ āhara, mayaṁ te idha cīvaraṁ karissāmā"ti. So taṁ āvāsaṁ gantvā bhikkhū pucchati "kahaṁ me āvuso cīvarapaṭivīso"ti. Te evaṁ vadanti "ayaṁ te āvuso cīvarapaṭivīso, kahaṁ gamissasī"ti. So evaṁ vadeti "amukaṁ nāma[2] āvāsaṁ gamissāmi, tattha me bhikkhū cīvaraṁ karissantī"ti. Te evaṁ vadanti "alaṁ āvuso mā agamāsi, mayaṁ te idha cīvaraṁ karissāmā"ti. Tassa evaṁ hoti "idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan"ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa bhikkhuno niṭṭhānantiko kathinuddhāro. (1)

Bhikkhu atthatakathino disaṁgamiko pakkamati -pa- "nevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan"ti, tassa bhikkhuno sanniṭṭhānantiko kathinuddhāro. (2)

---

1. Apavinayamāno (Sī), apacinayamāno (Ka) 2. Amukañca (Ka)

Bhikkhu atthatakathino disaṁgamiko pakkamati -pa- “idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan”ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa taṁ cīvaraṁ kayiramānaṁ nassati, tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro. (3)

322. Bhikkhu atthatakathino disaṁgamiko pakkamati cīvarapaṭivīsaṁ apavilāyamāno, tamenaṁ disaṁgataṁ bhikkhū pucchanti “kahaṁ tvaṁ āvuso vassaṁvuṭṭho, kattha ca te cīvarapaṭivīso”ti. So evaṁ vadeti “amukasmiṁ āvāse vassaṁvuṭṭhomhi, tattha ca me cīvarapaṭivīso”ti. Te evaṁ vadanti “gacchāvuso taṁ cīvaraṁ āhara, mayaṁ te idha cīvaraṁ karissāmā”ti. So taṁ āvāsaṁ gantvā bhikkhū pucchati “kahaṁ me āvuso cīvarapaṭivīso”ti. Te evaṁ vadanti “ayaṁ te āvuso cīvarapaṭivīso”ti. So taṁ cīvaraṁ ādāya taṁ āvāsaṁ gacchati, tamenaṁ antarāmagge bhikkhū pucchanti “āvuso kahaṁ gamissasī”ti. So evaṁ vadeti “amukaṁ nāma āvāsaṁ gamissāmi, tattha me bhikkhū cīvaraṁ karissantī”ti. Te evaṁ vadanti “alaṁ āvuso mā agamāsi, mayaṁ te idha cīvaraṁ karissāmā”ti. Tassa evaṁ hoti “idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan”ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa bhikkhuno niṭṭhānantiko kathinuddhāro. (4)

Bhikkhu atthatakathino disaṁgamiko pakkamati cīvarapaṭivīsaṁ apavilāyamāno, tamenaṁ disaṁgataṁ bhikkhū pucchanti “kahaṁ tvaṁ āvuso vassaṁvuṭṭho, kattha ca te cīvarapaṭivīso”ti. So evaṁ vadeti “amukasmiṁ āvāse vassaṁvuṭṭhomhi, tattha ca me cīvarapaṭivīso”ti. Te evaṁ vadanti “gacchāvuso taṁ cīvaraṁ āhara, mayaṁ te idha cīvaraṁ karissāmā”ti. So taṁ āvāsaṁ gantvā bhikkhū pucchati “kahaṁ me āvuso cīvarapaṭivīso”ti. Te evaṁ vadanti “ayaṁ te āvuso cīvarapaṭivīso”ti. So taṁ cīvaraṁ ādāya taṁ āvāsaṁ gacchati, tamenaṁ antarāmagge bhikkhū pucchanti “āvuso kahaṁ gamissasī”ti. So evaṁ vadeti “amukaṁ nāma āvāsaṁ gamissāmi, tattha me bhikkhū cīvaraṁ karissantī”ti. Te evaṁ vadanti “alaṁ āvuso mā agamāsi, mayaṁ te idha cīvaraṁ karissāmā”ti. Tassa evaṁ hoti “nevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan”ti, tassa bhikkhuno sanniṭṭhānantiko kathinuddhāro. (5)

Bhikkhu atthatakathino disaṁgamiko pakkamati -pa- “idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan”ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa taṁ cīvaraṁ kayiramānaṁ nassati, tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro. (6)

323. Bhikkhu atthatakathino disaṁgamiko pakkamati cīvarapaṭivīsaṁ apavilāyamāno, tamenaṁ disaṁgataṁ bhikkhū pucchanti “kahaṁ tvaṁ āvuso vassaṁvuṭṭho, kattha ca te cīvarapaṭivīso”ti. So evaṁ vadeti “amukasmiṁ āvāse vassaṁvuṭṭhomhi, tattha ca me cīvarapaṭivīso”ti. Te evaṁ vadanti “gacchāvuso taṁ cīvaraṁ āhara, mayaṁ te idha cīvaraṁ karissāmā”ti. So taṁ āvāsaṁ gantvā bhikkhū pucchati “kahaṁ me āvuso cīvarapaṭivīso”ti. Te evaṁ vadanti “ayaṁ te āvuso cīvarapaṭivīso”ti. So taṁ cīvaraṁ ādāya taṁ āvāsaṁ gacchati, tassa taṁ āvāsaṁ gatassa evaṁ hoti “idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan”ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa bhikkhuno niṭṭhānantiko kathinuddhāro. (7)

Bhikkhu atthatakathino disaṁgamiko pakkamati -pa- “nevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan”ti, tassa bhikkhuno sanniṭṭhānantiko kathinuddhāro. (8)

Bhikkhu atthatakathino disaṁgamiko pakkamati -pa- “idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan”ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa taṁ cīvaraṁ kayiramānaṁ nassati, tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro. (9)

Apavilāyananavakaṁ niṭṭhitaṁ.

---

199. Phāsuvihārapañcaka

324. Bhikkhu atthatakathino phāsuvihāriko cīvaraṁ ādāya pakkamati “amukaṁ nāma āvāsaṁ gamissāmi, tattha me phāsu bhavissati vasissāmi, no ce me phāsu bhavissati, amukaṁ nāma āvāsaṁ gamissāmi, tattha me phāsu bhavissati vasissāmi, no ce me phāsu bhavissati, amukaṁ nāma āvāsaṁ gamissāmi, tattha me phāsu

bhavissati vasissāmi, no ce me phāsu bhavissati paccessan”ti, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti “idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan”ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa bhikkhuno niṭṭhānantiko kathinuddhāro. (1)

Bhikkhu atthatakathino phāsuvihāriko cīvaraṁ ādāya pakkamati “amukaṁ nāma āvāsaṁ gamissāmi, tattha me phāsu bhavissati vasissāmi, no ce me phāsu bhavissati, amukaṁ nāma āvāsaṁ gamissāmi, tattha me phāsu bhavissati vasissāmi, no ce me phāsu bhavissati, amukaṁ nāma āvāsaṁ gamissāmi, tattha me phāsu bhavissati vasissāmi, no ce me phāsu bhavissati paccessan”ti, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti “nevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan”ti, tassa bhikkhuno sanniṭṭhānantiko kathinuddhāro. (2)

Bhikkhu atthatakathino phāsuvihāriko cīvaraṁ ādāya pakkamati “amukaṁ nāma āvāsaṁ gamissāmi, tattha me phāsu bhavissati vasissāmi, no ce me phāsu bhavissati, amukaṁ nāma āvāsaṁ gamissāmi, tattha me phāsu bhavissati vasissāmi, no ce me phāsu bhavissati, amukaṁ nāma āvāsaṁ gamissāmi, tattha me phāsu bhavissati vasissāmi, no ce me phāsu bhavissati paccessan”ti, tassa bahisīmagatassa evaṁ hoti “idhevimaṁ cīvaraṁ kāressaṁ, na paccessan”ti, so taṁ cīvaraṁ kāreti, tassa taṁ cīvaraṁ kayiramānaṁ nassati, tassa bhikkhuno nāsanantiko kathinuddhāro. (3)

Bhikkhu atthatakathino phāsuvihāriko cīvaraṁ ādāya pakkamati “amukaṁ nāma āvāsaṁ gamissāmi, tattha me phāsu bhavissati vasissāmi, no ce me phāsu bhavissati, amukaṁ nāma āvāsaṁ gamissāmi, tattha me phāsu bhavissati vasissāmi, no ce me phāsu bhavissati, amukaṁ nāma āvāsaṁ gamissāmi, tattha me phāsu bhavissati vasissāmi, no ce me phāsu bhavissati paccessan”ti, so bahisīmagato taṁ cīvaraṁ kāreti, so katacīvaro “paccessaṁ paccessan”ti bahiddhā kathinuddhāraṁ vītināmeti, tassa bhikkhuno sīmātikkantiko kathinuddhāro. (4)

Bhikkhu atthatakathino phāsuvihāriko cīvaraṁ ādāya pakkamati "amukaṁ nāma āvāsaṁ gamissāmi, tattha me phāsu bhavissati vasissāmi, no ce me phāsu bhavissati, amukaṁ nāma āvāsaṁ gamissāmi, tattha me phāsu bhavissati vasissāmi, no ce me phāsu bhavissati, amukaṁ nāma āvāsaṁ gamissāmi, tattha me phāsu bhavissati vasissāmi, no ce me phāsu bhavissati paccessan"ti, so bahisīmagato taṁ cīvaraṁ kāreti, so katacīvaro "paccessaṁ paccessan"ti sambhuṇāti kathinuddhāraṁ, tassa bhikkhuno saha bhikkhūhi kathinuddhāro. (5)

Phāsuvihārapañcakaṁ niṭṭhitaṁ.

---

200. Palibodhāpalibodhakathā

325. Dveme bhikkhave kathinassa palibodhā, dve apalibodhā. Katame ca bhikkhave dve kathinassa palibodhā, āvāsapalibodho ca cīvarapalibodho ca. Kathañca bhikkhave āvāsapalibodho hoti, idha bhikkhave bhikkhu vasati vā tasmiṁ āvāse, sāpekkho vā pakkamati "paccessan"ti, evaṁ kho bhikkhave āvāsapalibodho hoti. Kathañca bhikkhave cīvarapalibodho hoti, idha bhikkhave bhikkhuno cīvaraṁ akataṁ vā hoti vippakataṁ vā, cīvarāsā vā anupacchinnā, evaṁ kho bhikkhave cīvarapalibodho hoti. Ime kho bhikkhave dve kathinassa palibodhā.

Katame ca bhikkhave dve kathinassa apalibodhā, āvāsa-apalibodho ca cīvara-apalibodho ca. Kathañca bhikkhave āvāsa-apalibodho hoti, idha bhikkhave bhikkhu pakkamati tamhā āvāsā cattena vantena muttena anapekkho[1] "na paccessan"ti, evaṁ kho bhikkhave āvāsa-apalibodho hoti. Kathañca bhikkhave cīvara-apalibodho hoti, idha bhikkhave bhikkhuno cīvaraṁ kataṁ vā hoti naṭṭhaṁ vā vinaṭṭhaṁ vā

---

1. Anapekkhena (Ka)

daḍḍhaṁ vā, cīvarāsā vā upacchinnā, evaṁ kho bhikkhave cīvara-apalibodho hoti. Ime kho bhikkhave dve kathinassa apalibodhāti.

Kathinakkhandhako niṭṭhito sattamo.

201. Tassuddānaṁ

Tiṁsa pāveyyakā bhikkhū, Sāketukkaṇṭhitā vasuṁ.
Vassaṁvuṭṭhokapuṇṇehi, agamuṁ Jinadassanaṁ.

Idaṁ vatthu kathinassa, kappissanti ca pañcakā.
Anāmantā asamācārā, tatheva gaṇabhojanaṁ.

Yāvadatthañca uppādo, atthatānaṁ bhavissati.
Ñatti evatthatañceva, evañceva anatthataṁ.

Ullikhi dhovanā ceva, vicāraṇañca chedanaṁ.
Bandhano vaṭṭi kaṇḍusa, daḷhīkammānuvātikā.

Paribhaṇḍaṁ ovaddheyyaṁ, maddanā nimittaṁ kathā.
Kukku sannidhi nissaggi, na kappaññatra te tayo.

Aññatra pañcātireke, sañchinnena samaṇḍalī.
Nāññatra puggalā sammā, nissīmaṭṭhonumodati.

Kathinānatthataṁ hoti, evaṁ Buddhena desitaṁ.
Ahatākappapiloti, paṁsu pāpaṇikāya ca.

Animittāparikathā, akukku ca asannidhi.
Anissaggi kappakate, tathā ticīvarena ca.

Pañcake vātireke vā, chinne samaṇḍalīkate.
Puggalassatthārā sammā, sīmaṭṭho anumodati.

Evaṁ kathinattharaṇaṁ, ubbhārassaṭṭhamātikā.
Pakkamananti niṭṭhānaṁ, sanniṭṭhānañca nāsanaṁ.

Savanaṁ āsāvacchedi, sīmā sahubbhāraṭṭhamī.
Katacīvaramādāya, “na paccessan”ti gacchati.

Tassa taṁ kathinuddhāro, hoti pakkamanantiko.
Ādāya cīvaraṁ yāti, nissīme idaṁ cintayi.

Kāressaṁ “na paccessan”ti, niṭṭhāne kathinuddhāro.
Ādāya nissīmaṁ neva, “na paccessan”ti mānaso.

Tassa taṁ kathinuddhāro, sanniṭṭhānantiko bhave.
Ādāya cīvaraṁ yāti, nissīme idaṁ cintayi.

Kāressaṁ “na paccessan”ti, kayiraṁ tassa nassati.
Tassa taṁ kathinuddhāro, bhavati nāsanantiko.

Ādāya yāti paccessaṁ, bahi kāreti cīvaraṁ.
Katacīvaro suṇāti, ubbhataṁ kathinaṁ tahiṁ.

Tassa taṁ kathinuddhāro, bhavati savanantiko.
Ādāya yāti paccessaṁ, bahi kāreti cīvaraṁ.

Katacīvaro bahiddhā, nāmeti kathinuddhāraṁ.
Tassa taṁ kathinuddhāro, sīmātikkantiko bhave.

Ādāya yāti paccessaṁ, bahi kāreti cīvaraṁ.
Katacīvaro paccessaṁ, sambhoti kathinuddhāraṁ.

Tassa taṁ kathinuddhāro, saha bhikkhūhi jāyati.
Ādāya ca samādāya, sattasattavidhā gati.

Pakkamanantikā natthi, chakke vippakate[1] gati.
Ādāya nissīmagataṁ, kāressaṁ iti jāyati.

Niṭṭhānaṁ sanniṭṭhānañca, nāsanañca ime tayo.
Ādāya “na paccessan”ti, bahisīme karomiti.

Niṭṭhānaṁ sanniṭṭhānampi, nāsanampi idaṁ tayo.
Anadhiṭṭhitena nevassa, heṭṭhā tīṇi nayāvidhi.

---

1. Chaṭṭhe vippakatā (Sī), chaccā vippakatā (Ka)

Ādāya yāti paccessaṁ, bahisīme karomiti.
"Na paccessan"ti kāreti, niṭṭhāne kathinuddhāro.

Sanniṭṭhānaṁ nāsanañca, savanasīmātikkamā.
Saha bhikkhūhi jāyetha, evaṁ pannarasaṁ gati.

Samādāya vippakatā, samādāya punā tathā.
Ime te caturo vārā, sabbe pannarasavidhi.

Anāsāya ca āsāya, karaṇīyo ca te tayo.
Nayato taṁ vijāneyya, tayo dvādasa dvādasa.

Apavilānā navettha[1], phāsu pañcavidhā tahiṁ.
Palibodhāpalibodhā, uddānaṁ nayato katanti.

Imamhi khandhake vatthū doḷasakapeyyālamukhāni ekasataṁ aṭṭhārasa.

Kathinakkhandhako niṭṭhito.

1. Apavilāyamāneva (Syā), apavinā nava cettha (Sī)

8. Cīvarakkhandhaka

202. Jīvakavatthu

326. Tena samayena Buddho Bhagavā Rājagahe viharati Veḷuvane kalandakanivāpe. Tena kho pana samayena Vesālī iddhā ceva hoti phitā[1] ca bahujanā ca ākiṇṇamanussā ca subhikkhā ca, satta ca pāsādasahassāni satta ca pāsādasatāni satta ca pāsādā, satta ca kūṭāgārasahassāni satta ca kūṭāgārasatāni satta ca kūṭāgārāni, satta ca ārāmasahassāni satta ca ārāmasatāni satta ca ārāmā, satta ca pokkharaṇīsahassāni satta ca pokkharaṇīsatāni satta ca pokkharaṇiyo, Ambapālī ca gaṇikā abhirūpā hoti dassanīyā pāsādikā paramāya vaṇṇapokkharatāya samannāgatā, padakkhiṇā[2] nacce ca gīte ca vādite ca, abhisaṭā atthikānaṁ atthikānaṁ manussānaṁ paññāsāya ca rattiṁ gacchati, tāya ca Vesālī bhiyyoso mattāya upasobhati. Atha kho Rājagahako negamo Vesāliṁ agamāsi kenacideva karaṇīyena. Addasā kho Rājagahako negamo Vesāliṁ iddhañceva phitañca bahujanañca ākiṇṇamanussañca subhikkhañca, satta ca pāsādasahassāni satta ca pāsādasatāni satta ca pāsāde, satta ca kūṭāgārasahassāni satta ca kūṭāgārasatāni satta ca kūṭāgārāni, satta ca ārāmasahassāni satta ca ārāmasatāni satta ca ārāme, satta ca pokkharaṇīsahassāni satta ca pokkharaṇīsatāni satta ca pokkharaṇiyo, Ambapāliñca gaṇikaṁ abhirūpaṁ dassanīyaṁ pāsādikaṁ paramāya vaṇṇapokkharatāya samannāgataṁ, padakkhiṇaṁ[3] nacce ca gīte ca vādite ca, abhisaṭaṁ atthikānaṁ atthikānaṁ manussānaṁ paññāsāya ca rattiṁ gacchantiṁ, tāya ca Vesāliṁ bhiyyoso mattāya upasobhantiṁ.

327. Atha kho Rājagahako negamo Vesāliyaṁ taṁ karaṇīyaṁ tīretvā punadeva Rājagahaṁ paccāgañchi, yena rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā rājānaṁ Māgadhaṁ Seniyaṁ

---

1. Phītā (bahūsu) 2. Padakkhā (Syā) 3. Padakkhaṁ (Syā)

Bimbisāraṁ etadavoca "Vesālī deva iddhā ceva phitā ca bahujanā ca ākiṇṇamanussā ca subhikkhā ca, satta ca pāsādasahassāni -pa- tāya ca Vesālī bhiyyoso mattāya upasobhati, sādhu deva mayampi gaṇikaṁ vuṭṭhāpessāmā"ti[1]. Tena hi bhaṇe tādisiṁ kumāriṁ jānātha, yaṁ tumhe gaṇikaṁ vuṭṭhāpeyyāthāti. Tena kho pana samayena Rājagahe Sālavatī nāma kūmārī abhirūpā hoti dassanīyā pāsādikā paramāya vaṇṇapokkharatāya samannāgatā. Atha kho Rājagahako negamo Sālavatiṁ kumāriṁ gaṇikaṁ vuṭṭhāpesi. Atha kho Sālavatī gaṇikā nacirasseva padakkhiṇā ahosi nacce ca gīte ca vādite ca, abhisaṭā atthikānaṁ atthikānaṁ manussānaṁ paṭisatena ca rattiṁ gacchati. Atha kho Sālavatī gaṇikā nacirasseva gabbhinī ahosi. Atha kho Sālavatiyā gaṇikāya etadahosi "itthī kho gabbhinī purisānaṁ amanāpā, sace maṁ koci jānissati 'Sālavatī gaṇikā gabbhinī'ti, sabbo me sakkāro bhañjissati[2], yannūnāhaṁ gilānaṁ paṭivedeyyan"ti. Atha kho Sālavatī gaṇikā dovārikaṁ āṇāpesi "mā bhaṇe dovārika koci puriso pāvisi, yo ca maṁ pucchati, 'gilānā'ti paṭivedehī"ti. "Evaṁ ayye"ti kho so dovāriko Sālavatiyā gaṇikāya paccassosi. Atha kho Sālavatī gaṇikā tassa gabbhassa paripākamanvāya puttaṁ vijāyi. Atha kho Sālavatī gaṇikā dāsiṁ āṇāpesi "handa je imaṁ dārakaṁ kattarasuppe pakkhipitvā nīharitvā saṅkārakūṭe chaḍḍehī"ti. "Evaṁ ayye"ti kho sā dāsī Sālavatiyā gaṇikāya paṭissutvā taṁ dārakaṁ kattarasuppe pakkhipitvā nīharitvā saṅkārakūṭe chaḍḍesi.

328. Tena kho pana samayena Abhayo nāma rājakumāro kālasseva rājupaṭṭhānaṁ gacchanto addasa taṁ dārakaṁ kākehi samparikiṇṇaṁ, disvāna manusse pucchi "kiṁ etaṁ bhaṇe kākehi samparikiṇṇan"ti. Dārako devāti. Jīvati bhaṇeti. Jīvati devāti. Tena hi bhaṇe taṁ dārakaṁ amhākaṁ antepuraṁ netvā dhātīnaṁ detha posetunti. "Evaṁ devā"ti kho te manussā Abhayassa rājakumārassa paṭissutvā

---

1. Vuṭṭhāpeyyāma (Ka)

2. Parihāyissati (Sī, Syā)

taṁ dārakaṁ Abhayassa rājakumārassa antepuraṁ netvā dhātīnaṁ adaṁsu "posethā"ti. Tassa jīvatīti "Jīvako"ti nāmaṁ akaṁsu, kumārena posāpitoti "Komārabhacco"ti nāmaṁ akaṁsu. Atha kho Jīvako Komārabhacco nacirasseva viññutaṁ pāpuṇi. Atha kho Jīvako Komārabhacco yena Abhayo rājakumāro tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Abhayaṁ rājakumāraṁ etadavoca "kā me deva mātā, ko pitā"ti. Ahampi kho te bhaṇe Jīvaka mātaraṁ na jānāmi, api cāhaṁ te pitā, mayāsi[1] posāpitoti. Atha kho Jīvakassa Komārabhaccassa etadahosi "imāni kho rājakulāni na sukarāni asippena upajīvituṁ, yannūnāhaṁ sippaṁ sikkheyyan"ti.

329. Tena kho pana samayena Takkasilāyaṁ[2] disāpāmokkho vejjo paṭivasati. Atha kho Jīvako Komārabhacco Abhayaṁ rājakumāraṁ anāpucchā yena Takkasilā tena pakkāmi. Anupubbena yena Takkasilā, yena vejjo tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā taṁ vejjaṁ etadavoca "icchāmahaṁ ācariya sippaṁ sikkhitun"ti. Tena hi bhaṇe Jīvaka sikkhassūti. Atha kho Jīvako Komārabhacco bahuñca gaṇhāti, lahuñca gaṇhāti, suṭṭhu ca upadhāreti, gahitañcassa na sammussati[3]. Atha kho Jīvakassa Komārabhaccassa sattannaṁ vassānaṁ accayena etadahosi "ahaṁ kho bahuñca gaṇhāmi, lahuñca gaṇhāmi, suṭṭhu ca upadhāremi, gahitañca me na sammussati, satta ca me vassāni adhīyantassa nayimassa sippassa anto paññāyati, kadā imassa sippassa anto paññāyissatī"ti. Atha kho Jīvako Komārabhacco yena so vejjo tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā taṁ vejjaṁ etadavoca "ahaṁ kho ācariya bahuñca gaṇhāmi, lahuñca gaṇhāmi, suṭṭhu ca upadhāremi, gahitañca me na sammussati, satta ca me vassāni adhīyantassa nayimassa sippassa anto paññāyati, kadā imassa sippassa anto paññāyissatī"ti. Tena hi bhaṇe Jīvaka khaṇittiṁ ādāya Takkasilāya samantā yojanaṁ āhiṇḍitvā yaṁ kiñci abhesajjaṁ passeyyāsi, taṁ āharāti. "Evaṁ ācariyā"ti kho Jīvako Komārabhacco tassa vejjassa paṭissutvā khaṇittiṁ ādāya

---

1. Mayāpi (Ka) 2. Takkasīlāyaṁ (Ka) 3. Na pamussati (Sī, Syā)

Takkasilāya samantā yojanaṁ āhiṇḍanto na kiñci abhesajjaṁ addasa. Atha kho Jīvako Komārabhacco yena so vejjo tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā taṁ vejjaṁ etadavoca "āhiṇḍantomhi ācariya Takkasilāya samantā yojanaṁ, na kiñci[1] abhesajjaṁ addasan"ti. "Susikkhitosi bhaṇe Jīvaka, alaṁ te ettakaṁ Jīvikāyā"ti Jīvakassa Komārabhaccassa parittaṁ pātheyyaṁ pādāsi. Atha kho Jīvako Komārabhacco taṁ parittaṁ pātheyyaṁ ādāya yena Rājagahaṁ tena pakkāmi. Atha kho Jīvakassa Komārabhaccassa taṁ parittaṁ pātheyyaṁ antarāmagge Sākete parikkhayaṁ agamāsi. Atha kho Jīvakassa Komārabhaccassa etadahosi "ime kho maggā kantārā appodakā appabhakkhā na sukarā apātheyyena gantuṁ, yannūnāhaṁ pātheyyaṁ pariyeseyyan"ti.

203. Seṭṭhibhariyāvatthu

330. Tena kho pana samayena Sākete seṭṭhibhariyāya sattavassiko sīsābādho hoti, bahū mahantā mahantā disāpāmokkhā vejjā āgantvā nāsakkhiṁsu arogaṁ kātuṁ, bahuṁ hiraññaṁ ādāya agamaṁsu. Atha kho Jīvako Komārabhacco Sāketaṁ pavisitvā manusse pucchi "ko bhaṇe gilāno, kaṁ tikicchāmī"ti. Etissā ācariya seṭṭhibhariyāya sattavassiko sīsābādho, gaccha ācariya seṭṭhibhariyaṁ tikicchāhīti. Atha kho Jīvako Komārabhacco yena seṭṭhissa gahapatissa nivesanaṁ tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā dovārikaṁ āṇāpesi gaccha bhaṇe dovārika seṭṭhibhariyāya pāvada "vejjo ayye āgato, so taṁ daṭṭhukāmo"ti. "Evaṁ ācariyā"ti kho so dovāriko Jīvakassa Komārabhaccassa paṭissutvā yena seṭṭhibhariyā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā seṭṭhibhariyaṁ etadavoca "vejjo ayye āgato, so taṁ daṭṭhukāmo"ti. Kīdiso bhaṇe dovārika vejjoti. Daharako ayyeti. Alaṁ bhaṇe dovārika kiṁ me daharako vejjo karissati, bahū mahantā mahantā disāpāmokkhā vejjā

1. Āhiṇḍanto na kiñci (Ka)

āgantvā nāsakkhiṁsu arogaṁ kātuṁ, bahuṁ hiraññaṁ ādāya agamaṁsūti. Atha kho so dovāriko yena Jīvako Komārabhacco tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Jīvakaṁ Komārabhaccaṁ etadavoca "seṭṭhibhariyā ācariya evamāha alaṁ bhaṇe dovārika kiṁ me daharako vejjo karissati, bahū mahantā mahantā disāpāmokkhā vejjā āgantvā nāsakkhiṁsu arogaṁ kātuṁ, bahuṁ hiraññaṁ ādāya agamaṁsū"ti. Gaccha bhaṇe dovārika seṭṭhibhariyāya pāvada "vejjo ayye evamāha mā kira ayye pure kiñci adāsi, yadā arogā ahosi, tadā yaṁ iccheyyāsi, taṁ dajjeyyāsī"ti. "Evaṁ ācariyā"ti kho so dovāriko Jīvakassa Komārabhaccassa paṭissutvā yena seṭṭhibhariyā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā seṭṭhibhariyaṁ etadavoca "vejjo ayye evamāha mā kira ayye pure kiñci adāsi, yadā arogā ahosi, tadā yaṁ iccheyyāsi, taṁ dajjeyyāsī"ti. Tena hi bhaṇe dovārika vejjo āgacchatūti. "Evaṁ ayye"ti kho so dovāriko seṭṭhibhariyāya paṭissutvā yena Jīvako Komārabhacco tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Jīvakaṁ Komārabhaccaṁ etadavoca "seṭṭhibhariyā taṁ ācariya pakkosatī"ti.

Atha kho Jīvako Komārabhacco yena seṭṭhibhariyā tenupasaṅkami, upaṅkamitvā seṭṭhibhariyāya vikāraṁ sallakkhetvā seṭṭhibhariyaṁ etadavoca "pasatena ayye sappinā attho"ti. Atha kho seṭṭhibhariyā Jīvakassa Komārabhaccassa pasataṁ sappiṁ dāpesi. Atha kho Jīvako Komārabhacco taṁ pasataṁ sappiṁ nānābhesajjehi nippacitvā seṭṭhibhariyaṁ mañcake uttānaṁ nipātetvā[1] natthuto adāsi. Atha kho taṁ sappi natthuto dinnaṁ mukhato uggañchi. Atha kho seṭṭhibhariyā paṭiggahe niṭṭhubhitvā dāsiṁ āṇāpesi "handa je imaṁ sappiṁ picunā gaṇhāhī"ti. Atha kho Jīvakassa Komārabhaccassa etadahosi "acchariyaṁ[2] yāva lūkhāyaṁ gharaṇī, yatra hi nāma imaṁ chaḍḍanīyadhammaṁ sappiṁ picunā gāhāpessati, bahukāni ca me mahagghāni[3] bhesajjāni upagatāni, kimpi mā'yaṁ kiñci[4] deyyadhammaṁ dassatī"ti. Atha kho seṭṭhibhariyā

---

1. Nipajjāpetvā (Sī, Syā)
2. Acchariyaṁ vata bho (Syā)
3. Mahagghāni mahagghāni (Sī, Syā)
4. Kañci (Syā)

Jīvakassa Komārabhaccassa vikāraṁ sallakkhetvā Jīvakaṁ Komārabhaccaṁ etadavoca "kissa tvaṁ ācariya vimanosī"ti. Idha me etadahosi "acchariyaṁ yāva lūkhāyaṁ gharaṇī, yatra hi nāma imaṁ chaḍḍanīyadhammaṁ sappiṁ picunā gāhāpessati, bahukāni ca me mahagghāni bhesajjāni upagatāni, kimpi mā'yaṁ kiñci deyyadhammaṁ dassatī"ti. Mayaṁ kho ācariya āgārikā nāma upajānāmetassa saṁyamassa, varametaṁ sappi dāsānaṁ vā kammakarānaṁ vā pādabbhañjanaṁ vā padīpakaraṇe vā āsittaṁ, mā kho tvaṁ ācariya vimano ahosi, na te deyyadhammo hāyissatīti. Atha kho Jīvako Komārabhacco seṭṭhibhariyāya sattavassikaṁ sīsābādhaṁ ekeneva natthukammena apakaḍḍhi. Atha kho seṭṭhibhariyā arogā samānā Jīvakassa Komārabhaccassa cattāri sahassāni pādāsi. Putto "mātā me arogā ṭhitā"ti cattāri sahassāni pādāsi. Suṇisā "sassu me arogā ṭhitā"ti cattāri sahassāni pādāsi. Seṭṭhi gahapati "bhariyā me arogā ṭhitā"ti cattāri sahassāni pādāsi dāsañca dāsiñca assarathañca.

Atha kho Jīvako Komārabhacco tāni soḷasasahassāni ādāya dāsañca dāsiñca assarathañca yena Rājagahaṁ tena pakkāmi. Anupubbena yena Rājagahaṁ, yena Abhayo rājakumāro tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Abhayaṁ rājakumāraṁ etadavoca "idaṁ me deva paṭhamakammaṁ soḷasasahassāni dāso ca dāsī ca assaratho ca, paṭiggaṇhātu me devo posāvanikan"ti. Alaṁ bhaṇe Jīvaka tuyhameva hotu, amhākaññeva antepure nivesanaṁ māpehīti. "Evaṁ devā"ti kho Jīvako Komārabhacco Abhayassa rājakumārassa paṭissutvā Abhayassa rājakumārassa antepure nivesanaṁ māpesi.

204. Bimbisārarājavatthu

331. Tena kho pana samayena rañño Māgadhassa Seniyassa Bimbisārassa bhagandalābādho hoti, sāṭakā lohitena makkhiyanti. Deviyo disvā uppaṇḍenti "utunī dāni devo, pupphaṁ devassa uppannaṁ, na ciraṁ[1] devo vijāyissatī"ti. Tena rājā maṅku

1. Nacirasseva (Syā)

hoti. Atha kho rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro Abhayaṁ rājakumāraṁ etadavoca "mayhaṁ kho bhaṇe Abhaya tādiso ābādho, sāṭakā lohitena makkhiyanti, deviyo maṁ disvā uppaṇḍenti 'utunī dāni devo, pupphaṁ devassa uppannaṁ, na ciraṁ devo vijāyissatī'ti, iṅgha bhaṇe Abhaya tādisaṁ vejjaṁ jānāhi, yo maṁ tikiccheyyā"ti. Ayaṁ deva amhākaṁ Jīvako vejjo taruṇo bhadrako, so devaṁ tikicchissatīti. Tena hi bhaṇe Abhaya Jīvakaṁ vejjaṁ āṇāpehi, so maṁ tikicchissatīti. Atha kho Abhayo rājakumāro Jīvakaṁ Komārabhaccaṁ āṇāpesi "gaccha bhaṇe Jīvaka rājānaṁ tikicchāhīti. "Evaṁ devā"ti kho Jīvako Komārabhacco Abhayassa rājakumārassa paṭissutvā nakhena bhesajjaṁ ādāya yena rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā rājānaṁ Māgadhaṁ Seniyaṁ Bimbisāraṁ etadavoca "ābādhaṁ te deva passāmā"ti[1]. Atha kho Jīvako Komārabhacco rañño Māgadhassa Seniyassa Bimbisārassa bhagandalābādhaṁ ekeneva ālepena apakaḍḍhi. Atha kho rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro arogo samāno pañca itthisatāni sabbālaṅkāraṁ bhūsāpetvā omuñcāpetvā puñjaṁ kārāpetvā Jīvakaṁ Komārabhaccaṁ etadavoca "etaṁ bhaṇe Jīvaka pañcannaṁ itthisatānaṁ sabbālaṅkāraṁ tuyhaṁ hotū"ti. Alaṁ deva adhikāraṁ me devo saratūti. Tena hi bhaṇe Jīvaka maṁ upaṭṭhaha itthāgārañca Buddhappamukhañca bhikkhusaṁghanti. "Evaṁ devā"ti kho Jīvako Komārabhacco rañño Māgadhassa Seniyassa Bimbisārassa paccassosi.

205. Rājagahaseṭṭhivatthu

332. Tena kho pana samayena Rājagahakassa seṭṭhissa sattavassiko sīsābādho hoti, bahū mahantā mahantā disāpāmokkhā vejjā āgantvā nāsakkhiṁsu arogaṁ kātuṁ, bahuṁ hiraññaṁ ādāya agamaṁsu, api ca vejjehi paccakkhāto hoti, ekacce vejjā evamāhaṁsu "pañcamaṁ divasaṁ seṭṭhi gahapati kālaṁ karissatī"ti, ekacce vejjā evamāhaṁsu "sattamaṁ divasaṁ seṭṭhi gahapati kālaṁ karissatī"ti.

1. Passāmīti (Syā)

Atha kho Rājagahakassa negamassa etadahosi "ayaṁ kho seṭṭhi gahapati bahūpakāro rañño ceva negamassa ca, api ca vejjehi paccakkhāto, ekacce vejjā evamāhaṁsu 'pañcamaṁ divasaṁ seṭṭhi gahapati kālaṁ karissatī'ti, ekacce vejjā evamāhaṁsu 'sattamaṁ divasaṁ seṭṭhi gahapati kālaṁ karissatī'ti, ayañca rañño Jīvako vejjo taruṇo bhadrako, yannūna mayaṁ rājānaṁ Jīvakaṁ vejjaṁ yāceyyāma seṭṭhiṁ gahapatiṁ tikicchitun"ti. Atha kho Rājagahako negamo yena rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā rājānaṁ Māgadhaṁ Seniyaṁ Bimbisāraṁ etadavoca "ayaṁ deva seṭṭhi gahapati bahūpakāro devassa ceva negamassa ca, api ca vejjehi paccakkhāto, ekacce vejjā evamāhaṁsu 'pañcamaṁ divasaṁ seṭṭhi gahapati kālaṁ karissatī'ti, ekacce vejjā evamāhaṁsu 'sattamaṁ divasaṁ seṭṭhi gahapati kālaṁ karissatī'ti, sādhu devo Jīvakaṁ vejjaṁ āṇāpetu seṭṭhiṁ gahapatiṁ tikicchitun"ti.

Atha kho rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro Jīvakaṁ Komārabhaccaṁ āṇāpesi "gaccha bhaṇe Jīvaka seṭṭhiṁ gahapatiṁ tikicchāhī"ti. "Evaṁ devā"ti kho Jīvako Komārabhacco rañño Māgadhassa Seniyassa Bimbisārassa paṭissutvā yena seṭṭhi gahapati tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā seṭṭhissa gahapatissa vikāraṁ sallakkhetvā seṭṭhiṁ gahapatiṁ etadavoca "sace tvaṁ gahapati arogo bhaveyyāsi[1], kiṁ me assa deyyadhammo"ti. Sabbaṁ sāpateyyañca te ācariya hotu, ahañca te dāsoti. Sakkhissasi pana tvaṁ gahapati ekena passena sattamāse nipajjitunti. Sakkomahaṁ ācariya ekena passena sattamāse nipajjitunti. Sakkhissasi pana tvaṁ gahapati dutiyena passena sattamāse nipajjitunti. Sakkomahaṁ ācariya dutiyena passena sattamāse nipajjitunti. Sakkhissasi pana tvaṁ gahapati uttāno sattamāse nipajjitunti. Sakkomahaṁ ācariya uttāno sattamāse nipajjitunti.

Atha kho Jīvako Komārabhacco seṭṭhiṁ gahapatiṁ mañcake nipātetvā [2] mañcake[3] sambandhitvā sīsacchaviṁ uppāṭetvā[4] sibbiniṁ vināmetvā

---

1. Sacāhaṁ taṁ gahapati arogāpeyyaṁ (Sī), sacāhaṁ taṁ gahapati arogaṁ kareyyaṁ (Syā)
2. Nipajjāpetvā (Sī, Syā)
3. Mañcakena (Sī)
4. Phāletvā (Sī)

dve pāṇake nīharitvā mahājanassa dassesi "passathayye[1] ime dve pāṇake ekaṁ khuddakaṁ ekaṁ mahallakaṁ. Ye te ācariyā evamāhaṁsu 'pañcamaṁ divasaṁ seṭṭhi gahapati kālaṁ karissatī'ti, tehāyaṁ mahallako pāṇako diṭṭho, pañcamaṁ divasaṁ seṭṭhissa gahapatissa matthaluṅgaṁ pariyādiyissati, matthaluṅgassa pariyādānā seṭṭhi gahapati kālaṁ karissati, sudiṭṭho tehi ācariyehi. Ye te ācariyā evamāhaṁsu 'sattamaṁ divasaṁ seṭṭhi gahapati kālaṁ karissatī'ti, tehāyaṁ khuddako pāṇako diṭṭho, sattamaṁ divasaṁ seṭṭhissa gahapatissa matthaluṅgaṁ pariyādiyissati, matthaluṅgassa pariyādānā seṭṭhi gahapati kālaṁ karissati, sudiṭṭho tehi ācariyehī"ti. Sibbiniṁ sampaṭipāṭetvā sīsacchaviṁ sibbitvā ālepaṁ adāsi. Atha kho seṭṭhi gahapati sattāhassa accayena Jīvakaṁ Komārabhaccaṁ etadavoca "nāhaṁ ācariya sakkomi ekena passena sattamāse nipajjitun"ti. Nanu me tvaṁ gahapati paṭissuṇi "sakkomahaṁ ācariya ekena passena sattamāse nipajjitun"ti. Saccāhaṁ ācariya paṭissuṇiṁ, apāhaṁ marissāmi, nāhaṁ sakkomi ekena passena sattamāse nipajjituntі. Tena hi tvaṁ gahapati dutiyena passena sattamāse nipajjāhīti. Atha kho seṭṭhi gahapati sattāhassa accayena Jīvakaṁ Komārabhaccaṁ etadavoca "nāhaṁ ācariya sakkomi dutiyena passena sattamāse nipajjitun"ti. Nanu me tvaṁ gahapati paṭissuṇi "sakkomahaṁ ācariya dutiyena passena sattamāse nipajjitun"ti. Saccāhaṁ ācariya paṭissuṇiṁ, apāhaṁ marissāmi, nāhaṁ ācariya sakkomi dutiyena passena sattamāse nipajjitunti. Tena hi tvaṁ gahapati uttāno sattamāse nipajjāhīti. Atha kho seṭṭhi gahapati sattāhassa accayena Jīvakaṁ Komārabhaccaṁ etadavoca "nāhaṁ ācariya sakkomi uttāno sattamāse nipajjitun"ti. Nanu me tvaṁ gahapati paṭissuṇi "sakkomahaṁ ācariya uttāno sattamāse nipajjitun"ti. Saccāhaṁ ācariya paṭissuṇiṁ, apāhaṁ marissāmi, nāhaṁ sakkomi uttāno sattamāse nipajjitunti. Ahaṁ ce taṁ gahapati na vadeyyaṁ, ettakampi tvaṁ na nipajjeyyāsi, api ca paṭikacceva mayā ñāto "tīhi sattāhehi seṭṭhi gahapati arogo bhavissatī"ti.

---

1. Passesyātha (Sī), passatha (Syā), passathayyo (Ka)

Uṭṭhehi gahapati arogosi, jānāsi kiṁ me deyyadhammoti. Sabbaṁ sāpateyyañca te ācariya hotu, ahañca te dāsoti. Alaṁ gahapati mā me tvaṁ sabbaṁ sāpateyyaṁ adāsi, mā ca me dāso, rañño satasahassaṁ dehi, mayhaṁ satasahassanti. Atha kho seṭṭhi gahapati arogo samāno rañño satasahassaṁ adāsi, Jīvakassa Komārabhaccassa satasahassaṁ.

206. Seṭṭhiputtavatthu

333. Tena kho pana samayena Bārāṇaseyyakassa seṭṭhiputtassa mokkhacikāya kīḷantassa antagaṇṭhābādho hoti, yena yāgupi pītā na sammā pariṇāmaṁ gacchati, bhattampi bhuttaṁ na sammā pariṇāmaṁ gacchati, uccāropi passāvopi na paguṇo, so tena kiso hoti lūkho dubbaṇṇo uppaṇḍuppaṇḍukajāto dhamanisanthatagatto. Atha kho Bārāṇaseyyakassa seṭṭhissa etadahosi "mayhaṁ kho puttassa tādiso ābādho, yena yāgupi pītā na sammā pariṇāmaṁ gacchati, bhattampi bhuttaṁ na sammā pariṇāmaṁ gacchati, uccāropi passāvopi na paguṇo, so tena kiso lūkho dubbaṇṇo uppaṇḍuppaṇḍukajāto dhamanisanthatagatto, yannūnāhaṁ Rājagahaṁ gantvā rājānaṁ Jīvakaṁ vejjaṁ yāceyyaṁ puttaṁ me tikicchitun"ti. Atha kho Bārāṇaseyyako seṭṭhi Rājagahaṁ gantvā yena rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā rājānaṁ Māgadhaṁ Seniyaṁ Bimbisāraṁ etadavoca "mayhaṁ kho deva puttassa tādiso ābādho, yena yāgupi pītā na sammā pariṇāmaṁ gacchati, bhattampi bhuttaṁ na sammā pariṇāmaṁ gacchati, uccāropi passāvopi na paguṇo, so tena kiso lūkho dubbaṇṇo uppaṇḍuppaṇḍukajāto dhamanisanthatagatto, sādhu devo Jīvakaṁ vejjaṁ āṇāpetu puttaṁ me tikicchitun"ti.

Atha kho rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro Jīvakaṁ Komārabhaccaṁ āṇāpesi "gaccha bhaṇe Jīvaka Bārāṇasiṁ gantvā Bārāṇaseyyakaṁ seṭṭhiputtaṁ tikicchāhī"ti. "Evaṁ devā"ti kho Jīvako Komārabhacco rañño Māgadhassa Seniyassa Bimbisārassa paṭissutvā Bārāṇasiṁ gantvā yena Bārāṇaseyyako seṭṭhiputto tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bārāṇaseyyakassa seṭṭhiputtassa vikāraṁ sallakkhetvā janaṁ

ussāretvā tirokaraṇiyaṁ parikkhipitvā thambhe ubbandhitvā[1] bhariyaṁ purato ṭhapetvā udaracchaviṁ uppāṭetvā antagaṇṭhiṁ nīharitvā bhariyāya dassesi "passa te sāmikassa ābādhaṁ, iminā yāgupi pītā na sammā pariṇāmaṁ gacchati, bhattampi bhuttaṁ na sammā pariṇāmaṁ gacchati, uccāropi passāvopi na paguṇo, imināyaṁ kiso lūkho dubbaṇṇo uppaṇḍuppaṇḍukajāto dhamanisanthatagatto"ti. Antagaṇṭhiṁ viniveṭhetvā antāni paṭipavesetvā udaracchaviṁ sibbitvā ālepaṁ adāsi. Atha kho Bārāṇaseyyako seṭṭhiputto na cirasseva arogo ahoti. Atha kho bāraṇaseyyako seṭṭhi "putto me arogo ṭhito"ti[2] Jīvakassa Komārabhaccassa soḷasasahassāni pādāsi. Atha kho Jīvako Komārabhacco tāni soḷasasahassāni ādāya punadeva Rājagahaṁ paccāgañchi.

207. Pajjotarājavatthu

334. Tena kho pana samayena rañño[3] Pajjotassa paṇḍurogābādho hoti, bahū mahantā mahantā disāpāmokkhā vejjā āgantvā nāsakkhiṁsu arogaṁ kātuṁ, bahuṁ hiraññaṁ ādāya agamaṁsu. Atha kho rājā Pajjoto rañño Māgadhassa Seniyassa Bimbisārassa santike dūtaṁ pāhesi "mayhaṁ kho tādiso ābādho, sādhu devo Jīvakaṁ vejjaṁ āṇāpetu, so maṁ tikicchissatī"ti. Atha kho rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro Jīvakaṁ Komārabhaccaṁ āṇāpesi "gaccha bhaṇe Jīvaka Ujjeniṁ gantvā rājānaṁ Pajjotaṁ tikicchāhī"ti. "Evaṁ devā"ti kho Jīvako Komārabhacco rañño Māgadhassa Seniyassa Bimbisārassa paṭissutvā Ujjeniṁ gantvā yena rājā Pajjoto tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā rañño Pajjotassa vikāraṁ sallakkhetvā rājānaṁ Pajjotaṁ etadavoca "sappiṁ dehi[4], sappiṁ deva nippacissāmi, taṁ devo pivissatī"ti. Alaṁ bhaṇe Jīvaka, yaṁ te sakkā vinā sappinā arogaṁ kātuṁ, taṁ karohi, jegucchaṁ me sappi paṭikūlanti. Atha kho Jīvakassa Komārabhaccassa etadahosi "imassa kho rañño tādiso

---

1. Upanibandhitvā (Sī, Syā)
2. Arogāpitoti (Sī)
3. Ujjeniyaṁ rañño (Syā)
4. Idaṁ padadvayaṁ Sī-Syā-potthakesu natthi.

ābādho na sakkā vinā sappinā arogaṁ kātuṁ, yannūnāhaṁ sappiṁ nippaceyyaṁ kasāvavaṇṇaṁ kasāvagandhaṁ kasāvarasan"ti. Atha kho Jīvako Komārabhacco nānābhesajjehi sappiṁ nippaci kasāvavaṇṇaṁ kasāvagandhaṁ kasāvarasaṁ. Atha kho Jīvakassa Komārabhaccassa etadahosi "imassa kho rañño sappi pītaṁ pariṇāmentaṁ uddekaṁ dassati, caṇḍoyaṁ rājā ghātāpeyyāpi maṁ, yannūnāhaṁ paṭikacceva āpuccheyyan"ti. Atha kho Jīvako Komārabhacco yena rājā Pajjoto tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā rājānaṁ Pajjotaṁ etadavoca "mayaṁ kho deva vejjā nāma tādisena muhuttena mūlāni uddharāma, bhesajjāni saṁharāma, sādhu devo vāhanāgāresu ca dvāresu ca āṇāpetu 'yena vāhanena Jīvako icchati tena vāhanena gacchatu, yena dvārena icchati tena dvārena gacchatu, yaṁ kālaṁ icchati taṁ kālaṁ gacchatu, yaṁ kālaṁ icchati taṁ kālaṁ pavisatū'ti". Atha kho rājā Pajjoto vāhanāgāresu ca dvāresu ca āṇāpesi "yena vāhanena Jīvako icchati tena vāhanena gacchatu, yena dvārena icchati tena dvārena gacchatu, yaṁ kālaṁ icchati taṁ kālaṁ gacchatu, yaṁ kālaṁ icchati taṁ kālaṁ pavisatū"ti.

Tena kho pana samayena rañño Pajjotassa Bhaddavatikā nāma hatthinikā paññāsayojanikā hoti. Atha kho Jīvako Komārabhacco rañño Pajjotassa sappiṁ[1] upanāmesi "kasāvaṁ devo pivatū"ti. Atha kho Jīvako Komārabhacco rājānaṁ Pajjotaṁ sappiṁ pāyetvā hatthisālaṁ gantvā Bhaddavatikāya hatthinikāya nagaramhā nippati.

Atha kho rañño Pajjotassa taṁ sappi pītaṁ pariṇāmentaṁ uddekaṁ adāsi. Atha kho rājā Pajjoto manusse etadavoca "duṭṭhena bhaṇe Jīvakena sappiṁ pāyitomhi, tena hi bhaṇe Jīvakaṁ vejjaṁ vicinathā"ti. Bhaddavatikāya deva hatthinikāya nagaramhā nippatitoti. Tena kho pana samayena rañño Pajjotassa Kāko nāma dāso saṭṭhiyojaniko hoti, amanussena paṭicca jāto. Atha kho rājā Pajjoto Kākaṁ dāsaṁ āṇāpesi "gaccha bhaṇe Kāka Jīvakaṁ

---

1. Taṁ sappiṁ (Syā)

vejjaṁ nivattehi 'rājā taṁ ācariya nivattāpetī'ti, ete kho bhaṇe Kāka vejjā nāma bahumāyā, mā cassa kiñci paṭiggahesī"ti.

Atha kho Kāko dāso Jīvakaṁ Komārabhaccaṁ antarāmagge Kosambiyaṁ sambhāvesi pātarāsaṁ karontaṁ. Atha kho Kāko dāso Jīvakaṁ kāmārabhaccaṁ etadavoca "rājā taṁ ācariya nivattāpetī"ti. Āgamehi bhaṇe Kāka yāva bhuñjāma[1], handa bhaṇe Kāka bhuñjassūti. Alaṁ ācariya raññāmhi āṇatto "ete kho bhaṇe Kāka vejjā nāma bahumāyā, mā cassa kiñci paṭiggahesī"ti. Tena kho pana samayena Jīvako Komārabhacco nakhena bhesajjaṁ olumpetvā āmalakañca khādati pānīyañca pivati. Atha kho Jīvako Komārabhacco Kākaṁ dāsaṁ etadavoca "handa bhaṇe Kāka āmalakañca khāda pānīyañca pivassū"ti. Atha kho Kāko dāso "ayaṁ kho vejjo āmalakañca khādati pānīyañca pivati, na arahati kiñci pāpakaṁ hotun"ti upaḍḍhāmalakañca khādi pānīyañca apāyi, tassa taṁ upaḍḍhāmalakaṁ khāditaṁ tattheva nicchāresi. Atha kho Kāko dāso Jīvakaṁ Komārabhaccaṁ etadavoca "atthi me ācariya jīvitan"ti. "Mā bhaṇe Kāka bhāyi, tvaṁ ceva arogo bhavissasi rājā ca, caṇḍo so rājā ghātāpeyyāpi maṁ, tenāhaṁ na nivattāmī"ti Bhaddavatikaṁ hatthinikaṁ Kākassa niyyādetvā yena Rājagahaṁ tena pakkāmi. Anupubbena yena rājā Māgadho Seniyo Bimbisāro tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā rañño Māgadhassa Seniyassa Bimbisārassa etamatthaṁ ārocesi. Suṭṭhu bhaṇe Jīvaka akāsi yampi na nivatto, caṇḍo so rājā ghātāpeyyāpi tanti. Atha kho rājā Pajjoto arogo samāno Jīvakassa Komārabhaccassa santike dūtaṁ pāhesi "āgacchatu Jīvako, varaṁ dassāmī"ti. Alaṁ ayyo[2] adhikāraṁ me devo saratūti.

208. Siveyyakadussayugakathā

335. Tena kho pana samayena rañño Pajjotassa Siveyyakaṁ dussayugaṁ uppannaṁ hoti bahūnaṁ[3] dussānaṁ bahūnaṁ dussayugānaṁ bahūnaṁ dussayugasatānaṁ bahūnaṁ dussayugasahassānaṁ bahūnaṁ dussayugasatasa-

---

1. Bhuñjāmi (Sī, Syā)   2. Deva (Syā)   3. Bahunnaṁ (Sī, Syā)

hassānaṁ aggañca seṭṭhañca mokkhañca uttamañca pavarañca. Atha kho rājā Pajjoto taṁ Siveyyakaṁ dussayugaṁ Jīvakassa Komārabhaccassa pāhesi. Atha kho Jīvakassa Komārabhaccassa etadahosi "idaṁ kho me Siveyyakaṁ dussayugaṁ raññā Pajjotena pahitaṁ bahūnaṁ dussānaṁ bahūnaṁ dussayugānaṁ bahūnaṁ dussayugasatānaṁ bahūnaṁ dussayugasahassānaṁ bahūnaṁ dussayugasatasahassānaṁ aggañca seṭṭhañca mokkhañca uttamañca pavarañca, nayidaṁ añño koci paccārahati aññatra tena Bhagavatā Arahatā Sammāsambuddhena raññā vā Māgadhena Seniyena Bimbisārenā"ti.

209. Samattiṁsavirecanakathā

336. Tena kho pana samayena Bhagavato kāyo dosābhisanno hoti. Atha kho Bhagavā āyasmantaṁ Ānandaṁ āmantesi "dosābhisanno kho Ānanda Tathāgatassa kāyo, icchati Tathāgato virecanaṁ pātun"ti. Atha kho āyasmā Ānando yena Jīvako Komārabhacco tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Jīvakaṁ Komārabhaccaṁ etadavoca "dosābhisanno kho āvuso Jīvaka Tathāgatassa kāyo, icchati Tathāgato virecanaṁ pātun"ti. Tena hi bhante Ānanda Bhagavato kāyaṁ katipāhaṁ sinehethāti. Atha kho āyasmā Ānando Bhagavato kāyaṁ katipāhaṁ sinehetvā yena Jīvako Komārabhacco tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Jīvakaṁ Komārabhaccaṁ etadavoca "siniddho kho āvuso Jīvaka Tathāgatassa kāyo, yassa dāni kālaṁ maññasī"ti. Atha kho Jīvakassa Komārabhaccassa etadahosi "na kho metaṁ patirūpaṁ yohaṁ Bhagavato oḷārikaṁ virecanaṁ dadeyyan"ti, tīṇi uppalahatthāni nānābhesajjehi paribhāvetvā yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā ekaṁ uppalahatthaṁ Bhagavato upanāmesi "imaṁ bhante Bhagavā paṭhamaṁ uppalahatthaṁ upasiṅghatu, idaṁ Bhagavantaṁ dasakkhattuṁ virecessatī"ti, dutiyaṁ uppalahatthaṁ Bhagavato upanāmesi "imaṁ bhante Bhagavā dutiyaṁ uppalahatthaṁ upasiṅghatu, idaṁ Bhagavantaṁ dasakkhattuṁ virecessatī"ti, tatiyaṁ uppalahatthaṁ Bhagavato upanāmesi "imaṁ bhante Bhagavā tatiyaṁ uppalahatthaṁ upasiṅghatu, idaṁ Bhagavantaṁ dasakkhattuṁ

virecessatī”ti, evaṁ Bhagavato samattiṁsāya virecanaṁ bhavissatīti. Atha kho Jīvako Komārabhacco Bhagavato samattiṁsāya virecanaṁ datvā Bhagavantaṁ abhivādetvā padakkhiṇaṁ katvā pakkāmi. Atha kho Jīvakassa Komārabhaccassa bahi dvārakoṭṭhakā nikkhantassa etadahosi “mayā kho Bhagavato samattiṁsāya virecanaṁ dinnaṁ, dosābhisanno Tathāgatassa kāyo, na Bhagavantaṁ samattiṁsakkhattuṁ virecessati, ekūnattiṁsakkhattuṁ Bhagavantaṁ virecessati, api ca Bhagavā viritto nahāyissati, nahātaṁ Bhagavantaṁ sakiṁ virecessati, evaṁ Bhagavato samattiṁsāya virecanaṁ bhavissatī”ti.

Atha kho Bhagavā Jīvakassa Komārabhaccassa cetasā cetoparivitakkamaññāya āyasmantaṁ Ānandaṁ āmantesi “idhānanda Jīvakassa Komārabhaccassa bahi dvārakoṭṭhakā nikkhantassa etadahosi ‘mayā kho Bhagavato samattiṁsāya virecanaṁ dinnaṁ, dosābhisanno Tathāgatassa kāyo, na Bhagavantaṁ samattiṁsakkhattuṁ virecessati, ekūnattiṁsakkhattuṁ Bhagavantaṁ virecessati, api ca Bhagavā viritto nahāyissati, nahātaṁ Bhagavantaṁ sakiṁ virecessati, evaṁ Bhagavato samattiṁsāya virecanaṁ bhavissatī’ti, tena hānanda uṇhodakaṁ paṭiyādehī”ti. “Evaṁ bhante”ti kho āyasmā Ānando Bhagavato paṭissuṇitvā uṇhodakaṁ paṭiyādesi.

Atha kho Jīvako Komārabhacco yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi, ekamantaṁ nisinno kho Jīvako Komārabhacco Bhagavantaṁ etadavoca “viritto bhante Bhagavā”ti. Virittomhi Jīvakāti. Idha mayhaṁ bhante bahi dvārakoṭṭhakā nikkhantassa etadahosi “mayā kho Bhagavato samattiṁsāya virecanaṁ dinnaṁ, dosābhisanno Tathāgatassa kāyo, na Bhagavantaṁ samattiṁsakkhattuṁ virecessati, ekūnattiṁsakkhattuṁ Bhagavantaṁ virecessati, api ca Bhagavā viritto nahāyissati, nahātaṁ Bhagavantaṁ sakiṁ virecessati, evaṁ Bhagavato samattiṁsāya virecanaṁ bhavissatī”ti. Nahāyatu bhante Bhagavā, nahāyatu Sugatoti. Atha kho Bhagavā uṇhodakaṁ nahāyi, nahātaṁ Bhagavantaṁ sakiṁ virecesi, evaṁ Bhagavato samattiṁsāya virecanaṁ ahosi. Atha kho Jīvako Komārabhacco

Bhagavantaṁ etadavoca "yāva bhante Bhagavato kāyo pakatatto hoti, alaṁ[1] yūsapiṇḍapātenā"ti.

210. Varayācanākathā

337. Atha kho Bhagavato kāyo na cirasseva pakatatto ahosi. Atha kho Jīvako Komārabhacco taṁ Siveyyakaṁ dussayugaṁ ādāya yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi, ekamantaṁ nisinno kho Jīvako Komārabhacco Bhagavantaṁ etadavoca "ekāhaṁ bhante Bhagavantaṁ varaṁ yācāmī"ti. Atikkantavarā kho Jīvaka Tathāgatāti. Yañca bhante kappati yañca anavajjanti. Vadehi Jīvakāti. Bhagavā bhante paṁsukūliko bhikkhusaṁgho ca, idaṁ me bhante Siveyyakaṁ dussayugaṁ raññā Pajjotena pahitaṁ bahūnaṁ dussānaṁ bahūnaṁ dussayugānaṁ bahūnaṁ dussayugasatānaṁ bahūnaṁ dussayugasahassānaṁ bahūnaṁ dussayugasatasahassānaṁ aggañca seṭṭhañca mokkhañca uttamañca pavarañca, paṭiggaṇhātu me bhante Bhagavā Siveyyakaṁ dussayugaṁ, bhikkhusaṁghassa ca gahapaticīvaraṁ anujānātūti. Paṭiggahesi Bhagavā Siveyyakaṁ dussayugaṁ. Atha kho Bhagavā Jīvakaṁ Komārabhaccaṁ dhammiyā kathāya sandassesi samādapesi samuttejesi sampahaṁsesi. Atha kho Jīvako Komārabhacco Bhagavatā dhammiyā kathāya sandassito samādapito samuttejito sampahaṁsito uṭṭhāyāsanā Bhagavantaṁ abhivādetvā padakkhiṇaṁ katvā pakkāmi. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "anujānāmi bhikkhave gahapaticīvaraṁ, yo icchati, paṁsukūliko hotu, yo icchati, gahapaticīvaraṁ sādiyatu, itarītarenapāhaṁ[2] bhikkhave santuṭṭhiṁ vaṇṇemī"ti.

Assosuṁ kho Rājagahe manussā "Bhagavatā kira bhikkhūnaṁ gahapaticīvaraṁ anuññātan"ti, te ca manussā haṭṭhā ahesuṁ udaggā "idāni kho mayaṁ dānāni dassāma puññāni karissāma, yato Bhagavatā bhikkhūnaṁ gahapaticīvaraṁ anuññātan"ti, ekāheneva Rājagahe bahūni cīvarasahassāni uppajjiṁsu.

---

1. Ahaṁ tāva yūsapiṇḍapātenāti (Sī), alaṁ yūsapiṇḍakenāti (Syā)
2. Pahaṁ (Sī), cāhaṁ (Syā)

Assosuṁ kho jānapadā manussā "Bhagavatā kira bhikkhūnaṁ gahapaticīvaraṁ anuññātan"ti, te ca manussā haṭṭhā ahesuṁ udaggā "idāni kho mayaṁ dānāni dassāma puññāni karissāma, yato Bhagavatā bhikkhūnaṁ gahapaticīvaraṁ anuññātan"ti, janapadepi ekāheneva bahūni cīvarasahassāni uppajjiṁsu.

Tena kho pana samayena saṁghassa pāvāro uppanno hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave pāvāranti.

Koseyyapāvāro uppanno hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave koseyyapāvāranti.

Kojavaṁ uppannaṁ hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave kojavanti.

Paṭhamabhāṇavāro niṭṭhito.

---

211. Kambalānujānanādikathā

338. Tena kho pana samayena Kāsirājā Jīvakassa Komārabhaccassa aḍḍhakāsikaṁ kambalaṁ pāhesi upaḍḍhakāsinaṁ khamamānaṁ. Atha kho Jīvako Komārabhacco taṁ aḍḍhakāsikaṁ kambalaṁ ādāya yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi, ekamantaṁ nisinno kho Jīvako Komārabhacco Bhagavantaṁ etadavoca "ayaṁ me bhante aḍḍhakāsiko kambalo Kāsiraññā pahito upaḍḍhakāsinaṁ khamamāno, paṭigganhātu me bhante Bhagavā kambalaṁ, yaṁ mamassa dīgharattaṁ hitāya sukhāyā"ti. Paṭiggahesi Bhagavā kambalaṁ. Atha kho Bhagavā Jīvakaṁ Komārabhaccaṁ dhammiyā kathāya sandassesi -pa- padakkhiṇaṁ katvā pakkāmi. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "anujānāmi bhikkhave kambalan"ti.

339. Tena kho pana samayena saṁghassa uccāvacāni cīvarāni uppannāni honti. Atha kho bhikkhūnaṁ etadahosi "kiṁ nu kho Bhagavatā cīvaraṁ

anuññātaṁ kiṁ ananuññātan”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave cha cīvarāni khomaṁ kappāsikaṁ koseyyaṁ kambalaṁ sāṇaṁ bhaṅganti.

340. Tena kho pana samayena ye te bhikkhū gahapaticīvaraṁ sādiyanti, te kukkuccāyantā paṁsukūlaṁ na sādiyanti “ekaṁyeva Bhagavatā cīvaraṁ anuññātaṁ, na dve”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave gahapaticīvaraṁ sādiyantena paṁsukūlampi sādiyituṁ, tadubhayenapāhaṁ bhikkhave santuṭṭhiṁ vaṇṇemīti.

212. Paṁsukūlapariyesanakathā

341. Tena kho pana samayena sambahulā bhikkhū Kosalesu janapade addhānamaggappaṭipannā honti. Ekacce bhikkhū susānaṁ okkamiṁsu paṁsukūlāya, ekacce bhikkhū nāgamesuṁ. Ye te bhikkhū susānaṁ okkamiṁsu paṁsukūlāya, te paṁsukūlāni labhiṁsu. Ye te bhikkhū nāgamesuṁ, ke evamāhaṁsu “amhākampi āvuso bhāgaṁ dethā”ti. Te evamāhaṁsu “na mayaṁ āvuso tumhākaṁ bhāgaṁ dassāma, kissa tumhe nāgamitthā”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave nāgamentānaṁ nākāmā bhāgaṁ dātunti.

Tena kho pana samayena sambahulā bhikkhū Kosalesu janapade addhānamaggappaṭipannā honti. Ekacce bhikkhū susānaṁ okkamiṁsu paṁsukūlāya, ekacce bhikkhū āgamesuṁ. Ye te bhikkhū susānaṁ okkamiṁsu paṁsukūlāya, te paṁsukūlāni labhiṁsu. Ye te bhikkhū āgamesuṁ, te evamāhaṁsu “amhākampi āvuso bhāgaṁ dethā”ti. Te evamāhaṁsu “na mayaṁ āvuso tumhākaṁ bhāgaṁ dassāma, kissa tumhe na okkamitthā”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave āgamentānaṁ akāmā bhāgaṁ dātunti.

Tena kho pana samayena sambahulā bhikkhū Kosalesu janapade addhānamaggappaṭipannā honti. Ekacce bhikkhū paṭhamaṁ susānaṁ okkamiṁsu paṁsukūlāya, ekacce bhikkhū pacchā okkamiṁsu. Ye te bhikkhū paṭhamaṁ susānaṁ okkamiṁsu paṁsukūlāya, te paṁsukūlāni labhiṁsu. Ye te

bhikkhū pacchā okkamiṁsu, te na labhiṁsu. Te evamāhaṁsu "amhākampi āvuso bhāgaṁ dethā"ti. Te evamāhaṁsu "na mayaṁ āvuso tumhākaṁ bhāgaṁ dassāma, kissa tumhe pacchā okkamitthā"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave pacchā okkantānaṁ nākāmā bhāgaṁ dātunti.

Tena kho pana samayena sambahulā bhikkhū Kosalesu janapade addhānamaggappaṭipannā honti. Te sadisā susānaṁ okkamiṁsu paṁsukūlāya, ekacce bhikkhū paṁsukūlāni labhiṁsu, ekacce bhikkhū na labhiṁsu. Ye te bhikkhū na labhiṁsu, te evamāhaṁsu "amhākampi āvuso bhāgaṁ dethā"ti. Te evamāhaṁsu "na mayaṁ āvuso tumhākaṁ bhāgaṁ dassāma, kissa tumhe na labhitthā"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave sadisānaṁ okkantānaṁ akāmā bhāgaṁ dātunti.

Tena kho pana samayena sambahulā bhikkhū Kosalesu janapade addhānamaggappaṭipannā honti. Te katikaṁ katvā susānaṁ okkamiṁsu paṁsukūlāya, ekacce bhikkhū paṁsukūlāni labhiṁsu, ekacce bhikkhū na labhiṁsu. Ye te bhikkhū na labhiṁsu, te evamāhaṁsu "amhākampi āvuso bhāgaṁ dethā"ti. Te evamāhaṁsu "na mayaṁ āvuso tumhākaṁ bhāgaṁ dassāma, kissa tumhe na labhitthā"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave katikaṁ katvā okkantānaṁ akāmā bhāgaṁ dātunti.

213. Cīvarapaṭiggāhakasammutikathā

342. Tena kho pana samayena manussā cīvaraṁ ādāya ārāmaṁ āgacchanti, te paṭiggāhakaṁ alabhamānā paṭiharanti, cīvaraṁ parittaṁ uppajjati. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgataṁ bhikkhuṁ cīvarapaṭiggāhakaṁ sammannituṁ, yo na chandāgatiṁ gaccheyya, na dosāgatiṁ gaccheyya, na mohāgatiṁ gaccheyya, na bhayāgatiṁ gaccheyya, gahitāgahitañca jāneyya. Evañca pana bhikkhave sammannitabbo, paṭhamaṁ bhikkhu yācitabbo, yācitvā byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo—

"Suṇātu me bhante saṁgho, yadi saṁghassa pattakallaṁ, saṁgho itthannāmaṁ bhikkhuṁ cīvarapaṭiggāhakaṁ sammanneyya, esā ñatti.

Suṇātu me bhante saṁgho, saṁgho itthannāmaṁ bhikkhuṁ cīvarapaṭiggāhakaṁ sammannati, yassāyasmato khamati itthannāmassa bhikkhuno cīvarapaṭiggāhakassa sammuti, so tuṇhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya.

Sammato saṁghena itthannāmo bhikkhu cīvarapaṭiggāhako, khamati saṁghassa, tasmā tuṇhī, evametaṁ dhārayāmī"ti.

Tena kho pana samayena cīvarapaṭiggāhakā bhikkhū cīvaraṁ paṭiggahetvā tattheva ujjhitvā pakkamanti, cīvaraṁ nassati. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgataṁ bhikkhuṁ cīvaranidahakaṁ sammannituṁ, yo na chandāgatiṁ gaccheyya, na dosāgatiṁ gaccheyya, na mohāgatiṁ gaccheyya, na bhayāgatiṁ gaccheyya, nihitānihitañca jāneyya. Evañca pana bhikkhave sammannitabbo, paṭhamaṁ bhikkhu yācitabbo, yācitvā byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo—

"Suṇātu me bhante saṁgho, yadi saṁghassa pattakallaṁ, saṁgho itthannāmaṁ bhikkhuṁ cīvaranidahakaṁ sammanneyya, esā ñatti. . Suṇātu me bhante saṁgho, saṁgho itthannāmaṁ bhikkhuṁ cīvaranidahakaṁ sammannati, yassāyasmato khamati itthannāmassa bhikkhuno cīvaranidahakassa sammuti, so tuṇhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya. . Sammato saṁghena itthannāmo bhikkhu cīvaranidahako, khamati saṁghassa, tasmā tuṇhī, evametaṁ dhārayāmī"ti.

214. Bhaṇḍāgārasammuti-ādikathā

343. Tena kho pana samayena cīvaranidahako bhikkhu maṇḍapepi rukkhamūlepi nibbakosepi cīvaraṁ nidahati, undūrehipi upacikāhipi khajjanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave bhaṇḍāgāraṁ sammannituṁ, yaṁ saṁgho ākaṅkhati vihāraṁ vā aḍḍhayogaṁ vā pāsādaṁ vā hammiyaṁ vā guhaṁ vā. Evañca pana bhikkhave sammannitabbo, byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo—

"Suṇātu me bhante saṁgho, yadi saṁghassa pattakallaṁ, saṁgho itthannāmaṁ vihāraṁ bhaṇḍāgāraṁ sammanneyya, esā ñatti. . Suṇātu me bhante saṁgho, saṁgho itthannāmaṁ vihāraṁ bhaṇḍāgāraṁ sammannati, yassāyasmato khamati itthannāmassa vihārassa bhaṇḍāgārassa sammuti, so tuṇhassa,

yassa nakkhamati, so bhāseyya. . Sammato saṁghena itthannāmo vihāro bhaṇḍāgāraṁ, khamati saṁghassa, tasmā tuṇhī, evametaṁ dhārayāmī”ti.

Tena kho pana samayena saṁghassa bhaṇḍāgāre cīvaraṁ aguttaṁ hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgataṁ bhikkhuṁ bhaṇḍāgārikaṁ sammannituṁ, yo na chandāgatiṁ gaccheyya, na dosāgatiṁ gaccheyya, na mohāgatiṁ gaccheyya, na bhayāgatiṁ gaccheyya, guttāguttañca jāneyya. Evañca pana bhikkhave sammannitabbo. Paṭhamaṁ bhikkhu yācitabbo, yācitvā byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo—

“Suṇātu me bhante saṁgho, yadi saṁghassa pattakallaṁ saṁgho itthannāmaṁ bhikkhuṁ bhaṇḍāgārikaṁ sammanneyya, esā ñatti. . Suṇātu me bhante saṁgho, saṁgho itthannāmaṁ bhikkhuṁ bhaṇḍāgārikaṁ sammannati, yassāyasmato khamati itthannāmassa bhikkhuno bhaṇḍāgārikassa sammuti, so tuṇhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya. . Sammato saṁghena itthannāmo bhikkhu bhaṇḍāgāriko, khamati saṁghassa, tasmā tuṇhī, evametaṁ dhārayāmī”ti.

Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū bhaṇḍāgārikaṁ vuṭṭhāpenti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave bhaṇḍāgāriko vuṭṭhāpetabbo, yo vuṭṭhāpeyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena saṁghassa bhaṇḍāgāre cīvaraṁ ussannaṁ hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave sammukhībhūtena saṁghena bhājetunti.

Tena kho pana samayena saṁgho cīvaraṁ bhājento kolāhalaṁ akāsi. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgataṁ bhikkhuṁ cīvarabhājakaṁ sammannituṁ, yo na chandāgatiṁ gaccheyya, na dosāgatiṁ gaccheyya, na mohāgatiṁ gaccheyya, na bhayāgatiṁ gaccheyya, bhājitābhājitañca jāneyya. Evañca pana bhikkhave sammannitabbo. Paṭhamaṁ bhikkhu yācitabbo, yācitvā byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo—

"Suṇātu me bhante saṁgho, yadi saṁghassa pattakallaṁ, saṁgho itthannāmaṁ bhikkhuṁ cīvarabhājakaṁ sammanneyya, esā ñatti. . Suṇātu me bhante saṁgho, saṁgho itthannāmaṁ bhikkhuṁ cīvarabhājakaṁ sammannati, yassāyasmato khamati itthannāmassa bhikkhuno cīvarabhājakassa sammuti, so tuṇhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya. . Sammato saṁghena itthannāmo bhikkhu cīvarabhājako, khamati saṁghassa, tasmā tuṇhī, evametaṁ dhārayāmī"ti.

Atha kho cīvarabhājakānaṁ bhikkhūnaṁ etadahosi "kathaṁ nu kho cīvaraṁ bhājetabban"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave paṭhamaṁ uccinitvā tulayitvā vaṇṇāvaṇṇaṁ katvā bhikkhū gaṇetvā vaggaṁ bandhitvā cīvarapaṭivīsaṁ ṭhapetunti.

Atha kho cīvarabhājakānaṁ bhikkhūnaṁ etadahosi "kathaṁ nu kho sāmaṇerānaṁ cīvarapaṭivīso dātabbo"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave sāmaṇerānaṁ upaḍḍhapaṭivīsaṁ dātunti.

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu sakena bhāgena uttaritukāmo hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave uttarantassa sakaṁ bhāgaṁ dātunti.

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu atirekabhāgena uttaritukāmo hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave anukkhepe dinne atirekabhāgaṁ dātunti.

Atha kho cīvarabhājakānaṁ bhikkhūnaṁ etadahosi "kathaṁ nu kho cīvarapaṭivīso dātabbo, āgatapaṭipāṭiyā[1] nu kho udāhu yathāvuḍḍhan"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave vikalake tosetvā kusapātaṁ kātunti.

215. Cīvararajanakathā

344. Tena kho pana samayena bhikkhū chakaṇenapi paṇḍumattikāyapi cīvaraṁ rajanti, cīvaraṁ dubbaṇṇaṁ hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ.

---

1. Āgatāgatapaṭipāṭiyā (Ka)

Anujānāmi bhikkhave cha rajanāni mūlarajanaṁ khandharajanaṁ tacarajanaṁ pattarajanaṁ puppharajanaṁ phalarajananti.

Tena kho pana samayena bhikkhū sītudakāya[1] cīvaraṁ rajanti, cīvaraṁ duggandhaṁ hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave rajanaṁ pacituṁ cullaṁ rajanakumbhinti. Rajanaṁ uttariyati. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave uttarāḷumpaṁ[2] bandhitunti.

Tena kho pana samayena bhikkhū na jānanti rajanaṁ pakkaṁ vā apakkaṁ vā. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave udake vā nakhapiṭṭhikāya vā thevakaṁ dātunti.

Tena kho pana samayena bhikkhū rajanaṁ oropentā kumbhiṁ āviñchanti[3], kumbhī bhijjati. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave rajanuḷuṅkaṁ[4] daṇḍakathālakanti.

Tena kho pana samayena bhikkhūnaṁ rajanabhājanaṁ na saṁvijjati. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave rajanakolambaṁ rajanaghaṭanti.

Tena kho pana samayena bhikkhū pātiyāpi pattepi cīvaraṁ omaddanti, cīvaraṁ paribhijjati. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave rajanadoṇikanti.

Tena kho pana samayena bhikkhū chamāya cīvaraṁ pattharanti, cīvaraṁ paṁsukitaṁ hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave tiṇasanthārakanti.

Tiṇasanthārako upacikāhi khajjati. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave cīvaravaṁsaṁ cīvararajjunti.

Majjhena laggenti, rajanaṁ ubhato galati. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave kaṇṇe bandhitunti.

---

1. Sītundikāya (Sī), sītūdakāya (Syā)
2. Uttarāḷupaṁ (Yojanā), uttarāḷuvaṁ (Syā)
3. Āviñjanti (Sī), āvaṭṭanti (Syā)
4. Rajanāḷuṅkaṁ (Yojanā)

Kaṇṇo jīrati. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave kaṇṇasuttakanti.

Rajanaṁ ekato galati. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave samparivattakaṁ samparivattakaṁ rajetuṁ, na ca acchinne theve pakkamitunti.

Tena kho pana samayena cīvaraṁ patthinnaṁ hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave udake osāretunti.

Tena kho pana samayena cīvaraṁ pharusaṁ hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave pāṇinā ākoṭetunti.

Tena kho pana samayena bhikkhū acchinnakāni cīvarāni dhārenti dantakāsāvāni. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "seyyathāpi nāma[1] gihī kāmabhogino"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave acchinnakāni cīvarāni dhāretabbāni, yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassāti.

216. Chinnakacīvarānujānanā

345. Atha kho Bhagavā Rājagahe yathābhirantaṁ viharitvā yena Dakkhiṇāgiri tena cārikaṁ pakkāmi. Addasā kho Bhagavā Magadhakhettaṁ acchibaddhaṁ[2] pāḷibaddhaṁ mariyādabaddhaṁ siṅghāṭakabaddhaṁ, disvāna āyasmantaṁ Ānandaṁ āmantesi "passasi no tvaṁ Ānanda Magadhakhettaṁ acchibaddhaṁ pāḷibaddhaṁ mariyādabaddhaṁ siṅghāṭakabaddhan"ti. "Evaṁ bhante"ti. Ussahasi tvaṁ Ānanda bhikkhūnaṁ evarūpāni cīvarāni saṁvidahitunti. Ussahāmi Bhagavāti. Atha kho Bhagavā Dakkhiṇāgirismiṁ yathābhirantaṁ viharitvā punadeva Rājagahaṁ paccāgañchi. Atha kho āyasmā Ānando sambahulānaṁ bhikkhūnaṁ cīvarāni saṁvidahitvā yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ etadavoca "passatu me[3] bhante Bhagavā cīvarāni saṁvidahitānī"ti. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "paṇḍito bhikkhave Ānando, mahāpañño bhikkhave Ānando, yatra hi nāma mayā saṁkhittena bhāsitassa vitthārena atthaṁ ājānissati, kusimpi nāma karissati, aḍḍhakusimpi nāma karissati, maṇḍalampi nāma

---

1. Seyyathāpi (?)
2. Accibaddhaṁ (Sī, Syā), acchibandhaṁ (Ka)
3. Passatha tumhe (Ka)

karissati, aḍḍhamaṇḍalampi nāma karissati, vivaṭṭampi nāma karissati, anuvivaṭṭampi nāma karissati, gīveyyakampi nāma karissati, jaṅgheyyakampi nāma karissati, bāhantampi nāma karissati, chinnakaṁ bhavissati satthalūkhaṁ samaṇasāruppaṁ paccatthikānaṁ ca anabhicchitaṁ. Anujānāmi bhikkhave chinnakaṁ saṁghāṭiṁ chinnakaṁ uttarāsaṅgaṁ chinnakaṁ antaravāsakan"ti.

217. Ticīvarānujānanā

346. Atha kho Bhagavā Rājagahe yathābhirantaṁ viharitvā yena Vesālī tena cārikaṁ pakkāmi. Addasa Bhagavā antarā ca Rājagahaṁ antarā ca Vesāliṁ addhānamaggappaṭipanno sambahule bhikkhū cīvarehi ubbhaṇḍite[1] sīsepi cīvarabhisiṁ karitvā khandhepi cīvarabhisiṁ karitvā kaṭiyāpi cīvarabhisiṁ karitvā āgacchante, disvāna Bhagavato etadahosi "atilahuṁ kho ime moghapurisā cīvare bāhullāya āvattā, yannūnāhaṁ bhikkhūnaṁ cīvare sīmaṁ bandheyyaṁ, mariyādaṁ ṭhapeyyan"ti. Atha kho Bhagavā anupubbena cārikaṁ caramāno yena Vesālī tadavasari, tatra sudaṁ Bhagavā Vesāliyaṁ viharati Gotamake cetiye. Tena kho pana samayena Bhagavā sītāsu hemantikāsu rattīsu antaraṭṭhakāsu himapātasamaye rattiṁ ajjhokāse ekacīvaro nisīdi, na Bhagavantaṁ sītaṁ ahosi. Nikkhante paṭhame yāme sītaṁ Bhagavantaṁ ahosi, dutiyaṁ Bhagavā cīvaraṁ pārupi, na Bhagavantaṁ sītaṁ ahosi. Nikkhante majjhime yāme sītaṁ Bhagavantaṁ ahosi, tatiyaṁ Bhagavā cīvaraṁ pārupi, na Bhagavantaṁ sītaṁ ahosi. Nikkhante pacchime yāme uddhaste aruṇe nandimukhiyā rattiyā sītaṁ Bhagavantaṁ ahosi, catutthaṁ Bhagavā cīvaraṁ pārupi, na Bhagavantaṁ sītaṁ ahosi. Atha kho Bhagavato etadahosi "yepi kho te kulaputtā imasmiṁ dhammavinaye sītālukā sītabhīrukā, tepi sakkonti ticīvarena yāpetuṁ, yannūnāhaṁ bhikkhūnaṁ cīvare sīmaṁ bandheyyaṁ mariyādaṁ ṭhapeyyaṁ ticīvaraṁ anujāneyyan"ti. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "idhāhaṁ bhikkhave antarā ca Rājagahaṁ antarā ca Vesāliṁ addhānamaggappaṭipanno addasaṁ sambahulā

1. Ubbhaṇḍīkate (Syā)

bhikkhū cīvarehi ubbhaṇḍite sīsepi cīvarabhisiṁ karitvā khandhepi cīvarabhisiṁ karitvā kaṭiyāpi cīvarabhisiṁ karitvā āgacchante, disvāna me etadahosi 'atilahuṁ kho ime moghapurisā cīvare bāhullāya āvattā, yannūnāhaṁ bhikkhūnaṁ cīvare sīmaṁ bandheyyaṁ mariyādaṁ ṭhapeyyan'ti, idhāhaṁ bhikkhave sītāsu hemantikāsu rattīsu antaraṭṭhakāsu himapātasamaye rattiṁ ajjhokāse ekacīvaro nisīdiṁ, na maṁ sītaṁ ahosi. Nikkhante paṭhame yāme sītaṁ maṁ ahosi, dutiyāhaṁ cīvaraṁ pārupiṁ, na maṁ sītaṁ ahosi. Nikkhante majjhime yāme sītaṁ maṁ ahosi, tatiyāhaṁ cīvaraṁ pārupiṁ, na maṁ sītaṁ ahosi. Nikkhante pacchime yāme uddhaste aruṇe nandimukhiyā rattiyā sītaṁ maṁ ahosi, catutthāhaṁ cīvaraṁ pārupiṁ, na maṁ sītaṁ ahosi. Tassa mayhaṁ bhikkhave etadahosi 'yepi kho te kulaputtā imasmiṁ dhammavinaye sītālukā sītabhīrukā, tepi sakkonti ticīvarena yāpetuṁ, yannūnāhaṁ bhikkhūnaṁ cīvare sīmaṁ bandheyyaṁ mariyādaṁ ṭhapeyyaṁ ticīvaraṁ anujāneyyan'ti. Anujānāmi bhikkhave ticīvaraṁ diguṇaṁ saṁghāṭiṁ ekacciyaṁ uttarāsaṅgaṁ ekacciyaṁ antaravāsakan"ti.

218. Atirekacīvarakathā

347. * Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū "Bhagavatā ticīvaraṁ anuññātan"ti aññeneva ticīvarena gāmaṁ pavisanti, aññena ticīvarena ārāme acchanti, aññena ticīvarena nahānaṁ otaranti. Ye te bhikkhū appicchā, te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "kathaṁ hi nāma chabbaggiyā bhikkhū atirekacīvaraṁ dhāressantī"ti. Atha kho te bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "na bhikkhave atirekacīvaraṁ dhāretabbaṁ, yo dhāreyya, yathādhammo kāretabbo"ti.

* Tena kho pana samayena āyasmato Ānandassa atirekacīvaraṁ uppannaṁ hoti, āyasmā ca Ānando taṁ cīvaraṁ āyasmato Sāriputtassa dātukāmo hoti, āyasmā ca Sāriputto Sākete viharati. Atha kho āyasmato Ānandassa etadahosi "Bhagavatā sikkhāpadaṁ paññattaṁ 'na atirekacīvaraṁ dhāretabban'ti, idañca me atirekacīvaraṁ

---

* Vi 1. 294 piṭṭhepi.

uppannaṁ, ahañcimaṁ cīvaraṁ āyasmato Sāriputtassa dātukāmo, āyasmā ca Sāriputto Sākete viharati, kathaṁ nu kho mayā paṭipajjitabban"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesi. Kīvaciraṁ panānanda Sāriputto āgacchissatīti. Navamaṁ vā Bhagavā divasaṁ dasamaṁ vāti. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "anujānāmi bhikkhave dasāhaparamaṁ atirekacīvaraṁ dhāretun"ti.

Tena kho pana samayena bhikkhūnaṁ atirekacīvaraṁ uppannaṁ hoti. Atha kho bhikkhūnaṁ etadahosi "kathaṁ nu kho amhehi atirekacīvare paṭipajjitabban"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave atirekacīvaraṁ vikappetunti.

348. Atha kho Bhagavā Vesāliyaṁ yathābhirantaṁ viharitvā yena Bārāṇasī tena cārikaṁ pakkāmi. Anupubbena cārikaṁ caramāno yena Bārāṇasī tadavasari, tatra sudaṁ Bhagavā Bārāṇasiyaṁ viharati Isipatane migadāye. Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno antaravāsako chiddo hoti. Athakho tassa bhikkhuno etadahosi "Bhagavatā ticīvaraṁ anuññātaṁ diguṇā saṁghāṭi ekacciyo uttarāsaṅgo ekacciyo antaravāsako, ayañca me antaravāsako chiddo, yannūnāhaṁ aggaḷaṁ acchupeyyaṁ, samantato dupaṭṭaṁ bhavissati, majjhe ekacciyan"ti. Atha kho so bhikkhu aggaḷaṁ acchupesi. Addasā kho Bhagavā senāsanacārikaṁ āhiṇḍanto taṁ bhikkhuṁ aggaḷaṁ acchupentaṁ[1], disvāna yena so bhikkhu tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā taṁ bhikkhuṁ etadavoca "kiṁ tvaṁ bhikkhu karosī"ti. Aggaḷaṁ Bhagavā acchupemīti. Sādhu sādhu bhikkhu, sādhu kho tvaṁ bhikkhu aggaḷaṁ acchupesīti. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "anujānāmi bhikkhave ahatānaṁ dussānaṁ ahatakappānaṁ diguṇaṁ saṁghāṭiṁ ekacciyaṁ uttarāsaṅgaṁ ekacciyaṁ antaravāsakaṁ, utuddhaṭānaṁ dussānaṁ catugguṇaṁ saṁghāṭiṁ diguṇaṁ uttarāsaṅgaṁ

---

1. Acchupantaṁ (Ka)

diguṇaṁ antaravāsakaṁ, paṁsukūle yāvadatthaṁ, pāpaṇike ussāho karaṇīyo. Anujānāmi bhikkhave aggaḷaṁ tunnaṁ ovaṭṭikaṁ kaṇḍusakaṁ daḷhīkamman"ti.

219. Visākhāvatthu

349. Atha kho Bhagavā Bārāṇasiyaṁ yathābhirantaṁ viharitvā yena Sāvatthi tena cārikaṁ pakkāmi. Anupubbena cārikaṁ caramāno yena Sāvatthi tadavasari, tatra sudaṁ Bhagavā Sāvatthiyaṁ viharati Jetavane Anāthapiṇḍikassa ārāme. Atha kho Visākhā Migāramātā yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi. Ekamantaṁ nisinnaṁ kho Visākhaṁ Migāramātaraṁ Bhagavā dhammiyā kathāya sandassesi samādapesi samuttejesi sampahaṁsesi. Atha kho Visākhā Migāramātā Bhagavatā dhammiyā kathāya sandassitā samādapitā samuttejitā sampahaṁsitā Bhagavantaṁ etadavoca "adhivāsetu me bhante Bhagavā svātanāya bhattaṁ saddhiṁ bhikkhusaṁghenā"ti. Adhivāsesi Bhagavā tuṇhībhāvena. Atha kho Visākhā Migāramātā Bhagavato adhivāsanaṁ viditvā uṭṭhāyāsanā Bhagavantaṁ abhivādetvā padakkhiṇaṁ katvā pakkāmi.

Tena kho pana samayena tassā rattiyā accayena cātuddīpiko mahāmegho pāvassi. Atha kho Bhagavā bhikkhū āmantesi "yathā bhikkhave jetavene vassati, evaṁ catūsu dīpesu vassati, ovassāpetha bhikkhave kāyaṁ, ayaṁ pacchimako cātuddīpiko mahāmegho"ti. "Evaṁ bhante"ti kho te bhikkhū Bhagavato paṭissuṇitvā nikkhittacīvarā kāyaṁ ovassāpenti. Atha kho Visākhā Migāramātā paṇītaṁ khādanīyaṁ bhojanīyaṁ paṭiyādāpetvā dāsiṁ āṇāpesi "gaccha je ārāmaṁ gantvā kālaṁ ārocehi kālo bhante niṭṭhitaṁ bhattan"ti. "Evaṁ ayye"ti kho sā dāsī Visākhāya Migāramātuyā paṭissuṇitvā ārāmaṁ gantvā addasa bhikkhū nikkhittacīvare kāyaṁ ovassāpente, disvāna "natthi ārāme bhikkhū, ājīvakā kāyaṁ ovassāpentī"ti yena Visākhā Migāramātā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Visākhaṁ Migāramātaraṁ etadavoca "natthayye ārāme bhikkhū, ājīvakā kāyaṁ ovassāpentī"ti. Atha kho Visākhāya Migāramātuyā paṇḍitāya viyattāya medhāviniyā etadahosi "nissaṁsayaṁ kho ayyā nikkhittacīvarā kāyaṁ ovassāpenti,

sāyaṁ bālā maññittha natthi ārāme bhikkhū, ājīvakā kāyaṁ ovassāpentī”ti puna dāsiṁ āṇāpesi “gaccha je ārāmaṁ gantvā kālaṁ ārocehi kālo bhante niṭṭhitaṁ bhattan”ti, atha kho te bhikkhū gattāni sītiṁ karitvā[1] kallakāyā cīvarāni gahetvā yathāvihāraṁ pavisiṁsu. Atha kho sā dāsī ārāmaṁ gantvā bhikkhū apassantī “natthi ārāme bhikkhū, suñño ārāmo”ti yena Visākhā Migāramātā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Visākhaṁ Migāramātaraṁ etadavoca “natthayye ārāme bhikkhū, suñño ārāmo”ti. Atha kho Visākhāya Migāramātuyā paṇḍitāya viyattāya medhāviniyā etadahosi “nissaṁsayaṁ kho ayyā gattāni sītiṁ karitvā kallakāyā cīvarāni gahetvā yathāvihāraṁ paviṭṭhā, sāyaṁ bālā maññittha natthi ārāme bhikkhū, suñño ārāmo”ti puna dāsiṁ āṇāpesi “gaccha je ārāmaṁ gantvā kālaṁ ārocehi kālo bhante niṭṭhitaṁ bhattan”ti.

350. Atha kho Bhagavā bhikkhū āmantesi “sandahatha[2] bhikkhave pattacīvaraṁ, kālo bhattassā”ti. “Evaṁ bhante”ti kho te bhikkhū Bhagavato paccassosuṁ. Atha kho Bhagavā pubbaṇhasamayaṁ nivāsetvā pattacīvaramādāya seyyathāpi nāma balavā puriso samiñjitaṁ vā bāhaṁ pasāreyya, pasāritaṁ vā bāhaṁ samiñjeyya, evameva Jetavane antarahito Visākhāya Migāramātuyā koṭṭhake pāturahosi. Nisīdi Bhagavā paññatte āsane saddhiṁ bhikkhusaṁghena. Atha kho Visākhā Migāramātā “acchariyaṁ vata bho abbhutaṁ vata bho Tathāgatassa mahiddhikatā mahānubhāvatā, yatra hi nāma jaṇṇukamattesupi oghesu pavattamānesu kaṭimattesupi oghesu pavattamānesu na hi nāma ekabhikkhussapi[3] pādā vā cīvarāni vā allāni bhavissantī”ti haṭṭhā udaggā Buddhappamukhaṁ bhikkhusaṁghaṁ paṇītena khādanīyena bhojanīyena sahatthā santappetvā sampavāretvā Bhagavantaṁ bhuttāviṁ onītapattapāṇiṁ ekamantaṁ nisīdi, ekamantaṁ nisinnā kho Visākhā Migāramātā Bhagavantaṁ etadavoca “aṭṭhāhaṁ bhante Bhagavantaṁ varāni yācāmī”ti. Atikkantavarā kho Visākhe Tathāgatāti. Yāni ca bhante

---

1. Sītīkaritvā (Syā)
2. Sannahatha (Sī, Syā)
3. Pavattamānesu na ekabhikkhussapi (?)

kappiyāni yāni ca anavajjānīti. Vadehi Visākheti. Icchāmahaṁ bhante saṁghassa yāvajīvaṁ vassikasāṭikaṁ dātuṁ, āgantukabhattaṁ dātuṁ, gamikabhattaṁ dātuṁ, gilānabhattaṁ dātuṁ, gilānupaṭṭhākabhattaṁ dātuṁ, gilānabhesajjaṁ dātuṁ, dhuvayāguṁ dātuṁ, bhikkhunisaṁghassa udakasāṭikaṁ dātunti. Kiṁ pana tvaṁ Visākhe atthavasaṁ sampassamānā Tathāgataṁ aṭṭha varāni yācasīti.

Idhāhaṁ bhante dāsiṁ āṇāpesiṁ "gaccha je ārāmaṁ gantvā kālaṁ ārocehi kālo bhante niṭṭhitaṁ bhattan"ti, atha kho sā bhante dāsī ārāmaṁ gantvā addasa bhikkhū nikkhittacīvare kāyaṁ ovassāpente, disvāna "natthi ārāme bhikkhū, ājīvakā kāyaṁ ovassāpentī"ti yenāhaṁ tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā maṁ etadavoca "natthayye ārāme bhikkhū, ājīvakā kāyaṁ ovassāpentī"ti. Asuci bhante naggiyaṁ jegucchaṁ paṭikūlaṁ, imāhaṁ bhante atthavasaṁ sampassamānā icchāmi saṁghassa yāvajīvaṁ vassikasāṭikaṁ dātuṁ.

Puna ca paraṁ bhante āgantuko bhikkhu na vīthikusalo na gocarakusalo kilanto piṇḍāya carati. So me āgantukabhattaṁ bhuñjitvā vīthikusalo gocarakusalo akilanto piṇḍāya carissati, imāhaṁ bhante atthavasaṁ sampassamānā icchāmi saṁghassa yāvajīvaṁ āgantukabhattaṁ dātuṁ.

Puna caparaṁ bhante gamiko bhikkhu attano bhattaṁ pariyesamāno Satthā vā vihāyissati, yatta vā vāsaṁ gantukāmo bhavissati tattha vikāle upagacchissati, kilanto addhānaṁ gamissati. So me gamikabhattaṁ bhuñjitvā satthā na vihāyissati, yattha vāsaṁ gantukāmo bhavissati tattha kāle upagacchissati, akilanto addhānaṁ gamissati, imāhaṁ bhante atthavasaṁ sampassamānā icchāmi saṁghassa yāvajīvaṁ gamikabhattaṁ dātuṁ.

Puna caparaṁ bhante gilānassa bhikkhuno sappāyāni bhojanāni alabhantassa ābādho vā abhivaḍḍhissati, kālaṁkiriyā vā bhavissati. Tassa me gilānabhattaṁ bhuttassa ābādho na abhivaḍḍhissati, kālaṁkiriyā na bhavissati, imāhaṁ bhante atthavasaṁ sampassamānā icchāmi saṁghassa yāvajīvaṁ gilānabhattaṁ dātuṁ.

Puna caparaṁ bhante gilānupaṭṭhāko bhikkhu attano bhattaṁ pariyesamāno gilānassa ussūre bhattaṁ nīharissati, bhattacchedaṁ karissati. So me gilānupaṭṭhākabhattaṁ bhuñjitvā gilānassa kālena bhattaṁ nīharissati, bhattacchedaṁ na karissati, imāhaṁ bhante atthavasaṁ sampassamānā icchāmi saṁghassa yāvajīvaṁ gilānupaṭṭhākabhattaṁ dātuṁ.

Puna caparaṁ bhante gilānassa bhikkhuno sappāyāni bhesajjāni alabhantassa ābādho vā abhivaḍḍhissati, kālaṁkiriyā vā bhavissati. Tassa me gilānabhesajjaṁ paribhuttassa ābādho na abhivaḍḍhissati, kālaṁkiriyā na bhavissati, imāhaṁ bhante atthavasaṁ sampassamānā icchāmi saṁghassa yāvajīvaṁ gilānabhesajjaṁ dātuṁ.

Puna caparaṁ bhante Bhagavatā Andhakavinde dasānisaṁse sampassamānena yāgu anuññātā, tyāhaṁ bhante ānisaṁse sampassamānā icchāmi saṁghassa yāvajīvaṁ dhuvayāguṁ dātuṁ.

Idha bhante bhikkhuniyo Aciravatiyā nadiyā vesiyāhi saddhiṁ naggā ekatitthe nahāyanti, tā bhante vesiyā bhikkhuniyo uppaṇḍesuṁ "kiṁ nu kho nāma tumhākaṁ ayye daharānaṁ[1] brahmacariyaṁ ciṇṇena, nanu nāma kāmā paribhuñjitabbā, yadā jiṇṇā bhavissatha, tadā brahmacariyaṁ carissatha, evaṁ tumhākaṁ ubho atthā pariggahitā bhavissantī"ti. Tā bhante bhikkhuniyo vesiyāhi uppaṇḍiyamānā maṅkū ahesuṁ. Asuci bhante mātugāmassa naggiyaṁ jegucchaṁ paṭikūlaṁ, imāhaṁ bhante atthavasaṁ sampassamānā icchāmi bhikkhunisaṁghassa yāvajīvaṁ udakasāṭikaṁ dātunti.

351. Kiṁ pana tvaṁ Visākhe ānisaṁsaṁ sampassamānā Tathāgataṁ aṭṭha varāni yācasīti. Idha bhante disāsu vassaṁvuṭṭhā bhikkhū Sāvatthiṁ āgacchissanti Bhagavantaṁ dassanāya, te Bhagavantaṁ upasaṅkamitvā pucchissanti "itthannāmo bhante bhikkhu kālaṅkato, tassa kā gati ko abhisamparāyo"ti. Taṁ Bhagavā byākarissati sotāpattiphale vā sakadāgāmiphale vā anāgāmiphale vā arahatte vā. Tyāhaṁ upasaṅkamitvā pucchissāmi "āgatapubbā nu kho bhante tena ayyena Sāvatthī"ti. Sace

---

1. Daharānaṁ daharānaṁ (Sī)

me vakkhanti "āgatapubbā tena bhikkhunā Sāvatthī"ti. Niṭṭhamettha gacchissāmi "nissaṁsayaṁ me paribhuttaṁ tena ayyena vassikasāṭikā vā āgantukabhattaṁ vā gamikabhattaṁ vā gilānābhattaṁ vā gilānupaṭṭhākabhattaṁ vā gilānabhesajjaṁ vā dhuvayāgu vā"ti. Tassā me tadanussarantiyā pāmujjaṁ jāyissati, pamuditāya pīti jāyissati, pītimanāya kāyo passambhissati, passaddhakāyā sukhaṁ vediyissāmi, sukhiniyā cittaṁ samādhiyissati, sā me bhavissati indriyabhāvanā balabhāvanā bojjhaṅgabhāvanā, imāhaṁ bhante ānisaṁsaṁ sampassamānā Tathāgataṁ aṭṭha varāni yācāmīti. Sādhu sādhu Visākhe, sādhu kho tvaṁ Visākhe imaṁ ānisaṁsaṁ sampassamānā Tathāgataṁ aṭṭha varāni yācasi, anujānāmi te Visākhe aṭṭha varānīti. Atha kho Bhagavā Visākhaṁ Migāramātaraṁ imāhi gāthāhi anumodi—

"Yā annapānaṁ dadatippamoditā,
Sīlūpapannā Sugatassa sāvikā.
Dadāti dānaṁ abhibhuyya maccharaṁ,
Sovaggikaṁ sokanudaṁ sukhāvahaṁ.

Dibbaṁ sā labhate āyuṁ[1],
Āgamma maggaṁ virajaṁ anaṅgaṇaṁ.
Sā puññakāmā sukhinī anāmayā,
Saggamhi kāyamhi ciraṁ pamodatī'ti.

352. Atha kho Bhagavā Visākhaṁ Migāramātaraṁ imāhi gāthāhi anumoditvā uṭṭhāyāsanā pakkāmi. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "anujānāmi bhikkhave vassikasāṭikaṁ āgantukabhattaṁ gamikabhattaṁ gilānabhattaṁ gilānupaṭṭhākabhattaṁ gilānabhesajjaṁ dhuvayāguṁ bhikkhunisaṁghassa udakasāṭikan"ti.

Visākhābhāṇavāro niṭṭhito.

---

1. Dibbaṁ balaṁ sā labhate ca āyuṁ (Sī, Syā)

220. Nisīdanādi-anujānanā

353. Tena kho pana samayena bhikkhū paṇītāni bhojanāni bhuñjitvā muṭṭhassatī asampajānā niddaṁ okkamanti, tesaṁ muṭṭhassatīnaṁ asampajānānaṁ niddaṁ okkamantānaṁ supinantena asuci muccati, senāsanaṁ asucinā makkhiyati. Atha kho Bhagavā āyasmatā Ānandena pacchāsamaṇena senāsanacārikaṁ āhiṇḍanto addasa senāsanaṁ asucinā makkhitaṁ, disvāna āyasmantaṁ Ānandaṁ āmantesi "kiṁ etaṁ Ānanda senāsanaṁ makkhitan"ti. Etarahi bhante bhikkhū paṇītāni bhojanāni bhuñjitvā muṭṭhassatī asampajānā niddaṁ okkamanti, tesaṁ muṭṭhassatīnaṁ asampajānānaṁ niddaṁ okkamantānaṁ supinantena asuci muccati, tayidaṁ Bhagavā senāsanaṁ asucinā makkhitanti. Evametaṁ Ānanda evametaṁ Ānanda, muccati hi Ānanda muṭṭhassatīnaṁ asampajānānaṁ niddaṁ okkamantānaṁ supinantena asuci. Ye te Ānanda bhikkhū upaṭṭhitassatī sampajānā niddaṁ okkamanti, tesaṁ asuci na muccati. Yepi te Ānanda puthujjanā kāmesu vītarāgā, tesampi asuci na muccati. Aṭṭhānametaṁ Ānanda anavakāso yaṁ Arahato asuci mucceyyāti. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi—idhāhaṁ bhikkhave Ānandena pacchāsamaṇena senāsanacārikaṁ āhiṇḍanto addasaṁ senāsanaṁ asucinā makkhitaṁ, disvāna Ānandaṁ āmantesiṁ "kiṁ etaṁ Ānanda senāsanaṁ makkhitan"ti. Etarahi bhante bhikkhū paṇītāni bhojanāni bhuñjitvā muṭṭhassatī asampajānā niddaṁ okkamanti, tesaṁ muṭṭhassatīnaṁ asampajānānaṁ niddaṁ okkamantānaṁ supinantena asuci muccati, tayidaṁ Bhagavā senāsanaṁ asucinā makkhitanti. Evametaṁ Ānanda evametaṁ Ānanda, muccati hi Ānanda muṭṭhassatīnaṁ asampajānānaṁ niddaṁ okkamantānaṁ supinantena asuci, ye te Ānanda bhikkhū upaṭṭhitassatī sampajānā niddaṁ okkamanti, tesaṁ asuci na muccati. Yepi te Ānanda puthujjanā kāmesu vītarāgā, tesampi asuci na muccati. Aṭṭhānametaṁ Ānanda anavakāso yaṁ Arahato asuci mucceyyāti.

Pañcime bhikkhave ādīnavā muṭṭhassatissa asampajānassa niddaṁ okkamato. Dukkhaṁ supati, dukkhaṁ paṭibujjhati, pāpakaṁ supinaṁ passati, devatā na rakkhanti, asuci muccati. Ime kho bhikkhave pañca ādīnavā muṭṭhassatissa asampajānassa niddaṁ okkamato.

Pañcime bhikkhave ānisaṁsā upaṭṭhitassatissa sampajānassa niddaṁ okkamato. Sukhaṁ supati, sukhaṁ paṭibujjhati, na pāpakaṁ supinaṁ passati, devatā rakkhanti, asuci na muccati. Ime kho bhikkhave pañca ānisaṁsā upaṭṭhitassatissa sampajānassa niddaṁ okkamato.

Anujānāmi bhikkhave kāyaguttiyā cīvaraguttiyā senāsanaguttiyā nisīdananti.

Tena kho pana samayena atikhuddakaṁ nisīdanaṁ na sabbaṁ senāsanaṁ saṁgopeti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave yāvamahantaṁ paccattharaṇaṁ ākaṅkhati, tāvamahantaṁ paccattharaṇaṁ kātunti.

354. Tena kho pana samayena āyasmato Ānandassa upajjhāyassa āyasmato Belaṭṭhasīsassa thullakacchābādho hoti, tassa lasikāya cīvarāni kāye lagganti, tāni bhikkhū udakena temetvā temetvā apakaḍḍhanti. Addasā kho Bhagavā senāsanacārikaṁ āhiṇḍanto te bhikkhū tāni cīvarāni udakena temetvā temetvā apakaḍḍhante, disvāna yena te bhikkhū tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā te bhikkhū etadavoca "kiṁ imassa bhikkhave bhikkhuno ābādho"ti. Imassa bhante āyasmato thullakacchābādho, lasikāya cīvarāni kāye lagganti, tāni mayaṁ udakena temetvā temetvā apakaḍḍhāmāti. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "anujānāmi bhikkhave 'yassa kaṇḍu vā piḷakā vā assāvo vā thullakacchu vā ābādho' kaṇḍuppaṭicchādin"ti.

355. Atha kho Visākhā Migāramātā mukhapuñchanacoḷaṁ[1] ādāya yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi, ekamantaṁ nisinnā kho Visākhā Migāramātā Bhagavantaṁ etadavoca "paṭigganhātu me bhante Bhagavā mukhapuñchanacoḷaṁ, yaṁ mamassa dīgharattaṁ hitāya sukhāyā"ti. Paṭiggahesi Bhagavā mukhapuñchanacoḷaṁ. Atha kho Bhagavā Visākhaṁ Migāramātaraṁ dhammiyā kathāya sandassesi samādapesi samuttejesi sampahaṁsesi. Atha kho Visākhā Migāramātā Bhagavatā

---

1. Mukhapuñjanacoḷaṁ (Ka)

dhammiyā kathāya sandassitā samādapitā samuttejitā sampahaṁsitā uṭṭhāyāsanā Bhagavantaṁ abhivādetvā padakkhiṇaṁ katvā pakkāmi. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "anujānāmi bhikkhave mukhapuñchanacoḷakan"ti[1].

356. Tena kho pana samayena Rojo Mallo āyasmato Ānandassa sahāyo hoti, Rojassa Mallassa khomapilotikā āyasmato Ānandassa hatthe nikkhittā hoti, āyasmato ca Ānandassa khomapilotikāya attho hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgatassa vissāsaṁ gahetuṁ. Sandiṭṭho ca hoti, sambhatto ca, ālapito ca, jīvati ca, jānāti ca "gahite me attamano bhavissatī"ti. Anujānāmi bhikkhave imehi pañcahaṅgehi samannāgatassa vissāsaṁ gahetunti.

357. Tena kho pana samayena bhikkhūnaṁ paripuṇṇaṁ hoti ticīvaraṁ, attho ca hoti parissāvanehipi thavikāhipi. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave parikkhāracoḷakanti.

221. Pacchimavikappanupagacīvarādikathā

358. Atha kho bhikkhūnaṁ etadahosi "yāni tāni Bhagavatā anuññātāni ticīvaranti vā vassikasāṭikāti vā nisīdananti vā paccattharaṇanti vā kaṇḍuppaṭicchādīti vā mukhapuñchanacoḷanti vā parikkhāracoḷanti vā, sabbāni tāni adhiṭṭhātabbāni nu kho, udāhu vikappetabbānī"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave ticīvaraṁ adhiṭṭhātuṁ na vikappetuṁ, vassikasāṭikaṁ vassānaṁ cātumāsaṁ adhiṭṭhātuṁ tato paraṁ vikappetuṁ, nisīdanaṁ adhiṭṭhātuṁ na vikappetuṁ, paccattharaṇaṁ adhiṭṭhātuṁ na vikappetuṁ, kaṇḍuppaṭicchādiṁ yāva-ābādhā adhiṭṭhātuṁ tato paraṁ vikappetuṁ, mukhapuñchanacoḷaṁ adhiṭṭhātuṁ na vikappetuṁ, parikkhāracoḷaṁ adhiṭṭhātuṁ na vikappetunti.

---

1. Mukhapuñchanacolanti (Syā)

Atha kho bhikkhūnaṁ etadahosi “kittakaṁ pacchimaṁ nu kho cīvaraṁ vikappetabban”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave āyāmena aṭṭhaṅgulaṁ Sugataṅgulena caturaṅgulavitthataṁ pacchimaṁ cīvaraṁ vikappetunti.

359. Tena kho pana samayena āyasmato Mahākassapassa paṁsukūlakato garuko hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave suttalūkhaṁ kātunti. Vikaṇṇo hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave vikaṇṇaṁ uddharitunti. Suttā okiriyanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave anuvātaṁ paribhaṇḍaṁ āropetunti.

Tena kho pana samayena saṁghāṭiyā pattā lujjanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave aṭṭhapadakaṁ kātunti.

360. Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno ticīvare kayiramāne sabbaṁ chinnakaṁ nappahoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave dve chinnakāni ekaṁ acchinnakanti.

Dve chinnakāni ekaṁ acchinnakaṁ nappahoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave dve acchinnakāni ekaṁ chinnakanti.

Dve acchinnakāni ekaṁ chinnakaṁ nappahoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave anvādhikampi āropetuṁ, na ca bhikkhave sabbaṁ acchinnakaṁ dhāretabbaṁ, yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassāti.

361. Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno bahuṁ cīvaraṁ uppannaṁ hoti, so ca taṁ cīvaraṁ mātāpitūnaṁ dātukāmo hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Mātāpitaroti[1] kho bhikkhave dadamāne[2] kiṁ vadeyyāma, anujānāmi bhikkhave mātāpitūnaṁ dātuṁ, na ca bhikkhave saddhādeyyaṁ vinipātetabbaṁ, yo vinipāteyya, āpatti dukkaṭassāti.

1. Mātāpitūnaṁ kho (Sī)

2. Vadamāno (Ka), vadamāne (?)

362. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu Andhavane cīvaraṁ nikkhipitvā santaruttarena gāmaṁ piṇḍāya pāvisi, corā taṁ cīvaraṁ avahariṁsu, so bhikkhu duccoḷo hoti lūkhacīvaro. Bhikkhū evamāhaṁsu "kissa tvaṁ āvuso duccoḷo lūkhacīvarosī"ti. Idhāhaṁ[1] āvuso Andhavane cīvaraṁ nikkhipitvā santaruttarena gāmaṁ piṇḍāya pāvisiṁ, corā taṁ cīvaraṁ avahariṁsu, tenāhaṁ duccoḷo lūkhacīvaroti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Na bhikkhave santaruttarena gāmo pavisitabbo, yo paviseyya, āpatti dukkaṭassāti.

Tena kho pana samayena āyasmā Ānando assatiyā santaruttarena gāmaṁ piṇḍāya pāvisi. Bhikkhū āyasmantaṁ Ānandaṁ etadavocuṁ "nanu āvuso Ānanda Bhagavatā paññattaṁ 'na santaruttarena gāmo pavisitabbo'ti, kissa tvaṁ āvuso Ānanda santaruttarena gāmaṁ paviṭṭho"ti. Saccaṁ āvuso Bhagavatā paññattaṁ "na santaruttarena gāmo pavisitabbo"ti, api cāhaṁ assatiyā paviṭṭhoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ.

Pañcime bhikkhave paccayā saṁghāṭiyā nikkhepāya. Gilāno vā hoti, vassikasaṅketaṁ vā hoti, nadīpāraṁ gantuṁ vā hoti, aggaḷaguttivihāro vā hoti, atthatakathinaṁ vā hoti. Ime kho bhikkhave pañca paccayā saṁghāṭiyā nikkhepāya.

Pañcime bhikkhave paccayā uttarāsaṅgassa nikkhepāya -pa- antaravāsakassa nikkhepāya. Gilāno vā hoti, vassikasaṅketaṁ vā hoti, nadīpāraṁ gantuṁ vā hoti, aggaḷaguttivihāro vā hoti, atthatakathinaṁ vā hoti. Ime kho bhikkhave pañca paccayā uttarāsaṅgassa antaravāsakassa nikkhepāya.

Pañcime bhikkhave paccayā vassikasāṭikāya nikkhepāya. Gilāno vā hoti, nissīmaṁ gantuṁ vā hoti, nadīpāraṁ gantuṁ vā hoti, aggaḷaguttivihāro vā hoti. Vassikasāṭikā akatā vā hoti vippakatā vā. Ime kho bhikkhave pañca paccayā vassikasāṭikāya nikkhepāyāti.

---

1. So ahaṁ (katthaci)

222. Saṁghikacīvaruppādakathā

363. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu eko vassaṁ vasi. Tattha manussā “saṁghassa demā”ti cīvarāni adaṁsu. Atha kho tassa bhikkhuno etadahosi “Bhagavatā paññattaṁ ‘catuvaggo pacchimo saṁgho’ti, ahañcamhi ekako, ime ca manussā ‘saṁghassa demā’ti cīvarāni adaṁsu, yannūnāhaṁ imāni saṁghikāni cīvarāni Sāvatthiṁ hareyyan”ti. Atha kho so bhikkhu tāni cīvarāni ādāya Sāvatthiṁ gantvā Bhagavato etamatthaṁ ārocesi. Tuyheva bhikkhu tāni cīvarāni yāva kathinassa ubbhārāyāti. Idha pana bhikkhave bhikkhu eko vassaṁ vasati, tattha manussā “saṁghassa demā”ti cīvarāni denti, anujānāmi bhikkhave tasseva tāni cīvarāni yāva kathinassa ubbhārāyāti.

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu utukālaṁ eko vasi. Tattha manussā “saṁghassa demā”ti cīvarāni adaṁsu. Atha kho tassa bhikkhuno etadahosi “Bhagavatā paññattaṁ ‘catuvaggo pacchimo saṁgho’ti, ahañcamhi ekako, ime ca manussā ‘saṁghassa demā’ti cīvarāni adaṁsu, yannūnāhaṁ imāni saṁghikāni cīvarāni Sāvatthiṁ hareyyan”ti. Atha kho so bhikkhu tāni cīvarāni ādāya Sāvatthiṁ gantvā bhikkhūnaṁ etamatthaṁ ārocesi. Bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave sammukhībhūtena saṁghena bhājetuṁ, idha pana bhikkhave bhikkhu utukālaṁ eko vasati, tattha manussā “saṁghassa demā”ti cīvarāni denti, anujānāmi bhikkhave tena bhikkhunā tāni cīvarāni adhiṭṭhātuṁ “mayhimāni cīvarānī”ti. Tassa ce bhikkhave bhikkhuno taṁ cīvaraṁ anadhiṭṭhite añño bhikkhu āgacchati, samako dātabbo bhāgo. Tehi ce bhikkhave bhikkhūhi taṁ cīvaraṁ bhājiyamāne apātite kuse añño bhikkhu āgacchati, samako dātabbo bhāgo. Tehi ce bhikkhave bhikkhūhi taṁ cīvaraṁ bhājiyamāne pātite kuse añño bhikkhu āgacchati, nākāmā dātabbo bhāgoti.

Tena kho pana samayena dve bhātikā therā āyasmā ca Isidāso āyasmā ca Isibhaṭo Sāvatthiyaṁ vassaṁvuṭṭhā aññataraṁ gāmakāvāsaṁ agamaṁsu. Manussā cirassāpi therā āgatāti sacīvarāni

bhattāni adaṁsu. Āvāsikā bhikkhū there pucchiṁsu "imāni bhante saṁghikāni cīvarāni there āgamma uppannāni, sādiyissanti therā bhāgan"ti. Therā evamāhaṁsu "yathā kho mayaṁ āvuso Bhagavatā dhammaṁ desitaṁ ājānāma, tumhākaṁyeva tāni cīvarāni yāva kathinassa ubbhārāyā"ti.

Tena kho pana samayena tayo bhikkhū Rājagahe vassaṁ vasanti. Tattha manussā "saṁghassa demā"ti cīvarāni denti. Atha kho tesaṁ bhikkhūnaṁ etadahosi "Bhagavatā paññattaṁ 'catuvaggo pacchimo saṁgho'ti, mayañcamhā tayo janā, ime ca manussā 'saṁghassa demā'ti cīvarāni denti, kathaṁ nu kho amhehi paṭipajjitabban"ti. Tena kho pana samayena sambahulā therā āyasmā ca Nilavāsī āyasmā ca Sāṇavāsī āyasmā ca Gotako āyasmā ca Bhagu āyasmā ca Phaḷikasantāno Pāṭaliputte viharanti Kukkuṭārāme. Atha kho te bhikkhū Pāṭaliputtaṁ gantvā there pucchiṁsu. Therā etamāhaṁsu "yathā kho mayaṁ āvuso Bhagavatā dhammaṁ desitaṁ ājānāma, tumhākaṁyeva tāni cīvarāni yāva kathinassa ubbhārāyā"ti.

223. Upanandasakyaputtavatthu

364. Tena kho pana samayena āyasmā Upanando Sakyaputto Sāvatthiyaṁ vassaṁvuṭṭho aññataraṁ gāmakāvāsaṁ agamāsi, tattha ca bhikkhū cīvaraṁ bhājetukāmā sannipatiṁsu, te evamāhaṁsu "imāni kho āvuso saṁghikāni cīvarāni bhājiyissanti, sādiyissasi bhāgan"ti. Āmāvuso sādiyissāmīti, tato cīvarabhāgaṁ gahetvā aññaṁ āvāsaṁ agamāsi, tatthapi bhikkhū cīvaraṁ bhājetukāmā sannipatiṁsu, tepi evamāhaṁsu "imāni kho āvuso saṁghikāni cīvarāni bhājiyissanti, sādiyissasi bhāgan"ti. Āmāvuso sādiyissāmīti, tatopi cīvarabhāgaṁ gahetvā aññaṁ āvāsaṁ agamāsi, tatthapi bhikkhū cīvaraṁ bhājetukāmā sannipatiṁsu, tepi evamāhaṁsu "imāni kho āvuso saṁghikāni cīvarāni bhājiyissanti, sādiyissasi bhāgan"ti. Āmāvuso sādiyissāmīti, tatopi cīvarabhāgaṁ gahetvā mahantaṁ cīvarabhaṇḍikaṁ ādāya punadeva Sāvatthiṁ paccāgañchi. Bhikkhū evamāhaṁsu "mahāpuññosi tvaṁ āvuso Upananda bahuṁ te cīvaraṁ uppannan"ti. Kuto

me āvuso puññaṁ, idhāhaṁ āvuso Sāvatthiyaṁ vassaṁvuṭṭho aññataraṁ gāmakāvasaṁ agamāsiṁ, tattha bhikkhū cīvaraṁ bhājetukāmā sannipatiṁsu, te maṁ evamāhaṁsu "imāni kho āvuso saṁghikāni cīvarāni bhājiyissanti, sādiyissasi bhāgan"ti. Āmāvuso sādiyissāmīti, tato cīvarābhāgaṁ gahetvā aññaṁ āvāsaṁ agamāsiṁ, tatthapi bhikkhū cīvaraṁ bhājetukāmā sannipatiṁsu, tepi maṁ evamāhaṁsu "imāni kho āvuso saṁghikāni cīvarāni bhājiyissanti, sādiyissasi bhāgan"ti. Āmāvuso sādiyissāmīti, tatopi cīvarabhāgaṁ gahetvā aññaṁ āvāsaṁ agamāsiṁ, tatthapi bhikkhū cīvaraṁ bhājetukāmā sannipatiṁsu, tepi maṁ evamāhaṁsu "imāni kho āvuso saṁghikāni cīvarāni bhājiyissanti, sādiyissasi bhāgan"ti. Āmāvuso sādiyissāmīti, tatopi cīvarabhāgaṁ aggahesiṁ, evaṁ me bahuṁ cīvaraṁ uppannanti. Kiṁ pana tvaṁ āvuso Upananda aññatra vassaṁvuṭṭho aññatra cīvarabhāgaṁ sādiyīti. Evamāvusoti. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "kathaṁ hi nāma āyasmā Upanando Sakyaputto aññatra vassaṁvuṭṭho aññatra cīvarabhāgaṁ sādiyissatī"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ -pa-. Saccaṁ kira tvaṁ Upananda aññatra vassaṁvuṭṭho aññatra cīvarabhāgaṁ sādiyīti. Saccaṁ Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā -pa-. Kathaṁ hi nāma tvaṁ moghapurisa aññatra vassaṁvuṭṭho aññatra cīvarabhāgaṁ sādiyissasi. Netaṁ moghapurisa appasannānaṁ vā pasādāya -pa- vigarahitvā -pa- dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "na bhikkhave aññatra vassaṁvuṭṭhena aññatra cīvarabhāgo sāditabbo, yo sādiyeyya, āpatti dukkaṭassā"ti.

Tena kho pana samayena āyasmā Upanando Sakyaputto eko dvīsu āvāsesu vassaṁ vasi "evaṁ me bahuṁ cīvaraṁ uppajjissatī"ti. Atha kho tesaṁ bhikkhūnaṁ etadahosi "kathaṁ nu kho āyasmato Upanandassa Sakyaputtassa cīvarapaṭivīso dātabbo"ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Detha bhikkhave moghapurisassa ekādhippāyaṁ. Idha pana bhikkhave bhikkhu eko dvīsu āvāsesu vassaṁ vasati "evaṁ me bahuṁ cīvaraṁ uppajjissatī"ti, sace amutra upaḍḍhaṁ amutra upaḍḍhaṁ vasati, amutra upaḍḍho amutra upaḍḍho cīvarapaṭivīso dātabbo. Yattha vā pana bahutaraṁ vasati, tato cīvarapaṭivīso dātabboti.

224. Gilānavatthukathā

365. Tena kho pana samayena aññatarassa bhikkhuno kucchivikārābādho hoti, so sake muttakarīse palipanno seti. Atha kho Bhagavā āyasmatā Ānandena pacchāsamaṇena senāsanacārikaṁ āhiṇḍanto yena tassa bhikkhuno vihāro tenupasaṅkami. Addasā kho Bhagavā taṁ bhikkhuṁ sake muttakarīse palipannaṁ sayamānaṁ, disvāna yena so bhikkhu tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā taṁ bhikkhuṁ etadavoca "kiṁ te bhikkhu ābādho"ti. Kucchivikāro me Bhagavāti. Atthi pana te bhikkhu upaṭṭhākoti. Natthi Bhagavāti. Kissa taṁ bhikkhū na upaṭṭhentīti. Ahaṁ kho bhante bhikkhūnaṁ akārako, tena maṁ bhikkhū na upaṭṭhentīti. Atha kho Bhagavā āyasmantaṁ Ānandaṁ āmantesi "gacchānanda udakaṁ āhara, imaṁ bhikkhuṁ nahāpessāmā"ti. "Evaṁ bhante"ti kho āyasmā Ānando Bhagavato paṭissuṇitvā udakaṁ āhari. Bhagavā udakaṁ āsiñci. Āyasmā Ānando paridhovi. Bhagavā sīsato aggahesi. Āyasmā Ānando pādato uccāretvā mañcake nipātesuṁ. Atha kho Bhagavā etasmiṁ nidāne etasmiṁ pakaraṇe bhikkhusaṁghaṁ sannipātāpetvā bhikkhū paṭipucchi "atthi bhikkhave amukasmiṁ vihāre bhikkhu gilāno"ti. Atthi Bhagavāti. Kiṁ tassa bhikkhave bhikkhuno ābādhoti. Tassa bhante āyasmato kucchivikārābādhoti. Atthi pana bhikkhave tassa bhikkhuno upaṭṭhākoti. Natthi Bhagavāti. Kissa taṁ bhikkhū na upaṭṭhentīti. Eso bhante bhikkhu bhikkhūnaṁ akārako, tena taṁ bhikkhū na upaṭṭhentīti. Natthi vo bhikkhave mātā natthi pitā, ye vo upaṭṭhaheyyuṁ, tumhe ce bhikkhave aññamaññaṁ na upaṭṭhahissatha, atha ko carahi upaṭṭhahissati. Yo bhikkhave maṁ upaṭṭhaheyya, so gilānaṁ upaṭṭhaheyya. Sace upajjhāyo hoti, upajjhāyena yāvajīvaṁ upaṭṭhātabbo, vuṭṭhānamassa āgametabbaṁ. Sace ācariyo hoti, ācariyena yāvajīvaṁ upaṭṭhātabbo, vuṭṭhānamassa āgametabbaṁ. Sace saddhivihāriko hoti, saddhivihārikena yāvajīvaṁ upaṭṭhātabbo, vuṭṭhānamassa āgametabbaṁ. Sace antevāsiko hoti, antevāsikena yāvajīvaṁ upaṭṭhātabbo, vuṭṭhānamassa āgametabbaṁ. Sace samānupajjhāyako hoti, samānupajjhāyakena yāvajīvaṁ

upaṭṭhātabbo, vuṭṭhānamassa āgametabbaṁ. Sace samānācariyako hoti, samānācariyakena yāvajīvaṁ upaṭṭhātabbo, vuṭṭhānamassa āgametabbaṁ. Sace na hoti upajjhāyo vā ācariyo vā saddhivihāriko vā antevāsiko vā samānupajjhāyako vā samānācariyako vā saṁghena upaṭṭhātabbo, no ce upaṭṭhaheyya, āpatti dukkaṭassa.

336. Pañcahi bhikkhave aṅgehi samannāgato gilāno dūpaṭṭho hoti. Asappāyakārī hoti, sappāye mattaṁ na jānāti, bhesajjaṁ na paṭisevitā hoti, atthakāmassa gilānupaṭṭhākassa yathābhūtaṁ ābādhaṁ nāvikattā hoti "abhikkamantaṁ vā abhikkamatīti, paṭikkamantaṁ vā paṭikkamatīti, ṭhitaṁ vā ṭhito"ti, uppannānaṁ sārīrikānaṁ vedanānaṁ dukkhānaṁ tibbānaṁ kharānaṁ kaṭukānaṁ asātānaṁ amanāpānaṁ pāṇaharānaṁ anadhivāsakajātiko hoti. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgato gilāno dūpaṭṭho hoti.

Pañcahi bhikkhave aṅgehi samannāgato gilāno sūpaṭṭho hoti. Sappāyakārī hoti, sappāye mattaṁ jānāti, bhesajjaṁ paṭisevitā hoti, atthakāmassa gilānupaṭṭhākassa yathābhūtaṁ ābādhaṁ āvikattā hoti "abhikkamantaṁ vā abhikkamatīti, paṭikkamantaṁ vā paṭikkamatīti, ṭhitaṁ vā ṭhito"ti, uppannānaṁ sārīrikānaṁ vedanānaṁ dukkhānaṁ tibbānaṁ kharānaṁ kaṭukānaṁ asātānaṁ amanāpānaṁ pāṇaharānaṁ adhivāsakajātiko hoti. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgato gilāno sūpaṭṭho hoti.

Pañcahi bhikkhave aṅgehi samannāgato gilānupaṭṭhāko nālaṁ gilānaṁ upaṭṭhātuṁ. Na paṭibalo hoti bhesajjaṁ saṁvidhātuṁ, sappāyāsappāyaṁ na jānāti, asappāyaṁ upanāmeti sappāyaṁ apanāmeti, āmisantaro gilānaṁ upaṭṭhāti no mettacitto, jegucchī hoti uccāraṁ vā passāvaṁ vā kheḷaṁ vā vantaṁ vā nīhātuṁ, na paṭibalo hoti gilānaṁ kālena kālaṁ dhammiyā kathāya sandassetuṁ samādapetuṁ samuttejetuṁ sampahaṁsetuṁ. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgato gilānupaṭṭhāko nālaṁ gilānaṁ upaṭṭhātuṁ.

Pañcahi bhikkhave aṅgehi samannāgato gilānupaṭṭhāko alaṁ gilānaṁ upaṭṭhātuṁ. Paṭibalo hoti bhesajjaṁ saṁvidhātuṁ, sappāyāsappāyaṁ jānāti, asappāyaṁ apanāmeti sappāyaṁ upanāmeti, mettacitto gilānaṁ upaṭṭhāti no āmisantaro, ajegucchī hoti uccāraṁ vā passāvaṁ vā kheḷaṁ vā vantaṁ vā nīhātuṁ, paṭibalo hoti gilānaṁ kālena kālaṁ dhammiyā kathāya sandassetuṁ samādapetuṁ samuttejetuṁ sampahaṁsetuṁ. Imehi kho bhikkhave pañcahaṅgehi samannāgato gilānupaṭṭhāko alaṁ gilānaṁ upaṭṭhātunti.

225. Matasantakakathā

367. Tena kho pana samayena dve bhikkhū Kosalesu janapade addhānamaggappaṭipannā honti, te aññataraṁ āvāsaṁ upagacchiṁsu. Tattha aññataro bhikkhu gilāno hoti. Atha kho tesaṁ bhikkhūnaṁ etadahosi "Bhagavatā kho āvuso gilānupaṭṭhānaṁ vaṇṇitaṁ, handa mayaṁ āvuso imaṁ bhikkhuṁ upaṭṭhahemā"ti, te taṁ upaṭṭhahiṁsu. So tehi upaṭṭhahiyamāno kālamakāsi. Atha kho te bhikkhū tassa bhikkhuno pattacīvaramādāya Sāvatthiṁ gantvā Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Bhikkhussa bhikkhave kālaṅkate saṁgho sāmī pattacīvare, api ca gilānupaṭṭhākā bahūpakārā. Anujānāmi bhikkhave saṁghena ticīvarañca pattañca gilānupaṭṭhākānaṁ dātuṁ. Evañca pana bhikkhave dātabbaṁ, tena gilānupaṭṭhākena bhikkhunā saṁghaṁ upasaṅkamitvā evamassa vacanīyo "itthannāmo bhante bhikkhu kālaṅkato, idaṁ tassa ticīvarañca patto cā"ti. Byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo—

"Suṇātu me bhante saṁgho, itthannāmo bhikkhu kālaṅkato, idaṁ tassa ticīvarañca patto ca, yadi saṁghassa pattakallaṁ, saṁgho imaṁ ticīvarañca pattañca gilānupaṭṭhākānaṁ dadeyya, esā ñatti.

Suṇātu me bhante saṁgho, itthannāmo bhikkhu kālaṅkato, idaṁ tassa ticīvarañca patto ca, saṁgho imaṁ ticīvarañca pattañca gilānupaṭṭhākānaṁ deti, yassāyasmato khamati imassa ticīvarassa ca pattassa ca gilānupaṭṭhākānaṁ dānaṁ, so tuṇhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya.

Dinnaṁ idaṁ saṁghena ticīvarañca patto ca gilānupaṭṭhākāṁnaṁ, khamati saṁghassa, tasmā tuṇhī, evametaṁ dhārayāmī”ti.

368. Tena kho pana samayena aññataro sāmaṇero kālaṅkato hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Sāmaṇerassa bhikkhave kālaṅkate saṁgho sāmī pattacīvare, api ca gilānupaṭṭhākā bahūpakārā, anujānāmi bhikkhave saṁghena cīvarañca pattañca gilānupaṭṭhākānaṁ dātuṁ. Evañca pana bhikkhave dātabbaṁ, tena gilānupaṭṭhākena bhikkhunā saṁghaṁ upasaṅkamitvā evamassa vacanīyo “itthannāmo bhante sāmaṇero kālaṅkato, idaṁ tassa cīvarañca patto cā”ti. Byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo—

“Suṇātu me bhante saṁgho, itthannāmo sāmaṇero kālaṅkato, idaṁ tassa cīvarañca patto ca, yadi saṁghassa pattakallaṁ, saṁgho imaṁ cīvarañca pattañca gilānupaṭṭhākānaṁ dadeyya, esā ñatti.

Suṇātu me bhante saṁgho, itthannāmo sāmaṇero kālaṅkato, idaṁ tassa cīvarañca patto ca, saṁgho imaṁ cīvarañca pattañca gilānupaṭṭhākānaṁ deti, yassāyasmato khamati imassa cīvarassa ca pattassa ca gilānupaṭṭhākānaṁ dānaṁ, so tuṇhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya.

Dinnaṁ idaṁ saṁghena cīvarañca patto ca gilānupaṭṭhākānaṁ, khamati saṁghassa, tasmā tuṇhī, evametaṁ dhārayāmī”ti.

369. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu ca sāmaṇero ca gilānaṁ upaṭṭhahiṁsu, so tehi upaṭṭhahiyamāno kālamakāsi. Atha kho tassa gilānupaṭṭhākassa bhikkhuno etadahosi “kathaṁ nu kho gilānupaṭṭhākassa sāmaṇerassa cīvarapaṭivīso dātabbo”ti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Anujānāmi bhikkhave gilānupaṭṭhākassa sāmaṇerassa samakaṁ paṭivīsaṁ dātunti.

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu bahubhaṇḍo bahuparikkhāro kālaṅkato hoti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ. Bhikkhussa bhikkhave kālaṅkate saṁgho sāmī pattacīvare, api ca gilānupaṭṭhākā bahūpakārā. Anujānāmi bhikkhave saṁghena ticīvarañca

pattañca gilānupaṭṭhākānaṁ dātuṁ, yaṁ tattha lahubhaṇḍaṁ lahuparikkhāraṁ, taṁ sammukhībhūtena saṁghena bhājetuṁ, yaṁ tattha garubhaṇḍaṁ garuparikkhāraṁ, taṁ āgatānāgatassa cātuddisassa saṁghassa avissajjikaṁ avebhaṅgikanti.

226. Naggiyapaṭikkhepakathā

370. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu naggo hutvā yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ etadavoca "Bhagavā bhante anekapariyāyena appicchassa santuṭṭhassa sallekhassa dhutassa pāsādikassa apacayassa vīriyārambhassa vaṇṇavādī, idaṁ bhante naggiyaṁ anekapariyāyena appicchatāya santuṭṭhitāya sallekhāya dhutatāya[1] pāsādikatāya apacayāya vīriyārambhāya saṁvattati, sādhu bhante Bhagavā bhikkhūnaṁ naggiyaṁ anujānātū"ti. Vigarahi Buddho Bhagavā ananucchavikaṁ moghapurisa ananulomikaṁ appatirūpaṁ assāmaṇakaṁ akappiyaṁ akaraṇīyaṁ, kathaṁ hi nāma tvaṁ moghapurisa naggiyaṁ titthiyasamādānaṁ samādiyissasi. Netaṁ moghapurisa appasannānaṁ vā pasādāya -pa- vigarahitvā -pa- dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "na bhikkhave naggiyaṁ titthiyasamādānaṁ samādiyitabbaṁ, yo samādiyeyya, āpatti thullaccayassā"ti.

227. Kusacīrādipaṭikkhepakathā

371. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu kusacīraṁ nivāsetvā -pa- vākacīraṁ nivāsetvā -pa- phalakacīraṁ nivāsetvā -pa- kesakambalaṁ nivāsetvā -pa- vāḷakambalaṁ nivāsetvā -pa- ulūkapakkhaṁ nivāsetvā -pa- ajinakkhipaṁ nivāsetvā yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ etadavoca "Bhagavā bhante anekapariyāyena appicchassa santuṭṭhassa sallekhassa dhutassa pāsādikassa apacayassa vīriyārambhassa vaṇṇavādī, idaṁ bhante ajinakkhipaṁ anekapariyāyena appicchatāya santuṭṭhitāya sallekhāya dhutatāya pāsādikatāya apacayāya vīriyārambhāya saṁvattati, sādhu bhante Bhagavā bhikkhūnaṁ ajinakkhipaṁ anujānātū"ti. Vigarahi Buddho Bhagavā ananucchavikaṁ moghapurisa ananulomikaṁ appatirūpaṁ

---

1. Dhutattāya (Ka)

assāmaṇakaṁ akappiyaṁ akaraṇīyaṁ, kathaṁ hi nāma tvaṁ moghapurisa ajinakkhipaṁ titthiyadhajaṁ dhāressasi. Netaṁ moghapurisa appasannānaṁ vā pasādāya -pa- vigarahitvā -pa- dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "na bhikkhave ajinakkhipaṁ titthiyadhajaṁ dhāretabbaṁ, yo dhāreyya, āpatti thullaccayassā"ti.

Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu akkanāḷaṁ nivāsetvā -pa- potthakaṁ nivāsetvā yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ etadavoca "Bhagavā bhante anekapariyāyena appicchassa santuṭṭhassa sallekhassa dhutassa pāsādikassa apacayassa vīriyārambhassa vaṇṇavādī, ayaṁ bhante potthako anekapariyāyena appicchatāya santuṭṭhitāya sallekhāya dhutatāya pāsādikatāya apacayāya vīriyārambhāya saṁvattati, sādhu bhante Bhagavā bhikkhūnaṁ potthakaṁ anujānātū"ti. Vigarahi Buddho Bhagavā ananucchavikaṁ moghapurisa ananulomikaṁ appatirūpaṁ assāmaṇakaṁ akappiyaṁ akaraṇīyaṁ, kathaṁ hi nāma tvaṁ moghapurisa potthakaṁ nivāsessasi. Netaṁ moghapurisa appasannānaṁ vā pasādāya -pa- vigarahitvā -pa- dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "na bhikkhave potthako nivāsetabbo, yo nivāseyya, āpatti dukkaṭassā"ti.

228. Sabbanīlakādipaṭikkhepakathā

372. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū sabbanīlakāni cīvarāni dhārenti -pa- sabbapītakāni cīvarāni dhārenti -pa- sabbalohitakāni cīvarāni dhārenti -pa- sabbamañjiṭṭhakāni[1] cīvarāni dhārenti -pa- sabbakaṇhāni cīvarāni dhārenti -pa- sabbamahāraṅgarattāni cīvarāni dhārenti -pa- sabbamahānāmarattāni cīvarāni dhārenti -pa- acchinnadasāni cīvarāni dhārenti -pa- dīghadasāni cīvarāni dhārenti -pa- pupphadasāni cīvarāni dhārenti -pa- phaṇadasāni[2] cīvarāni dhārenti -pa- kañcukaṁ dhārenti -pa- tirīṭakaṁ dhārenti -pa- veṭhanaṁ dhārenti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "kathaṁ hi nāma samaṇā Sakyaputtiyā veṭhanaṁ dhāressanti. Seyyathāpi gihī kāmabhogino"ti. Bhagavato etamatthaṁ

---

1. Sabbamañjeṭṭhakāni (Sī, Syā) 2. Phaladasāni (Ka)

ārocesuṁ. Na bhikkhave sabbanīlakāni cīvarāni dhāretabbāni. Na sabbapītakāni cīvarāni dhāretabbāni. Na sabbalohitakāni cīvarāni dhāretabbāni. Na sabbamañjiṭṭhakāni cīvarāni dhāretabbāni. Na sabbakaṇhāni cīvarāni dhāretabbāni. Na sabbamahāraṅgarattāni cīvarāni dhāretabbāni. Na sabbamahānāmarattāni cīvarāni dhāretabbāni. Na acchinnadasāni cīvarāni dhāretabbāni. Na dīghadasāni cīvarāni dhāretabbāni. Na pupphadasāni cīvarāni dhāretabbāni. Na phaṇadasāni cīvarāni dhāretabbāni. Na kañcukaṁ dhāretabbaṁ. Na tirīṭakaṁ dhāretabbaṁ. Na veṭhanaṁ dhāretabbaṁ, yo dhāreyya, āpatti dukkaṭassāti.

229. Vassaṁvuṭṭhānaṁ anuppannacīvarakathā

373. Tena kho pana samayena vassaṁvuṭṭhā bhikkhū anuppanne cīvare pakkamantipi, vibbhamantipi, kālampi karonti, sāmaṇerāpi paṭijānanti, sikkhaṁ paccakkhātakāpi paṭijānanti, antimavatthuṁ ajjhāpannakāpi paṭijānanti, ummattakāpi paṭijānanti, khittacittāpi paṭijānanti, vedanāṭṭāpi paṭijānanti, āpattiyā adassane ukkhittakāpi paṭijānanti, āpattiyā appaṭikamme ukkhittakāpi paṭijānanti, pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhittakāpi paṭijānanti, paṇḍakāpi paṭijānanti, theyyasaṁvāsakāpi paṭijānanti, titthiyapakkantakāpi paṭijānanti, tiracchānagatāpi paṭijānanti, mātughātakāpi paṭijānanti, pitughātakāpi paṭijānanti, Arahantaghātakāpi paṭijānanti, bhikkhunidūsakāpi paṭijānanti, saṁghabhedakāpi paṭijānanti, lohituppādakāpi paṭijānanti, ubhatobyañjanakāpi paṭijānanti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ.

374. Idha pana bhikkhave vassaṁvuṭṭho bhikkhu anuppanne cīvare pakkamati, sante patirūpe gāhake dātabbaṁ.

Idha pana bhikkhave vassaṁvuṭṭho bhikkhu anuppanne cīvare vibbhamati. Kālaṁ karoti. Sāmaṇero paṭijānāti. Sikkhaṁ paccakkhātako paṭijānāti. Antimavatthuṁ ajjhāpannako paṭijānāti, saṁgho sāmī.

Idha pana bhikkhave vassaṁvuṭṭho bhikkhu anuppanne cīvare ummattako paṭijānāti. Khittacitto paṭijānāti. Vedanāṭṭo paṭijānāti.

āpattiyā adassane ukkhittako paṭijānāti. Āpattiyā appaṭikamme ukkhittako paṭijānāti. Pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhittako paṭijānāti, sante patirūpe gāhake dātabbaṁ.

Idha pana bhikkhave vassaṁvuṭṭho bhikkhu anuppanne cīvare paṇḍako paṭijānāti. Theyyasaṁvāsako paṭijānāti. Titthiyapakkantako paṭijānāti. Tiracchānagato paṭijānāti. Mātughātako paṭijānāti. Pitughātako paṭijānāti. Arahantaghātako paṭijānāti. Bhikkhunidūsako paṭijānāti. Saṁghabhedako paṭijānāti. Lohituppādako paṭijānāti. Ubhatobyañjanako paṭijānāti, saṁgho sāmī.

375. Idha pana bhikkhave vassaṁvuṭṭho bhikkhu uppanne cīvare abhājite pakkamati, sante patirūpe gāhake dātabbaṁ.

Idha pana bhikkhave vassaṁvuṭṭho bhikkhu uppanne cīvare abhājite vibbhamati. Kālaṁ karoti. Sāmaṇero paṭijānāti. Sikkhaṁ paccakkhātako paṭijānāti. Antimavatthuṁ ajjhāpannako paṭijānāti, saṁgho sāmī.

Idha pana bhikkhave vassaṁvuṭṭho bhikkhu uppanne cīvare abhājite ummattako paṭijānāti. Khittacitto paṭijānāti. Vedanāṭṭo paṭijānāti. Āpattiyā adassane ukkhittako paṭijānāti. Āpattiyā appaṭikamme ukkhittako paṭijānāti. Pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhittako paṭijānāti, sante patirūpe gāhake dātabbaṁ.

Idha pana bhikkhave vassaṁvuṭṭho bhikkhu uppanne cīvare abhājite paṇḍako paṭijānāti. Theyyasaṁvāsako paṭijānāti. Titthiyapakkantako paṭijānāti. Tiracchānagato paṭijānāti. Mātughātako paṭijānāti. Pitughātako paṭijānāti. Arahantaghātako paṭijānāti. Bhikkhunidūsako paṭijānāti. Saṁghabhedako paṭijānāti. Lohituppādako paṭijānāti. Ubhatobyañjanako paṭijānāti, saṁgho sāmī.

230. Saṁghe bhinne cīvaruppādakathā

376. Idha pana bhikkhave vassaṁvuṭṭhānaṁ bhikkhūnaṁ anuppanne cīvare saṁgho bhijjati, tattha manussā ekasmiṁ pakkhe udakaṁ denti, ekasmiṁ pakkhe cīvaraṁ denti "saṁghassa demā"ti, saṁghassevetaṁ.

Idha pana bhikkhave vassaṁvuṭṭhānaṁ bhikkhūnaṁ anuppanne cīvare saṁgho bhijjati, tattha manussā ekasmiṁ pakkhe udakaṁ denti, tasmiṁ yeva pakkhe cīvaraṁ denti "saṁghassa demā"ti, saṁghassevetaṁ.

Idha pana bhikkhave vassaṁvuṭṭhānaṁ bhikkhūnaṁ anuppanne cīvare saṁgho bhijjati, tattha manussā ekasmiṁ pakkhe udakaṁ denti, ekasmiṁ pakkhe cīvaraṁ denti "pakkhassa demā"ti, pakkhassevetaṁ.

Idha pana bhikkhave vassaṁvuṭṭhānaṁ bhikkhūnaṁ anuppanne cīvare saṁgho bhijjati, tattha manussā ekasmiṁ pakkhe udakaṁ denti, tasmiṁyeva pakkhe cīvaraṁ denti "pakkhassa demā"ti, pakkhassevetaṁ.

Idha pana bhikkhave vassaṁvuṭṭhānaṁ bhikkhūnaṁ uppanne cīvare abhājite saṁgho bhijjati, sabbesaṁ samakaṁ bhājetabbanti.

231. Duggahitasuggahitādikathā

377. Tena kho pana samayena āyasmā Revato aññatarassa bhikkhuno hatthe āyasmato Sāriputtassa cīvaraṁ pāhesi "imaṁ cīvaraṁ therassa dehī"ti. Atha kho so bhikkhu antarāmagge āyasmato Revatassa vissāsā taṁ cīvaraṁ aggahesi. Atha kho āyasmā Revato āyasmatā Sāriputtena samāgantvā pucchi "ahaṁ bhante therassa cīvaraṁ pāhesiṁ, sampattaṁ taṁ cīvaran"ti. Nāhaṁ taṁ āvuso cīvaraṁ passāmīti. Atha kho āyasmā Revato taṁ bhikkhuṁ etadavoca "ahaṁ āvuso āyasmato hatthe therassa cīvaraṁ pāhesiṁ, kahaṁ taṁ cīvaran"ti. Ahaṁ bhante āyasmato vissāsā taṁ cīvaraṁ aggahesinti. Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ.

378. Idha pana bhikkhave bhikkhu bhikkhussa hatthe cīvaraṁ pahiṇati “imaṁ cīvaraṁ itthannāmassa dehī”ti. So antarāmagge yo pahiṇati, tassa vissāsā gaṇhāti, suggahitaṁ. Yassa pahiyyati, tassa vissāsā gaṇhāti, duggahitaṁ.

Idha pana bhikkhave bhikkhu bhikkhussa hatthe cīvaraṁ pahiṇati “imaṁ cīvaraṁ itthannāmassa dehī”ti. So antarāmagge yassa pahiyyati, tassa vissāsā gaṇhāti, duggahitaṁ. Yo pahiṇati, tassa vissāsā gaṇhāti, suggahitaṁ.

Idha pana bhikkhave bhikkhu bhikkhussa hatthe cīvaraṁ pahiṇati “imaṁ cīvaraṁ itthannāmassa dehī”ti. So antarāmagge suṇāti “yo pahiṇati, so kālaṅkato”ti, tassa matakacīvaraṁ adhiṭṭhāti, svādhiṭṭhitaṁ. Yassa pahiyyati, tassa vissāsā gaṇhāti, duggahitaṁ.

Idha pana bhikkhave bhikkhu bhikkhussa hatthe cīvaraṁ pahiṇati “imaṁ cīvaraṁ itthannāmassa dehī”ti. So antarāmagge suṇāti “yassa pahiyyati, so kālaṅkato”ti, tassa matakacīvaraṁ adhiṭṭhāti, dvādhiṭṭhitaṁ. Yo pahiṇati, tassa vissāsā gaṇhāti, suggahitaṁ.

Idha pana bhikkhave bhikkhu bhikkhussa hatthe cīvaraṁ pahiṇati “imaṁ cīvaraṁ itthannāmassa dehī”ti. So antarāmagge suṇāti “ubho kālaṅkatā”ti, yo pahiṇati, tassa matakacīvaraṁ adhiṭṭhāti, svādhiṭṭhitaṁ. Yassa pahiyyati, tassa matakacīvaraṁ adhiṭṭhāti, dvādhiṭṭhitaṁ.

Idha pana bhikkhave bhikkhu bhikkhussa hatthe cīvaraṁ pahiṇati “imaṁ cīvaraṁ itthannāmassa dammī”ti. So antarāmagge yo gahiṇati, tassa vissāsā gaṇhāti, duggahitaṁ. Yassa pahiyyati, tassa vissāsā gaṇhāti, suggahitaṁ.

Idha pana bhikkhave bhikkhu bhikkhussa hatthe cīvaraṁ pahiṇati “imaṁ cīvaraṁ itthannāmassa dammī”ti. So antarāmagge yassa pahiyyati, tassa vissāsā gaṇhāti, suggahitaṁ. Yo pahiṇati, tassa vissāsā gaṇhāti, duggahitaṁ.

Idha pana bhikkhave bhikkhu bhikkhussa hatthe cīvaraṁ pahiṇati “imaṁ cīvaraṁ itthannāmassa dammī”ti. So antarāmagge suṇāti “yo pahiṇati,

so kālaṅkato”ti, tassa matakacīvaraṁ adhiṭṭhāti, dvādhiṭṭhitaṁ. Yassa pahiyyati, tassa vissāsā gaṇhāti, suggahitaṁ.

Idha pana bhikkhave bhikkhu bhikkhussa hatthe cīvaraṁ pahiṇati “imaṁ cīvaraṁ itthannāmassa dammī”ti. So antarāmagge suṇāti “yassa pahiyyati, so kālaṅkato”ti, tassa matakacīvaraṁ adhiṭṭhāti, svādhiṭṭhitaṁ. Yo pahiṇati, tassa vissāsā gaṇhāti, duggahitaṁ.

Idha pana bhikkhave bhikkhu bhikkhussa hatthe cīvaraṁ pahiṇati “imaṁ cīvaraṁ itthannāmassa dammī”ti. So antarāmagge suṇāti “ubho kālaṅkatā”ti, yo pahiṇati, tassa matakacīvaraṁ adhiṭṭhāti, dvādhiṭṭhitaṁ. Yassa pahiyyati, tassa matakacīvaraṁ adhiṭṭhāti, svādhiṭṭhitaṁ.

232. Aṭṭhacīvaramātikā

379. Aṭṭhimā bhikkhave mātikā cīvarassa uppādāya. Sīmāya deti, katikāya deti, bhikkhāpaññattiyā deti, saṁghassa deti, ubhatosaṁghassa deti, vassaṁvuṭṭhasaṁghassa deti, ādissa deti, puggalassa deti.

Sīmāya deti, yāvatikā bhikkhū antosīmagatā, tehi bhājetabbaṁ. Katikāya deti, sambahulā āvāsā samānalābhā honti, ekasmiṁ āvāse dinne sabbattha dinnaṁ hoti. Bhikkhāpaññattiyā deti, yattha saṁghassa dhuvakārā kariyyanti, tattha deti. Saṁghassa deti, sammukhībhūtena saṁghena bhājetabbaṁ. Ubhatosaṁghassa deti, bahukāpi bhikkhū honti, ekā bhikkhunī hoti, upaḍḍhaṁ dātabbaṁ, bahukāpi bhikkhuniyo honti, eko bhikkhu hoti, upaḍḍhaṁ dātabbaṁ. Vassaṁvuṭṭhasaṁghassa deti, yāvatikā bhikkhū tasmiṁ āvāse vassaṁvuṭṭhā, tehi bhājetabbaṁ. Ādissa deti, yāguyā vā bhatte vā khādanīye vā cīvare vā senāsane vā bhesajje vā. Puggalassa deti, “imaṁ cīvaraṁ itthannāmassa dammī”ti.

Cīvarakkhandhako aṭṭhamo.

233. Tassuddānaṁ

Rājagahako negamo, disvā Vesāliyaṁ gaṇiṁ.
Puna Rājagahaṁ gantvā, rañño taṁ paṭivedayi.

Putto Sālavatikāya, Abhayassa hi atrajo.
Jīvatīti kumārena, saṅkhāto Jīvako iti.

So hi Takkasīlaṁ gantvā, uggahetvā mahābhiso.
Sattavassika-ābādhaṁ, natthukammena nāsayi.

Rañño bhagandalābādhaṁ, ālepena apākaḍḍhi.
Mamañca itthāgārañca, Buddhasaṁghaṁ cupaṭṭhahi.

Rājagahako ca seṭṭhi, antagaṇṭhi tikicchitaṁ.
Pajjotassa mahārogaṁ, ghatapānena nāsayi.

Adhikārañca Siveyyaṁ, abhisannaṁ sinehati.
Tīhi uppalahatthehi, samattiṁsavirecanaṁ.

Pakatattaṁ varaṁ yāci, Siveyyañca paṭiggahi.
Cīvarañca gihidānaṁ, anuññāsi Tathāgato.

Rājagahe janapade, bahuṁ uppajji cīvaraṁ.
Pāvāro kosiyañceva, kojavo aḍḍhakāsikaṁ.

Uccāvacā ca santuṭṭhi, nāgamesāgamesuṁ ca.
Paṭhamaṁ pacchā sadisā, katikā ca paṭiharuṁ.

Bhaṇḍāgāraṁ aguttañca, vuṭṭhāpenti tatheva ca.
Ussannaṁ kolāhalañca, kathaṁ bhāje kathaṁ dade.

Sakātirekabhāgena, paṭivīso kathaṁ dade.
Chakaṇena sītudakā[1], uttaritu na jānare.

Oropentā bhājanañca, pātiyā ca chamāya ca.
Upacikāmajjhe jīranti, ekato patthinnena ca.

---

1. Sītundī ca (Sī), sītuṇhi ca (katthaci)

Pharusācchinnacchibandhā, addasāsi ubbhaṇḍite.
Vīmaṁsitvā Sakyamuni, anuññāsi ticīvaraṁ.

Aññena atirekena, uppajji chiddameva ca.
Cātuddīpo varaṁ yāci, dātuṁ vassikasāṭikaṁ.

Āgantugamigilānaṁ, upaṭṭhākañca bhesajjaṁ.
Dhuvaṁ udakasāṭiñca, paṇītaṁ atikhuddakaṁ.

Thullakacchumukhaṁ khomaṁ, paripuṇṇaṁ adhiṭṭhānaṁ.
Pacchimaṁ kato garuko, vikaṇṇo suttamokiri.

Lujjanti nappahonti ca, anvādhikaṁ bahūni ca.
Andhavane assatiyā, eko vassaṁ utumhi ca.

Dve bhātukā Rājagahe, Upanando puna dvisu.
Kucchivikāro gilāno, ubho ceva gilānakā[1].

Naggā kusā vākacīraṁ, phalako kesakambalaṁ.
Vāḷa-ulūkapakkhañca, ajinaṁ akkanāḷakaṁ.

Potthakaṁ nīlapītañca, lohitaṁ mañjiṭṭhena ca.
Kaṇhā mahāraṅganāma, acchinnadasikā tathā.

Dīghapupphaphaṇadasā, kañcutirīṭaveṭhanaṁ.
Anuppanne pakkamati, saṁgho bhijjati tāvade.

Pakkhe dadanti saṁghassa, āyasmā Revato pahi.
Vissāsagāhādhiṭṭhāti, aṭṭha cīvaramātikāti.

Imamhi khandhake vatthū channavuti.

Cīvarakkhandhako niṭṭhito.

1. Gilāyanā (Ka)

9. Campeyyakkhandhaka

234. Kassapagottabhikkhuvatthu

380. Tena samayena Buddho Bhagavā Campāyaṁ viharati Gaggarāya pokkharaṇiyā tīre. Tena kho pana samayena Kāsīsu janapade Vāsabhagāmo nāma hoti, tattha Kassapagotto nāma bhikkhu āvāsiko hoti tantibaddho ussukkaṁ āpanno "kinti anāgatā ca pesalā bhikkhū āgaccheyyuṁ, āgatā ca pesalā bhikkhū phāsu vihareyyuṁ, ayañca āvāso vuddhiṁ viruḷhiṁ vepullaṁ āpajjeyyā"ti. Tena kho pana samayena sambahulā bhikkhū Kāsīsu cārikaṁ caramānā yena Vāsabhagāmo tadavasaruṁ. Addasā kho Kassapagotto bhikkhu te bhikkhū dūratova āgacchante, disvāna āsanaṁ paññapesi, pādodakaṁ pādapīṭhaṁ pādakathalikaṁ upanikkhipi, paccuggantvā pattacīvaraṁ paṭiggahesi, pānīyena āpucchi, nahāne ussukkaṁ akāsi, ussukkampi akāsi yāguyā khādanīye bhattasmiṁ. Atha kho tesaṁ āgantukānaṁ bhikkhūnaṁ etadahosi "bhaddako kho ayaṁ āvuso āvāsiko bhikkhu nahāne ussukkaṁ karoti, ussukkampi karoti yāguyā khādanīye bhattasmiṁ, handa mayaṁ āvuso idheva Vāsabhagāme nivāsaṁ kappemā"ti. Atha kho te āgantukā bhikkhū tattheva Vāsabhagāme nivāsaṁ kappesuṁ.

Atha kho Kassapagottassa bhikkhuno etadahosi "yo kho imesaṁ āgantukānaṁ bhikkhūnaṁ āgantukakilamatho, so paṭippassaddho, yepime gocare appakataññuno, tedānime gocare pakataññuno, dukkaraṁ kho pana parakulesu yāvajīvaṁ ussukkaṁ kātuṁ, viññatti ca manussānaṁ amanāpā yannūnāhaṁ na ussukkaṁ kareyyaṁ yāguyā khādanīye bhattasmin"ti. So na ussukkaṁ akāsi yāguyā khādanīye bhattasmiṁ. Atha kho tesaṁ āgantukānaṁ bhikkhūnaṁ etadahosi "pubbe khvāyaṁ āvuso āvāsiko bhikkhu nahāne ussukkaṁ akāsi, ussukkampi akāsi yāguyā khādanīye bhattasmiṁ, sodānāyaṁ na ussukkaṁ karoti yāguyā khādanīye bhattasmiṁ, duṭṭhodānāyaṁ āvuso āvāsiko bhikkhu, handa mayaṁ āvuso āvāsikaṁ[1] bhikkhuṁ ukkhipāmā"ti. Atha kho

---

1. Imaṁ āvāsikaṁ (Syā)

te āgantukā bhikkhū sannipatitvā Kassapagottaṁ bhikkhuṁ etadavocuṁ "pubbe kho tvaṁ āvuso nahāne ussukkaṁ karosi, ussukkampi karosi yāguyā khādanīye bhattasmiṁ, so dāni tvaṁ na ussukkaṁ karosi yāguyā khādanīye bhattasmiṁ, āpattiṁ tvaṁ āvuso āpanno, passasetaṁ āpattin"ti. Natthi me āvuso āpatti, yamahaṁ passeyyanti. Atha kho te āgantukā bhikkhū Kassapagottaṁ bhikkhuṁ āpattiyā adassane ukkhipiṁsu.

Atha kho Kassapagottassa bhikkhuno etadahosi "ahaṁ kho etaṁ na jānāmi 'āpatti vā esā anāpatti vā, āpanno camhi[1] anāpanno vā, ukkhitto camhi anukkhitto vā, dhammikena vā adhammikena vā, kuppena vā akuppena vā, ṭhānārahena vā aṭṭhānārahena vā', yannūnāhaṁ Campaṁ gantvā Bhagavantaṁ etamatthaṁ puccheyyan"ti. Atha kho Kassapagotto bhikkhu senāsanaṁ saṁsāmetvā pattacīvaramādāya yena Campā tena pakkāmi. Anupubbena yena Campā, yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi. Āciṇṇaṁ kho panetaṁ Buddhānaṁ Bhagavantānaṁ āgantukehi bhikkhūhi saddhiṁ paṭisammodituṁ. Atha kho Bhagavā Kassapagottaṁ bhikkhuṁ etadavoca "kacci bhikkhu khamanīyaṁ, kacci yāpanīyaṁ, kacci appakilamathena addhānaṁ āgato, kuto ca tvaṁ bhikkhu āgacchasī"ti. Khamanīyaṁ Bhagavā, yāpanīyaṁ Bhagavā, appakilamathena cāhaṁ bhante addhānaṁ āgato, atthi bhante Kāsīsu janapade Vāsabhagāmo nāma, tatthāhaṁ Bhagavā āvāsiko tantibaddho ussukkaṁ āpanno "kinti anāgatā ca pesalā bhikkhū āgaccheyyuṁ, āgatā ca pesalā bhikkhū phāsu vihareyyuṁ, ayañca āvāso vuddhiṁ viruḷhiṁ vepullaṁ āpajjeyyā"ti. Atha kho bhante sambahulā bhikkhū Kāsīsu cārikaṁ caramānā yena Vāsabhagāmo tadavasaruṁ. Addasaṁ kho ahaṁ bhante te bhikkhū dūratova āgacchante, disvāna āsanaṁ paññapesiṁ, pādodakaṁ pādapīṭhaṁ pādakathalikaṁ upanikkhipiṁ, paccuggantvā pattacīvaraṁ paṭiggahesiṁ, pānīyena āpucchiṁ, nahāne ussukkaṁ akāsiṁ, ussukkampi akāsiṁ yāguyā khādanīye bhattasmiṁ. Atha kho tesaṁ bhante āgantukānaṁ bhikkhūnaṁ etadahosi "bhaddako

---

1. Vamhi (?)

kho ayaṁ āvuso āvāsiko bhikkhu nahāne ussukkaṁ karoti, ussukkampi karoti yāguyā khādanīye bhattasmiṁ, handa mayaṁ āvuso idheva Vāsabhagāme nivāsaṁ kappemā"ti. Atha kho te bhante āgantukā bhikkhū tattheva Vāsabhagāme nivāsaṁ kappesuṁ. Tassa mayhaṁ bhante etadahosi "yo kho imesaṁ āgantukānaṁ bhikkhūnaṁ āgantukakilamatho, so paṭippassaddho, yepime gocare appakataññuno, tedānime gocare pakataññuno, dukkaraṁ kho pana parakulesu yāvajīvaṁ ussukkaṁ kātuṁ, viññatti ca manussānaṁ amanāpā, yannūnāhaṁ na ussukkaṁ kareyyaṁ yāguyā khādanīye bhattasmin"ti. So kho ahaṁ bhante na ussukkaṁ akāsiṁ yāguyā khādanīye bhattasmiṁ. Atha kho tesaṁ bhante āgantukānaṁ bhikkhūnaṁ etadahosi "pubbe khvāyaṁ āvuso āvāsiko bhikkhu nahāne ussukkaṁ karoti, ussukkampi karoti yāguyā khādanīye bhattasmiṁ, sodānāyaṁ na ussukkaṁ karoti yāguyā khādanīye bhattasmiṁ, duṭṭhodānāyaṁ āvuso āvāsiko bhikkhu, handa mayaṁ āvuso āvāsikaṁ bhikkhuṁ ukkhipāmā"ti. Atha kho te bhante āgantukā bhikkhū sannipatitvā maṁ etadavocuṁ "pubbe kho tvaṁ āvuso nahāne ussukkaṁ karosi, ussukkampi karosi yāguyā khādanīye bhattasmiṁ, sodāni tvaṁ na ussukkam karosi yāguyā khādanīye bhattasmiṁ, āpattiṁ tvaṁ āvuso āpanno passasetaṁ āpattin"ti. Natthi me āvuso āpatti, yamahaṁ passeyyanti. Atha kho te bhante āgantukā bhikkhū maṁ āpattiyā adassane ukkhipiṁsu. Tassa mayhaṁ bhante etadahosi "ahaṁ kho etaṁ na jānāmi 'āpatti vā esā anāpatti vā, āpanno camhi anāpanno vā, ukkhitto camhi anukkhitto vā, dhammikena vā adhammikena vā, kuppena vā akuppena vā, ṭhānārahena vā aṭṭhānārahena vā', yannūnāhaṁ Campaṁ gantvā Bhagavantaṁ etamatthaṁ puccheyyan"ti. Tato ahaṁ Bhagavā āgacchāmīti. Anāpatti esā bhikkhu, nesā āpatti, anāpannosi, nasi āpanno, anukkhittosi, nasi ukkhitto, adhammikenāsi kammena ukkhitto kuppena aṭṭhānārahena. Gaccha tvaṁ bhikkhu tattheva Vāsabhagāme nivāsaṁ kappehīti. "Evaṁ bhante"ti kho Kassapagotto bhikkhu Bhagavato paṭissuṇitvā uṭṭhāyāsanā Bhagavantaṁ abhivādetvā padakkhiṇaṁ katvā yena Vāsabhagāmo tena pakkāmi.

381. Atha kho tesaṁ āgantukānaṁ bhikkhūnaṁ ahudeva kukkuccaṁ, ahu vippaṭisāro "alābhā vata no, na vata no lābhā, dulladdhaṁ vata no, na vata no suladdhaṁ, ye mayaṁ suddhaṁ bhikkhuṁ anāpattikaṁ avatthusmiṁ akāraṇe ukkhipimhā, handa mayaṁ āvuso Campaṁ gantvā Bhagavato santike accayaṁ accayato desemā"ti. Atha kho te āgantukā bhikkhū senāsanaṁ saṁsāmetvā pattacīvaramādāya yena Campā tena pakkamiṁsu. Anupubbena yena Campā, yena Bhagavā tenupasaṅkamiṁsu, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdiṁsu. Āciṇṇaṁ kho panetaṁ Buddhānaṁ Bhagavantānaṁ āgantukehi bhikkhūhi saddhiṁ paṭisammodituṁ. Atha kho Bhagavā te bhikkhū etadavoca "kacci bhikkhave khamanīyaṁ, kacci yāpanīyaṁ, kaccittha appakilamathena addhānaṁ āgatā, kuto ca tumhe bhikkhave āgacchathā"ti. Khamanīyaṁ Bhagavā, yāpanīyaṁ Bhagavā, appakilamathena ca mayaṁ bhante addhānaṁ āgatā, atthi bhante Kāsīsu janapade Vāsabhagāmo nāma, tato mayaṁ Bhagavā āgacchāmāti. Tumhe bhikkhave āvāsikaṁ bhikkhuṁ ukkhipitthāti. Evaṁ bhanteti. Kismiṁ bhikkhave vatthusmiṁ kāraṇeti. Avatthusmiṁ Bhagavā akāraṇeti. Vigarahi Buddho Bhagavā ananucchavikaṁ moghapurisā ananulomikaṁ appatirūpaṁ assāmaṇakaṁ akappiyaṁ akaraṇīyaṁ, kathaṁ hi nāma tumhe moghapurisā suddhaṁ bhikkhuṁ anāpattikaṁ avatthusmiṁ akāraṇe ukkhipissatha, netaṁ moghapurisā appasannānaṁ vā pasādāya -pa- vigarahitvā dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi "na bhikkhave suddho bhikkhu anāpattiko avatthusmiṁ akāraṇe ukkhipitabbo, yo ukkhipeyya, āpatti dukkaṭassā"ti.

Atha kho te bhikkhū uṭṭhāyāsanā ekaṁsaṁ uttarāsaṅgaṁ karitvā Bhagavato pādesu sirasā nipatitvā Bhagavantaṁ etadavocuṁ "accayo no bhante accagamā yathābāle yathāmūḷhe yathā-akusale, ye mayaṁ suddhaṁ bhikkhuṁ anāpattikaṁ avatthusmiṁ akāraṇe ukkhipimhā, tesaṁ no bhante Bhagavā accayaṁ accayato paṭiggaṇhātu āyatiṁ saṁvarāyā"ti. Taggha tumhe bhikkhave accayo accagamā yathābāle yathāmūḷhe yathā-akusale, ye tumhe suddhaṁ bhikkhuṁ anāpattikaṁ avatthusmiṁ akāraṇe ukkhipittha, yato ca kho tumhe bhikkhave accayaṁ accayato disvā yathādhammaṁ paṭikarotha, taṁ vo mayaṁ paṭiggaṇhāma.

vuddhihesā bhikkhave ariyassa vinaye yo accayaṁ accayato disvā yathādhammaṁ paṭikaroti, āyatiṁ[1] saṁvaraṁ āpajjatīti.

235. Adhammena vaggādikammakathā

382. Tena kho pana samayena Campāyaṁ bhikkhū evarūpāni kammāni karonti, adhammena vaggakammaṁ karonti, adhammena samaggakammaṁ karonti, dhammena vaggakammaṁ karonti, dhammapatirūpakena vaggakammaṁ karonti, dhammapatirūpakena samaggakammaṁ karonti, ekopi ekaṁ ukkhipati, ekopi dve ukkhipati, ekopi sambahule ukkhipati, ekopi saṁghaṁ ukkhipati, dvepi ekaṁ ukkhipanti, dvepi dve ukkhipanti, dvepi sambahule ukkhipanti, dvepi saṁghaṁ ukkhipanti, sambahulāpi ekaṁ ukkhipanti, sambahulāpi dve ukkhipanti, sambahulāpi sambahule ukkhipanti, sambahulāpi saṁghaṁ ukkhipanti, saṁghopi saṁghaṁ ukkhipati. Ye te bhikkhū appicchā -pa- te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "kathaṁ hi nāma Campāyaṁ bhikkhū evarūpāni kammāni karissanti, adhammena vaggakammaṁ karissanti, adhammena samaggakammaṁ karissanti, dhammena vaggakammaṁ karissanti, dhammapatirūpakena vaggakammaṁ karissanti, dhammapatirūpakena samaggakammaṁ karissanti, ekopi ekaṁ ukkhipissati, ekopi dve ukkhipissati, ekopi sambahule ukkhipissati, ekopi saṁghaṁ ukkhipissati, dvepi ekaṁ ukkhipissanti, dvepi dve ukkhipissanti, dvepi sambahule ukkhipissanti, dvepi saṁghaṁ ukkhipissanti, sambahulāpi ekaṁ ukkhipissanti, sambahulāpi dve ukkhipissanti, sambahulāpi sambahule ukkhipissanti, sambahulāpi saṁghaṁ ukkhipissanti, saṁghopi saṁghaṁ ukkhipissatī"ti. Atha kho te bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ -pa-. Saccaṁ kira bhikkhave Campāyaṁ bhikkhū evarūpāni kammāni karonti, adhammena vaggakammaṁ karonti -pa- saṁghopi saṁghaṁ ukkhipatīti. Saccaṁ Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā ananucchavikaṁ bhikkhave tesaṁ moghapurisānaṁ ananulomikaṁ appatirūpaṁ assāmaṇakaṁ akappiyaṁ akaraṇīyaṁ, kathaṁ hi nāma te bhikkhave moghapurisā evarūpāni kammāni karissanti, adhammena vaggakammaṁ karissanti -pa- saṁghopi saṁghaṁ ukkhipissati, netaṁ bhikkhave appasannānaṁ vā pasādāya -pa- vigarahitvā -pa- dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi—

1. Āyatiṁ ca (Sī)

383. Adhammena ce bhikkhave vaggakammaṁ akammaṁ na ca karaṇīyaṁ, adhammena[1] samaggakammaṁ akammaṁ na ca karaṇīyaṁ, dhammena vaggakammaṁ akammaṁ na ca karaṇīyaṁ, dhammapatirūpakena vaggakammaṁ akammaṁ na ca karaṇīyaṁ, dhammapatirūpakena samaggakammaṁ akammaṁ na ca karaṇīyaṁ, ekopi ekaṁ ukkhipati akammaṁ na ca karaṇīyaṁ, ekopi dve ukkhipati akammaṁ na ca karaṇīyaṁ, ekopi sambahule ukkhipati akammaṁ na ca karaṇīyaṁ, ekopi saṁghaṁ ukkhipati akammaṁ na ca karaṇīyaṁ, dvepi ekaṁ ukkhipanti akammaṁ na ca karaṇīyaṁ, dvepi dve ukkhipanti akammaṁ na ca karaṇīyaṁ, dvepi sambahule ukkhipanti akammaṁ na ca karaṇīyaṁ, dvepi saṁghaṁ ukkhipanti akammaṁ na ca karaṇīyaṁ, sambahulāpi ekaṁ ukkhipanti akammaṁ na ca karaṇīyaṁ, sambahulāpi dve ukkhipanti akammaṁ na ca karaṇīyaṁ, sambahulāpi sambahule ukkhipanti akammaṁ na ca karaṇīyaṁ, sambahulāpi saṁghaṁ ukkhipanti akammaṁ na ca karaṇīyaṁ, saṁghopi saṁghaṁ ukkhipati akammaṁ na ca karaṇīyaṁ.

384. Cattārimāni bhikkhave kammāni, adhammena vaggakammaṁ, adhammena samaggakammaṁ, dhammena vaggakammaṁ, dhammena samaggakammaṁ. Tatra bhikkhave yadidaṁ adhammena vaggakammaṁ, idaṁ bhikkhave kammaṁ adhammattā vaggattā kuppaṁ aṭṭhānārahaṁ, na bhikkhave evarūpaṁ kammaṁ kātabbaṁ, na ca mayā evarūpaṁ kammaṁ anuññātaṁ. Tatra bhikkhave yadidaṁ adhammena samaggakammaṁ, idaṁ bhikkhave kammaṁ adhammattā kuppaṁ aṭṭhānārahaṁ, na bhikkhave evarūpaṁ kammaṁ kātabbaṁ, na ca mayā evarūpaṁ kammaṁ anuññātaṁ. Tatra bhikkhave yadidaṁ dhammena vaggakammaṁ, idaṁ bhikkhave kammaṁ vaggattā kuppaṁ aṭṭhānārahaṁ, na bhikkhave evarūpaṁ kammaṁ kātabbaṁ, na ca mayā evarūpaṁ kammaṁ anuññātaṁ. Tatra bhikkhave yadidaṁ dhammena samaggakammaṁ, idaṁ bhikkhave kammaṁ dhammattā samaggattā akuppaṁ ṭhānārahaṁ, evarūpaṁ bhikkhave kammaṁ kātabbaṁ, evarūpañca mayā kammaṁ anuññātaṁ. Tasmātiha bhikkhave evarūpaṁ kammaṁ karissāma yadidaṁ dhammena samagganti, evaṁ hi vo bhikkhave sikkhitabbanti.

236. Ñattivipannakammādikathā

385. Tena kho pana samayena chabbaggiyā bhikkhū evarūpāni kammāni karonti, adhammena vaggakammaṁ karonti, adhammena samaggakammaṁ karonti, dhammena

1. Adhammena ce bhikkhave (Syā)

vaggakammaṁ karonti, dhammapatirūpakena vaggakammaṁ karonti, dhammapatirūpakena samaggakammaṁ karonti, ñattivipannampi kammaṁ karonti anussāvanasampannaṁ, anussāvanavipannampi kammaṁ karonti ñattisampannaṁ, ñattivipannampi anussāvanavipannampi kammaṁ karonti, aññatrāpi dhammā kammaṁ karonti, aññatrāpi vinayā kammaṁ karonti, aññatrāpi Satthusāsanā kammaṁ karonti, paṭikuṭṭhakatampi kammaṁ karonti adhammikaṁ kuppaṁ aṭṭhānārahaṁ. Ye te bhikkhū appicchā, te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "kathaṁ hi nāma chabbaggiyā bhikkhū evarūpāni kammāni karissanti, adhammena vaggakammaṁ karissanti, adhammena samaggakammaṁ karissanti, dhammena vaggakammaṁ karissanti, dhammapatirūpakena vaggakammaṁ karissanti, dhammapatirūpakena samaggakammaṁ karissanti, ñattivipannampi kammaṁ karissanti anussāvanasampannaṁ, anussāvanavipannampi kammaṁ karissanti ñattisampannaṁ, ñattivipannampi anussāvanavipannampi kammaṁ karissanti, aññatrāpi dhammā kammaṁ karissanti, aññatrāpi vinayā kammaṁ karissanti, aññatrāpi Satthusāsanā kammaṁ karissanti, paṭikuṭṭhakatampi kammaṁ karissanti adhammikaṁ kuppaṁ aṭṭhānārahan"ti. Atha kho te bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ -pa-. Saccaṁ kira bhikkhave chabbaggiyā bhikkhū evarūpāni kammāni karonti, adhammena vaggakammaṁ karonti -pa- paṭikuṭṭhakatampi kammaṁ karonti adhammikaṁ kuppaṁ aṭṭhānārahanti. Saccaṁ Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā -pa- vigarahitvā dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi—

386. Adhammena ce bhikkhave vaggakammaṁ akammaṁ na ca karaṇīyaṁ, adhammena samaggakammaṁ akammaṁ na ca karaṇīyaṁ, dhammena vaggakammaṁ akammaṁ na ca karaṇīyaṁ, dhammapatirūpakena vaggakammaṁ akammaṁ na ca karaṇīyaṁ, dhammapatirūpakena samaggakammaṁ akammaṁ na ca karaṇīyaṁ, ñattivipannañce bhikkhave kammaṁ anussāvanasampannaṁ akammaṁ na ca karaṇīyaṁ, anussāvanavipannañce bhikkhave kammaṁ ñattisampannaṁ akammaṁ na ca karaṇīyaṁ, ñattivipannañce bhikkhave kammaṁ anussāvanavipannaṁ akammaṁ na ca karaṇīyaṁ, aññatrāpi dhammā kammaṁ akammaṁ na ca karaṇīyaṁ, aññatrāpi vinayā kammaṁ akammaṁ na ca karaṇīyaṁ, aññatrāpi Satthusāsanā kammaṁ akammaṁ na ca karaṇīyaṁ, paṭikuṭṭhakataṁ ce bhikkhave kammaṁ adhammikaṁ kuppaṁ aṭṭhānārahaṁ akammaṁ na ca karaṇīyaṁ.

387. Chayimāni bhikkhave kammāni adhammakammaṁ vaggakammaṁ samaggakammaṁ dhammapatirūpakena vaggakammaṁ dhammapatirūpakena samaggakammaṁ dhammena samaggakammaṁ.

Katamañca bhikkhave adhammakammaṁ, ñattidutiye ce bhikkhave kamme ekāya ñattiyā kammaṁ karoti, na ca kammavācaṁ anussāveti, adhammakammaṁ. Ñattidutiye ce bhikkhave kamme dvīhi ñattīhi kammaṁ karoti, na ca kammavācaṁ anussāveti, adhammakammaṁ. Ñattidutiye ce bhikkhave kamme ekāya kammavācāya kammaṁ karoti, na ca ñattiṁ ṭhapeti, adhammakammaṁ. Ñattidutiye ce bhikkhave kamme dvīhi kammavācāhi kammaṁ karoti, na ca ñattiṁ ṭhapeti, adhammakammaṁ. Ñatticatutthe ce bhikkhave kamme ekāya ñattiyā kammaṁ karoti, na ca kammavācaṁ anussāveti, adhammakammaṁ. Ñatticatutthe ce bhikkhave kamme dvīhi ñattīhi kammaṁ karoti, na ca kammavācaṁ anussāveti, adhammakammaṁ. Ñatticatutthe ce bhikkhave kamme tīhi ñattīhi kammaṁ karoti, na ca kammavācaṁ anussāveti, adhammakammaṁ. Ñatticatutthe ce bhikkhave kamme catūhi ñattīhi kammaṁ karoti, na ca kammavācaṁ anussāveti, adhammakammaṁ. Ñatticatutthe ce bhikkhave kamme ekāya kammavācāya kammaṁ karoti, na ca ñattiṁ ṭhapeti, adhammakammaṁ. Ñatticatutthe ce bhikkhave kamme dvīhi kammavācāhi kammaṁ karoti, na ca ñattiṁ ṭhapeti, adhammakammaṁ. Ñatticatutthe ce bhikkhave kamme tīhi kammavācāhi kammaṁ karoti, na ca ñattiṁ ṭhapeti, adhammakammaṁ. Ñatticatutthe ce bhikkhave kamme catūhi kammavācāhi kammaṁ karoti, na ca ñattiṁ ṭhapeti, adhammakammaṁ. Idaṁ vuccati bhikkhave adhammakammaṁ. (1)

Katamañca bhikkhave vaggakammaṁ, ñattidutiye ce bhikkhave kamme yāvatikā bhikkhū kammappattā, te anāgatā honti, chandārahānaṁ chando anāhaṭo hoti, sammukhībhūtā paṭikkosanti, vaggakammaṁ. Ñattidutiye ce bhikkhave kamme yāvatikā bhikkhū kammappattā, te āgatā honti, chandārahānaṁ chando anāhaṭo hoti, sammukhībhūtā paṭikkosanti, vaggakammaṁ. Ñattidutiye ce bhikkhave kamme yāvatikā bhikkhū kammappattā, te āgatā honti, chandārahānaṁ chando āhaṭo hoti, sammukhībhūtā paṭikkosanti, vaggakammaṁ. Ñatticatutthe ce bhikkhave kamme yāvatikā bhikkhū kammappattā, te anāgatā honti, chandārahānaṁ chando anāhaṭo hoti, sammukhībhūtā paṭikkosanti, vaggakammaṁ. Ñatticatutthe ce bhikkhave kamme yāvatikā bhikkhū kammappattā, te āgatā honti, chandārahānaṁ chando anāhaṭo hoti,

sammukhībhūtā paṭikkosanti, vaggakammaṁ. Ñatticatutthe ce bhikkhave kamme yāvatikā bhikkhū kammappattā, te āgatā honti, chandārahānaṁ chando āhaṭo hoti, sammukhībhūtā paṭikkosanti, vaggakammaṁ. Idaṁ vuccati bhikkhave vaggakammaṁ. (2)

Katamañca bhikkhave samaggakammaṁ, ñattidutiye ce bhikkhave kamme yāvatikā bhikkhū kammappattā, te āgatā honti, chandārahānaṁ chando āhaṭo hoti, sammukhībhūtā na paṭikkosanti, samaggakammaṁ. Ñatticatutthe ce bhikkhave kamme yāvatikā bhikkhū kammappattā, te āgatā honti, chandārahānaṁ chando āhaṭo hoti, sammukhībhūtā na paṭikkosanti, samaggakammaṁ. Idaṁ vuccati bhikkhave samaggakammaṁ. (3)

Katamañca bhikkhave dhammapatirūpakena vaggakammaṁ, ñattidutiye ce bhikkhave kamme paṭhamaṁ kammavācaṁ anussāveti, pacchā ñattiṁ ṭhapeti, yāvatikā bhikkhū kammappattā, te anāgatā honti, chandārahānaṁ chando anāhaṭo hoti, sammukhībhūtā paṭikkosanti, dhammapatirūpakena vaggakammaṁ. Ñattidutiye ce bhikkhave kamme paṭhammaṁ kammavācaṁ anussāveti, pacchā ñattiṁ ṭhapeti, yāvatikā bhikkhū kammappattā, te āgatā honti, chandārahānaṁ chando anāhaṭo hoti, sammukhībhūtā paṭikkosanti, dhammapatirūpakena vaggakammaṁ. Ñattidutiye ce bhikkhave kamme paṭhamaṁ kammavācaṁ anussāveti, pacchā ñattiṁ ṭhapeti, yāvatikā bhikkhū kammappattā, te āgatā honti, chandārahānaṁ chando āhaṭo hoti, sammukhībhūtā paṭikkosanti, dhammapatirūpakena vaggakammaṁ. Ñatticatutthe ce bhikkhave kamme paṭhamaṁ kammavācaṁ anussāveti, pacchā ñattiṁ ṭhapeti, yāvatikā bhikkhū kammappattā, te anāgatā honti, chandārahānaṁ chando anāhaṭo hoti, sammukhībhūtā paṭikkosanti, dhammapatirūpakena vaggakammaṁ. Ñatticatutthe ce bhikkhave kamme paṭhamaṁ kammavācaṁ anussāveti, pacchā ñattiṁ ṭhapeti, yāvatikā bhikkhū kammappattā, te āgatā honti, chandārahānaṁ chando anāhaṭo hoti, sammukhībhūtā paṭikkosanti, dhammapatirūpakena vaggakammaṁ. Ñatticatutthe ce bhikkhave kamme paṭhamaṁ kammavācaṁ anussāveti, pacchā ñattiṁ ṭhapeti, yāvatikā bhikkhū kammappattā, te āgatā honti, chandārahānaṁ chando āhaṭo

hoti, sammukhībhūtā paṭikkosanti, dhammapatirūpakena vaggakammaṁ. Idaṁ vuccati bhikkhave dhammapatirūpakena vaggakammaṁ. (4)

Katamañca bhikkhave dhammapatirūpakena samaggakammaṁ, ñattidutiye ce bhikkhave kamme paṭhamaṁ kammavācaṁ anussāveti, pacchā ñattiṁ ṭhapeti, yāvatikā bhikkhū kammappattā, te āgatā honti, chandārahānaṁ chando āhaṭo hoti, sammukhībhūtā na paṭikkosanti, dhammapatirūpakena samaggakammaṁ. Ñatticatutthe ce bhikkhave kamme paṭhamaṁ kammavācaṁ anussāveti, pacchā ñattiṁ ṭhapeti, yāvatikā bhikkhū kammappattā, te āgatā honti, chandārahānaṁ chando āhaṭo hoti, sammukhībhūtā na paṭikkosanti, dhammapatirūpakena samaggakammaṁ. Idaṁ vuccati bhikkhave dhammapatirūpakena samaggakammaṁ. (5)

Katamañca bhikkhave dhammena samaggakammaṁ, ñattidutiye ce bhikkhave kamme paṭhamaṁ ñattiṁ ṭhapeti, pacchā ekāya kammavācāya kammaṁ karoti, yāvatikā bhikkhū kammappattā, te āgatā honti, chandārahānaṁ chando āhaṭo hoti, sammukhībhūtā na paṭikkosanti, dhammena samaggakammaṁ. Ñatticatutthe ce bhikkhave kamme paṭhamaṁ ñattiṁ ṭhapeti, pacchā tīhi kammavācāhi kammaṁ karoti, yāvatikā bhikkhū kammappattā, te āgatā honti, chandārahānaṁ chando āhaṭo hoti, sammukhībhūtā na paṭikkosanti, dhammena samaggakammaṁ. Idaṁ vuccati bhikkhave dhammena samaggakammaṁ. (6)

237. Catuvaggakaraṇādikathā

388. Pañca saṁghā, catuvaggo bhikkhusaṁgho, pañcavaggo bhikkhusaṁgho, dasavaggo bhikkhusaṁgho, vīsativaggo bhikkhusaṁgho, atirekavīsativaggo bhikkhusaṁgho. Tatra bhikkhave yvāyaṁ catuvaggo bhikkhusaṁgho ṭhapetvā tīṇi kammāni upasampadaṁ pavāraṇaṁ abbhānaṁ dhammena samaggo sabbakammesu kammappatto. Tatra bhikkhave yvāyaṁ pañcavaggo bhikkhusaṁgho ṭhapetvā dve kammāni majjhimesu janapadesu upasampadaṁ abbhānaṁ dhammena samaggo sabbakammesu kammappatto. Tatra bhikkhave yvāyaṁ dasavaggo bhikkhusaṁgho ṭhapetvā ekaṁ kammaṁ abbhānaṁ dhammena samaggo sabbakammesu kammappatto. Tatra bhikkhave yvāyaṁ vīsativaggo bhikkhusaṁgho dhammena samaggo

sabbakammesu kammappatto. Tatra bhikkhave yvāyaṁ atirekavīsativaggo bhikkhusaṁgho dhammena samaggo sabbakammesu kammappatto.

389. Catuvaggakaraṇañce bhikkhave kammaṁ bhikkhunicatuttho kammaṁ kareyya, akammaṁ na ca karaṇīyaṁ. Catuvaggakaraṇañce bhikkhave kammaṁ sikkhamānacatuttho kammaṁ kareyya, akammaṁ na ca karaṇīyaṁ -pa- sāmaṇeracatuttho kammaṁ kareyya, akammaṁ na ca karaṇīyaṁ. Sāmaṇericatuttho kammaṁ kareyya, akammaṁ na ca karaṇīyaṁ. Sikkhaṁ paccakkhātakacatuttho kammaṁ kareyya, akammaṁ na ca karaṇīyaṁ. Antimavatthuṁ ajjhāpannakacatuttho kammaṁ kareyya, akammaṁ na ca karaṇīyaṁ. Āpattiyā adassane ukkhittakacatutthokammaṁ kareyya, akammaṁ na ca karaṇīyaṁ. Āpattiyā appaṭikamme ukkhittakacatuttho kammaṁ kareyya, akammaṁ na ca karaṇīyaṁ. Pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhittakacatuttho kammaṁ kareyya, akammaṁ na ca karaṇīyaṁ. Paṇḍakacatuttho kammaṁ kareyya, akammaṁ na ca karaṇīyaṁ. Theyyasaṁvāsakacatuttho kammaṁ kareyya, akammaṁ na ca karaṇīyaṁ. Titthiyapakkantakacatuttho kammaṁ kareyya, akammaṁ na ca karaṇīyaṁ. Tiracchānagatacatuttho kammaṁ kareyya, akammaṁ na ca karaṇīyaṁ. Mātughātakacatuttho kammaṁ kareyya, akammaṁ na ca kariṇīyaṁ. Pitughātakacatuttho kammaṁ kareyya, akammaṁ na ca karaṇīyaṁ. Arahantaghātakacatuttho kammaṁ kareyya, akammaṁ na ca karaṇīyaṁ. Bhikkhunidūsakacatuttho kammaṁ kareyya, akammaṁ na ca karaṇīyaṁ. Saṁghabhedakacatuttho kammaṁ kareyya, akammaṁ na ca karaṇīyaṁ. Lohituppādakacatuttho kammaṁ kareyya, akammaṁ na ca karaṇīyaṁ. Ubhatobyañjanakacatuttho kammaṁ kareyya, akammaṁ na ca karaṇīyaṁ. Nānāsaṁvāsakacatuttho kammaṁ kareyya, akammaṁ na ca karaṇīyaṁ. Nānāsīmāya ṭhitacatuttho kammaṁ kareyya, akammaṁ na ca karaṇīyaṁ. Iddhiyā vehāse ṭhitacatuttho kammaṁ kareyya, akammaṁ na ca karaṇīyaṁ. Yassa saṁgho kammaṁ karoti, taṁcatuttho kammaṁ kareyya, akammaṁ na ca karaṇīyaṁ.

Catuvaggakaraṇaṁ.

390. Pañcavaggakaraṇañce bhikkhave kammaṁ bhikkhunipañcamo kammaṁ kareyya, akammaṁ na ca karaṇīyaṁ. Pañcavaggakaraṇañce bhikkhave kammaṁ sikkhamānapañcamo kammaṁ kareyya -pa- sāmaṇerapañcamo kammaṁ kareyya. Sāmaṇeripañcamo kammaṁ

kareyya. Sikkhaṁ paccakkhātakapañcamo kammaṁ kareyya. Antimavatthuṁ ajjhāpannakapañcamo kammaṁ kareyya. Āpattiyā adassane ukkhittakapañcamo kammaṁ kareyya. Āpattiyā appaṭikamme ukkhittakapañcamo kammaṁ kareyya. Pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhittakapañcamo kammaṁ kareyya. Paṇḍakapañcamo kammaṁ kareyya. Theyyasaṁvāsakapañcamo kammaṁ kareyya. Titthiyapakkantakapañcamo kammaṁ kareyya. Tiracchānagatapañcamo kammaṁ kareyya. Mātughātakapañcamo kammaṁ kareyya. Pitughātakapañcamo kammaṁ kareyya. Arahantaghātakapañcamo kammaṁ kareyya. Bhikkhunidūsakapañcamo kammaṁ kareyya. Saṁghabhedakapañcamo kammaṁ kareyya. Lohituppādakapañcamo kammaṁ kareyya. Ubhatobyañjanakapañcamo kammaṁ kareyya. Nānāsaṁvāsakapañcamo kammaṁ kareyya. Nānāsīmāya ṭhitapañcamo kammaṁ kareyya. Iddhiyā vehāse ṭhitapañcamo kammaṁ kareyya. Yassa saṁgho kammaṁ karoti, taṁpañcamo kammaṁ kareyya, akammaṁ na ca karaṇīyaṁ.

Pañcavaggakaraṇaṁ.

391. Dasavaggakaraṇañce bhikkhave kammaṁ bhikkhunidasamo kammaṁ kareyya, akammaṁ na ca karaṇīyaṁ. Dasavaggakaraṇañce bhikkhave kammaṁ sikkhamānadasamo kammaṁ kareyya, akammaṁ na ca karaṇīyaṁ -pa-. Dasavaggakaraṇañce bhikkhave kammaṁ yassa saṁgho kammaṁ karoti, taṁdasamo kammaṁ kareyya, akammaṁ na ca karaṇīyaṁ.

Dasavaggakaraṇaṁ.

392. Vīsativaggakaraṇañce bhikkhave kammaṁ bhikkhunivīso kammaṁ kareyya, akammaṁ na ca karaṇīyaṁ. Vīsativaggakaraṇañce bhikkhave kammaṁ sikkhamānavīso kammaṁ kareyya -pa- sāmaṇeravīso kammaṁ kareyya. Sāmaṇerivīso kammaṁ kareyya. Sikkhaṁ paccakkhātakavīso kammaṁ kareyya. Antimavatthuṁ ajjhāpannakavīso kammaṁ kareyya. Āpattiyā adassane ukkhittakavīso kammaṁ kareyya. Āpattiyā appaṭikamme ukkhittakavīso kammaṁ kareyya. Pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhittakavīso kammaṁ kareyya. Paṇḍakavīso kammaṁ kareyya. Theyyasaṁvāsakavīso kammaṁ kareyya. Titthiyapakkantakavīso kammaṁ kareyya. Tiracchānagatavīso kammaṁ kareyya. Mātughātakavīso kammaṁ kareyya. Pitughātakavīso kammaṁ kareyya.

Arahantaghātakavīso kammaṁ kareyya. Bhikkhunidūsakavīso kammaṁ kareyya. Saṁghabhedakavīso kammaṁ kareyya. Lohituppādakavīso kammaṁ kareyya. Ubhatobyañjanakavīso kammaṁ kareyya. Nānāsaṁvāsakavīso kammaṁ kareyya. Nānāsīmāya ṭhitavīso kammaṁ kareyya. Iddhiyā vehāse ṭhitavīso kammaṁ kareyya. Yassa saṁgho kammaṁ karoti, taṁvīso kammaṁ kareyya, akammaṁ na ca karaṇīyaṁ.

Vīsativaggakaraṇaṁ.

---

238. Pārivāsikādikathā

393. Pārivāsikacatuttho ce bhikkhave parivāsaṁ dadeyya, mūlāya paṭikasseyya, mānattaṁ dadeyya, taṁvīso abbheyya, akammaṁ na ca karaṇīyaṁ. Mūlāya paṭikassanārahacatuttho ce bhikkhave parivāsaṁ dadeyya, mūlāya paṭikasseyya, mānattaṁ dadeyya, taṁvīso abbheyya, akammaṁ na ca karaṇīyaṁ. Mānattārahacatuttho ce bhikkhave parivāsaṁ dadeyya, mūlāya paṭikasseyya, mānattaṁ dadeyya, taṁvīso abbheyya, akammaṁ na ca karaṇīyaṁ. Mānattacārikacatuttho ce bhikkhava parivāsaṁ dadeyya, mūlāya paṭikasseyya, mānattaṁ dadeyya, taṁvīso abbheyya, akammaṁ na ca karaṇīyaṁ. Abbhānārahacatuttho ce bhikkhave parivāsaṁ dadeyya, mūlāya paṭikasseyya, mānattaṁ dadeyya, taṁvīso abbheyya, akammaṁ na ca karaṇīyaṁ.

394. Ekaccassa bhikkhave saṁghamajjhe paṭikkosanā ruhati, ekaccassa na ruhati. Kassa ca bhikkhave saṁghamajjhe paṭikkosanā na ruhati, bhikkhuniyā bhikkhave saṁghamajjhe paṭikkosanā na ruhati. Sikkhamānāya bhikkhave -pa- Sāmaṇerassa bhikkhave. Sāmaṇeriyā bhikkhave. Sikkhāpaccakkhātakassa bhikkhave. Antimavatthuṁ ajjhāpannakassa bhikkhave. Ummattakassa bhikkhave. Khittacittassa bhikkhave. Vedanāṭṭassa bhikkhave. Āpattiyā adassane ukkhittakassa bhikkhave. Āpattiyā appaṭikamme ukkhittakassa bhikkhave. Pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhittakassa bhikkhave. Paṇḍakassa bhikkhave. Theyyasaṁvāsakassa bhikkhave. Titthiyapakkantakassa

bhikkhave. Tiracchānagatassa bhikkhave. Mātughātakassa bhikkhave. Pitughātakassa bhikkhave. Arahantaghātakassa bhikkhave. Bhikkhunidūsakassa bhikkhave. Saṁghabhedakassa bhikkhave. Lohituppādakassa bhikkhave. Ubhatobyañjanakassa bhikkhave. Nānāsaṁvāsakassa bhikkhave. Nānāsīmāya ṭhitassa bhikkhave. Iddhiyā vehāse ṭhitassa bhikkhave. Yassa saṁgho kammaṁ karoti, tassa ca[1] bhikkhave saṁghamajjhe paṭikkosanā na ruhati. Imesaṁ kho bhikkhave saṁghamajjhe paṭikkosanā na ruhati.

Kassa ca bhikkhave saṁghamajjhe paṭikkosanā ruhati. Bhikkhussa bhikkhave pakatattassa samānasaṁvāsakassa samānasīmāya ṭhitassa antamaso ānantarikassāpi[2] bhikkhuno viññāpentassa saṁghamajjhe paṭikkosanā ruhati. Imassa bhikkhave saṁghamajjhe paṭikkosanā ruhati.

239. Dvenissāraṇādikathā

395. Dvemā bhikkhave nissāraṇā, atthi bhikkhave puggalo appatto nissāraṇaṁ, tañce saṁgho nissāreti, ekacco sunissārito, ekacco dunnissārito. Katamo ca bhikkhave puggalo appatto nissāraṇaṁ, tañce saṁgho nissāreti, dunnissārito. Idha pana bhikkhave bhikkhu suddho hoti anāpattiko, tañce saṁgho nissāreti, dunnissārito. Ayaṁ vuccati bhikkhave puggalo appatto nissāraṇaṁ, tañce saṁgho nissāreti, dunnissārito.

Katamo ca bhikkhave puggalo appatto nissāraṇaṁ, tañce saṁgho nissāreti, sunissārito. Idha pana bhikkhave bhikkhu bālo hoti abyatto āpattibahulo anapadāno, gihisaṁsaṭṭho viharati ananulomikehi gihisaṁsaggehi, tañce saṁgho nissāreti, sunissārito. Ayaṁ vuccati bhikkhave puggalo appatto nissāraṇaṁ, tañce saṁgho nissāreti, sunissārito.

396. Dvemā bhikkhave osāraṇā, atthi bhikkhave puggalo appatto osāraṇaṁ, tañce saṁgho osāreti, ekacco sosārito

---

1. Tassa (Syā)
2. Anantarikassāpi (Syā)

ekacco dosārito. Katamo ca bhikkhave puggalo appatto osāraṇaṁ, tañce saṁgho osāreti, dosārito. Paṇḍako bhikkhave appatto osāraṇaṁ, tañce saṁgho osāreti, dosārito. Theyyasaṁvāsako bhikkhave appatto osāraṇaṁ, tañce saṁgho osāreti, dosārito. Titthiyapakkantako bhikkhave -pa-. Tiracchānagato bhikkhave. Mātughātako bhikkhave. Pitughātako bhikkhave. Arahantaghātako bhikkhave. Bhikkhunidūsako bhikkhave. Saṁghabhedako bhikkhave. Lohituppādako bhikkhave. Ubhatobyañjanako bhikkhave appatto osāraṇaṁ, tañce saṁgho osāreti, dosārito. Ayaṁ vuccati bhikkhave puggalo appatto osāraṇaṁ, tañce saṁgho osāreti, dosārito. Ime vuccanti bhikkhave puggalā appattā osāraṇaṁ, te ce saṁgho osāreti, dosāritā.

Katamo ca bhikkhave puggalo appatto osāraṇaṁ, tañce saṁgho osāreti, sosārito. Hatthacchinno bhikkhave appatto osāraṇaṁ, tañce saṁgho osāreti, sosārito. Pādacchinno bhikkhave -pa-. Hatthapādacchinno bhikkhave. Kaṇṇacchinno bhikkhave. Nāsacchinno bhikkhave. Kaṇṇanāsacchinno bhikkhave. Aṅgulicchinno bhikkhave. Aḷacchinno bhikkhave. Kaṇḍaracchinno bhikkhave. Phaṇahatthako bhikkhave. Khujjo bhikkhave. Vāmano bhikkhave. Galagaṇḍī bhikkhave. Lakkhaṇāhato bhikkhave. Kasāhato bhikkhave. Likhitako bhikkhave. Sīpadiko bhikkhave. Pāparogī bhikkhave. Parisadūsako bhikkhave. Kāṇo bhikkhave. Kuṇī bhikkhave. Khañjo bhikkhave. Pakkhahato bhikkhave. Chinniriyāpatho bhikkhave. Jarādubbalo bhikkhave. Andho bhikkhave. Mūgo bhikkhave. Badhiro bhikkhave. Andhamūgo bhikkhave. Andhabadhiro bhikkhave. Mūgabadhiro bhikkhave. Andhamūgabadhiro bhikkhave appatto osāraṇaṁ, tañce saṁgho osāreti, sosārito. Ayaṁ vuccati bhikkhave puggalo appatto osāraṇaṁ, tañce saṁgho osāreti, sosārito. Ime vuccanti bhikkhave puggalā appattā osāraṇaṁ, te ce saṁgho osāreti, sosāritā.

Vāsabhagāmabhāṇavāro niṭṭhito paṭhamo.

240. Adhammakammādikathā

397. Idha pana bhikkhave bhikkhussa na hoti āpatti daṭṭhabbā, tamenaṁ codeti saṁgho vā sambahulā vā ekapuggalo vā "āpattiṁ tvaṁ āvuso āpanno, passasetaṁ āpattin"ti, so evaṁ vadeti "natthi me āvuso āpatti, yamahaṁ passeyyan"ti, taṁ saṁgho āpattiyā adassane ukkhipati, adhammakammaṁ.

Idha pana bhikkhave bhikkhussa na hoti āpatti paṭikātabbā, tamenaṁ codeti saṁgho vā sambahulā vā ekapuggalo vā "āpattiṁ tvaṁ āvuso āpanno, paṭikarohi taṁ āpattin"ti, so evaṁ vadeti "natthi me āvuso āpatti, yamayaṁ paṭikareyyan"ti, taṁ saṁgho āpattiyā appaṭikamme ukkhipati, adhammakammaṁ.

Idha pana bhikkhave bhikkhussa na hoti pāpikā diṭṭhi paṭinissajjetā, tamenaṁ codeti saṁgho vā sambahulā vā ekapuggalo vā "pāpikā te āvuso diṭṭhi, paṭinissajjetaṁ pāpikaṁ diṭṭhin"ti, so evaṁ vadeti "natthi me āvuso pāpikā diṭṭhi, yamahaṁ paṭinissajjeyyan"ti, taṁ saṁgho pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhipati, adhammakammaṁ.

Idha pana bhikkhave bhikkhussa na hoti āpatti daṭṭhabbā, na hoti āpatti paṭikātabbā, tamenaṁ codeti saṁgho vā sambahulā vā ekapuggalo vā "āpattiṁ tvaṁ āvuso āpanno, passasetaṁ āpattiṁ, paṭikarohi taṁ āpattin"ti, so evaṁ vadeti "natthi me āvuso āpatti, yamahaṁ passeyyaṁ, natthi me āvuso āpatti, yamahaṁ paṭikareyyan"ti, taṁ saṁgho adassane vā appaṭikamme vā ukkhipati, adhammakammaṁ.

Idha pana bhikkhave bhikkhussa na hoti āpatti daṭṭhabbā, na hoti pāpikā diṭṭhi paṭinissajjetā, tamenaṁ codeti saṁgho vā sambahulā vā ekapuggalo vā "āpattiṁ tvaṁ āvuso āpanno, passasetaṁ āpattiṁ, pāpikā te diṭṭhi, paṭinissajjetaṁ pāpikaṁ diṭṭhin"ti, so evaṁ vadeti "natthi me āvuso āpatti, yamahaṁ passeyyaṁ, natthi me āvuso pāpikā diṭṭhi, yamahaṁ paṭinissajjeyyan"ti, taṁ saṁgho adassane vā appaṭinissagge vā ukkhipati, adhammakammaṁ.

Idha pana bhikkhave bhikkhussa na hoti āpatti paṭikātabbā, na hoti pāpikā diṭṭhi paṭinissajjetā, tamenaṁ codeti saṁgho vā sambahulā vā ekapuggalo vā "āpattiṁ tvaṁ āvuso āpanno, paṭikarohi taṁ āpattiṁ, pāpikā te diṭṭhi, paṭinissajjetaṁ pāpikaṁ diṭṭhin"ti, so evaṁ vadeti "natthi me āvuso āpatti, yamahaṁ paṭikareyyaṁ, natthi me āvuso pāpikā diṭṭhi, yamahaṁ paṭinissajjeyyan"ti, taṁ saṁgho appaṭikamme vā appaṭinissagge vā ukkhipati, adhammakammaṁ.

Idha pana bhikkhave bhikkhussa na hoti āpatti daṭṭhabbā, na hoti āpatti paṭikātabbā, na hoti pāpikā diṭṭhi paṭinissajjetā, tamenaṁ codeti saṁgho vā sambahulā vā ekapuggalo vā "āpattiṁ tvaṁ āvuso āpanno, passasetaṁ āpattiṁ, paṭikarohi taṁ āpattiṁ, pāpikā te diṭṭhi, paṭinissajjetaṁ pāpikaṁ diṭṭhin"ti, so evaṁ vadeti "natthi me āvuso āpatti, yamahaṁ passeyyaṁ, natthi me āvuso āpatti, yamahaṁ paṭikareyyaṁ, natthi me āvuso pāpikā diṭṭhi, yamahaṁ paṭinissajjeyyan"ti, taṁ saṁgho adassane vā appaṭikamme vā appaṭinissagge vā ukkhipati, adhammakammaṁ.

398. Idha pana bhikkhave bhikkhussa hoti āpatti daṭṭhabbā, tamenaṁ codeti saṁgho vā sambahulā vā ekapuggalo vā "āpattiṁ tvaṁ āvuso āpanno, passasetaṁ āpattin"ti, so evaṁ vadeti "āmāvuso passāmī"ti, taṁ saṁgho āpattiyā adassane ukkhipati, adhammakammaṁ.

Idha pana bhikkhave bhikkhussa hoti āpatti paṭikātabbā, tamenaṁ codeti saṁgho vā sambahulā vā ekapuggalo vā "āpattiṁ tvaṁ āvuso āpanno, paṭikarohi taṁ āpattin"ti, so evaṁ vadeti "āmāvuso paṭikarissāmī"ti, taṁ saṁgho āpattiyā appaṭikamme ukkhipati, adhammakammaṁ.

Idha pana bhikkhave bhikkhussa hoti pāpikā diṭṭhi paṭinissajjetā, tamenaṁ codeti saṁgho vā sambahulā vā ekapuggalo vā "pāpikā te āvuso diṭṭhi, paṭinissajjetaṁ pāpikaṁ diṭṭhin"ti, so evaṁ vadeti

“āmāvuso paṭinissajjissāmī”ti, taṁ saṁgho pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhipati, adhammakammaṁ.

Idha pana bhikkhave bhikkhussa hoti āpatti daṭṭhabbā, hoti āpatti paṭikātabbā -pa- hoti āpatti daṭṭhabbā, hoti pāpikā diṭṭhi paṭinissajjetā -pa- hoti āpatti paṭikātabbā, hoti pāpikā diṭṭhi paṭinissajjetā -pa- hoti āpatti daṭṭhabbā, hoti āpatti paṭikātabbā, hoti pāpikā diṭṭhi paṭinissajjetā, tamenaṁ codeti saṁgho vā sambahulā vā ekapuggalo vā “āpattiṁ tvaṁ āvuso āpanno, passasetaṁ āpattiṁ, paṭikarohi taṁ āpattiṁ, pāpikā te diṭṭhi, paṭinissajjetaṁ pāpikaṁ diṭṭhin”ti, so evaṁ vadeti “āmāvuso passāmi, āma paṭikarissāmi, āma paṭinissajjissāmī”ti, taṁ saṁgho adassane vā appaṭikamme vā appaṭinissagge vā ukkhipati, adhammakammaṁ.

399. Idha pana bhikkhave bhikkhussa hoti āpatti daṭṭhabbā, tamenaṁ codeti saṁgho vā sambahulā vā ekapuggalo vā “āpattiṁ tvaṁ āvuso āpanno, passasetaṁ āpattin”ti, so evaṁ vadeti “natthi me āvuso āpatti, yamahaṁ passeyyan”ti, taṁ saṁgho āpattiyā adassane ukkhipati, dhammakammaṁ.

Idha pana bhikkhave bhikkhussa hoti āpatti paṭikātabbā, tamenaṁ codeti saṁgho vā sambahulā vā ekapuggalo vā “āpattiṁ tvaṁ āvuso āpanno, paṭikarohi taṁ āpattin”ti, so evaṁ vadeti “natthi me āvuso āpatti, yamahaṁ paṭikareyyan”ti, taṁ saṁgho āpattiyā appaṭikamme ukkhipati, dhammakammaṁ.

Idha pana bhikkhave bhikkhussa hoti pāpikā diṭṭhi paṭinissajjetā, tamenaṁ codeti saṁgho vā sambahulā vā ekapuggalo vā “pāpikā te āvuso diṭṭhi, paṭinissajjetaṁ pāpikaṁ diṭṭhin”ti, so evaṁ vadeti “natthi me āvuso pāpikā diṭṭhi, yamahaṁ paṭinissajjeyyan”ti, taṁ saṁgho pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhipati, dhammakammaṁ.

Idha pana bhikkhave bhikkhussa hoti āpatti daṭṭhabbā, hoti āpatti paṭikātabbā -pa- hoti āpatti daṭṭhabbā, hoti pāpikā diṭṭhi paṭinissajjetā -pa- hoti āpatti paṭikātabbā, hoti pāpikā diṭṭhi

paṭinissajjetā -pa- hoti āpatti daṭṭhabbā, hoti āpatti paṭikātabbā, hoti pāpikā diṭṭhi paṭinissajjetā, tamenaṁ codeti saṁgho vā sambahulā vā ekapuggalo vā "āpattiṁ tvaṁ āvuso āpanno, passasetaṁ āpattiṁ, paṭikarohi taṁ āpattiṁ, pāpikā te diṭṭhi, paṭinissajjetaṁ pāpikaṁ diṭṭhin"ti, so evaṁ vadeti "natthime āvuso āpatti, yamahaṁ passeyyaṁ, natthi me āvuso āpatti, yamahaṁ paṭikareyyaṁ, natthi me āvuso pāpikā diṭṭhi, yamahaṁ paṭinissajjeyyan"ti, taṁ saṁgho adassane vā appaṭikamme vā appaṭinissagge vā ukkhipati, dhammakammanti.

241. Upālipucchākathā

400. Atha kho āyasmā Upāli yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi, ekamantaṁ nisinno kho āyasmā Upāli Bhagavantaṁ etadavoca "yo nu kho bhante samaggo saṁgho sammukhākaraṇīyaṁ kammaṁ asammukhā karoti, dhammakammaṁ nu kho taṁ bhante vinayakamman"ti. Adhammakammaṁ taṁ Upāli avinayakammanti. Yo nu kho bhante samaggo saṁgho paṭipucchākaraṇīyaṁ kammaṁ appaṭipucchā karoti -pa- paṭiññāyakaraṇīyaṁ kammaṁ apaṭiññāya karoti. Sativinayārahassa amūḷhavinayaṁ deti. Amūḷhavinayārahassa tassapāpiyasikākammaṁ karoti. Tassapāpiyasikākammārahassa tajjanīyakammaṁ karoti. Tajjanīyakammārahassa niyassakammaṁ karoti. Niyassakammārahassa pabbājanīyakammaṁ karoti. Pabbājanīyakammārahassa paṭisāraṇīyakammaṁ karoti. Paṭisāraṇīyakammārahassa ukkhepanīyakammaṁ karoti. Ukkhepanīyakammārahassa parivāsaṁ deti. Parivāsārahaṁ mūlāya paṭikassati. Mūlāyapaṭikassanārahassa mānattaṁ deti. Mānattārahaṁ abbheti. Abbhānārahaṁ upasampādeti. Dhammakammaṁ nu kho taṁ bhante vinayakammanti. Adhammakammaṁ taṁ Upāli avinayakammaṁ.

Yo kho Upāli samaggo saṁgho sammukhākaraṇīyaṁ kammaṁ asammukhā karoti, evaṁ kho Upāli adhammakammaṁ hoti avinayakammaṁ, evañca pana saṁgho sātisāro hoti. Yo kho Upāli samaggo saṁgho paṭipucchākaraṇīyaṁ kammaṁ appaṭipucchā karoti -pa- paṭiññāyakaraṇīyaṁ

kammaṁ apaṭiññāya karoti. Sativinayārahassa amūḷhavinayaṁ deti. Amūḷhavinayārahassa tassapāpiyasikākammaṁ karoti. Tassapāpiyasikākammārahassa tajjanīyakammaṁ karoti. Tajjanīyakammārahassa niyassakammaṁ karoti. Niyassakammārahassa pabbājanīyakammaṁ karoti. Pabbājanīyakammārahassa paṭisāraṇīyakammaṁ karoti. Paṭisāraṇīyakammārahassa ukkhepanīyakammaṁ karoti. Ukkhepanīyakammārahassa parivāsaṁ deti. Parivāsārahaṁ mūlāya paṭikassati. Mūlāyapaṭikassanārahassa mānattaṁ deti. Mānattārahaṁ abbheti. Abbhānārahaṁ upasampādeti, evaṁ kho Upāli adhammakammaṁ hoti avinayakammaṁ, evañca pana saṁgho sātisāro hotīti.

401. Yo nu kho bhante samaggo saṁgho sammukhākaraṇīyaṁ kammaṁ sammukhā karoti, dhammakammaṁ nu kho taṁ bhante vinayakammanti. Dhammakammaṁ taṁ Upāli vinayakammanti. Yo nu kho bhante samaggo saṁgho paṭipucchākaraṇīyaṁ kammaṁ paṭipucchā karoti -pa- paṭiññāyakaraṇīyaṁ kammaṁ paṭiññāya karoti. Sativinayārahassa sativinayaṁ deti. Amūḷhavinayārahassa amūḷhavinayaṁ deti. Tassapāpiyasikākammārahassa tassapāpiyasikākammaṁ karoti. Tajjanīyakammārahassa tajjanīyakammaṁ karoti. Niyassakammārahassa niyassakammaṁ karoti. Pabbājanīyakammārahassa pabbājanīyakammaṁ karoti. Paṭisāraṇīyakammārahassa paṭisāraṇīyakammaṁ karoti. Ukkhepanīyakammārahassa ukkhepanīyakammaṁ karoti. Parivāsārahassa parivāsaṁ deti. Mūlāya paṭikassanārahaṁ mūlāya paṭikassati. Mānattārahassa mānattaṁ deti. Abbhānārahaṁ abbheti. Upasampadārahaṁ upasampādeti, dhammakammaṁ nu kho taṁ bhante vinayakammanti. Dhammakammaṁ taṁ Upāli vinayakammaṁ.

Yo kho Upāli samaggo saṁgho sammukhākaraṇīyaṁ kammaṁ sammukhā karoti, evaṁ kho Upāli dhammakammaṁ hoti vinayakammaṁ, evañca pana saṁgho anatisāro hoti. Yo kho Upāli samaggo saṁgho paṭipucchākaraṇīyaṁ kammaṁ paṭipucchā karoti. Paṭiññāyakaraṇīyaṁ kammaṁ paṭiññāya karoti. Sativinayārahassa sativinayaṁ deti. Amūḷhavinayārahassa amūḷhavinayaṁ deti. Tassapāpiyasikākammārahassa tassapāpiyasikākammaṁ karoti. Tajjanīyakammārahassa tajjanīyakammaṁ karoti. Niyassakammārahassa niyassakammaṁ karoti. Pabbājanīyakammārahassa pabbājanīyakammaṁ

karoti. Paṭisāraṇīyakammārahassa paṭisāraṇīyakammaṁ karoti. Ukkhepanīyakammārahassa ukkhepanīyakammaṁ karoti. Parivāsārahassa parivāsaṁ deti. Mūlāyapaṭikassanārahaṁ mūlāya paṭikassati. Mānattārahassa mānattaṁ deti. Abbhānārahaṁ abbheti. Upasampadārahaṁ upasampādeti, evaṁ kho Upāli dhammakammaṁ hoti vinayakammaṁ, evañca pana saṁgho anatisāro hotīti.

402. Yo nu kho bhante samaggo saṁgho sativinayārahassa amūḷhavinayaṁ deti, amūḷhavinayārahassa sativinayaṁ deti, dhammakammaṁ nu kho taṁ bhante vinayakammanti. Adhammakammaṁ taṁ Upāli avinayakammanti. Yo nu kho bhante samaggo saṁgho amūḷhavinayārahassa tassapāpiyasikākammaṁ karoti, tassapāpiyasikākammārahassa amūḷhavinayaṁ deti -pa- tassapāpiyasikākammārahassa tajjanīyakammaṁ karoti, tajjanīyakammārahassa tassapāpiyasikākammaṁ karoti. Tajjanīyakammārahassa niyassakammaṁ karoti, niyassakammārahassa tajjanīyakammaṁ karoti. Niyassakammārahassa pabbājanīyakammaṁ karoti, pabbājanīyakammārahassa niyassakammaṁ karoti. Pabbājanīyakammārahassa paṭisāraṇīyakammaṁ karoti, paṭisāraṇīyakammārahassa pabbājanīyakammaṁ karoti. Paṭisāraṇīyakammārahassa ukkhepanīyakammaṁ karoti, ukkhepanīyakammārahassa paṭisāraṇīyakammaṁ karoti. Ukkhepanīyakammārahassa parivāsaṁ deti, parivāsārahassa ukkhepanīyakammaṁ karoti. Parivāsārahaṁ mūlāya paṭikassati, mūlāya paṭikassanārahassa parivāsaṁ deti. Mūlāya paṭikassanārahassa mānattaṁ deti, mānattārahaṁ mūlāya paṭikassati. Mānattārahaṁ abbheti, abbhānārahassa mānattaṁ deti. Abbhānārahaṁ upasampādeti, upasampadārahaṁ abbheti, dhammakammaṁ nu kho taṁ bhante vinayakammanti. Adhammakammaṁ taṁ Upāli avinayakammanti.

Yo kho Upāli samaggo saṁgho sativinayārahassa amūḷhavinayaṁ deti, amūḷhavinayārahassa sativinayaṁ deti, evaṁ kho Upāli adhammakammaṁ hoti avinayakammaṁ, evañca pana saṁgho sātisāro hoti. Yo kho Upāli samaggo saṁgho amūḷhavinayārahassa tassapāpiyasikākammaṁ karoti, tassapāpiyasikākammārahassa amūḷhavinayaṁ deti -pa- tassapāpiyasikākammārahassa tajjanīyakammaṁ karoti, tajjanīyakammārahassa tassapāviyasikākammaṁ karoti. Tajjanīyakammārahassa niyassakammaṁ

karoti, niyassakammārahassa tajjanīyakammaṁ karoti. Niyassakammārahassa pabbājanīyakammaṁ karoti, pabbājanīyakammārahassa niyassakammaṁ karoti. Pabbājanīyakammārahassa paṭisāraṇīyakammaṁ karoti, paṭisāraṇīyakammārahassa pabbājanīyakammaṁ karoti. Paṭisāraṇīyakammārahassa ukkhepanīyakammaṁ karoti, ukkhepanīyakammārahassa paṭisāraṇīyakammaṁ karoti. Ukkhepanīyakammārahassa parivāsaṁ deti, parivāsārahassa ukkhepanīyakammaṁ karoti. Parivāsārahaṁ mūlāya paṭikassati, mūlāyapaṭikassanārahassa parivāsaṁ deti. Mūlāyapaṭikassanārahassa mānattaṁ deti, mānattārahaṁ mūlāya paṭikassati. Mānattārahaṁ abbheti, abbhānārahassa mānattaṁ deti. Abbhānārahaṁ upasampādeti, upasampadārahaṁ abbheti, evaṁ kho Upāli adhammakammaṁ hoti avinayakammaṁ, evañca pana saṁgho sātisāro hotīti.

403. Yo nu kho bhante samaggo saṁgho sativinayārahassa sativinayaṁ deti, amūḷhavinayārahassa amūḷhavinayaṁ deti, dhammakammaṁ nu kho taṁ bhante vinayakammanti. Dhammakammaṁ taṁ Upāli vinayakammanti. Yo nu kho bhante samaggo saṁgho amūḷhavinayārahassa amūḷhavinayaṁ deti -pa- tassapāpiyasikākammārahassa tassapāpiyasikākammaṁ karoti -pa- tajjanīyakammārahassa tajjanīyakammaṁ karoti -pa- niyassakammārahassa niyassakammaṁ karoti -pa- pabbājanīyakammārahassa pabbājanīyakammaṁ karoti -pa- paṭisāraṇīyakammārahassa paṭisāraṇīyakammaṁ karoti -pa- ukkhepanīyakammārahassa ukkhepanīyakammaṁ karoti -pa- parivāsārahassa parivāsaṁ deti -pa- mūlāyapaṭikassanārahaṁ mūlāya paṭikassati -pa- mānattārahassa mānattaṁ deti -pa- abbhānārahaṁ abbheti, upasampadārahaṁ upasampādeti, dhammakammaṁ nu kho taṁ bhante vinayakammanti. Dhammakammaṁ taṁ Upāli vinayakammaṁ.

Yo kho Upāli samaggo saṁgho sativinayārahassa sativinayaṁ deti, amūḷhavinayārahassa amūḷhavinayaṁ deti, evaṁ kho Upāli dhammakammaṁ hoti vinayakammaṁ, evañca pana saṁgho anatisāro hoti. Yo kho Upāli samaggo saṁgho amūḷhavinayārahassa amūḷhavinayaṁ deti -pa- tassapāpiyasikākammārahassa tassapāpiyasikākammaṁ karoti -pa- tajjanīyakammārahassa tajjanīyakammaṁ karoti -pa- niyassakammārahassa niyassakammaṁ karoti -pa- pabbājanīyakammārahassa pabbājanīyakammaṁ karoti -pa-

paṭisāraṇīyakammārahassa paṭisāraṇīyakammaṁ karoti -pa- ukkhepanīyakammārahassa ukkhepanīyakammaṁ karoti -pa- parivāsārahassa parivāsaṁ deti -pa- mūlāya paṭikassanārahaṁ mūlāya paṭikassati -pa- mānattārahassa mānattaṁ deti -pa- abbhānārahaṁ abbheti, upasampadārahaṁ upasampādeti, evaṁ kho Upāli dhammakammaṁ hoti vinayakammaṁ, evañca pana saṁgho anatisāro hotīti.

404. Atha kho Bhagavā bhikkhū āmantesi "yo kho bhikkhave samaggo saṁgho sativinayārahassa amūḷhavinayaṁ deti, evaṁ kho bhikkhave adhammakammaṁ hoti avinayakammaṁ, evañca pana saṁgho sātisāro hoti. Yo kho bhikkhave samaggo saṁgho sativinayārahassa tassapāpiyasikākammaṁ karoti -pa- sativinayārahassa tajjanīyakammaṁ karoti. Sativinayārahassa niyassakammaṁ karoti. Sativinayārahassa pabbājanīyakammaṁ karoti. Sativinayārahassa paṭisāraṇīyakammaṁ karoti. Sativinayārahassa ukkhepanīyakammaṁ karoti. Sativinayārahassa parivāsaṁ deti. Sativinayārahaṁ mūlāya paṭikassati. Sativinayārahassa mānattaṁ deti. Sativinayārahaṁ abbheti. Sativinayārahaṁ upasampādeti, evaṁ kho bhikkhave adhammakammaṁ hoti avinayakammaṁ, evañca pana saṁgho sātisāro hoti.

405. Yo kho bhikkhave samaggo saṁgho amūḷhavinayārahassa tassapāpiyasikākammaṁ karoti, evaṁ kho bhikkhave adhammakammaṁ hoti avinayakammaṁ, evañca pana saṁgho sātisāro hoti. Yo kho bhikkhave samaggo saṁgho amūḷhavinayārahassa tajjanīyakammaṁ karoti -pa- amūḷhavinayārahassa niyassakammaṁ karoti. Amūḷhavinayārahassa pabbājanīyakammaṁ karoti. Amūḷhavinayārahassa paṭisāraṇīyakammaṁ karoti. Amūḷhavinayārahassa ukkhepanīyakammaṁ karoti. Amūḷhavinayārahassa parivāsaṁ deti. Amūḷhavinayārahaṁ mūlāya paṭikassati. Amūḷhavinayārahassa mānattaṁ deti. Amūḷhavinayārahaṁ abbheti. Amūḷhavinayārahaṁ upasampādeti. Amūḷhavinayārahassa sativinayaṁ deti, evaṁ kho bhikkhave adhammakammaṁ hoti avinayakammaṁ, evañca pana saṁgho sātisāro hoti.

406. Yo kho bhikkhave samaggo saṁgho tassapāpiyasikākammārahassa tajjanīyakammaṁ karoti -pa- tajjanīyakammārahassa. Niyassakammārahassa. Pabbājanīyakammārahassa. Paṭisāraṇīyakammārahassa. Ukkhepanīyakammārahassa. Parivāsārahaṁ. Mūlāyapaṭikassanārahassa. Mānattārahaṁ. Abbhānārahaṁ. Upasampadārahassa sativinayaṁ deti, evaṁ kho bhikkhave adhammakammaṁ hoti avinayakammaṁ, evañca pana saṁgho sātisāro hoti. Yo kho bhikkhave samaggo saṁgho upasampadārahassa amūḷhavinayaṁ deti -pa- upasampadārahassa tassapāpiyasikākammaṁ karoti. Upasampadārahassa tajjanīyakammaṁ karoti. Upasampadārahassa niyassakammaṁ karoti. Upasampadārahassa pabbājanīyakammaṁ karoti. Upasampadārahassa paṭisāraṇīyakammaṁ karoti. Upasampadārahassa ukkhepanīyakammaṁ karoti. Upasampadārahassa parivāsaṁ deti. Upasampadārahaṁ mūlāya paṭikassati. Upasampadārahassa mānattaṁ deti. Upasampadārahaṁ abbheti, evaṁ kho bhikkhave adhammakammaṁ hoti avinayakammaṁ, evañca pana saṁgho sātisāro hotīti.

Upālipucchābhāṇavāro niṭṭhito dutiyo.

---

242. Tajjanīyakammakathā

407. Idha pana bhikkhave bhikkhu bhaṇḍanakārako hoti kalahakārako vivādakārako bhassakārako saṁghe adhikaraṇakārako. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu bhaṇḍanakārako kalahakārako vivādakārako bhassakārako saṁghe adhikaraṇakārako, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ karomā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ karonti adhammena vaggā. So tamhā āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena tajjanīyakammakato adhammena vaggehi, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ karomā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ karonti adhammena samaggā. So tamhāpi āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena tajjanīyakammakato adhammena samaggehi, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ karomā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ karonti dhammena vaggā.

So tamhāpi āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena tajjanīyakammakato dhammena vaggehi, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ karomā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ karonti dhammapatirūpakena vaggā. So tamhāpi āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena tajjanīyakammakato dhammapatirūpakena vaggehi, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ karomā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ karonti dhammapatirūpakena samaggā.

408. Idha pana bhikkhave bhikkhu bhaṇḍanakārako hoti kalahakārako vivādakārako bhassakārako saṁghe adhikaraṇakārako. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu bhaṇḍanakārako kalahakārako vivādakārako bhassakārako saṁghe adhikaraṇakārako, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ karomā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ karonti adhammena samaggā. So tamhā āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena tajjanīyakammakato adhammena samaggehi, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ karomā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ karonti dhammena vaggā. So tamhāpi āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena tajjanīyakammakato dhammena vaggehi, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ karomā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ karonti dhammapatirūpakena vaggā. So tamhāpi āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena tajjanīyakammakato dhammapatirūpakena vaggehi, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ karomā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ karonti dhammapatirūpakena samaggā. So tamhāpi āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena tajjanīyakammakato dhammapatirūpakena samaggehi, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ karomā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ karonti adhammena vaggā.

409. Idha pana bhikkhave bhikkhu bhaṇḍanakārako hoti kalahakārako vivādakārako bhassakārako saṁghe adhikaraṇakārako. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu

bhaṇḍanakārako kalahakārako vivādakārako bhassakārako saṁghe adhikaraṇakārako, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ karomā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ karonti dhammena vaggā. So tamhā āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena tajjanīyakammakato dhammena vaggehi, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ karomā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ karonti dhammapatirūpakena vaggā. So tamhāpi āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena tajjanīyakammakato dhammapatirūpakena vaggehi, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ karomā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ karonti dhammapatirūpakena samaggā. So tamhāpi āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhusaṁghena tajjanīyakammakato dhammapatirūpakena samaggehi, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ karomā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ karonti adhammena vaggā. So tamhāpi āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu Saṁghena tajjanīyakammakato adhammena vaggehi, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ karomā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ karonti adhammena samaggā.

410. Idha pana bhikkhave bhikkhu bhaṇḍanakārako hoti kalahakārako vivādakārako bhassakārako saṁghe adhikaraṇakārako. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu bhaṇḍanakārako kalahakārako vivādakārako bhassakārako saṁghe adhikaraṇakārako, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ karomā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ karonti dhammapatirūpakena vaggā. So tamhā āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena tajjanīyakammakato dhammapatirūpakena vaggehi, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ karomā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ karonti dhammapatirūpakena samaggā. So tamhāpi āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchti, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena tajjanīyakammakato dhammapatirūpakena samaggehi, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ karomā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ karonti adhammena vaggā. So tamhāpi āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi

bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena tajjanīyakammakato adhammena vaggehi, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ karomā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ karonti adhammena samaggā. So tamhāpi āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena tajjanīyakammakato adhammena samaggehi, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ karomā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ karonti dhammena vaggā.

411. Idha pana bhikkhave bhikkhu bhaṇḍanakārako hoti kalahakārako vivādakārako bhassakārako saṁghe adhikaraṇakārako. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu bhaṇḍanakārako kalahakārako vivādakārako bhassakārako saṁghe adhikaraṇakārako, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ karomā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ karonti dhammapatirūpakena samaggā. So tamhā āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena tajjanīyakammakato dhammapatirūpakena samaggehi, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ karomā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ karonti adhammena vaggā. So tamhāpi āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena tajjanīyakammakato adhammena vaggehi, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ karomā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ karonti adhammena samaggā. So tamhāpi āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena tajjanīyakammakato adhammena samaggehi, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ karomā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ karonti dhammena vaggā. So tamhāpi āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena tajjanīyakammakato dhammena vaggehi, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ karomā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ karonti dhammapatirūpakena vaggā.

243. Niyassakammakathā

412. Idha pana bhikkhave bhikkhu bālo hoti abyatto āpattibahulo anapadāno, gihisaṁsaṭṭho viharati ananulomikehi

gihisaṁsaggehi. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti “ayaṁ kho āvuso bhikkhu bālo abyatto āpattibahulo anapadāno, gihisaṁsaṭṭho viharati ananulomikehi gihisaṁsaggehi, handassa mayaṁ niyassakammaṁ karomā”ti, te tassa niyassakammaṁ karonti adhammena vaggā. So tamhā āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti “ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena niyassakammakato adhammena vaggehi, handassa mayaṁ niyassakammaṁ karomā”ti, te tassa niyassakammaṁ karonti adhammena samaggā -pa- dhammena vaggā. Dhammapatirūpakena vaggā. Dhammapatirūpakena samaggā -pa-.

Yathā heṭṭhā, tathā cakkaṁ kātabbaṁ.

244. Pabbājanīyakammakathā

413. Idha pana bhikkhave bhikkhu kuladūsako hoti pāpasamācāro. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti “ayaṁ kho āvuso bhikkhu kuladūsako pāpasamācāro, handassa mayaṁ pabbājanīyakammaṁ karomā”ti, te tassa pabbājanīyakammaṁ karonti adhammena vaggā. So tamhā āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti “ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena pabbājanīyakammakato adhammena vaggehi, handassa mayaṁ pabbājanīyakammaṁ karomā”ti. Te tassa pabbājanīyakammaṁ karonti adhammena samaggā -pa- dhammena vaggā. Dhammapatirūpakena vaggā. Dhammapatirūpakena samaggā -pa-.

Cakkaṁ kātabbaṁ.

245. Paṭisāraṇīyakammakathā

414. Idha pana bhikkhave bhikkhu gihī akkosati paribhāsati. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti “ayaṁ kho āvuso bhikkhu gihī akkosati paribhāsati, handassa mayaṁ paṭisāraṇīyakammaṁ karomā”ti, te tassa paṭisāraṇīyakammaṁ karonti adhammena vaggā. So tamhā āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti “ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena paṭisāraṇīyakammakato adhammena vaggehi, handassa mayaṁ

paṭisāraṇīyakammaṁ karomā”ti, te tassa paṭisāraṇīyakammaṁ karonti adhammena samaggā -pa- dhammena vaggā. Dhammapatirūpakena vaggā. Dhammapatirūpakena samaggā -pa-.

Cakkaṁ kātabbaṁ.

246. Adassane ukkhepanīyakammakathā

415. Idha pana bhikkhave bhikkhu āpattiṁ āpajjitvā na icchati āpattiṁ passituṁ. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti “ayaṁ kho āvuso bhikkhu āpattiṁ āpajjitvā na icchati āpattiṁ passituṁ, handassa mayaṁ āpattiyā adassane ukkhepanīyakammaṁ karomā”ti, te tassa āpattiyā adassane ukkhepanīyakammaṁ karonti adhammena vaggā. So tamhā āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti “ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena āpattiyā adassane ukkhepanīyakammakato adhammena vaggehi, handassa mayaṁ āpattiyā adassane ukkhepanīyakammaṁ karomā”ti, te tassa āpattiyā adassane ukkhepanīyakammaṁ karonti adhammena samaggā -pa- dhammena vaggā. Dhammapatirūpakena vaggā. Dhammapatirūpakena samaggā -pa-.

Cakkaṁ kātabbaṁ.

247. Appaṭikamme ukkhepanīyakammakathā

416. Idha pana bhikkhave bhikkhu āpattiṁ āpajjitvā na icchati āpattiṁ paṭikātuṁ. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti “ayaṁ kho āvuso bhikkhu āpattiṁ āpajjitvā na icchati āpattiṁ paṭikātuṁ, handassa mayaṁ āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyakammaṁ karomā”ti, te tassa āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyakammaṁ karonti adhammena vaggā. So tamhā āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti “ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyakammakato adhammena vaggehi, handassa mayaṁ āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyakammaṁ karomā”ti, te tassa āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyakammaṁ karonti adhammena samaggā -pa- dhammena vaggā. Dhammapatirūpakena vaggā. Dhammapatirūpakena samaggā -pa-.

Cakkaṁ kātabbaṁ.

248. Appaṭinissagge ukkhepanīyakammakathā

417. Idha pana bhikkhave bhikkhu na icchati pāpikaṁ diṭṭhiṁ paṭinissajjituṁ. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu na icchati pāpikaṁ diṭṭhiṁ paṭinissajjituṁ, handassa mayaṁ pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyakammaṁ karomā"ti, te tassa pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyakammaṁ karonti adhammena vaggā. So tamhā āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyakammakato adhammena vaggehi, handassa mayaṁ pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyakammaṁ karomā"ti, te tassa pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyakammaṁ karonti adhammena samaggā -pa- dhammena vaggā. Dhammapatirūpakena vaggā. Dhammapatirūpakena samaggā -pa-.

Cakkaṁ kātabbaṁ.

249. Tajjanīyakammapaṭippassaddhikathā

418. Idha pana bhikkhave bhikkhu saṁghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti adhammena vaggā. So tamhā āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "imassa kho āvuso bhikkhuno saṁghena tajjanīyakammaṁ paṭippassaddhaṁ adhammena vaggehi, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti adhammena samaggā. So tamhāpi āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "imassa kho āvuso bhikkhuno saṁghena tajjanīyakammaṁ paṭippassaddhaṁ adhammena samaggehi, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti dhammena vaggā. So tamhāpi āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "imassa kho āvuso bhikkhuno saṁghena tajjanīyakammaṁ paṭippassaddhaṁ dhammena vaggehi,

handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti, te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti dhammapatirūpakena vaggā. So tamhāpi āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti “imassa kho āvuso bhikkhuno saṁghena tajjanīyakammaṁ paṭippassaddhaṁ dhammapatirūpakena vaggehi, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti, te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti dhammapatirūpakena samaggā.

419. Idha pana bhikkhave bhikkhu saṁghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti “ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti, te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti adhammena samaggā. So tamhā āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti “imassa kho āvuso bhikkhuno saṁghena tajjanīyakammaṁ paṭippassaddhaṁ adhammena samaggehi, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti, te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti dhammena vaggā. So tamhāpi āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti “imassa kho āvuso bhikkhuno saṁghena tajjanīyakammaṁ paṭippassaddhaṁ dhammena vaggehi, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti, te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti dhammapatirūpakena vaggā. So tamhāpi āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti “imassa kho āvuso bhikkhuno saṁghena tajjanīyakammaṁ paṭippassaddhaṁ dhammapatirūpakena vaggehi, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti, te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti dhammapatirūpakena samaggā. So tamhāpi āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti “imassa kho āvuso bhikkhuno saṁghena tajjanīyakammaṁ paṭippassaddhaṁ dhamapatirūpakena samaggehi, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti, te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti adhammena vaggā.

420. Idha pana bhikkhave bhikkhu saṁghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ

yācati. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti dhammena vaggā. So tamhā āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "imassa kho āvuso bhikkhuno saṁghena tajjanīyakammaṁ paṭippassaddhaṁ dhammena vaggehi, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti dhammapatirūpakena vaggā. So tamhāpi āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "imassa kho āvuso bhikkhuno saṁghena tajjanīyakammaṁ paṭippassaddhaṁ dhammapatirūpakena vaggehi, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā"ti te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti dhammapatirūpakena samaggā. So tamhāpi āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "imassa kho āvuso bhikkhuno saṁghena tajjanīyakammaṁ paṭippassaddhaṁ dhammapatirūpakena samaggehi, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti adhammena vaggā. So tamhāpi āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "imassa kho āvuso bhikkhuno saṁghena tajjanīyakammaṁ paṭippassaddhaṁ adhammena vaggehi, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti adhammena samaggā.

421. Idha pana bhikkhave bhikkhu saṁghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti dhammapatirūpakena vaggā. So tamhā āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "imassa kho āvuso bhikkhuno saṁghena tajjanīyakammaṁ paṭippassaddhaṁ dhammapatirūpakena vaggehi, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti dhammapatirūpakena samaggā. So tamhāpi āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ

evaṁ hoti “imassa kho āvuso bhikkhuno saṁghena tajjanīyakammaṁ paṭippassaddhaṁ dhammapatirūpakena samaggehi, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti, te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti adhammena vaggā. So tamhāpi āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti “imassa kho āvuso bhikkhuno saṁghena tajjanīyakammaṁ paṭippassaddhaṁ adhammena vaggehi, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti, te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti adhammena samaggā. So tamhāpi āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti “imassa kho āvuso bhikkhuno saṁghena tajjanīyakammaṁ paṭippassaddhaṁ adhammena samaggehi, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti, te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti dhammena vaggā.

422. Idha pana bhikkhave bhikkhu saṁghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti “ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti, te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti dhammapatirūpakena samaggā. So tamhā āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti “imassa kho āvuso bhikkhuno saṁghena tajjanīyakammaṁ paṭippassaddhaṁ dhammapatirūpakena samaggehi, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti, te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti adhammena vaggā. So tamhāpi āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti “imassa kho āvuso bhikkhuno saṁghena tajjanīyakammaṁ paṭippassaddhaṁ adhammena vaggehi, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti, te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti adhammena samaggā. So tamhāpi āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti “imassa kho āvuso bhikkhuno saṁghena tajjanīyakammaṁ paṭippassaddhaṁ adhammena samaggehi, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti, te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti dhammena vaggā. So tamhāpi āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti “imassa kho āvuso bhikkhuno saṁghena tajjanīyakammaṁ

paṭippassaddhaṁ dhammena vaggehi, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti, te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti dhammapatirūpakena vaggā.

250. Niyassakammapaṭippassaddhikathā

423. Idha pana bhikkhave bhikkhu saṁghena niyassakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, niyassassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti “ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena niyassakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, niyassassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati, handassa mayaṁ niyassakammaṁ paṭippassambhemā”ti, te tassa niyassakammaṁ paṭippassambhenti adhammena vaggā. So tamhā āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti “imassa kho āvuso bhikkhuno saṁghena niyassakammaṁ paṭippassaddhaṁ adhammena vaggehi, handassa mayaṁ niyassakammaṁ paṭippassambhemā”ti, te tassa niyassakammaṁ paṭippassambhenti adhammena samaggā -pa- dhammena vaggā. Dhammapatirūpakena vaggā. Dhammapatirūpakena samaggā -pa-.

Cakkaṁ kātabbaṁ.

251. Pabbājanīyakammapaṭippassaddhikathā

424. Idha pana bhikkhave bhikkhu saṁghena pabbājanīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, pabbājanīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti “ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena pabbājanīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, pabbājanīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati, handassa mayaṁ pabbājanīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti, te tassa pabbājanīyakammaṁ paṭippassambhenti adhammena vaggā. So tamhā āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti “imassa kho āvuso bhikkhuno saṁghena pabbājanīyakammaṁ paṭippassaddhaṁ adhammena vaggehi, handassa mayaṁ pabbājanīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti, te tassa pabbājanīyakammaṁ paṭippassambhenti adhammena samaggā -pa- dhammena vaggā. Dhammapatirūpakena vaggā. Dhammapatirūpakena samaggā -pa-.

Cakkaṁ kātabbaṁ.

252. Paṭisāraṇīyakammaṭippassaddhikathā

425. Idha pana bhikkhave bhikkhu saṁghena paṭisāraṇīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, paṭisāraṇīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena paṭisāraṇīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, paṭisāraṇīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati, handassa mayaṁ paṭisāraṇīyakammaṁ paṭippassambhemā"ti, te tassa paṭisāraṇīyakammaṁ paṭippassambhenti adhammena vaggā. So tamhā āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "imassa kho āvuso bhikkhuno saṁghena paṭisāraṇīyakammaṁ paṭippassaddhaṁ adhammena vaggehi, handassa mayaṁ paṭisāraṇīyakammaṁ paṭippassambhemā"ti, te tassa paṭisāraṇīyakammaṁ paṭippassambhenti adhammena samaggā -pa- dhammena vaggā. Dhammapatirūpakena vaggā. Dhammapatirūpakena samaggā -pa-.

Cakkaṁ kātabbaṁ.

253. Adassane ukkhepanīyakammapaṭippassaddhikathā

426. Idha pana bhikkhave bhikkhu saṁghena āpattiyā adassane ukkhepanīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, āpattiyā adassane ukkhepanīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena āpattiyā adassane ukkhepanīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, āpattiyā adassane ukkhepanīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati, handassa mayaṁ āpattiyā adassane ukkhepanīyakammaṁ paṭippassambhemā"ti, te tassa āpattiyā adassane ukkhepanīyakammaṁ paṭippassambhenti adhammena vaggā. So tamhā āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhunaṁ evaṁ hoti "imassa kho āvuso bhikkhuno saṁghena āpattiyā adassane ukkhepanīyakammaṁ paṭippassaddhaṁ adhammena vaggehi, handassa mayaṁ āpattiyā adassane ukkhepanīyakammaṁ paṭippassambhemā"ti, te tassa āpattiyā adassane

ukkhepanīyakammaṁ paṭippassambhenti adhammena samaggā -pa- dhammena vaggā. Dhammapatirūpakena vaggā. Dhammapatirūpakena samaggā -pa-.

Cakkaṁ kātabbaṁ.

254. Appaṭikamme ukkhepanīyakammapaṭippassaddhikathā

427. Idha pana bhikkhave bhikkhu saṁghena āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati, handassa mayaṁ āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyakammaṁ paṭippassambhemā"ti, te tassa āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyakammaṁ paṭippassambhenti adhammena vaggā. So tamhā āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "imassa kho āvuso bhikkhuno saṁghena āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyakammaṁ paṭippassaddhaṁ adhammena vaggehi, handassa mayaṁ āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyakammaṁ paṭippassambhemā"ti, te tassa āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyakammaṁ paṭippassambhenti adhammena samaggā -pa- dhammena vaggā. Dhammapatirūpakena vaggā. Dhammapatirūpakena samaggā -pa-.

Cakkaṁ kātabbaṁ.

255. Appaṭinissagge ukkhepanīyakammapaṭippassaddhikathā

428. Idha pana bhikkhave bhikkhu saṁghena pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati, handassa mayaṁ pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyakammaṁ paṭippassambhemā"ti, te

tassa pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyakammaṁ paṭippassambhenti adhammena vaggā. So tamhā āvāsā aññaṁ āvāsaṁ gacchati, tatthapi bhikkhūnaṁ evaṁ hoti “imassa kho āvuso bhikkhuno saṁghena pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyakammaṁ paṭippassaddhaṁ adhammena vaggehi, handassa mayaṁ pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti, te tassa pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyakammaṁ paṭippassambhenti adhammena samaggā -pa- dhammena vaggā. Dhammapatirūpakena vaggā. Dhammapatirūpakena samaggā -pa-.

Cakkaṁ kātabbaṁ.

256. Tajjanīyakammavivādakathā

429. Idha pana bhikkhave bhikkhu bhaṇḍanakārako hoti kalahakārako vivādakārako bhassakārako saṁghe adhikaraṇakārako. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti “ayaṁ kho āvuso bhikkhu bhaṇḍanakārako -pa- saṁghe adhikaraṇakārako, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ karomā”ti, te tassa tajjanīyakammaṁ karonti adhammena vaggā. Tatraṭṭho saṁgho vivadati “adhammena vaggakammaṁ, adhammena samaggakammaṁ, dhammena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena samaggakammaṁ, akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman”ti. Tatra bhikkhave ye te bhikkhū evamāhaṁsu “adhammena vaggakamman”ti, ye ca te bhikkhū evamāhaṁsu “akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman”ti, ime tattha bhikkhū dhammavādino.

430. Idha pana bhikkhave bhikkhu bhaṇḍanakārako hoti -pa- saṁghe adhikaraṇakārako. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti “ayaṁ kho āvuso bhikkhu bhaṇḍanakārako -pa- saṁghe adhikaraṇakārako, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ karomā”ti, te tassa tajjanīyakammaṁ karonti adhammena samaggā. Tatraṭṭho saṁgho vivadati “adhammena vaggakammaṁ, adhammena samaggakammaṁ, dhammena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena samaggakammaṁ, akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman”ti. Tatra bhikkhave ye te bhikkhū evamāhaṁsu “adhammena samaggakamman”ti, ye ca te bhikkhū evamāhaṁsu “akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman”ti, ime tattha bhikkhū dhammavādino.

431. Idha pana bhikkhave bhikkhu bhaṇḍanakārako hoti -pa- saṁghe adhikaraṇakārako. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu bhaṇḍanakārako -pa- saṁghe adhikaraṇakārako, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ kāromā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ karonti dhammena vaggā. Tatraṭṭho saṁgho vivadati "adhammena vaggakammaṁ, adhammena samaggakammaṁ, dhammena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena samaggakammaṁ, akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman"ti. Tatra bhikkhave ye te bhikkhū evamāhaṁsu "dhammena vaggakamman"ti, ye ca te bhikkhū evamāhaṁsu "akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman"ti, ime tattha bhikkhū dhammavādino.

432. Idha pana bhikkhave bhikkhu bhaṇḍanakārako hoti -pa- saṁghe adhikaraṇakārako. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu bhaṇḍanakārako -pa- saṁghe adhikaraṇakārako, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ karomā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ karonti dhammapatirūpakena vaggā. Tatraṭṭho saṁgho vivadati "adhammena vaggakammaṁ, adhammena samaggakammaṁ, dhammena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena samaggakammaṁ, akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman"ti. Tatra bhikkhave ye te bhikkhū evamāhaṁsu "dhammapatirūpakena samaggakamman"ti, ye ca te bhikkhū evamāhaṁsu "akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman"ti, ime tattha bhikkhū dhammavādino.

433. Idha pana bhikkhave bhikkhu bhaṇḍanakārako hoti -pa- saṁghe adhikaraṇakārako. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu bhaṇḍanakarako hoti -pa- saṁghe adhikaraṇakārako, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ karomā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ karonti dhammapatirūpakena samaggā. Tatraṭṭho saṁgho vivadati "adhammena vaggakammaṁ, adhammena samaggakammaṁ, dhammena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena samaggakammaṁ, akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman"ti. Tatra bhikkhave ye te bhikkhū evamāhaṁsu "dhammapatirūpakena samaggakamman"ti, ye ca te bhikkhū evamāhaṁsu "akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman"ti, ime tattha bhikkhū dhammavādino.

257. Niyassakammavivādakathā

434. Idha pana bhikkhave bhikkhu bālo hoti abyatto āpattibahulo anapadāno, gihisaṁsaṭṭho viharati ananulomikehi gihisaṁsaggehi. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu bālo abyatto āpattibahulo anapadāno, gihisaṁsaṭṭho viharati ananulomikehi gihisaṁsaggehi, handassa mayaṁ niyassakammaṁ karomā"ti, te tassa niyassakammaṁ karonti adhammena vaggā -pa- adhammena samaggā. Dhammena vaggā. Dhammapatirūpakena vaggā. Dhammapatirūpakena samaggā. Tatraṭṭho saṁgho vivadati "adhammena vaggakammaṁ, adhammena samaggakammaṁ, dhammena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena samaggakammaṁ, akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman"ti. Tatra bhikkhave ye te bhikkhū evamāhaṁsu "dhammapatirūpakena samaggakamman"ti, ye ca te bhikkhū evamāhaṁsu "akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman"ti, ime tattha bhikkhū dhammavādino. . Ime pañca vārā saṁkhittā.

258. Pabbājanīyakammavivādakathā

435. Idha pana bhikkhave bhikkhu kuladūsako hoti pāpasamācāro. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu kuladūsako pāpasamācāro, handassa mayaṁ pabbājanīyakammaṁ karomā"ti, te tassa pabbājanīyakammaṁ karonti adhammena vaggā -pa- adhammena samaggā. Dhammena vaggā. Dhammapatirūpakena vaggā. Dhammapatirūpakena samaggā. Tatraṭṭho saṁgho vivadati "adhammena vaggakammaṁ, adhammena samaggakammaṁ, dhammena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena samaggakammaṁ, akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman"ti. Tatra bhikkhave ye te bhikkhū evamāhaṁsu "dhammapatirūpakena samaggakamman"ti, ye ca te bhikkhū evamāhaṁsu "akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman"ti, ime tattha bhikkhū dhammavādino. . Ime pañca vārā saṁkhittā.

259. Paṭisāraṇīyakammavivādakathā

436. Idha pana bhikkhave bhikkhu gihī akkosati paribhāsati. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu gihī

akkosati paribhāsati, handassa mayaṁ paṭisāraṇīyakammaṁ karomā”ti, te tassa paṭisāraṇīyakammaṁ karonti adhammena vaggā -pa- adhammena samaggā. Dhammena vaggā. Dhammapatirūpakena vaggā. Dhammapatirūpakena samaggā. Tatraṭṭho saṁgho vivadati “adhammena vaggakammaṁ, adhammena samaggakammaṁ, dhammena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena samaggakammaṁ, akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman”ti. Tatra bhikkhave ye te bhikkhū evamāhaṁsu “dhammapatirūpakena samaggakamman”ti, ye ca te bhikkhū evamāhaṁsu “akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman”ti, ime tattha bhikkhū dhammavādino. . Ime pañca vārā saṁkhittā.

260. Adassane ukkhepanīyakammavivādakathā

437. Idha pana bhikkhave bhikkhu āpattiṁ āpajjitvā na icchati āpattiṁ passituṁ. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti “ayaṁ kho āvuso bhikkhu āpattiṁ āpajjitvā na icchati āpattiṁ passituṁ, handassa mayaṁ āpattiyā adassane ukkhepanīyakammaṁ karomā”ti, te tassa āpattiyā adassane ukkhepanīyakammaṁ karonti adhammena vaggā -pa- adhammena samaggā. Dhammena vaggā. Dhammapatirūpakena vaggā. Dhammapatirūpakena samaggā. Tatraṭṭho saṁgho vivadati “adhammena vaggakammaṁ, adhammena samaggakammaṁ, dhammena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena samaggakammaṁ, akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman”ti. Tatra bhikkhave ye te bhikkhū evamāhaṁsu “dhammapatirūpakena samaggakamman”ti, ye ca te bhikkhū evamāhaṁsu “akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman”ti, ime tattha bhikkhū dhammavādino. . Ime pañca vārā saṁkhittā.

261. Appaṭikamme ukkhepanīyakammavivādakathā

438. Idha pana bhikkhave bhikkhu āpattiṁ āpajjitvā na icchati āpattiṁ paṭikātuṁ. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti “ayaṁ kho āvuso bhikkhu āpattiṁ āpajjitvā na icchati āpattiṁ paṭikātuṁ, handassa mayaṁ āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyakammaṁ karomā”ti, te tassa āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyakammaṁ karonti adhammena vaggā -pa- adhammena samaggā. Dhammena vaggā. Dhammapatirūpakena vaggā. Dhammapatirūpakena samaggā. Tatraṭṭho saṁgho vivadati “adhammena vaggakammaṁ, adhammena samaggakammaṁ,

dhammena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena samaggakammaṁ, akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman"ti, tatra bhikkhave ye te bhikkhū evamāhaṁsu "dhammapatirūpakena samaggakamman"ti, ye ca te bhikkhū evamāhaṁsu "akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman"ti, ime tattha bhikkhū dhammavādino. . Ime pañca vārā saṁkhittā.

262. Appaṭinissagge ukkhepanīyakammavivādakathā

439. Idha pana bhikkhave bhikkhu na icchati pāpikaṁ diṭṭhiṁ paṭinissajjituṁ. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu na icchati pāpikaṁ diṭṭhiṁ paṭinissajjituṁ, handassa mayaṁ pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyakammaṁ karomā"ti, te tassa pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyakammaṁ karonti adhammena vaggā -pa- adhammena samaggā. Dhammena vaggā. Dhammapatirūpakena vaggā. Dhammapatirūpakena samaggā. Tatraṭṭho saṁgho vivadati "adhammena vaggakammaṁ, adhammena samaggakammaṁ, dhammena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena samaggakammaṁ, akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman"ti. Tatra bhikkhave ye te bhikkhū evamāhaṁsu "dhammapatirūpakena samaggakamman"ti, ye ca te bhikkhū evamāhaṁsu "akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman"ti, ime tattha bhikkhū dhammavādino. . Ime pañca vārā saṁkhittā.

263. Tajjanīyakammapaṭippassaddhikathā

440. Idha pana bhikkhave bhikkhu saṁghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti adhammena vaggā. Tatraṭṭho saṁgho vivadati "adhammena vaggakammaṁ, adhammena samaggakammaṁ, dhammena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena samaggakammaṁ, akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman"ti. Tatra bhikkhave ye te bhikkhū evamāhaṁsu "adhammena vaggakamman"ti, ye ca te bhikkhū

evamāhaṁsu "akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman"ti, ime tattha bhikkhū dhammavādino.

441. Idha pana bhikkhave bhikkhu saṁghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti adhammena samaggā. Tatraṭṭho saṁgho vivadati "adhammena vaggakammaṁ, adhammena samaggakammaṁ, dhammena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena samaggakammaṁ, akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman"ti. Tatra bhikkhave ye te bhikkhū evamāhaṁsu "adhammena samaggakamman"ti, ye ca te bhikkhū evamāhaṁsu "akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman"ti, ime tattha bhikkhū dhammavādino.

442. Idha pana bhikkhave bhikkhu saṁghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā"ti, te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti dhammena vaggā. Tatraṭṭho saṁgho vivadati "adhammena vaggakammaṁ, adhammena samaggakammaṁ, dhammena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena samaggakammaṁ, akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman"ti. Tatra bhikkhave ye te bhikkhū evamāhaṁsu "dhammena vaggakamman"ti, ye ca te bhikkhū evamāhaṁsu "akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman"ti, ime tattha bhikkhū dhammavādino.

443. Idha pana bhikkhave bhikkhu saṁghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati, handassa mayaṁ

tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti, te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti dhammapatirūpakena vaggā. Tatraṭṭho saṁgho vivadati “adhammena vaggakammaṁ adhammena samaggakammaṁ, dhammena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena samaggakammaṁ, akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman”ti. Tatra bhikkhave ye te bhikkhū evamāhaṁsu “dhammapatirūpakena vaggakamman”ti, ye ca te bhikkhū evamāhaṁsu “akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman”ti, ime tattha bhikkhū dhammavādino.

444. Idha pana bhikkhave bhikkhu saṁghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti “ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena tajjanīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, tajjanīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati, handassa mayaṁ tajjanīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti, te tassa tajjanīyakammaṁ paṭippassambhenti dhammapatirūpakena samaggā. Tatraṭṭho saṁgho vivadati “adhammena vaggakammaṁ, adhammena samaggakammaṁ, dhammena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena samaggakammaṁ, akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman”ti. Tatra bhikkhave ye te bhikkhū evamāhaṁsu “dhammapatirūpakena samaggakamman”ti, ye ca te bhikkhū evamāhaṁsu “akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman”ti, ime tattha bhikkhū dhammavādino.

264. Niyassakammapaṭippassaddhikathā

445. Idha pana bhikkhave bhikkhu saṁghena niyassakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, niyassassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti “ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena niyassakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, niyassassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati, handassa mayaṁ niyassakammaṁ paṭippassambhemā”ti, te tassa niyassakammaṁ paṭippassambhenti adhammena vaggā -pa- adhammena samaggā. Dhammena vaggā. Dhammapatirūpakena vaggā. Dhammapatirūpakena samaggā. Tatraṭṭho saṁgho vivadati “adhammena vaggakammaṁ, adhammena samaggakammaṁ, dhammena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena samaggakammaṁ, akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman”ti. Tatra

bhikkhave ye te bhikkhū evamāhaṁsu “dhammapatirūpakena samaggakamman”ti, ye ca te bhikkhū evamāhaṁsu “akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman”ti, ime tattha bhikkhū dhammavādino. . Imepi[1] pañca vārā saṁkhittā.

265. Pabbājanīyakammapaṭippassaddhikathā

446. Idha pana bhikkhave bhikkhu saṁghena pabbājanīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, pabbājanīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti “ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena pabbājanīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, pabbājanīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati, handassa mayaṁ pabbājanīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti, te tassa pabbājanīyakammaṁ paṭippassambhenti adhammena vaggā -pa- adhammena samaggā. Dhammena vaggā. Dhammapatirūpakena vaggā. Dhammapatirūpakena samaggā. Tatraṭṭho saṁgho vivadati “adhammena vaggakammaṁ, adhammena samaggakammaṁ, dhammena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena samaggakammaṁ, akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman”ti. Tatra bhikkhave ye te bhikkhū evamāhaṁsu “dhammapatirūpakena samaggakamman”ti, ye ca te bhikkhū evamāhaṁsu “akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman”ti, ime tattha bhikkhū dhammavādino. . Imepi pañca vārā saṁkhittā.

266. Paṭisāraṇīyakammapaṭippassaddhikathā

447. Idha pana bhikkhave bhikkhu saṁghena paṭisāraṇīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, paṭisāraṇīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti “ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena paṭisāraṇīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, paṭisāraṇīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati, handassa mayaṁ paṭisāraṇīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti, te tassa paṭisāraṇīyakammaṁ paṭippassambhenti adhammena vaggā -pa- adhammena samaggā. Dhammena vaggā. Dhammapatirūpakena vaggā. Dhammapatirūpakena samaggā. Tatraṭṭho saṁgho vivadati “adhammena vaggakammaṁ, adhammena samaggakammaṁ, dhammena

---

1. Ime (Sī, Syā, evamuparipi)

vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena samaggakammaṁ, akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman"ti. Tatra bhikkhave ye te bhikkhū evamāhaṁsu "dhammapatirūpakena samaggakamman"ti, ye ca te bhikkhū evamāhaṁsu "akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman"ti, ime tattha bhikkhū dhammavādino. . Imepi pañca vārā saṁkhittā.

267. Adassane ukkhepanīyakammapaṭippassaddhikathā

448. Idha pana bhikkhave bhikkhu saṁghena āpattiyā adassane ukkhepanīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, āpattiyā adassane ukkhepanīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena āpattiyā adassane ukkhepanīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, āpattiyā adassane ukkhepanīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati, handassa mayaṁ āpattiyā adassane ukkhepanīyakammaṁ paṭippassambhemā"ti, te tassa āpattiyā adassane ukkhepanīyakammaṁ paṭippassambhenti adhammena vaggā -pa- adhammena samaggā. Dhammena vaggā. Dhammapatirūpakena vaggā. Dhammapatirūpakena samaggā. Tatraṭṭho saṁgho vivadati "adhammena vaggakammaṁ, adhammena samaggakammaṁ, dhammena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena samaggakammaṁ, akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman"ti. Tatra bhikkhave ye te bhikkhū evamāhaṁsu "dhammapatirūpakena samaggakamman"ti, ye ca te bhikkhū evamāhaṁsu "akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman"ti, ime tattha bhikkhū dhammavādino. . Imepi pañca vārā saṁkhittā.

268. Appaṭikamme ukkhepanīyakammapaṭippassaddhikathā

449. Idha pana bhikkhave bhikkhu saṁghena āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti "ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati, handassa mayaṁ āpattiyā appaṭikamme

ukkhepanīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti, te tassa āpattiyā appaṭikamme ukkhepanīyakammaṁ paṭippassambhenti adhammena vaggā -pa- adhammena samaggā. Dhammena vaggā. Dhammapatirūpakena vaggā. Dhammapatirūpakena samaggā. Tatraṭṭho saṁgho vivadati “adhammena vaggakammaṁ, adhammena samaggakammaṁ, dhammena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena samaggakammaṁ, akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman”ti. Tatra bhikkhave ye te bhikkhū evamāhaṁsu “dhammapatirūpakena samaggakamman”ti, ye ca te bhikkhū evamāhaṁsu “akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman”ti, ime tattha bhikkhū dhammavādino. . Imepi pañca vārā saṁkhittā.

269. Appaṭinissagge ukkhepanīyakammapaṭippassaddhikathā

450. Idha pana bhikkhave bhikkhu saṁghena pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati. Tatra ce bhikkhūnaṁ evaṁ hoti “ayaṁ kho āvuso bhikkhu saṁghena pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyakammakato sammā vattati, lomaṁ pāteti, netthāraṁ vattati, pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyassa kammassa paṭippassaddhiṁ yācati, handassa mayaṁ pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyakammaṁ paṭippassambhemā”ti, te tassa pāpikāya diṭṭhiyā appaṭinissagge ukkhepanīyakammaṁ paṭippassambhenti adhammena vaggā -pa- adhammena samaggā. Dhammena vaggā. Dhammapatirūpakena vaggā. Dhammapatirūpakena samaggā. Tatraṭṭho saṁgho vivadati “adhammena vaggakammaṁ, adhammena samaggakammaṁ, dhammena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena vaggakammaṁ, dhammapatirūpakena samaggakammaṁ, akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman”ti. Tatra bhikkhave ye te bhikkhū evamāhaṁsu “dhammapatirūpakena samaggakamman”ti, ye ca te bhikkhū evamāhaṁsu “akataṁ kammaṁ dukkaṭaṁ kammaṁ puna kātabbaṁ kamman”ti, ime tattha bhikkhū dhammavādino. . Imepi pañca vārā saṁkhittā.

Campeyyakkhandhako navamo.

270. Tassuddānaṁ

Campāyaṁ Bhagavā āsi, vatthu Vāsabhagāmake.
Āgantukānamussukkaṁ, akāsi icchitabbake[1].

Pakataññunoti ñatvā, ussukkaṁ na karī tadā.
Ukkhitto na karotīti, sāgamā Jinasantike.

Adhammena vaggakammaṁ, samaggaṁ adhammena ca.
Dhammena vaggakammañca, patirūpakena vaggikaṁ.

Patirūpakena samaggaṁ, eko ukkhipatekakaṁ.
Eko ca dve sambahule, saṁghaṁ ukkhipatekako.

Duvepi sambahulāpi, saṁgho saṁghañca ukkhipi.
Sabbaññupavaro sutvā, "adhamman"ti paṭikkhipi.

Ñattivipannaṁ yaṁ kammaṁ, sampannaṁ anusāvanaṁ.
Anussāvanavipannaṁ, sampannaṁ ñattiyā ca yaṁ.

Ubhayena vipannañca, aññatra dhammameva ca.
Vinayā satthu paṭikuṭṭhaṁ, kuppaṁ aṭṭhānārahikaṁ.

Adhammavaggaṁ samaggaṁ, dhamma patirūpāni ye duve.
Dhammeneva ca sāmaggiṁ, anuññāsi Tathāgato.

Catuvaggo pañcavaggo, dasavaggo ca vīsati.
Parovīsativaggo ca[2], saṁgho pañcavidho tathā.

Ṭhapetvā upasampadaṁ, yañca kammaṁ pavāraṇaṁ.
Abbhānakammena saha, catuvaggehi kammiko.

Duve kamme ṭhapetvāna, majjhadesūpasampadaṁ.
Abbhānaṁ pañcavaggiko, sabbakammesu kammiko.

Abbhānekaṁ ṭhapetvāna, ye bhikkhū dasavaggikā.
Sabbakammakaro saṁgho, vīso sabbattha kammiko.

---

1. Icchitabbako (Ka)
2. Atirekavīsativaggo (Syā)

Bhikkhunī sikkhamānā ca, sāmaṇero sāmaṇerī.
Paccakkhātantimavatthū, ukkhittāpattidassane.

Appaṭikamme diṭṭhiyā, paṇḍako theyyasaṁvāsakaṁ.
Titthiyā tiracchānagataṁ, mātu pitu ca ghātakaṁ.

Arahaṁ bhikkhunīdūsi, bhedakaṁ lohituppādaṁ.
Byañjanaṁ nānāsaṁvāsaṁ, nānāsīmāya iddhiyā.

Yassa saṁgho kare kammaṁ, hontete catuvīsati.
Sambuddhena paṭikkhittā, na hete gaṇapūrakā.

Pārivāsikacatuttho, parivāsaṁ dadeyya vā.
Mūlā mānattamabbheyya, akammaṁ na ca karaṇaṁ.

Mūlā arahamānattā, abbhānārahameva ca.
Na kammakārakā pañca, sambuddhena pakāsitā.

Bhikkhunī sikkhamānā ca, sāmaṇero sāmaṇerikā.
Paccakkhantima-ummattā, khittāvedanadassane.

Appaṭikamme diṭṭhiyā, paṇḍakāpi ca byañjanā[1].
Nānāsaṁvāsakā sīmā, vehāsaṁ yassa kamma ca.

Aṭṭhārasannametesaṁ, paṭikkosaṁ na ruhati.
Bhikkhussa pakatattassa, ruhati paṭikkosanā.

Suddhassa dunnisārito, bālo hi sunissārito.
Paṇḍako theyyasaṁvāso, pakkanto tiracchānagato.

Mātu pitu Arahanta, dūsako saṁghabhedako.
Lohituppādako ceva, ubhatobyañjano ca yo.

Ekādasannaṁ etesaṁ, osāraṇaṁ na yujjati.
Hatthapādaṁ tadubhayaṁ, kaṇṇanāsaṁ tadūbhayaṁ.

Aṅguli aḷakaṇḍaraṁ, phaṇaṁ khujjo ca vāmano.
Gaṇḍī lakkhaṇakasā ca, likhitako ca sīpadī.

1. Ito paraṁ syāmamūle diyaḍḍhagāthāhi abhabbapuggalā samattaṁ dassitā.

Pāpā parisakāṇo ca, kuṇī khañjo hatopi ca.
Iriyāpathadubbalo, andho mūgo ca badhiro.

Andhamūgandhabadhiro, mūgabadhirameva ca.
Andhamūgabadhiro ca, dvattiṁsete anūnakā.

Tesaṁ osāraṇaṁ hoti, sambuddhena pakāsitaṁ.
Daṭṭhabbā paṭikātabbā, nissajjetā na vijjati.

Tassa ukkhepanā kammā, satta honti adhammikā.
Āpannaṁ anuvattantaṁ, satta tepi adhammikā.

Āpannaṁ nānuvattantaṁ, satta kammā sudhammikā.
Sammukhā paṭipucchā ca, paṭiññāya ca kāraṇā.

Sati amūḷhapāpikā, tajjanīniyassena ca.
Pabbājanīya paṭisāro, ukkhepaparivāsa ca.

Mūlā mānatta-abbhānā, tatheva upasampadā.
Aññaṁ kareyya aññassa, soḷasete adhammikā.

Taṁ taṁ kareyya taṁ tassa, soḷasete sudhammikā.
Paccāropeyya aññaññaṁ, soḷasete adhammikā.

Dve dve tammūlakaṁ tassa[1], tepi soḷasa dhammikā.
Ekekamūlakaṁ cakkaṁ, "adhamman"ti jinobravi.

Akāsi tajjanīyaṁ kammaṁ, saṁgho bhaṇḍanakārako.
Adhammena vaggakammaṁ, aññaṁ āvāsaṁ gacchi so.

Tatthādhammena samaggā, tassa tajjanīyaṁ karuṁ.
Aññattha vaggādhammena, tassa tajjanīyaṁ karuṁ.

Patirūpena vaggāpi, samaggāpi tathā karuṁ.
Adhammena samaggā ca, dhammena vaggameva ca.

Patirūpakena vaggā ca, samaggā ca ime padā.
Ekekamūlakaṁ katvā, cakkaṁ bandhe vicakkhaṇo.

1. Dve dve mūlā katā tassa (Syā), dodotamūlakantassa (Ka)

Bālā byattassa niyassaṁ, pabbāje kuladūsakaṁ.
Paṭisāraṇīyaṁ kammaṁ, kare akkosakassa ca.

Adassanāppaṭikamme, yo ca diṭṭhiṁ na nissajje.
Tesaṁ ukkhepanīyakammaṁ, satthavāhena bhāsitaṁ.

Upari nayakammānaṁ[1], pañño tajjanīyaṁ naye.
Tesaṁyeva anulomaṁ, sammā vattati yācite[2].

Passaddhi tesaṁ kammānaṁ, heṭṭhā kammanayena ca.
Tasmiṁ tasmiṁ tu kammesu, tatraṭṭho ca vivadati.

Akataṁ dukkaṭaṁ ceva, punakātabbakanti ca.
Kamme passaddhiyā cāpi, te bhikkhū dhammavādino.

Vipattibyādhite disvā, kammappatte mahāmuni.
Paṭippassaddhimakkhāsi, sallakattova osadhanti.

Imamhi khandhake vatthūni chattiṁsāti.

Campeyyakkhandhako niṭṭhito.

1. Upavinayakammānaṁ (Syā), ukkhepanīyakammānaṁ (Ka)
2. Yācati (Syā), yācito (Sī)

10. Kosambakakkhandhaka

271. Kosambakavivādakathā

451. Tena samayena Buddho Bhagavā Kosambiyaṁ viharati Ghositārāme. Tena kho pana samayena aññataro bhikkhu āpattiṁ āpanno hoti, so tassā āpattiyā āpattidiṭṭhi[1] hoti, aññe bhikkhū tassā āpattiyā anāpattidiṭṭhino honti, so aparena samayena tassā āpattiyā anāpattidiṭṭhi hoti, aññe bhikkhū tassā āpattiyā āpattidiṭṭhino honti. Atha kho te bhikkhū taṁ bhikkhuṁ etadavocuṁ "āpattiṁ tvaṁ āvuso āpanno, passasetaṁ āpattin"ti. Natthi me āvuso āpatti, yamahaṁ passeyyanti. Atha kho te bhikkhū sāmaggiṁ labhitvā taṁ bhikkhuṁ āpattiyā adassane ukkhipiṁsu. So ca bhikkhu bahussuto hoti āgatāgamo dhammadharo vinayadharo mātikādharo paṇḍito byatto medhāvī lajjī kukkuccako sikkhākāmo. Atha kho so bhikkhu sandiṭṭhe sambhatte bhikkhū upasaṅkamitvā etadavoca "anāpatti esā āvuso, nesā āpatti, anāpannomhi, namhi āpanno, anukkhittomhi, namhi ukkhitto, adhammikenamhi kammena ukkhitto kuppena aṭṭhānārahena, hotha me āyasmanto dhammato vinayato pakkhā"ti. Alabhi kho so bhikkhu sandiṭṭhe sambhatte bhikkhū pakkhe. Jānapadānampi sandiṭṭhānaṁ sambhattānaṁ bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pāhesi "anāpatti esā āvuso, nesā āpatti, anāpannomhi, namhi āpanno, anukkhittomhi, namhi ukkhitto, adhammikenamhi kammena ukkhitto kuppena aṭṭhānārahena, hontu me āyasmanto dhammato vinayato pakkhā"ti. Alabhi kho so bhikkhu jānapadepi sandiṭṭhe sambhatte bhikkhū pakkhe. Atha kho te ukkhittānuvattakā bhikkhū yena ukkhepakā bhikkhū tenupasaṅkamiṁsu, upasaṅkamitvā ukkhepake bhikkhū etadavocuṁ "anāpatti esā āvuso, nesā āpatti, anāpanno eso bhikkhu, neso bhikkhu āpanno, anukkhitto eso bhikkhu, neso bhikkhu ukkhitto, adhammikena kammena ukkhitto

---

1. Āpattidiṭṭhī (Sī)

kuppena aṭṭhānārahenā”ti. Evaṁ vutte ukkhepakā bhikkhū ukkhittānuvattake bhikkhū etadavocuṁ “āpatti esā āvuso, nesā anāpatti, āpanno eso bhikkhu, neso bhikkhu anāpanno, ukkhitto eso bhikkhu, neso bhikkhu anukkhitto, dhammikena kammena ukkhitto akuppena ṭhānārahena, mā kho tumhe āyasmanto etaṁ ukkhittakaṁ bhikkhuṁ anuvattittha anuparivārethā”ti. Evampi kho te ukkhittānuvattakā bhikkhū ukkhepakehi bhikkhūhi vuccamānā tatheva taṁ ukkhittakaṁ bhikkhuṁ anuvattiṁsu anuparivāresuṁ.

452. Atha kho aññataro bhikkhu yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi, ekamantaṁ nisinno kho so bhikkhu Bhagavantaṁ etadavoca—idha bhante aññataro bhikkhu āpattiṁ āpanno ahosi, so tassā āpattiyā āpattidiṭṭhi ahosi, aññe bhikkhū tassā āpattiyā anāpattidiṭṭhino ahesuṁ, so aparena samayena tassā āpattiyā anāpattidiṭṭhi ahosi, aññe bhikkhū tassā āpattiyā āpattidiṭṭhino ahesuṁ. Atha kho te bhante bhikkhū taṁ bhikkhuṁ etadavocuṁ “āpattiṁ tvaṁ āvuso āpanno, passasetaṁ āpattin”ti. Natthi me āvuso āpatti, yamahaṁ passeyyanti. Atha kho te bhante bhikkhū sāmaggiṁ labhitvā taṁ bhikkhuṁ āpattiyā adassane ukkhipiṁsu, so ca bhante bhikkhu bahussuto āgatāgamo dhammadharo vinayadharo mātikādharo paṇḍito byatto medhāvī lajjī kukkuccako sikkhākāmo. Atha kho so bhante bhikkhu sandiṭṭhe sambhatte bhikkhū upasaṅkamitvā etadavoca “anāpatti esā āvuso, nesā āpatti, anāpannomhi, namhi āpanno, anukkhittomhi, namhi ukkhitto, adhammikenamhi kammena ukkhitto kuppena aṭṭhānārahena, hotha me āyasmanto dhammato vinayato pakkhā”ti. Alabhi kho so bhante bhikkhu sandiṭṭhe sambhatte bhikkhū pakkhe. Jānapadānampi sandiṭṭhānaṁ sambhattānaṁ bhikkhūnaṁ santike dūtaṁ pāhesi “anāpatti esā āvuso, nesā āpatti, anāpannomhi, namhi āpanno, anukkhittomhi, namhi ukkhitto, adhammikenamhi kammena ukkhitto kuppena aṭṭhānārahena, hontu me āyasmanto dhammato vinayato pakkhā”ti. Alabhi kho so bhante bhikkhu jānapadepi sandiṭṭhe

sambhatte bhikkhū pakkhe. Atha kho te bhante ukkhittānuvattakā bhikkhū yena ukkhepakā bhikkhū tenupasaṅkamiṁsu, upasaṅkamitvā ukkhepake bhikkhū etadavocuṁ “anāpatti esā āvuso, nesā āpatti, anāpanno eso bhikkhu, neso bhikkhu āpanno, anukkhitto eso bhikkhu, neso bhikkhu ukkhitto, adhammikena kammena ukkhitto kuppena aṭṭhānārahenā”ti. Evaṁ vutte te bhante ukkhepakā bhikkhū ukkhittānuvattake bhikkhū etadavocuṁ “āpatti esā āvuso, nesā anāpatti, āpanno eso bhikkhu, neso bhikkhu anāpanno, ukkhitto eso bhikkhu, neso bhikkhu anukkhitto, dhammikena kammena ukkhitto akuppena ṭhānārahena, mā kho tumhe āyasmanto etaṁ ukkhittakaṁ bhikkhuṁ anuvattittha anuparivārethā”ti. Evampi kho te bhante ukkhittānuvattakā bhikkhū ukkhepakehi bhikkhūhi vuccamānā tatheva taṁ ukkhittakaṁ bhikkhuṁ anuvattanti anuparivārentīti.

453. Atha kho Bhagavā “bhinno bhikkhusaṁgho, bhinno bhikkhusaṁgho”ti uṭṭhāyāsanā yena ukkhepakā bhikkhū tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā paññatte āsane nisīdi, nisajja kho Bhagavā ukkhepake bhikkhū etadavoca—mā kho tumhe bhikkhave “paṭibhāti no, paṭibhāti no”ti yasmiṁ vā tasmiṁ vā bhikkhuṁ ukkhipitabbaṁ maññittha.

Idha pana bhikkhave bhikkhu āpattiṁ āpanno hoti, so tassā āpattiyā anāpattidiṭṭhi hoti, aññe bhikkhū tassā āpattiyā āpattidiṭṭhino honti, te ce bhikkhave bhikkhū taṁ bhikkhuṁ evaṁ jānanti “ayaṁ kho āyasmā bahussuto āgatāgamo dhammadharo vinayadharo mātikādharo paṇḍito byatto medhāvī lajjī kukkuccako sikkhākāmo, sace mayaṁ imaṁ bhikkhuṁ āpattiyā adassane ukkhipissāma, na mayaṁ iminā bhikkhunā saddhiṁ uposathaṁ karissāma, vinā iminā bhikkhunā uposathaṁ karissāma, bhavissati saṁghassa tatonidānaṁ bhaṇḍanaṁ kalaho viggaho vivādo saṁghabhedo saṁgharāji saṁghavavatthānaṁ saṁghanānākaraṇan”ti, bhedagarukehi bhikkhave bhikkhūhi na so bhikkhu āpattiyā adassane ukkhipitabbo.

Idha pana bhikkhave bhikkhu āpattiṁ āpanno hoti, so tassā āpattiyā anāpattidiṭṭhi hoti, aññe bhikkhū tassā āpattiyā

āpattidiṭṭhino honti, te ce bhikkhave bhikkhū taṁ bhikkhuṁ evaṁ jānanti "ayaṁ kho āyasmā bahussuto āgatāgamo dhammadharo vinayadharo mātikādharo paṇḍito byatto medhāvī lajjī kukkuccako sikkhākāmo, sace mayaṁ imaṁ bhikkhuṁ āpattiyā adassane ukkhipissāma, na mayaṁ iminā bhikkhunā saddhiṁ pavāressāma, vinā iminā bhikkhunā pavāressāma. Na mayaṁ iminā bhikkhunā saddhiṁ saṁghakammaṁ karissāma, vinā iminā bhikkhunā saṁghakammaṁ karissāma. Na mayaṁ iminā bhikkhunā saddhiṁ āsane nisīdissāma, vinā iminā bhikkhunā āsane nisīdissāma. Na mayaṁ iminā bhikkhunā saddhiṁ yāgupāne nisīdissāma, vinā iminā bhikkhunā yāgupāne nisīdissāma. Na mayaṁ iminā bhikkhunā saddhiṁ bhattagge nisīdissāma, vinā iminā bhikkhunā bhattegge nisīdissāma. Na mayaṁ iminā bhikkhunā saddhiṁ ekacchanne vasissāma. Vinā iminā bhikkhunā ekacchanne vasissāma. Na mayaṁ iminā bhikkhunā saddhiṁ yathāvuḍḍhaṁ abhivādanaṁ paccuṭṭhānaṁ añjalikammaṁ sāmīcikammaṁ karissāma. Vinā iminā bhikkhunā yathāvuḍḍhaṁ abhivādanaṁ paccuṭṭhānaṁ añjalikammaṁ sāmīcikammaṁ karissāma. Bhavissati saṁghassa tatonidānaṁ bhaṇḍanaṁ kalaho viggaho vivādo saṁghabhedo saṁgharāji saṁghavavatthānaṁ saṁghanānākaraṇanti. Bhedagarukehi bhikkhave bhikkhūhi na so bhikkhu āpattiyā adassane ukkhipitabboti.

454. Atha kho Bhagavā ukkhepakānaṁ bhikkhūnaṁ etamatthaṁ bhāsitvā uṭṭhāyāsanā yena ukkhittānuvattakā bhikkhū tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā paññatte āsane nisīdi, nisajja kho Bhagavā ukkhittānuvattake bhikkhū etadavoca—mā kho tumhe bhikkhave āpattiṁ āpajjitvā "nāmha āpannā nāmha āpannā"ti āpattiṁ na paṭikātabbaṁ maññittha.

Idha pana bhikkhave bhikkhu āpattiṁ āpanno hoti, so tassā āpattiyā anāpattidiṭṭhi hoti, aññe bhikkhū tassā āpattiyā āpattidiṭṭhino honti, so ce bhikkhave bhikkhu te bhikkhū evaṁ jānāti "ime kho āyasmanto[1] bahussutā āgatāgamā dhammadharā vinayadharā mātikādharā paṇḍitā byattā medhāvino lajjino kukkuccakā sikkhākāmā, nālaṁ mamaṁ vā kāraṇā aññesaṁ vā kāraṇā chandā

---

1. Āyasmantā (Ka)

dosā mohā bhayā agatiṁ gantuṁ, sace maṁ ime bhikkhū āpattiyā adassane ukkhipissanti, na mayā saddhiṁ uposathaṁ karissanti, vinā mayā uposathaṁ karissanti, bhavissati saṁghassa tatonidānaṁ bhaṇḍanaṁ kalaho viggaho vivādo saṁghabhedo saṁgharāji saṁghavavatthānaṁ saṁghanānākaraṇan"ti, bhedagarukena bhikkhave bhikkhunā paresampi saddhāya āpatti desetabbā.

Idha pana bhikkhave bhikkhu āpattiṁ āpanno hoti, so tassā āpattiyā anāpattidiṭṭhi hoti, aññe bhikkhū tassā āpattiyā āpattidiṭṭhino honti, so ce bhikkhave bhikkhu te bhikkhū evaṁ jānāti "ime kho āyasmanto bahussutā āgatāgamā dhammadharā vinayadharā mātikādharā paṇḍitā byattā medhāvino lajjino kukkuccakā sikkhākāmā, nālaṁ mamaṁ vā kāraṇā aññesaṁ vā kāraṇā chandā dosā mohā bhayā agatiṁ gantuṁ, sace maṁ ime bhikkhū āpattiyā adassane ukkhipissanti, na mayā saddhiṁ pavāressanti, vinā mayā pavāressanti. Na mayā saddhiṁ saṁghakammaṁ karissanti, vinā mayā saṁghakammaṁ karissanti. Na mayā saddhiṁ āsane nisīdissanti, vinā mayā āsane nisīdissanti. Na mayā saddhiṁ yāgupāne nisīdissanti, vinā mayā yāgupāne nisīdissanti. Na mayā saddhiṁ bhattagge nisīdissanti, vinā mayā bhattagge nisīdissanti. Na mayā saddhiṁ ekacchanne vasissanti, vinā mayā ekacchanne vasissanti. Na mayā saddhiṁ yathāvuḍḍhaṁ abhivādanaṁ paccuṭṭhānaṁ añjalikammaṁ sāmīcikammaṁ karissanti, vinā mayā yathāvuḍḍhaṁ abhivādanaṁ paccuṭṭhānaṁ añjalikammaṁ sāmīcikammaṁ karissanti, bhavissati saṁghassa tatonidānaṁ bhaṇḍanaṁ kalaho viggaho vivādo saṁghabhedo saṁgharāji saṁghavavatthānaṁ saṁghanānākaraṇan"ti. Bhedagarukena bhikkhave bhikkhunā paresampi saddhāya āpatti desetabbāti. Atha kho Bhagavā ukkhittānuvattakānaṁ bhikkhūnaṁ etamatthaṁ bhāsitvā uṭṭhāyāsanā pakkāmi.

455. Tena kho pana samayena ukkhittānuvattakā bhikkhū tattheva antosīmāya uposathaṁ karonti, saṁghakammaṁ karonti. Ukkhepakā pana bhikkhū nissīmaṁ gantvā uposathaṁ karonti, saṁghakammaṁ karonti. Atha kho aññataro ukkhepako bhikkhu yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi, ekamantaṁ nisinno

kho so bhikkhu Bhagavantaṁ etadavoca "te bhante ukkhittānuvattakā bhikkhū tattheva antosīmāya uposathaṁ karonti, saṁghakammaṁ karonti, mayaṁ pana ukkhepakā bhikkhū nissīmaṁ gantvā uposathaṁ karoma, saṁghakammaṁ karomā"ti. Te ce bhikkhu ukkhittānuvattakā bhikkhū tattheva antosīmāya uposathaṁ karissanti, saṁghakammaṁ karissanti, yathā mayā ñatti ca anussāvanā ca paññattā, tesaṁ tāni kammāni dhammikāni kammāni bhavissanti akuppāni ṭhānārahāni. Tumhe ce bhikkhu ukkhepakā bhikkhū tattheva antosīmāya uposathaṁ karissatha, saṁghakammaṁ karissatha, yathā mayā ñatti ca anussāvanā ca paññattā, tumhākampi tāni kammāni dhammikāni kammāni bhavissanti akuppāni ṭhānārahāni. Taṁ kissa hetu, nānāsaṁvāsakā ete[1] bhikkhū[2] tumhehi, tumhe ca tehi nānāsaṁvāsakā.

Dvemā bhikkhu nānāsaṁvāsakabhūmiyo. Attanā vā attānaṁ nānāsaṁvāsakaṁ karoti, samaggo vā naṁ saṁgho ukkhipati adassane vā appaṭikamme vā appaṭinissagge vā. Imā kho bhikkhu dve nānāsaṁvāsakabhūmiyo. Dvemā bhikkhu samānasaṁvāsakabhūmiyo. Attanā vā attānaṁ samānasaṁvāsaṁ karoti, samaggo vā naṁ saṁgho ukkhittaṁ osāreti adassane vā appaṭikamme vā appaṭinissagge vā. Imā kho bhikkhu dve samānasaṁvāsakabhūmiyoti.

456. Tena kho pana samayena bhikkhū bhattagge antaraghare bhaṇḍanajātā kalahajātā vivādāpannā aññamaññaṁ ananulomikaṁ kāyakammaṁ vacīkammaṁ upadaṁsenti, hatthaparāmāsaṁ karonti. Manussā ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "kathaṁ hi nāma samaṇā Sakyaputtiyā bhattagge antaraghare bhaṇḍanajātā kalahajātā vivādāpannā aññamaññaṁ ananulomikaṁ kāyakammaṁ vacīkammaṁ upadaṁsessanti, hatthaparāmāsaṁ karissantī"ti. Assosuṁ kho bhikkhū tesaṁ manussānaṁ ujjhāyantānaṁ khiyyantānaṁ vipācentānaṁ. Ye te bhikkhū appicchā, te ujjhāyanti khiyyanti vipācenti "kathaṁ hi nāma bhikkhū bhattagge antaraghare bhaṇḍanajātā kalahajātā vivādāpannā aññamaññaṁ ananulomikaṁ kāyakammaṁ vacīkammaṁ

1. Te (Syā) 2. Bhikkhu (Sī, Syā)

upadaṁsessanti, hatthaparāmāsaṁ karissantī”ti. Atha kho te bhikkhū Bhagavato etamatthaṁ ārocesuṁ -pa-. Saccaṁ kira bhikkhave bhikkhū bhattagge antaraghare bhaṇḍanajātā -pa- hatthaparāmāsaṁ karontīti. Saccaṁ Bhagavāti. Vigarahi Buddho Bhagavā -pa- vigarahitvā dhammiṁ kathaṁ katvā bhikkhū āmantesi “bhinne bhikkhave saṁghe adhammiyāyamāne[1] asammodikāya vattamānāya[2] ‘ettāvatā na aññamaññaṁ ananulomikaṁ kāyakammaṁ vacīkammaṁ upadaṁsessāma, hatthaparāmāsaṁ karissāmā’ti āsane nisīditabbaṁ, bhinne bhikkhave saṁghe dhammiyāyamāne sammodikāya vattamānāya āsanantarikāya nisīditabban”ti.

457. * Tena kho pana samayena bhikkhū saṁghamajjhe bhaṇḍanajātā kalahajātā vivādāpannā aññamaññaṁ mukhasattīhi vitudantā viharanti, te na sakkonti taṁ adhikaraṇaṁ vūpasametuṁ. Atha kho aññataro bhikkhu yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ aṭṭhāsi, ekamantaṁ ṭhito kho so bhikkhu Bhagavantaṁ etadavoca “idha bhante bhikkhū saṁghamajjhe bhaṇḍanajātā kalahajātā vivādāpannā aññamaññaṁ mukhasattīhi vitudantā viharanti, te na sakkonti taṁ adhikaraṇaṁ vūpasametuṁ, sādhu bhante Bhagavā yena te bhikkhū tenupasaṅkamatu anukampaṁ upādāyā”ti. Adhivāsesi Bhagavā tuṇhībhāvena. Atha kho Bhagavā yena te bhikkhū tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā paññatte āsane nisīdi, nisajja kho Bhagavā te bhikkhū etadavoca “alaṁ bhikkhave mā bhaṇḍanaṁ mā kalahaṁ mā viggahaṁ mā vivādan”ti. Evaṁ vutte aññataro adhammavādī bhikkhu Bhagavantaṁ etadavoca “āgametu bhante Bhagavā dhammassāmī, appossukko bhante Bhagavā diṭṭhadhammasukhavihāramanuyutto viharatu, mayametena bhaṇḍanena kalahena viggahena vivādena paññāyissāmā”ti. Dutiyampi kho Bhagavā te bhikkhū etadavoca “alaṁ bhikkhave mā bhaṇḍanaṁ mā kalahaṁ mā viggahaṁ mā vivādan”ti. Dutiyampi kho so adhammavādī bhikkhu Bhagavantaṁ etadavoca “āgametu bhante Bhagavā dhammassāmī, appossukko bhante Bhagavā diṭṭhadhammasukhavihāra-

---

1. Adhammiyamāne (Sī, Syā, katthaci) adhammīyamāne (Ka)
2. “Asammodikāvattamānāya” iti Aṭṭhakathāyaṁ saṁvaṇṇetabbapāṭho.

* Ma 3. 191 piṭṭhe thokaṁ visadisaṁ.

manuyutto viharatu, mayametena bhaṇḍanena kalahena viggahena vivādena paññāyissāmā”ti.

272. Dīghāvuvatthu

458. Atha kho Bhagavā bhikkhū āmantesi “bhūtapubbaṁ bhikkhave Bārāṇasiyaṁ[1] Brahmadatto nāma Kāsirājā ahosi aḍḍho mahaddhano mahābhogo mahabbalo mahāvāhano mahāvijito paripuṇṇakosakoṭṭhāgāro. Dīghīti nāma Kosalarājā ahosi daliddo appadhano appabhogo appabalo appavāhano appavijito aparipuṇṇakosakoṭṭhāgāro. Atha kho bhikkhave Brahmadatto Kāsirājā caturaṅginiṁ senaṁ sannayhitvā Dīghītiṁ Kosalarājānaṁ abbhuyyāsi. Assosi kho bhikkhave Dīghīti Kosalarājā “Brahmadatto kira Kāsirājā caturaṅginiṁ senaṁ sannayhitvā mamaṁ abbhuyyāto”ti. Atha kho bhikkhave Dīghītissa Kosalarañño etadahosi “Brahmadatto kho Kāsirājā aḍḍho mahaddhano mahābhogo mahabbalo mahāvāhano mahāvijito paripuṇṇakosakoṭṭhāgāro, ahaṁ panamhi daliddo appadhano appabhogo appabalo appavāhano appavijito aparipuṇṇakosakoṭṭhāgāro, nāhaṁ paṭibalo Brahmadattena Kāsiraññā ekasaṁghātampi sahituṁ, yannūnāhaṁ paṭikacceva nagaramhā nippateyyan”ti.

Atha kho bhikkhave Dīghīti Kosalarājā mahesiṁ ādāya paṭikacceva nagaramhā nippati. Atha kho bhikkhave Brahmadatto Kāsirājā Dīghītissa Kosalarañño balañca vāhanañca janapadañca kosañca koṭṭhāgārañca abhivijiya ajjhāvasati. Atha kho bhikkhave Dīghīti Kosalarājā sapajāpatiko yena Bārāṇasī tena pakkāmi. Anupubbena yena Bārāṇasī tadavasari, tatra sudaṁ bhikkhave Dīghīti Kosalarājā sapajāpatiko Bārāṇasiyaṁ aññatarasmiṁ paccantime okāse kumbhakāranivesane aññātakavesena paribbājakacchannena paṭivasati. Atha kho bhikkhave Dīghītissa Kosalarañño mahesī nacirasseva gabbhinī ahosi, tassā evarūpo dohaḷo uppanno hoti “icchati sūriyassa uggamanakāle caturaṅginiṁ senaṁ sannaddhaṁ vammikaṁ[2] subhūme ṭhitaṁ

---

1. (Vajirabuddhiṭīkā oloketabbā) 2. Vammitaṁ (Sī)

passituṁ, khaggānañca dhovanaṁ pātuṁ". Atha kho bhikkhave Dīghītissa Kosalarañño mahesī Dīghītiṁ Kosalarājānaṁ etadavoca gabbhinīmhi deva, tassā me evarūpo dohaḷo uppanno "icchāmi sūriyassa uggamanakāle caturaṅginiṁ senaṁ sannaddhaṁ vammikaṁ subhūme ṭhitaṁ passituṁ, khaggānañca dhovanaṁ pātun"ti. Kuto devi amhākaṁ duggatānaṁ caturaṅginī senā sannaddhā vammikā subhūme ṭhitā khaggānañca dhovanaṁ pātunti[1]. Sacāhaṁ deva na labhissāmi marissāmīti.

459. Tena kho pana samayena Brahmadattassa Kāsirañño purohito brāhmaṇo Dīghītissa Kosalarañño sahāyo hoti. Atha kho bhikkhave Dīghīti Kosalarājā yena Brahmadattassa Kāsirañño purohito brāhmaṇo tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Brahmadattassa Kāsirañño purohitaṁ brāhmaṇaṁ etadavoca sakhī te samma gabbhinī, tassā evarūpo dohaḷo uppanno "icchati sūriyassa uggamanakāle caturaṅginiṁ senaṁ sannaddhaṁ vammikaṁ subhūme ṭhitaṁ passituṁ, khaggānañca dhovanaṁ pātun"ti. Tena hi deva mayampi deviṁ passāmāti. Atha kho bhikkhave Dīghītissa Kosalarañño mahesī yena Brahmadattassa Kāsirañño purohito brāhmaṇo tenupasaṅkami. Addasā kho bhikkhave Brahmadattassa Kāsirañño purohito brāhmaṇo Dīghītissa Kosalarañño mahesiṁ dūratova āgacchantiṁ, disvāna uṭṭhāyāsanā ekaṁsaṁ uttarāsaṅgaṁ karitvā yena Dīghītissa Kosalarañño mahesī tenañjaliṁ paṇāmetvā tikkhattuṁ udānaṁ udānesi "Kosalarājā vata bho kucchigato, Kosalarājā vata bho kucchigato"ti. Attamanā[2] devi hohi, lacchasi sūriyassa uggamanakāle caturaṅginiṁ senaṁ sannaddhaṁ vammikaṁ subhūme ṭhitaṁ passituṁ, khaggānañca dhovanaṁ pātunti.

Atha kho bhikkhave Brahmadattassa Kāsirañño purohito brāhmaṇo yena Brahmadatto Kāsirājā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Brahmadattaṁ Kāsirājānaṁ etadavoca "tathā deva nimittāni dissanti, sve sūriyuggamanakāle caturaṅginī senā sannaddhā vammikā subhūme tiṭṭhatu khaggā ca dhoviyantū"ti. Atha kho bhikkhave Brahmadatto Kāsirājā manusse

---

1. Khaggānañca dhovananti (Sī, Syā)
2. Avimanā (Sī, Syā, Katthaci)

āṇāpesi “yathā bhaṇe purohito brāhmaṇo āha, tathā karothā”ti. Alabhi kho bhikkhave Dīghītissa Kosalarañño mahesī sūriyassa uggamanakāle caturaṅginiṁ senaṁ sannaddhaṁ vammikaṁ subhūme ṭhitaṁ passituṁ, khaggānañca dhovanaṁ pātuṁ. Atha kho bhikkhave Dīghītissa Kosalarañño mahesī tassa gabbhassa paripākamanvāya puttaṁ vijāyi, tassa Dīghāvūti nāmaṁ akaṁsu. Atha kho bhikkhave Dīghāvu kumāro nacirasseva viññutaṁ pāpuṇi. Atha kho bhikkhave Dīghītissa Kosalarañño etadahosi “ayaṁ kho Brahmadatto Kāsirājā bahuno amhākaṁ anatthassa kārako, iminā amhākaṁ balañca vāhanañca janapado ca koso ca koṭṭhāgārañca acchinnaṁ, sacāyaṁ amhe jānissati, sabbeva tayo ghātāpessati, yannūnāhaṁ Dīghāvuṁ kumāraṁ bahinagare vāseyyan”ti. Atha kho bhikkhave Dīghīti Kosalarājā Dīghāvuṁ kumāraṁ bahinagare vāsesi. Atha kho bhikkhave Dīghāvu kumāro bahinagare paṭivasanto nacirasseva sabbasippāni sikkhi.

460. Tena kho pana samayena Dīghītissa Kosalarañño kappako Brahmadatte Kāsiraññe paṭivasati. Addasā kho bhikkhave Dīghītissa Kosalarañño kappako Dīghītiṁ Kosalarājānaṁ sapajāpatikaṁ Bārāṇasiyaṁ aññatarasmiṁ paccantime okāse kumbhakāranivesane aññātakavesena paribbājakacchannena paṭivasantaṁ, disvāna yena Brahmadatto Kāsirājā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Brahmadattaṁ Kāsirājānaṁ etadavoca “dīghīti deva Kosalarājā sapajāpatiko Bārāṇasiyaṁ aññatarasmiṁ paccantime okāse kumbhakāranivesane aññātakavesena paribbājakacchannena paṭivasatī”ti. Atha kho bhikkhave Brahmadatto Kāsirājā manusse āṇāpesi “tena hi bhaṇe Dīghītiṁ Kosalarājānaṁ sapajāpatikaṁ ānethā”ti. “Evaṁ devā”ti kho bhikkhave te manussā Brahmadattassa Kāsirañño paṭissutvā Dīghītiṁ Kosalarājānaṁ sapajāpatikaṁ ānesuṁ. Atha kho bhikkhave Brahmadatto Kāsirājā manusse āṇāpesi “tena hi bhaṇe Dīghītiṁ Kosalarājānaṁ sapajāpatikaṁ daḷhāya rajjuyā pacchābāhaṁ gāḷhabandhanaṁ bandhitvā khuramuṇḍaṁ karitvā kharassarena paṇavena rathikāya rathikaṁ siṅghāṭakena siṅghāṭakaṁ parinetvā dakkhiṇena dvārena nikkhāmetvā

dakkhiṇato nagarassa catudhā chinditvā catuddisā bilāni nikkhipathā”ti. “Evaṁ devā”ti kho bhikkhave te manussā Brahmadattassa Kāsirañño paṭissutvā Dīghītiṁ Kosalarājānaṁ sapajāpatikaṁ daḷhāya rajjuyā pacchābāhaṁ gāḷhabandhanaṁ bandhitvā khuramuṇḍaṁ karitvā kharassarena paṇavena rathikāya rathikaṁ siṅghāṭakena siṅghāṭakaṁ parinenti.

Atha kho bhikkhave Dīghāvussa kumārassa etadahosi “ciraṁdiṭṭhā kho me mātāpitaro, yannūnāhaṁ mātāpitaro passeyyan”ti. Atha kho bhikkhave Dīghāvu kumāro Bārāṇasiṁ pavisitvā addasa mātāpitaro daḷhāya rajjuyā pacchābāhaṁ gāḷhabandhanaṁ bandhitvā khuramuṇḍaṁ karitvā kharassarena paṇavena rathikāya rathikaṁ siṅghāṭakena siṅghāṭakaṁ parinente, disvāna yena mātāpitaro tenupasaṅkami. Addasā kho bhikkhave Dīghīti Kosalarājā Dīghāvuṁ kumāraṁ dūratova āgacchantaṁ, disvāna Dīghāvuṁ kumāraṁ etadavoca “mā kho tvaṁ tāta Dīghāvu dīghaṁ passa, mā rassaṁ, na hi tāta Dīghāvu verena verā sammanti, averena hi tāta Dīghāvu verā sammantī”ti. Evaṁ vutte bhikkhave te manussā Dīghītiṁ Kosalarājānaṁ etadavocuṁ “ummattako ayaṁ Dīghīti Kosalarājā vippalapati, ko imassa Dīghāvu, kaṁ ayaṁ evamāha mā kho tvaṁ tāta Dīghāvu dīghaṁ passa, mā rassaṁ, na hi tāta Dīghāvu verena verā sammanti, averena hi tāta Dīghāvu verā sammantī”ti. Nāhaṁ bhaṇe ummattako vippalapāmi, api ca yo viññū so vibhāvessatīti. Dutiyampi kho bhikkhave -pa-. Tatiyampi kho bhikkhave Dīghīti Kosalarājā Dīghāvuṁ kumāraṁ etadavoca “mā kho tvaṁ tāta Dīghāvu dīghaṁ passa, mā rassaṁ, na hi tāta Dīghāvu verena verā sammanti, averena hi tāta Dīghāvu verā sammantī”ti. Tatiyampi kho bhikkhave te manussā Dīghītiṁ Kosalarājānaṁ etadavocuṁ “ummattako ayaṁ Dīghīti Kosalarājā vippalapati, ko imassa Dīghāvu, kaṁ ayaṁ evamāha mā kho tvaṁ tāta Dīghāvu dīghaṁ passa, mā rassaṁ, na hi tāta Dīghāvu verena verā sammanti, averena hi tāta Dīghāvu verā sammantī”ti. Nāhaṁ bhaṇe ummattako vippalapāmi, api ca yo viññū so vibhāvessatīti. Atha kho bhikkhave te manussā Dīghītiṁ Kosalarājānaṁ sapajāpatikaṁ rathikāya rathikaṁ siṅghāṭakena siṅghāṭakaṁ

parinetvā dakkhiṇena dvārena nikkhāmetvā dakkhiṇato nagarassa catudhā chinditvā catuddisā bilāni nikkhipitvā gumbaṁ ṭhapetvā pakkamiṁsu. Atha kho bhikkhave Dīghāvu kumāro Bārāṇasiṁ pavisitvā suraṁ nīharitvā gumbiye pāyesi. Yadā te mattā ahesuṁ patitā, atha kaṭṭhāni saṁkaḍḍhitvā citakaṁ karitvā mātāpitūnaṁ sarīraṁ citakaṁ āropetvā aggiṁ datvā pañjaliko tikkhattuṁ citakaṁ padakkhiṇaṁ akāsi.

461. Tena kho pana samayena Brahmadatto Kāsirājā uparipāsādavaragato hoti. Addasā kho bhikkhave Brahmadatto Kāsirājā Dīghāvuṁ kumāraṁ pañjalikaṁ tikkhattuṁ citakaṁ padakkhiṇaṁ karontaṁ, disvānassa etadahosi "nissaṁsayaṁ kho so manusso Dīghītissa Kosalarañño ñāti vā sālohito vā, aho me anatthato, na hi nāma me koci ārocessatī"ti. Atha kho bhikkhave Dīghāvu kumāro araññaṁ gantvā yāvadatthaṁ kanditvā roditvā khappaṁ[1] puñchitvā Bārāṇasiṁ pavisitvā antepurassa sāmantā hatthisālaṁ gantvā hatthācariyaṁ etadavoca "icchāmahaṁ ācariya sippaṁ sikkhitun"ti. Tena hi bhaṇe māṇavakasikkhassūti. Atha kho bhikkhave Dīghāvu kumāro rattiyā paccūsasamayaṁ paccuṭṭhāya hatthisālāyaṁ mañjunā sarena gāyi, vīṇañca vādesi. Assosi kho bhikkhave Brahmadatto Kāsirājā rattiyā paccūsasamayaṁ paccuṭṭhāya hatthisālāyaṁ mañjunā sarena gītaṁ vīṇañca vāditaṁ, sutvāna manusse pucchi "ko bhaṇe rattiyā paccūsasamayaṁ paccuṭṭhāya hatthisālāyaṁ mañjunā sarena gāyi, vīṇañca vādesīti. Amukassa deva hatthācariyassa antevāsī māṇavako rattiyā paccūsasamayaṁ paccuṭṭhāya hatthisālāyaṁ mañcunā sarena gāyi, vīṇañca vādesīti. Tena hi bhaṇe taṁ māṇavakaṁ ānethāti. "Evaṁ devā"ti kho bhikkhave te manussā Brahmadattassa Kāsirañño paṭissutvā Dīghāvuṁ kumāraṁ ānesuṁ. Tvaṁ bhaṇe māṇavaka rattiyā paccūsasamayaṁ paccuṭṭhāya hatthisālāyaṁ mañjunā sarena gāyi, vīṇañca vādesīti. Evaṁ devāti. Tena hi tvaṁ bhaṇe māṇavaka gāyassu, vīṇañca vādehīti. "Evaṁ devā"ti kho bhikkhave Dīghāvu kumāro Brahmadattassa Kāsirañño paṭissutvā ārādhāpekkho mañjunā sarena

---

1. Bappaṁ (Sī, Syā)

gāyi, vīṇañca vādesi. Tvaṁ bhaṇe māṇavaka maṁ upaṭṭhahāti. “Evaṁ devā”ti kho bhikkhave Dīghāvu kumāro Brahmadattassa Kāsirañño paccassosi. Atha kho bhikkhave Dīghāvu kumāro Brahmadattassa Kāsirañño pubbuṭṭhāyī ahosi pacchānipātī kiṁkārapaṭissāvī manāpacārī piyavādī. Atha kho bhikkhave Brahmadatto Kāsirājā Dīghāvuṁ kumāraṁ nacirasseva abbhantarime vissāsikaṭṭhāne ṭhapesi.

462. Atha kho bhikkhave Brahmadatto Kāsirājā Dīghāvuṁ kumāraṁ etadavoca “tena hi bhaṇe māṇavaka rathaṁ yojehi migavaṁ gamissāmā”ti. “Evaṁ devā”ti kho bhikkhave Dīghāvu kumāro Brahmadattassa Kāsirañño paṭissutvā rathaṁ yojetvā Brahmadattaṁ Kāsirājānaṁ etadavoca “yutto kho te deva ratho, yassa dāni kālaṁ maññasī”ti. Atha kho bhikkhave Brahmadatto Kāsirājā rathaṁ abhiruhi, Dīghāvukumāro rathaṁ pesesi, tathā tathā rathaṁ pesesi, yathā yathā aññeneva senā agamāsi aññeneva ratho. Atha kho bhikkhave Brahmadatto Kāsirājā dūraṁ gantvā Dīghāvuṁ kumāraṁ etadavoca “tena hi bhaṇe māṇavaka rathaṁ muñcassu, kilantomhi nipajjissāmī”ti. “Evaṁ devā”ti kho bhikkhave Dīghāvu kumāro Brahmadattassa Kāsirañño paṭissutvā rathaṁ muñcitvā pathaviyaṁ pallaṅkena nisīdi. Atha kho bhikkhave Brahmadatto Kāsirājā Dīghāvussa kumārassa ucchaṅge sīsaṁ katvā seyyaṁ kappesi, tassa kilantassa muhuttakeneva niddā okkami. Atha kho bhikkhave Dīghāvussa kumārassa etadahosi “ayaṁ kho Brahmadatto Kāsirājā bahuno amhākaṁ anatthassa kārako, iminā amhākaṁ balañca vāhanañca janapado ca koso ca koṭṭhāgārañca acchinnaṁ, iminā ca me mātāpitaro hatā, ayaṁ khvassa kālo yohaṁ veraṁ appeyyan”ti kosiyā khaggaṁ nibbāhi. Atha kho bhikkhave Dīghāvussa kumārassa etadahosi “pitā kho maṁ maraṇakāle avaca ‘mā kho tvaṁ tāta Dīghāvu dīghaṁ passa, mā rassaṁ, na hi tāta Dīghāvu verena verā sammanti, averena hi tāta Dīghāvu verā sammantī’ti, na kho metaṁ patirūpaṁ, yvāhaṁ pituvacanaṁ atikkameyyan”ti kosiyā khaggaṁ pavesesi. Dutiyampi kho bhikkhave Dīghāvussa kumārassa etadahosi “ayaṁ kho Brahmadatto Kāsirājā bahuno amhākaṁ anatthassa kārako, iminā amhākaṁ

balañca vāhanañca janapado ca koso ca koṭṭhāgārañca acchinnaṁ, iminā ca me mātāpitaro hatā, ayaṁ khvassa kālo yohaṁ veraṁ appeyyan”ti kosiyā khaggaṁ nibbāhi. Dutiyampi kho bhikkhave Dīghāvussa kumārassa etadahosi “pitā kho maṁ maraṇakāle avaca ‘mā kho tvaṁ tāta Dīghāvu dīghaṁ passa, mā rassaṁ, na hi tāta Dīghāvu verena verā sammanti, averena hi tāta Dīghāvu verā sammantī’ti, na kho metaṁ patirūpaṁ, yvāhaṁ pituvacanaṁ atikkameyyan”ti punadeva kosiyā khaggaṁ pavesesi. Tatiyampi kho bhikkhave Dīghāvussa kumārassa etadahosi “ayaṁ kho Brahmadatto Kāsirājā bahuno amhākaṁ anatthassa kārako, iminā amhākaṁ balañca vāhanañca janapado ca koso ca koṭṭhāgārañca acchinnaṁ, iminā ca me mātāpitaro hatā, ayaṁ khvassa kālo yohaṁ veraṁ appeyyan”ti kosiyā khaggaṁ nibbāhi. Tatiyampi kho bhikkhave Dīghāvussa kumārassa etadahosi “pitā kho maṁ maraṇakāle avaca ‘mā kho tvaṁ tāta Dīghāvu dīghaṁ passa, mā rassaṁ, na hi tāta Dīghāvu verena verā sammanti, averena hi tāta Dīghāvu verā sammantī’ti, na kho metaṁ patirūpaṁ, yvāhaṁ pituvacanaṁ atikkameyyan”ti punadeva kosiyā khaggaṁ pavesesi. Atha kho bhikkhave Brahmadatto Kāsirājā bhīto ubbiggo ussaṅkī utrasto sahasā vuṭṭhāsi. Atha kho bhikkhave Dīghāvu kumāro Brahmadattaṁ Kāsirājānaṁ etadavoca “kissa tvaṁ deva bhīto ubbiggo ussaṅkī utrasto sahasā vuṭṭhāsī”ti. Idha maṁ bhaṇe māṇavaka Dīghītissa Kosalarañño putto Dīghāvu kumāro supinantena khaggena paripātesi, tenāhaṁ bhīto ubbiggo ussaṅkī utrasto sahasā vuṭṭhāsinti. Atha kho bhikkhave Dīghāvu kumāro vāmena hatthena Brahmadattassa Kāsirañño sīsaṁ parāmasitvā dakkhiṇena hatthena khaggaṁ nibbāhetvā Brahmadattaṁ Kāsirājānaṁ etadavoca “ahaṁ kho so deva Dīghītissa Kosalarañño putto Dīghāvu kumāro, bahuno tvaṁ amhākaṁ anatthassa kārako, tayā amhākaṁ balañca vāhanañca janapado ca koso ca koṭṭhāgārañca acchinnaṁ, tayā ca me mātāpitaro hatā, ayaṁ khvassa kālo yvāhaṁ veraṁ appeyyan”ti. Atha kho bhikkhave Brahmadatto Kāsirājā Dīghāvussa kumārassa pādesu sirasā nipatitvā Dīghāvuṁ kumāraṁ etadavoca “jīvitaṁ me tāta Dīghāvu dehi, jīvitaṁ me tāta Dīghāvu dehī”ti. Kyāhaṁ ussahāmi devassa jīvitaṁ

dātuṁ, devo kho me jīvitaṁ dadeyyāti. Tena hi tāta Dīghāvu tvañceva me jīvitaṁ dehi, ahañca te jīvitaṁ dammīti. Atha kho bhikkhave Brahmadatto ca Kāsirājā Dīghāvu ca kumāro aññamaññassa jīvitaṁ adaṁsu, pāṇiñca aggahesuṁ, sapathañca akaṁsu addūbhāya[1].

Atha kho bhikkhave Brahmadatto Kāsirājā Dīghāvuṁ kumāraṁ etadavoca "tena hi tāta Dīghāvu rathaṁ yojehi gamissāmā"ti. "Evaṁ devā"ti kho bhikkhave Dīghāvu kumāro Brahmadattassa Kāsirañño paṭissutvā rathaṁ yojetvā Brahmadattaṁ Kāsirājānaṁ etadavoca "yutto kho te deva ratho, yassa dāni kālaṁ maññasī"ti. Atha kho bhikkhave Brahmadatto Kāsirājā rathaṁ abhiruhi, Dīghāvu kumāro rathaṁ pesesi, tathā tathā rathaṁ pesesi, yathā yathā nacirasseva senāya samāgañchi. Atha kho bhikkhave Brahmadatto Kāsirājā Bārāṇasiṁ pavisitvā amacce pārisajje sannipātāpetvā etadavoca "sace bhaṇe Dīghītissa Kosalarañño puttaṁ Dīghāvuṁ kumāraṁ passeyyātha, kinti naṁ kareyyāthā"ti. Ekacce evamāhaṁsu "mayaṁ deva hatthe chindeyyāma. Mayaṁ deva pāde chindeyyāma. Mayaṁ deva hatthapāde chindeyyāma. Mayaṁ deva kaṇṇe chindeyyāma. Mayaṁ deva nāsaṁ chindeyyāma. Mayaṁ deva kaṇṇanāsaṁ chindeyyāma. Mayaṁ deva sīsaṁ chindeyyāmā"ti. Ayaṁ kho bhaṇe Dīghītissa Kosalarañño putto Dīghāvu kumāro, nāyaṁ labbhā kiñci kātuṁ, iminā ca me jīvitaṁ dinnaṁ, mayā ca imassa jīvitaṁ dinnanti.

463. Atha kho bhikkhave Brahmadatto Kāsirājā Dīghāvuṁ kumāraṁ etadavoca "yaṁ kho te tāta Dīghāvu pitā maraṇakāle avaca 'mā kho tvaṁ tāta Dīghāvu dīghaṁ passa, mā rassaṁ, na hi tāta Dīghāvu verena verā sammanti, averena hi tāta Dīghāvu verā sammantī'ti, kiṁ te pitā sandhāya avacā"ti. Yaṁ kho me deva pitā maraṇakāle avaca "mā dīghan"ti, "mā ciraṁ veraṁ akāsī"ti imaṁ kho me deva pitā maraṇakāle avaca "mā dīghan"ti. Yaṁ kho me deva pitā maraṇakāle avaca "mā rassan"ti, "mā khippaṁ mittehi bhijjitthā"ti imaṁ kho me deva pitā maraṇakāle

1. Adrūbhāya, adubbhāya (Ka)

avaca "mā rassan"ti. Yaṁ kho me deva pitā maraṇakāle avaca "na hi tāta Dīghāvu verena verā sammanti, averena hi tāta Dīghāvu verā sammantī"ti, "devena me mātāpitaro hatā"ti sacāhaṁ devaṁ jīvitā voropeyyaṁ, ye devassa atthakāmā, te maṁ jīvitā voropeyyuṁ, ye me atthakāmā, te te jīvitā voropeyyuṁ, evaṁ taṁ veraṁ verena na vūpasameyya, idāni ca pana me devena jīvitaṁ dinnaṁ, mayā ca devassa jīvitaṁ dinnaṁ, evaṁ taṁ veraṁ averena vūpasantaṁ, imaṁ kho me deva pitā maraṇakāle avaca "na hi tāta Dīghāvu verena verā sammanti, averena hi tāta Dīghāvu verā sammantī"ti. Atha kho bhikkhave Brahmadatto Kāsirājā "acchariyaṁ vata bho, abbhutaṁ vata bho, yāva paṇḍito ayaṁ Dīghāvu kumāro, yatra hi nāma pituno saṁkhittena bhāsitassa vitthārena atthaṁ ājānissatī"ti pettikaṁ balañca vāhanañca janapadañca kosañca koṭṭhāgārañca paṭipādesi, dhītarañca adāsi. Tesaṁ hi nāma bhikkhave rājūnaṁ ādinnadaṇḍānaṁ ādinnasatthānaṁ evarūpaṁ khantisoraccaṁ bhavissati. Idha kho pana taṁ bhikkhave sobhetha, yaṁ tumhe evaṁ svākkhāte dhammavinaye pabbajitā samānā khamā ca bhaveyyātha soratā cāti. Tatiyampi kho Bhagavā te bhikkhū etadavoca "alaṁ bhikkhave mā bhaṇḍanaṁ mā kalahaṁ mā viggahaṁ mā vivādan"ti. Tatiyampi kho so adhammavādī bhikkhu Bhagavantaṁ etadavoca "āgametu bhante Bhagavā dhammassāmī, appossukko bhante Bhagavā diṭṭhadhammasukhavihāramanuyutto viharatu, mayametena bhaṇḍanena kalahena viggahena vivādena paññāyissāmā"ti. Atha kho Bhagavā "pariyādinnarūpā kho ime moghapurisā, nayime sukarā saññāpetun"ti uṭṭhāyāsanā pakkāmi.

Dīghāvubhāṇavāro niṭṭhito paṭhamo.

---

464. * Atha kho Bhagavā pubbaṇhasamayaṁ nivāsetvā pattacīvaramādāya Kosambiṁ piṇḍāya pāvisi, Kosambiyaṁ piṇḍāya caritvā pacchābhattaṁ piṇḍapātapaṭikkanto senāsanaṁ saṁsāmetvā pattacīvaramādāya saṁghamajjhe ṭhitakova imā gāthāyo abhāsi—

---

* Ma 3. 192 piṭṭhepi.

* Puthusaddo samajano, na bālo koci maññatha.
Saṁghasmiṁ bhijjamānasmiṁ, nāññaṁ bhiyyo amaññaruṁ.

* Parimuṭṭhā paṇḍitābhāsā, vācāgocarabhāṇino.
Yāvicchanti mukhāyāmaṁ, yena nītā na taṁ vidū.

* Akkocchi maṁ avadhi maṁ, ajini maṁ ahāsi me.
Ye ca taṁ upanayhanti, veraṁ tesaṁ na sammati.

* Akkocchi maṁ avadhi maṁ, ajini maṁ ahāsi me.
Ye ca taṁ nupanayhanti, veraṁ tesūpasammati.

* Na hi verena verāni, sammantīdha kudācanaṁ.
Averena ca sammanti, esadhammo sanantano.

* Pare ca na vijānanti, mayamettha yamāmase.
Ye ca tattha vijānanti, tato sammanti medhagā.

* Aṭṭhicchinnā pāṇaharā, gavāssadhanahārino.
Raṭṭhaṁ vilumpamānānaṁ, tesampi hoti saṅgati.

Kasmā tumhāka no siyā.

* Sace labhetha nipakaṁ sahāyaṁ,
Saddhiṁ caraṁ sādhuvihāri dhīraṁ.
Abhibhuyya sabbāni parissayāni,
Careyya tenattamano satīmā.

+ No ce labhetha nipakaṁ sahāyaṁ,
Saddhiṁ caraṁ sādhuvihāri dhīraṁ.
Rājāva raṭṭhaṁ vijitaṁ pahāya,
Eko care mātaṅgaraññeva nāgo.

+ Ekassa caritaṁ seyyo,
Natthi bāle sahāyatā.
Eko care na ca pāpāni kayirā,
Appossukko mātaṅgaraññeva nāgoti.

---

* Ma 3. 192 piṭṭhepi.

+ Ma 3. 193 piṭṭhepi.

273. Bālakaloṇakagamanakathā

465. Atha kho Bhagavā saṁghamajjhe ṭhitakova imā gāthāyo bhāsitvā yena Bālakaloṇakagāmo[1] tenupasaṅkami. Tena kho pana samayena āyasmā Bhagu Bālakaloṇakagāme viharati. Addasā kho āyasmā Bhagu Bhagavantaṁ dūratova āgacchantaṁ, disvāna āsanaṁ paññapesi, pādodakaṁ pādapīṭhaṁ pādakathalikaṁ upanikkhipi, paccuggantvā pattacīvaraṁ paṭiggahesi. Nisīdi Bhagavā paññatte āsane, nisajja kho Bhagavā pāde pakkhālesi. Āyasmāpi kho Bhagu Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi. Ekamantaṁ nisinnaṁ kho āyasmantaṁ Bhaguṁ Bhagavā etadavoca "kacci bhikkhu khamanīyaṁ, kacci yāpanīyaṁ, kacci piṇḍakena na kilamasī"ti. Khamanīyaṁ Bhagavā, yāpanīyaṁ Bhagavā, na cāhaṁ bhante piṇḍakena kilamāmīti. Atha kho Bhagavā āyasmantaṁ Bhaguṁ dhammiyā kathāya sandassetvā samādapetvā samuttejetvā sampahaṁsetvā uṭṭhāyāsanā yena Pācinavaṁsadāyo tenupasaṅkami.

274. Pācinavaṁsadāyagamanakathā

466. * Tena kho pana samayena āyasmā ca Anuruddho āyasmā ca Nandiyo āyasmā ca Kimilo[2] Pācinavaṁsadāye viharanti. Addasā kho Dāyapālo Bhagavantaṁ dūratova āgacchantaṁ, disvāna Bhagavantaṁ etadavoca "mā samaṇa etaṁ dāyaṁ pāvisi, santettha tayo kulaputtā attakāmarūpā viharanti, mā tesaṁ aphāsumakāsī"ti. Assosi kho āyasmā Anuruddho Dāyapālassa Bhagavatā saddhiṁ mantayamānassa, sutvāna Dāyapālaṁ etadavoca "māvuso Dāyapāla Bhagavantaṁ vāresi, Satthā no Bhagavā anuppatto"ti. Atha kho āyasmā Anuruddho yenāyasmā ca Nandiyo āyasmā ca Kimilo tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā āyasmantañca Nandiyaṁ āyasmantañca Kimilaṁ etadavoca "abhikkamathāyasmanto abhikkamathāyasmanto, Satthā no Bhagavā anuppatto"ti. Atha kho āyasmā ca Anuruddho āyasmā ca Nandiyo āyasmā ca Kimilo Bhagavantaṁ paccuggantvā eko Bhagavato pattacīvaraṁ paṭiggahesi, eko āsanaṁ paññapesi, eko pādodakaṁ pādapīṭhaṁ pādakathalikaṁ upanikkhipi. Nisīdi Bhagavā paññatte

1. Bālakaloṇakāragāmo (Sī, Syā) 2. Kimbilo (Sī, Syā)
* Ma 1. 266-8 piṭṭhesupi passitabbaṁ.

āsane, nisajja kho Bhagavā pāde pakkhālesi. Tepi kho āyasmanto Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdiṁsu. Ekamantaṁ nisinnaṁ kho āyasmantaṁ Anuruddhaṁ Bhagavā etadavoca "kacci vo Anuruddhā khamanīyaṁ, kacci yāpanīyaṁ, kacci piṇḍakena na kilamathā"ti. Khamanīyaṁ Bhagavā, yāpanīyaṁ Bhagavā, na ca mayaṁ bhante piṇḍakena kilamāmāti.

Kacci pana vo Anuruddhā samaggā sammodamānā avivadamānā khīrodakībhūtā aññamaññaṁ piyacakkhūhi sampassantā viharathāti. Taggha mayaṁ bhante samaggā sammodamānā avivadamānā khīrodakībhūtā aññamaññaṁ piyacakkhūhi sampassantā viharāmāti. Yathā kathaṁ pana tumhe Anuruddhā samaggā sammodamānā avivadamānā khīrodakībhūtā aññamaññaṁ piyacakkhūhi sampassantā viharathāti. Idha mayhaṁ bhante evaṁ hoti "lābhā vata me, suladdhaṁ vata me, yohaṁ evarūpehi sabrahmacārīhi saddhiṁ viharāmī"ti, tassa mayhaṁ bhante imesu āyasmantesu mettaṁ kāyakammaṁ paccupaṭṭhitaṁ āvi ceva raho ca, mettaṁ vacīkammaṁ, mettaṁ manokammaṁ paccupaṭṭhitaṁ āvi ceva raho ca, tassa mayhaṁ bhante evaṁ hoti "yannūnāhaṁ sakaṁ cittaṁ nikkhipitvā imesaṁyeva āyasmantānaṁ cittassa vasena vatteyyan"ti, so kho ahaṁ bhante sakaṁ cittaṁ nikkhipitvā imesaṁyeva āyasmantānaṁ cittassa vasena vattāmi, nānā hi kho no bhante kāyā, ekañca pana maññe cittanti.

Āyasmāpi kho Nandiyo -pa-. Āyasmāpi kho Kimilo Bhagavantaṁ etadavoca "mayhampi kho bhante evaṁ hoti 'lābhā vata me, suladdhaṁ vata me, yohaṁ evarūpehi sabrahmacārīhi saddhiṁ viharāmī'ti, tassa mayhaṁ bhante imesu āyasmantesu mettaṁ kāyakammaṁ paccupaṭṭhitaṁ āvi ceva raho ca, mettaṁ vacīkammaṁ, mettaṁ manokammaṁ paccupaṭṭhitaṁ āvi ceva raho ca, tassa mayhaṁ bhante evaṁ hoti 'yannūnāhaṁ sakaṁ cittaṁ nikkhipitvā imesaṁyeva āyasmantānaṁ cittassa vasena vatteyyan'ti, so kho ahaṁ bhante sakaṁ cittaṁ nikkhipitvā imesaṁyeva āyasmantānaṁ cittassa vasena vattāmi, nānā hi kho no bhante kāyā, ekañca pana maññe cittanti. Evaṁ kho mayaṁ bhante samaggā sammodamānā avivadamānā khīrodakībhūtā aññamaññaṁ piyacakkhūhi sampassantā viharāmā"ti.

Kacci pana vo Anuruddhā appamattā ātāpino pahitattā viharathāti. Taggha mayaṁ bhante appamattā ātāpino pahitattā viharāmāti. Yathā kathaṁ pana tumhe Anuruddhā appamattā ātāpino pahitattā viharathāti. Idha bhante amhākaṁ yo paṭhamaṁ gāmato piṇḍāya paṭikkamati, so āsanaṁ paññapeti, pādodakaṁ pādapīṭhaṁ pādakathalikaṁ upanikkhipati, avakkārapātiṁ dhovitvā upaṭṭhāpeti, pānīyaṁ paribhojanīyaṁ upaṭṭhāpeti. Yo pacchā gāmato piṇḍāya paṭikkamati, sace hoti bhuttāvaseso, sace ākaṅkhati bhuñjati, no ce ākaṅkhati appaharite vā chaḍḍeti, appāṇake vā udake opilāpeti, so āsanaṁ uddharati, pādodakaṁ pādapīṭhaṁ pādakathalikaṁ paṭisāmeti, avakkārapātiṁ dhovitvā paṭisāmeti, pānīyaṁ paribhojanīyaṁ paṭisāmeti, bhattaggaṁ sammajjati. Yo passati pānīyaghaṭaṁ vā paribhojanīyaghaṭaṁ vā vaccaghaṭaṁ vā rittaṁ tucchaṁ, so upaṭṭhāpeti. Sacassa hoti avisayhaṁ, hatthavikārena dutiyaṁ āmantetvā hatthavilaṅghakena upaṭṭhāpema, na tveva mayaṁ bhante tappaccayā vācaṁ bhindāma. Pañcāhikaṁ kho pana mayaṁ bhante sabbarattiṁ dhammiyā kathāya sannisīdāma. Evaṁ kho mayaṁ bhante appamattā ātāpino pahitattā viharāmāti.

275. Pālileyyakagamanakathā

467. * Atha kho Bhagavā āyasmantañca Anuruddhaṁ āyasmantañca Nandiyaṁ āyasmantañca Kimilaṁ dhammiyā kathāya sandassetvā samādapetvā samuttejetvā sampahaṁsetvā uṭṭhāyāsanā yena Pālileyyakaṁ[1] tena cārikaṁ pakkāmi. Anupubbena cārikaṁ caramāno yena Pālileyyakaṁ tadavasari, tatra sudaṁ Bhagavā Pālileyyake viharati Rakkhitavanasaṇḍe bhaddasālamūle. Atha kho Bhagavato rahogatassa paṭisallīnassa evaṁ cetaso parivitakko udapādi "ahaṁ kho pubbe ākiṇṇo na phāsu vihāsiṁ tehi Kosambakehi[2] bhikkhūhi bhaṇḍanakārakehi kalahakārakehi vivādakārakehi bhassakārakehi saṁghe adhikaraṇakārakehi, somhi etarahi eko adutiyo sukhaṁ phāsu viharāmi aññatreva tehi Kosambakehi bhikkhūhi bhaṇḍanakārakehi kalahakārakehi vivādakārakehi bhassakārakehi saṁghe adhikaraṇakārakehī"ti.

---

1. Pārileyyakaṁ (Sī, Syā)   2. Kosambikehi (Syā)

* Khu 1. 125-6 piṭṭhesu thokaṁ visadisaṁ.

Aññataropi kho hatthināgo ākiṇṇo viharati hatthīhi hatthinīhi hatthikaḷabhehi hatthicchāpehi, chinnaggāni ceva tiṇāni khādati, obhaggobhaggañcassa sākhābhaṅgaṁ khādanti, āvilāni ca pānīyāni pivati, ogāhā cassa otiṇṇassa[1] hatthiniyo kāyaṁ upanighaṁsantiyo gacchanti. Atha kho tassa hatthināgassa etadahosi "ahaṁ kho ākiṇṇo viharāmi hatthīhi hatthinīhi hatthikaḷabhehi hatthicchāpehi, chinnaggāni ceva tiṇāni khādāmi, obhaggobhaggañca me sākhābhaṅgaṁ khādanti, āvilāni ca pānīyāni pivāmi, ogāhā ca me otiṇṇassa hatthiniyo kāyaṁ upanighaṁsantiyo gacchanti, yannūnāhaṁ ekova gaṇasmā vūpakaṭṭho vihareyyan"ti. Atha kho so hatthināgo yūthā apakkamma yena Pālileyyakaṁ Rakkhitavanasaṇḍo bhaddasālamūlaṁ yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Soṇḍāya Bhagavato pānīyaṁ paribhojanīyaṁ upaṭṭhāpeti, appaharitañca karoti. Atha kho tassa hatthināgassa etadahosi "ahaṁ kho pubbe ākiṇṇo na phāsu vihāsiṁ hatthīhi hatthinīhi hatthikaḷabhehi hatthicchāpehi, chinnaggāni ceva tiṇāni khādiṁ, obhaggobhaggañca me sākhābhaṅgaṁ khādiṁsu, āvilāni ca pānīyāni apāyiṁ, ogāhā ca me otiṇṇassa hatthiniyo kāyaṁ upanighaṁsantiyo agamaṁsu, somhi etarahi eko adutiyo sukhaṁ phāsu viharāmi aññatreva hatthīhi hatthinīhi hatthikaḷabhehi hatthicchāpehī"ti.

Atha kho Bhagavā attano ca pavivekaṁ viditvā tassa ca hatthināgassa cetasā cetoparivitakkamaññāya tāyaṁ velāyaṁ imaṁ udānaṁ udānesi—

* "Etaṁ[2] nāgassa nāgena, īsādantassa hatthino.
Sameti cittaṁ cittena, yadeko ramatī vane"ti.

Atha kho Bhagavā Pālileyyake yathābhirantaṁ viharitvā yena Sāvatthi tena cārikaṁ pakkāmi. Anupubbena cārikaṁ caramāno yena Sāvatthi tadavasari, tatra sudaṁ Bhagavā Sāvatthiyaṁ viharati Jetavane Anāthapiṇḍikassa ārāme. Atha kho Kosambako upāsakā "ime kho ayyā Kosambakā bhikkhū bahuno amhākaṁ anatthassa

---

1. Ogāhañcassa otiṇṇassa (Syā), ogāhā cassa uttiṇṇassa (Sī) 2. Evaṁ (Ka)
* Khu 1. 127 piṭṭhepi.

kārakā, imehi ubbāḷho Bhagavā pakkanto, handa mayaṁ ayye Kosambake bhikkhū neva abhivādeyyāma, na paccuṭṭheyyāma, na añjalikammaṁ sāmīcikammaṁ kareyyāma, na sakkareyyāma, na garuṁ kareyyāma, na māneyyāma, na bhajeyyāma, na pūjeyyāma, upagatānampi piṇḍakaṁ na dajjeyyāma, evaṁ ime amhehi asakkariyamānā agarukariyamānā amāniyamānā abhajiyamānā apūjiyamānā asakkārapakatā pakkamissanti vā vibbhamissanti vā Bhagavantaṁ vā pasādessantī"ti. Atha kho Kosambakā upāsakā Kosambake bhikkhū neva abhivādesuṁ, na paccuṭṭhesuṁ, na añjalikammaṁ sāmīcikammaṁ akaṁsu, na sakkariṁsu, na garuṁ kariṁsu, na mānesuṁ, na bhajesuṁ, na pūjesuṁ, upagatānampi piṇḍakaṁ na adaṁsu. Atha kho Kosambakā bhikkhū Kosambakehi upāsakehi asakkariyamānā agarukariyamānā amāniyamānā abhajiyamānā apūjiyamānā asakkārapakatā evamāhaṁsu "handa mayaṁ āvuso Sāvatthiṁ gantvā Bhagavato santike imaṁ adhikaraṇaṁ vūpasameyyāmā"ti.

276. Aṭṭhārasavatthukathā

468. Atha kho Kosambakā bhikkhū senāsanaṁ saṁsāmetvā pattacīvaramādāya yena Sāvatthi tenupasaṅkamiṁsu. Assosi kho āyasmā Sāriputto "te kira Kosambakā bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṁghe adhikaraṇakārakā Sāvatthiṁ āgacchantī"ti. Atha kho āyasmā Sāriputto yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi, ekamantaṁ nisinno kho āyasmā Sāriputto Bhagavantaṁ etadavoca "te kira bhante Kosambakā bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṁghe adhikaraṇakārakā Sāvatthiṁ āgacchanti, kathāhaṁ bhante tesu bhikkhūsu paṭipajjāmī"ti. Tena hi tvaṁ Sāriputta yathā dhammo, tathā tiṭṭhāhīti. Kathāhaṁ bhante jāneyyaṁ dhammaṁ vā adhammaṁ vāti.

Aṭṭhārasahi kho Sāriputta vatthūhi adhammavādī jānitabbo. Idha Sāriputta bhikkhu adhammaṁ dhammoti dīpeti, dhammaṁ adhammoti dīpeti, avinayaṁ vinayoti dīpeti, vinayaṁ avinayoti dīpeti, abhāsitaṁ alapitaṁ

Tathāgatena bhāsitaṁ lapitaṁ Tathāgatenāti dīpeti, bhāsitaṁ lapitaṁ Tathāgatena abhāsitaṁ alapitaṁ Tathāgatenāti dīpeti, anāciṇṇaṁ Tathāgatena āciṇṇaṁ Tathāgatenāti dīpeti, āciṇṇaṁ Tathāgatena anāciṇṇaṁ Tathāgatenāti dīpeti, apaññattaṁ Tathāgatena paññattaṁ Tathāgatenāti dīpeti, paññattaṁ Tathāgatena apaññattaṁ Tathāgatenāti dīpeti, anāpattiṁ āpattīti dīpeti, āpattiṁ anāpattīti dīpeti, lahukaṁ āpattiṁ garukā āpattīti dīpeti, garukaṁ āpattiṁ lahukā āpattīti dīpeti, sāvasesaṁ āpattiṁ anavasesā āpattīti dīpeti, anavasesaṁ āpattiṁ sāvasesā āpattīti dīpeti, duṭṭhallaṁ āpattiṁ aduṭṭhullā āpattīti dīpeti, aduṭṭhullaṁ āpattiṁ duṭṭhullā āpattīti dīpeti. Imehi kho Sāriputta aṭṭhārasahi vatthūhi adhammavādī jānitabbo.

Aṭṭhārasahi ca kho Sāriputta vatthūhi dhammavādī jānitabbo. Idha Sāriputta bhikkhu adhammaṁ adhammoti dīpeti, dhammaṁ dhammoti dīpeti, avinayaṁ avinayoti dīpeti, vinayaṁ vinayoti dīpeti, abhāsitaṁ alapitaṁ Tathāgatena abhāsitaṁ alapitaṁ Tathāgatenāti dīpeti, bhāsitaṁ lapitaṁ Tathāgatena bhāsitaṁ lapitaṁ Tathāgatenāti dīpeti, anāciṇṇaṁ Tathāgatena anāciṇṇaṁ Tathāgatenāti dīpeti, āciṇṇaṁ Tathāgatena āciṇṇaṁ Tathāgatenāti dīpeti, apaññattaṁ Tathāgatena apaññattaṁ Tathāgatenāti dīpeti, paññattaṁ Tathāgatena paññattaṁ Tathāgatenāti dīpeti, anāpattiṁ anāpattīti dīpeti, āpattiṁ āpattīti dīpeti, lahukaṁ āpattiṁ lahukā āpattīti dīpeti, garukaṁ āpattiṁ garukā āpattīti dīpeti, sāvasesaṁ āpattiṁ sāvasesā āpattīti dīpeti, anavasesaṁ āpattiṁ anavasesā āpattīti dīpeti, duṭṭhullaṁ āpattiṁ duṭṭhullā āpattīti dīpeti, aduṭṭhullaṁ āpattiṁ aduṭṭhullā āpattīti dīpeti. Imehi kho Sāriputta aṭṭhārasahi vatthūhi dhammavādī jānitabboti.

469. Assosi kho āyasmā Mahāmoggallāno -pa-. Assosi kho āyasmā Mahākassapo. Assosi kho āyasmā Mahākaccāno. Assosi kho āyasmā Mahākoṭṭhiko. Assosi kho āyasmā Mahākappino. Assosi kho āyasmā Mahācundo. Assosi kho āyasmā Anuruddho. Assosi kho āyasmā

Revato. Assosi kho āyasmā Upāli. Assosi kho āyasmā Ānando. Assosi kho āyasmā Rāhulo “te kira Kosambakā bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṁghe adhikaraṇakārakā Sāvatthiṁ āgacchantī”ti. Atha kho āyasmā Rāhulo yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi, ekamantaṁ nisinno kho āyasmā Rāhulo Bhagavantaṁ etadavoca “te kira bhante Kosambakā bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṁghe adhikaraṇakārakā Sāvatthiṁ āgacchanti, kathāhaṁ bhante tesu bhikkhūsu paṭipajjāmī”ti. Tena hi tvaṁ Rāhula yathā dhammo, tathā tiṭṭhāhīti. Kathāhaṁ bhante jāneyyaṁ dhammaṁ vā adhammaṁ vāti.

Aṭṭhārasahi kho Rāhula vatthūhi adhammavādī jānitabbo. Idha Rāhula bhikkhu adhammaṁ dhammoti dīpeti, dhammaṁ adhammoti dīpeti, avinayaṁ vinayoti dīpeti, vinayaṁ avinayoti dīpeti, abhāsitaṁ alapitaṁ Tathāgatena bhāsitaṁ lapitaṁ Tathāgatenāti dīpeti, bhāsitaṁ lapitaṁ Tathāgatena abhāsitaṁ alapitaṁ Tathāgatenāti dīpeti, anāciṇṇaṁ Tathāgatena āciṇṇaṁ Tathāgatenāti dīpeti, āciṇṇaṁ Tathāgatena anāciṇṇaṁ Tathāgatenāti dīpeti, apaññattaṁ Tathāgatena paññattaṁ Tathāgatenāti dīpeti, paññattaṁ Tathāgatena apaññattaṁ Tathāgatenāti dīpeti, anāpattiṁ āpattīti dīpeti, āpattiṁ anāpattīti dīpeti, lahukaṁ āpattiṁ garukā āpattīti dīpeti, garukaṁ āpattiṁ lahukā āpattīti dīpeti, sāvasesaṁ āpattiṁ anavasesā āpattīti dīpeti, anavasesaṁ āpattiṁ sāvasesā āpattīti dīpeti, duṭṭhullaṁ āpattiṁ aduṭṭhullā āpattīti dīpeti, aduṭṭhullaṁ āpattiṁ duṭṭhullā āpattīti dīpeti. Imehi kho Rāhula aṭṭhārasahi vatthūhi adhammavādī jānitabbo.

Aṭṭhārasahi ca kho Rāhula vatthūhi dhammavādī jānitabbo. Idha Rāhula bhikkhu adhammaṁ adhammoti dīpeti, dhammaṁ dhammoti dīpeti, avinayaṁ avinayoti dīpeti, vinayaṁ vinayoti dīpeti, abhāsitaṁ alapitaṁ Tathāgatena abhāsitaṁ alapitaṁ Tathāgatenāti dīpeti, bhāsitaṁ lapitaṁ Tathāgatena bhāsitaṁ lapitaṁ Tathāgatenāti dīpeti,

anāciṇṇaṁ Tathāgatena anāciṇṇaṁ Tathāgatenāti dīpeti, āciṇṇaṁ Tathāgatena āciṇṇaṁ Tathāgatenāti dipeti, apaññattaṁ Tathāgatena apaññattaṁ Tathāgatenāti dīpeti, paññattaṁ Tathāgatena paññattaṁ Tathāgatenāti dīpeti, anāpattiṁ anāpattīti dīpeti, āpattiṁ āpattīti dīpeti, lahukaṁ āpattiṁ lahukā āpattīti dīpeti, garukaṁ āpattiṁ garukā āpattīti dīpeti, sāvasesaṁ āpattiṁ sāvasesā āpattīti dīpeti, anavasesaṁ āpattiṁ anavasesā āpattīti dīpeti, duṭṭhullaṁ āpattiṁ duṭṭhullā āpattīti dīpeti, aduṭṭhullaṁ āpattiṁ aduṭṭhullā āpattīti dīpeti. Imehi kho Rāhula aṭṭhārasahi vatthūhi dhammavādī jānitabboti.

470. Assosi kho Mahāpajāpati[1] Gotamī "te kira Kosambakā bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṁghe adhikaraṇakārakā Sāvatthiṁ āgacchantī"ti. Atha kho Mahāpajāpati Gotamī yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ aṭṭhāsi, ekamantaṁ ṭhitā kho Mahāpajāpati Gotamī Bhagavantaṁ etadavoca "te kira bhante Kosambakā bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṁghe adhikaraṇakārakā Sāvatthiṁ āgacchanti, kathāhaṁ bhante tesu bhikkhūsu paṭipajjāmī"ti. Tena hi tvaṁ Gotami ubhayattha dhammaṁ suṇa, ubhayattha dhammaṁ sutvā ye tattha bhikkhū dhammavādino, tesaṁ diṭṭhiñca khantiñca ruciñca ādāyañca rocehi, yañca kiñci bhikkhunisaṁghena bhikkhusaṁghato paccāsīsitabbaṁ, sabbaṁ taṁ dhammavāditova paccāsīsitabbanti.

471. Assosi kho Anāthapiṇḍiko gahapati "te kira Kosambakā bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṁghe adhikaraṇakārakā Sāvatthiṁ āgacchantī"ti. Atha kho Anāthapiṇḍiko gahapati yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi, ekamantaṁ nisinno kho Anāthapiṇḍiko gahapati Bhagavantaṁ etadavoca "te kira bhante Kosambakā bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā

---

1. Mahāpajāpatī (Sī, Syā)

bhassakārakā saṁghe adhikaraṇakārakā Sāvatthiṁ āgacchanti, kathāhaṁ bhante tesu bhikkhūsu paṭipajjāmī"ti. Tena hi tvaṁ gahapati ubhayattha dānaṁ dehi, ubhayattha dānaṁ datvā ubhayattha dhammaṁ suṇa, ubhayattha dhammaṁ sutvā ye tattha bhikkhū dhammavādino, tesaṁ diṭṭhiñca khantiñca ruciñca ādāyañca rocehīti.

472. Assosi kho Visākhā Migāramātā "te kira Kosambakā bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṁghe adhikaraṇakārakā Sāvatthiṁ āgacchantī"ti. Atha kho Visākhā Migāramātā yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi, ekamantaṁ nisinnā kho Visākhā Migāramātā Bhagavantaṁ etadavoca "te kira bhante Kosambakā bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṁghe adhikaraṇakārakā Sāvatthiṁ āgacchanti, kathāhaṁ bhante tesu bhikkhūsu paṭipajjāmī"ti. Tena hi tvaṁ Visākhe ubhayattha dānaṁ dehi, ubhayattha dānaṁ datvā ubhayattha dhammaṁ suṇa, ubhayattha dhammaṁ sutvā ye tattha bhikkhū dhammavādino, tesaṁ diṭṭhiñca khantiñca ruciñca ādāyañca rocehīti.

473. Atha kho Kosambakā bhikkhū anupubbena yena Sāvatthi tadavasaruṁ. Atha kho āyasmā Sāriputto yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi, ekamantaṁ nisinno kho āyasmā Sāriputto Bhagavantaṁ etadavoca "te kira bhante Kosambakā bhikkhū bhaṇḍanakārakā kalahakārakā vivādakārakā bhassakārakā saṁghe adhikaraṇakārakā Sāvatthiṁ anuppattā, kathaṁ nu kho bhante tesu bhikkhūsu senāsane[1] paṭipajjitabban"ti. Tena hi Sāriputta vivittaṁ senāsanaṁ dātabbanti. Sace pana bhante vivittaṁ na hoti, kathaṁ paṭipajjitabbanti. Tena hi Sāriputta vivittaṁ katvāpi dātabbaṁ, na tvevāhaṁ Sāriputta kenaci pariyāyena vuḍḍhatarassa bhikkhuno senāsanaṁ paṭibāhitabbanti vadāmi, yo paṭibāheyya, āpatti dukkaṭassāti.

Āmise pana bhante kathaṁ paṭipajjitabbanti. Āmisaṁ kho Sāriputta sabbesaṁ samakaṁ bhājetabbanti.

1. Senāsanesu (Ka), senāsanaṁ (Syā)

277. Osāraṇānujānanā

474. Atha kho tassa ukkhittakassa bhikkhuno dhammañca vinayañca paccavekkhantassa etadahosi "āpatti esā nesā anāpatti, āpannomhi namhi anāpanno, ukkhittomhi namhi anukkhitto, dhammikenamhi kammena ukkhitto akuppena ṭhānārahenā"ti. Atha kho so ukkhittako bhikkhu yena ukkhittānuvattakā bhikkhū tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā ukkhittānuvattake bhikkhū etadavoca "āpatti esā āvuso nesā anāpatti, āpannomhi namhi anāpanno, ukkhittomhi namhi anukkhitto, dhammikenamhi kammena ukkhitto akuppena ṭhānārahena, etha maṁ āyasmanto osārethā"ti. Atha kho te ukkhittānuvattakā bhikkhū taṁ ukkhittakaṁ bhikkhuṁ ādāya yena Bhagavā tenupasaṅkamiṁsu, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdiṁsu, ekamantaṁ nisinnā kho te bhikkhū Bhagavantaṁ etadavocuṁ "ayaṁ bhante ukkhittako bhikkhu evamāha 'āpatti esā āvuso nesā anāpatti, āpannomhi namhi anāpanno, ukkhittomhi namhi anukkhitto, dhammikenamhi kammena ukkhitto akuppena ṭhānārahena, etha maṁ āyasmanto osārethā'ti, kathaṁ nu kho bhante paṭipajjitabban"ti. Āpatti esā bhikkhave nesā anāpatti, āpanno eso bhikkhu neso bhikkhu anāpanno, ukkhitto eso bhikkhu neso bhikkhu anukkhitto, dhammikena kammena ukkhitto akuppena ṭhānārahena, yato ca kho so bhikkhave bhikkhu āpanno ca ukkhitto ca passati ca, tena hi bhikkhave taṁ bhikkhuṁ osārethāti.

278. Saṁghasāmaggīkathā

475. Atha kho te ukkhittānuvattakā bhikkhū taṁ ukkhittakaṁ bhikkhuṁ osāretvā yena ukkhepakā bhikkhū tenupasaṅkamiṁsu, upasaṅkamitvā ukkhepake bhikkhū etadavocuṁ "yasmiṁ āvuso vatthusmiṁ ahosi saṁghassa bhaṇḍanaṁ kalaho viggaho vivādo saṁghabhedo saṁgharāji saṁghavavatthānaṁ saṁghanānākaraṇaṁ, so eso bhikkhu āpanno ca ukkhitto ca passi[1] ca osārito ca, handa mayaṁ āvuso tassa vatthussa vūpasamāya saṁghasāmaggiṁ karomā"ti.

---

1. Passī (Itipi)

Atha kho te ukkhepakā bhikkhū yena Bhagavā tenupasaṅkamiṁsu, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdiṁsu, ekamantaṁ nisinnā kho te bhikkhū Bhagavantaṁ etadavocuṁ “te bhante ukkhittānuvattakā bhikkhū evamāhaṁsu ‘yasmiṁ āvuso vatthusmiṁ ahosi saṁghassa bhaṇḍanaṁ kalaho viggaho vivādo saṁghabhedo saṁgharāji saṁghavavatthānaṁ saṁghanānākaraṇaṁ, so eso bhikkhu āpanno ca ukkhitto ca passi ca osārito ca, handa mayaṁ āvuso tassa vatthussa vūpasamāya saṁghasāmaggiṁ karomā’ti, kathaṁ nu kho bhante paṭipajjitabban”ti. Yato ca kho so bhikkhave bhikkhu āpanno ca ukkhitto ca passi ca osārito ca, tena hi bhikkhave saṁgho tassa vatthussa vūpasamāya saṁghasāmaggiṁ karotu. Evañca pana bhikkhave kātabbā, sabbeheva ekajjhaṁ sannipatitabbaṁ gilānehi ca agilānehi ca, na kehici chando dātabbo, sannipatitvā byattena bhikkhunā paṭibalena saṁgho ñāpetabbo—

“Suṇātu me bhante saṁgho, yasmiṁ vatthusmiṁ ahosi saṁghassa bhaṇḍanaṁ kalaho viggaho vivādo saṁghabhedo saṁgharāji saṁghavavatthānaṁ saṁghanānākaraṇaṁ, so eso bhikkhu āpanno ca ukkhitto ca passi ca osārito ca, yadi saṁghassa pattakallaṁ, saṁgho tassa vatthussa vūpasamāya saṁghasāmaggiṁ kareyya, esā ñatti.

Suṇātu me bhante saṁgho, yasmiṁ vatthusmiṁ ahosi saṁghassa bhaṇḍanaṁ kalaho viggaho vivādo saṁghabhedo saṁgharāji saṁghavavatthānaṁ saṁghanānākaraṇaṁ, so eso bhikkhu āpanno ca ukkhitto ca passi ca osārito ca, saṁgho tassa vatthussa vūpasamāya saṁghasāmaggiṁ karoti, yassāyasmato khamati tassa vatthussa vūpasamāya saṁghasāmaggiyā karaṇaṁ, so tuṇhassa, yassa nakkhamati, so bhāseyya.

Katā saṁghena tassa vatthussa vūpasamāya saṁghasāmaggī, nihato saṁghabhedo nihatā saṁgharāji nihataṁ saṁghavavatthānaṁ nihataṁ saṁghanānākaraṇaṁ, khamati saṁghassa, tasmā tuṇhī, evametaṁ dhārayāmī”ti.

Tāvadeva uposatho kātabbo, pātimokkhaṁ uddisitabbanti.

279. Upālisaṁghasāmaggīpucchā

476. Atha kho āyasmā Upāli yena Bhagavā tenupasaṅkami, upasaṅkamitvā Bhagavantaṁ abhivādetvā ekamantaṁ nisīdi, ekamantaṁ nisinno kho āyasmā Upāli Bhagavantaṁ etadavoca “yasmiṁ bhante vatthusmiṁ hoti saṁghassa bhaṇḍanaṁ kalaho viggaho vivādo saṁghabhedo saṁgharāji saṁghavavatthānaṁ saṁghanānākaraṇaṁ, saṁgho taṁ vatthuṁ avinicchinitvā amūlā mūlaṁ gantvā saṁghasāmaggiṁ karoti, dhammikā nu kho sā bhante saṁghasāmaggī”ti. Yasmiṁ Upāli vatthusmiṁ hoti saṁghassa bhaṇḍanaṁ kalaho viggaho vivādo saṁghabhedo saṁgharāji saṁghavavatthānaṁ saṁghanānākaraṇaṁ, saṁgho taṁ vatthuṁ avinicchinitvā amūlā mūlaṁ gantvā saṁghasāmaggiṁ karoti, adhammikā sā Upāli saṁghasāmaggīti.

Yasmiṁ pana bhante vatthusmiṁ hoti saṁghassa bhaṇḍanaṁ kalaho viggaho vivādo saṁghabhedo saṁgharāji saṁghavavatthānaṁ saṁghanānākaraṇaṁ, saṁgho taṁ vatthuṁ vinicchinitvā mūlā mūlaṁ gantvā saṁghasāmaggiṁ karoti, dhammikā nu kho sā bhante saṁghasāmaggīti. Yasmiṁ Upāli vatthusmiṁ hoti saṁghassa bhaṇḍanaṁ kalaho viggaho vivādo saṁghabhedo saṁgharāji saṁghavavatthānaṁ saṁghanānākaraṇaṁ, saṁgho taṁ vatthuṁ vinicchinitvā mūlā mūlaṁ gantvā saṁghasāmaggiṁ karoti, dhammikā sā Upāli saṁghasāmaggīti.

Kati nu kho bhante saṁghasāmaggiyoti. Dvemā Upāli saṁghasāmaggiyo, atthupāli saṁghasāmaggī atthāpetā byañjanupetā, atthupāli saṁghasāmaggī atthupetā ca byañjanupetā ca. Katamā ca Upāli saṁghasāmaggī atthāpetā byañjanupetā. Yasmiṁ Upāli vatthusmiṁ hoti saṁghassa bhaṇḍanaṁ kalaho viggaho vivādo saṁghabhedo saṁgharāji saṁghavavatthānaṁ saṁghanānākaraṇaṁ, saṁgho taṁ vatthuṁ avinicchinitvā amūlā mūlaṁ gantvā saṁghasāmaggiṁ karoti, ayaṁ vuccati Upāli saṁghasāmaggī atthāpetā byañjanupetā. Katamā ca Upāli saṁghasāmaggī atthupetā ca byañjanupetā ca. Yasmiṁ Upāli vatthusmiṁ hoti saṁghassa bhaṇḍanaṁ kalaho viggaho vivādo saṁghabhedo saṁgharāji saṁghavavatthānaṁ saṁghanānākaraṇaṁ, saṁgho taṁ vatthuṁ vinicchinitvā mūlā mūlaṁ gantvā saṁghasāmaggiṁ karoti, ayaṁ vuccati Upāli saṁghasāmaggī atthupetā ca byañjanupetā ca. Imā kho Upāli dve saṁghasāmaggiyoti.

477. Atha kho āyasmā Upāli uṭṭhāyāsanā ekaṁsaṁ uttarāsaṅgaṁ karitvā yena Bhagavā tenañjaliṁ paṇāmetvā Bhagavantaṁ gāthāya ajjhabhāsi.

Saṁghassa kiccesu ca mantanāsu ca,
Atthesu jātesu vinicchayesu ca.
Kathaṁpakārodha naro mahatthiko,
Bhikkhu kathaṁ hotidha paggahārahoti.

Anānuvajjo paṭhamena sīlato,
Avekkhitācāro susaṁvutindriyo.
Paccatthikā nūpavadanti dhammato,
Na hissa taṁ hoti vadeyyu yena naṁ.

So tādiso sīlavisuddhiyā ṭhito,
Visārado hoti visayha bhāsati.
Nacchambhati parisagato na vedhati,
Atthaṁ na hāpeti anuyyutaṁ bhaṇaṁ.

Tatheva pañhaṁ parisāsu pucchito,
Na ceva pajjhāyati na maṅku hoti.
So kālāgataṁ byākaraṇārahaṁ vaco,
Rañjeti viññūparisaṁ vicakkhaṇo.

Sagāravo vuḍḍhataresu bhikkhusu,
Ācerakamhi ca sake visārado.
Alaṁ pametuṁ paguṇo kathetave,
Paccatthikānañca viraddhikovido.

Paccatthikā yena vajanti niggahaṁ,
Mahājano saññapanañca gacchati.
Sakañca ādāyamayaṁ na riñcati,
Viyākaraṁ[1] pañhamanupaghātikaṁ.

1. So byākaraṁ (Sī), veyyākaraṁ (Syā)

Dūteyyakammesu alaṁ samuggaho,
Saṁghassa kiccesu ca āhu naṁ yathā.
Karaṁ vaco bhikkhugaṇena pesito,
"Ahaṁ karomī"ti na tena maññati.

Āpajjati yāvatakesu vatthusu,
Āpattiyā hoti yathā ca vuṭṭhiti.
Ete vibhaṅgā ubhayassa svāgatā,
Āpatti vuṭṭhānapadassa kovido.

Nissāraṇaṁ gacchati yāni cācaraṁ,
Nissārito hoti yathā ca vattanā[1].
Osāraṇaṁ taṁvusitassa jantuno,
Etampi jānāti vibhaṅgakovido.

Sagāravo vuḍḍhataresu bhikkhusu,
Navesu theresu ca majjhimesu ca.
Mahājanassatthacarodha paṇḍito,
So tādiso bhikkhu idha paggahārahoti.

Kosambakakkhandhako dasamo.

280. Tassuddānaṁ

Kosambiyaṁ Jinavaro, vivādāpattidassane.
Nukkhipeyya yasmiṁ tasmiṁ, saddhāyāpatti desaye.

Antosīmāyaṁ tattheva, bālakañceva vaṁsadā.
Pālileyyā ca Sāvatthi, Sāriputto ca Kolito.

Mahākassapakaccānā, Koṭṭhiko Kappinena ca.
Mahācundo Anuruddho, Revato Upāli cubho.

1. Vatthunā (Sī, Syā)

Ānando Rāhulo ceva, Gotamīnāthapiṇḍiko.
Senāsanaṁ vivittañca, āmisaṁ samakampi ca.

Na kehi chando dātabbo, Upāliparipucchito.
Anānuvajjo sīlena, sāmaggī Jinasāsaneti.

Kosambakakkhandhako niṭṭhito.

Mahāvaggapāḷi niṭṭhitā.

Mahāvaggapāḷiyā Aṭṭhakathāya

Saṁvaṇṇitapadānaṁ anukkamaṇikā

Mahāvaggapāḷiyā

Nāmānaṁ anukkamaṇikā

Mahāvaggapāḷiyā

Nānāpāṭhā

Nānāpāṭhā	Piṭṭhaṅkā
[A]	
Agāravā appatissā asabhāgavuttikā = Sagāravā sappatissā sabhāgavuttikā (Ka)	275
Aggiṁ ujjaletuṁ = Aggiṁ jāletuṁ (Sī) Aggiṁ ujjalituṁ (Ka)	40
Aggisālamhīti = Aggisaraṇamhīti (Sī, Syā)	33
Aggihutamissaṁ = Aggihuttamissaṁ (Sī, Syā)	42
Acchariyaṁ = Acchariyaṁ vata bho (Syā)	381
Acchibandhaṁ = Acchibaddhaṁ (Sī, Syā)	400
Acchupentaṁ = Acchupantaṁ (Ka)	403
Ajjhāpannā vā hoti, āpajjitvā vā avuṭṭhitā = Ajjhāpanno vā hoti, āpajjitvā vā avuṭṭhito (Syā) Syāmapāṭho Aṭṭhakathāya sameti	141
Aññāsikoṇḍañño = Aññākoṇḍañño (Sī, Syā) Aññātakoṇḍañño (I)	17
Aññissā kacche āḷambaraṁ = Aññissā ure āḷambaraṁ (Syā)	21
Aṭṭhitā = Adhiṭṭhitā (Ka)	72
Aṇaṇa = Anaṇa (Sī, Syā, Ka)	7
Atipakkhittamajjāni = Atipakkhittamajjāni (Ka)	297
Atikkantamānusakena = Atikkantamānussakena (Ka)	11
Atītāni = Adhikāni (Sī, Syā)	314
Attanā vā attānaṁ sammannitabbaṁ = Attanāva attānaṁ sammannitabbaṁ (Syā)	131, 152-3
Attamanā = Avimanā (Sī, Syā, Ka)	488
Atthikānaṁ atthikānaṁ manussānaṁ = Atthikānaṁ manussānaṁ (Syā)	49, 50
Atha tassā rattiyā = Atha rattiyā (Sī, Syā)	34
Addūbhāya = Adrūbhāya, adubbhāya (Ka) Adubhāya (Sī) Adūbhāya (Syā)	494
Adhammiyāyamāne = Adhammiyamāne (Sī, Syā, Ka) Adhammīyamāne (Ka)	486
Adhammena = Adhammena ca bhikkhave (Syā)	435
Adhimano = Avimano (Ka) Na vimano (Syā)	33
Anapekkho = Anapekkhena (ka)	373
Anabhiratam vūpakāsetuṁ vā = Anabhiratiṁ vūpakāsetaṁ vā (Syā) Uppannaṁ anabhiratiṁ vūpakāsetuṁ vā (Ka)	92
Anācariyakā = Idaṁ padaṁ Sī-Syā-potthakesu natthi	92
Anāsādoḷasakaṁ = Anāsādvādasakaṁ (Sī) (Doḷasakasaddo kira dvādasavācako poraṇikasīhaḷavohāro)	364
Anugamāsi = Anugama (Sī, Syā)	22
Anupubbiṁkataṁ = Ānupubbikathaṁ (Sī) Anupubbikathaṁ (Syā)	22
Anuviccakāraṁ = Anuvijjakāraṁ (Ka, I) Vimativinodanīṭīkā oloketabbā	333
Anussāvakassa = Anusāvakassa (Ka) Anusāsakassa (Sī)	104

Nānāpāṭhā	Piṭṭhaṅkā
[A]	
Anussāvessatū"ti = Anussāvessatīti (Syā)	129
Anelagalāya = Aneḷagalāya (Sī, Ka)	286
Anottappī = Anottāpī (Sī, Syā)	91
Anovassikaṁ = Anovassakaṁ (Ka)	252
Apalokema = Apalokāma (Ka)	53
Apavilānā na vettha = Apavilāyamāneva (Syā) Apavinā nava cettha (Sī)	376
Apavilāyamāno = Apavinayamāno (Sī) Apacinayamāno (Ka)	369
Apāpuretaṁ = Avāpuretaṁ (Sī)	6
Appaṭikamme diṭṭhiyā, paṇḍakāpi ca byañjanā = Ito paraṁ Syāmamūle diyaḍḍhagāthāhi abhabbapuggalā samattaṁ dassitā	477
Appākiṇṇaṁ = Appakiṇṇaṁ (Sī, Syā) Abbokiṇṇaṁ (Ka)	49
Aphāsuññeva = Aphāsukaññeva (Sī)	222
Abhinandunti = Abhinanduṁ (Syā)	20
Abhirameyyāmahaṁ = Abhirameyyaṁ cāhaṁ (Sī) Abhirameyyaṁ svāhaṁ (Ka)	73, 213
Abhiruhitvā = Abhirūhitvā (Syā, I, Ka)	22
Abhisambudho"ti paccaññāsiṁ = Abhisambuddho paccaññāsiṁ (Sī, Syā)	16
Abhīto = Asambhīto (Sī)	33
Amatadundubhiṁ = Amatadudrubhiṁ (Ka)	12
Ayamahamasmi = Āma ahamasmi (Syā)	41
Ayyakā = Ayyikā (Ka) Ayirakā (Sī)	107
Ayyo = Deva (Syā)	389
Arogo ṭhitoti = Arogāpitoti (Sī)	387
Alaṁ yūsapiṇḍapātenā"ti = Ahaṁ tāva yūsapiṇḍapātenāti (Sī) Alaṁ yūsapiṇḍakenāti (Syā)	392
Avasesehi = Avasesehi tesaṁ santike (Ka)	239
Avāpuraṇaṁ = Apāpuraṇaṁ (Syā, Ka)	111
Avāsāya = Anāvāsāya (Syā)	117
Avippavāsāya = Avippavāsassa (Syā)	148
Avippavāsā = Avippavāso (Syā)	148-9
Asantuṭṭhitāya = Asantuṭṭhiyā (Sī) Asantuṭṭhatāya (Syā)	57
Asammodikāya vattamānāya = "Asammodikāvattamānāya" iti Aṭṭhakathāyaṁ saṁvaṇṇitabbapāṭho	486
Assabhaṇḍe = Assameṇḍe (Ka)	119
Ahaṁ = Ahaṁ paṁsukūlaṁ (Ka)	37
[Ā]	
Āgatapaṭipāṭiyā = Āgatāgatapaṭipāṭiyā (Ka)	398
Ācikkhitabbā = Cattāri akaraṇīyāni ācikkhitabbāni (Ka)	133
Ānantarikassāpi = Anantarikassāpi (Syā)	443
Āpattidiṭṭhi = Āpattidiṭṭhī (Sī)	480

Nānāpāṭhā	Piṭṭhaṅkā
[Ā]	
Āpucchanti = Na āpucchanti (Ka)	160
Āpucchiṁsu = Na āpucchiṁsu (Ka)	160
Ābhato = Āhaṭo (Sī, Syā, Ka)	318
Āyatiṁ = Āyatiṁ ca (Sī)	434
Āyasmanto = Āyasmantā (Ka)	260, 483
Āraññikena = Āraññakena (Sī, Syā, Ka)	128
Āraddhavīriyo = Āraddhaviriyo (Sī, Syā)	91
Ārocesuṁ = Ārocesi (Ka)	231
Āvāsikaṁ = Imaṁ āvāsikaṁ (Syā)	430
Āvikātuṁ = Āvīkātuṁ (Sī, Ka)	155
Āviñchanti = Āviñjanti (Sī) Āvaṭṭanti (Syā)	399
Āvuṭā = Āvaṭā (Sī)	6
Āsiviso = Āsīviso (Syā)	32
Āhañchaṁ = Āhañchuṁ (Sī) Ahaññiṁ (Syā) Āhaññiṁ (Ka)	12
[I]	
Icchitabbake = Icchitabbako (Ka)	476
Itarītarenapāhaṁ = Itarītharenapahaṁ (Sī) Itarītarena cāhaṁ (Syā)	392
Ito = Ito ratti (Syā)	300
Idamavoca Bhagavā, attamanā pañcavaggiyā bhikkhū Bhagavato bhāsitaṁ abhinandunti = Vākyaṁ Sī-Syā-potthakesu natthi	16
Idāni anena = Idāni tena (Sī, Syā)	54
Iddhimato pana ṭhitā = Iddhimato panuṭṭhitā (Sī)	34
Idhāhaṁ = So ahaṁ (Ka)	413
Ime = Ime cattāro (Ka)	25
Imepi = Ime (Sī, Syā, evamuparipi)	473
Iriyāya = Cariyāya (Syā)	13
[U]	
Ujjaletuṁ = Jāletuṁ (Sī) Ujjalituṁ (Ka)	40
Uttarāḷumpaṁ = Uttarāḷupaṁ (Yojanā) Uttarāḷuvaṁ (Syā)	399
Uttarimanussadhammaṁ = Uttarimanussadhammā (Syā, Ka)	13
Uttāniṁ karissāmi = Uttānīkarissāmi (Sī, Syā)	141
Udakaṁpi na pavāhissati = Udakaṁpi nappasahissati (Sī)	41
Udakena na otthaṭo = Udakena otthaṭo (Sī, Syā)	41
Udako Rāmaputto = Uddako Rāmaputto (Sī, Syā)	10
Udako = Sa-udako (Ka)	58
Udicchare = Udiccare (Sī, Syā, Ka)	33
Uddhalomiṁ = Uddalomiṁ (Ka) Undalomiṁ (Ka)	280
Undūrehipi = Undurehipi (Syā)	148

Nānāpāṭhā	Piṭṭhaṅkā
[Ka]	
Kālaṅkatesupi = Kālakatesupi (Sī, Syā)	89
Kiñci = Kañci (Syā)	381
Kiṁ pimāya = Kiṁ panimāya (Sī, Syā)	311
Kimatthāya = Kimatthiyā (Ka)	303
Kimilo = Kimbilo (Sī, Syā)	497
Kirame = Kirime (Ka)	222
Kuṭikaṇṇo = Koṭikaṇṇo (Ṭṭha)	283
Kunthakipillikaṁ = Kunthakippillikaṁ (Ka)	134
Kururaghare = Kuraraghare (Sī, Syā)	283
Kena = Kenaci (Ka)	282
Kolambepi = Koḷumbepi (Ka)	302
Kosambakehi = Kosambikehi (Syā)	499
Kosalesu janapade = Kosalesu janapadesu (Sī, Syā, Ka) Suttantaṭīkāyo oloketabbā	128
Koḷiviso = Koḷivīso (Sī)	265
[Kha]	
Khaggānañca dhovanaṁ pātuṁ = Kaggānañca dhovananti (Sī, Syā)	488
Khappaṁ = Bappaṁ (Sī, Syā) Vappaṁ (I)	491
Khallakabandhā = Khallabaddhā (Sī, Syā)	273
Khiyyati = Khīyati (Sī, Syā)	337
Khuddaṁ = Khudaṁ (Sī, Syā)	315
[Ga]	
Gacchassu = Gacchassa (Syā)	115
Gajaṅgalaṁ = Kajaṅgalaṁ (Sī, Syā)	287
Gaṇetvā = Vigaṇetvā (Sī)	301
Gandhasampannaṁ = Sugandhikaṁ (Ka)	30
Gammo = Gāmmo (Ka)	14
Gayheyyāma = Gaṇheyyāma (Ka)	123
Garuṁkariṁsu = Garukariṁsu (Sī, Syā)	501
Garuṁkareyyāma = Garukareyyāma (Sī, Syā)	501
Gāhetunti = Gahetunti (Sī, Syā)	298
Gilānakā = Gilāyanā (Ka)	429
Guṇaṅguṇūpāhanā = Gaṇaṅgaṇūpāhanā (bahūsu)	272
Goṭṭhaphalaṁ = Goṭhaphalaṁ (Syā) Koṭṭhaphalaṁ (Ka)	293

Nānāpāṭhā	Piṭṭhaṅkā
[Ca]	
Catuddisā = Cātuddisā (Ka)	34
Cattāro nissāya ācikkhitabbā = Ācikkhitabbā, cattāri akaraṇīyāni ācikkhitabbāni (Ka)	133
Cattāro māse = Vassike cattāro māse (Sī)	21
Camhi = Vamhi = (?)	431
Carukesupi = Thālakesupi (Sī, Syā)	294
Cātumahārājikā = Cātummahārājikā (Sī, Syā, Ka)	17
Cīvarānissa = Tena cīvarānissa (Ka)	147
[Cha]	
Chakke vippakate = Chaṭṭhe vippakatā (Sī) Chaccā vippakatā (Ka)	375
Chandadāne pavāraṇā = Chandadānapavāraṇā (Ka)	264
Chetabbaṁ = Chettabbaṁ (Sī) Chedetabbaṁ (Syā) Chinditabbaṁ (Ṭṭha)	104
Chedetabbā = Chettabbā (Sī) Cheditabbā (Ka)	62
[Ṭha]	
Ṭhitāni = Tiṭṭhanti (Sī, Syā)	10
[Ta]	
Taṁ kho pana Bhagavantaṁ = Taṁ kho pana Bhavantaṁ (Ka)	45
Takkasīlāyaṁ = Takkasilāyaṁ (Sī, Syā) Byākaraṇānulomaṁ	379
Tathā tathā = Tathā tathā te (Sī, Syā)	12
Tapussabhallikā = Tapassubhallukā (Sī)	4
Taruṇena = Dhāruṇhena (Sī, Syā)	341
Tasmāhamupaka = Tasmāhamupakā (Sī)	12
Tassa ca = Tassa (Syā)	443
Tūriyehi = Turiyehi (Sī, Syā)	21
Te = Te cattāro janā (Ka)	25
Te = Te upaṭṭhāmi (Ka)	34
Te = Tehi (Ka)	160
Tena layena = Idaṁ padadvayaṁ Sī-Syā-potthakesu natthi	17
Terassa = Tassa (Ka) Cūḷavaggapāḷiyaṁ bhikkhunikkhandhake oloketabbaṁ	130
Tvaṁyeva taṁ arahasi, Tvaṁyeva taṁ = Tvaṁyevetaṁ āharasi, tvaṁyevetaṁ (Sī, Syā)	39
[Tha]	
Thaddhatthāya = Bandhanatthāya (Sī, Syā)	303
Therādhikaṁ = Therādheyyaṁ (Ṭha)	155

Nānāpāṭhā	Piṭṭhaṅkā
[Da]	
Dadamāne = Vadamāno (Ka) Vadamāne (?)	412
Dasasataparivāro = Dasasataparivārako (Ka)	49
Dassāvine = Dassāvino (Sī, Syā, Kaṁ)	9
Daharānaṁ = Daharānaṁ daharānaṁ (Sī)	407
Daharānaṁ daharānaṁ = Amhākaṁ daharānaṁ daharānaṁ (Sī, Syā)	327
Dibbaṁ sā labhate āyuṁ = Dibbaṁ balaṁ sā labhate ca āyuṁ (Sī, Syā)	408
Dukkhanirodhaṁ ariyasaccaṁ = Dukkhanirodho ariyasaccaṁ (Syā)	15, 325
Dukkhasamudayaṁ ariyasaccaṁ = Dukkhasamudayo ariyasaccaṁ (Syā)	15, 325
Dummano = Dukkhī dummano (Sī, Syā)	32
Desassu = Desesu (Ka)	7
Dvādasanahutānaṁ = Dvādasaniyutānaṁ (Yojanā)	46
Dvādasanahutehi = Dvādasaniyutehi (Yojanā)	46
Dvīhatīhā ca puna ca = Dvīhatīhaṁ vasitvāna (Sī)	219
Dve Dve tammūlakaṁ tassa = Dve Dve mūlakā katā tassa (Syā) Dodotamūlakantassa (Ka)	478
[Dha]	
Dhajabandhaṁ = Dhajabaddhaṁ (Syā)	105
Dhaniyā = Dhanikā (Ka)	106
Dhammena nayamānānaṁ = Dhammena nīyamānānaṁ (Syā, Ka)	55
Dhutatāya = Dhutattāya (Ka)	421
Dhūmāyatipi = Dhūpāyatipi (Sī) Padhūpāyatipi (Syā)	266
[Na]	
Na asekkhena = Na asekhena (Ka)	90
Na ovaddheyyakaraṇamattena = Na ovaṭṭeyyakaraṇamattena (Sī, Syā) Na ovadeyyakaraṇamattena (Ka)	352
Na kaṇḍusakaraṇamattena = Na gaṇḍusakaraṇamattena (Ka)	352
Na kiñci = Āhiṇḍanto na kiñci (Ka)	380
Na garukarissatha = Na garuṁ karissatha (Ka)	143
Na ciraṁ = Na cirasseva (Syā)	382
Natthuṁ visamaṁ āsiñcanti = Natthu visamaṁ āsiñciyati (Sī, Syā)	296
Nadīpārasīmaṁ sammannanti = Nadīpāraṁ sīmaṁ sammannanti (Sī, Syā)	145
Nandīrāgasahagatā = Nandirāgasahagatā (Sī, Syā)	15
Na pavāhissati = Nappasahissati (Sī)	41
Namati = Namissati (?)	6
Nayidaṁ saṅkhārā = Nayime saṅkhārā (Ka)	19
Na sammussati = Na pamussati (Sī, Syā)	379
Nātikā = Nādikā (Sī, Syā)	327
Nikkujjitaṁ = Nikujjitaṁ (Ka)	23

Nānāpāṭhā	Piṭṭhaṅkā
[Na]	
Nipātetvā = Nipajjāpetvā (Sī, Syā)	381-4
Nippakkaṁ = Nipakkaṁ (Ka)	292
Nibbattabījaṁ = Nibbaṭṭabījaṁ (Sī) Nibbaṭabījaṁ (Syā) Nippaṭṭabījaṁ (Ka)	309
Niyassaṁ = Niyasaṁ (Ka)	62
Nivātesu = Nīvātesu (Syā)	102
Nihuṁhuṅko = Nihuṁhuṁko (Syā)	3
[Pa]	
Paccabyattha = Paccabyathā (Sī, Syā) Paccabyatthā (Ka)	52-3
Paccāgacchi = Paccāgañchi (Sī)	111
Pañcupādānakkhandhā dukkhā = Pañcupādānakkhandhāpi dukkhā (Ka)	15
Paññapetvā = Paññāpetvā (Sī, Syā)	32
Paṭikacceva = Paṭigacceva (Sī)	21
Paṭivattesi = Paṭivaṭṭesi (Ka)	326
Paṭivīso = Paṭiviṁso (Sī) Paṭiviso (Syā)	37
Pathaviyaṁ = Puthuviyaṁ (Sī) Paṭhaviyaṁ (Syā)	6
Padakkhiṇaṁ = Padakkhaṁ (Syā)	377
Padakkhiṇā = Padakkhā (Syā)	377
Padhūpāyati = Sandhūpāyati (Sī, Syā)	320
Padhūpāyi = Padhūpāsi (Ka)	32
Papatake = Papāte (Sī, Syā)	283
Pabhāvitametaṁ = Bhāsitametaṁ (Sī, Syā, Ka) Ṭīkāyo oloketabbā	14
Paralokabhayadassavine = Paralokabhayadassāvino (Sī, Syā, Kaṁ)	9
Parideva = Paridevi (Ka)	23
Pariyādinno = Pariyādiṇṇo (Ka)	33
Pariyādiyeyyanti = Pariyādeyyanti (Syā)	32
Paro vīsativaggo ca = Atirekavīsativaggo (Syā)	476
Pavattamānesu na hi nāma ekabhikkhussapi = Pavattamānesu na ekabhikkhussapi (?)	405
Pavāraṇakammānī”ti = Pavāraṇakammānīti (Syā)	224
Pavāraṇahārako = Pavāraṇāhārako (Syā)	225
Pavārentā paṇāmañca = Pavārentāsane dve ca (Sī, Syā)	263
Passatu me = Passatha tumhe (Ka)	400
Passathayye = Passeyyātha (Sī) Passatha (Syā) Passathayyo (Ka)	385
Passāmāti = Passāmīti (Syā)	383
Passi = Passī (Ka)	506
Pāṭipade = Pāṭipadena (Ka)	214
Pādakhilo vā ābādho = Pādakhilābādho vā (Syā)	276
Pālileyyakaṁ = Pārileyyakaṁ (Sī, Syā)	499
Pāveyyakā = Pāṭheyyakā (Sī, Syā) Kosalesu pacchimabhāge raṭṭhaṁ, tattha vāsino (Aṭṭhakathā)	315

Nānāpāṭhā	Piṭṭhaṅkā
[Pa]	
Pāhaṁ = Pahaṁ (Sī) Cāhaṁ (Syā)	392
Puṭabandhā = Puṭabaddhā (Sī, Syā)	273
Pubbaṇhasamayaṁ = Pubbanhasamayaṁ	24
Ponobbhavikā = Ponobhavikā (Ka)	15
Phaṇadasāni = Phaladasāni (Ka)	422
Phalati = Nipatati (Ka)	295
Phalitā = Phālitā (Ka)	275, 298
Phātiṁ kātuṁ = Phātī kātuṁ (Sī) Dhātiṁ kātuṁ (Syā)	120
Phāsumhā = Phāsukamhā (Sī)	222
Phitā = Phītā (bahūsu) Byākaraṇānulomaṁ	377
[Ba]	
Bandhanā pavutto = Bandhanā pamutto (Sī, Syā) Bandhanā pavuttho (Ka)	134
Bandhā = Baddhā (Sī, Syā)	273
Bahuṁ cīvaraṁ = Bahucīvaraṁ (Ka)	213
Bahukārā = Bahūpakārā (Syā)	11
Bahūnaṁ = Bahunnaṁ (Sī, Syā)	389
Bādhayissāmi = Bandhayissāmi (Syā)	28
Bālakaloṇakagāmo = Bālakaloṇakāragāmo (Sī, Syā)	497
Bilaṁ = Biḷālaṁ (Sī)	293
Buddhappamukhassa bhikkhusaṁghassa = Buddhappamukhassa saṁghassa (Sī)	50
Brahmacārayo = Brahmacārino (Syā)	324
Brāhmaṇakara = Brāhmaṇakārakā (Ka) Brāhmaṇakarāṇā (?)	3
[Bha]	
Bhagavantaṁ = Bhavantaṁ (Ka)	45
Bhagavantaṁ samaṇaṁ Gotamaṁ = Samaṇaṁ Gotamaṁ (Sī, Syā)	340
Bhagavā = Bhagavāti (Ka)	45
Bhagavā = Bhagavā te (Ka)	54
Bhaginiyo = Ayyāyo (Sī)	211
Bhaginīnaṁ = Ayyānaṁ (Sī)	211
Bhañjissati = Parihāyissati (Sī, Syā)	378
Bhattācchādakena = Bhattācchannakena (Ka)	291
Bhadantā = Bhaddantā (Ka)	103
Bhikkhū = Bhikkhu (Sī, Syā)	485
Bhiṅkāraṁ gahetvā = Bhiṅgāraṁ gahetvā (Syā)	50
Bhisi bibbohanaṁ = Bhisi bimbohanaṁ (Sī, Syā)	60
Bhuñjāma = Bhuñjāmi (Sī, Syā)	389
Bhūmattharaṇaṁ = Bhummattharaṇaṁ (Sī, Syā)	60
Bheda-aṭṭhavidhena = Bhedā aṭṭhavidhena (Sī, Syā)	219

Nānāpāṭhā	Piṭṭhaṅkā
[Ma]	
Maṁ = Maṁ bhante (Ka)	48
Majjārū = Majjhārū (Ka)	285
Mañcake = Mañcakena (Sī)	384
Mañjiṭṭhikā = Mañjeṭṭhikā (Sī, Ka) Mañjaṭṭhikā (Ka)	272
Madhūkapānaṁ = Madhupānaṁ (Sī, Syā)	344
Manussānaṁ = Te manussānaṁ (Ka)	56
Mandāmukhiyopi = Mahāmandāmukhiyo (Ka)	41
Mayāpi = Mayāsi (Ka)	379
Mahagghāni = Mahagghāni mahagghāni (Sī, Syā)	381
Mahāpajāpati = Mahāpajāpatī (Sī, Syā)	504
Mahābandhanabaddhosi = Mārabandhanabaddhosi (Sī, Syā)	30
Mahābandhanamuttomhi = Mārabandhanamuttomhi (Sī, Sya)	30
Mā kho vitthāyi = Mā kho vitthāsi (Sī, Syā, Ka)	131
Mātāpitaroti kho bhikkhave dadamāne vadeyyāma = Mātāpitaroti kho bhikkhave dadamāne kiṁ vadeyyāmi (Syā) Mātāpitaroti kho bhikkhave vadamāno kiṁ vadeyyāma (Sī) Mātāpitūnaṁ kho bhikkhave vadamāno kiṁ vadeyyāma (Sī) (Ettha ca "padhānanti kho Meghiya vadamānaṁ kinti vadeyyāmā"ti suttavacanenāpi saṁsanditabbaṁ)	412
Mukhato uggañchi = Mukhato uggacchi (Syā) Mukhato uggañchī (Ka)	54
Mukhapuñchanacoḷaṁ = Mukhapuñjanacoḷaṁ (Ka) Mukhapuñchanacolaṁ (Syā)	410-1
Muttāhaṁ = Muttohaṁ (Sī,Syā) "Muttāhan" ti pāṭho Ṭīkāya sameti	28
Morapiñcha = Morapiñja (Sī, Syā)	273
Moḷigalle = Moligalle (Syā) Munigalle (Sī)	119
[Ya]	
Yaṁ dūre = Yaṁ dūre vā (Syā)	20
Yathānusiṭṭhaṁ tathā paṭipajjamānā = Yathānusiṭṭhaṁ paṭipajjamānā (Syā)	13
Yamataggi = Yamadaggi (Ka)	343
Yācite = Yācito (Sī) Yācati (Syā)	479
Yāva arogo hotha, arogā arogaṁ ākaṅkhamāno codessasīti = Yāva arogo hoti, arogaṁ ākaṅkhamāno codessasīti (Ka)	261
Yāvatake = Yāvattake (Ka)	117
Yāva sabbe pavārentīti = Yāva sabbe pavārenti (Ka)	224
[Ra]	
Rajanuḷuṅkaṁ = Rajanāḷuṅkaṁ (Yojanā)	399
Rajantena = Rajentena (Sī, Syā)	62
Rajitabbaṁ = Rajetabbaṁ (Sī, Syā)	62
Rañño = Ujjeniyaṁ rañño (Syā)	387
Rājā = Bhaṭo coro (Syā)	137

Nānāpāṭhā		Piṭṭhaṅkā
[La]		
Lakkhaṇā = Pekkhanā (sabbattha)		138
Laṭṭhivane = Laṭṭhivanuyyāne (Syā)		45
Luvakacammaparikkhaṭā = Ulūkacammaparikkhaṭā (Yojanā)		274
[Va]		
Vacattaṁ = Vacatthaṁ (Sī, Syā)		292
Vattanā = Vatthunā (Sī, Syā)		510
Vaddhikā = Vaṭṭikā (Sī)		273
Vammikaṁ = Vammitaṁ (Sī)		487
Vassaṁvuṭṭho = Vassaṁvuttho (Sī)		29
Vācāya = Na vācāya (Ka)		58
Vikkhitvā = Vikkhipāpetvā (Paṭivisodhakānaṁ mati) ācikkhitvā (Ka) Vikkhipāpetvāti (?)	Vi-Ṭṭha 3, 362,	260
Vijanavātaṁ = Vijanavādaṁ = Vijanapātaṁ	Vi-Ṭṭha 3, 255,	49, 50
Vinodetuṁ = Vinodetuṁ vā = Vinodāpetuṁ vā (sabbattha Vimativinodanīṭīkā oloketabbā)		92
Vimuttamiti = Vimuttamhīti (Ka)		20
Vimuttisukhapaṭisaṁvedī = Vimuttisukhaṁ paṭisaṁvedī (Ka)		1
Viyākaraṁ = So byākaraṁ (Sī) Veyyākaraṁ (Syā)		509
Vissajjenti = Vissajjanti (Ka)		153
Viharitvā = (Mahāparinibbānasutte anusandhi aññathā āgato)		327
Vīriyārambhassa = Viriyārambhassa (Sī, Syā)		57
Vuṭṭhā = Vutthā (Sī, Syā, Ka)		222, 304
Vuṭṭhāpessāma = Vuṭṭhāpeyyāma (Ka)		378
Veyyāvacco = Veyyāvaccaṁ (Ka)		62
Veramaṇī = Veramaṇi, Veramaniṁ (Ka)		117
Volokesi = Olokesi (Sī)		9
[Sa]		
Saṁkasāyissanti = Saṅkasāyissanti (Sī, Syā)		192
Saṅgaraṁ = Saṅkaraṁ (Ka)		345
Saṅgāhaṇāhetuṁ = Saṅgāhanāhetuṁ (Ka)		137
Saṅgharantena = Saṁharantena (Syā)		58
Saṅgharitabbaṁ = Saṁharitabbaṁ (Syā)		58
Sace ca = Sacajja (Sī, Syā, Ṭṭha) Sace ca (Vi-Ṭṭha 3. 305		123
* (Sace ākaṅkhasi gaṇhāti. Alaṁ mahāsamaṇa tvaṁyeva taṁ arahasi, tvaṁyeva taṁ gaṇhāti) Idaṁ Sī-Syā-potthakesu natthi		40
Sace = Sacepi (?)		303
Sace tvaṁ gahapati arogo bhaveyyāsi = Sacāhaṁ taṁ gahapati arogāpeyyaṁ (Sī) Sacāhaṁ taṁ gahapati arogaṁ kareyyaṁ (Syā)		304
Sajotibhūtānaṁ = Sañjotībhūtānaṁ, sajjotibhūtānaṁ (Syā)		32

Nānāpāṭhā	Piṭṭhaṅkā
[Sa]	
Sañcayāni = Sañjeyyāni (Sī) Sañjayyāni (Syā)	54
Sañcaye netvāna = Sañjeyyake netvā (Sī)	55
Sañcayo paribbājako = Sañjayo paribbājako (Sī, Syā)	50
Sandahatha = Sannahatha (Sī, Syā)	405
Sandhāgāre = Santhāgāre (Sī, Syā)	328
Sappiṁ deti = Idaṁ padadvayaṁ Sī-Syā-potthakesu natthi	387
Sappiṁ navanītaṁ telaṁ madhuṁ = Sappi navanītaṁ telaṁ madhu (Ka)	302
Sabbacetasā = Sabbaṁ cetasā (Syā, Ka)	141
Sabbamañjiṭṭhikā = Sabbamañjeṭṭhikā (Ka)	272
Sabbamañjiṭṭhakāni = Sabbamañjeṭṭhikāni (Sī, Syā)	422
Samacārino = Sammacārino (Ka)	120
Samanugāhitvā = Samanubhāsitvā (Sī)	261
Samānasaṁvāsasīmā = Samānasaṁvāsā sīmā (Syā)	149
Samiñjitaṁ = Sammañjitaṁ (Sī, Syā) Samañchitaṁ (Ka)	6
Samudācaratha = Samudācarittha (Sī, Syā)	13
Samūhanitvā = Samuhanitvā (Ka)	146
Samūhaneyya = Samuhaneyya (Ka)	146
Sammannitabbo = Sammanitabbo (Ka)	131
Sammanne = Sammane (Ka)	190
Sammuti = Sammati (Syā)	144
Sammuti = Sammatikā (Syā)	336
Sammutiyā = Sammatikāya (Syā)	336
Sarīsapa = Sariṁsapa (Sī, Syā, Kaṁ)	3
Salākaṭhāniṁ = Salākodhanī (Sī, Syā)	349
Salākaṭhāniyanti = Salākodhāniyanti (Sī, Syā)	295
Sallavatī = Salalavatī (Sī)	287
Savarabhayaṁ = Sacarabhayaṁ (Syā)	152
Sahampatissa = Sahappatissa (Ka)	6
Sahubbhārāti = Sa-ubbhārāti (Ka)	353
Sāsapakuṭṭena = Sāsapakuḍḍena (Sī, Syā)	298
Sītiṁ karitvā = Sītī karitvā (Syā)	405
Sītudakā = Sītundī ca (Sī) Sītuṇhi ca (Ka)	428
Sītudakāya = Sītundikāya (Sī) Sītūdakāya (Syā)	399
Sīmā = Samānasaṁvāsā sīmā (Syā)	149
Sīhamaṁsaṁ = Maṁsaṁ (Ka)	314
Supassopi = Suphassopi (Sī)	313
Sūpabhiñjanakaṁ = Sūpabhiñjarakaṁ (Sī)	337
Sūriyova = Suriyova (Sī, Syā, Kaṁ)	2
Sekkhena ñāṇena = Sekhena ñāṇena (Sī, Syā, Ka)	23

Nānāpāṭhā	Piṭṭhaṅkā
[Sa]	
Senāsane = Senāsanaṁ (Syā) Senāsanesu (Ka)	505
Senesitāni = Senesikāni (Sī, Syā) Senehikāni (Yojanā)	291
Seyyathāpi nāma = Seyyathāpi (?)	400
Somhi = Sohaṁ (bahūsu. Vimativinodanīṭīkā oloketabbā)	102
[Ha]	
Hatā nāgassa acciyo honti = Ahināgassa acciyo na honti (Sī, Syā)	34
Hatthi-assā sunakho ca, ahi sīhañca dīpikaṁ = Hatthi-assasunakhāhi, sīhabyagghañca dīpikaṁ (Sī)	350
Hatthibhaṇḍe = Hatthimeṇḍe (Ka)	119
Hanantipi = Ojampi haranti (Sī) Harintipi (Syā)	207
Haritatthāya = Haritattāya (Sī, Syā)	134
Hirī = Hiri (Sī)	87
Huṁhuṅkajātiko = Huhuṅkajātiko (Sī)	3
Hupeyyapāvuso = Huveyyapāvuso (Sī) Huveyyāvuso (Syā)	12

Mahāvaggapāḷiyā

Lakkhitabbapadānaṁ anukkamaṇikā

Padānukkamo Piṭṭhaṅko

[U]

Padānukkamo Piṭṭhaṅko

[U]

Padānukkamo Piṭṭhaṅko

[U]

Padānukkamo Piṭṭhaṅko

[U]

[Ū]

[E]

Padānukkamo Piṭṭhaṅko

Padānukkamo Piṭṭhaṅko

Padānukkamo Piṭṭhaṅko

Padānukkamo Piṭṭhaṅko

[Na]

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko

[Pa]

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko

[Pa]

Padānukkamo	Piṭṭhaṅko

[Pa]

Padānukkamo Piṭṭhaṅko

[Pa]

Padānukkamo Piṭṭhaṅko

[Pa]

Padānukkamo Piṭṭhaṅko

[Pa]

Padānukkamo Piṭṭhaṅko

[Sa]

Padānukkamo Piṭṭhaṅko

[Sa]

Padānukkamo Piṭṭhaṅko

[Sa]

Iti Mahāvaggapāḷiyā lakkhitabbapadānaṁ

Anukkamaṇikā samattā.